

MOSORSKI PARTIZANSKI ODRED

BIBLIOTEKA MONOGRAFIJA

8

Uređivački odbor

**Barbarić Vinko, Bezić-Božanić Nevenka, Curin Miroslav, Gabelić Andrò,
Kačunić Frane, Mimica Venko, Perić Ivan, Perić Tomislav, Radobolja Jozo,
Stanić Josip-Griša, Šperac Jozo, Trgo Fabijan**

Glavni i odgovorni urednik

MIROSLAV CURIN

Recenzenti

**Dr IVAN PERIC
FABIJAN TRGO**

MIROSLAV VELIĆ

ANTE V. PETRIC

MATE VULETIC

MOSORSKI PARTIZANSKI ODRED

INSTITUT
ZA HISTORIJU RADNIČKOG POKRETA ZA DALMACIJU
SPLIT, 1985.

U CAST
40-GODIŠNJICE OSLOBOĐENJA
I POBJEDE NAD FAŠIZMOM

P R E D G O V O R

Knjiga »Mosorski partizanski odred« – koju predajemo javnosti – sastavljena je od tri dijela: »Mosorski partizanski odred« autora Miroslava Velića, »Popis boraca MPO, partijsko-političkih i terenskih radnika na području Mosora« koji je sačinio Ante V. Petrić te »Spomen-obilježja« što je sastavio Mate Vuletić.

Autorski rad Miroslava Velića o borbenom putu Mosorskog partizanskog odreda obrađuje osnivanje i djelovanje jednog od najznačajnijih partizanskih odreda u Dalmaciji. Od 48 partizanskih odreda, koliko ih je u Dalmaciji osnovano u toku narodnooslobodilačke borbe, Mosorski partizanski odred spada u grupu onih dalmatinskih partizanskih jedinica koje su bile i uporišta i žarišta oružane borbe protiv okupatora i kvislinga na širem prostoru nego što mu određuje naziv. Posebno, svojim brojnim oružanim aktivnostima, povezanošću s narodom i organizacijama narodnooslobodilačkog pokreta na području Mosora i srednje Dalmacije a inspiriran idejama i predvođen od Komunističke partije, Mosorski partizanski odred bio je žiža oslobodilačke borbe, zaštitnik svih antifašistički opredijeljenih stanovnika, čuvar slobodnog teritorija i oslobodilac.

Kao borac toga odreda autor je opisao borbeni put Mosorskog partizanskog odreda s mnogo emocija a uložio je veliki napor da složi mozaik svih događaja u jednu kronološku koncipiranu cjelinu.

Prihvaćajući inicijativu Predsjedništva Domicila Mosorskog partizanskog odreda Miroslav Velić je strpljivo i uporno godinama tragao za arhivskim dokumentima, sakupljao sjećanja, dokumentarne fotografije, sastavljao kronologiju događaja, konzultirao se sa suborcima.

Borbeni put Mosorskog partizanskog odreda dug je oko 4.860 km. Od toga odred je promarširao preko 3160 km na području Mosora i oko 1700 km van toga prostora od kojih i oko 110 nautičkih milja brodovima Mornarice NOVJ. U razdoblju od 21. veljače 1942. do 15. studenog 1944. godine u mosorskim partizanskim jedinicama bilo je 3.486 boraca. Ti borci su odvojevali 196 većih i 178 manjih oružanih sukoba s neprijateljem i ubili 2.536, ranili 3.784, zarobili 2.558, a predalo se 576 neprijateljskih vojnika. U toku tih i drugih borbi širom Jugoslavije poginulo je 1.119 »mosoraša« - partizana, od kojih je 437 izginulo u bitkama na Neretvi i Sutjesci.

Iako nije profesionalni historičar autor je dao zreo plod. Ta »proslavljena Titova jedinica« – kako je često govorio o svom odredu – autorovim nemjerljivim trudom dobila je svoju povijesnu legitimaciju. Zahvaljujući autoru knjiga »Mosorski partizanski odred« je tek druga edicija koja se objavljuje o jednom od četrdesetosam partizanskih odreda u Dalmaciji.

»Popis boraca Mosorskog partizanskog odreda, partijsko-političkih i terenskih radnika na području Mosora« sačinio je Ante Petrić, također borac

Mosorskog partizanskog odreda. Ovaj mukotrpan i dugotrajan posao. A. Petrić je veoma uspješno obavio nakon dugogodišnjeg upornog traganja za podacima o svakom borcu i političko-terenskom radniku. Sama činjenica da se sačini spisak 5227 boraca i političkih aktivista i osnovne biografske podatke 0 njima – koji su činili jezgro mosorskih partizana ili na neposredan i posredan način pomagali njegov razvoj i borbe ili bili suradnici u toku cijelog njegova borbenog puta – najrječitije ilustriraju samoprijegor i odgovornost sastavljača ovoga veoma značajnog dijela ove edicije.

Čitalac će s velikim interesiranjem prelistavati stranice ovoga popisa da nađe sebe, svoga druga, roditelja, brata ili sestru i da spozna kolika je bila snaga ljudskog faktora u Mosorskom partizanskom odredu.

Međutim, i pored toga redakcija i A. Petrić smatraju da rad na evidentiranju svih boraca i ostalih aktivista s ovim spiskom nije završen.

Poseban značaj za trajanje historijskog mementa na Mosorski partizanski odred ima prilog Mate Vuletića o spomen-obilježjima. Više od deset godina M. Vuletić je entuzijastički radio na obilježavanju glavnih mjesta i čvorišta s borbenog puta Odreda i kao najbolji poznavalac tih mjesta dao pregled svih spomen-obilježja : ploča, poprsja, kosturnica, groblja, naziva ustanova, ulica i dr. Ukupno su opisana 47 spomen-obilježja i ona će trajno svjedočiti o borbama »mosoraša« a generacijama biti izvor saznanja o svojim hrabrim precima.

Knjiga je ilustrirana znatnim brojem dokumentarnih fotografija sakupljenih više od pojedinaca, koji su ih ljubomorno čuvali, nego iz arhiva, muzeja

1 sličnih ustanova. Tekst ovoga djela obogaćen je s nekoliko skica glavnih borbi Mosorskog partizanskog odreda i njegov borbeni put.

Zbog vrlo bogatog faktografskog fonda utemeljenog na arhivskim dokumentima i kronološkog slijeda najvažnijih borbenih akcija koji je isprepleten sjećanjima nekih boraca, te popisa ogromne većine boraca i političkih radnika ova edicija je trajno svjedočanstvo o Mosorskom partizanskom odredu i značajan je prilog historiografiji narodnooslobodilačke borbe i socijalističke revolucije u Dalmaciji, pa i šire.

Istovremeno, knjiga »Mosorski partizanski odred« bit će izvorište generacijama za njegovanje tradicija ove istaknute dalmatinske partizanske jedinice.

Stoga Redakcijski odbor koristi priliku da izrazi zahvalnost autorima za učinjeno djelo.

Zahvalnost izražavamo i recenzentima naučnom savjetniku generalpotpukovniku Fabijanu Trgi i dr Ivanu Periću za recenziranje rukopisa autora Miroslava Velića i doprinos u koncepciji njegova konačna izgleda.

U toku rada na pripremi ove knjige za štampu izuzetnu pomoć i brigu iskazalo je Predsjedništvo Domicila Mosorskog partizanskog odreda a osobito Frane Kačunić-Pobjeda, predsjednik Domicila, Sekcija Mosorskog partizanskog odreda Split pa im Redakcijski odbor upućuje posebnu hvalu.

Institut za historiju radničkog pokreta Dalmacije, Redakcijski odbor i Predsjedništvo Domicila Mosorskog partizanskog odreda osjećaju zadovoljstvom velikim odazivom radnih organizacija, društveno-političkih organizacija i organa i pojedinaca koji su svojim novčanim priložima omogućili objavljivanje ove knjige i upućuju im zahvalnicu.

Glavni i odgovorni urednik
Prof. Miroslav Curin

MIROSLAV VELIC

MOSORSKI PARTIZANSKI ODRED

PRIPREMA ORUŽANOG USTANKA

Na osnovu odluke CK KPJ od 10. travnja 1941. godine PK KPH za Dalmaciju na svom sastanku održanom 25. travnja donio je pored ostalog zaključak da se odmah priđe sakupljanju i spremanju oružja, municije i druge razne vojne opreme, da se formiraju vojne komisije pri svim partijskim komitetima, da se svi članovi KPJ, SKOJ-a, kandidati KP i simpatizeri nauče u rukovanju oružjem, te da se pristupi formiranju borbenih grupa itd. Donijete odluke i postavljeni zadaci veoma brzo su prenijeti na sve organizacije i članove Partije u Dalmaciji.

PRIKUPLJANJE ORUŽJA

Članovi Partije dobili su na sastancima partijskih ćelija konkretne zadatke u vezi sakupljanja, skrivanja, konzerviranja-podmazivanja i čuvanja oružja, municije i ostale vojne opreme. Nabava oružja, municije i vojne opreme vršena je na različite načine. Ipak najviše iz magazina ili od povratnika vojnika bivše Jugoslavenske vojske.

U ostvarivanju tog zadatka bilo je i drugih načina, kao na primjer u selu Zrnovnici gdje članovi KP i SKOJ-a oduzimaju od tzv. »Mačekove zaštite« 40 pušaka, 6 puškomitraljeza i 12 sanduka puščane municije i ručnih bombi.¹

0 broju i vrsti zaplijenjenog oružja i municije tzv. »Zaštitarima« od strane komunista iz Zrnovnice postoje izvjesne razlike u izjavama učesnika tih događaja. Ivan Amulić-Bajer u svojim sjećanjima piše slijedeće:

»29. 6. 1941. godine dobio sam poruku od Mjesnog komiteta KPH Zrnovnica da dođem na njihov sastanak jer da se radi o nečem veoma važnom... u Zrnovničkom polju ispod Kamena, gdje je bio ugovoren sastanak. Drugovi: Tadija Mihanović i sekretar Mjesnog komiteta Ilija Aljinović, su mi rekli, da su doznali gdje je zaštita sakrila veću količinu oružja... i da su me pozvali da sa mnom dogovore kako ga dignuti... donijeli smo odluku da

¹ Jozo Stipica, Petar Pavčić, Zrnovnica u NOB-u (kod autora). AIHRPD, arhiv NOB, reg. br. 4—1/6, k 2057, Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 13. AIHRPD, arhiv NOB, reg. br. 1/5—3/8, podaci o KP u Zrnovnici od Ivana Amulića.

se oružje digne što pre... dogovorene su sve pojedinosti oko dizanja oružja ... To je napravljeno u noći 29/30. 6. 1941. godine. Perčić me je izvijestio da su našli i digli 80 pušaka, 4 puškomitraljeza, 1 teški mitraljez, 7 sanduka municije i 6 sanduka ručnih bombi. U ovoj akciji oko oružja sudjelovala su 22 člana Partije i 11 SKOJ-evaca... koji su ga prenijeli u Mosor u Miličevića špilju.«

Sličan se događaj zbio u Dugom Ratu gdje članovi KP i SKOJ-a u zajednici s grupom simpatizera, odmah nakon kapitulacije bivše Jugoslavenske vojske, provaljuju u žandarmerijsko skladište oružja i oduzimaju 11 pušaka, 2 puškomitraljeza, 4 sanduka puščane municije i 2 sanduka ručnih bombi.²

Prema izjavi učesnika ove akcije Filipa Skarice-Pile, inicijator je bio Ferdo Gazin, a učestvovali su još Duje i Drago Čepić te Jozo, Tomo, Marin i Ante Škarica. Oduzeto oružje i municiju prebacili su u kuću Duje Čepića u Duće, a odatle u bunker na zemljištu Mate Brničevića-Tale. Oružje je korišteno u akciji na Vavlju 12. veljače 1942. godine i kasnije prebačeno u zaseok Krug — Zeljevići za potrebe Mosorskog partizanskog odreda. Pored navedenih bilo je i drugih primjera u sakupljanju oružja, municije i druge vojne opreme, odjeće, obuće i hrane.

Organizacija prebacivanja oružja, municije, hrane i ostale vojne opreme iz Splita, Omiša i drugih mjesta gdje su bili sabirni centri do skrovišta na planini Mosor, vršena je na različite načine. Najčešće s težačkim kolima u kojima su sanduci oružja³ i municije bili prekriveni granjem ili poljodjelskom opremom i alatom.

U organizaciji prebacivanja treba naglasiti da za vrijeme najjačih kontrola nikad nisu okupatori ili domaći izdajnici uspjeli otkriti ljude niti kanale, da je u prebacivanju oružja, municije i druge vojne opreme pored članova KPJ, kandidata KPJ i SKOJ-a učestvovao i veliki broj simpatizera i poštenih građana i seljaka koji nisu prezali od tako značajnog i, uz lični rizik, odgovornog zadatka.

FORMIRANJE VOJNIH KOMISIJA

Pored postavljenog zadatka svim komitetima na teritoriji Dalmaciji za formiranje vojnih komisija, PK KPH sa sastanka od 25. travnja 1941. godine nadalje upućuje da se osim prikupljanja oružja, municije i ostale vojne opreme intenzivno radi na osposobljavanju članova KP, kandidata, članova SKOJ-a i simpatizera u rukovanju oružjem, da se izvrši popis drugova po rodovima i službama te da se pristupi formiranju udarnih grupa.

S obzirom na predstojeću organizaciju i formiranje KK KPH Omiš, osnovana je Vojna komisija u sastavu: Jozo Radobolja, predsjednik, Filip Baučić-Cimbula, Josip Katalinić-Bepe, Ferdo Gazin, Slavko Kadić, Tadija Mihanović i Jozo Pešić-Borkić¹ Vojna komisija djeluje i radi prema zada-

² Ivan Jerčić, Duće u NOB-u (kod autora). Predbilježke iz razgovora sa Slavom Mlimicom (kod autora). Kratak pregled istorij« KP Omiš, »tr. U. Arhiv OO STJBNOR-a Omiš, Jozo Lelas Salavija: Sjećanja na NOB IMI—1945, na teritoriji ratnog kotara **Omiš**. AVII, arhiv NOB, reg. br. 4—11/6. k. J007.

³ Predbilješke iz razgovora s Antom Duplančićem Bećom i Slavom Mlimicom (kod autora).

¹ Kratak pregled iitorije KP Omiš. Drago Gizdlić: Dalmacija 1941, izdanje »27. srpnja«, Zagreb 1959, »tr. 136.

cima PK sve do napada fašističke Njemačke na SSSR 22. lipnja 1941. godine, a od tada djeluju borbene grupe.

Rezultati rada Vojne komisije imali su utjecaja na razvoj oružanog ustanka na sektoru Mosora, u sklopu toga i na formiranje MPO i uopće na razvoj oružane borbe protiv okupatora i domaćih izdajnika.

Napadom fašističke Njemačke 22. lipnja 1941. godine na Sovjetski Savez, istog dana CK KPJ donosi Proglas u kojem poziva narode Jugoslavije na oružani ustanak protiv okupatora i domaćih izdajnika. Na osnovu Proglasa sastaje se PK KPH za Dalmaciju i uz procjenu situacije donosi odluku da se odmah otpočne s akcijama protiv okupatora i domaćih izdajnika, da kompromitirani komunisti mijenjaju mjesto stanovanja i da se povuku u ilegalnost, da se komunisti smatraju mobiliziranim i da budu spremni na poziv KP stupiti u borbene jedinice.⁵ Stavovi i odluke PK prenijeti su do partijskih ćelija na kojima su precizirani zadaci. Određeni su komunisti koji se povlače u ilegalnost, određena su mjesta boravka i način njihova djelovanja. Jedan od prvih sastanaka komunista ilegalaca iz Omiša održan je u kući Stipe Baučića u selu Borak mjeseca lipnja 1941. godine, na kojem su se, pored analiziranja stanja na sektoru Mosora, precizirali zadaci za daljnje djelovanje komunista.

U periodu lipanj-rujan održano je više sastanaka drugova koji su živjeli i djelovali u ilegalnosti na terenu sela Borak na kojima se sagledavao rad komunista na prikupljanju oružja, municije, hrane, vojne i ostale opreme. Raspravljalo se o rezultatima obuke u rukovanju oružjem te izvođenju borbениh i drugih akcija. O sličnim pitanjima se brinulo i u ostalim sredinama gdje su živjeli i djelovali komunisti.⁸

Rad i aktivnost komunista koji su se povukli u ilegalnost dali su određene rezultate u pripremama naroda za borbu, a posebno u pripremi i osnivanju oružanih jedinica. Da je skoro u svakom selu i mjestu na sektoru Mosora postojao utjecaj komunista potvrđuju izvedene akcije i organizirani pristup i podrška naroda u realizaciji postavljenih zadataka.

Napadom fašističke Njemačke na SSSR većina se komunista po direktivi PK povlači u ilegalnost. Splitski ilegalci su se u početku krili u ranije izrađenim bunkerima-skloništima, u zgradama, po stanovima poznanika u gradu i slično. Od rujna 1941. godine, nakon izgradnje bunkera-skloništa po vinogradima i poljima, prebacuju se u Splitsko polje.⁷

Karakteristično je da su se svi ti bunker (oko 10 izgrađenih sredinom 1941. godine) radili na očigled susjeda, a da se za čitavo vrijeme nije zabilježio niti jedan slučaj potkazivanja. Ilegalci su mogli djelovati i izvršavati borbene i druge zadatke zahvaljujući susretljivosti i neposrednoj pomoći domaćina. Teren po kojem su stalno patrolirale neprijateljske jedinice i agenti iziskivao je posebne mjere predostrožnosti. Preko komunista-ilegalaca Partija je imala ne samo svoj utjecaj, već i uporište kao osnovu u pripremama naroda za oružanu borbu. Kroz obuku se osposobljavaju komunisti u rukovanju s oružjem, izučava se taktika partizanskog ratovanja, geografija

⁵ D. Gizdlić, Isto. str. 181. Predbilješke iz razgovora s Jozom Hadoboljom (kod autora).
• Kratak pregled Istorije KP Omiš. J. Lelas Saiavija, navedeni rukopis. Borak u NOB-u, grupa autora (kod autora).
⁷ Predbilješke iz razgovora s Marinom Ferićem i Veljkom Jelaskom Ivom (kod autora).
Predbilješke iz razgovora sa Srećkom Reićem-Peticom i Antom Duplančićem-Becom (kod autora).

kao i ostale vojničke vještine. Zadaci su usklađeni s općim potrebama i smjernicama za oružanu borbu. To je osiguralo kontinuiran i organiziran rad od samog početka djelovanja komunista u ilegalnosti.⁸

ORGANIZACIONA STRUKTURA KPH NA SEKTORU MOSORA

U cilju što organiziranijeg i jedinstvenijeg djelovanja Partije u pripremi oružanog ustanka i drugim zadacima vezanim za formiranje Mosorskog partizanskog odreda, kao prve oružane partizanske formacije na planini Mosor, u mjesecu rujnu 1941. godine poduzeto je niz konkretnih mjera.

U rujnu 1941. godine u kući Joze i Marije Marušić formiran je Kotarski comitet KPH za Omiš. U biro KK KPH ušli su Jozo Radobolja, kao politički sekretar, Filip Baučić-Cimbula, organizacioni sekretar i članovi Stipe Družić, Pave Mandić-Marun, Ilija Aljinović te Zvonko Lelas, sekretar KK SKOJ-a.⁹

Granica teritorije nadležnog KK KPH za Omiš išla je od Zrnovnice do nora, obalom do Piska, preko Zadvarja, Zeževice, Grabovca, Katuna i Novih Sela do Kotlenice te sjeverozapadnom padinom Mosora do Zrnovnice. Već na konstituirajućoj sjednici KK podnijet je izvještaj o prikupljanju oružja, o larodnoj pomoći, organizaciji oružanog ustanka i drugim aktualnim pitanjima. Također se raspravljalo i zauzet je stav o formiranju mjesnih i rejon-
ikih komiteta.

Na osnovu zaključaka, stavova i postavljenih zadataka donesenih na sjed-
lici KK još se aktivnije radi na jačanju partijskih organizacija, borbenom
osposobljavanju i većem angažiranju borbenih grupa kao jezgre za formi-
ranje predviđenog partizanskog odreda na planini Mosor. U tom je cilju
»oduzeto niz mjera uključujući i probne mobilizacije već oformljenih grupa,
iesetina i vodova.¹⁰

Poslije uspostavljanja KK osnivaju se i dva mjesna komiteta: MK KPH
'a Omiš od 5 članova s ukupno 38 članova KP podijeljenih u 5 partijskih
5elija. MK KPH Zrnovnica od 7 čl. s ukupno 21 čl. KP podijeljenih u 4
partijske ćelije. Također su oformljena i četiri rejonska komiteta: RK KPH
'a Donja Poljica od 3 člana s 31 članom KP organiziranim u 4 partijske
delije, RK KPH za srednja Poljica od 3 člana s 14 članova KP u 3 partijske
delije, RK KPH za Krajinu od 3 člana s 8 članova KP u 2 partijske ćelije
RK KPH za Lokvu-Rogoznicu od 3 člana s 9 članova KP okupljenih u
ednoj partijskoj ćeliji.

⁸ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 11. Predbilježke iz razgovora s M. Ferićem i V.
'elaskom.
⁹ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 12. Predbilježke iz razgovora s J. Radoboljom.
'j neobrađenom dijelu rukopisa Drage Gizdića, kojeg je poklonio IHRPD Split, pod naslovom:
*Na putu formiranja Mosorskog partizanskog odreda«, na strani 1. se pored ostalog navodi:
Na sastanku KK Omiš koji je održan u rujnu 1941. g. u kući Joze Marušića, kojem je
prisustvovao i organizacioni sekretar KP-a Ivo Amulić, bilo je govora i o pripremama za
ormiranje Mosorskog odreda...«
U fusnoti pod brojem 2 daje se slijedeće tumačenje: »Jozo Marušić-Pjesnik iz Omiša,
lužbenik, jedan od organizatora i nosioca naše obavještajne službe u Omišu za vrijeme NOB-e,
'arobljen u ofanzivi na Mosor od Nijemaca 1944. godine, zatim odveden u zemunski logor gdje
e poginuo«.
Točno je, kako se navodi u rukopisu Drage Gizdića, da je u rujnu 1941. godine održan
Rastanak na kojem je formiran KK KPH Omiš. Međutim, to nije bilo u kući Joze Marušića.
'jesnlka, već u kući Joze Marušića pok. Lovre i Marije Marušić. Postoji vjerojatnoća, da je
jlo ove greške došlo zato što su Jozu Marušića pok. Lovre, za vrijeme boravka u Mosoru,
ao delegata 5. voda Prvog MPO i kasnije komesara LMV i LMC, zvali po nadimku Jerko.
I ¹⁰ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 13. i 15. Izjave drugova iz Zrnovnice: Vinka Bar-
■arića, P. Perčića-Peruna, Joze Stipice i drugih (kod autora).

Ovakva organizacijska struktura partijske organizacije na sektoru Mosora u potpunosti odgovara namjeni i zadacima koji su u tom vremenu stajali pred članovima Partije. Rujna 1941. godine na području Kotarskog komiteta KPH za Omiš bilo je 128 članova KPJ raspoređenih u 19 partijskih ćelija. To je predstavljalo osnovnu pokretačku snagu u organizaciji oružanog ustanka na ovom području.¹¹

Od prvih dana okupacije naše zemlje PK KPH za Dalmaciju poduzeo je niz mjera u organizaciji i provođenju priprema za što obuhvatniju oružanu borbu naroda protiv okupatora i domaćih izdajnika. Kao i u ostalim krajevima naše zemlje, tako je i na sektoru Mosora glavni organizator i rukovodilac oružane borbe bila Komunistička partija, koja je u tim sudbo-nosnim danima za naše narode i narodnosti preuzela na sebe veliku odgovornost. Glavni realizator stavova i linije KPJ na području Dalmacije, a time i na sektoru Mosora, bio je PK KPH za Dalmaciju. Vicko Krstulović, politički sekretar PK, Ivan Amulić-Bajer, organizacioni sekretar PK i Ivan Lučić-Lavčević, povjerenik PK za rad vojnih komisija, a poslije borbenih grupa kao istaknuti članovi Pokrajinskog komiteta bili su u stalnom kontaktu s komunistima zaduženim za organizaciju oružane borbe i formiranje prve partizanske jedinice na planini Mosor. Posebno se to odnosi na suradnju s drugovima Jozom Radoboljom, Ferdom Gazinom, Slavkom Kadićem, Ilijom Aljinovićem, Tadijom Mihanovićem i još nekim drugovima.

U rujnu 1941. godine jedan od prvih sastanaka članova PK i KK Omiš održan je u kući Amižić u rejonu Sirobuje. Na tom sastanku otpočinju pripreme za formiranje partizanske jedinice na Mosoru. U vezi s tim posebna se pažnja poklanja organizacijskom, kadrovskom i vojničkom osposobljavanju. Radi se na još užem povezivanju i suradnji komunista između borbenih grupa. Također se uspostavljaju skoro svakodnevni kontakti između MK Zrnovnica i komunista ilegalaca u Splitskom polju. Usklađuju se akcije između komunista mjesnih i rejonskih komiteta na području KK KPH Omiš. To je imalo pozitivnog utjecaja na rad borbenih grupa i razvoj oružane borbe.¹²

Drugi sastanak je održan u mjesecu rujnu 1941. godine na brdu iznad sela Pisak. Prisustvovali su Pavao Lozo, Josip Lelas-Šalavija, Ivan Cečuk-Jugović, Vice Stanić-Babilo i Tadija Pejковиć. Na osnovu stavova PK razmatran je način formiranja partizanskih odreda na planinama Mosoru i Biokovu te na imotskom sektoru. Osim različitih varijanti i prijedloga konkretniji stavovi nisu donijeti pošto tom sastanku nisu prisustvovali predstavnici KK KPH za Makarsku.¹³

U listopadu 1941. godine održan je sastanak nedaleko od spilje u Lolića dragi iznad Zrnovnice na kojem su prisustvovali članovi KK KPH Omiš i MK Zrnovnica, a ispred PK sudjelovao je i rukovodio skupom Vicko Krstulović. Analizirana je situacija na terenu i konkretizirani su zadaci vezani za jačanje i djelovanje borbenih grupa. U toku mjeseca studenog 1941. godine održani su sastanci mjesnih i rejonskih komiteta na kojima se razrađuju i određuju zadaci istaknuti na sastanku u Lolića dragi.¹⁴

« Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 12. Predbilješke iz razgovora s Jozom Radoboljom.

3. Stipica, V. Barbarić, P. Perčić Perun: Sjećanja (kod autora).

¹² Tadija Mihanović, Jakica Barbarić, Vinko Barbarić, Ivan Barbarić, Jozo Stipica, Petar Perčić-Perun : Prilog za istoriju KP Omiš. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 14.

¹³ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 14. Izjava Vice Stanića Babila (kod autora).

« Petar Perčić Perun: Zrnovnica u NOB-u (kod autora).

U stanu Josipa Katalinića-Bepe održan je u Omišu 19. prosinca 1941. godine sastanak KK KPH Omiš na kojem je pored članova prisustvovao i organizacioni sekretar PK Ivan Amulić-Bajer. Sastanak ima poseban značaj u smislu preciziranja i konkretiziranja zadataka u vezi s formiranjem Mosorskog partizanskog odreda. Za komandanta Odreda određen je Ferdo Gazin a za njegova zamjenika Tadija Mihanović, za političkog komesara Jozo Radobolja i njegova zamjenika Slavko Kadić. Određeni su također članovi Partije, kandidati i skojevci koji odlaze u partizanski odred kao i oni koji ostaju na terenu. Dogovoreni su punkтови, sabirna mjesta, ilegalni kanali i sabirni centri za oružje, municiju, vojnu opremu, hranu i druga sredstva i određeni ljudi koji će raditi na tim zadacima. S obzirom na pitanja o kojima se raspravljalo, ovaj je sastanak imao naročit značaj za daljnji tok ubrzanog rada na formiranju MPO.¹⁵

Spomen-ploča u znak sjećanja na odluku KK KPH Omiš o formiranju Vojnog štaba
za područje kotara Omiš

U kući Mije Miloša u selu Gata održan je 27. prosinca 1941. godine prošireni sastanak RK KPH za srednja Poljica. Ivan Amulić-Bajer je prisustvovao ispred PK, a Jozo Radobolja ispred KK Omiš. Sagledavan je rad i konkretizirani su zadaci u vezi prihvata i smještaja oružja, municije i vojne opreme. Drugovi iz Gata su referirali o izradi i pripremi tri bunkera za oružje i municiju u koje su smjestili 7 pušaka, za svaku pušku po 100 metaka i 10 ručnih bombi, zatim 2 bunkera za ljude i drugo. Odmah je narednog

« Kratak pregled Istorije KP Omiš, str. 14. Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom. Prilog za Istoriju KP Oraš, pismena sjećanja drugova iz 2rnovnice.

dana iz Borka u Gata prebačeno i smješteno u bunkere 27 pušaka, 1 puško-mitraljez i 2.800 puščanih metaka.¹⁶

Novi sastanak članova PK i KK Omiš održan je 30. siječnja 1942. u kući Jure Božikovića, zaseok Grljevac selo Podstrana, na kojem je nakon referiranja predstavnika KK KPH Omiš o poduzetim mjerama i pripremama za formiranje MPO prihvaćen prijedlog KK KPH Omiš za rukovodioce Štaba MPO. Također su precizirana neka kadrovska, organizacijsko-formacijska pitanja i neposredni zadaci u vezi oformljenja MPO.¹⁷

Svi ovi sastanci i razni drugi kontakti i dogovori održani su u razdoblju od rujna 1941. do siječnja 1942. godine i predstavljaju period priprema i rada na formiranju MPO od strane PK KPH i KK KPH Omiš u kojem su pored navedenih organa bili angažirani i brojni komunisti na području Mosora.

DJELATNOST PARTIJSKIH ORGANA U FORMIRANJU
MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

I razdoblje od siječnja do ožujka 1942. godine obuhvaća period priprema ispunjen nizom konkretnih mjera i aktivnosti partijskih organa, organizacija i članova KP. Grupe nastavljaju sa svojim aktivnostima, a ujedno se kroz akcije osposobljavaju i iskazuju kao borbene jedinice. Različitog su sastava i brojnog stanja, ali u njima su pretežno članovi KP i kandidati KP i SKOJ-a.

Za razliku od mnogih mjesta i sela u Zrnovnici su umjesto borbenih grupa oformljene desetine i vodovi po rejonima: Most—Barbarići, Glavice—Aljinovići, Privor—Mihanovići i Amižići—Lolići. Ovu posljednju desetinu sačinjavali su 10 članova KP, 1 kandidat, 6 skojevaca i 1 simpatizer.¹⁸

Rad i aktivnost naročito su pojačani poslije stradanja I splitskog odreda kod sela Košute nedaleko od Trilja (14. kolovoza 1941. godine), kada je poginuo komandant Odreda, španski borac Mirko Kovačević-Lala s pet boraca. Desetak dana kasnije, 26. kolovoza 1941. godine, strijeljana su u Sinju 24 zarobljena borca.

Poznate su bombaške akcije u Splitu 11. rujna na Gripama i 9. studenoga 1941. godine na vojnu glazbu.¹⁹ Sve te akcije, diverzije i druge aktivnosti planiraju se po odlukama i zadacima partijskih organa, a izvode pod neposrednim rukovodstvom zaduženih članova Partije. Bez obzira na odnos snaga i na žrtve, pripadnici borbenih grupa su htjeli dokazati da ne prežu pred okupatorom i domaćim izdajnicima, da ne priznaju okupaciju ili bilo čiju izdajničku vlast. Po svojoj efikasnosti i načinu izvođenja akcija izazivaju bijes kod okupatora, a kod stanovništva mobilno utječu za djelotvorno poma-ganje NOP-a. Na osnovu zacrtanih smjernica, načina djelovanja i postignutih rezultata kao i po svojoj organizacijsko-formacijskoj strukturi, borbene grupe,

¹⁶ “Gata u NOB-u, pismena sjećanja (kod autora). J. Lelas Salavija, navedeni rukopis. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 17.
¹⁷ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 14. Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom. D. Glzdić, Dalmacija 1942, izdavačko odjeljenje Glavnog odbora Saveza boraca Hrvatske, Zagreb 194*, str. 86.
¹⁸ J. Stipica, I. Barbarić, V. Barbarić, P. Perčić: Sjećanja. instituta, tom V, knj. I, dokumenti 31, str. 130. Isto, knj. 2, dokument 133.
¹⁹ Zbornik Vojnoistorijskog

desetine i vodovi bile su prve i osnovne ćelije narodne oružane revolucije predvođene KP. Bile su to osnovne i početne oružane i borbene sposobne formacijske jedinice koje su u datom momentu prerasle u Mosorski partizanski odred kao prvu veću oružanu formaciju na planini Mosor.

Druga veoma značajna mjera koju poduzimaju partijski organi, a posebno KK KPH Omiš, jesu probne mobilizacijske uzbune. U vremenu od prosinca 1941. do siječnja 1942. godine izvršene su po dvije probne mobilizacijske uzbune s ciljem provjere borbene spremnosti i osposobljenosti grupa i pojedinaca u brzini javljanja na ugovoreno zborni mjesto, u donošenju određene opreme, hrane i slično. Posebna se pažnja u toku uzbunjivanja poklanjala potrebnoj budnosti i konspiraciji. To je bilo od naročite važnosti za one grupe i pojedince koji su iz mjesta boravka, gdje su se nalazile okupatorske i kvislinške jedinice, morali neopaženi od bilo koga izaći na određeno zborni mjesto. Gledajući kroz brzinu i način javljanja, kao i to da se nije dogodio niti jedan slučaj otkrivanja, ove uzbune su bile veoma korisne kao pripreme za zadatke koji su se očekivali te su na osnovu svega od nadležnih partijskih organa pozitivno ocijenjene. Spremnost i odlučnost ^ipadnika borbenih grupa najbolje se dokazala u praktičnom postupku Kaaa su drugovi koji su vršili pripreme za formiranje MPO u pećini iznad zaseoka Zeljevići 21. veljače 1942. godine bili napadnuti od žandara i Talijana.

AKTIVNOST ČLANOVA ŠTABA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

Poslije održanog sastanka u Grljevcu u kući Božikovića 20. siječnja 1942. godine, određeni drugovi u Štab MPO odlaze na teren planine Mosor gdje u pratnji komunista iz Zrnovnice i Dugopolja vrše obilazak i izvidanje područja u cilju sagledavanja mogućnosti smještaja partizanske jedinice. Radi izmjene iskustava u partizanskom načinu ratovanja Ferdo Gazin s još nekim drugovima odlazi na sektor planine Dinare gdje se povezuje s partizanskim jedinicama tog područja. U izvještaju Maksa Baće dostavljenog PK KPH za Dalmaciju od 2. siječnja 1942. godine o stanju Odreda na Dinari, u vezi boravka Ferde Gazina, između ostalog se navodi:

»Dragi drugovi, jutros smo nas trojica stigli na mjesto... Savjetovanje predstavnika do urećenog dana nismo mogli održati. Kao što sam Vam u prvom pismu javio trebao je Đorđe (Edo Santini — pr. autora) nastaviti svoj put prema Kamešnici. Međutim, došao je Ferdo (Gazin — pr. autora) i jasno je da je on otišao. Ja sam spremio odred u Kamešnici jedno pismo, u drugom sam izložio sva pitanja i to dao drugu Ferdi i konačno sam se sa Ferdom i usmeno sporazumio o njegovim zadacima pri posjeti odred u Kamešnici. Samo je loše da je to moglo trajati samo pola sata. Ja sam sa ovom dvojicom morao odmah na jednu — a Ferdo na drugu stranu. Odred u Kamešnici treba dati osnovnu stvar; elan za borbu i živi politički i organizacioni rad. Jasno je da će Ferdu i radi kratkoće vremena i radi pomanjkanja konkretnog iskustva biti veoma teško.

Onda dolazi pitanje Ferde. Počeo je razgovor time da mora odmah natrag. I tamo i amo — to će trajati desetak dana ... Ujedno kaže da bi on

na tom savjetovanju dao opće upute i otišao da organizuje partizanski odred u Omišu i Imotskoj krajini..^{K20}

Da bi pružili potrebnu pomoć određenim drugovima za Štab MPO, odlukom PK upućuju se iz Splita Roko Peračić-Maks i Drago Gizdić-Marko, koji s ostalim 10. veljače 1942. godine u sklopu priprema za pozivanje boraca u MPO održavaju sastanak u kući Pave Brničevića (zaseok Krug selo Jesenice). Žandari iznenada vrše upad i hapse neke od drugova. Određena borbena grupa na čelu s Antom Lozić-Cikom na putu Dugi Rat—Omiš 12. veljače oslobađa četvoricu uhapšenih.

Spomen-ploča na kući Jure Božikovića u Grljevcu (Podstrana) u kojoj je 20. siječnja 1942. na sastanku nekih članova PK KPH za Dalmaciju i Kotarskog komiteta KPH za Omiš, potvrđena odluka KK KPH Omiš o imenovanju članova Štaba Mosorskog partizanskog odreda

O ovoj akciji, u nedjeljnom izvještaju VZC za vrijeme od 8. do 14. veljače 1942. godine V. T. broj: 7/42 od 16. veljače se navodi:

»Dne 13. veljače t. g. oko 15 sati nedaleko Omiša (kotar Omiš) na putu od Dugog Rata napadnuta je od jedne grupe ljudi oko 20 njih oružnička ophodnja, koja je sprovodila četiri vojna neposlušnika.

Iz revolvera teže je ranjen zamjenik oružničke postaje u Omišu, a lakše jedan domobran. Napadači su oslobodili one neposlušnike pobjegavši s njima prema brdu. Ranjeni službenici odpremljeni su u Splitsku bolnicu. Odmah je upućena energična potraga u sporazumu s talijanskim vojnim vlastima.

²⁰ Originalni izvještaj u Muzeju narodne revolucije Split. Prilog za historiju KP Omiš. P. Perčić Perun, Zrnovniea u NOB-u. J. Burić, Sjećanja (kod autora).

Napadači su vjerojatno vojni bjegunci iz sela Jesenice i Duče (općina Priko — Poljica — kotar Omiš) odakle ima dosta vojnih bjegunaca, te odakle su i oni koje su oružnici sprovodili..«²¹

Nešto iza spomenutih događaja, preko Splita iz Dinare u selo Jesenice, došao je na osobno inzistiranje Maks Baće-Milić, oficir u Štabu Dinarsko-dalmatinskog NOPO sa zadatkom da pomogne u formiranju MPO i izvođenju planirane akcije na Dugi Rat. Bez obzira na događaje koji su se zbili u pećini i njihove posljedice, za ovaj dio pripremnog perioda karakterističan je rad i aktivnost partijskih organizacija — ćelija i članova KPJ.

Rad članova KP bio je organiziran s težištem na pripremu simpatizera za njihovo uključivanje u NOP i opće pojačanu aktivnost s masama, posebno omladinom. Na razne načine bojkotirati sve mjere okupatora i domaćih izdajnika i u tome angažirati što širi krug ljudi. Preko «Crvene pomoći» i kroz druge akcije angažirati se na sakupljanju odjeće, obuće, hrane, lijekova i drugog potrebnog materijala uključujući i oružje, municiju i ostalu vojnu opremu što je od koristi za partizanske jedinice. S punom odgovornošću i uz konspiraciju uključiti se u prihvatu, prebacivanju i smještaju sakupljenog materijala. Uključivanje u obavještajni rad na prikupljanju podataka o neprijatelju i dostavljanje tih podataka određenim kanalima do obavještajnih centara. Uključivanje u sve akcije i borbene djelatnosti: atentate, diverzije i sabotaze kroz koje se slabi moć i moral okupatora i domaćih izdajnika. Rasparčavanje letaka, pisanje parola i pokrivanje bojom svih fašističkih simbola i natpisa. Prebacivanje i dijeljenje ilegalnog tiska, tumačenje i objašnjavanje sadržaja ilegalnog lista »Naš izvještaj«. Kroz različite oblike rada odvrćati omladince i ostale da se ne odazivaju pozivu za služenje vojske u NDH. Pratiti rad i aktivnost pojedinih osoba koje šuruju s neprijateljem i upozoravati drugove na takve osobe. Pratiti djelovanje svih simpatizera te zaslužne i provjerene drugarice i drugove predlagati za prijem u KP i SKOJ. Pored navedenih bilo je i drugih zadataka u čijem izvršavanju je ispoljeno niz veoma korisnih samoinicijativa pojedinaca.

U sprovođenju zadataka komunisti su polazili od linije KPJ da je snaga pokreta NOP-a u masovnoj podršci naroda. U djelovanju komunista nije bilo kolebanja ili lutanja. Linija KPJ je bila jasna, a komunisti su djelovali kao predstavnici revolucionarne avangarde u koju narodne mase ne samo što su imale puno povjerenje već su pružale svestranu podršku.

O partizanskim akcijama u Dalmaciji »Naš izvještaj« od 23. siječnja 1942. godine, pored ostalog navodi:

»U nedjelju 11/1. fašistički razbojnici, koji su maltretirali težake u Split-skom polju, pokušali su da zaustave jednog partizana (Ljubu Uvodića-Razina, prim, autora). On im je umakao. Malo dalje zaustavili su ga jedan oficir i crnokošuljaš. Kad su mu tražili dokumenta partizan je revolverom smrtno ranio obojicu. Naišla su zatim još 2 crnokošuljaša. I njih je hrabri partizan oborio. Otvorili su sa Sirobuje mitraljesku vatru, ali to je pogodilo vojničku kolonu na Poljičkoj cesti. Partizan je sretno umakao.«

Na pojedine aktivnosti borbenih grupa u gradu Splitu talijanski okupator je poduzimao represivne mjere. Jedna od takvih mjera je uslijedila poslije ubojstva Antonia Hoffmana, inače profašistički orijentiranog izdajnika

« J. Lelas Salavija, navedeni rukopis. Naš izvještaj, br. 133 od 26. 11 1942. godine, Muzej narodne revolucije Split, I. Jerčić, navedeni rukopis. AVn, arhiv NDH. reg. br. 18/1—1, k. 233. D. Gizdlić, Dalmacija 1942, str. 81.

kojega su ubili splitski ilegalci. Antonio Hoffman, ubijen je 15. siječnja 1942. godine u 8,35 sati, a istog dana po naređenju guvernera Dalmacije odvedena su trojica uhapšenih omladinaca kod crkve Sv. Lovre — Mertojak gdje su bez presude i objave imena strijeljani: Silvestar Batina iz Kaštel Sućurca, Vinko Boljat iz Solina i Ranko Orlić iz Splita. Ta trojica istaknutih omladinskih rukovodilaca bili su za guvernera Dalmacije »opasni komunistički fanatici«, zato je dao da se kao taoci strijeljaju. U izvještaju guvernera Dalmacije pored ostalog se navodi: »S obzirom da je ovo treće ubojstvo izvršeno po naređenju KP... naredio sam da se strijeljaju tri komunista... Bastiniani«.²²

ODRAZ MJERA PK KPH NA RAZVOJ NOB-a NA SEKTORU MOSORA

Prije samog odlaska članova PK iz Splita za Dinaru početkom mjeseca veljače 1942. godine (Vicko Krstulović je napustio Split 7. veljače i s nekim članovima prešao u novo sjedište PK KPH u Vješić gori) održan je sastanak s drugovima koji su određeni u Štab Mosorskog partizanskog odreda. Razmotrene su još jednom poduzete mjere za formiranje MPO i precizirani zadaci za daljnji rad. Prihvaćeni su prijedlozi Štaba MPO u vezi načina povezivanja boraca u Odred, lokacija za smještaj i boravak MPO. Na insistiranje Ivana Amulića usvojeno je da se s pozivom i prikupljanjem boraca izvrši akcija na Dugi Rat.²³

Poslije navedenog sastanka prelaskom nekih članova PK na Dinaru oformljuje se i Stab IV operativne zone tako da je u rejonu Vješić gore sjedište PK i IV operativne zone čime se ne samo osigurava rukovođenje iz jednog centra sa svim partizanskim jedinicama na teritoriji Dalmacije i jugozapadne Bosne, već i partijskim organima i organizacijama to omogućava bolji uvid i koordinaciju po svim vojno-političkim i partijskim aktivnostima.

U Splitu i dalje ostaju neki članovi PK KPH za Dalmaciju: organizacioni sekretar Ivan Amulić-Bajer, Andrija Božanić-Stevo i Ivica Kukoč-Jordan koji iz Splita preko Solina dolaze po direktivi CK KPH na Dinaru 14. svibnja 1942. godine. Stab IV operativne zone, iako ne u punom formacijskom sastavu, djeluje od 15. travnja 1942. godine kada dostavlja svoj prvi izvještaj.²⁴

U vremenu od 4. do 6. lipnja 1942. godine održano je na Vješić gori vojno-političko i partijsko savjetovanje koje je imalo velikog značaja za razvoj narodnooslobodilačkog pokreta i u Dalmaciji i na području Mosora.²⁵ Sa sektora Mosora su na savjetovanje pošli sekretar KK KPH Omiš Slavko Kadić i član KK KPH Pave Mandić-Marun. Na putu iz Zrnovnice za Rupotine kod sela Mravince poginuo je 22. svibnja 1942. godine u sukobu s talijanskim vojnicima Slavko Kadić.²⁶

» Narodnooslobodilačka borba u Dalmaciji 1941—1945, Zbornik dokumenata izdanje IHRPD Split, knjiga 2, str. 485—486.

²² D. Gizdić, Dalmacija 1942, str. 67. i 72. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 56, str. 148.

²³ A IHRPD, NOO—45/234. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 75, strana 194. i dok. br. 65, str. 172.

²⁴ D. Gizdić, Dalmacija 1942, str. 178—290. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/143-144.

²⁵ * AVII, arhiva talijanska, reg. br. 9/8—1, k. 553, izvještaj Prefektura Split od 23. II 1942. D. Gizdić, Dalmacija 1942, str. 240.

Na savjetovanju je konstatirano da se partijski kadar očeličio u borbi, da se postiglo jedinstvo volje i akcije, a raščišćene su i mnoge dileme po raznim pitanjima. Jedan od osnovnih zadataka koji su postavljeni jeste nastavljnje nemilosrdne borbe protiv okupatora i domaćih izdajnika. Da bi se što uspješnije ostvarilo, zaključeno je da se pristupi uspostavljanju formacijski većih jedinica.²⁷ Poslije savjetovanja u Vješić gori posebni značaj za razvoj NOB-a u Dalmaciji imaju dva sastanka članova PK i Štaba IV operativne zone s VŠ NOP i DVJ i s drugom Titom. Sastanci su održani prilikom dolaska Vrhovnog štaba s udarnom grupom brigada u jugozapadnu Bosnu i Dalmatinsku zagoru.

Prvi je sastanak održan 26. srpnja 1942. godine u blizini sela Donji Malovan na kojem su članovima Vrhovnog štaba i drugu Titu drugovi Vicko Krstulović, Ivica Kukoč i Maks Baće podnijeli izvještaj o stanju i poduzetim mjerama u Dalmaciji. Sastanak je imao posebno značenje jer su date smjernice i postavljeni zadaci kako bi se sva djelovanja uskladila s udarnom grupom Vrhovnog štaba radi nanošenja što većih gubitaka neprijatelju, stvaranja što veće slobodne teritorije i izvršenja mobilizacije novih snaga s kojima treba izvršiti popunu postojećih i formiranje novih brigada i drugih partizanskih jedinica. Tada je usvojen prijedlog za oslobodenje Livna.²⁸

Nakon toga PK upućuje pismo svim partijskim komitetima u Dalmaciji, a Stab IV operativne zone dostavlja naređenja u kojima se preciziraju zadaci za izvršenje mobilizacije ljudstva i za izvođenje borbenih aktivnosti.

Drugi važan sastanak PK i Štaba IV operativne zone održan je na savjetovanju koje je pri Vrhovnom štabu organizirano 28. kolovoza 1942. godine u selu Busija kod Glamoča. Donijeta je tada odluka o preformiranju partizanskih odreda i drugih partizanskih jedinica uz postepen pristup osnivanju brigada. Poslije devet dana, 6. rujna 1942. u selu Dobro kod Livna, formirana je I dalmatinska brigada u koju je raspoređen veći broj dobrovoljaca sa sektora Mosora. Nakon savjetovanja intenzivno se radi na mobilizaciji novih snaga NOP-a.²⁹

Kada su PK i Stab IV operativne zone premjestili svoje sjedište u oslobođeno Livno (17. kolovoza 1942) tada im se s područja Mosora javlja na raspored veći broj dobrovoljaca. Kao rezultat poduzetih mjera i svega što je do sredine 1942. godine postignuto, u izvještaju kojeg je PK KPH za Dalmaciju 9. rujna 1942. dostavio CK KPH, ukazuje se na situaciju u Dalmaciji uz slijedeću procjenu:

»Stvoreno je ogromno masovno raspoloženje naroda da učestvuje u NOB-u.«³⁰ Ova konstatacija PK karakteristična je i za područje Mosora gdje su savladane razne slabosti i Partija je uspjela da svojim radom i djelovanjem ostvari utjecaj u narodu te je odaziv dobrovoljaca bio masovan kao i uključivanje šireg kruga ljudi u NOP.

²⁷ AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/133—139. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knjiga 2, str. 254—262 i 295—298.

²⁸ AVII, arhiv NOB, zbornik V/6, dok. br. 1. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 15—17.

²⁹ Isto, knj. 3, str. 42—52. AVII, arhiv NOB, reg. br. 44/2, k. 1490 A.

³⁰ Isto, knj. 3, str. 168—280. AIHRPH, arhiv NOB, fond CK KPH, film 16/158—165.

RAZVOJ I BORBENA DJELOVANJA PARTIZANSKIH JEDINICA NA SEKTORU MOSORA

STANJE UOCI OSNIVANJA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

U vezi odluke PK KPH za Dalmaciju i ranije datih stavova i dogovora oko formiranja Mosorskog partizanskog odreda poduzete su odgovarajuće mjere. U toku priprema zbilo se nekoliko događaja koji su po svom značaju i načinu izvođenja imali utjecaja na formiranje MPO i na daljnji tok i razvoj NOB-a na području Mosora.

Zandarmerijska patrola uhapsila je 18. siječnja 1942. godine u selu Ostrvica Ivana Radevenjića-Đanija i vezanog ga sprovodila kroz mjesto u namjeri da se prebaci u žandarmerijsku stanicu Omiš kao vojni bjegunac. Kada su za hapšenje saznali Mate Katušić (sekretar RK KPH za srednja Poljica) i Ivan Stanić-Iko (upućen od KK KPH Omiš na taj teren), na brzinu su s grupom od 16 omladinaca članova KP i SKOJ-a došli pred žandare. Mate Katušić im se obratio riječima: »Radevenjić neće u vašu vojsku, već u našu partizansku kada ga se pozove«. Na te riječi, uz odlučnost prisutnih, žandari su Radevenjića pustili, a sami se povukli u pravcu Omiša. Ova je akcija imala pozitivnog odraza na uključivanje omladine i ostalih s toga terena u NOP.³¹

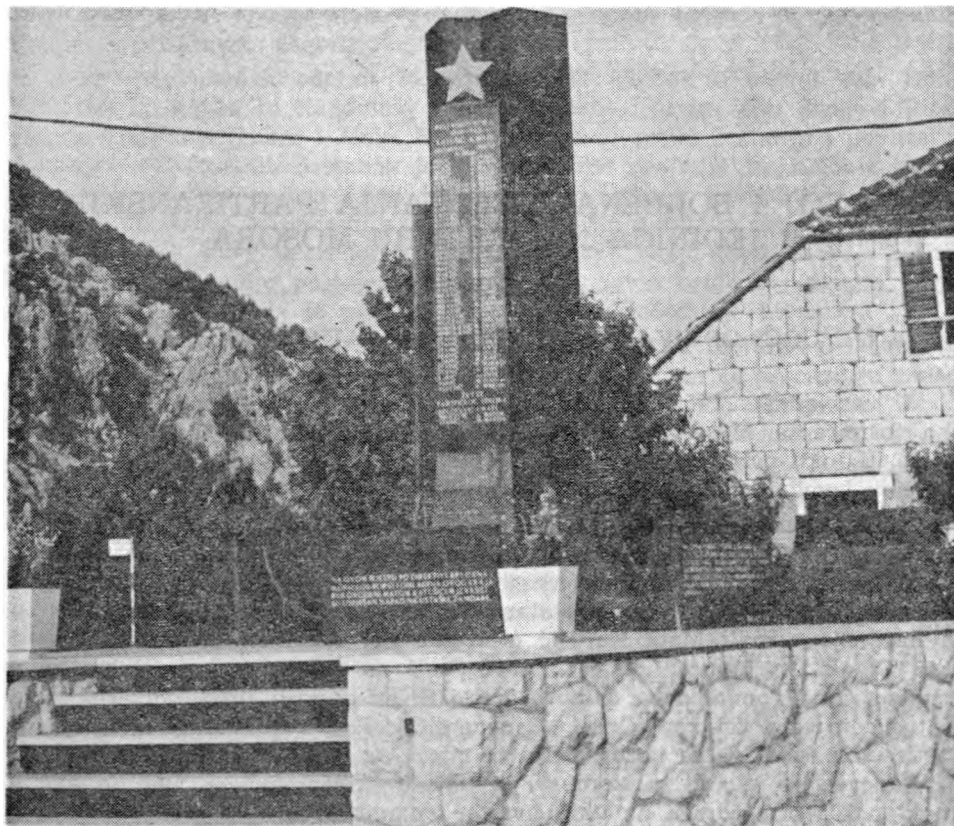
PRVA ORUŽANA AKCIJA

Kada su se u kući Pave Bmičevića, zaseok Krug selo Jesenice, okupili 10. veljače 1942. godine drugovi koji su bili zaduženi da rade na formiranju MPO i oni koji su došli po zadatku PK da pruže potrebnu pomoć kao i upućeni u sastav MPO, u istom vremenu i žandarmerija u Omišu poduzima određene mjere. Noću od 10. na 11. veljače 1942. godine žandari vrše pretres terena i sela na rejonu stanice Dugi Rat u cilju hvatanja vojnih obveznika koji se nisu odazvali pozivu da služe vojsku u NDH. Iz žandarmerijske sta-

³¹ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 12. Sjećanja iz revolucionarne prošlosti Zvečanja (kod autora).

nice u Omišu upućeno je pojačanje stanici u Dugom Ratu od nekoliko žandara i domobrana. Kada su u toku racije žandari u selu Duće uhapsili Filipa Škaricu-Pilu i Ljubu Skobalja, vezane su ih proveli u pravcu Jesenica.

Po dolasku žandarmerijske patrole pred kuću Pave Brničevića s namjerom da ga uhapsu, drugovi koji su se tamo zatekli, da bi doskočili žandarima na brzinu su donijeli odluku da se žandarima prijave Pave Brničević i Ante Lozić-Pašić, dok se ostali ne naoružaju i pripreme za njihovo oslobađanje.

Spomenik u selu Zvečanje, podignut na mjestu gdje je 18. siječnja 1942. izvedena prva akcija u tom kraju

Kada su Brničević i Lozić vezani prebačeni u Dugi Rat, odmah su ostali počeli s pripremama za akciju. Najprije je upućena Anka Brničević, žena Pavina kod zamjenika komandira žandarmerijske stanice u Dugom Ratu Mate Smodlake (koji je bio povezan s nekim drugovima i radio je za NOP) od koga je saznala da će uhapšeni biti premješteni u Omiš 12. veljače 1942. godine oko 15 sati i da će u pratnji biti dvojica — žandar i domobran.

Na osnovu dobijene informacije određena je borbena grupa sastava: Ante Lozić-Ciko, vođa grupe, Đermano Senjanović, Kažimir Tomaš, Jakov Jermelić i Milan Marčić koji su preuzeli oružje iz bunkera u kući Mate Brničevića-Tale i pošli na izvršenje zadatka. Prebacili su se u rejon Vavlje—

Prasica i tu u borovoj šumi postavili zasjedu. Kada je pristigla grupa s uhapšenim drugovima izvršen je napad u kojem su zatvorenici oslobođeni dok je pratnja uspjela pobjeći. Poslije ove akcije svi su se vratili u Jesenice i priključili grupi koja je vršila pripreme za formiranje MPO.

Na mjestu gdje je akcija izvedena podignuta je spomen-ploča slijedećeg sadržaja:

«Na ovom mjestu dana 12. II 1942. godine ispaljen je prvi ustanički metak na neprijatelja. Ovom prilikom udarna grupa Prvog mosorskog odreda oslobodila je četoricu drugova — prvoboraca ovog kraja iz žandarmerijskih ruku.»

Duće—Rogač 4. srpnja 1972.

Općinski odbor SUBNOR-a
Omiš

Spomen-ploča kod mjesta gdje je 13. veljače 1942. izvedena prva oružana akcija na području omiške općine

SUKOB PRED PEĆINOM U ZASEOKU ZELJEVICI

Da bi se ubrzao rad na formiranju Mosorskog partizanskog odreda, Ferdo Gazin i Jozo Radobolja pozivaju prvu grupu boraca s terena Mali Rat i Jesenice. Na okupu se našlo 16 drugova među kojima su bili Roko Peračić i Drago Gizdić koji su upućeni od PK. Radi mjera predostrožnosti od 14. na 15. veljače 1942. godine svi se prebacuju u zaseok Krug u kuću Marina Erice ~dje su članovi Štaba vršili pripreme za pozivanje drugova određenih za MPG. Razmotrene su mogućnosti i varijante za kadrovska i formacijska rješenja, kao i niz drugih pitanja među kojima i eventualni napad i način osiguranja u toku predviđene akcije na Dugi Rat. Grupi se pridružio Maks Baće-Milić koji je nakon konzultacije s Vickom Krstulovićem iz planine Dinare — Vještic gore preko Splita 18. veljače 1942. došao u Jesenice s ciljem da kao španski borac i iskustvom partizanskog ratovanja na Dinari pripomogne u organiziranju nove jedinice. Pošto je u zaseoku Krug bilo teško osigurati konspiraciju zbog prisutnosti tolikog broja drugova, Milić je predlagao da se ide u Mosor te da se tamo vrši prihvat boraca i priprema za akciju. Takav prijedlog nije prihvaćen već se od 19. na 20. veljače 1942. godine svi okupljeni prebacuju u pećinu iznad zaseoka Zeljevići.³³

Od predviđenih drugova za Stab u pećini su bili: Ferdo Gazin, Jozo Radobolja, Tadija Mihanović i Slavko Kadić; određeni za pomoć Štabu: Maks Baće-Milić, Drago Gizdić-Marko i Roko Peračić; borci koji ulaze u sastav MPO: JoSip Katalinić-Bepo, Karlo Katalinić, Pave Brničević, Ante Lozić-Ciko, Ante Lozić-Pašić, Pere Rogošić-Zepelin, Filip Škarica-Pile, Kažimir Tomaš-Leše, Milan Marčić, Đermano Senjanović, Zeljko Draganja i još neki zaduženi za ispomoc u ishrani i drugim poslovima (Mirko Kalebić, Mirko Nazor i drugi). U pećini se ostaje još dva dana (20. i 21. veljače 1942.). Prema utvrđenom planu trebalo je 21. veljače navečer provesti prikupljanje drugova i u 22 sata izvršiti napad na Dugi Rat u cilju demoliranja postrojenja u tvornici, a zatim se povući u pravcu Mosora.^{34*}

Kada su izvršene sve pripreme, na sam dan okupljanja i predviđenog napada, u subotu 21. veljače 1942. godine oko 14 sati osmatrač koji je bio kod ulaza u pećinu opazio je trojicu žandara i o tome obavijestio drugove. I poslije kada je primijećeno da jedan od žandara ide u pravcu sela a druga dvojica prema pećini i dok je u isto vrijeme prema dogovoru crkvenim zvonima davan znak za opasnost, nikakve se konkretne mjere nisu poduzele što je rezultiralo posljedicama.

Žandar koji je krenuo u pravcu sela u stvari je pošao obavijestiti pretpostavljene i vjerojatno tražiti pojačanje, jer je nešto kasnije osim još nekoliko žandara došla i jedna talijanska jedinica koja je zauzela položaj u selu Jesenice zaseok Zeljevići. Za to vrijeme dvojica žandara koja su pošla ka pećini vršili su osmatranje a kada im je stiglo pojačanje, vjerojatno misleći da se u pećini kriju vojni bjegunci učesnici akcije u rajonu Vavlje—Prasica,

³³ J. Lelas Selavija, navedeni rukopis. Ivan Jerčić, navedeni rukopis. Kratak -pregled istorije KP Omiš, str. 32. AVII, arhiv NDH, reg. br. 16/7—1, k. 223. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2. dok. br. 452/, str. 885.

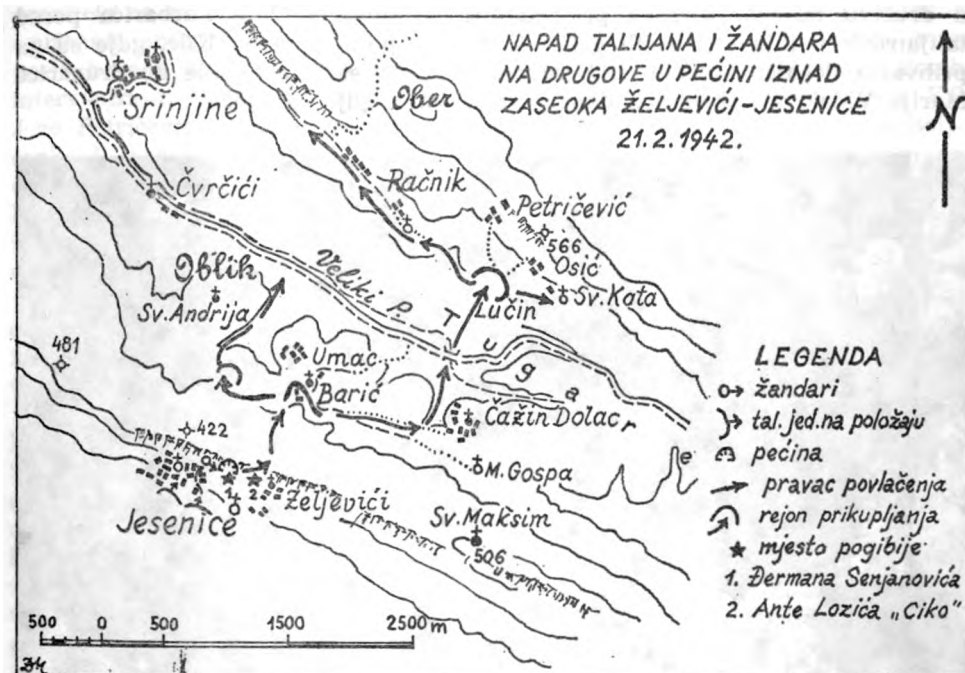
³⁴ Predbilješke iz razgovora s Maksom Baćom-Milićem (kod autora). Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom.

^{34*} Sjećanja na borbu u pećini od Pere Rogošića-Zepelina i Kažimira Tomaša-Leše (kod autora). Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem Zepelinom, J. Radoboljom i Franom Kačunićem-Pobjedom (kod autora). D. Gizdić, n. dj. str. 86.

I

uputili su u pećinu glavara sela Jozu Kapića s porukom »da se predaju« Ta poruka žandara je odbijena: »Komunisti se ne predaju«.

Situacija je bila kritična ne samo zbog žandara i pristiglog pojačanja već zbog položaja pećine i brisanog prostora, a u proboju ka prvom visu zvanom Stražica svaki pojedinac bi bio otkriven i tučen iz oružja. Pošto je bilo riskantno čekati noć, odlučeno je da se izvrši proboj. Među prvim dobrovoljcima javili su se Đermano Senjanović i Pave Brničević. Prvi je na samom otvoru pećine poginuo Đermano Senjanović, a zatim je veoma teško

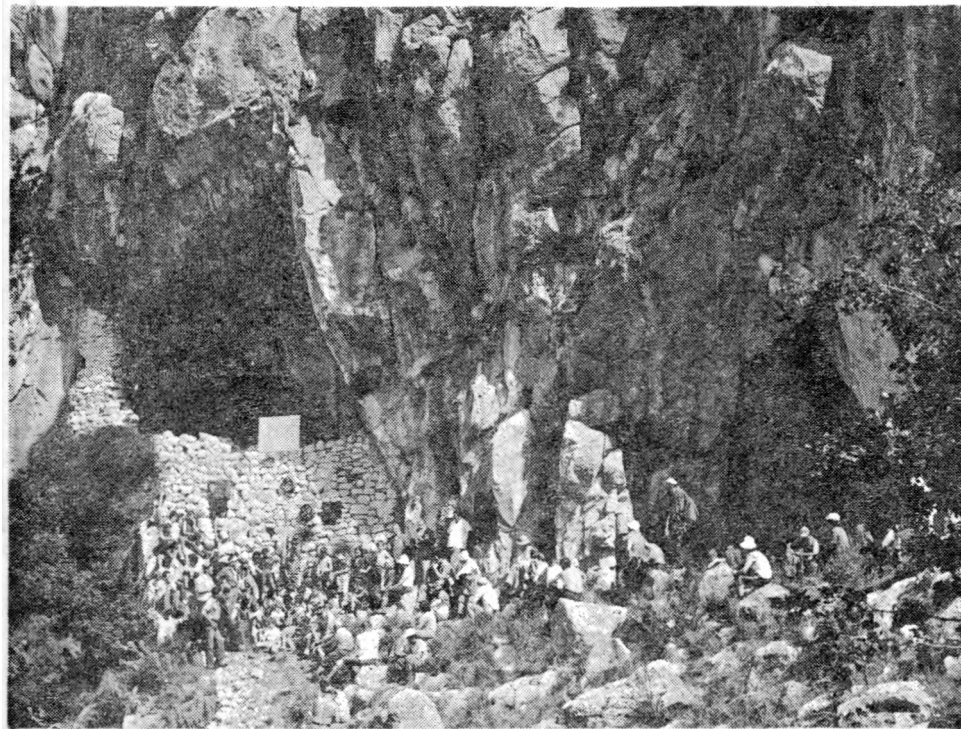

ranjen Pave Brničević. Vidjevši u kakvoj se situaciji nalaze drugovi u pećini, Marin Erica se popeo na vis Glavičina iznad same pećine i otvorio vatru iz puške u pravcu žandara. Na taj način ih je prisilio da se povuku u pravcu sela Jesenice. S povlačenjem žandara stvoreni su povoljniji uvjeti i vrši se prebacivanje ka visu Stražica. U toku prebacivanja smrtno je pogođen Ante Lozić-Ciko a teže ranjen Maks Baće-Milić, dok su lakše ranjeni Slavko Kadić i Drago Gizdić. Ostali su se uspjeli prebaciti i iznijeti ranjene drugove do samog visa iznad pećine.

Maks Baće je bio teško ranjen. Zrno od pušcanog metka prošlo je kroz pluća i dok je još bio pri svijesti dao je u zadatak drugovima da se ne razidu već da idu u planinu Mosor, pozovu ostale i nastave s formiranjem MPO. Filip Škarica, Kažimir Tomaš i Pere Rogošić uspjeli su ranjenog Maksa Baću prebaciti na vis odakle su ga Škarica i Tomaš odnijeli u kuću Ivana Mrkonića u zaseoku Barić selo Tugare.³⁵

³⁵ Sjećanja na borbu u pećini od P. Rogošića Zepelina i K. Tomaša Leše. Predbiješke iz razgovora s P. Rogošićem Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom.

Jakica Barbarie pok. Spira iz Zrnovnice povezala se po zadatku s Vjekom Kulišićem iz Srinjina, pa su zajedno došli do Jozе Petričevića, a zatim pošli do kuće Mrkonića i pružili potrebnu sanitetsku pomoć ranjenom Miliću. Kasnije su — 23. na 24. veljače organizirali prebacivanje od Tugara do Srinjina gdje su ga smjestili u pojatu Vjeke Kulišića nedaleko od žandarmarijske stanice. Pošto je Baće zahtijevao da ga se prebaci u Split na liječenje, naredne noći od 24. na 25. veljače 1942. prenesen je u Zrnovnicu u kuću Ivana Barbarića gdje su izvršene pripreme. Odmah slijedećeg jutra Maksa Baću su obukli u seljačko odijelo, sijeli na magare uz poljoprivredne alatke u društvu mljekarica i uz pratnju Ivana, Vinka i Mate Barbarića pored talijanskih vojnika prebacili ga do Splitskog polja u rejon Kile, gdje su ga prihvatili ilegalci na čelu sa Srećkom Reićem-Peticom. Odatle do drugarice Marije Viđak, a nakon dva dana u drugi stan gdje se liječio.

Pećina tzv. »Turska kula« iznad zaseoka Zeljevići (Jesenice) u kojoj su žandari i vojnici talijanskog okupatora 21. veljače 1942. napali drugove zadužene za formiranje Mosorskog partizanskog odreda

Na isti način, samo nešto kasnije, drugovi iz Zrnovnice prebacili su do Splita ranjenog Slavka Kadića.³⁶ Ovakva aktivnost je dokaz organiziranosti i smjelosti da se pored okupatorskih vojnika i domaćih izdajnika uz punu odlučnost izvrši taj nimalo lak zadatak. Organizacija prebacivanja, a iznad

³⁶ Vinko Barbarić, Jakiea Barbarić, Sjećanja na MPO (kod autora). Predbilješke iz razgovora s M. Baćom Milićem i Srećkom Reićem-Peticom (kod autora). V. Barbarić, J. Stipica, I. Barbarić, Sjećanja (kod autora).

svega konspiracija na čitavom terenu i u gradu Splitu, bila je na visokoj razini što je potvrda da okupirani Split nije bio i pokoreni grad.

Drugog teškog ranjenika Pavu Brničevića prebacili su Ante Lozić-Pašić, Mirko Kalebić i Mirko Nazor do kuće Jozе Petričevića na Dočine, gdje mu je ukazana pomoć, a zatim 22. 2. do kuće Marina Bulića-Maruncin — zaseok Ošić, ali su ga zbog pogoršanog zdravstvenog stanja prenijeli do mjesta Oriј odakle je brodom Mate Antiše ilegalno prebačen do Splita i smješten u Omišku ulicu gdje je bio neko vrijeme zadržan i liječen.³⁷

0 događajima u pećini brzo se partijskim kanalima i ilegalnom vezom prenijela ne samo obavijest već i zadatak — obveza da se drugovima pomogne oružanom intervencijom. Tada sve borbene grupe, desetine i vodovi vrše poziv boraca koji odlaze po oružje dok neki koji su bliže događaju odmah interveniraju. Tako borbena grupa iz Tugara pod rukovodstvom člana KP Jozе Petričevića stupa u akciju. Frane Kačunić-Pobjeda, Jozo Stipetić-Boljčenko i Jozo Petričević odlaze na položaj u pravcu Omiša sa zadatkom da onemoguće slučajne intervencije neprijatelja i na taj način osiguraju povlačenje. Oni na položajima ostaju sve do jutra 22. veljače kada se povlače i vrše prihvāt drugova koji su uspjeli da se probiju i odvođe ih na sigurna mjesta.

1 ostale borbene grupe, desetine i vodovi brzo su reagirali u cilju pomoći drugovima u pećini. Na brzinu su razrađeni planovi kretanja i načinu pružanja pomoći ugroženima, ali je sve to obustavljeno kada se saznalo da se većina uspjela izvući i prebaciti u Tugare.³⁸

Još prije navedenih događaja u pećini splitski ilegalci su bili pripremljeni da se priključe. U sklopu tog zadatka iz Splitskog polja je upućen Srećko Reić-Petica u Mosor gdje se povezao s ilegalcima iz Zrnovnice u rejon Mihanovića staja (određeni rejon prikupljanja boraca MPO) radi sagledavanja mogućnosti i pravaca prebacivanja ostalih. S istim ciljem je upućen i Marin Sirotković u pravcu pećine, ali se zbog navedenih događaja na upozorenje seljaka vratio. U sklopu priprema za izvršenje planiranog napada na Dugi Rat Marin Ferić, također ilegalac iz Splitskog polja, izvršio je postavljeni zadatak donijevši neku kemikaliju u rejon sela Stobreč i predao je jednom drugu iz Dugog Rata. Po dolasku Roka Peračića iz pećine među splitske ilegalce, poslije upoznavanja s događajima, postavljeni su konkretni zadaci i određene grupe za prihvāt i prebacivanja ranjenika na liječenja u Split.³⁹

Iako je situacija nakon događaja u pećini bila veoma teška ipak se iznašlo rješenje za daljnji rad na formiranju MPO. Jedna grupa drugova na čelu s Ferdom Gazinom i Jozom Rađoboljom prebacuje se u Tugare u kuću Jozе Petričevića na Ošiću, gdje su se okrijepili, a zatim prebacili u staju Ivanice Bulić gdje im se priključio Frane Kačunić, a odatle su Karlo Katalinić i Pero Rogošić-Zepelin pošli u Omiš po zadatku obavijestiti članove KK KPH Omiš i prenijeti naređenje da se izvrše pripreme i upute određeni drugovi za MPO na zbornο mjesto u Mihanovića staje. Uz pomoć Mirka Pivčevića i Nikole Lučića-Matešana iz Gata kuriri su u kući Jozе i Marije

³⁷ Sjećanja na borbu u pećini od P. Rogošića-Zepelina i K. Tomaša-Leše. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem, J. Rađoboljom i F. Kačunićem.

³⁸ Predbilješke iz razgovora s Franom Kačunićem-Pobjedom (kod autora). Kratak pregled Utorije KP Omiš, str. 14.

³⁹ Predbilješke iz razgovora sa splitskim ilegalcima Antom Roј om-Leva j em, Srećkom Reićem-Peticom, Marinom Sirotkovićem, Marinom Ferićem i Veljkom Jelaskom-Ivom (kod autora).

Marušić prenijeli članovima KK poruku i naređenje. U isto vrijeme (23. veljače 1942. godine) Gazin i Radobolja su u pratnji Frane Kačunića pošli u zaseok Hume, gdje su navečer posjetili ranjenog Maksa Baću-Milića i s njim utanačili mjere za daljnji rad.⁴⁰

Slijedećeg dana poslije sukoba žandari su došli do pećine vodeći sa sobom nekoliko ljudi iz zaseoka Zeljevići, koji su mrtva tijela poginulih Đermana Senjanovića i Ante Lozić-Cike s mjesta pogibije prenijeli u zgradu zadružnog doma. Od mještana, koje su doveli u zadružni dom, zahtijevali su da im kažu imena nastradalih. Iako su ih poznavali, posebno Antu Ložića koji je iz njihove sredine, nisu im rekli njihova imena. Jedino je otac Ante Ložića-Cike potvrdio da mu je to sin. Po odlasku žandara mještani su poginule drugove sahranili na groblje sela Jesenice.

O borbi u pećini oružnička postaja Omiš u svom izvještaju (broj 682/42 od 26. veljače) pored ostalog navodi:

Đermano Senjatić-Paško

Ante Lozić-Ciko

»Dne 21. veljače 1942. g. oko 12 sati oruž. obhodnja stalne obhodnje u Dugom Ratu, koju je predvodio oružnik Kordić Ante sa još četiri oružnika..pretresajući teren — naišla je na pećinu zvana »Turska pećina« nad selom Jesenice (zaselkom Zeljevići)... približila se pećini na oko 20 koraka... čula u pećini žagor, kašljanje i neko lupanje. Vođa obhodnje je pomislio, da tu moraju biti komunisti i vojni neposlušnici te se povukao nešto niže od prvog zaklona..., te tako osigurao vrata pećine i izlaz iz nje, a istovremeno poslao je dva svoja oružnika »domobrana« da idu javiti u Dugi Rat o stanju u pećini i neka dođe hitna pomoć... pomoć i pojačanje, stigla su oko 13 sati i tu se... o stanju... na položaju pred pećinom izvje-

⁴³ Predbiljoške iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom (kod autora), D. Gizdić, n. dj., str. 87—89.

stili oružnika Jurko Srećka, koji je odmah u odsutnosti oružnika Smodlaka Mate zapovjednika obhodnje u Dugom Ratu... pribrao sve oružnike na obhodnji, njih 6 i još ovu dvojicu, koja je donijela izvještaj, ukupno 8, te se uputio u selo Jesenice. U to vrijeme stigao je iz Omiša oružnik Smodlaka Maie, koji je o stanju u Jesenicama izvijestio zapovjednika postaje Omiš, narednika Barbalića i tražio od njega pomoć i pojačanje.

Oružnik Jurko je sa svojim oružnicima stigao u selo Jesenice oko 14 sati. Tu je uzeo sa sobom glavaru sela Kapić Josipa iz Jesenica i uputio se sa ostalim oružnicima prema pećini... Sa svojim oružnicima zauzeo je zaklone, a glavaru Kapiću je zapovjedio, da ide do pećine i vidi ko je u istoj i ako budu komunisti... da im kaže, da ih oružnici zovu na predaju. Pošto je glavar ušao u pećinu, oružnik Jurko pozvao ga je da iziđe iz pećine, a jedan od komunista iz pećine odgovorio je, da glavaru ne daju izići.

Oružnik Jurko je i dalje komuniste u pećini pozivao na predaju... našto je jedan od njih iz pećine odgovorio: »Dok oružnici ne odu u selo na cestu da neće izići... Nadodajući da se neće živi predati današnjoj vlasti niti njenim organima«, našto su odmah na oružnike otvorili vatru iz pu«aka i bacili su tri komada bomba na oružnike... radi čega su oružnici r'Hmah odgovorili pucanjem iz pušaka. U tom vremenu je oružnik Jurko u desno rame bio lakše ranjen... Jedan od komunista, koji je prvi počeo pucati podlegao je smrti odmah pred vratima pećine.

Dok se je vodila borba oko pećine oko 14,30 sati stigao je u Dugi Rat sa još 13 oružnika narednik Barbalić... uzeo sobom oružnika Smodlaka Matu i uputili se svi skupa u pravcu pećine. Na položaju odakle se vodila borba... stigli su oko 15,15 sati. U isto vrijeme sa narednikom Barbalićem do mjesta odakle se je vodila borba i ostalim oružnicima, stiglo je 7—8 talijanskih vojnika, a odmah pozadi na oko 150 metara kod crkve Sv. Roka... stigla je jedna satnija talijanske vojske oko 80 vojnika... Pucalo se cijelo vrijeme dok nije nastupila noć oko 19 sati, kada je prestalo pucati sa jedne i sa druge strane. U toj borbi bio je ranjen jedan oružnik domobran pričuvnik Bilandžić Ćiro sa postaje u Omišu u lijevu nogu... Ranjena su bila i dva talijanska vojnika, jedan u prsa, a jedan u lijevu ruku... Pošto je prestala borba i nastupila je noć, talijanski vojnici napustili su položaje, a oružnici svi osim dvojice ranjenih... ostali su još do drugog dana preko noći na položaju.

U jutro dne 22. 2. 1942. oko 8 sati oružnici su sakupili nekoliko seljaka iz sela Jesenice i sa njima pošli pred pomenutu pećinu, pregledali pećinu i okolinu, gdje se je vodila borba. Pred pećinom našla se je lešina jednog poginulog komunista u kojem se je pomoću lične legitimacije br. 7621/41 od 30. 10. 1941. XX izdana na talijanskom jeziku od strane talijanskih vlasti u Splitu pod imenom Peračić Roko Jakovljević, rođen 12. 8. 1909. god. u Splitu — Kopilica N° 2 a koja legitimacija je sa slikom ustanovilo, da slika odgovara licu lješine. Prilikom pretresa lješine u džepu od jakete nađena su 4 pisma... da su pisana u Solinu sa potpisom »Radojka«.

Druga lješina nađena je udaljena od pećine oko 50 metara u pravcu sjeveroistočne strane od pećine... Prilikom pretresa lješine u džepu od jakete... nađena je propusnica... na talijanskom jeziku N° 1446 izdana... dne 13. novembra 1941. XX na ime Lozić Ante Rokin i Lucije Nator, rođen 17. 2. 1915_____ nađeno je na jednom papiru neke pribilješke o razvoju sporta

u Rusiji, jedno ogledalo sa slikom... Slika na ogledalu i slika nađena u novčaniku, pokazana je na uvid i raspoznavanje ocu poginulog Lozić Ante, koji je potvrdio, da je to njegov sin Ante. Kod Ložića se je našla jedna bilježnica... na prvih trinaest strana su pribilješke — učenje talijanskog jezika, a iza toga je jedna komunistička pjesma. Na predzadnjoj strani bilježnice pribilježena su imena lica koja su bila u pećini, ali samo sa početnim slovima, kojih ima 11, brojevi pušaka ima ih 13, puškomitraljeza 2, puščanih naboja 432, noževa za pušku 7 i 4 bombe... U pećini nađeno je još raznih stvari, koje su im služile za spavanje, kuvanje jela i pića, o kojima se pri- laže iskaz...

Glavar sela Jesenice Kapić Josip p. Filipa, koji je bio cijelo vrijeme u pećini od početka borbe, pa do 1 sat poslijepodne, na ovoj postaji zapisnički je ispitan dne 25. 2. 1942. g. koji je izjavio: da kad se približio pećini i kada su ga iz pećine vidjeli, da je jedan kazao evo glavara... Cim je ušao u pećinu jedan sa cvikerima — blondast vezao mu je maramicom oči i pitao zašto je došao... i kazao: »poslali su me oružnici, da se predate«, a oni su odgovorili, mi se ne predajemo... jedan je viknuo »Doli Pavelić« a drugi u pećini jednoglasno su «-Doli«... Poslije tog usklika »Doli«, kazao je jedan puškomitraljez broj jedan na položaj. Među pucnjem čuo je da govore »Pavle je ranjen«, a jedan je kazao »Povucite ga u pećinu«... ponovo je čuo puško- mitraljez broj dva na položaj, nakon toga čuo je jedan krik, a u pećini su kazali »Mrtav je«... U tom vremenu da su se razgovarali »Evo talijani«. tada je počela jaka pucnjava. Dalje navodi... da je jedan na vratima pećine vikao i dozivao u pomoć »Braćo i sestre, drugovi, oci i majke u pomoć. Javite Podstranjanima, Srinjinima i Tugarima, da smo napadnuti, mi kao oslobodilačka hrvatska vojska, u pomoć, u pomoć«. Taj glas da je morao biti od Slavka Kadića, jer da ga je po glasu poznao, a o onome što su se razgovarali da je ranjen, jer su ga zvali imenom Pave — morao bi biti Pave Brničević An tin iz Jesenica.

Nađene lješine navedenih koji su pali u navedenoj borbi bili su dne 24. veljače 1942. g. po oružništvu ove postaje u prisutnosti glavara Jesenice Kapić Josipa pokopani na mjesno groblje u Jesenicama«..⁴¹

U nedjeljnom izvještaju VZC za period 15—21. veljače 1942. godine (broj VT 9/42 od 22. II 1942) pod d) se navodi:

»Dne 21. veljače 1942. g. u 15 sati grupa od deset pobunjenika napala je oružničku ophodnju u brdu više sela Krilo-Jesenice (općina Priko-Poljica, kotar Omiš) te je oružnicima došao u pomoć odjel talijanske vojske iz Omiša. U borbi su ranjeni: jedan oružnik, jedan domobran i dva talijanska vojnika, jedan pobunjenik je ubijen, a tri ranjena.«

U narednom nedjeljnom izvještaju VZC (broj TV 11/42 od 28. II 1942) pored ostalog stoji: »Nakon sukoba naših oružnika sa grupom pobunjenika kod sela Krilo-Jesenice, o čemu je javljeno u prošlonedjeljnom izvještaju o ovoj grupi se ništa više ne čuje i nezna se gdje se sada zadržavaju, ali se pretpostavlja, da se nalazi u planini Mosor«.

Ovaj izvještaj VŽC jasno potvrđuje na kakvoj je vesini bila konspiracija rada, spremnost terenskih radnika i ljudi da pomognu drugovima, da ih

« NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. 463, str. 904—908. AVTX, arhiva NDH, reg. br. 5/1—1, k. 224, izvještaj VZC, Taj. br. 400/42 od 2. III 1942. Nije se moglo ustanoviti kako se slika Roka Peračića mogla naći kod poginulog Đermana Senjanovića. Najvjerojatnije da su 1 žandari izvršili površan uviđaj, jer je i po ličnom opisu i godini rođenja razlika uočljiva.

prihvate u svoje kuće, sklone i nahrane uz izražen rizik mogućeg stradanja čitave obitelji. Pa i pored toga nije zabilježen niti jedan slučaj potkazivanja ili izdaje drugova.

U Glasilu PK KPH za Dalmaciju (broj 133 od 26. veljače 1942) »Naš izvještaj-« o akcijama partizanskih jedinica u Dalmaciji se pored ostalog navodi: »Omiš: Jedan mali partizanski odred od oko 20 ljudi bio je uslijed denuncijacije opkoljen u blizini Dugog Rata. Odred su napali žandari i talijanska vojska. Opkoljeni herojski su prihvatili borbu sa znatno jačim neprijateljem, te vodili borbu od podne do uveče. Izgubivši nekoliko mrtvih i ranjenih napadači su se povukli. Partizani su uspjeli, da se povuku izgubivši dva mrtva druga«.42

« **Avn,** arhiv NDH, reg. br. 46/2—2, k. 64. NOB u Dalmaciji 1941-1945, knj. 2, dok. 29, »9. 81 i dok. 461.

FORMIRANJE I AKCIJE MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

Poslije upućivanja drugova u sjedišta Kotarskog i Rejonskog komiteta KP Omiš, vrše se pripreme za prebacivanje boraca iz mjesta boravka na zbornu mjesto Mihanovića staje u planini Mosor. Naročita se briga pridaje sakupljanju oružja i ostalih potrepština za borce prve partizanske jedinice na ovom području.

PREBACIVANJE BORACA U MOSOR

Prva grupa krenula je iz Tugara, zaseok Osič iz kuće Mirka Radilovića, navečer 24. veljače 1942. godine. Pošto su prethodno uzeli oružje, Ferdo Gazin, Jozo Radobolja, Josip Katalinić-Bepe i kao vodič Frane Kačunić-Pobjeda, prebacuju se u Račnik do ugovoreog mjesta (kod kruške) gdje ih je čekala veza. Na znak tri udarca kamenom o kamen javio se Pero Lisica iz Srinjina koji ih je proveo kroz polje do njegove kuće, a zatim do kuće roditelja Kažimira Mihanovića. Ujutro 25. veljače Kažimir Mihanović, kao poznavalac terena, vodi grupu u usamljene pojate Ante Javorčića u predjelu Rasnice a zatim u Mihanovića staje (ispod Lugarnice), gdje su se smjestili i pripremili za doček ostalih boraca.

Slijedećeg dana Ferdi Gazinu, Jozi Radobolji, Josipu Kataliniću i Frani Kačuniću priključili su se Ilija Aljinović i Tadija Mihanović, ilegalci iz Zrnovnice koji su boravili u tom dijelu Mosora.⁴³

^M Predbilješke iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom (kod autora). Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom. Tadija Mihanović, Sjećanja (kod autora).

U nekim publikacijama, i kroz tisak, navodi se: »Na planini Mosor od boraca iz Zrnovnice, Dugopolja, Tugara i Omiša formirana je Mosorska partizanska četa, koja je 27. veljače 1942. godine brojala 30 boraca«. Stvarni tok događaja i stanje na Mosoru ne potvrđuje takva tumačenja. Poslije borbe u pećini iznad zaseoka Zeljevići, prva grupa boraca odlazi za Mosor u sastavu: Ferdo Gazin, Jozo Radobolja, Josip Katalinić-Bepe i Frane Kačunić-Pobjeda. Stigli su u Mihanovića staje 25. veljače 1942. godine. Grupi se slijedećeg dana (26. II) pridružuju Tadija Mihanović i Ilija Aljinović. Ova su dvojica već ilegalno živili u Mosoru. Vrše se pripreme za prihvrat boraca, nakon čega se upućuje kurir Frane Kačunić-Pobjeda na teren sela Tugare sa zadatkom da nove borce dovede u Mihanovića staje. Prva grupa od trojice drugova, Jakiša Baučić, Pero Rogošić-Zepelin i Karlo Katalinić, prebacila se iz Tugara 3. ožujka 1942.

Za prihvrat boraca bili su zaduženi Jozo Petričević s grupom komunista i skojevaca, a za prebacivanje od Tugara do Mihanovića staja vodič Frane Kačunić-Pobjeda. Na osnovu takvog zaduženja Gazin je uputio Kačunića iz Mihanovića staja u Tugare 28. veljače 1942. godine sa zadatkom da sprovede prvu grupu drugova iz Omiša: Jakiša Baučić, Karlo Katalinić i Pero Rogo-šić-Zepelin, koji se noću od 2. na 3. ožujka 1942. godine prebacuju iz kuće Jozе Petričevićа pravcem Dočine, Račnik, Sirotkovići, Sitno Gornje, Sv. Kuz-iria do Javorčičа Ante staje na predjelu Rasnice. Pored izvjesne količine žive-žnih namirnica Baučić je nosio puškomitraljez, Katalinić i Rogošić puške, a Kačunić pištolj. Kasnije se saznalo da ih je u toku kretanja pri prolazu kraj Sitna Gornjeg opazila žandarmerijska patrola koja se, vidjevši naoružane ljude, od straha sakrila propustivši ih da prođu bez otvaranja vatre.

Druga veća grupa, koja se pridružila borcima u Mosoru radi ulaska u MPO, bila je iz sastava splitskih ilegalaca koji su boravili i djelovali u Splitskom polju: Ante Alfirević-Trobo, Cedo Cvitanić, Ante Duplančić-Bećo, Mirko Dumanić-Sevej ili Pavle, Veljko Jelaska-Ivo, Dalibor Ružić-Lovac, Ante Milić-Španac, Marin Ferić, Berislav Kukoć-Bare, Jozo Kovačević, Miloš Kalajzić, Svemir Matutinović, Ante Petrić-Volja ili Palaska, Roko Peračić, Ante Roje-Levaj, Srećko Reić-Petica, Marin Sirotković, Dionizio Sirotković, Ljubo Uvodić-Razin ili Student. Okupili su se 5. ožujka 1942. godine na zemljištu zvanom Mejaši, nedaleko od potoka i zemljišta Petra Krstulovića gdje su u jesen 1941. iskopali poveći bunker u kojeg su smjestili izvjesnu količinu oružja, municije i razne vojne opreme. Nakon što su primili oružje i municiju, krenuli su noću preko Splitskog polja, Kučina, Mravinaca i Zrnovnice prema Mihanovića stajama. Sa splitskim ilegalcima prebacili su se i Kažimir Tomaš-Leše iz Krilo-Jesenica i Filip Škarica-Pile iz Duća. Tomaš i Škarica su se nakon događaja u pećini iznad Zeljevića prebacili u Tugare — Umac, a zatim pošli u Mosor i nakon kraćeg boravka u cilju uspostavljanja veze ponovo prešli na teren Jesenica. Iz Sumpetra ih je 26. veljače čamcem Božo Jurin-Candara prebacio do broda »Danica« vlasnika Stipe Vukovića-Klepe koji ih je odvezao do Splita. Odmah nakon iskrcavanja kod lučke kapetanije povezali su se i prebacili sa splitskim ilegalcima do zbornog mjesta na Mosoru/*⁴

Do pristizanja ostalih boraca, s već okupljenima u Mihanovića stajama, organizirana je i vođena obuka iz rukovanja s oružjem, vršenje stražarske službe i važnost taktike, koju je s puno uspjeha izvodio Kažimir Tomaš. Uspostavljena je stražarska i patrolna služba oko logora te proveden razmještaj boraca.

Pored zadataka koji su stajali pred komunistima iz Zrnovnice da prihvaćaju i kao vođi, poznavaoći terena i rasporeda neprijatelja, sprovode drugove koji su dolazili u sastav MPO, jedna se grupa po zadatku MK KPH

godine. Zatim se prebacuje grupa splitskih ilegalaca od 17 boraca (6. ožujka), a s njima su i dvojica učesnika u borbi kod pećine Kažimir Tomaš-Leše i Filip Škarica. Priključuju se, nadalje, 10. ožujka petorica iz Zrnovnice. Kada je 12. ožujka 1942. godine stigla grupa od 52 druga iz Omiša, Jesenica, Podstrane i drugih mjesta, formiran je Mosorski partizanski odred. U sastavu odreda su pored štaba bila i tri formacijska voda, koja su se dolaskom novih boraca popunjavala. Tek 26. ožujka, po dolasku grupe od 32 druga iz Zrnovnice, oformljen je četvrti vod koji je nosio naziv 7. vod, jer su prva tri nosila nazive: prvi, treći i peti. Stoga su netočne tvrdnje da je 27. veljače 1942. oformljena mosorska četa.

⁴⁴ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom i F. Kačunićem-Pobjedom. Predbilješke iz razgovora sa splitskim ilegalcima. Predbilješke iz razgovora sa Srećkom Reićem-Peticom. Predbilješke iz razgovora s Antom Duplančićem-Bećom (kod autora). Predbilješke iz razgovora s Mirom i Spirom Vuković (kod autora).

za Zrnovnicu 10. ožujka 1942. priključila borcima u Mihanovića stajama: Ivan Barbarić, Mate Barbarić, Jure Barbarić, Miro Barbarić i Spiro Markovina. Ponijeli su sa sobom 8 pušaka, 2 pištolja, 9 ručnih bombi, 650 puščanih metaka i 50 metaka za pištolj. Od opreme su ponijeli po 1 pokrivač, šatorsko krilo, rublje, pribor za jelo, nešto hrane i novca za potrebe MPO⁴⁵

Slijedeću veću grupu boraca, koju je kao vodič Frane Kačunić 12. ožujka 1942. godine prihvatio u Tugarima i sproveo do Mihanovića staja, sačinjavala su 52 druga iz različitih mjesta. Iz Omiša: Duje Baučić, Kruno Buljević, Miro Družić, Zvonko Lelas, Tonko Lelas, Jozo Lelas-Gec, Gvido Lučić, Jozo Marušić pok. Lovre, Pave Orlandini, Pjero Perak-Meme, Ivo Pivčević, Ante Pavišić-Tonko, Jozo Sperac i Jure Škarpa. Iz Borka: Ivan Čečuk-Jugović, Nedjeljko Lelas-Dikan, Nikola Lelas-Zdrakula i Ivan Lelas Antin. Iz Mimica: Jozo Mimica-Jozara i Slavo Mimica.⁴⁶ Iz Kučića: Mijo Sovulj. Iz Krilo-Jesenica: Stipe Grubiša, Vlado Kapić, Mate Jurić (rodom iz Doca Gornjeg), Marin Marasović i Marin Tomaš. Iz Dugog Rata: Ivanko Bradarić-Kužina (rodom iz Novih Sela) i Jozo Stipetić-Bolčenko. Iz Podstrane: Ante Bakota, Mate Bakota, Mate Braičić, Ante Banić, Ivan Banić, Ante Božiković-Sipa, Ivan Čičerić, Dušan Dumičić, Vinko Dumičić, Ljubo Dumičić-Ljubić, Rudolf Juradin, Marinko Juras, Vinko Juras, Zivko Juras, Rikardo Juras, Vinko Karaman, Vjekoslav Kaštelančić, Branko Marić, Milan Marčić (rodom iz Jesenica), Ante Perišić, Zvonko Ružić, Aleksandar Skulje, Vlado Tomić i Ante Zanić.

Zbog slabih uvjeta za smještaj i nepovoljnog rasporeda Mihanovića staja za vođenje borbe, po naređenju Štaba izvršeno je prebacivanje boraca u Sitanjske staje (iza Lugarnice).

Narednu grupu, koja je iz Tugara krenula od 13. na 14. ožujka 1942. godine, ponovo je vodio Frane Kačunić. Sačinjavali su je drugovi izSmolonja: Mate Katušić, Jure Katušić, Stipe Marčić, Ante Marčić, Ivan Stanić-Iko (iz Omiša), Luka Stanić, Pere Stanić i Ivan Stanić; iz Koštanja: Pave Tičinović i Ivan Tičinović; iz Gata: Nikola Lučić-Matešan i Andrija Proso; iz Tugara: Ivo Petričević; iz dijela Krajine: Ivo Utrobičić-Iko (Slime), Đuro Pejković (Zeževica) i Pavao Lozo (Imotski) koji su se u MPO javili 25. ožujka 1942. godine.⁴⁷

Posljednju grupu koja je stigla u odred 15. ožujka ujutro prije samog početka borbe s Talijanima sačinjavali su iz Srinjina: Vjeko Kulišić, Ivan Mužinić, Božo Muše, Petar Lisica. Iz Stobreča zajedno s drugovima iz Zrnovnice su došli: Ljubo Blažević, Petar Blažević, Milan Blažević, Tomislav Cokarić, Marinko Cokarić-Bilinić, Ljubo Cokarić, Ivo Uvodić, Kažimir Cokarić, Marinko Radomija, Srećko Knezović, Milan Stipinović i Mirko Stipinović svi iz Stobreča (inače iz ovog mjesta su većina stupila u MPO 7. travnja 1942. godine). Prije dolaska grupe splitskih ilegalaca u Mihanovića staje, javili su se iz Dugopolja: Marko Vučković i Filip Vučković.⁴⁸

S okupljanjem većine boraca u Sitanjskim stajama pristupilo se organizacijsko-formacijskom i kadrovskom ustrojstvu MPO. To ujedno znači da

⁴⁵ I. Barbarić, Neki detalji o učešću o MPO (kod autora).
⁴⁶ Kratak pregled Istorije KP Omiš, str. 15. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošćem-Ze-pelinom. J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom.
⁴⁷ Isto. Đuro Pejković, sjećanja (kod autora). Grupa boraca iz Smolonja, Zvečanja i Ostrvlce, Prilozi za monografiju MPO (kod autora).
⁴⁸ AVII, arhiv NOB, reg. br. I'1—5, k. 1493. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošćem-Ze-pelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom.

se 14. ožujka 1942. godine može obilježiti kao dan organiziranja Narodnooslobodilačkog mosorskog partizanskog odreda. Osim što je tog dana većina drugova određenih za MPO na okupu, borci odreda slijedećeg dana vode borbu s jedinicom okupatorske vojske fašističke Italije. Bio je to i prvi uspjeh mosorskih partizana, jer je neprijatelj u sumrak bio prisiljen uz gubitke povući se u svoje garnizone.

Naredna veća grupa od 32 druga krenula je iz Zrnovnice i Stobreča od 25. na 26. ožujka 1942. za Mosor. Sastavu MPO su se priključili u Kotleničkim stajama, a grupu je vodio Mate Javorčić-Paštrica. Iz Zrnovnice su bili Marinko Aljinović-Kumić. Petar Aljinović-Ico, Marin Amižić-Bumba, Mate Amižić-Čuketa, Nikola Amižić, Ante Amižić-Bečer, Mirko Amižić-Zlatan, Vinko Barbarić, Jure Barbarić, Petar Barbarić, Jerolim Domljanović, Ante Domljanović-Nedo, Ante Jerković-Bada, Ante Javorčić-Frančeško, Ivan Javorčić-Motić, Marin Javorčić-Spicin, Mate Javorčić-Paštrica, Ante Javorčić-Pečenko, Ivo Javorčić-Ljuti, Bartul Javorčić, Slavko Jerković-Daganelo, Grgo Lolić, Ivan Lolić-Kolarić, Nediljko Mihanović, Jozo Mihanović-Zilica, Vicko Marin-Vice-raiš, Kaja Palaversa, Spiro Palaversa, Jozo Perčić-Perun, Ivan Marin-Durica, Ante Marin-Pobro, Ivan Marin, Ante Stipica-Livin i Filip Sinovčić-Sokol⁴⁹

Pored navedenih u MPO su pristizali pojedinačno ili u manjim grupama iz različitih sela i mjesta s područja Mosora. Prema sjećanju Frane Kačunića-Pobjeda, on je iz Tugara od 3. na 4. travnja 1942. godine doveo u Putislca staje druga Pašku Mijana, a na dan drugog napada neprijatelja na MPO (15. travnja) proveo ze šestoricu drugova do vrha Sv. Jure ali su samo Ervin Baučić-Rino i Milan Simić ostali i priključili se borcima.⁵⁰

Bilježe se ipak, iako pojedinačno, pojave samovoljnog napuštanja odreda i odlaska svojim kućama. Takvih je pojava bilo naročito u toku i neposredno poslije prve borbe koju su borci MPO vodili protiv talijanskog fašističkog okupatora.

Sve pripreme, izvršeno prebacivanje ljudstva, oružja, municije, hrane i ostale vojne opreme iz mjesta do Mosora za potrebe novoformirane partizanske jedinice, uspješno su izvršene. To je odraz dobre organiziranosti, a iznad svega uzorne konspiracije i discipline članova KPJ, kandidata i skojevaca.⁵¹

S obzirom na veliki broj drugova koji su se prebacili iz mjesta boravka na planinu Mosor, to nije moglo ostati nezapaženo od domaćih izdajnika. Zabrinutost i bojazan neprijatelja, od naglog jačanja i aktivnosti partizanskih snaga, najbolje se može vidjeti u izvještaju VZC koji obrađuje period od 8. do 14. ožujka 1942. godine: »-Grupe pobunjenika o kojima je govor u prošlonedjeljnim izvještajima i dalje postoje i to: u planini Svilaja, u planini Dinara, u planini Kamešnica, u planini Mosor i kod Graca.

Razmjer pobune prema prošlim nedjeljama može se smatrati povećanim, jer su posljednje dvije grupe brojčano silno ojačale, tako da preстоји neposredna opasnost i za veća mjesta ...

Prema nekim znakovima pobunjenici su izvršili potajnu mobilizaciju među svojim pristašama u mnogim mjestima, jer je nedvojbeno ustanovljeno da su se istog dana u većini primorskih mjesta sukobili mlađi ljudi, poznati

⁴⁹ V. Barbarić, Sjećanja na MPO.

⁵⁰ Predbiiješke iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom.

⁵¹ Ivo Pivčević-Ivić, Utisci i prikazi o MPO (kod autora).

inače odprije kao komunisti, a koji su dosad mirovali, odmetnuli u brda te pojafali naročito grupu u planini Mosor».⁵²

U ovom izvještaju veliki župan Ante Luetić se ne zadržava samo na konstatacijama već predlaže i odgovarajuće mjere u odnosu na jačanje partizanskih snaga, na, za njega vrlo interesantnom i osjetljivom, području planine Mosor »•. . Dok inicijativa pobunjenika — kako se iz Ad II) navedenog vidi nije jenjavala, sve više zabrinjava stanje u planini Mosor i kod Gradca, jer tamo grupe pobunjenika sve više jačaju, a nije ništa preduzeto kako bi se to spriječilo, kao i njihova pojačana aktivnost koja se predviđa.

Ova velika župa u cilju da se protiv ovih grupa nešto preduzme, uz suradnju oružničkih krilnih zapovjedništava Omiš i Makarska, stavila se je u vezu sa talijanskim presidijima u Omišu i Makarskoj te je talijanskom presidijumu u Omišu dostavila i pismeni prijedlog o mjerama koje bi zajednički trebalo preduzeti i taj prijedlog je upućen talij. diviziji u Sinju na odobrenje. Za sada su međutim pojačane naše oružničke postaje na ugroženim predjelima, kako bi se barem osigurali veći centri od neposrednog napada pobunjenika. Ukoliko talij. divizija pristane na prijedloge ove Velike župe i stavi na raspoloženje dovoljan broj vojnika i opreme, povest će se istovremeno akcija protiv pobunjenika u pravcu Mosora i kod Gradca. Cilj će ovoj akciji biti po mogućnosti uništenje ovih grupa, a svakako spriječavanje da se grupe pobunjenika spoje, jer su jedna drugoj došle u vrlo opasnu blizinu. ; „⁵³

Podatak da je veći broj komunista, koji su bili poznati Ustaškim vlastima napustio svoja mjesta izgleda da je više zabrinjavao domaće izdajnike nego talijanskog okupatora. Međutim, kada su saznali za formiranje partizanske jedinice na zapadnim dijelovima Mosora u neposrednoj blizini njihovih garnizona, kada su osjetili neposrednu opasnost, poduzimaju bez suradnje s domaćim izdajnicima prvu akciju koja je za njih završila neuspjehom.

FORMACIJSKA STRUKTURA ODREDA

Mosorski partizanski odred se u organizacijsko-formacijskoj strukturi sastojao od Štaba i jedinica vodnog formacijskog sastava. Na formacijskim dužnostima bili su već ranije određeni drugovi (19. prosinca 1941. na sastanku KK KPH Omiš i prihvatanju prijedloga od PK KPH za Dalmaciju 20. siječnja 1942. godine), osim jedne promjene. Umjesto Slavka Kadića na dužnost pomoćnika komesara Štaba postavljen je Roko Peračić. Do ove promjene je došlo zbog toga što se Slavko Kadić nalazio na liječenju u Splitu od zadobijenih rana u borbi sa žandarima i Talijanima u pećini iznad zaseoka Zeljevići sela Jesenice. Štab MPO je bio slijedećeg sastava: Ferdo Gazin, komandant, Tadija Mihanović, zamjenik komandanta, Jozo Radobolja, komesar, Roko Peračić, zamjenik komesara i Ilija Aljinović, intendant.

U razdoblju od 15. ožujka do 15. travnja 1942. godine u Štabu su izvršene slijedeće kadrovske promjene. Po zadatku PK KPH za Dalmaciju povučen je s dužnosti zamjenika komandanta Štaba i upućen za rad na terenu Zrnov-

str 92a^{AVII} arWv Nr.H_ res- br. 3/22, k. 241. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 467,

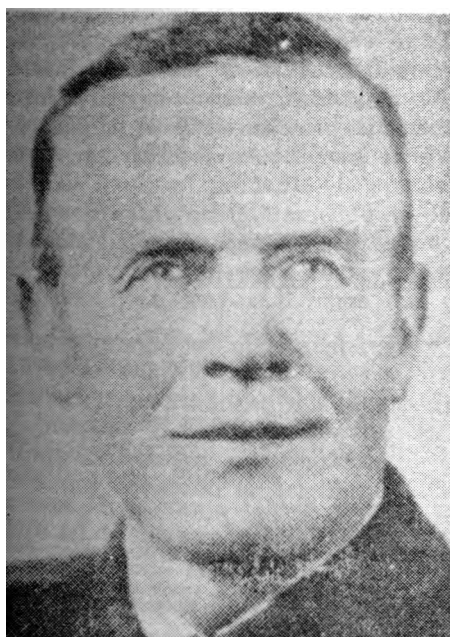
“ AVII, isto. NOB u Dalmaciji 1941—1945, isto.

Ferdo Gazin

Jozo Radobolja

Tadija Mihanović-Barba

Roko Peračić-Maks

nice Tadija Mihanović, a na njegovo mjesto je postavljen Srećko Reić-Petica koji je dotada bio na dužnosti komandira 1. voda.⁵⁴

Vodovi su bili u početku jačine od 30 do 35 boraca. Na čelu svakog voda bio je starješina, komandir voda. Za komandira 1. voda postavljen je najprije Srećko Reić-Petica, kojeg je po prelasku na novu dužnost zamijenio Vinko Barbarić. Ante Roje-Levaj je bio komandir 3. voda. To je zapravo drugi vod, ali je nosio formacijski naziv trećeg. Roje je na dužnosti bio od početka travnja 1942. godine kada se po zadatku PK KPH za Dalmaciju prebacuje u Split gdje mu je saopćeno da odlazi na novu dužnost komandanta Trogirsko-rogozničkog sektora. Za novog komandira 3. voda postavljen je Mirko Dumanić-Pavle poznati ilegalac iz Splita.

Jozo Mimica-Jozara je bio komandir 5. voda. Bila su to tri voda oformljena odmah nakon prikupljanja većine od prve prijavljene grupe boraca u Sitanjskim stajama. S dolaskom grupe iz Zrnovnice i Srinjina (32 druga) oformljen je 7. vod, a za komandira je izabran Jerolim Domljanović.

Pored komandira u svakom vodu je bio postavljen još po jedan starješina koji se brinuo za partijsko-politički rad. Od Štaba MPO na dužnost vodnih delegata izabrani su Berislav Kukoč-Bere (1. vod), Marin Sirotković (3. vod), Jozo Marušić pok. Lovre (5. vod) i Ivo Pivčević (7. vod). U svakom vodu su bile po tri desetine sa starješinom desetarom, a desetari prvih desetina bili su ujedno i nišandžije puškomitraljeza.

Svi borci Mosorskog partizanskog odreda bili su naoružani puškom, 80 metaka i po 1—2 ručne bombe. U svakom vodu je bio po jedan puškomitraljez »Zbrojevka« i 400 metaka koje je nosio pomoćnik. Za nišandžije puškomitraljeza su određeni Jakiša Baučić-Brko (1. vod), Gvido Lučić (3. vod), Filip Skarica-Pile (5. vod) i Ante Petrić-Volja (7. vod).

Od prvih prijavljenih boraca bilo je 49 članova KPJ dok su ostali uglavnom bili kandidati za članove KPJ i skojevci, uz veoma mali broj simpatizera. U MPO su stalno pristizali novi borci, pojedinačno ili u malim grupama od 3 do 6 drugova. U Prvom MPO nije bilo drugarica, iako ih je veliki broj bio uključen u nizu aktivnosti pri organizaciji odlaska drugova u Mosor. Svojim učešćem su doprinijeli formiranju prve partizanske jedinice na ovom području.⁵⁵

MORALNO-POLITICKO STANJE U ODREDU

Od samog početka pristizanja prvih grupa, pristupilo se organiziranom izvođenju obuke. Svakog jutra, ako Odred nije bio u akciji, izvodila se vojna obuka a poslijepodne politička nastava. Težište je bio na obučavanju boraca u rukovanju s oružjem (rasklapanju, čišćenju, podmazivanju i sklapanju), nišanjenju i okidanju iz puške. Za ovaj je predmet bio zadužen Kažimir Tomaš. Pored puške, puškomitraljeza i pištolja, Tomaš je obučavao borce u

⁵⁴ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. Predbilješke iz razgovora s Antom Rojem-Levajem. Grupa učesnika NOB-a iz Zrnovnice, Prilog za Istoriju KP Omiš. D. Gizdić, n. dj., str. 97. Kronologija oslobodilačke borbe naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 234. V. Barbarić, Sjećanja na MPO. Zbornik VII, tom V, knj. 4, dok. 82, str. 313.

⁵⁵ V. Barbarić, isto. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. I. Barbarić, Neki detalji o učešću u MPO. Predbilješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom. Predbilješke iz razgovora sa A. Duplančićem-Bećom.

rukovanju i bacanju ručnih bombi. Iz predmeta taktičke obuke i partizanskog načina ratovanja, teorijsku i praktičnu obuku izvodio je komandant Štaba Odreda Ferdo Gazin. Posebna se pažnja poklanjala zauzimanju vatrenog položaja, prebacivanja s jednog na drugi vatreni položaj, uzajamnoj vatrenoj podršci u borbi i drugim pitanjima iz taktičke obuke. Izvodila se također obuka iz stražarske službe, topografije i slično. Izbor predmeta vršen je prema potrebi izučavanja mladih drugova koji nisu služili vojsku, iako je obuka svima bila od naročite koristi.

Politička se nastava najčešće održavala poslijepodne. Na satovima su se u početku čitali razni izvještaji, radio vijest ili neke od knjiga i brošura. Prema nekim ocjenama nije se kroz političku nastavu u početku postizavao željeni cilj. Bili su to zapravo sastanci u neprimjerenim prostorima pojata pa su premorenost, neredovita ishrana i slične nepodobnosti, ostavljali posljedice. Kasnije se rješavanjem pojedinih pitanja, kao što je poboljšanje ishrane i slično, politička nastava s više uspjeha održavala i temeljitije usvajala od boraca Odreda.⁵⁶

Od samog početka se Odred snabdijevao na više načina. Najprije isključivo dostavljanjem živežnih namirnica iz obližnjih gradova (posebno iz Splita i Omiša), kao i ostalih mjesta ovog područja. Dostava se vršila putem ilegalnih kanala i određenih osoba. Ono hrane što se moglo nabaviti na terenu otkupljivo se od seljaka gdje se pekao i kruh za borce. S početkom borbenih aktivnosti nabavka hrane se vrši oduzimanjem od neprijatelja i konfisciranjem kod onih seljaka koji su s neprijateljem surađivali. Svi viškovi hrane, naročito zamijenjena ili konfiscirana stoka, meso, i druge kvarljive namirnice, čuvane su u raznim prirodnim pećinama i vrtacama sa snijegom. Kako prvih dana formiranja Odreda zalihe hrane nije bilo, povećanjem brojnog stanja Odreda nije se mogla osigurati potrebna količina što je stvaralo ne male teškoće Štaba. To je bio osnovni razlog što se tada hrana kuhala jednom dnevno. Borcima se za doručak davao komadić kruha i komadić sira, a nerijetko su uz kruh dobivali po par komada suhih smokava. Za ručak se dijelilo po dvije kutlače tople kuhane hrane najčešće bez mesa. Za večeru uglavnom suha hrana, komad kruha sa sirom ili suhom slaninom. Nisu bile rijetke pojave gundanja i nezadovoljstva zbog takve ishrane. Početkom borbenih aktivnosti stanje se u potpunosti izmijenilo. Iako je Odred tada raspolagao s dosta hrane, posebno s većim količinama svježeg mesa, Štab je vodio računa da osigura izvjesnu rezervu. Ne samo što je kvalitet ishrane bio poboljšán, već se borcima dva puta dnevno dijelio topli obrok.

Poboljšana je ne samo ishrana, već i ostali uvjeti života. Poklanja se veća pažnja odmoru između akcija. To je imalo pozitivnog odraza na raspoloženje, a time i na opće moralno-političko stanje i disciplinu. Ako se ima u vidu da su pored Štaba za ishranu isključivo brinuli intendant i ekonom, koji je više pomagao kuharu nego radio na nabavi hrane, onda se vide i manjkavosti. Slično je bilo i sa sanitetskom službom koja nije bila organizirana. Rješavanje takvih pitanja zavisilo je od snalažljivosti članova Štaba koji su, s obzirom na okolnosti i uvjete, ipak dosta toga uspješno realizirali.⁵⁷

⁵⁶ I. Barbarić, Isto. X. Pivčević-Ivić, Izjava poslije raspusta MPO (kod autora). V. Barbarić, isto.

⁵⁷ Grupa učesnika NOB-a iz Zmornice, Prilog za istoriju KP Omiš, V. Barbarić, isto. Predbilješke iz razgovora s J. Rodoljom. Predbilješke iz razgovora s A. Duplancićem-Bećom. Predbilješke iz razgovora s Marinom Ferićem (kod autora). I. Pivčević-Ivić, isto.

Povezanost Štaba s terenskim radnicima bila je uspostavljena samo na određenim punktovima i pravcima samo po nekim pitanjima, naročito u početku formiranja Odreda. Veza je bila neophodna ne samo za organizaciju snabdijevanja i prebacivanja ljudstva i materijala, već i zbog potrebe izvještavanja. Isto tako članovi Štaba nisu dovoljno poznavali teren. Zbog toga je bilo slučajeva da su se donosile neprimjerene odluke. U izvršavanju nekih zadataka marširalo se duže ili se vraćalo bez obavljena posla. Posebno je bila nedovoljno sagledana rijeka Cetina, mjesta mogućeg prelaza i organizacija prebacivanja preko njezina toka. Sve navedene slabosti u organizaciji veze i ostalim pitanjima poznavanja zemljišta najbolje su se manifestirale kada su nastupili sukobi s jačim neprijateljskim snagama.⁵⁸

Poboljšanjem ishrane, uvođenjem redovnijeg odmora između akcija, Štab je osigurao veći ugled i autoritet među borcima. Poduzete mjere, a posebno u izoštavanju odgovornosti i discipline, u izvršavanju postavljenih zadataka i u davanju ograničenih količina hrane. Štab je nekim drugovima želio staviti na znanje da partizanski život nije sportska ekskurzija u brda već da svatko svoje osobne navike mora podrediti potrebama borbe. Ovakav odnos je omogućio da se disciplina i moralno-političko stanje uspostavlja na zadovoljavajućoj razini. Ni razne slabosti, kao pojave iscrpljenosti, umora pa i nekim momentima neishranjenosti pojedinaca, nisu mogle utjecati da se postavljeni zadaci savjesno i odgovorno ne sprovedu u život. Ovako podizanje discipline, odgovornosti i moralno-političkog stanja, moglo se realizirati i zato što su komunisti od prvog dana prednjačili osobnim primjerom. Može se konstatirati da su slabosti i propusti bili uglavnom odraz i rezultat početničkog prilaza osnovnim pitanjima partizanskog načina ratovanja. Isto tako je sigurno da su članovi Štaba MPO i ostale starješine bili odabrani borci, ali su to ipak bili vojnici kojima je nedostajalo praktičnog iskustva.⁵⁹

BORBE I AKCIJE ODREDA OD 15. OŽUJKA DO 15. TRAVNJA 1942. GODINE

Samo dva dana od okupljanja većine drugova u rejonu Mihanovića staja (iznad Zrnovnice). Talijani poduzimaju svoju prvu borbenu akciju protiv MPO.

Preko terenskih radnika, Štab je bio obaviješten o pokretima i grupiranju talijanskih jedinica u okolini Zrnovnice. Na osnovu toga je zaključeno kako se talijanske jedinice vjerojatno pripremaju za poduzimanje akcije na planini Mosor u cilju napada na partizansku jedinicu. Štab MPO je odmah poduzeo odgovarajuće mjere. Naredio je starješinama da pripreme jedinice za pokret. Odlučeno je, da se 14. 3. 1942. iz Sitanjskih staja pređe u rejon Zagrade—Mokrice, gdje su bili povoljniji položaji za borbu i bolji uvjeti za smještaj. Po dolasku na odredište naredeno je da se očisti oružje i municija. Upućene su, zbog predostrožnosti, pojačane patrole, izviđači, osmatrači i udvojena stražarska služba. O varijantama vjerojatnog napada neprijatelja, prihvata borbe i pogodnim borbenim položajima nije se detaljnije raspravljalo niti se vršila

⁵⁸ I. Pivčević, isto. V. Barbarić, isto.

⁵⁹ Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom. I. Pivčević-Ivić, isto.

procjena.⁶⁰ Talijanskom fašističkom okupatoru nije odgovaralo da se u neposrednoj blizini njihovih garnizona, na planini Mosor, nalazi jedna partizanska jedinica koja im može poremetiti planove. Zato oni poduzimaju borbenu akciju s ciljem da napadnu i unište partizane.

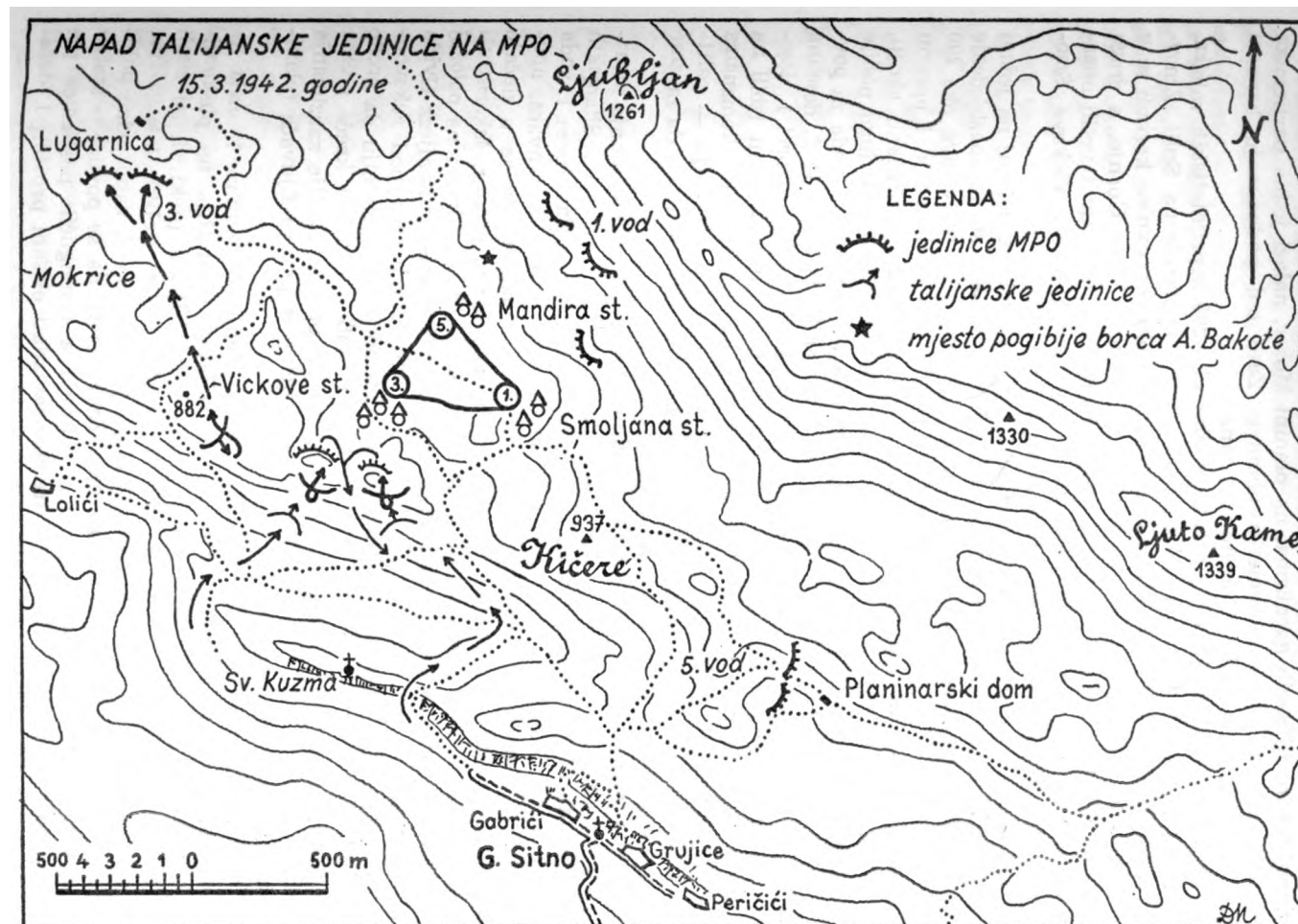
U nedjelju ujutro, 15. ožujka 1942. godine oko 200 neprijateljskih vojnika, koji su pripadali jedinicama divizije »Bergamo« iz garnizona Split, Zrnovnice i obližnjih položaja, poslije okupljanja u rejonu Zrnovnice krenuli su u dvije kolone. Prva putem preko sela Sitno Donje i Sitno Gornje, a druga duž Lolića klanca prema rejonu Zagrade. Zauzeli su položaje i vršili osmatranje terena u pravcu Sitanjskih staja (koje sačinjavaju: Vickove, Smoljane i Mandira staje) gdje su bili položaji boraca MPO.

Po naređenju Štaba MPO 1. desetina 1. voda zauzela je položaj na jednoj kosi ispred koje je bio brisan prostor, a 3. i 5. vod upućeni su na obezbjeđenje pravaca. Kada je talijanska vojska većim dijelom izbila na visove oko 200 metara ispred ovog položaja, Talijani su počeli istovarati oružje i opremu s tovarnih grla. Iako su postojale mogućnosti za efikasnu oružanu akciju, na neprijatelja se nije smjela otvarati vatra bez naređenja. Nedugo poslije izbijanja Talijana na položaj uslijedilo je naređenje komandira voda za povlačenje i zauzimanje novih položaja iznad Sitanjskih staja, ali je 1. desetina ostala još uvijek ispred svog 1. voda. U isto vrijeme, kada su borci 1. desetine zauzeli nove položaje, primjetili su talijanske vojnike koji su izbili na kosu na kojoj su malo prije sami bili. Tada je uslijedila komanda komandira 1. voda Srećka Reića-Petice: «Plotunskom vatrom po neprijatelju — pali!» Vatra boraca 1. voda, a posebno 1. desetina, prisilila je neprijatelja da zauzme zaklon i odmah odgovori iz svog naoružanja.

Borba je otpočela 15. ožujka 1942. godine oko 9 sati, uz nastojanja neprijatelja da zbaci s položaja 1. desetinu i da se probije u pravcu Sitanjskih staja što mu nije pošlo za rukom. U toku borbe Stab se s glavninom 1. voda povlači iznad Sitanjskih staja a, da bi se osigurao s ostalih pravaca, upućuje dio 1. voda u pravcu vira Debelo brdo sa zadatkom da se u slučaju nailaska neprijatelja iz pravca Dugopolja onemogući brz prodor. Iskoristivši pogodnosti zemljišta 3. vod uspijeva da se zabaci bočno u odnosu na položaj neprijatelja i da, s dijelom snaga uz pomoć nišandžije puškomitraljeza Gvida Lučića, njegovog pomoćnika Duje Baučića i nekoliko boraca pod rukovodstvom delegata 3. voda Marina Sirotkovića, onemogući neprijatelju da pređe u napad. Nedugo zatim vod se po naređenju Štaba povlači i kreće prema visu Ljubljani k. 1261 sa zadatkom da osigura taj pravac. Poslije zauzimanja položaja iznad Sitanjskih staja, 5. vod se upućuje u pravcu Ljuvača (planinarski dom) s istim zadatkom.

Nakon jednog sata borbe uslijedilo je naređenje komandira 1. voda da 1. desetina sastava: desetar Mirko Dumanić-Pavle, nišandžija na puškomitraljezu Jakiša Baučić-Brko te borci Ljubo Uvodić-Razin (neki su ga zvali Student), Frane Kačunić-Pobjeda, Pero Rogošić Zepelin, Veljko Jelaska-Ivo, Ante Duplančić-Bećo, Ante Alfrević-Trobo i još neki borci, zaposjedne položaje na kosi iznad Sitanjskih staja (rejon Zagrade) tj. da se povuče u sastav dijela voda. Međutim, zbog pogodnog položaja a i mogućih posljedica pri eventualnom povlačenju u kome bi trebalo savladati brisani prostor, 1. dese-

⁶⁰ Predbiješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom. V. Barbarić, isto. Predbiješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. D. Gizdić, n. dj., str. 109.

tina je i dalje ostala na položaju. Zbog jake neprijateljske vatre iz mitraljeza i minobacača, i nepovoljnosti zemljišta za povlačenje, 1. desetina je ostala na položaju pružajući žilav otpor talijanskim vojnicima ne dozvoljavajući im da se približe Sitanjskim stajama. U tom nastojanju su Talijani imali nekoliko ranjenih. Kada bi neki talijanski vojnik pao, Ljubo Uvodić-Razin bi to popratio povikom: «Jedan fašista manje!» i to toliko glasno da su ga ostali borci čuli i na udaljenijim položajima.

Naoružana puškama i puškomitraljezom, iz kojeg je nišandžija Jakiša Baučić-Brko gađao pojedinačnom vatrom jer nije bila izvršena dekonzervacija, držala je te položaje 1. desetina sve do poslijepodne onemogućavajući neprijatelja da zauzme Sitanjske staje. Kada je komandant Ferdo Gazin vidio kako 1. desetina uspješno vodi borbu, naredio je komandiru 1. voda da se s ostalim borcima prebaci bliže položajima 1. desetine kako bi zajedno nastavili borbu.

Bez obzira na odnos snaga i naoružanja, koji je bio u korist neprijatelja, ipak je talijanska jedinica bila prisiljena da se predvečer povuče u pravcu garnizona uz petoricu ranjenih. Dvojica su do bolnice podlegla ranama, jedan vojnik i jedan kapetan dr Carlo Olio na dužnosti trupnog ljekara. On je, uz sve vojne počasti, 18. ožujka 1942. godine sahranjen u Splitu. U dnevnom listu »Il popolo di Spalato«, koji je u Splitu izlazio za vrijeme talijanske okupacije, bilo je objavljeno da je kapetan dr Olio poginuo nesretnim slučajem kod Stobreča. Iako su poduzete sve mjere da pogrebu prisustvuje što veći broj građana, bio je to pokušaj bez uspjeha. Također je istog dana bio ranjen i jedan domaći izdajnik koji je Talijanima služio kao vodič od Zrnovnice do Mosora.

U borbi s Talijanima je poginuo Ante Bakota iz Podstrane. U toku prebacivanja s jednog na drugi položaj pao je pogođen puščanim zrnom u glavu. Nedaleko od Bakote ranjen je od krhкотine minobacačke mine Jure Katušić u predio trbuha. Ranjenog Katušića je po naređenju Štaba do Gata prebacio Ivo Petričević, dok su ga do rodnog Smolonja sproveli terenski radnici iz Gata.

Tako se završila prva borba Mosorskog partizanskog odreda. Ona je značila i vatreno krštenje boraca partizana s Mosora. Bila je to za hrabre, ustrajne i spremne na borbu inspiracija, a za slabiće razlog za napuštanje Odreda i odlazak svojim kućama. Mali broj je napustio Odred što je zapravo bio odraz momentalne slabosti pojedinaca. Poslije sukoba bilo je pravog razloga da se izvrši analiza borbe.

Konstatirano je, da je 1. desetina 1. voda pokazala primjernu hrabrost i borbenost svojih boraca pružajući žilav otpor talijanskom okupatoru, pa je na čelu sa svojim komandirom-desetarom Dumanićem istaknuta. Također je procijenjeno, da su se u borbi mogli postići daleko bolji rezultati da nije bilo neiskustva u rukovođenju Štaba Odreda i slabosti pojedinaca. Posebno je ukazano na neiskorištene povoljnosti zemljišta koje su omogućavale manevar jedinica, a naročito za bočna djelovanja u odnosu na borbeni poredak i raspored talijanske jedinice. Osnovna greška u komandiranju Štaba bila je u tome što je u odsudnom momentu povukao jedinicu s položaja na kojem su se okupatoru mogli nanijeti veći gubici u živoj sili. Data je zamjerka što se nije izvršila dekonzervacija puškomitraljeza zbog čega se vršila pojedinačna umjesto rafalna paljba. Ipak je na kraju zaključeno, da

je bez obzira na iznijete slabosti i propuste, borba imala pozitivnog utjecaja u Odredu i na terenu. Činjenica potkrijepljena kasnijim javljanjem novih boraca u MPO, koji je do polovine travnja 1942. godine porastao na 188 boraca.⁶¹

Ante Bakota

U vezi napada talijanske vojske na MPO u izvještaju VZC za vrijeme od 15. do 21. ožujka 1942. godine se navodi: »Talijanska vojska bez sudjelovanja naših oružanih snaga pošla je u planinu Mosor i na mjestu zv. Zagrade iznad sela Zrnovnice i Sitna Gornjeg (kotar Omiš) došlo je do borbe

⁶¹ Predbilješke iz razgovora s A. Rojem-Levajem. Predbilješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. Predbilješke iz razgovora s A. Duplančićem-Bećom. I. Barbarić, Sjećanja (kod autora). Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 15. D. Gizdić, n. dj., str. 10 i 110.

sa pobunjenicima, koja je potrajala od jutra do mraka. Naših očevidaca borbi nije bilo niti su talijani obavjestili naše vlasti o toku i rezultatima borbe, ali prema pričanju seljaka 5 taljana je ranjeno, od kojih su dva kasnije umrla, a izgleda da i pobunjenika ima ranjenih i ubijenih, ali se ne zna koliko. O grupi pobunjenika na Mosoru kolaju glasine da bi bili potpuno razbijeni i raspršeni, dok neki tvrde da su se pobunjeni samo povukli i kasnije opet kupili, što je i najvjerojatnije.»⁶²

I izvještaju VZC (18. III 1942) u zadnjem pasusu stoji: »Dostavlja se radi znanja izvještajem, da je grupa komunista u Mosoru pojačana jačim bjegstvom osoba iz Splita, Kaštela i mjesta sa područja kotara Omiš.

Prema potpuno utvrđenim saznanjima komunisti su dne 16. ožujka t. g. imali poduzeti jače oružane napade na državne ustanove, oružničke postaje i sjedišta talijanskih vojnih posada u svrhu stvaranja raspoloženja kod naroda, da ih potpomaže i da se u većem broju pridruži njihovim bandama, koje se spremaju da preuzmu vlast.

O gornjem su obavještene i taljanske vojne vlasti kao i naše oružane snage, koje su preduzele opsežne mjere sigurnosti obzirom na pojačani rad komunističkih bandi.»⁶³

U nedjeljnom izvještaju VZC (22—28. III 1942) u točki I/f stoji: -Na osnovu izvještaja oružničke postaje u Srinjinama dostavljenom pod Taj. br. 148/42. g. od 16. ožujka 1942. g. o borbi koja se vodila protiv komunista u planini Mosor, u nedjelju 15. ožujka 1942. g. navodi: »Dana 15. ožujka 1942. g. vođena je borba od strane talijanske vojske protiv komunista u planini Mosor iznad sela Zrnovnice i sela Sitna Gornjeg u tzv. mjestu Zagradže od Lolića klanca prema Sitanskim stajama. Borba se vodila cijeli dan do pred sam mrak... Talijanska vojska je bila sastavljena od nekoliko jedinica iz Splita i jedinica iz Zrnovnice, od kojih su dva vojnika teže i tri lakše ranjena — prema doznanju dvojica teže ranjenih u bolnici u Splitu su umrla. Među ranjenima je jedan talijanski kapetan .. »⁶⁴

Slijedećeg dana poslije borbe (16. ožujka 1942. godine) ujutro rano MPO se prebacuje do pod Ljubljani, odakle je upućena grupa boraca da sahrani Ante Bakotu, a nakon toga se čitav Odred prebacuje u Dugopoljske staje gdje ostaje dva dana. Zatim 18. ožujka prelazi u rejon Kotleničkih staja i tu ostaje sve do 27. ožujka kada se prebacuje u Putišića (dolačke) staje.⁶⁵

POKUŠAJ SPASAVANJA IVANA LUCIĆA-LAVCEVIĆA

Stab MPO je dobio zadatak od PK KPH za Dalmaciju da odredi grupu boraca koja će se ilegalno prebaciti iz Mosora u Split s ciljem da, zajedno sa splitskim ilegalcima, oslobode Ivana Lučića-Lavčevića uhapšenog člana PK koji je iz zatvora prebačen u splitsku bolnicu.

U utorak 17. ožujka 1942. Stab je odredio za izvršenje zadatka Ljubu Uvodića-Razina, Jakišu Baučića-Brku, Miloša Kalajžića i Kažimira Tomaša-

⁶² AVII, arhiv NDH, reg. br. 31/3—1, k. 70. Zbornik VII, tom **Xm**, knj. 2, dok. 36, str. 283.

⁶³ AVII, arhiv NDH, reg. br. 7/5-1, k. 224. Arhiv Skupštine općine Omiš, Izvještaj VZC, V. T. br. 514/42 od 18. III 1942.

AVII, arhiv NDH, reg. br. 35/3-3, k. 70 i reg. br. 44/4-6, k. 64. Izvještaj komande 18. A korpusa od 17. III 1942.

⁶⁴ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. predbilješke iz razgovora s A. Duplančićem-Bečom. D. Gizdić, n. dj., str. 110.

-Lešu, koji istog dana navečer prelaze u Zrnovnicu. Poslije presvlačenja u seljačka odijela, s poljoprivrednim alatima u ruci, krenuli su preko Split-skog polja u pravcu groblja Lovrinac gdje ih je trebala čekati veza za ulaz u grad. Prošli su nedaleko vojnika jedne talijanske artiljerijske jedinice a da nitko nije u njih posumnjao. Nakon nešto dužeg čekanja došla je na ugovoreno mjesto jedna drugarica saopćivši im da su te noći u Split vršene racije i hapšenja i da se moraju snaći kako znaju, jer je plan prebacivanja poremećen. Grupa se uspjela prebaciti u Split. Ljubo Uvodić je pošao svojoj kući da se poveže s članovima PK i ugovori vrijeme za izvođenje akcije. U Splitu su u to vrijeme bili organizacioni sekretar PK Ivan Amulić-Bajer i članovi Andrija Božanić-Stevo i Ivica Kukoč-Jordan. Jakiša Baučić je s Milošem Kalajzićem pošao u stan njegovih roditelja, a Kažimir Tomaš na Matejušku gdje je prenoćio na brodu Jere i Bože Jurina. Kada je sljedećeg dana otkriven i za njim izvršena potjera od strane Talijana, uz pomoć mještana prebačen je na brod »Božidar«. Na taj je način izbjegao hapšenje, ali nije mogao s ostalim drugovima učestvovati u akciji.⁶⁶

Na prvom sastanku, koji je 20. ožujka održan u stanu roditelja Veljka Barišića-Gebca u Omiškoj ulici, Barišić je skupa s vozačem Paškom Kaliternom bio određen da sudjeluje u akciji. Dogovoren je ponovni sutrašnji sastanak i utanačena su zaduženja tko i što treba do sutra ispitati i izviditi. Drugi sastanak je održan (21. III) u stanu Ive Afrića, kada je plan razrađen u detalje. Prema planu akcije Baučić i Uvodić ulaze u bolnicu i uz pomoć sredstava za uspavljivanje (kloroforma) omamljuju stražara, oslobođenog Lavčevića prebacuju do dvorišta i izlaze na sporedna vrata. Kod vrata ih čeka s autom Paško Kaliterna koji odvodi Lavčevića u određenom pravcu. Za čitavo vrijeme akcije Kalajzić i Barišić osiguravaju ulazna vrata da bi u slučaju potrebe mogli intervenirati. Određeno je, da se poslije akcije sastanu u stanu Ive Afrića.⁶⁷

S akcijom se počelo 22. ožujka 1942. godine u 8 sati. Ipak nije se sve odvijalo prema planu. Sredstvo za uspavljivanje nije djelovalo prema očekivanju, a Baučićev udarac drškom pištolja u glavu stražara nije bio dovoljno jak tako da se stražar osvijestio i alarmirao ostale Talijane. Kada je bolesni Lavčević izveden u dvorište kroz planirana vrata se nije moglo izaći, jer se dobivenim ključem nije moglo s unutrašnje strane otključati brava. U takvoj situaciji Baučić i Uvodić su preko zida uspjeli prebaciti ranjenog Lavčevića koji je pri skoku iščao nogu. U sukobu s talijanskim vojnicima željeli su Baučić i Uvodić na sebe navući potjeru i na taj način omogućiti Kalajziću i Barišiću da se s Lavčevićem prebace u centar grada. Kaliterna nije autom čekao na ugovorenom mjestu, pa pored svega što je poduzeto akcija nije uspjela. U toku prebacivanja, Lavčevića je ponovo uhapsila talijanska patrola. Kalajzić je zbog nedostatka dokaza bio ubrzo pušten na slobodu, dok je Barišić uspio izbjeći hapšenje. Uvodić se prebacio do stana Neve Paić-Roje, a Baučić se uz pomoć Anke Pešić-Reić sklonio u stan Barišića. Kalajzić je nakon oslobađanja došao u stan Ive Afrića gdje je zatekao člana PK KPH

⁶⁶ « AIHRPD, NOO-45/234. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/143-1444. NOB U Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 75, str. 194 i dok. br. 119, str. 295. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićera-Pobjedom i A. Duplančićem-Bećom.
⁶⁷ Miloš Kalajzić, Pismena izjava (kod autora). Tade Stambuk, Pismena izjava (kod autora).

Andriju Božanića-Stevu uz čiju pomoć su se svi učesnici akcije prebacili do Paićeva bunkera u Splitskom polju, odakle su nastavili u Mosor i priključili se Odredu.⁶⁸

Istog dana kada je izvedena akcija u Splitu, Talijani su izvršili blokadu. U cilju otkrivanja partizana, koji su izveli akciju u bolnici, u gradu se vrše pretresi. Nakon tri dana u bolnici se otpuštaju iz službe osumnjičene osobe za suradnju i pomaganje partizanima. Prefekt Zerbino dostavlja brzojav (br. 707 od 9. veljače 1942. godine u 15.10 sati) svojim pretpostavljenima u vezi hapšenja Ivana Lučića-Lavčevića.⁶⁹

Uhapšeni Ivan Lučić-Lavčević ponovo je bio podvrgnut mučenju, ali fašistima ništa nije odao. Kada im sve njihove metode nisu pomogle, pribjegli su onoj posljednjoj. Iako pod velikom temperaturom, izvode ga 23. prosinca 1942. godine zavezanih nogu i ruku, stavljaju na kamion i odvođe prema periferiji grada. Izbacuju ga na cestu koja vodi prema Omišu nedaleko od bolnice na Firulama pucajući mu u glavu i tako mrtvog ostavljaju da leži na putu. Talijanski fašisti nisu znali koga su ubili, ali su bili uvjereni s obzirom na njegovo držanje da je bio neki istaknuti komunista.⁷⁰

NOVE AKCIJE ODREDA

Dok se MPO nalazio u Kotleničkim stajama (od 18. do 27. ožujka 1942), po naređenju komandanta Ferde Gazina (22. III) Nikola Lučić-Matešan i Frane Kačunić-Pobjeda su pošli u Gata po oružje. U Gatima su se povezali s Marinom Prosom i Mirkom Pivčevićem od kojih su dobili desetak pušaka i nešto municije. To i ostalo oružje, koje je dopremljeno u Odred, bilo je namijenjeno novopridošlim borcima. Odredu se u Kotleničkim stajama 26. ožujka priključila grupa od 32 druga većinom iz Zrnovnice. Istog dana je oformljen 7. vod MPO. Iz rejona Kotleničkih staja odred izvodi dvije akcije.⁷¹

Grupa boraca 1. voda spustila se iz logora u Dugopolje, i zajedno s terenskim radnicima koje je predvodio Nikola Vučković-Javor, srušila je 10 tt stupova i na taj način onesposobila vezu između Splita i Sinja. U vezi akcije rušenja stupova u nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 22. do 28. ožujka 1942. godine, stoji: »Dne 26. ožujka 1942. g. pobunjenici su posjekli 10 brzoglasnih stupova kod sela Dugopolje (kotar Omiš)«.⁷²

⁶⁸ M. Kalajzić, Isto. D. Gizdić, n. dj., str. 106—107. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 15—16.

⁶⁹ AVII, arhiv talijanski, reg. br. 21/4-1, k. 553. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 234, str. 530. Prefekt Zerbino dostavio je brzojav (br. 707 od 9. veljače 1942. godine u 15,10 sati) svojim pretpostavljenima u vezi hapšenja Ivana Lučića Lavčevića slijedećeg sadržaja: »Noću 7/8. o. m. agenti mjesne kvesture, nastavljajući poznatu djelatnost koja je u toku, iznenadili su u kući Bošnjaka Mirka Jakova nepoznatog Lučića Nikole i Polika Vinke Ivu, rođenog 23. 12. 1905. godine u Starom Gradu i kod njega našli osobnu kartu na ime Bojanića pok. Ivana Petra. Skočivši kroz prozor stana, imenovani je nastojao izbjeći hapšenje od agenata koji su, da bi ga u tome spriječili, ispalili 2 metka iz pištolja — bez posljedica. Agenti su Lučića uhvatili i smjestili u mjesni zatvor. Istraga se nastavlja. Prefekt Zerbino v. r.«

Agenti su pri pokušaju bjegstva Ivana Lučića Lavčevića ranili u desno rame.

⁷⁰ M. Kalajzić, isto. Predbilješke iz razgovora s A. Rojom-Levajem, S. Reićom-Peticom, P. Rogošićem-Zepelinom. J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, A. Duplančićem-Bećom, K. Tomaš-Leše, Pismena sjećanja (kod autora). Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 15—16. D. Gizdić, n. dj., str. 116 i 751. AVII, arhiva talijanska, reg. br. 26/7-3, k. 562.

U dosadašnjim opisima događaja spasavanja Ivana Lučića-Lavčevića iz Splitske bolnice navode se različiti datumi akcije. Sva nastojanja da se dode do bilo kojeg dokumenta ostala su bezuspješna. Na osnovu izjava boraca MPO, imajući u vidu podatak da su poslije prve borbe s Talijanima (15. III) krenuli u akciju iz Dugopoljskih staja 17. ožujka 1942. godine, po svoj je prilici akcija izvedena 22. ožujka ujutro u 8 sati. Talijani prebacuju Lavčevića u bolnicu 18. ožujka.

⁷¹ Predbilješke iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom. V. Barbarić, isto.

⁷² Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. AVn, arhiv NDH, reg. br. 35/3-2, k. 70 i reg. br. 44/4-12, k. 64.

Treći vod MPO izvršio je akciju noću od 26. na 27. ožujka u selu Tugare sa zadatkom da uhapsu ustaškog tabornika Spira Markovinu i izvrše konfiskaciju živežnih namirnica. Pošto Markovina nije zatečen kod kuće, izvršena je samo konfiskacija hrane. U vezi poduzete akcije u nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 22. do 28. ožujka 1942. godine, se navodi: »Pobunjenici sa planine Mosor upali su u selo Tugare (kod Omiša, kotar Omiš) i opljačkali kuću u kojoj je stanovao Markovina Spiro, ustaški tabornik iz Trilja, koji je sa Trilja prije nekoliko dana pobjegao pred pretnjama pobunjenika.«⁷³

Smatrajući da je aktivnost partizanskih snaga na takvom nivou, da kroz stalno jačanje i akcije predstavlja opasnost za njihove oružane snage i ustašku vlast, domaći izdajnici ne kriju zabrinutost. U jednom izvještaju VZC se navodi: »U posljednje vrijeme na području ovog krila situacija je postala veoma kritična usljed sve aktivnije akcije, četničko-komunističkih bandi. Gotovo svakodnevno zapaža se sve aktivnija akcija, kako četnika tako i komunista, koja se akcija manifestira u grupnim napadima na oružničke postaje, oružničke obhodnje, u napadima na pojedina sela koja pljačkaju a građane ubijaju, u sačekivanju na putu automobila, bilo putničkih bilo vojnih, te u zarobljavanju putnika i pljačkanju istih.

Na području ovog krila u glavnom formirane su za sada četir grupe četničko-komunističkih bandi...

IV grupa: u planini Mosor, koja je pred kratko vrijeme formirana, operiše na području oružničke postaje: Klis, Srinjine, Blato n/C i Omiš. Vođa ove grupe drži se da je Tadija Mihanović iz Zrnovnice i Kadić Slavko iz Jesenica. Prema dobivenim podacima, ali ne provjerenim, jačina ove grupe je oko 4—500 partizana.

S obzirom na iznijete jakosti napred navedenih grupa četničko-komunističkih bandi, oružništvo prema sadašnjem brojnom stanju nije u mogućnosti da preduzme jednu ozbiljniju akciju na čišćenju terena, jer je preslabo. Može se kazati, da je oružnicima s obzirom na njihovu slabost preostalo samo da čuvaju vojarnu jer u koliko se pojave na terenu bivaju obično sačekani u zasjedama od daleko jačih snaga četničko-komunističkih bandi i uništeni, poubijani ili zarobljeni i razoružani. Posljednji događaji jasno govore da svaka oružnička akcija s obzirom na slabu brojčanu snagu već je unaprijed osuđena na uništenje, a četničko-komunističke bande pored moralnog uspjeha dolaze do materijalnih koristi, a to je da se domognu oružja, a posljedice ovoga ne treba naglašavati. Produži li ovako dalje, sa nijedne postaje oružnici neće smjeti izići iz vojarne već biti osuđeni da u zatvorenim vojarnama čekaju svoju sudbinu.

Rad oružnika, osim naprijed izloženog otežan je i radi toga što oružništvo osim u izuzetno malom broju sela nemaju povjerljivih ljudi koji bi sa oružnicima surađivali, jer je stanovništvo na području ovoga krila gotovo 80—90% komunistički nastrojeno.

Sto se tiče akcije od strane savezničke vojske, ne može se očekivati nikakav pozitivan rezultat, ako se sa dosadašnjom metodom rada i dalje produži, već što više može se očekivati samo pogoršanje situacije. Ovo iz razloga, što gotovo u svakoj do sada poduzetoj akciji talijanske vojne snage nisu

⁷³ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Hadoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom i A. Rojorn-Levajom. I. Barbarić, isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 35/3-3, k. 70.

stupile u borbu sa pobunjenicima, već su se zadovoljili jedino time, da pođu na teren da popale staje i kuće seljaka i to većinom kuće onih seljaka, koji kao mirni građani žive kod svojih kuća, a posljedica ovog rada je, da ljudi bilo od straha pred ovakvom talijanskom akcijom, bilo što su im kuće uništene, često napuštaju svoje domove i pridružuju se četničko-komunističkim bandama.

Da bi se mogla sprovesti jedna ozbiljnija akcija protivu četničko-komunističkih banda i da bi se javna sigurnost mogla dovesti barem prilično normalnom stanju, ukazuje se neophodna potreba da se oružničke postaje pojačaju s time, da one postaje koje su u ugroženijem području na 150—200 momaka, no s tim da ova pojačanja budu dobro naoružana, a osim toga da se pristupi formiranju jakih potjernih odjeljenja pomoću kojih bi se pristupilo aktivnijoj akciji u cilju čišćenja terena.

Ukoliko se ovom akcijom ne započne u najskorije vrijeme, oružničke postaje ostaju osuđene na uništenje, jer će vjerojatno jedna za drugom pasti u ruke četničko-komunističkih bandi.

Sto se tiče organizacije međupostaja pomoću milicije, držim da je ova organizacija u pogledu osiguranja pojedinih mjesta od napada pobunjenika ne pruža gotovo nikakvu garanciju za uspjeh...

Obzirom na sve napred izloženo, dosadašnja situacija iziskuje bezuslovno preduzimanje najhitnijih i najenergičnijih mjera, a da bi se bar donekle popravila javna sigurnost i red na području ovog krila.

Dostavlja se radi znanja i raspoložbe, sa molbom da se oružničkim postajama na području ove župe bezuvjetno dostavi potrebno naoružanje u svrhu suzbijanja četničko-komunističkih bandi i naoružanja dobrovoljačkih odreda u pojedinim selima u kojima komunističke bande svakodnevno upadaju i odnose hranu, koja im omogućuje opstanak u planinama kao i razvijanje jače djelatnosti protiv državnih vlasti i javnog reda, koji je u velikoj mjeri narušen.

Svakodnevno jačanje komunističkih bandi odrazuje se na mišljenje i držanje naroda, koje usljed nesigurnosti i pomanjkanja životnih namirnica koleba i sumnja u današnji državni poredak, što se naročito očituje pri davanju pomoći i suradnji državnih organa.

O političkoj situaciji i javnoj sigurnosti sa strane ove župe dostavljeno je bezbroj izvještaja i prijedloga, pa se moli po istom postupiti, kako bi se ovoj župi omogućilo sređivanje političkih prilika i uspostavljanje normalnog stanja u pogledu javne sigurnosti.«⁷⁴

Noću od 3. na 4. travnja 1942. godine upućeno je 75 boraca iz MPO, uz pomoć ostalih boraca Odreda i terenskih radnika, da izvrše akciju u Dugopolju sa zadatkom da se uhapsu neke proustaške osobe koje su otvoreno surađivale s okupatorom. U svojim postupcima išli su tako daleko da su jednog simpatizera NOP-a poslije mučenja polili benzinom i zapalili. U toj raboti je, pored ostalih, učestvovao i don Sime Karaman župnik u Dugopolju koji je s još nekoliko osoba uhapšen i sproveden u Dugopoljske staje. Nakon saslušavanja svi su uhapšenici, osim župnika Karamana, pušteni svojim kućama uz opomenu da ne surađuju s okupatorom i domaćim izdajnicima. U Dugopoljskim stajama je don Simi Karamanu, kao organizatoru ustaštva, suradniku okupatora, učesniku hapšenja i maltretiranja simpatizera NOP-a,

⁷⁴ Isto, reg. br. 44/4-4, k. 64. Arhiv SO Omiš, Izvještaj V2C, Taj. br. 524 42 od 27. m 1942.

kao izdajniku svoga naroda izrečena i izvršena smrtna presuda. U kući don Sime Karaman su borci, pored izobilja hrane, pronašli i naoružanje s municijom. Narednog dana (5. IV) konfiscirana hrana je prebačena iz Dugopoljskih u Kotleničke staje gdje je spremljena u ranije pripremljene bunkere. Poslije te akcije MPO se vraća natrag u Putišića staje s uspješno izvršenim zadatkom.⁷⁵

U vezi akcije Odreda u Dugopolju, ustaške vlasti u Omišu su uputile brzojav slijedeće sadržine: »ZAPORUK — Mostar, Noćas između 22 do 3 sata trideset do pedeset naoružanih partizana grupe Mosor izvršile su napad na selo Dugopolje opljačkali i sobom odveli župnika Karamana brata mu Jakova zatim Marasovića Jozu, Marasović Nedjelka, Plazibat Miju i Culin Vinka stop Župnika Culina neko vrijeme vodili sa sobom pa zatim pustili. Zapokril Omiš broj 2376.«⁷⁶

Kada je Odred pošao u akciju 2. travnja 1942. godine komandant Ferdo Gazin je uputio Franu Kačunića-Pobjedu u Tugare da preda pismo Frani Paveli, u kojem je traženo da pruža pomoć u određenoj vrijednosti i melje žito i da jedan dio samljevenog brašna odvoji za MPO. Taj je sve u pismu prihvatio. Boraveći u Putišića stajama, Odred je imao niz značajnih aktivnosti. Odmah po dolasku u logor (27. III 1942), a naročito poslije izvršene akcije u Dugopolju, u cilju što većeg i neposrednijeg utjecaja na narod toga kraja, organiziraju se političke djelatnosti. Jedna od prvih takvih aktivnosti jeste održan zbor partizana i naroda u selu Dolac Donji ispred kuće braće Jelić i u Gornje Polje. Na tim su zborovima starješine govorile o ciljevima NOB-a i razotkrivali ulogu okupatora i domaćih izdajnika.⁷⁷

U Putišića stajama, ispred istaknute crvene zastave MPO, na svečan način položena je zakletva:

»Mi, narodni partizani Jugoslavije, latili smo se oružja za nemilosrdnu borbu protiv krvoločnih neprijatelja koji porobiše našu zemlju i istrebljuju naše narode. U ime slobode i pravde našeg naroda, zaklinjemo se da ćemo disciplinirano, uporno i neustrašivo, ne štedeći svoje krvi i živote, voditi borbu do potpunog uništenja fašističkog osvajača i svakih narodnih izdajnika.«⁷⁸

Sigurno da takva aktivnost odreda nije mogla ostati nezapažena od neprijatelja. U izvještaju VZC stoji: »Oružnička postaja u Blatu n/C po kuriru dostavila je danas pod brojem k 631 od 27. ožujka 1942. g. slijedeći izvještaj: Izvještavamo naslov, da je ova postaja dne 27. ožujka 1942. g. oko 18 sati doznala, da se u Mosoru više sela Putišića udaljeno oko tri četiri sata, nalazi 150—200 partizana-komunista, koji ugrožavaju ličnu i imovnu sigurnost.

Ova postaja nije u stanju iste iz njima postojećeg mjesta gdje se sada nalaze odstraniti i bez vrlo jake postrojbe. Komunisti su sa oružjem mnogo jači nego postaja u Blatu n/C, (oružnička postaja u Blatu n/C broji danas 7 oružnika, 10 pričuvnika i 13 pomoćnih oružnika) snabdjeveni, pošto postaja nema nikakvog strojnog oružja. Prednje se dostavlja s molbom na znanje savezno sa brzoglasnim izvještajem od sinoć... Zapovjednik postaje u Zad-

⁷⁵ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, A. Duplancićem-Bećom, V. Barbarić, isto. I. Barbarić, isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 19/4-12 i 16/2-4, k. 70 i k. 146, D. Gazdić, n. dj. str. 143.

⁷⁹ Arhiv SO Omiš, Telegram VZC od 4. IV 1942, otpremljen iz Omiša u 15,45 sati.

⁷⁷ V. Barbarić, isto. Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, A. Duplancićem-Bećom.

⁷⁸ Bilten br. 2 Glavnog štaba NOP Jugoslavije, od 19. VIII 1941.

varju Barišić javlja putem brzoglasa talijanskog presidia u Zadvarju, da mu je pred pola sata iz Blata n/C oružnička postaja javila, da je dana (27. 3.) oko 12 sata došlo 150—200 partizana, a da su se smjestili u staje i da spremaju napad na Blato n/C. Razgovor je ovdje prekinut od talijanskog telefonista ...»⁷⁹

Iz Putišića staja izvršene su još dvije akcije. Jedna borbena grupa razoružala je, od 9. na 10. travnja 1942. godine, financijsku stanicu u Docu Donjem. U stanici se nalazio financijski preglednik Juraj Stazić, koji se bez ikakvog otpora predao. U akciji su zaplijenjene tri puške s municijom i nešto opreme.⁸⁰ U izvještaju VZC se o tome navodi: »IO. travnja 1942. godine od strane partizana iz odreda Mosor, razoružan je rizničke straže razdjel u selu Dolac Donji, kotar Omiš, kojom prilikom partizani odnjeli su 3 puške sa nabojima rizničkim stražarima.«⁸¹

Na osnovu obavijesti koju je Frane Kačunić-Pobjeda dobio od Jozе Petričevića, da će iz pravca Zadvarja preko Gata biti sprovedena veća količina stoke za garnizon u Splitu, komandant Ferdo Gazin nakon konzultacije sa Štabom određuje grupu boraca sa zadatkom da se noću od 9. na 10. travnja prebace u blizinu Gata, sačekaju goniče, zaplijene stoku i dotjeraju je u Putišića staje. Kada je grupa stigla na odredište, postavila je zasjedu. Vidjevši partizane goniči su pobjegli u pravcu Omiša, a borci su uz pomoć terenskih radnika skrenuli i otjerali stado od 76 komada krupne stoke (volova, krava i teladi) u pravcu Rašeljke. U žurbi, da bi što prije stigli u logor, nisu borci mogli paziti na svako grlo. Nije bilo vremena da se zalutala stoka traži, pa je u Putišića staje dotjerano 70 komada stoke.

Po dolasku u logor dio stoke je zaklan i kada se meso ohladilo spremeno je u većim količinama u vrtače sa snijegom. Od ostavljenog dijela mesa jedan je podijeljen seljacima. Koža od oderane stoke data je simpatizerima NOP-a da je osuše i pripreme za izradu opanaka borcima. Ostatak nezaklane stoke otjerali su borci na zapadni dio Mosora Sitnanjske i Zrnovničke staje — na čuvanje. Uspjeh ove akcije je imao političkog odraza na narod tog kraja, pošto je izvršena na samu godišnjicu uspostavljanja NDH.⁸² Oružnička postaja Omiš dostavlja izvještaj, kojeg je potpisao zamjenik zapovjednika nadporučnik Cerović, zapovjedništvu 6. pješadijske divizije u Mostaru. U točki 10. stoji: »-Noću između 9. na 10. travnja 1942. g. u blizini sela Gata kotar Omiš, jedna naoružana banda pobunjenika iz Mosorskog odreda, sačekala je goniče stoke Budulišića Nikolu i Krešu Nikolu, oba iz sela Zabljaka, kotar Livno, koji su gonili 76 glava stoke (volova, krava i teladi) za mesare u Split i ovima su stoku opljačkali i otjerali u planinu Mosor, a goniče stoke pustili. Formirana je potjera za ovom bandom od strane oružnika i pričuvnika sa postaje Omiš, pa je pronađeno dvoje teladi i dvije krave i ustanovljeno da su pobunjenici ostalu stoku otjerali u svoj logor u planinu Mosor.«⁸³

U sklopu pripreme za izvođenje napada na žandarmerijsku stanicu Srinjine, upućen je Frane Kačunić u Tugare sa zadatkom da se preko Jozе

⁷⁹ AVII, arhiv NDH, reg. br. 58/2-1, k. 195.

⁸⁰ M. Bašić, isto. Pismena potvrda (Posvjedočenje) drugu Juraju Strižiću dato od seoskog NOO-a Dolac Donji 4. rujna 1945. godine (kao starješini F. K.), da je dana 8. travnja 1942. godine dobrovoljno predao oružje i municiju partizanima.

⁸¹ Arhiv SO Omiš, Izvještaj VZC, Taj. br. 530/42 od 1. V 1942.

⁸² K. Tomaš-Leše, isto. V. Barbarić, isto. Grupa učesnika NOR-a iz Gata, Sjećanja (kod autora). Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 15.

⁸³ Stipe Marčić, Sjećanja (kod autora). K. Tomaš-Leše, Isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 1/4-3, k. 245 i reg. br. 16/2-3. k. 164. D. Glzdić, n. dj. str. 159.

Petričevića poveže s terenskim radnicima u Srinjine i izvrši potrebne predradnje. Održan je 12. travnja 1942. godine sastanak, na mjestu zvanom Majčin, kome s u pored Joze Petričevića i Frane Kačunića prisustvovao i Ivan Vladušić-Vlak. Na sastanku je dogovoreno da se napad i razoružavanje žandarmerijske stanice izvrši od 14. na 15. travnja 1942. godine, da se ao tog vremena drugovi s terena povežu i utvrde detalje akcije sa žandarom Matićem i ostalom dvojicom žandara s kojima su bili u vezi, radi što bržeg izvršenja akcije.

Sastanak Štaba Odreda održan je 13. travnja 1942. godine. Pored članova Štaba i komandira vodova prisustvovali su s terena Ivan Vladušić, Jure Kulušić te dvojica boraca, poznavao terena, Frane Kačunić i Vjeko Kulušić. Bilo je različitih prijedloga o broju jedinica koje će učestvovati u akciji: jedan vod ili tri voda. Nadalje, jedni su predlagali da se zbog udaljenosti i premorenosti, te moguće intervencije neprijateljskih snaga iz obližnjih garnizona, krene odmah iste noći, dok su drugi zagovarali polazak iduće noći (14. travnja 1942). Padom mraka 14. travnja izvršen je pokret Odreda bez 3. voda, koji je ostao u logoru u Putišića stajama. Kretalo se daleko sporije nego je bilo predviđeno (Marin Sirotković je iščao nogu), tako da se oko 23.00 sata Odred našao u Smovo između Tugara i Dubrave. Do Srinjina je trebalo još dva sata pješaćenja što je navelo komandanta da mijenja odluku, te je sazvao starješine i poslije konzultacije Stab je donio odluku da se odustane od planiranog zadatka i da se Odred vrati u logor. To je obrazloženo velikim rizikom izvršavanja napada na žandarmerijsku stanicu s obzirom na moguću brzu intervenciju jačih neprijateljskih snaga iz obližnjih garnizona. Odred se od Smova i Čotića drage vratio u Putišića staje. Istog dana (15. IV), kada se Odred vraćao u Putišića staje, uslijedio je napad neprijatelja s jačim snagama.⁸⁴

NEPRIJATELJSKA OPERACIJA »ČIŠĆENJA« MOSORA

Talijani i ustaše izvršili su 15. travnja 1942. godine napad na MPO, koji je bio razmješten u Putišića stajama. Napad je od talijanskog okupatora i domaćih izdajnika nazvan: »Akcija čišćenja Mosora«, s osnovnim ciljem da vojnom silom eliminira partizansku jedinicu kao značajnog vojnog i političkog faktora na planini Mosor i uguši žarište ustanka na čitavom području. Za ostvarivanje nakane talijanski okupator je angažirao veoma jake snage: dva bataljona divizije »Bergamo« među kojima i jedan odred 89, bataljona CC NN (crnih košulja), jedan bataljon 129. pješadijskog puka divizije »Perugia«, jednu četu teških minobačaca, jednu bateriju topova, jednu jaču grupu karabinjera i druge jedinice za podršku, artiljerija i avijacija.

Od strane ustaško-domobranskih jedinica bilo je 150 ustaša iz imotskog i ljubušskog garnizona, pod komandom starješine Marjanovića, i 50 ustaša, domobrana i žandara iz Sinja pod komandom logornika Dadića, te jedna jača grupa ustaša, domobrana i žandara iz Omiša. Plan napada na MPO

⁸⁴ “ Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom. V. Barbarić, isto. I. Barbarić, isto.

razradio je Stab talijanske divizije »Bergamo«, a direktno je napadom rukovodio general Piazzoni.

U vrijeme napada talijanskih i ustaških jedinica u Odredu je bilo 155 boraca i starješina, što je u odnosu na snage okupatora i domaćih izdajnika bio ne samo nesrazmjer u broju vojnika nego i u naoružanju. Glavno težište napada bilo je usmjereno iz Doca Donjeg prema Putišića stajama, dok su ostale jedinice zatvarale sve prilaze koji vode Mosoru. Dio ustaško-domobranskih snaga iz Omiša usmjeren je preko Gata i Rašeljke sa zadatkom da izbiju na vis Sv. Jure i da sudjeluju sa snagama koje vrše napad iz pravca Dolac Donji.

Stab MPO je dobio obavijest iz Tugara, koju je po kuriru Frani Kačuniću poslao Jozo Petričević, da se priprema jedna veća akcija. Primijećeni su pokreti i grupiranje snaga neprijatelja u Splitu. Međutim, nisu se mogli znati pravci i početak napada neprijateljskih snaga.⁸⁵ Koncentracija neprijateljskih snaga i opkoljavanje je izvršeno noću 14. na 15. travnja 1942. g.

Napad je neprijatelj započeo 15. travnja 1942. godine ujutro oko 8 sati. Prvi je približavanje neprijatelja primijetio Jozo Kovačević, koji je u to vrijeme bio na straži. Uzbunjen je vod Odreda koji je bio u stajama i jedinice su zauzele položaje za obranu iznad logora i uspjeli da zadrže neprijatelja. Jednu grupu boraca, na čelu s kurirom Franom Kačunićem, uputio je komandant na vis Sv. Jure sa zadatkom da onemogući neprijatelju eventualni napad na Odred s leđa. Po zauzimanju položaja naišao je neprijatelj s kojim je prihvaćena borba. Neprijatelj je nastupao u streljačkom stroju i kada je došao na odstojanje oko 200 metara od položaja Odreda otvorena je na njega vatra, što ga je prisililo da prilegne. Nešto kasnije eksplodirale su minobacačke mine po položajima boraca MPO, ali na sreću bez veće preciznosti. Zbog efikasne vatre boraca Odreda neprijateljski streljački stroj se nije primicao, pa se pretpostavlja da je neprijatelj imao gubitke. Oko 10 sati počela je djelovati artiljerija iz Doca Donjeg i Splitskog polja, ali ni to nije bilo posebno uspješno. Neprijatelj nije uspio frontalno potisnuti borce s položaja, ali ustaše pokretima na svom desnom krilu ugrožavaju lijevo krilo borbenog poretka Odreda. Na tim su se položajima nalazili borci 3. voda. Po naređenju komandira 1. voda Vinka Barbarića prebacio se desetar i nišandžija na puškomitraljezu Jakiša Baučić s 1. desetinom na ugrožene položaje. Tako su ustaše zadržane u svom proboju, a 3. vodu je omogućeno da pređe na nove položaje iznad Putišića staja.

Poslijepodne, zbog jačeg pritiska, Odred se povlači iznad logora odakle onemogućava neprijatelju pristup u staje gdje se nalazila hrana, nešto oružja i municije. Tek u sumrak Talijani i ustaše uspijevaju doći do prvih Putišića staja. Tada je došlo i do prekida vatre.

Pretpostavljajući da se neprijatelj s padom mraka povukao iz Putišića staja, komandant je naredio komandiru 3. voda Mirku Dumaniću-Pavlu da uputi u logor jednu grupu boraca sa zadatkom da donesu ostavljeno oružje, municiju i što više hrane. Pred sam logor neprijatelj je dočekaio borce 3. voda snažnom vatrom zbog čega su se morali povući. Osim nekolicine boraca, koji su iz jedne pojate uzeli nešto hrane, ostali nisu mogli izvršiti postavljeni

■ V. Barbarić, isto. F. Kačunić-Pobjeda, Sjećanja (kod autora). Predbiješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom. AVII, arhiv NDH, reg. br. 36/4-1, k. 70, izvještaj VZC, Taj. br. 21/42 od 18. rv 1942. Naš izvještaj, br. 141 od 22. V 1942. NOB u Dalmaciji 1941–1945, knj. 2, dok. br. 83, str. 207 i dok. br. 485, str. 962.

zadatak. Vidjevši da se neprijatelj nije povukao, komandant naređuje pokret da se prikupe na vrhu Mosora.⁸⁶

U isto vrijeme, dok je Odred vodio borbu u Putišića stajama, grupa boraca upućena na vis Sv. Jure uspijeva odbiti više pokušaja ustaša. Po naređenju komandanta Ferde Gazina povukli su se noću u sastav Odreda.

Druga grupa boraca iz sastava 1. desetine 3. voda, koja je upućena na položaj Sv. Jure s Franom Kačunićem, s nišandžijom puškomitraljeza Antom Petrićem-Volpm i borcem Marinom Marasovićem, bila je odmah po napadu neprijatelja ti Odred upućena u pravcu Sv. Jure sa zadatkom da spriječi eventualni napad iz tog pravca. Uspjeli su zadržati neprijatelja i ostati na položajima sve do mraka. Poslije neprospavane noći grupa boraca je izgubila vezu s ostalim jedinicama MPO, a neki su se borci izgubili na terenu. Sljedećeg dana (16. IV) puškomitraljezac Ante Petrić-Volja, Marin Marasović i

Mate Katušić-Vučina

Marin Tomaž

Stipe Perišin-Stjenka

još nekolicina boraca, ostali su na Sv. Juri i navečer su se prebacili do Tugara, nastojeći krenuti dalje prema Podstrani. Pri pokušaju prelaska ceste u selu Tugare (zaseok Dočine) uhvaćen je od žandara u zasjedi Marin Marasović i odmah sproveden u Omiš. Ante Petrić, sa svojim drugom, povukao se u pravcu zaseoka Petričevići, gdje su uhvatili vezu s terenskim radnikom kod koga su ta sigurno mjesto ostavili oružje. Poslije tri dana prebacili su se do Podstrane i tu ostali tri dana. Nakon odmora, Ante Petrić-Volja s jednim drugom (a kojeg tvrdi da je Culić) vraća se na Mosor gdje se priključuje ostalim borcima MPO.

U toku prvog dana borbe poginuo je Mate Katušić iz Smolonja, a pri odlasku grupe boraca navečer u logor da po zadatku donesu oružje, municiju i hranu, poginuli su Marin Tomaž iz Krila-Jesenice i Stipe Perišin-Stjenka iz Splita. Ranjeni su u toku prvog dana borbe Jozo Sperac iz Omiša, Ivan

⁸⁶ "AVII. arhiva talijanska, reg. br. 36/2. k. 560. NOB u Dalmaciji 1941—1945. knj. 2, dok. br. 284, str. 623.

U Izvještaju komande kraljevskih karabinjera Dalmacije, br. 46/35 prot. Odjeljenje 3. od 23. IV 1942. godine, pored ostalog se navodi: ~Od 14. do 18. tek. mj. dva bataljona crnih košulja divizije -Bergamo-, jedan bataljon 129. pješadijskog puka, jedna četa minobacača. Jedna mitraljeska četa, dvije baterije u sadejstvu s artiljerijom divizije »Perugia- I jedna grupa karabinjera za vršenje odgovarajuće službe vojne policije, pošavši od zone Zrnovnice pristupili su akciji čišćenja u anu masiva »Mosor« (Split-US-EN) gdje je bila naznačena prisutnost jedne jake bande odmetlika.

Barbarić iz Zrnovnice, Pero Rogošić-Zepelin iz Podašpilja, Stipe Grubiša iz Krila-Jesenice, Branko Marić iz Podstrane, Cedo Cvitanić i Dalibor Ružić-Lovac iz Splita. Mrtve borce su sahranili mještani u Brničevića docu. Gubici kod neprijatelja nisu poznati, ali se pretpostavljalo da je ipak prvog dana bilo nekoliko mrtvih i ranjenih neprijateljskih vojnika.⁸⁸

Ujutro rano 16. travnja 1942. godine Odred se prebacuje u Ljuti kamen u zapadni dio Mosora i tu ostaje cijeli dan. Upućena je patrola u pravcu planinarskog doma i ustanovila je, da se tamo nalazi neprijatelj. Jedna jača patrola polazi u pravcu Doca Donjeg da vrši osiguranje i druga u pravcu Botajna, ali obe bez kontakta s neprijateljem.

Za vrijeme boravka Odreda u predjelu Ljutog kamena iznad partizanskih položaja je kružio talijanski vojni avion. Ispalio je raketu, a nedugo zatim počela je djelovati talijanska artiljerija iz Splitskog polja. Na sreću su artiljerijske granate eksplodirale dalje od položaja boraca MPO.

Iz Ljutog kamena je upućen jedan starješina s dvojicom boraca da ispitaju mogućnosti prolaska Odreda preko Dugopolja, ali bez rezultata. Provjeravala se i realnost prelaska rijeke Cetine i odlaska u Omišku Dinaru, pa dalje za Biokovo. Ne samo da za to zadužena grupa nije izvršila zadatak, već se nakon sukoba s neprijateljem, koji je blokirao prilaze Mosoru, većina boraca nije uspjela vratiti u Odred. Gusta magla koja je drugog dana obavila Mosor onemogućila je osmatranje, tako da se više nisu pojavljivali neprijateljski avioni, niti djelovala artiljerija. Najvjerojatnije se zbog magle neprijatelj nije usudio uputiti jedinice u pravcu Mosora. Zasigurno su loši vremenski uvjeti bili razlog da okupatori, bez obzira što su na raspolaganju imali nekoliko vodiča (domaćih izdajnika), nisu nastavili kretanje prema grebenu planine. Zbog toga nije bilo neke borbe osim manjih okršaja patrola.

Drugog dana, zbog nedostatka hrane i iscrpljenosti boraca, situacija u Odredu je bila veoma teška. Borci su dobili po nekoliko komada suhih smokava i nešto malo duhana. Da bi se Odred osigurao bar s minimalnom količinom hrane Stab je uputio izvjestan broj boraca na teren. Neki zadatak nisu uopće izvršili, dok su drugi to uradili sa zakašnjenjem. Isto tako su otežani uvjeti utjecali na odluku Štaba da se ranjeni borci prebace na liječenje i oporavak. Tako su u pravcu Zrnovnice upućeni teže ranjeni desetar Ivan Barbarić i Marin Sirotković, kome je bila iščašena noga. Teže ranjeni Jozo Sperac je, uz pratnju Ive Pivčevića, preko Gata stigao u Omiš a zatim u selo Borak.

U cilju osiguranja morala komesar Odreda Jozo Radobolja obilazi borce na položajima i vodi s njima razgovor, upoznaje ih sa situacijom i mjerama koje se poduzimaju radi izlaska iz ovakvog stanja. Na tom je zadatku Rado-

Tučeni artiljerijom i avijacijom, gonjeni pješadijom odmetnici su se povlačili i zabarikadirali oko jedne velike pećine, sjedište njihove komande, tražeći sklonište i u obližnjim pećinama, ali su iz njih rastjerani pod efikasnim djelovanjem vatre.

Ovoj odlučnoj akciji izbjeglo je samo nekoliko odmetnika: tri uhvaćena odmah su streljana.

Neki su ranjenici nađeni između stijena i po pukotinama... U središtu odmetničke komande, nađeni su dokumenti, namirnice i municija. . . . Između ostalog, otkrivene su naslage snijega u kojima su sačuvane ogromne količine mesa koje su zatim prenijete u sjedište Komande -Perugia«.

Naši gubici: jedan crnokošuljaš mrtav, jedan oficir i dva crnokošuljaša ranjena« — Izvještaj je potpisao komandant karabinjera Dalmacije, pukovnik Giuseppe Butti.

⁸⁷ Ante Petrić-Volja, Nikola Amižić, Pismene izjave (kod autora).

“ V Barbarić, isto. I. Barbarić, isto. Predbilješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom, Krunom Buljevićem i A. Duplancićem-Bećom, P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kacunićem-Pobjedom.

BORBENA DEJSTVA MPO
od 15. do 19. 4. 1942.

LEGENDA:

naprijateli jedinice	→	Kolone	←
jedinica	→	Borbeni poredak	→
	→	Zasjede - patrola	→
	→	Artijerijski i MB položaji	→
	→	Rejon MPO	→
	→	Jedinice u povlačenju	→

ljivali talijanski vojni avioni, ali je bez obzira na navedene vremenske uvjete bila aktivna artiljerija iz Splitskog polja i Docu Donjeg. Međutim, bez ikakvog efekta.

Još se uvijek (treći dan) u Štabu sagledava položaj i iznalaze rješenja za izlazak iz veoma teške situacije. Bez uspjeha, jer se borci ne vraćaju. Ne vraćaju se ni oni koji su prethodnog dana pošli u izviđanje ili u nabavku hrane. Položaj je sve teži. I posljednja zaliha hrane data je borcima: po par suhih smokava i jedna šaka brašna. Borci se snalaze sami kako znaju. Sakupljaju se puževi, pa i trava se jede. Stab donosi odluku da se istog dana Odred prebaci na istočni dio Mosora, kako bi se poduzele mjere za prelaz preko rijeke Cetine i dalje prema Omiškoj Dinari i Biokovu.

Trećeg dana (17. IV) poslijepodne, u predjelu Ljutog kamena, pozivaju se u Stab komandiri vodova da podnesu izvještaj o stanju u svojim jedinicama. Svi su bili suglasni u ocjeni da neprijatelj drži u blokadi Mosor i svi su prihvatili odluku da se Odred, s obizrom na nedostatak hrane i iscrpljenost boraca, prebaci na istočni dio Mosora i prelaskom rijeke Cetine uputi prema Biokovu. Odmah nakon sastanka (oko 13 sati) povučeni su borci sa položaja, izvršen je pokret.

Po naređenju komandanta za vođu puta je određen Frane Kačunić-Pobjeda, a na čelu se kretao 3. vod sa zamjenikom komandanta Odreda. Prema Rašeljki se Odred kretao ispod planinske staze poviše Dolačkih staja, a pošto je i tog dana bila gusta magla, pokret se odvijao veoma sporo i oprezno zbog eventualnog nailaska neprijatelja. Na relaciji Lukaj—Botajna (k. 1197) borci su čuli žagor Talijana. Odmah je uslijedilo naređenje od zamjenika komandanta Srečka Reića, da borci zauzmu položaj i da nitko ne otvara vatru jer se Odred našao na oko 400 m brisanog prostora. Iako je to bila manja talijanska jedinica jačine voda (oko 30 vojnika), napad se ipak nije izvršio zbog nepogodnog položaja. Zbog ovakve odluke bilo je među borcima komentara, pa i zamjerki. Nakon toga se Odred prebacuje na vis Botajna gdje se borci kraće vrijeme odmaraju. Ponovo se šalju patrole sa zadatkom da izvide teren u pravcu kretanja. Odred noću 14. travnja nastavlja marš prema Sv. Juri i po stizanju u rejon tzv. Dolovi (između Sv. Jure i Rašeljke) organiziran je odmor. Borci koji nisu bili na straži ili u patroli ložili su vatre i pekli puževe. U Odredu više nije bilo brojno stanje kao na početku borbe, već je na okupu bilo oko 90 boraca. Najviše se boraca izgubilo, a neki su i pobjegli u toku marša od Ljutog kamena do Dolova. Na teren Srednjih Poljica u toku noći upućeni su Ivan Stanić-Iko, Ivan Tičinović, Nikola Lučić-Matešić, Andrija Proso i Stipe Marčić sa zadatkom da izvide mogućnost prelaska rijeke Cetine i da na povratku donesu što više hrane. Neki su uhapšeni, a drugi napadnuti i uspjeli su pobjeći, te nisu mogli izvršiti postavljeni zadatak.⁸⁹

PRIVREMENO RASPUSTANJE ODREDA

U Dolovima su održana dva sastanka. Najprije sastanak Štaba Odreda na kojem su razmatrana dva prijedloga: da se izvrši prebacivanje Odreda iz Mosora za Dinaru (ovaj prijedlog je zastupao zamjenik komandanta Srečko

⁸⁸ Predbilješke iz razgovora S. P. RogoSićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, S. Reićem-Peticom, K. Buljevićem, A. Duplančićem-Bećom, V. Barbarić, isto. I. Barbarić, isto. S. Marčić, isto.

Reić-Petica) ili da se Odred privremeno raspusti dok prođu neprijateljske akcije i da se zatim borci ponovo pozovu.

Pošto se na sastanku Štaba nije postigla suglasnost, održan je drugi sastanak komunista u Odredu. Poslije datih objašnjenja, od komandanta Ferde Gazina, prevladalo je mišljenje većine komunista da je prihvatljiviji prijedlog Ferde Gazina da se Odred privremeno raspusti, nego prijedlog zamjenika komandanta Srećka Reića-Petice da se probiju u pravcu Dinare. Tako je na sastanku komunista Odreda, održanom 19. travnja 1942. godine u rejonu Dolovi, prihvaćena odluka, pošto se od poslatih kurira nitko nije vratio, da se MPO privremeno raspusti, da se borci po grupama povuku u svoja mjesta i da se oružje skloni na sigurno mjesto. Kada prođe neprijateljska akcija na Mosoru, ponovno će se okupiti i nastaviti borbu.⁹⁰

Većina su prije povlačenja predali Frani Kačuniću i Peri Rogošiću oružje i municiju, koji su je po naređenju zamjenika komandanta sakrili na sigurno mjesto.⁹¹

Istog dana navečer počelo je povlačenje boraca po grupama. U jednoj su bili Ferdo Gazin, Jozo Radobolja, Slavko Kadić (koji je u Odred došao nekoliko dana prije početka napada nakon liječenja od zadobijenih rana u borbi s Talijanima i žandarima 21. veljače 1942), Branko Marić-Mosor, Ljubo Dumičić-Ljubić i Frane Kačunić koji je grupu vodio do Tugara gdje su se smjestili u pećinu iznad zaseoka Zastinje. Tu je Ljubo Dumičić tražio od Ferde Gazina da mu dozvoli s Brankom Marićem poći u Podstranu, što im je i odobreno. U prolazu kroz Tugare naišli su na neprijateljsku patrolu. Ipak su se Marić i Dumičić uspjeli prebaciti u Podstranu, a vodič Kačunić se nije uspio vratiti grupi, već je sutra, 20. 4. uhvatio vezu i organizirao prebacivanje hrane za grupu. Poslije kraćeg predaha i jela, koje im je donio Milan Kačunić, ostavljaju u pećini oružje i navečer 20. travnja nakon prelaza Sukmasina dolaze u Jesenice u pojatu na zemljištu Slavka Kadića. Odatle u zaseok Bajnice u kuću Ivana Rakuljića-Broda. Poslije nekoliko dana došao je Pave Mandić-Marun i saopćio Gazinu i Radobolji da se po odluci PK KPH za Dalmaciju odmah vrate u Mosor u sastav Odreda. Po dolasku u Mihanovića staje zatekli su Ljubu Uvodića-Razina s grupom boraca. Nedugo zatim stigli su i drugi borci, pa je Odred počeo s novim akcijama u kojima su učestvovali i Ferdo Gazin i Jozo Radobolja.

Nešto prije, od Gazina i Radobolje, vratili su se u Mosor i priključili borcima MPO Frane Kačunić-Pobjeda, Jozo Stipetić-Boljčenko i Ivanko Bradarić-Kužina. Javili su se Ljubi Uvodiću 29. travnja 1942. godine i bili su među prvim koji su se odazvali pozivu PK KPH za Dalmaciju da se svi preživjeli borci vrate u sastav Odreda.⁹²

Grupa boraca koja se povlačila u pravcu Splita sačinjavali su Mirko Dumančić, Dionizijo Sirotković, Ante Alfrević-Trobo, Veljko Jelaska-Ivo, Marin Ferić, Svemir Matutinović, Ante Milić-Spanac i još dvojica drugova iz bliže okolice Splita. Oni su, kretajući se od Dolova prema Ljutom kamenu i dalje od Mihanovića staja, na putu susreli Roka Peračića s dvojicom boraca iz Dugopolja gdje se u jednoj vrtači (iznad Lugarnice) odmaraju. Iznad Sitna Gornjeg sreli su dvojicu omladinaca-kurira s tog terena koji su ih

⁹⁰ Predbilješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom, P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, M. Ferićem, V. Jelaskom-Ivom.

⁹¹ Isto.

⁹² Predbilješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom, Jurjom Rakuljićem.

upozorili na mjesta zasjeda i pravce kretanja neprijateljskih patrola. Noću od 23. na 24. travnja 1942. godine krenuli su iz Mihanovića staja u pravcu Splitskog polja. Kod vodovoda u blizini mosta sreli su dvojicu boraca MPO, ali im se nisu javili već su produžili i neopaženo od bilo koga stigli u bunker kod Kamena na Vlajića zemljištu.

Ujutro 24. travnja oko 11 sati došla je jedna drugarica do bunkera s porukom: »da se odmah po odluci PK KPH za Dalmaciju vrate u Mosor i priključe ostalim borcima odreda«. Nakon prijema poruke jedni su bili da se za Mosor krene odmah, a drugi da se pričeka noć. Alfirević, Jelaska, Ferić i Sirotković su smatrali da moraju odmah krenuti. Nedaleko od bunkera na putu za Mosor, trojicu su uhapsili Talijani. Veljko Jelaska je uspio pobjeći, a trojica uhapšenih su bili osuđeni od talijanskog vojnog suda za Dalmaciju i Sloveniju na dugogodišnju robiju. Tu su kaznu najprije izdržavali u talijanskim, a kasnije i njemačkim fašističkim logorima. Mirko Dumanić-Pavle, Svemir Matutinović i Ante Milić-Španac s dvojicom boraca, po dolasku u Splitsko polje odvojili su se od grupe, pošli u pravcu Solina i tako izbjegli hapšenje. Kasnije su se vratili u Mosor i priključili ostalim borcima MPO.⁹³

Druga grupa boraca većinom iz Splita, u kojoj su bili Berislav Kukoč-Bere, Ante Duplančić-Bećo, Miloš Kalajzić i drugovi iz Solina: Kaja Jaman-Hleb i Mirko Drašković-Mrki kao i ostali iz te grupe, poslije saopćene odluke

0 privremenom raspuštan ju Odreda krenuli su u pravcu Ljutog kamena i Mihanovića staja. Na putu su susreli Josipa Perčića-Peruna kojeg je komesar Odreda Jozo Radobolja poslao u Zrnovnicu po hranu. S njim su bila još dvojica drugova, nosili su deset brašenica i nešto suhog mesa za borce MPO. Kada su Perunu saopćili da je Odred privremeno raspušten, uzeli su kruha

1 nešto suhog mesa i produžili kretanje zajedno do Miličevića pećine iznad zaseoka Amižić (selo Zrnovnica). Tu su prenoćili, a narednog se dana grupa u manjim skupinama prebacila za Split i Solin.⁹⁴

Prema Omišu je pošlo nekoliko grupa u više pravaca. Jedna od brojnijih je bila u sastavu: Jakiša Baučić, Kruno Buljević, Gvido Lučić, Tonko Lelas, Jozo Marušić pok. Lovre, Jozo Mimica-Jozara, Pave Orlandini, Pjero Perak-Meme, Pere Rogošić-Zepelin i Jure Škarpa. U zaseoku Smovo (selo Gata) su se odmorili, sačekali noć i predvečer produžili prema Naklicama gdje je od iscrpljenosti i gladi izdahnuo Jure Škarpa. Ostali se uspijevaju prebaciti na Priko. U toku pretresa kuća od strane žandara, prve noći od 21. na 22. travnja 1942. godine, uhapšeni su Pjero Perak-Meme u kući Rudolfa Krem-ljaka i Kruno Buljević u potkrovlju kuće Tona Vlahovića. Druge noći, pri prebacivanju ribarskim čamcem s Ribnjaka na Puntu (predio Omiša), žandari su uhapsili Jozu Mimica-Jozaru, Peru Rogošića-Zepelina i Pavu Orlandinija. Sprovedeni su u zatvor žandarmerijske stanice u Omišu gdje su zatekli neke od uhapšeni suboraca: Krunu Buljevića, Andriju Prosu, koji je uhapšen kod Gata, Ivana Tičinovića iz Koštanja uhapšenog nedaleko Gata, Marina Marasovića iz Jesenica koji je uhapšen od žandara u Tugarima pri pokušaju prebacivanja u Jesenice, te Augustina Mužinića koji je uhapšen u Srinjinama ali je zbog maloljetnosti nakon saslušanja pušten. Još su uhapšeni kod svojih kuća Ante Jeremić iz Zrnovnice, Srećko Knezović iz Stobreča i Ivo Petričević iz Tugara. Svi borci MPO koji su bili uhapšeni i zatvoreni u

⁹³ Predbilješke iz razgovora o M. Ferlćem, V. Jelaskom-Ivom. I. Barbarlćem, Isto. M. Sirotković, Sjećanja (kod autora). AVII, arhiva talijanska, reg. br. 19/7 1 3/9, k. 553 i k. 560.
⁹⁴ Predbilješke iz razgovora s A. Duplančićem-Bećom.

Omišu, kao i dvojica uhapšenih pri prebacivanju za Podstranu (Ivan Čičerić i Ante Banić), sprovedeni su u Šibenik gdje su od talijanskog vojnog suda za Dalmaciju i Sloveniju osuđeni na dugogodišnju robiju a Andrija Proso je strijeljan. Većina osuđenih boraca izdržavali su kaznu do kapitulacije fašističke Italije u raznim logorima u Italiji, a zatim su odvedeni u logore Njemačke. Njihovo držanje za vrijeme tamnovanja bilo je dostojno partizanskog borca, a nakon oslobođenja zemlje uključili su se u proces obnove i izgradnje. Mnogi su kasnije u slobodi obavljali razne odgovorne dužnosti.⁹⁵

Druga grupa, koja se kretala u pravcu Omiša, je bila: Jozo Lelas-Gec, Ivo Lelas, Nedjeljko Lelas-Dikan, Ervin Baučić-Rino, Nikola Lelas-Zdrakalo, Zvonko Lelas i Milan Simić. Od zaseoka Smovo uz pomoć Mirka Pivčevića podijelili su se u manje grupe. Jedni su stigli u Zakućac i smjestili se u poljsku kućicu Ivke Mandić (udovice). Dobili su nešto hrane, a Mate Vulić im je u toku noći pomogao da pređu na lijevu obalu Cetine odakle su preko Omiške Dinare stigli u Borak gdje su se smjestili po kućama. Drugi se dio boraca prebacio do pojate Nikole Sičića, a odatle preko Cetine (uz pomoć Drage Sičića) u rejon Voše i dalje do Borka.⁹⁶

Svi su ostali borci iz Mosora uspjeli stići do mjesta za odmor i oporavak, gdje su prihvaćeni od drugova s terena. Ipak se nisu dugo zadržavali na odmoru, jer je PK KPH za Dalmaciju izdao naređenje da se borci MPŌ odmah vrate u planinu Mosor i nastave borbu.⁹⁷

OCJENE NEPRIJATELJA O OPERACIJI NA MOSORU

U vezi s akcijom talijanskog okupatora i domaćih izdajnika na Mosoru i borbi koje su vođene s borcima Mosorskog partizanskog odreda, dati su različiti stavovi i ocjene u izvještajima VZC. U nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 12. do 18. travnja 1942. godine, pod ad III/a se navodi:

»•Dne 15. ovog mjeseca započela je akcija čišćenja pobunjenika na planini Mosor, koja još traje. Sudjeluju talijanski odredi divizije »-Perugia« iz Splita i Klisa, divizije »Bergamo« iz Sinja, oko 150 naših dobrovoljaca iz Imotskog i Ljubuškog pod zapovjedništvom zapovjednika Ustaške pripremne bojne Marjanovića i 50 domobrana iz Sinja pod zapovjedništvom logornika iz Sinja Dadića. Upotrebjeno je sa strane talijana topništvo i bacači, prema do sada primljenim i potvrđenim vijestima naši dobrovoljci i domobrani sukobili su se sa pobunjenicima na sjeveroistočnom dijelu planine Mosor, te je došlo do borbe, u kojoj su ubivena 63 pobunjenika, a sa naše strane ima samo par lakše ranjenih. Izgleda da je upravo to bio glavni stan pobunjenika, jer su se u skloništu našle velike zalihe hrane i drugog materijala, koji još nije pregledan. Akcija čišćenja se nastavlja, pa će se rezultat javiti u slijedećem izvještaju.«⁹⁸

⁹⁵ Predbiiješke iz razgovora s P. Rogošićem-Zepelinom, K. Buljevićem. AVII, arhiva talijanska, reg. br. 7/7-1, k. 553 i reg. br. 18/7 k. 553.
⁹⁶ Mate Vulić-Bartul, Sjećanja (kod autora). Gata u NOB-u, sjećanja.
⁹⁷ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 16—17. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/143—144. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok br. 119, str. 297—298. D. Gizdić, n. dj. str. 185—187. S. Kvesić, Dalmacija u NOB-u, izdanje IHRPD Split 1980, str. 253.
⁹⁸ AVII, arhiv NDH, reg. br. 36/4-1, k. 70 i reg. br. 7/5-1, k. 224. Arhiv SO Omiš, nedjeljni izvještaj VZC, Taj. br. 21/42 od 18. IV 1942. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 468, str. 925—927.

U vezi iste akcije u drugom izvještaju VZC, za vrijeme od 19. do 25. travnja 1942. godine, se navodi:

«•Akcija čišćenja pobunjenika u planini Mosor, započeta dne 15. travnja 1942. g. završena je dne 19. travnja 1942. g. i to uspješno. Pobunjenici su dijelom pobijeni, dijelom pohvatani, a ostatak se je razbježio prema planinama Svilaji i Biokovu. Ubijeno je oko 70 pobunjenika, a pohvatano 20. Vjerojatno ima i više ubijenih, ali kako je teren na brdu kamenit i pun jama. nemoguće je sve pregledati. Do sada je pronađeno 14 pušaka, 1 stroj-nica, 4 bombe, 7 šljemova, osim mnoštva hrane i drugih stvari, a sigurno će se pronaći još materijala, jer se teren i dalje pregledava. Talijanska vojska, koja je u akciji sudjelovala zajedno s našim dobrovoljcima i domobranima, u glavnom je upotrebila topništvo, bacača i teških stroj-nica, dočim su naši dobrovoljci i domobrani došli u neposredan sukob sa pobunjenicima, a borbi su se tada pridružili i Talijani, koji su došli sa leđa pobunjenicima i pri tome je poginulo najviše pobunjenika. Na našoj strani bilo je samo par lakše ranjenih, a na strani talijana dva mrtva (jedan časnik i jedan vojnik). Do uspjeha je dakle došlo uslijed potpune suradnje talijanske vojske i naših dobrovoljaca i milicionera, a glavnu zaslugu za ovu suradnju dakle i uspjeh nosi zapovjednik divizije »-Bergamo-« u Sinju general g. Piazzoni, koji je akciju čišćenja omogućio, dozvolio naoružanje naših dobrovoljaca i u spora-zumu sa našim predstavnicima stvorio plan akcije, koji je uglavnom i izve-den. Detalji o ovoj akciji javljaju se posebnim izvještajima.»⁹⁹

Kroz izvještaje VZC ističe se pobjeda u ovoj borbi, a propagandom o »Mosorskoj katastrofi« neprijatelji nisu štedjeli da pretjeruju o broju ubijenih i uhapšenih. Nigdje se ne spominje da su talijanski vojnici i ustaše zapalili 12 dolačkih, 10 putišićkih i 7 srijanskih ili ukupno 29 poljskih kuća i staja. Bez obzira na propagandu, okupatori i domaći izdajnici su samo djelomično ostvarili svoj cilj. I to zahvaljujući u prvom redu nadmoćnosti u živoj sili a posebno u naoružanju. Naredni tok razvoja borbenih aktivnosti partizan-skih jedinica, i uopće stanje na području Mosora, jasno potvrđuje da tali-janski okupator potpomognut domaćih izdajnicima nije ostvario svoj cilj. Međutim, bez obzira na privremeno raspuštanje Odreda i njegove posljedice, borbena dejstva koja je vodio MPO su bila dragocjeno iskustvo za parti-zansko ratovanje.¹⁰⁰

REAGIRANJE PK KPH U VEZI PRIVREMENOG RASPUŠTANJA ODREDA

U vezi odluke Štaba MPO o privremenom raspuštanju Odreda veoma oštro i brzo je reagirao PK KPH za Dalmaciju. Uzimajući kao osnovu poslje-dice koje su iz takve odluke proistekle odmah je smijenio Stab MPO, naredio da se na terenu izvrši prihvrat boraca, a zatim da se svi borci Odreda odmah vrate u Mosor. Nadalje je PK, svojom Odlukom od 4. svibnja 1942. godine, raspustio KK KPH Omiša i svu partijsku organizaciju na ovom terenu. Za povjerenika PK je odredio Slavka Kadića i postavio mu u zadatak da u

⁹⁹ AVII, arhiv NDH, reg. br. 58/4, k. 70 i reg. br. 22/3-1, k. 225. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 489, str. 974.

¹⁰⁰ AIHRPD, zapisnik Komisije srednje Dalmacije za utvrđivanje zločina okupatora i nji-hovih pomagača, od 25. V 1945.

određenom roku izabere nove članove KK KPH za Omiš te izvrši izbor rukovodstava u ostalim partijskim organizacijama.

PK KPH za Dalmaciju je uzeo u obzir nadmoćnost neprijateljskih snaga (4.000 neprijateljskih vojnika prema 150 boraca MPO), neustrašivost i žilav otpor napadaču, nanijete gubitke neprijatelju (ubijena su prvog dana 2 oficira i 8 vojnika) te da su gladni borci Odreda bili iscrpljeni u borbi i marševima. Ipak je moral kod većine boraca bio na visini, bili su spremni i odlučni da se bore protiv neprijatelja. Međutim, PK je smatrao da je greška Štaba što je loše procijenio situaciju u Odredu, kod neprijatelja i na terenu, zbog čega je proistekla i krivo donijeta odluka. Da to ne bi imalo posljedice kod ostalih partizanskih jedinica na području srednje Dalmacije, PK je 11. svibnja 1942. godine donio presudu da se komandant i komesar Odreda strijeljaju. Presuda se trebala izvršiti na terenu Solina (u gaju kod Škrobutine), ali je odluka u zadnji čas ukinuta i dogovoreno je da se članovi Štaba MPO upute u Stab IV operativne zone.¹⁰¹

Na osnovu ranije zauzetog stava PK KPH za Dalmaciju, pri Stabu IV operativne zone formiran je vojni sud u koji su ušli Maks Baće-Milić, Milan Dakić i Jordan Jurić. Donesena je presuda po kojoj se kaznom strijeljanja osuđuju Ferdo Gazin, komandant MPO i Roko Peračić, zamjenik komesara, a isključenjem iz KPJ komesar MPO Jozo Radobolja. Ostali članovi Štaba MPO su oslobođeni odgovornosti.¹⁰² Presuda je izvršena 11. lipnja 1942. na Vješić gori.

Danas se mnogi, pa čak i oni koji su imali utjecaja na donošenje te odluke, pitaju: zašto je bio tako oštar stav, a posebno rigorozna presuda prema primjernim i uzornim komunistima kao što su bili Gazin i Peračić? Pri sagledavanju tog pitanja trebalo bi poći od osnovnih činjenica. Odluka Štaba, bolje reći prijedlog komandanta koji je usvojen na sastanku komunističkog Odreda, donesena je u specifičnoj situaciji i u izvjesno otežanim uvjetima. Nije se pretpostavljalo da će neprijatelj zbog otežanih vremenskih uvjeta obustaviti napad na MPO i povući se u svoje garnizone. U tom vremenu je stanje u Odredu bilo vrlo kritično, osobito zbog nedostatka hrane i iscrpljenosti. Kada je usvojena odluka o privremenom raspuštanju Odreda na okupu je, od 188 boraca, bilo jedva 90 drugova od kojih su polovica (46) bili članovi KPJ. Među njima nije bilo zamjenika komesara Roka Peračića koji je s dvojicom boraca pošao ispitati teren i mogućnost prelaska preko Dugopolja za Dinaru i Svilaju, ali se nije vratio u Ljuti kamen. Odluka o privremenom raspuštanju Odreda nije donesena na brzinu. Poduzeto je niz mjera za izlazak iz te situacije. Odluka o raspuštanju je donesena da se borci odmore, da bi se poslije povlačenja neprijatelja ponovo vratili u Mosor. Dogovoreno je što treba raditi s oružjem, određeno je kome ga predati, upozoreno je na opasnost u toku povlačenja i predviđene su grupe boraca i pravci kretanja zbog neprijateljske blokade prilaza prema Mosoru.

Ipak se od mnogih boraca NOR-a iznosi konstatacija da to nije prvi raspušten odred u ovom dijelu Dalmacije. Bilo ih je koji su u odnosu na gubitke u ljudstvu katastrofalnije završili, ali se nisu poduzele takve niti slične mjere prema njihovim rukovodiocima. Mnogi borci MPO najčešće postavljaju pitanje: da li se za ovo što se dešavalo u samom početku formi-

¹⁰¹ Kratak pregled Istorije KP Omiš, str. 19. D. Gizdić, n. dj. str. 186—187.

¹⁰² Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 16—17. Predbilješke iz razgovora s M. Baćom -Milićem, J. Radoboljom.

ranja i razvoja partizanskih odreda, pod rukovodstvom PK KPH za Dalmaciju, pozvao netko na odgovornost, a posebno ona osoba u KPH koja je bila zadužena za formiranje partizanskih jedinica na području Dalmacije?

Na pitanje zbog čega je takva mjera poduzeta prema pojedinim članovima Štaba MPO, dijelom je dat odgovor u članku kojeg je za »Glas Mosoraša« napisao Vicko Krstulović. U tekstu se u vezi privremenog raspuštanja Odreda između ostalog navodi:

»Rađanje i formiranje Prvog mosorskog partizanskog odreda bilo je mukotrpno, kroz oružanu borbu i vatru u svojim prvim akcijama oko pećine iznad Jesenica, i u travnju 1942. u trodnevnoj oružanoj borbi s fašističkim okupatorima i ustaškim banditima, koji ga nisu uspjeli razbiti i uništiti.

Nakon te neuspjele fašističke oružane ofanzive na Mosorski partizanski odred, kobnu je grešku napravilo partijsko i vojno rukovodstvo Odreda odlukom o njegovom rasformiranju, umjesto da se organizovano s Mosora probijaju prema Biokovu, Kamešnici ili Svilaji, ako su ocijenili da se ne mogu dalje održati, u to vrijeme, na Mosoru. Iz tih je razloga onda bila donešena oštra kazna pojedinim odgovornim rukovodiocima Odreda — da nam se nešto slično na drugim terenima Dalmacije, opet, ne desi.«¹⁰³

Prisjećajući se događaja u vezi odluke i izrečene presude o strijeljanju Ferde Gazina i Roka Peračića, Ante Roje-Levaj kroz razgovor iznosi: »Pri odlasku na poziv Štaba IV operativne zone na savjetovanje na Vještica goru, na Kozjaku sam se sreo s drugovima Gazinom, Radoboljom i Peračićem i kroz razgovor sam doznao da su pozvani u Stab IV operativne zone na odgovornost zbog raspusta MPO. Nisam sebi mogao vjerovat da će biti tako strogo kažnjeni, jer sam ih poznavao kao primjerne i Partiji odane komuniste. To je bila preoštra kazna. Uvijek mi je ostala u sjećanju njihova odlučnost, stav i držanje, ali i to da oni idu bez pratnje na odgovornost pa čak uvjereni da će biti strijeljani. To mi se duboko urezalo u sjećanje i uvijek kada razgovaram s mladima iznosim taj primjer kako su bili privrženi svojoj Partiji i kako pred strijeljanje kliču Partiji. Bilo je načina i mogućnosti da se i drukčije kazne.«¹⁰⁴

I Maks Baće smatra da je kazna bila preoštra za članove Štaba MPO, koje je veoma dobro poznavao. Obojica strijeljanih, kao i kažnjeni Jozo Radobolja, bili su dobri komunisti odani svojoj Partiji. Bilo je i drugih grešaka, kao što je plan organizacije ustanka u srednjoj Dalmaciji. Taj se plan čak i nazivao po odgovornoj osobi za razvoj partizanskih odreda u Dalmaciji. Žalosno je bilo vidjeti kad se Radobolja, Peračić i Gazin po nečijem naređenju vezuju pred suđenje, iako su iz Mosora u Vještica goru došli sami bez pratnje.¹⁰⁵

U vezi strijeljanja Ferde Gazina i Roka Peračića, Vinko Barbarić (u MPO je bio na dužnosti komandira 1. voda) u svojim sjećanjima iznosi: »S tim ne želim komentirati mjere koje su preduzete nakon raspusta Odreda. Dapače, kroz slučaj Prvog splitskog i nekih drugih odreda ovog dijela Dalmacije PK KPH za Dalmaciju je imao i previše gorkog iskustva. Slučaj sa Mosorskim odredom nije mogao ostat nekažnjen. Druga je stvar dali je za

¹⁰³ Glas Mosoraša, 1981.

¹⁰⁴ Predbilješke iz razgovora s A. Rojom-Levajom.

¹⁰⁵ Predbilješke iz razgovora s M. Baćom-Milićem.

to još nekog trebalo pitati za odgovornost. No, to je rat, to je bila revolucija u kojoj nema mnogo vremena za rasprave takve prirode.«¹⁰⁶

Na zahtjev KK KPH za Omiš, preživjeli borci MPO su dobili zadatak da napišu svoja zapažanja u vezi raspuštanja Odreda. Jedan od preživjelih boraca Ivo Pivčević o tom događaju piše: »U štab su birani ustrajni i prokušani borci, najvredniji i najmarljiviji — svi su oni tek početnici u odred, te im mnogo toga fali, ali su ipak najrutiniraniji od svih ostalih, koji su sve mlađi ljudi. Ja ipak sumnjam da se u našem odred, može naći sposobniji, izvan da ima talenta, koji su za mene ostali neuočljivi...

Ja ne sumnjam u to, da su oni sve što su uradili, učinili sve po svojoj najboljoj savjesti i mislim da nitko nije mogao primjetiti kod njih kakav korak, koji na njih moralno baca ljagu.

Sve te odlike moralne, učinile su, da su oni sačuvali puni autoritet kao ljudi dobronamjerni i apsolutno pravedni, te se brzo zaboravilo na mane i nedostatke u organizaciji, koji su bili uzrok površne labave discipline.

Zamašitost i zadaci ovog našeg odreda prevazilaze njihovu spremu i sposobnost, ali kako rekoh, u našem odred, će ih se teško sposobniji naći.«¹⁰⁷

U vezi presude Jozo Radobolja misli da treba raščistiti sve ono što je stvarno bilo. On smatra, da je stav i forma osude jedno a stvarne činjenice su drugo. Više su puta članovi Štaba stavljeni u neugodnu poziciju u vezi raspuštanja Odreda. Iznošene su »činjenice«: »da je Stab MPO uhvatila panika, da je odluka donijeta na brzinu i slično«. Gazin, Radobolja i Peračić su upućeni u rejon gdje se na Vještica gori radila kuća za Stab IV operativne zone — radi »vaspitanja«, zatim su vezani i zabranjen je s njima bilo kakav razgovor. Željelo se kod sudionika savjetovanja prenijeti atmosferu sa suđenja. Došao je tako kod njih Ante Jonić i upitao: »Ako želite, možete napisat oproštajno pismo rodbini«. Pred samo izvršenje, izdvojeni je Jozo Radobolja gledao kako strijeljaju njegove drugove. Poslije presude Jozo Radobolja je upućen na teren gdje je po nečijem naređenju bojkotiran, a ostalima je zabranjen bilo kakav razgovor s njim.¹⁰⁸

O borbi s neprijateljem iznijet je nešto detaljniji prikaz, u odnosu na građu s kojom se raspolagalo, pa čak i neke pojedinosti iz razloga što se privremeno raspuštan je Odreda na različite načine tumačilo i publiciralo. Najčešće se nije sagledavala cjelina niti pravi način, uzroci i posljedice privremenog raspuštanja. Uzimane su nečije izjave i sjećanja, pa čak i od onih boraca MPO koji nisu sačekali odluku i stav komunista. Otuda i razlike u stavovima i ocjenama, pa i »etikete« kao što su: »Rasulo«, »Katastrofa«, »Razbiven« i slično. S ovakvim ocjenama i nazivima se borci MPO, koji su do posljednjeg dana bili u Odred, a prvi se na poziv PK KPH za Dalmaciju vratili u Mosor nastaviti borbu, ne slažu. Također se ne slažu s napisima i izjavama pojedinaca o »velikom broju boraca koji su pri povlačenju iz Mosora pali u ruke neprijatelja«. Točno se zna da je povlačenje bilo organizirano, a da je u toku prebacivanja iz Mosora neprijatelj uhapsio 19 boraca. Od toga broja je u toku prebacivanja uhapšeno 5 boraca (Andrija Proso u Gatima, Marin Marasović u Tugarima, Ivan Tičinović u Gatima, Ivan Čičerić i Ante Banić u Podstrani), a 14 ih je uhapšeno u mjestima za odmor i oporavak (Ante Alfirević, Dionizije Sirotković, Veljko Jelaska i Marin Ferić u

■ V. Barbarić, isto.

¹⁰⁷ I. Pivčević-Ivić, isto.

IM Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom.

Splitskom polju, Pjero Perak, Kruno Buljević, Jozo Mimica, Pero Rogošić i Pave Orlandini u Omišu, Srećko Knezović u Stobreču, Srećko Ozretić u Splitu, Augustin Mužinić u Srinjinama, Ivo Petričević u Tugarima i Ante Jerković u Zrnovnici).

Kada se sagledaju opći gubici MPO za vrijeme borbe s talijanskim okupatorima i domaćim izdajnicima, u vremenu od 15. do 19. travnja 1942. godine, onda je točan podatak da su (pored 19 uhapšenih) 3 borca poginula u toku prvog dana borbe a 1 borac je umro u toku prebacivanja. Ranjeno je 5 boraca tj. izbačeno iz stroja 9 boraca MPO.

Isto tako je važna još jedna nepobitna činjenica, da neprijateljska propaganda o tobožnjoj »Mosorskoj katastrofi« i o uništenju partizana nije ostvarila svoj cilj. Narod na čitavom području Mosora u velikoj većini nije povjerovao neprijateljskoj propagandi. Za vrijeme borbe je brinuo za sudbinu svojih boraca, a poslije borbe ih je svesrdno pomagao. I tako sve do konačnog oslobođenja ovog kraja i čitave naše zemlje. Ishod situacije na Mosoru najvjerodostojnije je sažet u dijelu članka Vicka Krstulovića u listu »Glas Mosoraša« :

. do vojnopolitičkog savjetovanja koje je održano u lipnju na Vještigori, savladali smo i tu krizu na Mosoru, obnovili Mosorski partizanski odred, koji će nam za čitavo vrijeme NO borbe, do oslobođenja naše domovine, biti ključna partizanska baza za prihvrat stotina i hiljada boraca, koji su stizali s otoka, splitskog područja i pristupali u nove partizanske odrede, bataljone i brigade u Dalmaciji i preko njezinih međa.

Na legendarnom Mosoru, rađalo se i formiralo nekoliko partizanskih jedinica koje su nosile naziv Mosora.«¹⁰⁹

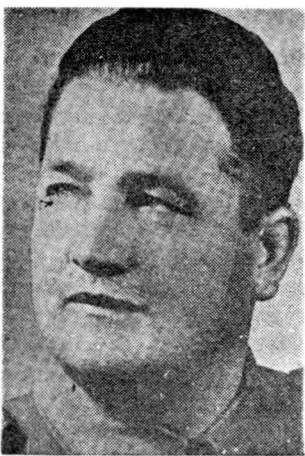
OBNAVLJANJE ODREDA

<•

Smatrajući da je odluka o raspuštanju MPO nepravilno donijeta, PK KPH za Dalmaciju daje u zadatak partijskim organizacijama da poduzmu sve mjere za prihvrat boraca. Nadalje, da se svi borci MPO odmah vrate na planinu Mosor, uđu u sastav Odreda i nastave borbu.¹¹⁰

Ljubo Uvodić-Razin

Srećko Reiđ-Petica

Jakiša Baučić-Brko

OKUPLJANJE BORACA NA MOSORU

Jedan broj boraca MPO iz Splita, kao i izvjestan broj iz susjednih sela, koji se zbog neprijateljske blokade Mosora nisu mogli prebaciti do mjesta za odmor ostali su na planini i po grupama se smjestili u Mihanovića i Sitanjskim stajama.

*» AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/143—144. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 83, str. 207. D. Gizdić, n. dj. str. 186—187.

Da bi se uspostavio što organiziraniji prihvat boraca i što hitnije obnavljanje Odreda, PK u Mosor upućuje Ljubu Uvodića-Razina.¹¹¹ Među prvima se javila grupa od desetak boraca iz Zrnovnice. Sklonili su se najprije u poljsku kuću Marina Perčića, a nešto kasnije u Miličevića pećinu. Hrana se pripremala u kući Mile i Jakova Marina. Nedugo zatim, javila se Uvodiću, u Mihanovića stajama, grupa boraca iz Tugara. Bili su to Frane Kačunić-Pobjeda, Jozo Stipetić-Boljčenko i Ivanko Bradarić-Kužina.¹¹²

Pristižu i drugi borci. Grupa boraca iz Omiša i okolice, na čelu s Jakišom Baučićem, stigla je u Sitanjske staje u koje su se prebacili i ostali iz Mihanovića staja. Pridružuje se tu i grupa od pet članova KPJ sa splitskog terena koju je uputio Drago Gizdić, sekretar KK KPH Solin.¹¹³

Do 29. travnja 1942. godine na okupu je bilo 25 drugova, a nedugo zatim obnovljeni MPO je brojio 60 boraca. Odlukom PK KPH za Dalmaciju određen je i Štab MPO. Za komandanta je izabran Srećko Reić-Petica, za zamjenika Jakiša Baučić-Brko, komesar je Ljubo Uvodić-Razin, a njegov zamjenik je nakandno trebao biti određen.¹¹⁴

PROMJENE U PARTIJSKOJ ORGANIZACIJI

Poslije privremenog raspuštanja MPO, raspuštene su i sve partijske organizacije na teritoriji KK KPH Omiša. Pokrajinski je komitet dao ovlaštenje Slavku Kadiću da izvrši reorganizaciju. Predloženi su ujedno i članovi novog KK KPH Omiš. Slavko Kadić za dužnost političkog sekretara, za organizacionog sekretara Pave Mandić-Marun, a za članove Blaženka Mimica, Zvonko Lelas i Jozo Pešić. Nedugo po izboru poginuo je Slavko Kadić, pa je za političkog sekretara postavljen Vinko Dumičić.

Pri odlasku na vojno-političko savjetovanje za Vještić goru, u sukobu s Talijanima, poginuo je 22. svibnja 1942. godine Slavko Kadić. Iako Talijani nisu znali koga su ubili, objesili su ga na jedan telefonski stup pored ceste koja vodi od Solina za Klis. Više je dana tu visio dok ga mještani nisu sahranili nedaleko od mjesta gdje je bio obješen.¹¹⁵

Prefekt Zerbino, u izvještaju (br. 08701/Jc. sig. od 22. V 1942) dostavljenom guverneru Dalmacije, pored ostalog navodi:

»•Oko 10 sati 22. 5. vicebrigadir Di Lorenci Giovanni, s tri karabinjera iz stanice Solin, za vrijeme obavljanja službe na njivama Majdana kod Solina (Split) pozvao je tri nepoznate osobe da stanu. Jedan je od njih iznenada izvadio pištolj i ispalio metak na karabinjere, dok je druga osoba bacila bombu.

Neozljeđeni, karabinjeri su odvratili oružjem i ubili jednog od napadača koji do sada nije identificiran. Ostala dvojica su ostavili jednu vreću napunjenu životnim namirnicama i pobjegla u obližnju šumu.«¹¹⁶

iii Predbiiješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom, J. Radoboljom, F. Kačunićem-Pobjedom. Nas Izvještaj, br. 141, od 25. V 1942.

tu predbiiješke iz razgovora s F. Kačunlćem-Pobjedom.

¹¹³ Predbiiješke iz razgovora s J. Radoboljom. D. Gizdić, i« predbiiješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom, J.

n. dj. str. 194—196.

Radoboljom, K. Kačunlćem-Pobje-

dom. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 16—17. D. Gizdić, n. dj. str. 196.

i⁵ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 19. D. Gizdić, n. dj. str. 237.

<« AVII, arhiva talijanska, reg. br. 9/8-1, k. 553. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. *, str. 881. D. Gizdić, n. dj. 681. D. Gizdić, n. dj. str. 240.

U razdoblju svibanj-srpanj 1942. godine, formirani su općinski komiteti na teritorijalnom principu za Omiš, Donja Poljica, Gornja Poljica i Krajinu, kao i Mjesni komitet Omiša. U to je vrijeme na ovom terenu bilo 114 članova KPJ, raspoređenih u 16 partijskih ćelija. U srpnju 1942. saziva PK KPH za Dalmaciju partijsku konferenciju za teren KK KPH Omiš, na kojoj je izabran Kotarski komitet u sastavu: politički sekretar Vinko Dumičić, organizacioni sekretar Pave Mandić-Marun i članovi Blaženka Mimica-Luce, Jozo Pešić-Borkić, Mate Vulić-Bartul i Jozo Marušić pok. Lovre (koji je samo privremeno bio zadržan na terenu zbog odlaska na dužnost komesara LMV).¹¹⁷

Slavko Kadić

Razdoblje reorganizacije poklapa se i s obnavljanjem MPO, zato je jednim dijelom i partijska organizacija bila angažirana na sprovođenju odluke PK za povratak boraca. U početnom se periodu prijavilo svega polovica boraca iz ranijeg sastava Odreda. Onima koji su se iz više razloga kolebali

¹¹⁷ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 19. J. stipica, isto.

trebalo je objasniti situaciju i stanje poslije raspuštanja Odreda. Bilo je to i vrijeme aktivne neprijateljske propagande. Nisu se birali načini i sredstva, pa čak i uticajni pojedinci iz nekih sredina, da bi se borci odvratili od ponovnog pristupanja Odredu. Ipak se samo mali broj pokolebao i pronašao izgovor da nikako ili sasvim kasno ponovo pristupe NOP-u. U tako dramatičnoj situaciji, punoj neizvjesnosti, partijska je organizacija iznašla rješenje mobilizirajući nove snage. Bila je to velika pobjeda komunista, koji su imali i uticaja na narod i povjerenja u narodu.¹¹⁸

NASTAVAK BORBENIH AKTIVNOSTI

Prve dvije izvedene akcije imale su više politički nego vojni značaj. Trebalo je javno demantirati neprijateljsku propagandu o tobožnjoj »katastrofi mosorskih partizana«, o »razbijanju i uništenju partizana na Mosoru« i slično. Naročito su, na sve moguće načine, ustaše hvalile i isticale svoje velike zasluge i pomoć njihovih saveznika, talijanskog fašističkog okupatora.

Uoči Prvog maja određena je grupa boraca MPO sa zadatkom da na nekoliko vrhova Mosora upali vatre. Iako je te večeri bilo veoma loše vrijeme, padala je kiša s vjetrom, zadatak je u potpunosti izvršen. S pojavom krijesova na Mosoru oglasila se i talijanska artiljerija s položaja u Splitskom polju, ali bez ikakvih rezultata.¹¹⁹

Istog dana, grupa boraca koju je predvodio Jozo Perčić-Perun, pošla je u Sitno Donje, predio Višak, da od jednog seljaka preuzme suho meso i dva vola koja su pripadala Odredu. Dotjeran je jedan vol, jer je drugog seljak zaklao, a meso pojeo. Također je pronađeno nešto slanine i pršut od suhog mesa. Zbog uzimanja i trošenja hrane iz ekonomata MPO uhapšena su i kažnjena trojica seljaka iz zaseoka Lolići—Mihanovići.¹²⁰

Treća akcija je izvedena 3. svibnja 1942, kada je grupa boraca dobila zadatak da se prebaci u predio Zrnovnice i uhapsi doušnika okupatora koji je 15. ožujka vodio talijansku jedinicu u prvi napad na MPO (tom je prilikom i sam bio ranjen). Grupa se prebacila u područje Kužine, ali se zbog pojačanog kretanja okuptorskih patrola povukla u toku noći. Tako je doušnik Kranjac te večeri izbjegao hapšenje.¹²¹

Grupa od 17 boraca, podijeljena u dvije skupine, pošla je 5. svibnja 1942. godine u Zrnovnicu. Trojica boraca su trebali uhapsiti predsjednika prehrambenog odbora, a ostali, predvođeni Jozom Stipicom, imali su zadatak postaviti zasjedu kod crkve Sv. Ante (na Privoju i Raktama) uz potrebno osiguranje na visu Dragaju. Tu su trebali sačekati kamione i zaplijeniti hranu. Bilo je planirano, da ljudi uz pomoć konja dopreme pošiljku na ugovoreno mjesto iznad Zrnovnice. Međutim, grupe nisu izvršile zadatke. Skupina, koja je dobila zadatak uhapsiti predsjednika prehrambenog odbora osujećena je akcijom njegovih susjeda. Jedan je borac pobjegao, a drugi je uhvaćen.

«• Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 16. D. Gizdić, n. dj. str. 238—239.
¹¹⁹ Isto, str. 196 i 199. P. Perčić-Perun, Sjećanja. Pripreme za MPO, II dio, str. 27, predbilješke (kod autora).

¹²⁰ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 83, str. 207. P. Perčić-Perun, isto. D. Gizdić, n. dj. str. 214. Pripreme za MPO, II dio, str. 27, predbilješke (kod autora).

¹²¹ Pismena sjećanja preživjelog borca iz Zrnovnice (kod autora). Pripreme za MPO, II dio, str. 28.

Nakon što su mu oduzeli pištolj i šešir, ovaj je ipak uspio pobjeći. I dok je uzbunjena talijanska jedinica intervenirala u pravcu zasjede borci su se povlačili iznad Privoja preko Rastovca i Zverine za Mosor. Neprijatelj se u akdji koristio i artiljerijom.¹²²

Naredna je akcija izvedena 9. svibnja 1942. godine. Pod vodstvom komesara Ljube Uvodića-Razina pošli su borci u Sitno Donje uhapsiti župnika don Ivana Kordu. Župnik je inače radio na osnivanju ustaške milicije u selu, propovijedao i agitirao kod mladih osoba odlazak u vojsku NDH, a ustaškim i talijanskim vojnim vlastima je prijavljivao sve one osobe koje su pomagale NOP. Akcija nije uspjela, jer se župnik don Ivan Korda izvukao iz kuće kroz tajni izlaz i pobjegao u Omiš. Kasnije je prešao u Zagreb, a zatim u Slavoniju. U njegovoj je kući pronađeno izobilje hrane od koje je jedan dio konfisciran.¹²³

Poslije neprijateljske operacije »-čišćenje Mosora«, ustaške vlasti na sektoru Mosora formiraju u više sela seoske straže a u nekim selima formiraju oružničke stanice. Tako u selu Tugare jačine 17 ljudi i u selima Dubravi i Donjem Sitnu od po četiri čovjeka. U jednoj od akcija koju je poduzela grupa boraca na čelu s komesarom Razinom 9. svibnja 1942. godine, napadnuta je i rastjerana stanica u selu Dubrava. O ovoj izvedenoj akciji kotarska oblast Omiš u svom izvještaju od 20. srpnja opisuje taj događaj.

U vezi poduzetih aktivnosti u nedjeljnom izvještaju Velike župe Cetine (V.T. br. 27/42 od 9. V 1942) pored ostalog se navodi:

»•Manje grupe pobunjenika ponovo su se počele javljati na planini Mosor... pokazalo se je da je pl. Mosor nepogodna za pobunjenike, jer nije šumovita i lako ju je opkoliti, pa se pretpostavlja da gore spomenute grupe pobunjenika dolaze iz sela Zrnovnice (kotar Omiš), koje su talijanske vojne vlasti napustile... te da se pobunjenici poslije izvršenih nasilja ili pljačke noću, vraćaju u svoje selo«.¹²⁴

Sutradan nakon akcije u Sitnu Donjem, krenuli su iz Mosora Jozo Radobolja, Ferdo Gazin i Srećko Reiĉ-Petica za Vještića goru gdje je bilo sjedište Štaba IV operativne zone i PK KPH za Dalmaciju. Kao što je naprijed navedeno, njihov odlazak je bio vezan za privremeno raspuštanje MPO.¹²⁵

Poslije akcija u okolini Zrnovnice i Sitna Doneg, MPO se prebacuje na sjevernu stranu Mosora i razmješta se u Kotleničkim stajama. Prebacivanje i akcije, koje su planirane, imali su pored vojnog i politički karakter. Da bi zavarali neprijatelja, borci odlaze u akcije istovremeno na više mjesta i u grupama različite jačine. Tako je jedna grupa boraca, noću od 9. na 10. svibnja 1942. uhapsila četvoricu seljaka iz Doca Donjeg, zbog toga što su pred župnikom položili ustašku zakletvu pred kamom, križem i pištoljem uz uzdignuta tri prsta lijeve ruke. Ta su četvorica ustaša, u toku neprijateljske akcije na Mosor od 15. do 19. travnja 1942. godine, bili kao vodiči na raspolaganju talijanskom okupatoru i domaćim izdajnicima.¹²⁶

Nakon akcije, u Dolac Donji iz Zagreba dolazi poznati ustaša iz tog sela Mate Jelić i u mjestu osniva ustašku miliciju od 16 ljudi. Isposlovaio je, kod ustaških organa u Omišu, kao pojačanje grupu žandara (trojicu ih petoricu)

¹²² P. Perčić-Perun, isto. D. Gizdić, n. dj. str. 216. Pripreme za MPO, II dio, str. 28—29.

¹²³ D. Gizdić, n. dj. str. 207. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 17. P. Perčićem-Perun, isto. Predbilješke iz razgovora s J. Radoboljom i F. Kačunićem-Pobjedom.

¹²⁴ AVII, arhiv NDH, reg. br. 28/5-1, k. 70.

¹²⁵ Predbilješke iz razgovora sa S. Reiĉem-Peticom, J. Radoboljom.

¹²⁶ M. Bašić, Sjećanje (kod autora). D. Gizdić, n. dj. str. 216

koji su se smjenjivali na dužnosti. Osnovni je zadatak seoske milicije i žandara bio čuvati župnika Banica i kuću braće Jelić. Milicija i žandari ostaju u Docu Donjem do dolaska četnika u toku poznatog pokolja početkom listopada 1942. godine. Tada ustaše bježe i priključuju se posadi u selu Bisko. a žandare su četnici odveli u pravcu Klisa.¹²⁷

Brojčano jača borbena grupa MPO, koja je djelovala u rejonu Gata i Zvečanja, uspješno je 17. svibnja odbila jednu neprijateljsku jedinicu pri pokušaju da se iz pravca Omiša probije preko Gata za planinu Mosor. Istog dana druga grupa boraca, u suradnji sa simpatizerima iz Dugopolja i Kotlenica, porušila je 50 metara željezničke pruge u predjelu zvanom Prosik između Dugopolja i Dicma, a po povratku u Mosor još desetak tt stupova.

Treća grupa, koju je predvodio Nikola Vučković-Javor, uz pomoć teren-skih radnika, zaustavila je vlak koji je saobraćao na pruzi Split—Sinj. Naredili su putnicima da ga napuste, a zatim su ga pustili nizbrdicom u pravcu Klis—Kose. Pri nailasku na prvu krivinu vlak je iskočio iz tračnica i strmoglavio se u provaliju. I ova je grupa na povratku u logor uništila desetak tt stupova. Sve navedene akcije su imale daleko više političkog nego vojnog značaja.¹²⁸

MOSORSKI ODRED U SASTAVU GRUPE SREDNJEDALMATINSKIH ODREDA

Na vojnopolitičkom i partijskom savjetovanju, koje je održano od 4. do 6. lipnja 1942. godine u Vještic gori pri Stabu IV operativne zone i PK KPH za Dalmaciju, donijeto je niz značajnih odluka za razvoj NOB-a u Dalmaciji. Pored ostalog, postavljeno je u zadatak da se izvrši preformiranje partizanskih jedinica u formacijski veće, brojčano jače i za borbu spremnije jedinice.¹²⁹

Iz Splita, preko Solina, prebacili su se za Dinaru članovi PK KPH za Dalmaciju Ivan Amulić-Bajer, Andrija Božanić-Stevo i Ivica Kukoč-Jordan.

Odmah poslije održanog savjetovanja, naredbom Štaba IV operativne zone od 13. lipnja 1942. godine, odlučeno je da se MPO prebaci s Mosora u Vještic goru gdje će ući u sastav novoformirane partizanske jedinice Grupe srednjedalmatinskih partizanskih odreda. Pozvane su i neke druge partizanske jedinice s područja srednje Dalmacije. Po prijemu naređenja, MPO (jačine od oko 60 boraca) odlazi iz Mosora i javlja se na odredište. Pored naoružanja i municije, borci MPO nose sa sobom još 90 pušaka i nešto municije.

Po odluci PK i naređenju Štaba IV operativne zone, iz sastava MPO izdvojena je grupa boraca na čelu s Ljubom Dumičićem-Ljubićem sa zadatkom da ostane u planini Mosor. Bilo je to jezgro za formiranje drugih partizanskih jedinica i jedinica za izvršavanje novih zadataka. Veoma je brzo prerasla u Leteći mosorski vod (LMV) i u razdoblju od 15. lipnja do 15. listopada 1944*.

¹²⁷ Isto, str. 207 i 216. M. BaSić, Isto.

¹²⁸ I. Barbarić, isto. D. Gizdić, n. dj. str. 236. Kronologija Splita 1941—1945, izdanje IHRPD Split 1979, str. 129. AVII, arhiv NDH, reg. br. 40/1, k. 52. Dušan Plenča, Partizanski odredi naroda Dalmacije 1941—1942, izdanje Vojnoizdavačkog zavoda JNA »Vojno delo«, Beograd 1960, str. 200. ut Predbilješke iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom, N. Amižićem. AIHRPH, mikroteka VH, fond CK KPH, film 16/133—139.

godine, kada prerasta u Leteću mosorsku čet, izvršava složene zadatke posebno u prihvatu i rasporedu dobrovoljaca.¹³¹

U Grupi srednjedalmatinskih partizanskih odreda od Mosorskog partizanskog odreda i Trogirsko-rogozničke čete formiran je Drugi mosorski partizanski bataljon, koji je u svom sastavu imao dvije formacijske čete, a svaka četa po tri voda. Članovi Štaba Drugog mosorskog partizanskog bataljona bili su Srećko Reić-Petica, komandant, Jakiša Baučić-Brko, zamjenik komandanta, Gašpar Bergam, politički komesar i Nikola Repanić-Gandi, zamjenik politkomesara. Za komandira 1. čete postavljen je Dušan Jelovac, a za njegovog zamjenika Bruno Vuletić. Komandir 2. čete bio je Ivan Bračulj, a njegov zamjenik Bogdan Stupar.

Drugi mosorski bataljon djeluje u sastavu svoje formacijske jedinice do 6. rujna 1942. godine kada se na osnovu odluke VS NOP i DVJ pristupa formiranju partizanskih brigada. Tada dio boraca i starješina 2. mosorskog bataljona odlazi u selo Dobro kod Livna gdje ulazi u sastav 1. dalmatinske brigade (kasnije proglašene udarnom i proleterskom). Drugi dio za neko vrijeme ostaje u sastavu GSDPO, a zatim pri formiranju 2. dalmatinske brigade (3. X 1942. u selu Unište) ulazi u njen sastav. Pored brojnih odlikovanja, za stečene zasluge u NOR-u, dalmatinskim je brigadama dodijeljen Orden narodnog heroja Jugoslavije.¹³²

Okupljanje većeg broja boraca, prilikom formiranja GSDPO, (Grupa srednjedalmatinskih partizanskih odreda) nije mogla ostati nezapažena od neprijatelja. To se vidi iz izvještaja kotarske oblasti Sinj.

»Oružnička postaja u Kijevu spiskom broj 697 od 29. lipnja 1942. g. dostavlja: Dana 20. lipnja o. g. u 4 sata 100 partizana naoružanih puškama došli su u mjesto zvano Sviračevo područje selo Kijevo općina Vrlika Doznalo se da se partizani nalaze smješteni u 7 logora oko sela Uništa planina Gnjat od kojih se nalazi jedan logor u vrh Gaja, 2. u Piskupljama 3. na Marinu 4. na Kvartiru 5. u donjem sijelu sela Uništa 6. na Njivetinama a 7. na Podiću. Točan broj partizana u svim logorima nije se mogao doznati ali se po samom smještaju može zaključiti da se radi o većem broju ljudi te se za akciju protiv njih potrebna je pomoć savezničke vojske jer oružništvo i milicija kako po broju tako i po tehničkoj spremi nije u stanju sama ništa učiniti. Partizani su ovom prilikom ostavili dva svoja propagandistička letka koji se naslovu prilažu«.¹³³

¹³⁰ AIHRPD, NOO-45/234. NOB u Dalmaciji 1941—1945, krv). 2, dok. br. 75, str. 194—195. D. Gizdić, n. dj. str. 225.

¹³¹ Isto, str. 238. AVII, arhiv NOB, reg. br. 19/2, k. 1490. Predbilješke iz razgovora s F. Kačunićem-Pobjedom.

¹³² NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 181, str. 428—431 ; dok. br. 183, str. 434—435; dok. br. 134, str. 346. AVII, arhiv NOB, reg. br. 8/2, k. 149A; reg. br. 42/1, k. 1494; reg. br. 37/2, k. 102B; reg. br. 28/1-2, k. 1492. D. Gizdić, n. dj. str. 337. ¹³³ AVII, arhiv NOB, reg. br. 42/1, k. 1494. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 3/4a-1, k. 562.

DOLAZAK VRHOVNOG ŠTABA U ZAPADNU BOSNU I NA GRANICU DALMACIJE

Pokret Vrhovnog štaba narodnooslobodilačke partizanske i dobrovoljačke vojske Jugoslavije i Udarne grupe otpočeo je 24. lipnja 1942. godine u dvije kolone. Udarne grupa u sastavu 1. i 2. proleTERSka, 3. sandžačka i 4. crnogorska brigada na čelu s VŠ NOP i DVJ. Naziv narodnooslobodilačka partizanska i dobrovoljačka vojska Jugoslavije ima sve do studenog 1942. godine, kada se prešlo na viši stupanj vojne organizacije jedinica. Naredbom Vrhovnog štaba, od 1. studenog, formiraju se 1. i 2. proleTERSka divizija, zatim druge divizije kao i 1. hrvatski korpus. Tada je promijenjen naziv u VŠ NOV i POJ. Poduzima se of anzi va na širem frontu u pravcu jugozapadne Bosne. Cilj je operacije bio učvrstiti i razviti NOB u jugozapadnoj Bosni i Dalmatinskoj zagori te stvaranje nove slobodne teritorije kao baze za daljnje širenje ustanka.¹³⁴

Prodorom Udarne grupe i VS u jugozapadnu Bosnu i na granici Dalmacije oslobađanjem značajnijih mjesta (8. VII Konjic, 13. VII Prozor, 26. VII Suica, 7. VIII Duvno, 16. VIII Livno, 17. VIII Aržano) stvara se velika slobodna teritorija. Nadalje je važno što su tom operacijom okupator i domaći izdajnici bili odsječeni u centralnoj i istočnoj Bosni od Dalmacije, a s druge se strane uspostavlja sigurna veza između dalmatinskih i bosanskih partizanskih jedinica. Omogućeno je tako njihovo zajedničko djelovanje i stvoreni su uvjeti za daljnji razvoj NOB-a.¹³⁵

Bilo je to razdoblje kada je kod određenih osoba, organa i struktura na sektoru Mosora bilo lutanja u vođenju partizanskog načina ratovanja. Karakterističan je to period i po tome, što se od partijskog i vojnog rukovodstva (misli se na PK KPH za Dalmaciju i na Stab IV operativne zone) poduzimaju intenzivne mjere na organizacijsko-formacijskim i kadrovskim rješenjima za učvršćenjem i jačanjem partizanskih jedinica. U to vrijeme su okupatori i

oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII, Beograd 19 . . ., str. 262—285. Istorijski atlas oslobodilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII JNA, Beograd 1952, Ofanziva proleTERSkih i udarnih brigada u zapadnu Bosnu i Bihaćka operacija 1942.

¹³⁵ Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 266—273.

domaći izdajnici imali jake snage na području Mosora, raspoređene u 10 garnizona, 9 stanica, 5 posadnih jedinica i 16 seoskih straža-milicija.

Još prije dolaska VS i Udarne grupe u jugozapadnu Bosnu i Dalmatinsku zagoru, a naročito poslije privremenog raspuštanja MPO, PK KPH za Dalmaciju na terenu KK KPH Omiša poduzima više mjera u cilju jačanja partijske organizacije i razvoja partizanskih jedinica.¹³⁶ Na savjetovanju u Vještici gori donijeti su značajni stavovi za razvoj NOB-a u Dalmaciji, raščišćene su mnoge dileme za razvoj partizanskih jedinica i rukovođenja borbenim aktivnostima, postavljen je zadatak da se vrši preformiranje partizanskih jedinica u formacijski brojčano jače i borbenu spremnije. Donijeti su zaključci o formiranju partizanskih odreda na otocima, o stvaranju prvih jezgara mornaričkih odreda i izvođenju akcija na moru.¹³⁷

SASTANAK S DRUGOM TITOM

U sklopu daljnje konkretizacije zadataka na širenju i jačanju NOB-a na području Mosora imali su velikog utjecaja sastanci članova PK KPH za Dalmaciju i Štaba IV operativne zone s Vrhovnim štabom i drugom Titom.

Prvi je sastanak održan 26. srpnja 1942. godine u blizini sela Donji Malovan. Vicko Krstulović, Ivica Kukoč i Maks Baće su podnijeli izvještaj o stanju, problemima i ratnim zadacima na području IV operativne zone, uključujući i područja Livna i Duvna. Upoznali su druga Tita, i ostale članove VS, sa zaključcima održanog vojno-političkog i partijskog savjetovanja, o formiranju GSDPO, o zadacima na formiranju partizanskih odreda na otocima, mornaričkih odreda i planiranim akcijama na moru. Iznijet je prijelog za zajedničku borbu jedinica IV operativne zone i jedinica iz Udarne grupe u oslobođenju Livna.

Na osnovu zaključaka s tog sastanka te odluke druga Tita od 1. kolovoza 1942. godine, za napad na neprijateljsko uporište — garnizon Livno, poduzete su mjere za izvršenje mobilizacije novih snaga za NOB. PK KPH za Dalmaciju upućuje pismo svim KK KPH u Dalmaciji i OK KPH za srednju Dalmaciju. Okružni komitet KPH za srednju Dalmaciju oformljen je 19. srpnja 1942. i za sekretara je određen Drago Gizdić-Marko.

U izvještaju Štaba IV operativne zone (br. 402/42. od 5. VIII 1942.) se pored ostalog navodi:

»■Dolaskom proleterskih brigada na sektor Bugojno—Kupres—Duvno naša se pažnja odmah skoncentrisala prema njima... Po primitku ovog traženja komandant drug Jović (Vicko Krstulović), politički komesar drug Jordan (Ivica Kukoč) i operativni oficir drug Milić (Maks Baće — primjedbe autora) nakon konferencije koja je održana 24. pr. mj.... uputili smo se prema Vrhovnom štabu. 26. pr. mj. na planini Cincar blizu Donjeg Maiovana došli smo u vezu s njima. U razgovoru kojeg smo odmah povelili sa drugovima iz Vrhovnog štaba, a naročito sa komandantom drugom Titom, izložili smo im razvitak i stanje partizanskog pokreta u Dalmaciji. Naš posjet Vrhovnom štabu imao je za cilj ne samo međusobno povezivanje i upoznavanje, nego i namjeru da

¹³⁶ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 19.

¹³⁷ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, str. 295—298. AVn, arhiv NOB, reg. br. 12/2, 1. 1842. AXHRPH, mikroteka VU, fond CK KPH, film 16/133—139. D. Gizdić, n. dj. str. 278—290.

Vrhovnom štabu izlaganjem situacije... u koliko bi se tu angažovao... barem jedan dio proleterskih brigada ... Mi smo zbog važnosti operacije, koje su se vršile prema Livnu... a i po traženju samog komandanta druga Tita, zadržani pri Vrhovnom štabu od 26. VII do 1. VIII. Isto tako u razgovoru sa Vrhovnim štabom sporazumjeli smo se da im uputimo jedan bataljon od oko 200 nenaoružanih boraca, koje će oni naoružati i u akcijama sa njihovim proleterskim brigadama vojnički i politički osposobiti tako da bi ovaj bataljon imao da predstavlja buduću jezgru naših partizanskih snaga.. «¹³⁸

Devet dana nakon sastanka, u selu Dobro kod Livna, formirana je 6. rujna 1942. godine 1. dalmatinska brigada u koju je, pored jednog dijela boraca 2. mosorskog bataljona, bio raspoređen dio dobrovoljaca s područja Mosora.

U izvještaju Štaba IV operativne zone, od 1. rujna 1942. godine, političkom komesaru GS NOPOH stoji:

»Konferencija pri Vrhovnom štabu, koja je nakon ovih razgovora održana... donijela je značajne odluke za daljnji razvitak naše borbe uopće, a posebno u Dalmaciji. Tu su udareni temelji stvaranja jedne jedinstvene vojske, čija će borba i aktivnost pod jedinstvenim rukovodstvom biti usmjerena u pravcu općih, a ne lokalnih interesa .. «¹³⁹

MOBILIZACIJA NOVIH BORACA

Na osnovu direktive PK KPH i naređenja Štaba IV operativne zone, KK KPH Omiš i sve partijske organizacije, i partizanska jedinica na Mosoru, konkretiziraju u prvom redu mjere za mobilizaciju i provođenje aktivnosti s ciljem onemogućavanja prodora neprijatelja u pravcu slobodne teritorije.

Partijske organizacije na terenu mobiliziraju sve raspoložive snage. Značajan je sastanak KK KPH Omiš, održan 10. listopada 1942. godine, na kojem je prisustvovao i sekretar OK KPH za srednju Dalmaciju. Konkretizirani su zadaci iz direktive PK KPH za Dalmaciju. U mobilizaciji novih snaga za NOB, pored članova KPJ i SKOJ-a, javlja se naročito omladina koja je dotada na razne načine obuhvaćena u NOP-u. Među pridošlicama je i jedan broj ženske omladine.¹⁴⁰

U razdoblju kolovoz-studen 1942. godine prijavio se 481 dobrovoljac s područja Mosora, od kojih 444 muškarca i 37 žena. Prijavljeni dobrovoljci, upućeni u Stab IV operativne zone, raspoređeni su u 1. dalmatinsku brigadu (128 boraca — od kojih su 124 muškarca i 4 žene), u 2. dalmatinsku brigadu (121 borac — 117 muškaraca i 4 žene), u 3. dalmatinsku brigadu (212 boraca — 186 muškaraca i 26 žena), u 1. proletersku brigadu (17 boraca — 14 muškaraca i 3 žene), u 2. proletersku brigadu 3 boraca. Od ukupno 481 borca raspoređenih u navedene jedinice, 250 ih je poginulo (212 muškaraca i 19 žena).¹⁴¹

U naprijed navedeni broj uračunati su samo oni borci koji su se prijavili komandi partizanske jedinice u Mosoru. Bilo je dobrovoljaca, s ovog područja,

¹³⁸ Isto, str. 392. **Avn**, arhiv NOB, reg. br. 44/2, k. 1490 **A**. Glas Mosoraša, str. 4.
¹³⁹ NOB u Dalmaciji, 1941—1945, knj. 3, str. 200—207. AVII, arhiv NOB, reg. br. 2/3, **K**. 1490 **A**;
reg. br. 21/4, k. 1490, D. Gizdić, n. dj. str. 511.
¹⁴⁰ Isto, str. 550, 553, 554, 598.
¹⁴¹ Ante Petrić, Popis boraca MPO.

koji su se raznim ilegalnim kanalima i vezama javljali u druge partizanske brigade: 4. sandžačku, 4. i 5. crnogorsku itd.

U sprovođenju zadatka mobilizacije novih snaga za NOB, s obzirom na male snage partizanskih jedinica i druge otežane uvjete, glavna je orijentacija bila da se, pored komunista, u što većem broju angažiraju simpatizeri, ostali poštteni ljudi i posebno omladina. Polazilo se od osnovne postavke Partije da je snaga otpora okupatoru u samom narodu i njegovoj što masovnijoj podršci NOB-u.

Na masovan odaziv dobrovoljaca umnogome je doprinijelo objašnjavanje komunista na zborovima naroda i partizana koji su održavani po selima na oslobođenoj teritoriji. Na pet održanih zborova u mjesecu rujnu 1942. godine prisustvovalo je 2.070 osoba. Oduševljeno su mještani dočekali i ispraćali svoje borce. Nisu bili rijetki primjeri da su izravno sa zborova u grupama odlazili drugovi i drugarice u partizanske jedinice.¹⁴²

Mobilizacija novih snaga bila je organizirana kao upućivanje ilegalnim kanalima dobrovoljaca iz mjesta boravka u planinu Mosor, a odatle na raspored u Stab IV operativne zone. Dostavljao se tada i popis boraca s osnovnim podacima za svakog posebno, a za one koji su se javili izvan ilegalnih kanala data su i potrebna obrazloženja i preporuke. Sasvim su bile opravdane mjere opreza i osiguranja u odnosu na pokušaje neprijatelja da ubaci u redove partizanskih jedinica svoje špijune i agente.

U listopadu 1942. godine, preko LMV, za Stab IV operativne zone prebacuje se 8 drugarica s područja Mosora na tečaj AF2-a, a 12. listopada iz Zrnovnice odlazi u partizanske redove 16 glazbara. Veze su dobro organizirane i uspješno funkcioniraju, pa se čak novim borcima dostavljaju i paketi od rodbine.

U izvještaju LMV u popratnom aktu za Stab IV operativne zone navodi se o trećoj osobi s popisa:

»N. N. iz sela — ... isti je radio u splitskom brodogradilištu i bio upisan u dopolavoro. Njegov brat napisao je letak u Splitu i poslao jedno ucjenjujuće pismo u ime partizana«.¹⁴³

Za svaku upućenu grupu sastavljen je dopis u kojem se pored imena, prezimena i mjesta rođenja ističe da li je dotični došao dobrovoljno ili se prijavio na poziv općinskog ili mjesnog komiteta. Za neke stoji da su vojni bjegunci. Pod tim nazivom tretirani su svi oni prijavljeni koji su odbili služiti vojni rok u vojsci NDH.

U vremenu od 24. do 27. rujna 1942. godine prijavilo se više grupa iz bliže okolice Mosora. Karakteristične su dvije po broju, sastavu i načinu dolaska.

U prvoj grupi se prijavilo 12 drugova od kojih je u Stab IV operativne zone upućeno 11, pošto je 1 nestao. Od jedanaest upućenih šestorica su iz Zrnovnice, dvojica iz Stobreča i trojica iz Omiša. Sedmorica se javila dobrovoljno, a ostali na poziv mjesnog komiteta. U dopisu se za ove potonje daje objašnjenje slijedeće sadržine: »Svima ovima kojima je MK uputio poziv, dali su još ranije obetanje za ulazak u dobrovoljačku vojsku, pa prema tome i MK je postupio«.¹⁴⁴

*» NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 95—96. AVII, arhiv NOB, reg. br. 31-1/3, k. 1490. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 23/2a-3, k. 535.

¹⁴³ AVII, arhiv NOB, reg. br. 6—8, k. 1602 A.

Druga je grupa brojala 24 borca. Devetorica su došla iz Omiša, trojica iz Stobreča, dvojica iz Sitna i po jedan iz Imotskog, Jesenica, Zrnovnice, Podstrane, Labina, Zadvarja, Srinjina, Kotlenice, Splita i Dicma. Obrazloženo je da su jedanaestorica dobrovoljci, devetorica vojni dezertteri, jedan je došao na poziv KK KPH Omiša, a za trojicu se ističe: »da su bili u Mosorskom odredu od kojih se dvojica na poziv nisu odazvali a da su se sada sami prijavili a treći, kada je prizdravio, odazvao se pozivu«.¹⁴⁵

Odlazak drugova u partizane, naročito kada je bila riječ o većim grupama, brzo je bio otkriven od domaćih izdajnika. Zbog toga oni poduzimaju odgovarajuće mjere, vrše pretrage, raspisuju potjernice i slično. U izvještaju Kotarske oblasti Omiš stoji:

»U noći 25 na 26 rujna t. g. nestali su od svojih kuća, te se nisu do sada povratili dolje navedene osobe, za koje se sumlja da su se pridružili partizanima i to ...«

Za svakoga se poimenično navodi ime, prezime, očovo ime, ime majke i njeno djevojačko prezime, mjesto i godina rođenja, zanimanje i lični opis. To se odnosi na onih devet drugova iz Omiša koji su se prijavili komandi LMV i koja ih je 27. rujna 1942. godine uputila na raspored. Na kraju izvještaja se konstatira: «Sve dosadašnje potrage za imenovanim ostale su bez uspjeha».*¹⁴⁶

Oslobađanje većeg područja u jugozapadnoj Bosni i Dalmatinskoj zagori i masovno uključivanje dobrovoljaca u partizanske jedinice imalo je svog punog značaja u razvijanju i učvršćivanju bratstva i jedinstva. Bratstvo i jedinstvo se gradi na području gdje su ustaše i četnici sa svojim zločinima, uz pomoć talijanskog fašističkog okupatora, raspirivali bratoubilačku borbu između Srba, Hrvata i muslimana. U tim borbama partizani iz Srbije, Hrvatske, Crne Gore, Bosne, kao i iz drugih krajeva naše zemlje, sa svojim životima i svojom krvlju izgrađuju bratstvo i jedinstvo naroda i narodnosti naše domovine.

Sve mjere koje su poduzete i zadaci koji su ostvareni na mobilizaciji novih snaga za NOB, iskazani su i u izvještaju PK KPH za Dalmaciju koji je 9. rujna 1942. godine dostavljen CK KPH. Između ostalog se ističe: »...masovno raspoloženje i uključivanje naroda u jedinice NOB-a«.¹⁴⁷

U vezi stvaranja oslobođene teritorije i priliva novih boraca iz Dalmacije, Vicko Krstulović piše:

»U oslobođeno Livno dnevno su dolazile stotine novih boraca iz čitave Dalmacije i njezinih otoka, tako da nismo bili u stanju sve prihvatiti, obući i naoružati.

To je bila historijska prekretnica, koja je u čitavoj Dalmaciji jako uticala da se rasplamsa široki narodni ustanak i velika dobrovoljna mobilizacija desetina hiljada partizanskih boraca, koji su po odlukama Vrhovnog štaba i Štaba IV operativne zone u toku kolovoza i rujna mjeseca 1942. godine popunili 6 brigada oko Vrhovnog štaba stotinama dalmatinskih boraca, mladića i djevojaka. Time je Dalmacija izbila na široki front borbe u našoj zemlji«.¹⁴⁸

¹⁴⁵ Isto, reg. br. 5—8, k. 1602 A.

¹⁴⁶ Isto, arhiv NDH, reg. br. 5/8-1, k. 298.

¹⁴⁷ AIHRPH, snimak u arhivu VII, arhiv NOB, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/158—165. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 268—280.

¹⁴⁸ Glas Mosoraša, str. 4.

U periodu mobilizacije dobrovoljaca za partizanske jedinice, pa i kasnije do konačnog oslobođenja Dalmacije, planina Mosor je odigrala veliku ulogu. S obzirom na vojno-političku situaciju, geografski položaj u srednjoj Dalmaciji, veze priobalnog dijela i otoka sa zaleđem, Mosor postaje životna partizanska baza koja u političkom i strateškom položaju povezuje centralni bazen partijske organizacije u Dalmaciji s najvišim partijskim i vojnim organima naše zemlje i pokrajine (CK KPJ, VS NOP i DVJ, PK KPH za Dalmaciju, Stab IV operativne zone i dr.). Planina Mosor u pravom smislu postaje ne samo baza ustanka, već i pravi partizanski bastion.¹⁴⁹

Pri realizaciji izvođenja borbenih aktivnosti daje se težište na napade duž komunikacija u cilju onemogućavanja neprijateljskih prodora ka unutrašnjosti (slobodnoj teritoriji).¹⁵⁰

Zato su na Mosoru borbene aktivnosti najviše usmjerene na neprijateljske snage duž komunikacije koje vode od Splita i Omiša prema unutrašnjosti. Ostale borbene akcije se najčešće odnose na napade na neprijateljske posade, patrolu i na vlak koji saobraća na relaciji Split—Sinj. Neprijatelju se nanose znatni gubici u živoj sili i tehnici, a zaplijenjene su izvjesne količine oružja, municiji i razne vojne opreme.¹⁵¹

Veoma značajna i dobro organizirana aktivnost, ne samo partizanskih jedinica već i ostalih snaga, bila je izvođenje diverzantskih akcija. Od registrirane 34 diverzantske akcije najviše ih se odnosilo na rušenje komunikacija i objekata na njima (mostova, propusta za vodu i dr.), zatim na rušenje željezničke pruge, telefonskih i telegrafskih (tt) stupova uz odnošenje žica i razbijanje izolatora kao i na rušenje željeznih elektro-stupova za vodove visokog napona.¹⁵²

Diverzantske akcije su imale, pored vojnog, i veoma značajnog političkog utjecaja. Ugrožene su pozicije okupatora i domaćih izdajnika. Kod naših narodnih masa iskazala se ljubav prema NOB-u, a mržnja prema neprijateljima. Ljubav i spremnost za suradnju s partizanskim jedinicama na Mosoru najbolje se manifestira u masovnom učešću u diverzantskim akcijama. Samo u jednoj akciji, izvedenoj 30. rujna 1942. godine na relaciji Zrnovnica—Zvečanje, učestvovalo je u rušenju komunikacija preko 1500 osoba iz obližnjih sela.¹⁵³ U izvještaju Štaba IV operativne zone, dostavljenog 6. rujna VŠ NOP i DVJ, o akcijama LMV se navodi:

»Mosorska leteća četa (tada je još uvijek bio Leteći mosorski vod — pr. autora) u toku posljednjih 15 dana izvela je slijedeće akcije: 25. 8. srušen je i oštećen put Zrnovnica—Omiš u dužini 35 m i 4 mala propusta, zatim je srušen put Srinjine—Gata u dužini 40 m i onesposobljen za svaki kolski saobraćaj. Također je srušen most na putu Split—Gata—Omiš. Također je srušen put Omiš—Gata. Na »zvečanjskoj stazi« cesta je oštećena u dužini od 80 m. Srušen je čuveni »Antića most«. Na svim ovim rušenjima učestvovalo je dobrovoljno 400 seljaka iz okolnih sela. Sem ovoga, ova četa je likvidirala pet špijuna u podnožju Mosora i zaplijenila od narodnih neprijatelja nešto pušaka, bombi i odjevne spremne. Osnovala je N. O. O. u okolnim selima i

¹⁴⁹ Isto.
¹⁵⁰ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 84. AVII, arhiv NOB, reg. br. 25/1, k. 2; reg. br. 26/1, k. 2; reg. br. 30/1-3, k. 1490; reg. br. 31-1/3, k. 1490; reg. br. 35/10, k. 1603 A.
¹⁵¹ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 101—103. AVII, arhiv NOB, reg. br. 12/3, k. 1492.
¹⁵² Isto, reg. br. 59/3, k. 1490 A. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 237.
¹⁵³ AVII, arhiva talijanska, reg. br. 12/3a-1, k. 535; reg. br. 13/10, k. 535; reg. br. 3/2a-5. D. Gizdić, n. dj. str. 454, 460, 474, 573.

pristupila formiranju novog bataljona (27. X 1942. formiran je I udarni mosorski bataljon — pr. autora). Kod ove jedinice po mišljenju ovog Štaba je za svaku pohvalu isticanje, jer neprekidno partizanski djeluje — i to pod vrlo teškim prilikama — takoreći na samim vratima Splita.«¹⁵⁴

Okupator je prinuđen da svoje jedinice povlači iz manjih u brojnije, veće garnizone. Tako se 4. rujna 1942. povlači jedinica iz Zrnovnice u garnizon Split, a u prosincu Talijani su povukli sve vojnike stacionirane u Blatu n/C. Zatim slijedi povlačenje većeg dijela snaga iz garnizona Zadvarje u garnizon Omiš.¹⁵⁵

Kakav je bio odraz poduzetih mjera partizanskih jedinica i kakva je u tom vremenu data ocjena organa V2C može se vidjeti u zaključku izvještaja:

»U zadnje vrijeme partizani zauzimaju sve većeg maha u Mosoru... usljed čega i narod sve više gubi povjerenja u moć vlasti, a dobiva simpatije i iz straha potpomažu i pribjegavaju partizanima«.¹⁵⁶

Borbenim aktivnostima partizanskih jedinica, uz punu podršku naroda, stvara se veća slobodna teritorija na području Mosora. To omogućava da od mjeseca listopada 1942. do svibnja 1943. godine u Zvečanju (u zgradi Dvorine) boravi i djeluje KK KPH Omiš, KNOO, KK SKOJ-a, KO AF2-a i drugi pozadinski organi koji usklađuju djelatnost s LMV (kasnije Letećom mosorskom četom).¹⁵⁷

Nakon svake izvedene akcije partizana, brzo i oštro reagiraju okupatori i domaći izdajnici. Remetilo je to njihov opći plan. Pored intervencija lokalnog karaktera okupator, uz suradnju domaćih izdajnika, pribjegava primjeni sile i odmazde s osnovnim ciljem uništavanja partizana na planini Mosor i odvrćanja naroda od NOP-a. Efekat je uvijek bio suprotan željenom cilju.

Aktivnosti partizanskih jedinica i partijskih organa, zajedno s narodom mosorskog kraja, predstavljaju dragocjeni doprinos u realizaciji operacija UG na čelu s VS NOP i DVJ predvođenih drugom Titom.¹⁵⁸ Kada se ovaj period djelovanja UG sagleda u kontekstu općih tokova i zbivanja u Drugom svjetskom ratu, onda ta operacija nema samo lokalni karakter. Stanje na frontovima naših ratnih saveznika nije bilo povoljno. To je vrijeme kada njemačke trupe prelaze Volgu i prodiru ka Kavkazu, vode se borbe za Staljingrad, a jedan dio njemačkih snaga je pred Moskvom. Na afričkom kontinentu Romei svojim mehaniziranim jedinicama nezadrživo prodire. U takvoj nepovoljnoj situaciji za saveznike, talijansko-njemački okupator je bio prisiljen ne samo da zadrži već i pojača svoje snage u Jugoslaviji.¹⁵⁹

U studenom 1942. godine prelazi se na viši stupanj vojne organiziranosti. Formirane su 1. i 2. proleterska divizija, 1. bosanski korpus, a zatim i ostale divizije i korpusi NOV i POJ. Uporedo s razvojem NOV i POJ razvijali su se i organi vojno-pozadinske vlasti. U oslobođenom Bihaću održano je 26. i 27. studenog 1942. godine prvo zasjedanje AVNOJ-a, kao najvišeg političkog predstavničkog tijela naših naroda.¹⁶⁰

«• AVII, arhiv NOB, reg. br. 59/3, k. 1490 A.

« D. Gizdić, n. dj. str. 517.

¹⁵⁶ Kotarska oblast Omiš, pres. br. 1436/42 od 20. VII 1942.

¹⁵⁷ Sjećanja iz revolucionarne prošlosti Zvečanja, str. 14 (kod autora). D. Gizdić, n. dj. str. 598.

¹⁵⁸ Glas Mosoraša, uvodni članak V. Krstulovića.

¹⁵⁹ Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 339—340.

<" Isto, str. 325—335.

Uspjesi NOV i POJ koji su ugrožavali pozicije fašističkog okupatora u našoj zemlji, natjerali su Hitlera da sredinom prosinca 1942. godine, na konferenciji održanoj 18. i 19. XII u Rastenburgu (Istočna Pruska) na kojoj su još učestvovali Ribbentrop, Keitel, Ciano i Cavallero, izvrši pripreme za IV neprijateljsku ofanzivu. U Rimu je 3. siječnja 1943. godine razrađen plan o velikoj njemačko-talijanskoj operaciji protiv NOV i POJ, koja je otpočela 20. siječnja 1942. godine. Izvođenje operacija Hitler je povjerio generalu Loehru, komandantu Grupe armija »E«.⁶⁾

Isto, str. 339—340.

FORMIRANJE I AKCIJE LETEĆEG MOSORSKOG VODA

Odlaskom MPO, 15. lipnja 1942. godine iz Mosora na Dinaru u sastav novoformirane partizanske jedinice, na traženje KK KPH Omiš a po odobrenju PK KPH za Dalmaciju i naređenju Štaba IV operativne zone, u Mosoru ostaje grupa boraca na čelu sa starješinom Ljubom Dumičićem-Ljubićem. Grupa u početku njenog formiranja nosi naziv Leteća udarna grupa.¹⁶²

S pristizanjem novih dobrovoljaca udarna je grupa vrlo brzo, do kraja srpnja 1942, prerasla u Leteći mosorski vod (LMV) koji je brojio 40 boraca (od kojih su šesnaestorica članovi KPJ). Leteći mosorski vod je imao komandu u slijedećem sastavu: Ljubo Dumičić-Ljubić komandir; Nikola Lučić-Matešan, zamjenik komandira; Jozo Marušić-Jerko, politički komesar; Branko Marić-Mosor, zamjenik komesara i Ivo Sperac, ekonom.

Leteći mosorski vod je bio formacijski podijeljen u tri desetine od po desetak boraca naoružanih puškama i ručnim bombama.¹⁶³ Bila je to homogena partizanska jedinica, osposobljena za djelovanje po desetinama i borbenim grupama. U jedinici je vladalo drugarstvo i spremnost u izvršavanju postavljenih zadataka. Kada su djelovali odvojeno, po desetinama ili borbenim grupama, ispoljavali su punu samoinicijativu u odabiranju objekata za napad. Borbenost i uspjeh u izvođenju borbenih aktivnosti učinilo je ovu partizansku jedinicu omiljenom kod naroda na čitavom području Mosora. Naročito je bila popularna kod omladine koja se dobrovoljno javljala u LMV.

Iz baze razmještaja, LMV je najčešće djelovao samostalno ili u suradnji s Dugopoljskom letećom desetinom ili Solinskom udarnom grupom. U izvođenju diverzantskih akcija usklađivane su aktivnosti s terenskim radnicima i simpatizerima, a po potrebi i s ostalim mještanima.

¹⁶² D. Gizdić, n. dj. str. 310. Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 17.

¹⁶³ J. Stipić, isto. Dopunski podaci o učešću Zrnovnice u NOB-u (kod autora). Zbornik Vn, tom V, knj. 8, dok. 45, str. 194—195.

AKCIJE LETEĆEG MOSORSKOG VODA

U zajednici s terenskim radnicima iz Sitna Gornjeg izvršene su 17. srpnja 1942. godine ekonomske akcije u selima Sitno Gornje i Sitno Donje, kod onih seljaka koji su surađivali s domaćim izdajnicima. U akciji su konfiscirane 24 ovce, 1 krava, 7 janjaca, 6 koza, 80 kilograma brašna, 10 kg sira, ulja, soli i drugih prehrambenih potrepština.¹⁶⁴

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš između ostalog se ističe: »19. srpnja 1942. godine obhodnja postaje Srinjine ustanovila je, da su 17. o. mj. oko 100 naoružanih partizana u 23 sata spustila se iz planine Mosor u selo Sitno Donje i Gornje, općina Poljica-Priko, kotar Omiš, Velika Župa Cetina, te tom prilikom oduzeli stoku... Ova postaja s obzirom na malo brojčano stanje ljudstva i jakost partizana ne samo da je u nemogućnosti da što protivu istih preduzme, nego i sama se nalazi u takvom položaju da može biti svakog časa napadnuta ..«¹⁶⁵

Prema odluci Kotarske oblasti Omiš, na čitavoj teritoriji VZC, izvršena je u vremenu od 24. srpnja do 3. kolovoza 1942. godine regrutacija vojnih obveznika rođenih 1921. godine i starijih (do 38 godina života). U vezi s tom mjerom uslijedila je i akcija partijske organizacije što se najbolje vidi iz izvještaja Kotarske oblasti Omiš:

»U noću 29. na 30. srpnja 1942. godine bilo je u mjestu Omiš, Dugom Ratu, u Krilu-Jesenicama kotarske oblasti Omiš rastureno odnosno po zidovima kuća naljepljeno više komada komunističkih letaka... Letci su namjenjeni i nose naslov »OMLADINO« u kojima se omladina poziva, da se ne odazove ovogodišnjoj levi... Omladina se dalje poziva da ne treba da idu na pregled, nego da se svjesno pregleda i mobilizira u redovima narodne oslobodilačke vojske..«¹⁶⁶

Grupa sastavljena od boraca LMV i Dugopoljske leteće desetine, koji su djelovali u području Dugopolja, porušili su 5. kolovoza 1942. godine dio željezničke pruge i desetak tt stupova kod Kočina brda. Nadalje su pripomogli terenskom radniku Nikoli Vučkoviću-Javoru, i njegovoj sedmorici drugova, da rastjeraju žandare koji su pokušali uspostaviti žandarmerijsku stanicu i tako osigurati regrutaciju vojnih obveznika za NDH.¹⁶⁷

Komandir Kaštelansko-trogirske čete dostavio je 8. kolovoza 1942. izvještaj Štabu IV operativne zone:

»Mi smo postupili po vašem naređenju (odnosi se na naređenje za izvođenje akcija na cestama koje vode ka Livnu — pr. autora)... cijela četa kombinirana od Solinskog, letećeg Mosorskog, Mosečkog i Kaštelanskog voda... 1. 8. rano izjutra naša patrola je opazila da su se Talijani uspjeli na Kozjak kod crkvice Sv. Jure... Nakon 1 sata opazili smo da Talijani dolaze sa Klisa... druga cestom od Klisa prema Rupotinama, treća gredom od Konjskog, a jake snage su dolazile od Solina i Kaštela sa namjerom da nas opkole sa svih strana... Na ovom dijelu fronta gdje je bio Dumica (Ljubo Dumičić — pr. autora) sa još dva borca i komandirom... su Talijani napadali sa jakim snagama ... izbili su na vrh čuke na kojoj je bio drug Dumica...

¹⁶⁴ Podaci uzeti na osnovu izvještaja Kotarske oblasti Omiš od 19. vn 1942. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, str. 1093.

¹⁶⁵ AVII, arhiv NDH, reg. br. 13/5-1 1 58/7-40, k. 214, k. 214; reg. br. 41/7-1, k. 226.

¹⁶⁶ Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1431/42 od 1. VIII 1942. AVII, arhiv NDH, reg. br. 34/6-1, k. 214.

¹⁶⁷ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 593. D. Gizdić, n. dj. str. 442—448.

mi smo ih obasuli sa bombama ... nastala je škrika i komešanje ... Komandir sa drugom Domicom je zauzeo drugu čuku i zadržao Talijane, koji se dalje nisu osudili ići naprijed ... Dragi drugovi napomenut je da se je u ovoj borbi herojski držao i borio drug Jaka (Jakov Cerina — pr. autora) iz Solinskog letećeg i drugovi Dumica komandir Mosorskog i njegov brat (Dušan Dumičić — pr. autora) i drug Jozo (Josip Cerina)... Ovdje je stigao drug Marko (Drago Gizdić) koji nam je saopštio naredbe štaba za akcije... komandir Stevo (Stipe Marković-Stevo)«. ¹⁶⁸

Prva desetina LMV, uz učešće većeg broja mještana a naročito omladine, srušila je od 9. na 10. kolovoza 1942. godine komunikacije na cesti Rogoznica—Mimice Pisak. Ostale borbene grupe, također u suradnji s narodom, porušile su dionice puta Podašpilje—Svinišće, Gata—Koštanje, Gata—Tugare. ¹⁶⁹

O tome u izvještaju Kotarske oblasti Omiš stoji:

»Noću od 9. na 10. VIII t. g. porušeno je od strane partizana više cesta na području ovog kotara, tako da je sada onemogućen svaki saobraćaj sa samovozima, a i kolima između Omiša, Splita i Gata, Gata i Sestanovca, te Omiša i Zadvarja preko Kučića... Cestu su rušile skupine partizana od 300—350 osoba, ali je vjerovatno da su i sami seljaci okolnih sela... Ovom prilikom ponovno ističemo apsolutnu potrebu da se betonski most kod tvornice »Lavocat« u Ravnicama stalno drži pod strogim nadzorom... kad partizani ruše druge manje objekte, da će doći red i na ove, a sa druge strane ako partizani ne ruše ove mostove znači, da su im potrebni i od koristi, pak je nužno nadzirati prelaz partizanima preko tih mostova za vršenje akcije u samom Omišu«. ¹⁷⁰

Pomenuta akcija izvršena je na osnovu naređenja Štaba IV operativne zone, upućenog Partizanskoj dinarskoj grupi kod Omiša:

»Proleterska brigada je dne 5. 8. t. g. zauzela Livno. Već prije toga oslobođeno je Duvno i Suica i sela Duvanjskog Polja... Obzirom na ove posljednje naše uspjehe, postavljaju se pred nas partizane Dalmacije daljnji sve veći i širi zadaci o kojima ćemo vam detaljnije naknadno javiti. Stoga vam naređujemo da za sada izvršite slijedeće zadatke:

1. Srušite cestu Omiš—Zadvarje i to na serpentinama u Dobroj Vodi kao i na prosjeku ceste kod Gospe u Ja vomici.
Isto tako pomoću eksploziva ili poluga zatrpajte cestu i onespособite za promet na najpodesnijim mjestima. Porušite sve tumbine.
2. Srušite cestu Omiš—Makarska na najpodesnijim mjestima, od Ravnica pa do Vruje, a po našem mišljenju najpodesniji je teren kod Dubaca (Vruja), gdje cesta ide presjekom samog brda.
Rušenje treba da bude stalno i da stalno budu ceste onespособljene za promet. Pobrinite se na vrijeme za dinamit i ostala potrebna sredstva za rušenje.

Ovo naređenje morate izvršiti odmah pod vojničkom odgovornošću. Istovremeno se pred vas postavljaju slijedeći zadaci: Proleterske brigade se nalaze u Dalmaciji... Dalmacija se nalazi pred velikim zadacima ... Radi toga sada se pred vas postavlja kao jedan od najvažnijih... mobilizacija što većeg broja ljudi za partizane. Odmah pristupiti masovnoj mobilizaciji ljudi svog

¹⁶⁸ VII, arhiv NOB, reg. br. 12/3, k. 1492.

¹⁶⁹ Isto, arhiva talijanska, reg. br. 3/2, k. 535. Arhiva SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1483/42 od 10. VIII 1942.

¹⁷⁰ Isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 52/7-1, k. 71.

kraja i odmah nam ih šaljite... ali pri tome pazite strogo da nam šaljete samo sposobne ljude ... ljude koje nam šaljete neka budu što bolje otpremljeni, a naročito za studen .. .«^m

Borbena grupa iz LMV, na čelu s komandirrom voda Ljubom Dumičićem. Ljubićem, izvodila je 20. kolovoza 1942. godine akcije u predjelu Podstrane. Pored ekonomskih, izvršeno je uz suradnju mještana i više akcija na rušenju komunikacije Split—Omiš. Narednog dana (21. VIII) u Podstranu je došla jedna talijanska jedinica iz sastava 89. bataljona CC NN (crnih košulja). Predvođeni seoskim župnikom don Dinkom Vlašićem, vršili su potragu za partizanima i tom prilikom su uhapsili nekoliko osoba.¹⁷²

Jedna grupa LMV na čelu s desetarom Lukom Stanićem, i većim brojem mještana, izvršila je 22. kolovoza rušenje komunikacije na relaciji Lokva-Rogoznica—Mimice u predjelu zvanom Počivale. Onesposobljen je taj dio puta za saobraćaj. U toku izvođenja akcije intervenirala su dva kamiona Talijana i ustaša iz Omiša. Međutim, napali su ih iz zasjede borci iz grupe koja je prije toga bila angažirana na rušenju. U dvosatnoj borbi nekoliko je neprijateljskih vojnika ubijeno i ranjeno dok se većina talijanskih vojnika i ustaša spasila skakanjem u more.

Narednog dana (23. VIII) intervenira odred fašista-crnokošuljaša iz 89. bataljona CC NN, pod komandom kapetana Console Olivieri da Lucca. Došli su u selo Marušići, zapalili 29 kuća, opljačkali imovinu 16 obitelji, a 8 ljudi su internirali.¹⁷³

Druga borbena grupa LMV, sa zamjenikom komandira Nikolom Lučićem-Matešanom, bila je u akciji 25. kolovoza 1942. godine u području Krilo-Jesenica. U suradnji s terenskim radnicima i mještanima izvršila je rušenje komunikacije Split—Omiš na više mjesta. Tom je prilikom srušeno i nekoliko tt stupova. Narednog su dana intervenirali Talijani i ustaše, ali se borbena grupa na vrijeme u toku noći povukla u pravcu Mosora. Neprijateljska se intervencija završila pljačkom imovine seljaka, a dvojica sumnjivih mještana su uhapšeni i sprovedeni za Omiš.¹⁷⁴

Udarna desetina iz LMV, koja je djelovala u predjelu Omiške Dinare, srušila je od 25. na 26. kolovoza 1942. godine jedan željezni elektrostup od dalekovoda visokog napona koji vodi od HE »Kraljevac« prema Omišu. U vezi te akcije u izvještaju Kotarske oblasti Omiš piše:

»Noću 25. na 26. kolovoza bio je od strane partizana dinamitom djelomično razoren, te je stajao na još jednoj nozi i bio je vezan sa debelom pletenom žicom na dva mjesta, a partizani su sve to prekinuli.. .«¹⁷⁵

Brojčano jača borbena grupa LMV, s komandirrom voda Ljubom Dumičićem-Ljubićem i terenskim radnicima iz Smolonja i Podgrađa, izvršila je 27. kolovoza 1942. godine ekonomsku akciju kod nekih proustaških osoba. Neke su namjeravali uhapsiti, ali je ipak većina uspjela pobjeći. Kod uhapše-

^m Isto, arhiv NOB, reg. br. 31-1/3, k. 1490. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, dok. br. 21, str. 95—96.

ⁿ D. Gizdić, n. dj. str. 479. VII, arhiv NDH, reg. br. 6/3-2, k. 244. Izvještaj k-ra LMV od 30. VIII 1942. Zapisnik Komisije za utvrđivanje ratnih zločina od 9. XII 1945.

^o NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, str. 628—630. AVII, arhiv NDH, reg. br. 24/1-33, k. 270. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 1/3-109, k. 57. Izvještaj k-ra LMV od 30. VII 1942. Zapisnik Komisije sr. Dalmacije za utvrđivanje zločina okupatora od 25. V 1945.

^p Izvještaj komandira LMV od 30. VIII 1942. AVII, arhiv NDH, reg. br. 30/12-1, k. 227. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 1/3-109, k. 57.

⁷⁵ Izvještaj komandira LMV od 30. Vin 1942. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, dok. br. 280, str. 644—651. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1760/42 od 12. IX 1942. Avn, arhiv NDH, reg. br. 57/1-3, k. 215.

nog don Mirka Bašića pronađen je pištolj i ručna bomba. Župnik je za vrijeme crkvene propovijedi govorio s oltara: »...da za poglavnika NDH nije zabranjeno klati srpsku djecu ni u koljevci...« Poslije te akcije, u istom mjesecu, uspostavljena je žandarmerijska stanica u Podgrađu u kući Filipa Marušića. Iz te stanice žandari su s Talijanima vršili osiguranje Pavića mosta na rijeci Cetini.¹⁷⁶

Desetina Luke Stanića, zajedno s terenskim radnicima i mještanima sela Pisak, srušila je 30. kolovoza 1942. godine cestu koja vodi iz Omiša preko Dubaca za Zadvarje (u predjelu Vruje) u dužini od 12 metara i potporni zid u dužini od 40 metara. Korištene su dvije avionske bombe koje su za tu priliku donesene iz Biokova. Iz Zadvarja su intervenirali Talijani i ustaše u pravcu mjesta diverzije. Tako je napadnut jedan kamion pun talijanskih vojnika, a zatim se grupa povukla u pravcu Omiške Dinare. Za pretpostaviti je, da je neprijatelj imao gubitaka.¹⁷⁷

U Gatima je održan 5. rujna 1942. godine zbor naroda i partizana. U izvještaju komande LMV piše:

»5. 9. o. g. održali smo zbor u Gatima poslije podne, na zboru smo imali oko 200 ljudi. Bila je sa nama i Mosečka četa. Dočekali su nas sa velikim oduševljenjem, žene su nas posipale sa cvijećem.«¹⁷⁸

Održana su 6. rujna dva zbora. Do podne u Sitnu Gornjem, a poslije-podne u Zrnovnici. O tim događajima izvještava komanda LMV:

»6. 9. održali smo zbor u Sitno Gornje, prije podne, tu smo imali oko 90 ljudi, bili su dosta raspoloženi kad smo ih upoznali sa našim radom i kada smo im rekli koji je cilj našeg rada ...

6. 9. održali smo zbor u Zrnovnici, poslije podne, na zboru smo imali oko 1000 ljudi. Dočekali su nas sa velikim oduševljenjem. Bila je sa nama i Mosečka četa. Iza govora orila se naša pjesma. To je zbor od velike važnosti zbog toga što je to u blizini Splita. To je na okupiranoj teritoriji.«¹⁷⁹

U izvještaju VZC, od 20. rujna 1942. godine (Taj. br. 2591/42) pored ostalog se navodi:

»Dne 6. i 7. rujna u selu Zrnovnica i Srinjinama, kotar Omiš, partizanski vođa Mihanović Tadija i Marić Banje-Branko održali su svoje sastanke na kojima su govorili o ciljevima njihove borbe. Obojica već dulje vremena nalaze se u odmetništvu.«

Leteći mosorski vod i Mosečka četa, sačekali su i napali od 1. na 8. rujna 1942. godine putnički vlak koji saobraća na relaciji Split—Sinj. Komanda LMV dostavlja izvještaj Štabu IV operativne zone:

»Između 7—8. IX skupa sa Mosečkom četom, učestvovao je LMV u akciji na kompoziciju Sinjskog putničkog vlaka koji je služio samo za vojničke svrhe. Postavili smo kamenje na tračnice, ali je to probio i išao naprijed, ali se zaustavio nakon 100 metara. Pošto je prošao naprijed trebali smo da se prebacimo do njega ali su to oni osjetili i pobjegli su. Mi smo i zapucali, ali talijanski vojnici i pored poziva na predaju su pobjegli. Naši su pregledali

S. Skaričić, Zbivanja u Podgrađu između dva rata I kroz NOB, st. 22—25.

¹⁷⁶ AVII, arhiva talijanska, reg. br. 1/3-109, k. 57.

¹⁷⁸ Isto, arhiv NOB, reg. br. 2—8, k. 1602 A. Izvještaj komandira LMV od 10. IX 1942.

¹⁷⁹ AVII, arhiv NOB, reg. br. 1—8, k. 1602 A; reg. br. 2—8, k. 1602. Isto, arhiv NDH, reg. br. 23/2-1, k. 138.

voz, zaplijenili ga, zarobili vlakovođu i voz svom brzinom uputili u stanicu Klis. O žrtvama i plijenu još nije utvrđeno-«,¹⁸⁰

U izvještaju političkog komesara IV operativne zone, od 10. rujna 1942. godine, kaže se slijedeće:

»U nedjelju 6. o. mj. prema tvrđenju očevidaca iz Mosorskog letećeg odreda (LMV — pr. autora), naši drugovi iz Moseća, Solina i Mosora zaustavili su ponoćni teretni vlak na pruzi Sinj—Split. Vlak je dolazio iz Splita i nosio 3 vagona cementa. Talijanska patrola (vjerojatno pratnja vlaka — pr. autora) uspjela je da pobjegne. Naši su zaplijenili nešto robe, veša i cipela i prazan voz pustili svom brzinom natrag prema Klisu—Splitu. Ne znamo kakav je bio svršetak voza«,¹⁸¹

Najvjerojatnije zbog odmazde, talijanski vojnici iz sastava divizije »Bergamo« predvođeni odredom crnokošuljaša, došli su 8. rujna u Dugopolje i uhapsili oko 400 osoba. Poslije saslušanja zadržali su 24 simpatizera NOP-a. Prilikom sprovođenja uhapšenika, ubili su Božu Caktaša i Božu Vukasovića.

Na izvještaj o napadu, kojeg su napisali karabinjeri sprovednici vlaka, netko iz kabineta guvernera Bastianinia dopisao je rukom: »Kakva dobra pratnja. Odlikovat ih ordenom kukavice«,¹⁸²

Grupa koja je izvodila akcije na predjelu Omiške Dinare, zajedno s terenskim radnicima iz Podašpilja, Svinišća i Borka, srušila je od 7. na 8. rujna 1942. godine dva željezna stupa dalekovoda koji su vodili od HE »Kraljevac« do Omiša. U vezi te akcije Kotarska oblast Omiš izvještava:

»U noći između 7 i 8 rujna 1942. godine između 24 i 4 sata partizani su rasprskavajućom materijom — dinamitom porušili dva gvozdena električna stuba, koji vode vodove sa strujom od električne centrale Kraljevica prema Omišu na mjestu zvan »Studene vode« između 6 i 7 km... Partizani su ?a svaki stub upotrebili po 4 eksploziva, vezujući po jedan komad za svaku željeznu nogu stuba od čega su kod oba stuba po tri noge eksplozivom prekinute, a na 4 nozi se stubovi drže, nagnuti prema zapadu za 50%o.

Po ovome je vodila izvide ophodnja ove postaje vodnik Simić Stjepan i pričuvni domobran... Popravka počinjenog kvara trajati će po mišljenju inženjera najmanje 4—5 dana, tako da će sva spomenuta mjesta biti bez struje i rasvjete za više dana. Ovo prestavlja veliko pogoršanje javne sigurnosti, jer dava mogućnost partizanima, da po noći u mraku slobodno djeluju, pak nije isključeno da preduzmu kakove atentate i u samom Omišu.«¹⁸³

U istom području ponovo je 9. rujna 1942. godine izvršena diverzantska akcija. Srušen je još jedan željezni stup elektro-dalekovoda u istom predjelu kao i noć prije. U izvještaju Kotarske oblasti, o ovoj diverzantskoj akciji, između ostalog se navodi:

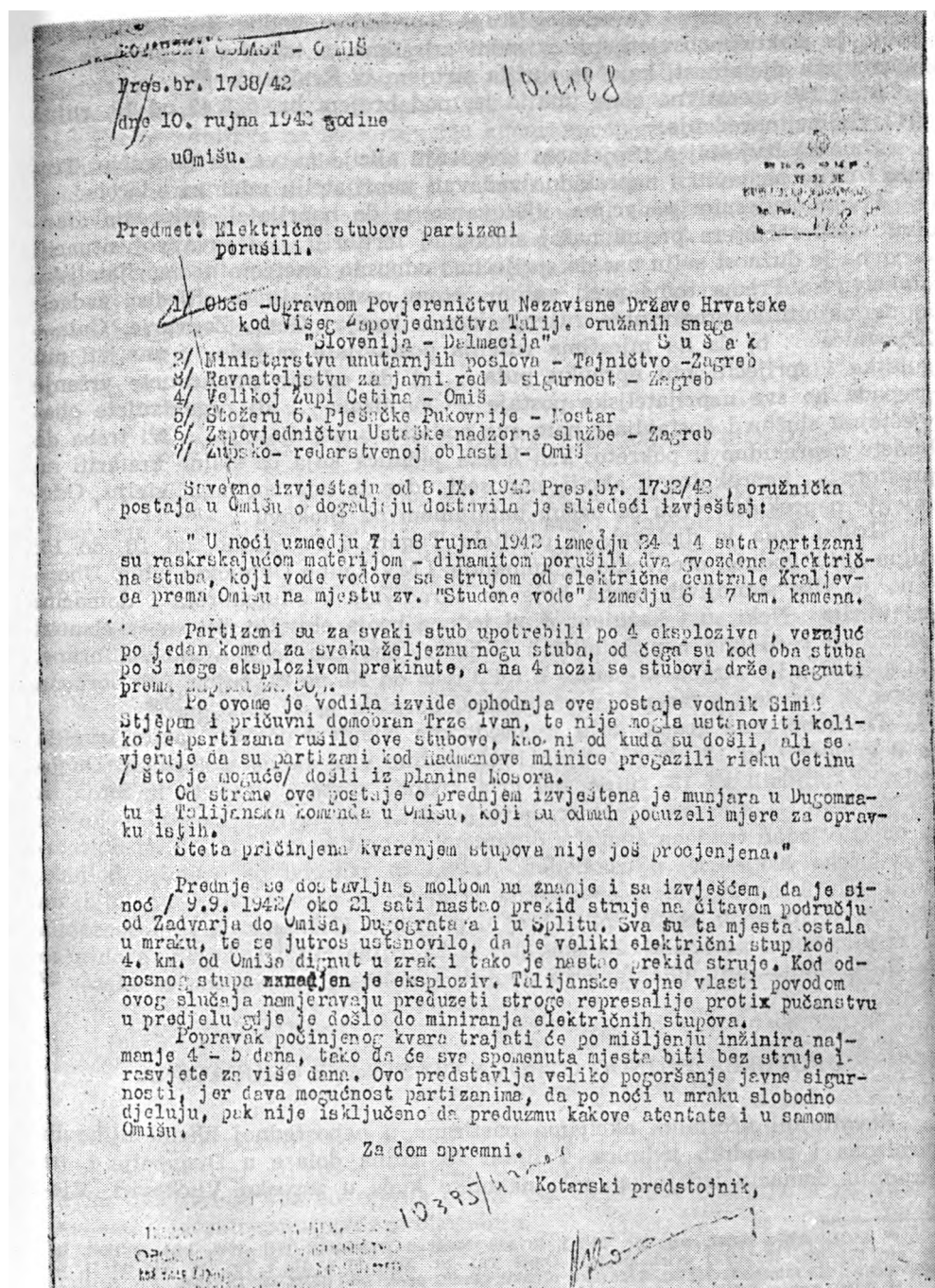
»Dana 9. rujna 1942. g. u 21 sat do sada nepoznati partizani pokraj puta, koji vodi iz Omiša prema selu Kućice—Zadvarje na km. 4 srušili su eksplozivom (dinamitom) jedan gvozdeni električni stup, te na taj način prekinuli električnu struju, koja potiče iz glavnog munjovoda sjedišta u Kraljevcu, te daje rasvjetu Omišu, Splitu, kao i svim okolnim selima.

¹⁸⁰ D. Gizdić, n. dj. AVII, arhiv NOB, reg. br. 2—8, k. 1602 A; reg. br. 21/6, k. 1494. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 2/4-1, k. 565.

¹⁸¹ I. Barbarić, isto. AVII, arhiv NOB, reg. br. 21-1/6, k. 1494.

¹⁸² AVII, arhiva talijanska, reg. br. 2/4-1, k. 565. Zbornik VII, tom V, knj. 7, dok. br. 45, str. 179. D. Gizdić, n. dj. str. 526—527.

¹⁸³ Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 18 i 29. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1738/42 od 10. IX 1942. AVII, arhiva talijanska, reg. br. 13/10-1, k. 553.

Faksimil ustaške kotarske oblasti Otniš od 10. rujna 1942. u kojem se izvještava o akcijama rušenja električnih stupova od strane Letećeg mosorskog voda

Rušenjem naprijed navedenog stupa i prekidom vodne žice (struje) prekinuto je elektično osvjetljenje u svim mjestima, a također je prestala sva industrijska djelatnost, koja se služila strujom iz Kraljevca.»¹⁸⁴

Stab IV operativne zone uputio je, pod brojem br. 529/42 od 18. rujna 1942. godine, naređenje:

»Imamo izvještaj o uspješnom izvođenju akcije na vašem području. Trebate i dalje nastaviti i neprekidno zadavati neprijatelju udar za udarom.

Prema izvjesnim podacima, vjerovatno je da neprijatelj priprema ofanzivu većih razmjera prema našoj slobodnoj teritoriji... U ovakvoj situaciji osnovna je dužnost sviju nas da spriječimo odnosno ometemo tu neprijateljsku ofanzivu... Prema tome pred vašom četom postavljaju se slijedeći zadaci: a) da najhitnije preduzmete rušenje komunikacija: Gata—Zadvarje, Gata—Zrnovnica... b) da na mjestima rušenja postavljate zasjede... nanijeti mu gubitke i spriječiti mu opravku puta... c) da odmah preduzmete vršenje prepada na sve neprijateljske postaje — garnizone... d) organizujete obavještajnu službu i dostavljate nam sve podatke o neprijatelju... Vi treba da budete neprekidno u pokretu, kao leteća jedinica koja će stalno krstariti na prostoru... neprekidno u akciji, nanoseći udar za udarom neprijatelju. Održavajte neprekidno vezu sa našim bataljonom na Biokovu.. .«¹⁸⁵

Grupu koja je djelovala u predjelu Tugara i Podstrane, od 10. do 16. rujna 1942. godine, predvodio je komandir LMV Ljubo Dumičić-Ljubić. Uhapšeno je više sumnjivih osoba koje su surađivale s okupatorom i domaćim izdajnicima. Neki su i kažnjeni. Kod jednog broja obitelji, čiji su se članovi nalazili u redovima neprijateljskih jedinica, izvršena je konfiskacija hrane. Na području Podstrana—Jesenice u toku noći od 20. na 21. rujna, ista borbena grupa, u suradnji s terenskim radnicima, porušila je 24 tt stupa.¹⁸⁸

Treća borbena grupa, koju je predvodio Nikola Vučković-Javor, izvršila je u vremenu od 13. do 25. rujna 1942. godine više akcija u predjelu Dugopolja. Zaplijenili su 13. rujna 160 grla krupne stoke i, umjesto iz Sinja za Split, stoka je otjerana u Mosor. Istog je dana zaustavljen kamion u kojem se nalazio jedan rendgen aparat s dinamom. Aparat je umjesto u Sinj otpremljen, preko Kotlenice, u oslobođeno Livno za potrebe partizanske bolnice. Noću, od 19. na 20. rujna, spomenuta je grupa, s narodom iz Dugopolja, na više mjesta porušila cestu Split—Sinj u području Kočina brda i onesposobila je za bilo kakvi saobraćaj. Zaustavljen je 25. rujna autobus koji je saobraćao na liniji Split—Sinj, uhapšena su dvojica švercera i sprovedena za Mosor.¹⁸⁷

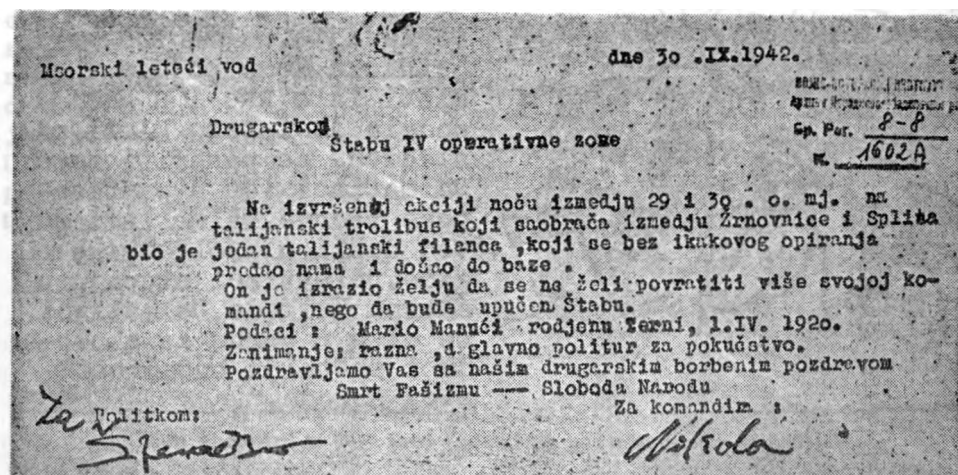
UPOTREBA BOJNOG OTROVA OD STRANE OKUPATORA

Revoltirani učestalim akcijama partizana u neposrednoj blizini njihovih garnizona i posadnih jedinica, Talijani 25. rujna dolaze u Dugopolje i, uz suradnju domaćih izdajnika, pale nekoliko kuća u zaseoku Vučkovići. Vje-

1« AVII, arhiv NDH, reg. br. 23/2-1, k. 138. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, dok. br. 285, str. 661—671. Izvještaj oruž. postaje Omiš Taj. br. 3752 od 8. IX 1942. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 176/42 i Taj. br. 640 od 11. IX 12. IX 1942.
*« AVII, arhiv NOB, reg. br. 10/5, k. 1490.
•“ Isto, reg. br. 3/1, k. 1602 A, izvještaj komandira LMV. isto, arhiva talijanska, reg. br. 12/3a-l, k. 535.
Isto, reg. br. 17/3a-l, k. 535. Isto, arhiv NDH, br. 23/2-1, k. 138. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 2, dok. br. 285, str. 667—668. D. Gizdić, n. dj. str. 539 i 565.

»U cilju uvježbavanja u isturenoj zoni bačen je bojni otrov iperit u nekoliko špilja koje služe kao uobičajeno sklonište partizanima, dekontaminacija je u toku.«¹⁸⁹

Pri kraju rujna 1942. godine izvedeno je nekoliko akcija i održano nekoliko zborova partizana i naroda. U Srinjinama i Zrnovnici zborovi su održani 27. rujna, a u Dugopolju 30. rujna 1942. godine. Izvedene akcije su imale, pored vojnog, i svoj politički odraz na stanovništvo.

U blizini Svinjišća srušena su 28. rujna tri željezna dalekovodna stupa, a četvrti je stup bio gotovo uništen. U akciji je razbijeno 17 izolatora. Rušenjem dalekovoda sva su mjesta ostala bez električne energije, a za duže su vrijeme i tvornice zaustavile proizvodnju.

“• Isto, str. 565.
AVII, arhiva talijanska, reg. br. 12/2-1, 12/2-2, 14/2-1, k. 291.

nica. Zarobljen je tom prilikom Mario Mannuci, talijanski financ, politur za pokućstvo. Mannuci je izrazio želju i ostao u redovima partizana.

U toku noći od 29. na 30. rujna 1942. godine srušen je na dva mjesta put koji vodi iz Zrnovnice za Kučine u dužini od 40 metara i dubini od oko 2 metra. U akciji je, pored grupe boraca, učestvovalo oko 140 seljaka.¹⁹⁰

O svim akcijama Letećeg mosorskog voda na području Mosora, Stab IV operativne zone redovno izvještava VS NOP i DVJ, a 13. listopada 1942. godine dostavlja originalan izvještaj komande LMV kao ilustraciju stanja u Dalmaciji.¹⁹¹

O borbenim akcijama i sprezi LMV i naroda, u jednom izvještaju komande 18. armijskog korpusa stoji:

Isječak iz »Dalmatinskog partizana« broj 4—5 iz listopada 1942.

«U Zrnovnici se spustila grupa od oko 300 partizana i okupljenom narodu naredila da ne snabdijevaju životnim namirnicama Talijane na pijaci u Splitu. Saopćili su im da će uskoro biti onesposobljena električna centrala Kraljevac.»

Jedna od najmasovnijih akcija bila je na komunikaciji Zrnovnica—Tugare—Gata—Zvečanje, izvedena 30. rujna. Učestvovalo je 1500 osoba. Organizacijom, angažiranjem seljaka i postignutim uspjehom isticala se Jelica Cović, učiteljica iz Gata (na zvjerski način ubijena od četnika popa Đujića u Gatima 1. listopada 1942. godine).¹⁹²

Isto, arhiv NOB, reg. br. 57/4, k. 1492.
NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. br. 29, str. 66—67.
AVII, arhiva talijanska, reg. br. 2/4a-2 i 3/4a-1, k. 535; reg. br. 5/11-20, k. 214. D. Gizdić, n. dj. str. 565—566 i 569.

Akcije koje je na području Mosora izvodio LMV, uz pomoć i suradnju ostalih partizanskih jedinica, terenskih radnika, simpatizera i ostalog stanovništva, a posebno uz punu koordinaciju partijskih organizacija, rezultirale su velikim uspjehom. Kroz sve poduzete mjere, a posebno u velikom broju odazvanih na dobrovoljnu mobilizaciju, manifestirala se spremnost i sposobnost u provođenju postavljenih zadataka od strane PK KPH za Dalmaciju i Štaba IV operativne zone. Takva je djelatnost natjerala talijanskog okupatora i domaće izdajnike da poduzmu sve moguće mjere u cilju uništavanja NOP-a na području Mosora.

Komandant XVIII armijskog korpusa general Umberto Spigo uputio je, 24. rujna 1942. godine pod brojem: ob. br. 6911/1, Prilog 1, pismo velikom županu Omiš. U dopisu se navode rušenja i »djela sabotaze« na teritoriji Omiša i okolice sve po datumima od 25. kolovoza do 20. rujna. U iskazanom je periodu na osnovu ovog izvještaja bilo 13 akcija u kojima je u 5 akcija porušeno 94 tt stupova, u 2 diverzije porušeno je 5 željeznih nosača dalekovoda visokog napona, u 2 napada na vlak uništene su 2 lokomotive i više vagona, a u 4 akcije porušena je cesta na 18 mjesta.

U daljnjem tekstu se ističe:

»Nekoliko od ovih djela sabotaze, odnosno rušenja, su takve prirode da je za njihovo rušenje trebalo upotrebiti mnogo ljudi i brojna sredstva... Neshvatljivo je da organi hrvatske vlasti nisu nikada raspolagali podacima

0 planiranim djelima sabotaze... Ako bi vlasti bile i malo zainteresirane, ove pripreme nebi smjele izbjeći njihovu pažnju. Talijansko-hrvatski odnosi su utvrđeni preciziranim sporazumima, koji predviđaju tijesnu i lojalnu suradnju između dvije države... Međutim, mada mnogo žalim zbog ovakvog držanja, upozoravam da ću biti primoran, ukoliko se ponove ovakvi slučajevi, poduzeti sve one mjere koje zahtijeva sigurnost povjerenih mi jedinica

1 teritorije, i unaprijed skidam svaku odgovornost za posljedice koje bi mogle proisteći na štetu stanovnika ovog područja i samih hrvatskih vlasti koje tu žive.«¹⁹³

» AVn, arhiva talijanska, reg. br. 5/11-20, k. 214. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 3, dok. br. 241, str. 556—557.

ZLOČINI TALIJANSKOG OKUPATORA I ČETNIKA

Nagli razvoj ustanka, sve veće angažiranje naroda i skoro svih mjesta, sela i naselja, brojne borbene i diverzantske aktivnosti, iskazivali su pravu sliku stanja i raspoloženja stanovništva. Rušenjem komunikacija, željezničke pruge, telefonskih i telegrafskih stupova poremećen je saobraćaj. Rušenjem dalekovoda izvan proizvodnje su tvornice koje rade za okupatora. Noći su bez svjetla, a u garnizonima okupatora i domaćih izdajnika zahtijevaju pojačane mjere osiguranja i budnosti.

Partizanske jedinice nanose okupatoru velike gubitke u živoj sili i tehnici. Talijani napuštaju manje garnizone i posadne jedinice, a koncentriraju svoje jedinice u veće i brojnije garnizone koje zaštićuju bodljikavom žicom. Izgrađuju na dominantnim visovima, oko garnizona i važnijih objekata, bunkere različitog tipa kao i razne druge fortifikacijske sadržaje.

Aktivnosti partizanskih jedinica, u suradnji s narodom i pod rukovodstvom partijskih organizacija, natjerale su talijanskog fašističkog okupatora da poduzme mjere nasilja, straha i pokornosti. U ostvarivanju svog cilja talijanski okupator dovodi na područje Mosora četnike popa Đujića, koji prave nezapamćena zvjerstva.

Ovim su demantirane tvrdnje pojedinaca koji su dolazak četnika u selo Gata i susjedna sela, željeli pripisati osveti četnika za napad pripadnika tzv. »Mačekove zaštite« u predjelu Gradca 13. travnja 1941. godine. Prilikom napada na 20 vojnika bivše Jugoslavenske vojske četiri vojnika su ubijena, sedam je ranjeno, a ostali su, zajedno s mrtvim i ranjenim, kamionima sprovedeni za Split.

Da bi se umanjili zločini četnika i talijanskog okupatora u Gatima i ostalim selima na području Mosora početkom listopada 1942. godine, nastojalo se počinjenim zvjerstvima dati naziv represalijske ili odmazde. Odmazde za ono što se zbilo 13. travnja 1941. godine na visu Gradac iznad Gata. Bio je to samo neuspješan pokušaj da bi se, do tada nezapamćeni zločini u Dalmaciji, opravdali uz nastojanje da se počinitelji oslobode prave odgovornosti.

STAV TALIJANSKOG OKUPATORA PREMA PARTIZANSKIM AKCIJAMA

U odnosu na aktivnost partizanskih jedinica veoma oštro reagira general Umberto Spigo, koji traži od velikog župana VZC Ante Luetica energičnije i efikasnije mjere. Pomalo uvrijeđen, Luetić u svom pismu nastoji opravdati optužbe i dokazati svoju privrženost i iskreno prijateljstvo prema Talijanima i njihovom dućeu: »Potvrđujem primitak Vašeg cjenjenog pisma od 24. rujna t. g. broj 6911, čiji me je sadržaj, a naročito izvedeni zaključak mnogo iznenadio tim više, što je notorno, da od časa kada sam na čelu ove Zupe nisam ništa propustio, a da u svakoj prilici dajem dokaza iskrene suradnje s talijanskim vojnim vlastima na ovom području... Ne samo ja, nego i svi moji suradnici i podređeni organi pod mojim uputima i nalogima radili su i rade iskreno kolaborirajući sa savezničkom talijanskom vojskom.

Prema tome teške optužbe upućene meni i mojim organima kao da su čak znajući za pripremne radnje sabotaze partizanskih bandi to prešutjeli da odmah jave talijanskim vojnim vlastima, nije osnovana i ničim dokazana ... Ekselencijo Vama je poznato, da je broj oružničkih postaja, oružnika i policijskih organa na ovom području ove Zupe vrlo malen, te da uz svu požrtvovanost... mnogi život to platili, nisu uvijek bili u stanju da spriječe djelatnost partizanskih... Većina djela sabotaze partizana događa se noću, daleko od oružničkih postaja...

Da još jače istaknem želju i volju za što užu suradnju u cilju uništenja zajedničkog neprijatelja, moramo istaknuti bolnu činjenicu da dok sam ja mojim podređenim suradnicima i organima bio točno identificirao intelektualne vođe partizana i prikazao ih talijanskim vojnim vlastima isti su ove pustili na slobodu, a ovi su nakon puštanja na slobodu nastavili svojim podzemnim radom, dok nisu nazad malo dana pribjegli među partizane u brda...

U ostalom djelatnost i sabotaza partizana nije ograničena samo na Veliku Zupu Cetine, već je imade i izvan hrvatskog područja, gdje ni brojne oružane snage nisu u stanju da to spriječe... Smatram ekselencijo da sam Vam dovoljno jasno prikazao stanje i želim da kao i do sada, tako i unaprijed lojalnom i iskrenom suradnjom radimo na uništenju zajedničkog nam neprijatelja za dobrobit naših dviju Država... I ovom prilikom ekselencijo, izvolite primiti izraze mog ličnog poštovanja.«¹⁹⁴

Najvjerojatnije, kao odraz nepovjerenja prema ustaškim organima i njihovim oružanim snagama, nije se talijanski fašistički okupator zadovoljio samo upućenim pismom županu Luetiću, već general Spigo, sa svojim potčinjenim, poduzima drastičnije mjere, s neizbrisivim posljedicama za stanovništvo nekih sela na području Mosora.

Plan akcije Talijana i četnika razrađuje komandant Presidiuma u Omišu pukovnik Umberto Volpi i četnički oficiri za vezu.

Još prije dovođenja četnika iz Splita za Omiš, ujutro 30. rujna 1942. godine u 10,40 sati, došao je u Omiš komandant divizije »Bergamo« general Sandro Piazzoni s potčinjenim starješinama iz štaba divizije. General je želio razgovarati s velikim županom VZC, ali pošto njega nije bilo toga dana u Omišu, na sastanak su pošli podžupan Juraj Stanojević, kotarski predstojnik

¹⁹⁴ Isto, dok. br. 288, str. 681—683. AVII, arhiv NDH, reg. br. 5/4-18, k. 214.

dr Antun Rajević i logornik Jordan Cecić. Sastanak je održan u zgradi Presidiuma, a prisustvovao je i potpukovnik Deturis. O čemu je bilo riječi i u kakvom je tonu protekao sastanak, najbolje se može vidjeti iz izvještaja VZC:

»Odmah u početku razgovora g. general je rekao da je zapovjednik XVIII armijskog korpusa general g. Spigo vrlo ljut (adiratisimo) na hrvatske vlasti u Omišu. Kada je potpisani upitao za razlog g. general je odvratio da se ne može pretpostaviti da organi hrvatske vlasti i pučanstvo ne znaju ili ne mogu znati za pripreme i za počinitelje djela sabotaze i terorističkih djela koja se događaju po selima oko Omiša te da je g. general Spigo odlučio, ako se još jedno i najmanje djelo sabotaze i terora dogodi, da će preduzeti svim sredstvima suzbijanje terora pa i sa milicijom sastavljenom od bilo kojih elemenata... Bilo je također govora o organizovanju obavještajne službe, organizovanju i naoružanju milicije, a na koncu je g. general rekao da je sjeverno od Omiša u toku jedna akcija i da ne budemo prestrašeni (sporentati) ako koja partizanska kuća izgori.«¹⁹⁵

U duhu stavova i već ranije planirane akcije od Talijana, istog dana kada je održan sastanak talijanskih oficira i funkcionara VZC u Omišu, navečer oko 20,30 sati u pet talijanskih vojnih kamiona dovezeno je oko 150 četnika. Uz četničke pjesme i povike dalo se naslutiti da pomoću klanja ljudi, žena i djece, pljačkom i paljenjem kuća i drugim zastrašujućim metodama, žele natjerati stanovništvo na pokornost i poslušnost talijanskom fašističkom okupatoru. Navečer su Talijani ispalili 30 artiljerijskih granata u pravcu Gata.

POČINJENA ZVJERSTVA I STAV USTAŠA U OMIŠU

Ujutro, 1. listopada 1942. godine oko 6 sati, krenulo je 150 četnika iz Omiša u pravcu Gata. Na čelu kolone nosili su svoju četničku zastavu crne boje, s ucertanom mrtvačkom glavom u sredini. U prolazu kroz Omiš pjevali su četničke pjesme.

Još prije dolaska u Gata, kod mjesta Gatske vodenice, sreli su devet žena koje su tog jutra u Omiš nosile mlijeko i na mjestu ih na zvjerski način ubili. To je bio početak četničko-talijanske akcije. Po dolasku u Gata nastavili su s klanjem i ubijanjem ljudi, pljačkom imovine seljaka i paljenjem kuća.

U vremenu od 1. listopada u 7,30 sati do 2. listopada u 12 sati, četnici su počinili slijedeća zlodjela:

U Gatima su ubili 89 i ranili 30 lica, zapalili su 115 stambenih i drugih kuća, u Naklicama su ubili 1 osobu i zapalili 12 kuća, u Čišlama su ubili 10 osoba i zapalili 15 kuća, u Ostrvici ubili 3 osobe i zapalili 19 kuća i u Zvečanju su zapalili (uz pomoć Talijana) 11 kuća.

U Zvečanjima se dogodio nesvakidašnji događaj. Ana Miličević je nekoliko sati ležala ranjena među mrtvima seljanima, a ispod tijela je sakrila svog dvogodišnjeg sina Ljubu. Za vrijeme boravka četnika i Talijana u Gatima i susjednim selima, prolili su 9 vagona vina i opljačkali iz kuća razne vrijednosne predmete. Što bi još sve četnici i Talijani učinili da nisu

¹⁹⁵ Arhiv SO Omiš, izvještaj VZC, Taj. br. 86/42 od 1. X 1942.

intervenirali partzani i jedinice LMV, Dugopoljske leteće desetine i Solinske udarne grupe.¹⁹⁶

Kako su na postupke četnika u selima srednjih Poljica reagirali organi VZC i ustaše iz Omiša, može se bar djelomično vidjeti iz izvještaja koje su dostavljali svojim nadležnima:

Četnici zloglasnog četničkog vojvode Momčila Dujića

»Dana 1. listopada 1942. godine u 6 sati protiv-komunistička milicija,¹⁹⁷ koja je bila naoružana sa puškama, strojnim puškama, bombama i bacačima mina, potpomognuta sa dvije satnije talijanske vojske, krenula je pješice za

¹⁹⁶ AVII, arhiv NDH, reg. br. 5/11-25, reg. br. 5/1132, k. 214; reg. br. 12/6-4, k. 80. Isto, arhiv NOB, reg. br. 57/4, k. 1492. AIHBPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/220—223.

¹⁹⁷ AVII, arhiva talijanska, reg. br. 14/2a-13, k. 561; reg. br. 36/4, reg. br. 39/2-7, k. 563. Protukomunistička milicija je u stvari kvinslinško-četnička formacija koja je, po dogovoru

gelo Gata, općina Poljica, kotar Omiš, velika župa Cetina, kada je ista milicija stigla na 1 km. pred Gata, kod gatskih vodenica srela je 9 mljekarica djevojaka i žena, koje su nosile mljeko u Omiš, te iste sve na mjestu poubijala ... Protukomunističku miliciju po svim selima pratila je redovito talijanska vojska za sve vrijeme dok je trajala akcija, a koja je trajala od listopada 1942. godine 6 sati do 2. listopada 1942. g. 12 sati.

Protukomunistička milicija kuće je palila pomoću benzina i slame a ubojstva vršila sa noževima. Samo koji bi bježali u njih su pucali iz pušaka... protukomunistička milicija vjerovatno bila bi i dalje vršila slična djela, ali

Popaljene kuće u Gatima nakon izvršenih zvjerstava od strane četnika i talijanskih fašista

na povratku iz Ostrvice u selu Gata sačekali su ih partizani, koji su prispjeli iz planine Mosor i dali im odpor, tako da su milicij oneri morali se povući u pravcu Omiša, a na mjestu su ostavili mnogo pljena, kojeg su bili opljačkali po selima... Dana 3. listopada 1942. g. u selu Gatima partizani uz sudjelovanje seljaka iz sela Tugara i Dubrave pokupili su sve mrtve, koje su mogli pronaći te iste pokopali i to u groblje 45, a drugo po njivama, gdje se koji mrtvac zatekao. Istog dana kada su partizani vršili ukop mrtvaca otišlo je u selo Gata iz Omiša i sela Zakučca više građana i to većinom simpatizera komunista radi pomaganja ukopa, ali im pred selom Gata partizanska straža nije dala u selo nikome, već im samo oduzela sanitetske zavoje, a njih vratila

s Talijanima, na sastanku održanom 4. lipnja 1942. godine u Zadru, formirana pod nazivom: Dobrovoljna protukomunistička milicija (MVAC — Milizija volontaria anticomunista). Talijani su se obvezali da opskrbe opremom i oružjem jedinice MVAC-a, a Četnici da će odrede pre-tvoriti u političku silu četničko-talijanskih snaga u Dalmaciji.

Kotarska oblast-Omiš

Prez.br. 1899/42

Omiš, 1. listopada 1942

Predmet: Dolazak četnika u Omiš.

5/11-26
214

- 1/ Obće -Upravnom Povjereništvo Nezavisne Države Hrvatske
kod Višeg Zupovjedništva Talij. oružanih snaga
"Slovenija - Dalmacija" S u š a k
- 2/ Ministarstvu unutarnjih poslova - Tajništvo -Zagreb
- 3/ Ravnateljstvu za javni red i sigurnost -Zagreb
- 4/ Velikoj Luci Cetina - Omiš
- 5/ Stožera 6. Dječanske pukovnije - Mostar
- 6/ Zupovjedništvu Ustaške nadgornje službe -Zagreb
- 7/ Zupsko-redarstvenoj oblasti - Omiš

Jučer oko 8.30 sati na večer sa pet kamiona stiglo je oko 120-130 četnika iz Splita. Četnici su obučeni u raznim odorama, sa šajkačama i šubarama na glavi, a ima ih i u težačkim odijelima. Svi su oboružani sa vojničkim puškama bivše jugoslavenske vojske i puško-strojnica.

Prije ulaska u Omiš četnici su se zaustavili u Priku i tu su sačekali dolazak zupovjednika Presidija u Omiš, s kojim su ušli glavnom ulicom u grad, pjevajući četničke pjesme "Uprem te se spremte četnici, silna će borba da bude....".

Dok su četnici čekali u Priku zupovjednika Presidija, naišlo je na njih jedan Ustaša, te kad su ga četnici vidili zavikali su "Aj Ust-ša", te ga ismijavali.

U Omišu su se iskrcali u vojničkom logoru, gdje su kazermirani, a časnike i dočasnike četničke komandant Presidija pozvao je u časničku talijansku menzu, te ih predstavio talijanskim časnicima, a zatim su skupno večerali i čekali do kraja.

Jutros u 6 sati posli su četnici pjesice iz Omiša preko mosta put Zakućca, a s njima je pošlo nekoliko talijanskih časnika i karabinjera. Istovremeno pošao je odred talijanske vojske put Brinjina, a odred Ustaša sa talijanskim časnikom i nekoliko vojnika komandant Presidija je uputio u Borak sa zadatkom, da izvrše pretres tog naselja, te pohvataju i ubiju partizane na koje naiđu.

Sinoć oko 11 sati ispaljeno je u pravcu Gata oko tridesetak topovskih metaka.

Jutros su četnici i Talijani zapalili sela Gata i Naklice, a vjerojatno i druga sela, jer se iz Omiša opaža gusti dim u pravcu tih sela.

Kad su jutros četnici došli u Zakućac, opazili su kod vodovoda napis "Zivio Poglavnik", pak su se raspitivali tko je to napisao, ali im prisutne ženske nijesu nista odgovorile. Na to su četnici kazali "da j... Poglavnik" i da će na povratku zapaliti kuće i da će oni urediti Hrvatsku.

Dolazak i ponosa četnika u Omiš proizvelo je u čitavom gradjuanstvu jedan vrlo težak i tučan utisak, jer se narod sada vidi jednostavno prepušten na milost i nemilost te t.zv. protukomunističke bande, koja međjutim, kako je već pri prvom nastupu pok zala, a daljni će njezin rad to još bolje dokazati, imade sasvim drugu svrhu, naime uništavanje, pod firmom borbe protiv partizana, hrvatskih sela.

Za dom spremni.

Kotarski predstojnik
/Dr. Rajčević/

NEZAVISNA DRŽAVA HRVATSKA
MINISTARSTVO UNUTARNJIH POSLOVA
- 8. 11. 1942

Faksimil izvještaja Kotarske oblasti u Omišu i njihovom odlasku s talijanskom vojskom u pravcu Gata i Naklica radi vršenja p i paljenja kuća

pokolja

natrag. Partizana u selu Gata toga dana na ukopu bilo je oko 200 ljudi svi naoružani sa puškama, strojnicama i bombama... Sa klanjem i paljenjem nastavili su na područje općine Klis, Dugopolje i Dolac, ali još bez provjerenih vješti.«¹⁹⁸

INTERVENCIJA LETEĆEG MOSORSKOG VODA

U vrijeme pokolja od četnika u Gatima i obližnjim selima, na području se Mosora nalazio samo LMV bez jedne desetine koja je bila u Omiškoj Dinari. Poslije održanog zbora u Dugopolju (30. rujna), LMV se prebacio na Mosor u predio Mokrice. Leteća dugopoljska desetina se poslije održanog mitinga prebacila u Đuderine staje (sjeverni dio Mosora).

Talijanski oficir likuje nad nevinom žrtvom

Komanda LMV, po prijemu obavijesti od KK KPH Omiš o upadu četnika u Gata i o zvjerstvima u tom i susjednim selima, odmah je po kuriru obavijestila Leteću dugopoljsku desetinu i Solinsku udarnu grupu. Pored obavijesti, postavljeno im je u zadatak da se odmah prebace u Mokrice radi zajedničke intervencije. Leteća dugopoljska desetina bila je jačine 15 boraca. Kada je komandir Filip Vučković primio obavijest od kurira Mate Vladovića, uzbunio je desetinu i na poziv komandira LMV Ljube Dumičića-Ljubića, krenuo u pravcu Mokrica. Više trkom, nego hodom, stigli su u logor. Nakon jednog sata stigla je i Solinska udarna grupa, pa su zajedno trkom krenuli

¹⁹⁸ Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1908/42 od 5. X 1942. Isto, izvještaj Župske redarstvene oblasti Omiš, Taj. br. 671/42 od 5. X 1942.

u pravcu Gata ne obazirući se na nadlijetanje talijanskog vojnog izviđačkog aviona. Oko 12 sati (2. X 1942) sve tri partizanske jedinice stigle su u područje Gata. Prva je na četnike otvorila vatru Solinska udarna grupa, a zatim i borci iz ostalih jedinica. Četnici i Talijani, bez ikakvog organiziranog otpora, počeli su se u panici povlačiti u pravcu Omiša bacajući sve što su od seljaka opljačkali. Ne samo dijelove opreme, već i oružje i municiju.¹⁹⁹

Nakon protjerivanja četnika i Talijana, LMV i Solinska udarna grupa ostale su u Gatima pomoći nastradalima, a Leteća dugopoljska desetina je upućena na osiguravanje pravca iz Zadvarja i Kostanja. I dok su Dugopoljci držali položaje, omladinci i djevojke su im donosili hranu i u tim teškim momentima držanje stanovništva je bilo puno prkosa i ljutnje na izdajnike svog naroda i na talijanskog okupatora. Predvečer se i borci Leteće dugopoljske desetine povlače s položaja i pomažu mještanima u sahrani ubijenih, previjanju ranjenih i nastradalih. Noću od 2. na 3. listopada 1942. godine, dugopoljski i solinski borci prelaze u Sitno Gornje i tu se zadržavaju cijeli dan, kako bi u slučaju potrebe mogli intervenirati i pomoći LMV koji je ostao u Gatima. U Sitnu Gornjem su borci iz dugopoljske i solinske jedinice saznali za ponovne zločine koje su četnici, u pratnji Talijana, počinili u Dugopolju, Kotlenicama i Srinjanima — Dolac Donji. Čim su saznali za tu vijest, obje su jedinice krenule u pravcu Dugopolja, ali su se četnici prije njihova dolaska povukli u Klis.²⁰⁰

Letećem mosorskom vodu, koji je ostao u Gatima pomoći nastradalima, pridružila se i grupa boraca s nekoliko dobrovoljaca iz Omiške Dinare. S tom desetinom među dobrovoljcima je došao i dr. Ljubo Buljević iz Lokve-Rogoznice, koji je bio od velike koristi u pružanju liječničke pomoći povrijeđenima. (Formiranjem 3. dalmatinske brigade, 12. studenog 1942. godine, dr. Ljubo Buljević je bio postavljen za referenta saniteta brigade i prema sjećanjima nekih boraca umro je od posljedica tifusa u toku IV neprijateljske ofanzive.) Istog dana, zajedno s dr. Ljubom Buljevićem, stigao je u Gata i poznati umjetnik Ivan Joko Knežević.²⁰¹

U vezi zločina, počinjenih od četnika u Gatima i susjednim selima, komanda LMV je dostavila Štabu IV operativne zone izvještaj slijedeće sadržine:

«2. 10. na poziv KK Omiš otišli smo zajedno sa Solinskom i Dugopoljskom desetinom u Gata, jer smo dobili obavijest da četnici pale i ubijaju mirne seljake žene i djecu i starce. Došli smo na položaj i stupili u borbu sa četnicima koji su se odmah na početku borbe povukli naglo put Omiša ostavivši u paničnom bjehu opljačkanu robu, zlato, novac i razne druge predmete. Među zapljenjenim stvarima nađene su dvije puške, 1840 taljanskih metaka, 480 naših metaka, 18 ručnih taljanskih bombi i gasmaska, 6 torbica za metke, 1 incerada, 1 šatorsko krilo, 2 noža, 1 fišeklije i 7 opasača.

Prema dosadašnjim podacima računa se da ima izgorjelih u kućama, zaklanih i ubivenih žena, djece i staraca oko stotinu. Točan se broj još ne zna dok se svi seljaci ne povrate svojim kućama. Računa se da je borbu koja je trajala niti 15 minuta, poginulo nekoliko četnika i nekoliko taljana. Kada je nastala borba taljanci koji su dolazili iz Omiša kamionima da ukrcaju četnike i opljačkanu robu pobjegli su zajedno u Omiš.

¹⁹⁹ AVII, arhiv NDH, reg. br. 5/11-10, k. 214. Isto, arhiv NOB, reg. br. 19-1/3, k. 1490 A.

²⁰⁰ Kratak pregled Istorije KP Omiš, str. 18. Gata u NOB-u. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 50/20.

*» Venko Mimica, Sjećanje (AIHRPD).

Na našoj strani nije bilo nikakve žrtve niti ranjenog. Poslije borbe smo se zadržali da mrtvace pokopamo i ranjenima pružimo našu lječničku pomoć, kojih ima oko dvadesetak.

Joko Knežević: »Krvava košulja« — grafika

Ovim Vam donosimo na znanje da smo se pojačali od 25 na 49 drugova boraca, bez desetine koja se nalazi u Dinari kod Omiša.

Poslije ovoga je veliko raspoloženje i želja seljaka da se naoružaju i branu svoja sela i domove, a pošto mi nemamo na raspolaganju oružja, pa ako vi imate i nalazite za shodno da nam dostavite oružje. Taljani prisiljavaju seljake da se vrate svojim kućama jer su isti pobjegli u obližnja brda Mosora. Seljaci su voljni da se bore, tako da izgleda i poprima karakter sveopćeg narodnog ustanka za ovaj kraj.

Četnika je bilo oko 200, koje su taljani zaštićivali i držali im straže dok bi oni pljačkali i ubijali. Četnici su otišli u Split, a odatle nam nepoznatim pravcima. Taljani sa jednom baterijom krenuli su od Omiša prema Splitu. U Zrnovnici se nalazi oko 200 taljana koji rade mitraljeska gnjezda.«²⁰²

Odmah nakon povlačenja četnika i Talijana iz selä na sektoru Mosora, nakon izvršenih zvjerstava, došao je iz Zagreba ustaški funkcioner Mate Jelić rodom iz sela Donji Dolac, vjerojatno sa zadatkom da provjeri na licu mjesta zločine koji su u njegovom selu počinili Talijani i četnici. Na putu Gata—Omiš, kod Gradca, nalazio se Frane Kačunić, koji je došao po specijalnom zadatku na taj teren i Nikola Lučić-Matešan. Oni su zaustavili Matu Jelića i kod istog vidjeli da mu iz džepa strši neki papir, kada su ga pogledali vidjeli su da je to ovlaštenje ustaških vlasti iz Zagreba za Jelića da obiđe Donji Dolac. Na osnovu toga Jelić je sproveden i predat borcima koji su držali položaj na Gradcu. Tu se zatekao i starješina Venko Mimica, koji je prepoznao Jelića kao upravnika ustaškog zatvora u Zagrebu, dok se Venko nalazio u zatvoru na Savskoj cesti. Pri predaji ustaše Jelića komandiru LMV Ljubi Dumičiću, Venko ga je upoznao o tom uhapšeniku. Odmah je sproveden u Stab 4. operativne zone s prijedlogom da se ustaša Jelić iskoristi za zamjenu naših zarobljenih boraca. Zbog otpočinjanja četvrte neprijateljske ofenzive isti je strijeljan.²⁰²³

Nakon počinjenih zvjerstava, četnici popa Đujića predvođeni četničkim vojvodom Manom Rokvićem, prebacuju se talijanskim vojnim kamionima 2. listopada 1942. godine iz Omiša u Split. Iz Splita, u pratnji crnokošuljaša, prevoze se do Klisa, gdje poslije kraćeg zadržavanja produžuju za Dugopolje uz četničku izazivačku i osvetničku pjesmu: »Boj se bije za slobodu Srbije, nevaljalo Dugopolje bit će bolje...« Nastavljaju preko Kotlenice za Dolac Donji, gdje su ubili više osoba, vršili pljačku i palili kuće.

Rezultat akcije četničkih koljača bio je slijedeći: u Dugopolju je ubijena 31 osoba i zapaljeno je 65 stambenih i drugih zgrada; u Kotlenicama ubijeno 17 osoba, dok je 10 osoba kasnije umrlo od zadobijenih rana, skoro pola sela je zapaljeno; u Docu Gornjem ubijeno je 6 osoba i zapaljena je 41 zgrada; u Srijanima su ubijene 3 osobe i zapaljene 2 zgrade; u Docu Donjem ubijene su 4 osobe i zapaljena je 91 zgrada. Dolaskom četnika u Dolac Donji, raspuštena je u tom selu ustaška milicija. Žandare, koji su bili pojačanje ustaškoj miliciji, povelili su četnici, a ustaški seoski milicionari su pred dolazak četnika pobjegli i priključili se ustaškoj posadi u Bisku. Pri povlačenju (4. X 1942) četnici su iz Dugopolja odnijeli oko 300 ovaca, 80 goveda, veću količinu žita, suhog mesa i ostalih namirnica.

^m Avn, arhiv NOB, reg. br. 10-8, k. 1602 A, izvještaj komande LMV od 7. X 1942 koji je dostavljen Stabu IV operativne zone. Isto, arhiv NDH, reg. br. 41/2a-I, k. 195.
»«a Na temelju sjećanja drugova Frane Kačunića-Pobjede i Venka Mimica.

Mosorski leteci vod 10-8 1602A Mosor, P. A. 1942.

Drugarski Štab IV . operativne zone srednjih dalmatinskih odreda.

Dana 27.9 Održali smo XXXXX zbor na otvorenom u Srinjine na kojem su govorili četiri naša druga, a koji je trajao od 11 i po sati do 18. Poslije zbora razvilo se je zajedničko pjevanje, a poslije pjevanja zahtjev seljaka i seoske mladosti razvio se je tihi ples . Prisustvovalo je oko 380 seljaka . Prigodom našeg odlaska seljaci su naš oduševlje no pozdravljali i nosili nam u susret grčdje i vina .

Dana 28.9 . Izvršila je naša desetina akciju na putu električne pale visokog voda kod sela Svinišća blizu Omiša . Srušena je tri pala a četvrti je ostao na dvije noge. Razbijeno je 17 izolatora visoke napetosti. Kvar na istim nije još popravljen i nerade nekoliko tvornica koje su radile za okupatora.

Dana 29. 9. Dva naša druga sa terena izvršila su akciju na Ivana Matijevića Financija kod kojega je ostala razna roba od izbjeglih hrvatskih filanaca koji su u povlačenju Italijana pobjegli skupa, kad su napuštali Žrnovnicu. Zaplijenjeno je 2 kišne inercade , 3 jakete, i kaput, 1 gaće, 1 deka, 2 lancuna.

Istog dana je izvršena je akcija na jedan italijanski Trambus koji je vrsio prugu Split - Žrnovnica. Zaplijenjeno je osam guma sa buvelima, 520 lira, jedan talijanski filanca. Auto je poliveno naftom i zapaljeno. Istu noć srušen je put Kućine- Žrnovnica na dva mjesta 40 metara dužine , u dubini 2 metra i sva cesta u širini. Radilo je oko 140 seljaka.

30.9 Održali smo Zbor u Dugopolju na kojem je prisustvovalo oko 400 ljudi. Na zahtjev seljaka smo ostali do 19 sati . Zajedno sa selcima smo povelili njihovo starinsko kolo , kojeg oni nebi održali, jer su se plašili Italijana. Seljaci su bili oduševljeni našim prisustvom i našim govorima . Na zboru je govorilo četiri naša druga.

2.X. Na poziv K. K. u Omiš , otišli smo zajedno sa Solinskom i Dugopoljskom letekom desetinom u Gata , jer smo dobili obavjest da četnici pale i ubijaju mirne seljake žene i djecu i sta rce. Došli smo na položaj i stupili u borbu sa četnicima koji su se odmah na početku borbe povukli naglo , put Omiša. ostavivši u paničnom bijegu opljačkanu seljačku robu , zlata, novaca i raznih drugih predmeta . Medju zaplijenjenim stvarima nadjenije 2 puške, 1840 talijanskim metaka, 480 naših metaka, 18 ručnih talijanskih bombi, i gas mas ka, 6 torbica za metke, i inercada i šatorsko krilo, 2 noža, 1 fišeklija, 7 opasača,

Prema dosadašnjim podacima računa se da ima izgorjenih u kućama, zaklanih i ubivenih žena djece i straca oko stotinu. Tačan se broj još ne zna dok se svi seljaci ne povrate svojim kućama . Računa se da je u borbu koja je trajala niti 15 minuta poginulo nekoliko četnika i nekoliko talijana. Kad je nastala borba talijanci koji su dolazili iz Omiša kamionima da ukcaju četnike i opljačkanu robu pobjegli su zajedno u Omiš.

Na našoj strani nije bilo nikakve žrtve niti ranjenog.

Posle borbe smo se zadržali da mrtvace pokopamo i ranjenima pružimo našu liječničku pomoć kojih ima oko dvadeset.

Ovime Vam donosimo do znanja da smo se pojačali od 25 na 49 drugova boraca, bez desetine koja se nalazi u Dinari kod Omiša.

Poslije ovoga je veliko raspoloženje naših i želja seljaka da se naoružaju i branu svoja sela i domove, a pošto mi nemamo na raspoloženju oružja , pa ako Vi imate i nalazite shodno da nam dostavite oružje . Talijani prisilja vaju seljake da se vrate svojim kućama jer su isti pobjegli u obližnja brda Mosora. Seljaci su voljni da se bore tako da izgleda i poprma karakter sveopćeg narodnog ustanka za ovaj kraj . Četnika je bilo oko 200, koje su talijanci zastidivali i ržali im starže dok bi oni plaškali i ubijali. Četnici su otišli u Split , a tale nam nepoznatim pravcem . Talijani sa jednom baterijom krunili su od Omiša prema Splitu. U Žrnovnici se nalaze oko 200 talijana koja rade mitraljezka gnjiz.

Uz drugarski pozdrav S. P. -- S. N.

Politkom: *Juko* Komandir: *W. K. K.*

Faksimil izvještaja Letećeg mosorskog voda u kojem se izvještava o akcijama u vremenu od 27. rujna do 2. listopada 1942.

U vezi zločina četnika na terenu od Dugopolja do Doca Donjeg, u izvješčaju Kotarske oblasti Omiš se konstatira:

»Dana 3. listopada 1942. g. oko 18 sati došla je taljanska vojska u selo Srijane, općina Priko-Poljica, i tu se utaborila. Sa istom vojskom je bila dobrovoljna protukomunistička milicija — četnici koja se odmah od Srijana uputila prema Docu Gornjem, njih oko 50 ljudi, koji su došli s taljanskim samovozima i dva tenka. Odmah pri dolasku u selo počeli su pucati iz pušaka i strojica. Kada su iz samovoza izašli odmah su počeli da pale kuće i pojate, do kojih su došli, tako su zapalili 10 nastambenih kuća i 32 pojate, u kojima je bila smještena stočna hrana. U kućama je izgorilo sve što je bilo. Ubijeno je 10 osoba ... Detaljni podaci o gornjem događaju još manjkaju..«^m

Povodom izvršenih pokolja, NOO Split 11. listopada 1942. izdaje proglas:

»Divlje zvijeri su puštene iz kaveza. Ove divlje zvijeri pale i ubijaju naš narod... Rimski »civilizatori« su naučili izdajnike Birčanina i popa Urukala rimskoj civilizaciji, kako treba da se pale sela, kako treba da se tlači narod, kako treba da se siluju žene i sestre, majke i djeca. Izdajnička vlada Iz Londona je blagosloвила ove izdajnike... Birčanin i pop Urukalo su izabrali zvijeri iz ljudskog taloga... Poslali su njih da vrše sramni, podli rad... Poslali su ih da ubijaju djecu, da sjeku grlo noževima... dok je ustaški župan Luetić zabranio da se horda zadrži u Omišu... Bili su spremni da prošire rušenje, ali su bili spriječeni... od narodne vojske-partizana... Doći će i njima kraj, jer će biti uništeni zajedno sa svojim gospodarima, sa okupatorima... Splitski rodoljubi! pokažimo naše simpatije za žrtve, bojkotirajući izdajnike... Onemogućimo im da i dalje mobiliziraju nove divlje zvijeri... Bojkotirajte okupatora ... Stupajte u partizanske jedinice ..

²⁰⁰ Isto, reg. br. 1/5-4, k. 230; reg. br. 5/11-31, reg. br. 5/11-39, k. 214; reg. br. 34/3-2, k. 244. Isto, arhiva četnička, reg. br. 28/2, k. 159. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/220—223. D. Gizdić, n. dj. str. 575.
²⁰¹ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. br. 24, str. 53—54. AVII, arhiva talijanska, reg. br. 10/4a-3, k. 535; reg. br. 30/10-1.

FORMIRANJE VEĆIH PARTIZANSKIH JEDINICA

U mjesecu listopadu 1942. godine i dalje -pristižu dobrovoljci koji se upućuju na raspored u Štab IV operativne zone. U svom izvještaju, od 7. listopada, komanda LMV obavještava pretpostavljene o popuni LMV, raspoloženju seljaka da se naoružaju i brane svoja sela i domove.

Komandi LMV prijavljuju se 15. listopada 24 dobrovoljca: 13 iz Zvečanja, 9 iz Smolonja i 2 iz Ostrvice. Odlazak ove grupe dobrovoljaca u partizane bio je karakterističan i po njihovom ispraćaju. Na dan odlaska pripremljen je zajednički ručak, ispečeno je više jagnjadi, održani su pozdravni govori, a pri odlasku ispraćeni su od svojih suseljana uz pjesmu i zastavu.

LETEĆA MOSORSKA CETA

Dolaskom novih dobrovoljaca LMV je prerastao u Leteću mosorsku četu (LMC), koja djeluje od 15. listopada 1942. godine i stalno se popunjava novim borcima.²⁰⁵

Komanda LMČ je bila istog sastava kao i ranije LMV. Komandir je Ljubo Dumičić-Ljubić, njegov zamjenik Nikola Lučić-Matešan, Jozo Marušić-Jerko je komesar, a njegov zamjenik Branko Marić-Mosor. Rukovodilac SKOJ-a je bio Marjan Mimica i ekonom Ivo Šperac.²⁰⁶

Po prijemu izvještaja o dolasku četnika i njihovim zločinima, koja su počinili u selima srednjih Poljica, PK KPH za Dalmaciju i Štab IV operativne zone dali su zadatak Štabu 1. dalmatinske brigade da odmah uputi jedan bataljon iz svog sastava na područje Gata. Tako se 4. bataljon (komandant Srećko Reiĉ-Petica) s položaja na Vagnju usiljenim maršom prebacuje u srednja Poljica. Do njihova dolaska već su četnici i Talijani bili protjerani u Pravcu Omiša.

Četvrti se bataljon neko vrijeme zadržao na terenu Gata, Zvečanja, Koštanja i Podgrađa. Ovo je područje do svibnja 1943. godine bilo slobodna teritorija na kojoj su boravili i djelovali partijski i vojno-pozadinski organi.

²⁰⁵ AVII, arhiv NOB, reg. br. 10-8, k. 1602 A. Zvečanje u NOR-u (kod autora).
²⁰⁶ Zbornik vn, tom. V, knj. 8, dok. 45, str. 194—195.

Sa slobodne teritorije planirane su borbene aktivnosti. U nekim od njih je sudjelovao i sekretar OK KPH Splita Drago Gizdić-Marko. Odatle su u akcije polazili i 4. bataljon 1. dalmatinske brigade i Leteća mosorska četa.

Po dolasku 4. bataljona »Tadija Anušić« na teren srednjih Poljica, dostavljen je 27. listopada 1942. godine izvještaj Stabu 1. dalmatinske brigade:

»Mi smo po ovoj akciji smjestili se u Dubravu, gdje smo bili napadnuti od talijana 21. 10. 1942. g. iz Omiša na položaje naše: Gradac—Naklice—Tugare. Borba se vodila četiri dana i uspjeli smo da neprijatelja bacimo u Omiš. Neprijatelj je sa mora i položaja tukao artiljerijom, bacačima i teškim automat, oružjem. Mi nismo imali žrtava. Neprijatelj je imao mrtvih i ranjenih, ali se uspio povući u Omiš.«

I u nedljenom izvještaju VZC Omiš, dostavljenog pod V. Tj. br. 106/42 od 15. prosinca 1942. godine, između ostalog se navodi:

»Noću između 5. i 6. prosinca talijanske bitnice u Omišu otvorile su žestoku topničku vatru u pravcu sela Gata, općina Poljica, kotar Omiš, a to s razloga što je javljeno da su u Gata dan prije ušao jedan bataljon partizana, koji je navodno imao namjeru da napadne Omiš i Dugi Rat.«

I dalje se u ovom izvještaju, bez komentara i navođenja uzroka, samo registriraju događaji:

»Dana 5. ov. mj. talijanska je posada u Blatu n/C, kotar Omiš, napustila ova mjesta i odputovala u Zadvarje. Po nalogu talijanskog časnika morali su napustiti Blato n/C i naši oružnici te odseliti u Šestanovac, kotar Omiš, i to nakon što su oružje predali talijanskim vojnim vlastima po traženju ovih...«

Sigurno je bilo i njima jasno da je prisutnost 4. bataljona ustjecala na poduzete mjere od strane Talijana.²⁰⁷

Iz svih zvjerstava koje su počinili četnici, uz pomoć i suradnju jedinica talijanskog okupatora, karakteristično je da od ustaških organa VŽC, na čijoj su se teritoriji zbivali, nitko ništa nije poduzeo da se to spriječi. Osim pojedinačnih intervencija, više u cilju obrane svojih stavova, uz isticanje nemoći da se suprotstave partizanima kao i konstatacijom stanja u izvještajima svojim nadležnima, ništa konkretni je nije poduzeto.

Događaji su pokazali, da su malobrojne partizanske jedinice bile odlučne i spremne suprotstaviti se daleko nadmoćnijem neprijatelju. Ono što je najvažnije, spriječili su četnike i Talijane da nastave sa zločinima nad nedužnim stanovništvom. Partizanski su borci svojim držanjem i odnosom razotkrili izdajničku ulogu ustaških i drugih organa VZC, njihovo kukavičko držanje u vrijeme stradanja stanovništva u Gatima i u susjednim selima srednjih Poljica.²⁰⁸

Poučeni iskustvom pri upadu četnika, po direktivi KK KPH Omiša, pri svim NOO-ima su oformljene udarne grupe u koje su određeni terenski radnici, pretežno omladinci naoružani puškama. Grupe su imale težišni zadatak organizirati osmatranje teritorije i kontrolu određenih predjela putem patrola. U slučaju nailaska neprijatelja, trebale su pomoću ugovorenih signala izvještavati organe NOO-a i poduzimati druge mjere zaštite ljudi i imovine.²⁰⁹

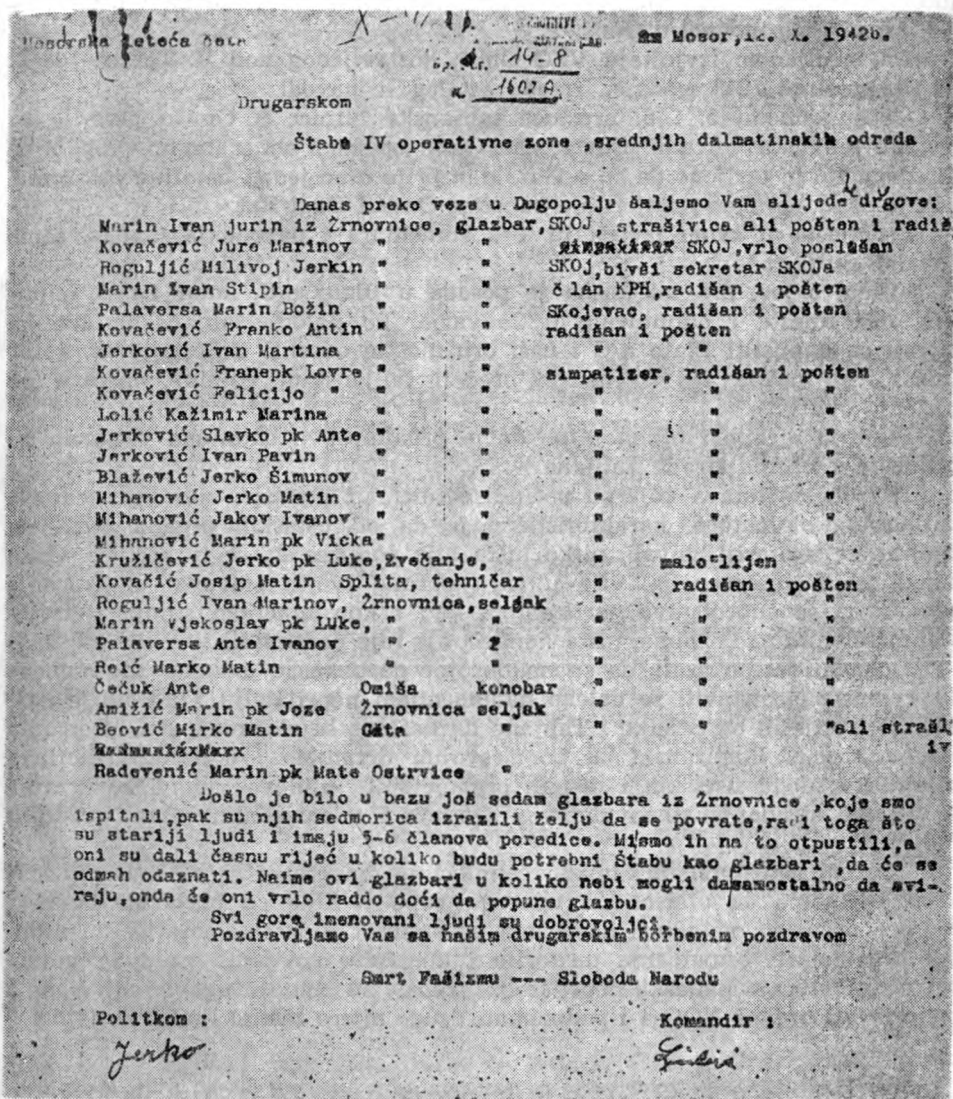
^m Zvečanje u NOH-u. Predbilješke iz razgovora sa S. Reićem-Peticom. AVII, arhiv NOB, reg. br. 7-1/n, k. 1102. Isto, arhiv NDH, reg. br. 29/1-36, k. 1602.

²⁰⁸ Isto, arhiv NOB, reg. br. 20/, k. A. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 16/170—174.

²⁰⁹ Avn, arhiv NOB, reg. br. 4-43/6, k. 2007. Zvečanje u NOB-u. D. Gizdić, n. dj. str. 598.

Dvojica terenskih radnika iz Krilo-Jesenica, Ivan Kalina i Miljenko Kalina, izveli su 2. listopada akciju u selu. Usred dana su razoružali finance u financijskoj stanici Krilo, oduzeli im municiju i oružje. O akciji se u izvješčaju Kotarske oblasti Omiš kaže:

»Dne 2. listopada 1942. g. u 14,40 sati dok se je zapovjednik razdjela preglednik Jerković Stanko nalazio u pisarnici za pisačim strojem kod razdjela rizničke straže Krilo-Jesenice, općina Priko-Poljica, kotar Omiš, iznenadno su u pisarnu upala dva naoružana nepoznata čovjeka koji su u

Faksimil dopisa Mosorske letuće čete Štabu IV operativne zone o upućivanju glazbara iz Žrnovnice kao i nekoliko drugih dobrovoljaca

rukama imali revolver i bombe... u ime partizana zahtjevali su oružje i municiju ... uzeli su:

- 1) 2 (dva) komada vojničkih pušaka pod br. 177232 i 177608,
- 2) dvije nabojnice,
- 3) 2 (dva) vojnička noža,
- 4) 2 (dva) opasača i 100 komada naboja za pušku M. 24.

Druge vojne opreme posteljine i slično, koje se nalazilo u razdjelu nisu uzeli... Partizani su po odnošenju navedenih pušaka i ostalog oružja i naboja otišli u pravcu planine Mosor, a vjerojatno da je bilo još partizana, koji su bili podalje razdjela rizničke straže u Krilu, u slučaju da bi nastao odpor, pa da bi priskočili u pomoć po nastaloj pucnjava...²¹⁰

U toku listopada 1942. godine stalno su pristizali novi dobrovoljci koji su se javljali komandi LMC. Manji je broj dobrovoljaca zadržan u sastavu LMC, a većina ih je upućena na raspored u Stab IV operativne zone. Među dobrovoljcima, upućeno je na raspored 12. listopada i 16 glazbara iz Zrnovnice. U popratnom dopisu Komanda daje obrazloženje u vezi glazbara:

Partizanska glazba iz Zrnovnice za vrijeme predaha borbe svojom muzikom podiže borbeni moral boraca

»Došlo je bilo u bazu još sedam glazbara iz Zrnovnice, koje smo ispitali, pak su njih sedmorica izrazili želju da se povrate, radi toga što su stariji ljudi i imaju 5—6 članova porodice. Mi smo ih na to otpustili, a oni su dali časnu riječ u koliko budu potrebni štabu kao glazbari, da će se odmah

²¹⁰ AVII, arhiv, NDH, reg. br. 11/8, k. 228. Arhiva SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 1941/42 od 10. X 1942.

odazvati. Naime, ovi glazbari u koliko ne bi mogli da samostalno sviraju, onda će oni vrlo rado doći da popunu glazbu.«

S grupom glazbara upućeno je i 10 dobrovoljaca.²¹¹

Istim ilegalnim kanalima dostavljaju se paketi, pisma i druge pošiljke za borce. Sve se pošiljke šalju za Stab IV operativne zone, preko zaduženih drugova za taj posao, uz dostavnicu koju potpisuje starješina jedinice komandir Ljubo Dumičić-Ljubić i ekonom Ivo Sperac. Pakete u ostale pošiljke primali su uz potpis na vezi u Dugopolju Jozo Cukrov, Mate Pavić, Mate Radina, Božo Perišić i drugi. Upućeno je tako 2. listopada 7 paketa raznog sadržaja, 12. listopada dva paketa za Dragu Kapića i Josipa Tomasovića, 17. listopada su poslana četiri paketa za Veljka Mandića, Ljubu Buljevića, Antu Tomića i Antu Plosnića.²¹²

Jedna borbena grupa prebacila se 7. listopada iz Mosora na Omišku Dinaru. Zajedno s terenskim radnicima srušili su dio ceste koja vodi iz Omiša prema Makarskoj u predjelu Vruja—Dubci u dužini od 20 metara. Ista borbena grupa izvršila je 11. listopada ekonomsku akciju u Marušićima u kojoj je, kod određenih osoba, konfiscirana hrana.

Zajedno sa Solinskom i Dugopoljskom udarnom grupom, LMV je 13. listopada izvršio napad na vlak koji saobraća na relaciji Split—Sinj. Vlak je zaustavljen na dijelu pruge između Dicma i Dugopolja. Na poziv da se predaju talijanski su vojnici otvorili vatru. Borba se vodila od 11 do 12 sati, a poginulo je oko 40 talijanskih vojnika dok je izvjestan broj zarobljen: tri željezničara, četiri talijanska financa, sprovodnik vlaka i jedan domobran. Zaplijenjene su 42 puške, 1 puškomitraljez, 38 komada ručnih bombi, 2-38 metaka, 9 ranaca, 10 pari cipela i raznih drugih odjevnih predmeta, nešto hrane, 1035 lira i 675 kuna. Većina od poginulih talijanskih vojnika sahranjena je 15. listopada 1942. godine na splitskom groblju Lovrinac, a manji broj otpremljen parabrodom za Trst. Od zarobljenih financa, trojica su 21. listopada puštena za Split. Pri napadu na vlak, u borbi s Talijanima, ranjen je zamjenik komandira Nikola Lučić Matešan.²¹³

Udarna borbena grupa LMC i Dugopoljska desetina zaustavili su 19. listopada autobus koji saobraća na liniji Split—Sinj. Među putnicima su bila dvojica suradnika okupatora i jedan domobranski podoficir. Uhapšeni su i sprovedeni za Mosor.

Jedan vod LMC (komandir voda Dane Marušić, a delegat voda Ivan Barbarić), predvođeni terenskim radnicima Stipom Skaričićem i Perom Tičinovićem, izvršio je 23. listopada napad na žandarmerijsku stanicu u Podgrađu. Stanica je bila smještena u kući Filipa Marušića na Brdu. Poslije akcije je izvršeno djelomično rušenje Pavić mosta. U Podgrađu je tada oformljen punkt sa zadatkom vršenja kontrole prelaza preko Pavić mosta.²¹⁵

²¹¹ AVII. arhiv NOB, reg. br. 14-8, k. 1602 A. D. Glzdić, n. dj. str. 583.

²¹² AVII. arhiv NOB, reg. br. 9-8, reg. br. 15-8, reg. br. 17-8, k. 1602 A.

²¹³ AVII. arhiv NOB, reg. br. 42/4, k. 1492. AVII. arhiva talijanska, reg. br. 21/4-23: reg. br. 21/4-24; 22/1a-1, k. 558 i k. 561. AVII. arhiv NDH, reg. br. 38 3-1, k. 244.

²¹⁵ AVII. arhiva talijanska, reg. br. 21/4a-3. Isto. arhiv NOB, reg. br. 16/4, k. 2; reg. br. 27/3, k. 1490 A. isto, arhiv NDH, reg. br. 13/6-1, reg. br. 28/7-1, k. 71. S. Skaričić, Podgrađe u NOB-u (kod autora).

PRVI UDARNI MOSORSKI BATALJON

PK KPH za Dalmaciju je procijenio situaciju na području Mosora i uvidio potrebu formiranja jedne veće, borbeno spremnije partizanske jedinice koja će se moći oduprijeti jačim snagama agresora i domaćih izdajnika. Poučeni nedavnim događajima, PK KPH za Dalmaciju i Štab IV operativne zone, odlučili su se na formiranje partizanske jedinice jačine bataljona. Jedinica je trebala biti oružani oslonac naroda i politička snaga u ovom kraju.

Od boraca i starješina 1. dalmatinske brigade, Leteće mosorske čete i novopridošlih dobrovoljaca formiran je 27. listopada 1942. godine 1. udarni mosorski bataljon. U izvještaju, kojeg je uputio štab novoformirane partizanske jedinice Štabu IV operativne zone, između ostalog se navodi:

Slijeva na desno: Blaženka Mimica-Luce, član KK KPH Omiš; Stevo Opačić, komandant Prvog udarnog mosorskog bataljona; Ante Pavišić-Tonko, komesar 1. čete 1. udarnog mosorskog bataljona; Zvonko Lelas (s puškom o ramenu), komesar bataljona; Venko Mimica (pozadi ispred stroja), komandir 3. čete 1. udarnog mosorskog bataljona

»Dana 27. 10. 1942. g. Rješenjem Bataljanskog biroa KP IV. bataljona »Tadija Anušić« 1. Dalmatinske N. O. udarne brigade a na traženje članova PK (PK KPH za Dalmaciju — pr. autora) druga Bajera (Ivan Amulić-Bajer organizacioni sekretar PK KPH za Dalmaciju — pr. autora) i člana politodjela 1. Dalm. N. O. ud. brigade druga Zdravka (Pasko Romac — pr. autora) postavljen je za privremenog komandanta I. mosorskog udarnog bataljona (novoformiranog) drug Opačić Stevo, komandir III čete IV bat. 1. dalm. ud. brig, a za politkomesara drug Lelas Zvonko, dosadašnjeg politkoma II čete istog bataljona.«

Daje se objašnjenje u vezi komandanta 1. udarnog mosorskog bataljona:
»Drugim riješenjem Bataljanskog biroa KP IV bataljona I dalm. brig, a na traženje druga Bajera i Zdravka, sadašnji komandant ovog bataljona ima da se vrati u svoj prvi bataljon, a na njegovo mjesto postavljen je drug Dimitrije Vojvodić-Zeko, dosadašnji zamjenik komandanta IV bataljona.

Pošto drug Zeko još nije stigao to se drug komandat Opačić nalazi još u ovom bataljonu dok ne stigne drug Zeko«.²¹⁵

U Prvom udarnom mosorskom bataljonu su bili postavljeni na dužnosti slijedeće starješine: Stevo Opačić za komandanta i Dušan Dumičić za njegova zamjenika. Politički komesar je bio Zvonko Lelas, njegov zamjenik Stipe Marković-Stevo, a rukovodilac SKOJ-a Marjan Mimica. Ivo Sperac je bio ekonom, a njegov zamjenik Stipe Mimica. Komandir 1. čete je bio Jure Mar-

Treća četa 1. udarnog mosorskog bataljona u stroju s komandir 1. čete Venkom Mimicom

ković, zamjenik komandira Ante Zokić, politički komesar Ante Pavišić-Tonko i zamjenik politkomesara Jozo Marušić pok. Lovre.

U drugoj četi komandir je bio Fabijan Milišić, zamjenik komandira Mirko Vučković, politički komesar Luka Vučković i zamjenik Branko Marić. Venko Mimica je komandir treće čete, zamjenik komandira Filip Vučković, politički komesar Ante Lelas-Tonko i zamjenik politkomesara Luka Stanić.²¹⁶

Odmah nakon formiranja, trebalo je na osnovu naređenja Štaba IV operativne zone djelovati duž komunikacije Split—Sinj. Međutim, zbog upućivanja pojedinih jedinica na različite pravce, bataljon nije mogao zajednički

²⁵ Kronologija oslobodilačke borbe naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 360. AVII, arhiv NOB, reg. br. 4—8, k. 1602 A.

²⁶ Isto, reg. br. 58/1-3, k. 1490 A.

Udarnog Mosorskog Bataljona
Službeno ; Dne, 2. XII 1942.

Ep. Por. 15-P
K. 16029

Drugarskom (H.C. un. 55)
Štabu IV operativne zone
Livno.

Dana 27. X. 1942. Riješenjem Bataljonskog biroa K-P- IV bataljona Tadije Anušića I Dalmatinske N.O. udarne brigade a na traženje člana P-K- Druga Bajera i člana Polit odjela I. Dalm. N. O. Ud. Brigade druga Zdravka, postavljen je za privremenog Komandanta I Mosorskog udarnog Bataljona /novo formiranog /drug Opačić Steve komandir III čete IV bat. I Dal. ud. brig., a za politkoma drug Lelas Zvonko paž dosadašnjeg politkoma II čete istog Bataljona.

Dana 2. XII. drug Komandant ovog bataljona sa nepotpunom prvom četom napao je dva talijanska kamiona na cesti Split - Omiš kod Grljevca, i rezultat je bio sljedeći: unušteno je 20 talijanski vojnika i podoficira, a zarobljeno 11. Između mrtvih i zarobljenih ima 1 talj Pilanaca. Oba kamiona su zapaljena. Zaplijenjeno je jedan teški mitraljez, jedan puško mitraljez, sedam pištolja, 14 pušaka, 1250 metaka, dvije automobilske gume, 4 šinjela, 5 bluza, 5 čakšira, 4 košulje, 8 deka, 11 ručnih bombi.

Takodjer presvukli smo deset talijanski zarobljenika koje smo uputili u drugarski Mosečki Bataljon.

Sa vojnim zarobljenicima nalazi se i jedan civilni zarobljenik Miljenko Tomić pk Luke iz Splita, Glavišina 6. Pošto je po svemu izgledu šurovao sa talijanima takodjer smo i njega uputili u Moseč, dok smo drugog civila Antu Kovačića rečenog Bufeta iz Omiša pustili na slobodu, jer svi doka zi su išli u njegovu korist.

Prema vašim direktivama morali smo praviti akcije prvenstveno na otseku Sinj-Klis, ali pošto nam je naša druga četa odsutna već nekoliko dana, to nismo mogli izvršavati sa postojećim malim snagama, ali nadamo se da će mo uskoro i tamo pomrsiti račune neprijatelju.

Drugim riješenjem Bataljonskog biroa K-P-IV bataljona I Dalm Brig. a na traženje druga Bajera i Zdravka sadašnji Komandant ovog Bataljona ima da se vrati u svoj prvi Bataljon, na na njegovo mjesto postavljen je drug Dimitrije Vojvodić - Zeke, dosadašnji zamenik Komandanta IV bataljona.

Pošto drug Zeke još nije stigao to se drug Komandant Opačić nalazi još u ovom Bataljonu dok ne stigne drug Zeke.

Uz drugarski pozdrav
Smrt Fašizmu ---- Slobda Narodu !

Politkom : Komandant :
Lelas Zvonko Steve Opačić

Faksimil izvještaja Štaba 1. udarnog mosorskog bataljona od 2. prosinca 1942. Štabu
IV operativne zone

u akciju. Ovaj do sada provjeren i vrlo uspješan način borbenog djelovanja (po grupama ili manjim jedinicama) na više mjesta i u isto vrijeme, stvarao je kod neprijatelja zabunu i paniku, jer nije mogao ustanoviti koja je to partizanska jedinica niti kakvo je njeno brojčano stanje.

Naređenje Štaba IV operativne zone za akciju 1. udarnog mosorskog bataljona bilo je usklađeno s općim aktivnostima jedinica NOV i POJ na području jugozapadne Bosne. U vrijeme formiranja bataljona drug je Tito donio odluku da se likvidira bihaćka grupacija neprijatelja i da se oslobodi grad Bihać.

Kao rezultat vojnih i političkih uspjeha u NOB-u, oslobođenjem Bihaća 4. studenog 1942. godine, došlo je do sazivanja prvog zasjedanja Antifašističkog vijeća narodnog oslobođenja Jugoslavije 26. i 27. studenog, u kome su naši narodi dobili svoje najviše političko predstavništvo u NOB-u.²¹⁷

Pošto nije bio u mogućnosti djelovati po naređenju, komanda u izvještaju upućenom Štabu IV operativne zone ističe:

«•Prema vašim direktivama morali smo praviti akcije prvenstveno na otcjeku Sinj—Klis, ali pošto nam je naša druga četa odsutna već nekoliko dana, to nismo mogli izvršavati sa postojećim malim snagama, ali nadamo se da ćemo uskoro i tamo pomrsiti račune neprijatelju.»

Ako se nije mogla sprovoditi direktiva, zato se ipak veoma uspješno izvela prva akcija 2. studenog 1942. godine s jednom nepotpunom četom 1. udarnog mosorskog bataljona na komunikaciju Split—Omiš u predjelu zaseoka Grljevac, selo Podstrana (nedaleko od današnjeg hotela »Lav«). Iz zasjede su napadnuta dva talijanska vojna kamiona s vojskom o čemu je dostavljen izvještaj:

»Dana 2. o. mj. drug komandant ovog bataljona sa nepotpunom jednom četom napao je dva talijanska kamiona na cesti Split—Omiš kod Grljevca, i rezultat je bio slijedeći: uništeno je 20 talijanskih vojnika i podoficira, a zarobljeno 11. Zapljeno je: jedan teški mitraljez, jedan puškomitraljez, sedam pištolja, 14 pušaka, 1250 metaka, dvije automobilske gume, 4 šinjela, 5 bluza, 5 čakšira, 4 košulje, 8 deka i 11 ručnih bombi. Također presvukli smo deset talijanskih zarobljenika koje smo uputili u drugarski Mosečki Bataljon.

Sa vojnim zarobljenicima nalazi se i jedan civil zarobljenik M. T. pk. Luke iz Splita.. . Pošto je po svemu izgledu šurovao sa talijanima, također smo i njega uputili u Moseć, dok smo drugog civila Antu Kovačića rečenog Bufeta iz Omiša pustili na slobodu, jer svi dokazi su išli u njegovu korist.»²¹⁸

Druga četa postavila je zasjedu 5. studenog 1942. godine u predjelu Kočina brda (nedaleko Dugopolja), o čemu je dostavljen izvještaj:

»Dana 5. o. mj. bio je drug komandant sa jednom četom na položaju u Dugopolju (na Kočinom brdu) u zasjedi na željeznicu ili kamione ili neku patrolu, koja bi eventualno naišla.

Zbog već kompromitiranog inače slabog i otvorenog položaja (jer tamo na tom sektoru nema boljeg) bili smo otkriveni i morali smo napustiti položaj. Baš kada smo bili otkriveni zarobili smo jednog žandara pod oružjem,

^{1,7} Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, knj. 1, str. 279—285. Istorijski atlas oslobođilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, Bihaćka operacija 1942.

²¹⁸ Arhiv SO Omiš, nedjeljni izvještaj VZC, V. T. broj 105/42 od 5. XII 1942. AVII, arhiv NOB, izvještaj Štaba 1. ud. mosorskog bataljona od 2. XI 1942. Isto, reg. br. 47/4, k. 1492. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 8/2-1, k. 562; reg. br. 2/5a-1, reg. br. 3/5a, k. 535. Isto, arhiva NDH, reg. br. 44/3-2, k. 244.

Borci 1. udarnog mosorskog bataljona snimljeni u zimi 1942/43. kod planinarskog doma na Mosoru. S lijeva na desno: kleči s puškomitraljezom Pere (iz Sitna Gornjeg); Venko Mimica čuči s puškom u ruci; Luka Stanić, stoji gologlav; Zvonko Lelas, stoji s puškom k nozi i Perija (iz Solina)

Prvi udarni mosorski bataljon u stroju (karikatura Joke Kneževića)

voj⁶S^{smo} poslije streljali, jer je isti bio već jednom zarobljen i pušten na jjobodu, i on se ponovno vratio u službu okupatoru. Treću čet^u ovog bata-
jjona nismo još formirali, jer za istu nedostaje žive snage.

Danas smo primili izvještaj qd naše obavještajne službe, da u Splitu stoje spremne dvije italijanske divizije spremne za napad na Dugopolje, Muć i okolicu. Mi smo protiv ovog preduzeli mjere predustrožnosti. Doznali smo da je i u Omiš stiglo pojačanje i u Krilo, tako da se Italijani potpuno obez-
bjeđuju na sektoru i samoj cesti Split—Omiš«.²¹⁹

Borci su navečer 6. studenog 1942. godine, u povodu 25. obljetnice Okto-
barske revolucije, na vrhovima Mosora i Omiške Dinare zapalili kresove, a omladina Borka je iznad Omiša izvjesila hrvatsku zastavu sa zvijezdom petokrakom i crvenu zastavu sa srpom i čekićem koje su tek slijedećeg dana skinute.

Grupa boraca se od 6. na 7. studeni prebacila iz Omiške Dinare u predio Svinišća i na području prema Kučićima porušila je 4 željezna stupa daleko-
voda koji iz HE Kraljevac napajaju strujom Omiš i Split.²²⁰

U izvještaju VZC. taj. broj 98/42 od 11. XI 1942. godine, s tim u vezi se iznosi:

»10) Dana 7. ov. mj. oko 18 sati postao je u Omišu prekid struje. Prove-
denim izvidima ustanovljeno je, da su partizani oko 4 km daleko od Omiša srušili jedan električni stup. Struje nije bilo sve do danas u 12 sati. Odmah prve noći komunisti su iskoristili mrak te su u Omišu na vidna mjesta nacrtali komunističke znakove (srp i čekić) te istakli jedan letak. Iste noći istakli su partizani na brdu nad Omišem jednu veliku crvenu zastavu i jednu hrvatsku sa petokrakom zvijezdom. Talijanski su vojnici sve ovo odmah ski-
nuli odnosno iskidali. Na više mjesta na okolnim brdima kao i na Braču partizani su palili velike vatre, a to sve za obljetnicu boljševičke revolu-
cije...-K²²¹

MOSORSKI BATALJON U SASTAVU TREĆE DALMATINSKE BRIGADE

Naređenjem Štaba IV operativne zone (8. XI 1942), 1. udarni mosorski bataljon krenuo je iz Mosora na planinu Moseć, u selo Vrba kod Muća, radi ulaska u sastav novoformirane 3. dalmatinske brigade.²²²

U selu Vrba formirana je 12. studenoga 1942. godine 3. dalmatinska bri-
gada u čiji su sastav ušli Mosečki partizanski bataljon, 1. udarni mosorski bataljon i Rogoznička partizanska četa.

Treća dalmatinska brigada je pored Štaba brigade i prištapskih jedinica imala u svom sastavu tri bataljona s ukupno 560 boraca. U Štabu brigade nalazili su se Branko Dude komandant, Stanko Parmač zamjenik koman-
danta, Mate Ujević politkomesar i Ante Roje-Levaj zamjenik politkomesara.

Prvi udarni mosorski bataljon (sa 150 boraca) bio je u sastavu 3. dalma-
tinske brigade određen kao 3. bataljon s tri čete a svaka je četa imala po tri

Isto, arhiv NOB, reg. br. 19-8, k. 1602 A. Zbornik VII, tom V, knj. 9, dok. 69, str. 210; fcnj. 10, dok. 18, str. 81.

** Isto, knj. 9, dok. 69, str. 210. D. Gizdić, n. dj. str. 654. Dnevne vijesti Agitpropa PK za Dalmaciju, br. 45 od 18. XI 1942 (Muzej narodne revolucije Split).

*< AVII, arhiv NDH, reg. br. 44/3-2, k. 244.

**> D. Gizdić, n. dj. str. 663.

formacijska voda. U Štabu 3. mosorskog bataljona su postavljeni Stevo Opačić komandant, Dušan Dumičić zamjenik komandanta, Stipe Marković-Stevo politkomesar, Zvonko Lelas zamjenik politkomesara, rukovodilac SKOJ-a Marjan Mimica, intendant Ivo Sperac i zamjenik intendanta Stipe Mimica. Komandir 1. čete bio je Jure Marković-Pčela, a njegov zamjenik Ante Zokić. Ante Pavišić-Tonko bio je politkomesar, a zamjenik Jozo Marušić. Komandir 2. čete je Fabjan Milišić, zamjenik komandira Mirko Vučković, politkomesar Luka Vučković i zamjenik politkomesara Branko Marić. U trećoj četi komandir je Venko Mimica, zamjenik komandira Filip Vučković, politkomesar Ante Lelas-Tonko i zamjenik Luka Stanić.²²³

PONOVNO FORMIRANJE I DEJSTVA LETEĆE MOSORSKE CETE

Odlaskom 1. udarnog mosorskog bataljona u sastav 3. dalmatinske brigade, u planini Mosor ne ostaje niti jedna partizanska jedinica. Na traženje KK KPH Omiša, a po odobrenju PK KPH za Dalmaciju i naređenju Štaba IV operativne zone, Ljubo Dumičić-Ljubić odabire grupu od 20 boraca i vraća se u Mosor. U grupi su bili Ljubo Dumičić, Milan Novaković, Ante Krnić, Kažimir Mihanović, Nikola Lelas-Zdrakalo, Mate Vladović, Ervin Baučić-Rino, Nikola Lučić-Matešan, Ivan Cukušić i drugi.²²⁴

Po povratku u Mosor, pridolaskom novih dobrovoljaca, grupa brzo pre-rasta u Leteći mosorski vod, a nedugo zatim u Leteću mosorsku četu. Sastav komande LMOV, a kasnije i LMC je bio: Ljubo Dumičić-Ljubić komandir, Nikola Lučić-Matešan zamjenik komandira, Tadija Pejčković politkomesar i zamjenik politkomesara Tadija Mihanović-Barba. Jedinica vrlo uspješno, samostalno ili zajedno s 3. bataljonom 3. dalmatinske brigade, izvodi borbene akcije.²²⁵

Značajne su dvije akcije na rušenju željeznih stupova dalekovoda HE Kraljevac—Omiš. Na predjelu Svinišća i Kučića, borbena je grupa od 16. na 17. studenog 1942. godine, pomoću eksploziva porušila 8 dalekovodnih stupova, razbila 196 izolatora, dok je žica od dalekovoda pohranjena na sigurno mjesto.

Zbog pojave krađe žice koja se prodavala, jer je bila od bakra, KK KPH Omiša i KNOO Omiš su preko NOO-a uputili upozorenje i zahtjev da se protiv svih koji se uhvate da švercaju ukradenom žicom poduzmu odgovarajuće mjere.

Ista borbena grupa porušila je 19. studenog, u predjelu Svinišća, dva željezna stupa čime je još više onemogućila osposobljavanje jedinog izvora za napajanje električnom energijom naselja i tvornica.

Zbog nedostatka struje došlo je do prekida rada tvornica, zbog čega se guverner Dalmacije Bastianini obratio Mussoliniju. Upoznao ga je s posljedica prekidu rada HE »Kraljevac-« i zamolio za intervenciju, kako bi im

²²³ Zbornik VII, tom V, knj. 9, dok. 35, str. 112; knj. 10, dok. NOB, reg. br. 8/1, k. 845; reg. br. 32/3, reg. br. 58/1-3, k. 1490 A.

²²⁴ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. 107, str. 211; dok. NOB, reg. br. 8/1, k. 845. K. Mihanović, V. Pavlica, Sjećanja (kod autora).

²²⁵ Dr Fritz ..., Geološki opis planine Mosor, izdanje Poljička Zupa 1904.

28, str. 113. AVII, arhiv

134, str. 257. AVII, arhiv

se iz rudnika Raša uputila što veća količina ugljena radi stavljanja u pogon termoelektrane u tvornici cementa u Solinu.²²⁶

Treći bataljon 3. dalmatinske brigade, s dijelom LMC, izvršio je od 29. na 30. studenog 1942. godine napad na neprijateljsko uporište u selu Bisko, međutim, ustaše su se dobro utvrdile koristeći se kamenim zgradama. U borbi su poginula tri i ranjena četiri borca. Pošto se pretpostavljalo da će neprijatelj intervenirati iz susjednih garnizona, jedinice su se povukle u pravcu Mosora. Pred povlačenje zapaljene su neke zgrade iz kojih su ustaše pružale otpor, a izvršena je i konfiskacija hrane. U borbi je neprijatelj imao četiri poginula i sedam ranjenih vojnika, dok su četiri ustaše zarobljene.

U nedjeljnom izvještaj VZC, za period od 29. XI do 5. XII 1942. godine, iznosi se:

»Dana 30. studenog t. g. oko 1 sat upalo je oko 200—300 naoružanih partizana na selo Bisko, 13 km od sela Dicma, općina Klis, kotar Omiš, i tom prigodom nakon 6 satne borbe odnjeli milicionerima 4 puške, sobom odveli 3 milicionera i jednog domobranskog satnika, dok je jedan milicioner poginuo i 3 građanske osobe.

Partizani su zapalili 2 kuće i 4 pojate, dok su odagnali 6 volova, 4 krave i 2 junice te odnjeli razne robe i 300 kg žita kao i 20.000 kuna u novcu.

Milicioneri su navodno ubili 9 partizana, dok u svemu jedan nađen mrtav«.²²⁷

Grupa iz LMC, koja je bila na osiguranju Pavić mosta na rijeci Cetini kod Podgrada, bila je vrlo aktivna. Da bi spriječila bilo koju intervenciju ili iznenadni napad Talijana i ustaša iz Zadvarja u pravcu Podgrada i slobodne teritorije, izvršeno je 2. i 3. prosinca 1942. godine djelomično rušenje Pavić mosta.

To, naravno, nije ostalo nezapaženo od neprijatelja, pa 4. prosinca interveniraju Talijani i ustaše iz garnizona Zadvarje u cilju osposobljavanja mosta za prelaz. U tome su ih partizani spriječili i natjerali na povlačenje u pravcu Zadvarja.

U izvještaju VZC se navodi:

»Dana 2. prosinca t. g. zaposjeli su partizani selo Koštanje i Podgrade općina Šestanovac, kotar Omiš, te su zatvorili »Pavić most«.

Dana 3. prosinca partizani su oštetili »Pavić most« na rijeci Cetini izvadivši daske, te ga onеспособili za prelaz kolima. Kada je naišao jedan vod talijanske vojske iz Zadvarja, partizani su na ovaj pripucali, koji se je nakon toga povukao u Zadvarje.

Dana 4. prosinca oko 8 sati jedan je vod talijanske vojske iz Zadvarja pokušao prijeći most, ali se i ovaj put morao povući u Zadvarje, jer su partizani spriječili prelaz otvorivši puščanu i strojnopuščanu vatru. U svim ovim okršajima nije poznato, da li je bilo gubitaka na obim stranama, dok je poginuo jedan slučajan prolaznik iz Kučića«.²²⁸

Treća četa 3. mosorskog bataljona 3. dalmatinske brigade, na čelu s komandantom Stevom Opačićem, organizirala je 4. prosinca zasjedu u pred-

²²⁶ D. Gizdić, n. dj. str. 681. AVII, arhiva talijanska, reg. br. 1/12-1, reg. br. 11/12-1, reg. br. 20/12-1, k. 553; reg. br. 15/2-1, k. 562. Isto, arhiv NDH, reg. br. 21/2-1, k. 138. Isto, arhiv NOB, reg. br. 47/4, k. 1492.

²²⁷ Isto, arhiv NOB, reg. br. 8/1, k. 845; reg. br. 17/3a, k. 102 B. Isto, arhiv NDH, reg. br. 28/7-1, k. 71. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. br. 107, str. 212.

²²⁸ I. Barbarić, Sjećanja na MPO (kod autora). AVII, arhiv NDH, reg. br. 28/7-1, k. 71. S. Skaričić, isto.

jelu Sv. Martina (Podstrana), oko 200 metara istočno od groblja u pravcu Mutograsa.

Jedna grupa boraca, većinom iz Dugopolja, u sastavu: puškomitraljezac Marko Križan, njegov pomoćnik Ivan Čečuk-Jugović (iz sela Borak), Mirko Vučković, Petar Vukasović (zvani Pećina), Vicko Vučković, Mate Radina i Ante Vučković, po naređenju komandanta bataljona Steve Opačića, zaposjeli su kuću (koja je bila u izgradnji) s desne strane puta na pravcu Sv. Matin—Mutogras u blizini mora, gdje su organizirali zasjedu. Ostali dijelovi 3. čete zauzeli su položaje iznad ceste u pošumljenom predjelu, a s manjim snagama je izvršeno osiguranje iz pravca Splita i Omiša.

Između 8 i 9 sati naišla su dva talijanska vojna kamiona iz pravca Omiša, u kojima su se nalazili crnokošuljaši iz 89. CC NN legije-bataljona iz sastava divizije »Bergamo«. Na prvi je kamion otvorena vatra iz puškomitraljeza i pušaka, pa se kamion srušio s ceste i zaustavio u neposrednoj blizini zgrade gdje su bili borci u zasjedi. Borbu su prihvatili i ostali borci, koji su s položaja iznad ceste izvršili juriš u pravcu kamiona i na taj način u potpunosti obezglavili neprijatelja. Talijanski fašisti su pokušali pružiti otpor, a posebno vojnici iz drugog kamiona koji se zaustavio desno od ceste na malom uzvišenju. Međutim, kad su čuli komandanta Stevu Opačića kako je uzviknuo: »Drugovi borci, juriš za mnom!« — i kada su vidjeli kako im prilaze borci, otpor je pretvoren u paničan bijeg. U bijegu je većina crnokošuljaša izginula.

Među zarobljenim talijanskim vojnicima nalazio se i Detoni Cvitan, koji je bio povezan s terenskim radnicima u Omišu. Prepoznao ga je Ivan Čečuk-Jugović, pa je zadržan u bataljonu. Zaplijenjen je jedan teški mitraljez, četiri puškomitraljeza, 30 pušaka, 80 ručnih bombi i oko 4.000 metaka.²²⁹

Odmah poslije akcije, interveniraju Talijani iz garnizona Splita i Omiša, upadaju u Podstranu i vrše odmazdu nad nedužnim stanovništvom. Istog su dana ubili 23 rodoljuba i zapalili 30 stambenih i drugih zgrada. O izvedenoj akciji u predjelu Mutograsa, u izvještaju VZC se iznosi:

»Istog dana (4. XII 1942. — pr. autora) rano ujutro oko 8 sati napalo je 250—300 naoružanih partizana na cesti Split—Omiš, nedaleko od sela Krila (greškom je zamijenjeno Krilo za Podstranu — pr. autora) dva samovoza talijanskih vojnika, zapalili samovoze te ubili 24 talijanska vojnika, dok su ostali vojnici zarobljeni po partizanima. Radi odmazde iz Splita i iz Omiša oko 10 sati istog dana došlo u Krilo nekoliko satnija talijanske vojske, koja je u selu Podstrani, općina Poljica, kotar Omiš, zaklala 23 osobe (muških i ženskih) te zapalila oko 30 kuća.

Razlog ovog postupka jeste taj, što je talijanska vojska očekivala od seljaka iz Podstrane, da im dojavu prolaz partizana, pak budući to nisu učinili, drže ove žrtve kao saučesnike odnosno pomagače partizana.

Osim toga talijanska je vojska uhapsila i u Omiš dopremila župnika, glavaru i 12 seljaka iz sela Podstrane«.²³⁰

Dijelovi 3. bataljona 3. dalmatinske brigade, zajedno s borcima LMC, izvršili su od 3. na 4. prosinca 1942. godine napad na talijansko-ustaški garnizon u Blatu n/C. U napadu je ostvaren djelomičan uspjeh. Zbog nabu-

²²⁹ AVII, arhiv NOB, reg. br. 11/1, k. 845; reg. br. 17/3a, k. 102 B; reg. br. 26/1, k. 1290 A. Isto, arhiva talijanska, reg. br. 38/5, k. 2. Zbornik VH, tom. V, knj. 32, dok. 190, str. 525.
²³⁰ AVII, arhiv NOB, reg. br. 26/1, k. 1290 A; reg. br. 29/3, k. 102 B. Isto, arhiv NDH, reg. br. 8/1-27, k. 16; reg. br. 42/4-1, k. 172. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. br. 166, str. 333—334; dok. br. 322, str. 582. Zbornik VU, tom V, knj. 10, dok. br. 28, str. 114; dok. br. 112, str. 392.

jale rijeke Cetine i jačeg otpora neprijatelja, partizanske su jedinice uspjele izbiti na desnu obalu i povući se. U akciji je teže ranjen Ivan Salov.

Ipak je napad imao rezultata, jer se više u Blatu n/C Talijani nisu mogli osjećati sigurnima. Ubrzo napuštaju garnizon i povlače se u pravcu Zadvarja. Na putu su ih napali partizani, pa su se Talijani ponovno spašavali bijegom. O tome u izvještaju V2C piše:

»•Dana 5. o. mj. talijanska je posada u Blatu n/C, kotar Omiš, napustila ovo mjesto i otputovala u Zadvarje. Po nalogu talijanskog časnika morali su napustiti Blato n/C i naši oružnici te odseliti u Sestanovac, kotar Omiš, i to nakon što su oružje predali taljanskim vojnim vlastima po traženju ovih.

Na putu za Sestanovac partizani su napali ovu vojsku te se je razvila borba u kojoj je jedan talijanski časnik lakše ranjen, dok drugih gubitaka nije bilo.²³¹

Dana 6. o. mj. veći dio talijanske vojske napustio je Zadvarje te su otputovali preko Omiša za Split. U Zadvarju je ostala jedna bojna talijanske vojske, koja raspolaže sa topništvom, bacačima bombi, te lakim i teškim strojnicama. Ova je bojna ostala u Zadvarju radi osiguranja hidrocentrale u Kraljevcu.«

U istom izvještaju VŽC, dalje se navodi stanje i aktivnosti partizana što najbolje ilustrira stvarnu situaciju:

»Noću između 5. i 6. prosinca talijanske bitnice u Omišu otvorile su žestoku topničku vatru u pravcu sela Gata, općina Poljica, kotar Omiš, a to s razloga što je javljeno da je u Gata dan prije ušao jedan bataljon partizana, koji je navodno imao namjeru da napadne Omiš i Dugi Rat.²³⁻²

Noću između 7. i 8. o. mj. partizani su na putu Omiš—Rogoznica prepilali 10 brzozvanih stupova.

Dana 8. o. mj. održali su partizani kratki govor sakupljenom narodu u selo Koštanje, općina Sestanovac, kotar Omiš, a isto tako u Podgrađu i u Zečevici, sve kotar Omiš.

Dana 9. prosinca 1942. g. stigla je u Makarsku naša vojska u sastava dvije ustaške satnije (željezna bojna), koja kao posada ostaje u Makarskoj. Talijanska vojska od koji dan ima napustiti Makarsku..,«²³³

Sredinom prosica 1942. godine okupatorske su jedinice, zajedno s jedinicama domaćih izdajnika, otpočele s napadima jačih snaga kao uvod u predstojeću IV neprijateljsku ofanzivu. U ostvarivanju cilja spriječavanja jačanja partizanskih snaga i njihovog zauzimanja slobodne teritorije, iz zapadne se Srbije prebacuje 7. SS divizija »Prinz Eugen«.

Poslije uspješnih borbi 2. proleterske divizije i 3. dalmatinske brigade u čišćenju cetinske doline (od Vrlike do Sinja) i prenošenjem borbenih aktivnosti prema Livnu, koje je oslobođeno u žestokim borbama od 5. do 15. prosinca, neprijatelj je pretrpio velike gubitke. U tom su periodu od velikog značaja bile komunikacije koje od Jadrana vode ka unutrašnjosti. Odnosi se u prvom redu na pravce Split—Sinj, Split—Omiš—Makarska, Zadvarje—Imotski i slično. Sve partizanske jedinice, koje su bile na područjima Mosora,

²³¹ Arhiv SO Omiš, izvještaj V2C Omiš, V. T. br. 10/42. od 15. XII 1942.

^m Isto.

³³³ NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. 390, str. 731—733. AVII, arhiv NDH, reg. br. 29/1-37, k. 16; reg. br. 54/3-2, k. 244.

Biokova, Moseća, Kamešnice i Dinare, po naređenju Štaba IV operativne zone razvile su borbene aktivnosti duž ovih komunikacija.^{231*}

Sredinom prosinca 1942. godine na području Mosora nalazila se LMC, koja je usmjerila svoje aktivnosti na objekte. To se može pročitati u izvještaju kojeg je komanda dostavila Štabu IV operativne zone:

«Dana 10. 12. 1942. g. porušili smo put Blato—Šestanovac: na prvo mjesto 4 m dužine, 3 m dubine, na drugo mjesto 2 m dužine i 1,50 m dubine, na treće mjesto 3,50 m dužine i 2,50 m dubine, na četvrto mjesto 3 m dužine i 2 m dubine.

Borci Leteće mosorske čete

Dana 11. 12. 1942. g. porušili smo put Bisko—Dolac, na više mjesta i stavili prigrade, tako da je onemogućeno autima kao i tenkovima da saobraćaju na istom.

Dana 10. 12. 1942. g. porušili smo put Blato—Trilj: na prvo mjesto 4 m dužine i 1 m dubine, na drugo mjesto 3,50 m dužine i 1,50 m dubine, na treće mjesto 14 m dužine i 1,50 m dubine, na četvrto mjesto 3 m dužine i 1 m dubine.

Dana 12. 12. 1942. g. porušili smo put koji vodi Blato—Bisko, porušili smo 2 mosta i 2 tumbina i postavili nekoliko prigrada od kamena. Svi putevi koji vode put Blata onemogućeni su za saobraćaj auta kao i tenkovi, ali se samo nalazimo sa malim snagama, saznali smo da italijani napuštaju Zadvarje a da su doveli ustaše i domobrane — oko 400 vojnika.«

U istom se izvještaju navode i dvije konstatacije:

»Pošto je sada ovdje vrlo veliki oslobođeni sektor trebalo bi jače snage, pa ako možete pošaljite koju jedinicu, i... Pojavila se jedna banda koja pljačka na naše ime u selu Srijane, pak smo jednog uhapsili kojega ćemo likvidirati, taj isti je na mnogo mjesta pokrao i to na ime naše-«.²³⁵

I dalje LMČ nastavlja s borbenim akcijama i diverzijama na području Mosora. U dostavljenom izvještaju pretpostavljenoj komandi navodi se da je 15. prosinca 1942. godine izvršena akcija u selu Katuni i što je sve tom prilikom konficirano. Uhvaćena su dva proustaška elementa, opisuje se njihovo držanje i kako je s njima postupljeno. Izvještava se o stanju i događanjima na terenu:

»•U Zadvarje je došlo 500—600 domobrana, a ima i nešto taljana ali vrlo malo.

Dana 16. 12. 1942. g. pozvali su glavara iz Podgrađa i Koštanja u Zadvarje, sa zadatkom da ih ispituju za naše snage, naoružanje i odakle se hranimo, ali nisu od njih ništa dobili.

Po istom su nam poručili da bi se htjeli sastati s nama, ja (Ljubo Dumičić-Ljubić — pr. autora) sam im poručio da mogu slobodno doći u Podgrađe pa da ćemo razgovarati. Sad ne znam da li će doći ili ne, ako dođu javit ću vam što hoće«.²³⁶

Leteća mosorska četa je 19. prosinca 1942. godine izvršila napad na neprijateljsku posadu u Kučićima, koja je bila smještena u zgradi Župskog ureda. Napad je bio dogovoren u suradnji s terenskim radnicima iz Svinišća i Podašpilja. Terenski su radnici na više mjesta porušili cestu Omiš—Svinišće —Kučiće, srušili most na Mircama i željezni most kod Radmanovih mlinica, kako bi se onemogućila neprijateljska intervencija iz obližnjih garnizona. Duž komunikacije su postavljene i zasjede po grupama. I pored svih poduzetih mjera, zbog žilavog otpora i povoljnih uvjeta borbe iz utvrđene zgrade, uporište neprijatelja nije zauzeto.²³⁷

Oružnička postaja u Omišu dostavlja izvještaj: '

»Dne 19. prosinca 1942. g. oko 1 sat, bila je opkoljena među postaja Kučiće od strane partizana sa Mosora i uisto vrijeme bila napadnuta sa pušćanom i strojnopuščanom vatrom. Stražari koji su bili pred vojarnom hitno su se povukli u vojarnu obavjestiti zapovjednika međupostaje i ostale oružnike, pričuvnike i ustaše... — U tom vremenu se je čulo gdje je vođa partizana Ljubić Dane (navode nadimak komandira Ljube Dumičića-Ljubića, i ime komandira 1. voda LMČ Dane Marušića — pr. autora) po imenu kako su ga nazivali partizani rodом iz Splita, pozivao zapovjednika među-postaje da se sa oružnicima, pričuvnicima i ustašama predaju...«

U izvještaju se nadalje navodi tok borbe, poimenično se nabrajaju povrijeđeni pričuvnik Marko Tomasović, Ivan Kušeta, Mate Eljuga, ustaša Mate Sarolić, oružnik Petar Grabić. Opisuje se pokušaj partizana da podmetnu požar bacanjem zapaljivih flaša u zgradu i ispod vrata, što su ustaše na čelu sa zapovjednikom međupostaje Ivanom Vučinom uspjele osujetiti.

²³⁴ AIHRPH, mikroteka Vn, fond CK KPH, film 16/181—183. AVII, arhiv NOB, reg. br.

28/4, k. 3. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 4, dok. br. 134, str. 256—260.

²³⁵ AVII, arhiv NOB, reg.

br. 20-8, reg. br. 21-8, k. 1602 A,

izvještaj komandira LMC

Ljube

Dumičića-Ljubića od 11. XII 1942.

M. Bašić, isto. Dolac Donji

u NOB-u (kođ autora).

Prema

sjećanju preživjelih terenskih radnika iz Doca Donjeg, borci

LMC

su uhapsili G. T. i sproveli

ga kroz sela u kojima je krao.

Na kraju je u Gatima strijeljan.

AVII, arhiv NOB, reg.

br. 21-8, k. 1602 A, izvještaj Ljube

Dumičića-Ljubića dostavljen

XII 1942. Stabu IV operativne zone. S. Skaričić, Podgrađe u NOB-u.

²³⁷ Isto. I. Barbarić, isto.

Dalje se konstatira, da je u borbi učestvovalo 26 oružnika, pričuvnika i ustaša, a da se kasnije ustanovilo da je bilo oko 200 partizana i da se borba vodila noću od 1 do 4 sata. Ističe se da su partizani ispred škole sačekali i razoružali Stipu Topića koji se za vrijeme napada zatekao kod kuće, a da je među napadačima primijećen Gavro Tomasović iz Kučića, koji je umjesto u Makarsku (prije tri dana) s oružjem otišao u Podgrađe i pridružio se partizanima.

Na kraju se iznose i poduzete mjere. Istog su dana oružnički poručnik Spiro Ruščić, sa zapovjednikom postaje Omiš i 12 oružnika (domobrana i pričuvnika), izašli na lice mjesta da pruže pomoć ranjenicima. Nekoliko dana poslije, bez znanja i odobrenja pretpostavljenih starješina, u očekivanju ponovnog napada partizana, napustili su međupostaju u Kučićima i pobjegli u Omiš. Protiv zapovjednika Ivana Vučine poduzete su disciplinske mjere, a ljudstvo je, uz pojačanje, vraćeno u Kučiće.²³⁸

Grupa boraca iz sastava LMC, koja se nalazila na osiguranju prelaza preko Pavić mosta, od Podgrađa uhapsila je mesara Marka Čaglja iz Omiša koji je s goničem Nediljkom Čagljom gonio iz Zadvarja (21. prosinca 1942) za Omiš 12 volova. Skupa sa zaplijenjenim volovima sprovedeni su za Blato n/C. Nakon kraćeg zadržavanja uhapšenici su pušteni svojim kućama, a volovi su zadržani. U izvještaju Župske redarstvene oblasti Omiš se iznosi:

»Dana 21. prosinca 1942. g. u 14,30 sati mesar Čagalj Marko iz sela Kučića, općina Omiš, kotar Omiš, Velika Zupa Cetina, bio je odveden od partizana i odnesenom 12 volova, na molbu i plać njegove žene, da ima pet nejake djece dana 27. prosinca 1942. g. u 8 sati iz Blata n/C pustili su ga na slobodu.«

U daljnjem tekstu izvještaja citira se saslušanje Marka Čaglja, iz kojeg se vidi da ništa nije želio reći osim što je iznio kako je bio prihvaćen od strane partizana.²³⁹

U prosincu 1942. godine odigrao se još jedan događaj koji je po mnogo čemu bio interesantan. Radi se o pregovorima koje su partizani vodili s Talijanima na Pavić mostu (a za kojeg autor nije mogao doći do drugih podataka osim izjava preživjelih boraca). Kada su predstavnici talijanskog garnizona Zadvarje zakazali sastanak na Pavić mostu, Ljubo Dumičić je pismeno izvijestio Stab IV operativne zone. Kada je od kurira Dušana Lončara saznao za sastanak, Pavao Lozo je odmah iz Blata n/C pošao za Podgrađe i s komandom LMC i terenskim radnicima izvršio pripreme.

Tog dana, kada su se vršile pripreme za sastanak, komadir 1. voda Dane Marušić je s borcima otvarao vatru s više istaknutih visova u pravcu Sliмена. Da bi zavarali Talijane, nišandžija puškomitraljeza je vršio prebacivanje s položaja na položaj uz otvaranje vatre. Slijedećeg dana (točan se datum nije mogao ustanoviti) došlo je do susreta Talijana i partizana na sredini Pavić mosta. Predstavnici partizana su bili: Ljubo Dumičić-Ljubić, Pavao Lozo i Dane Marušić. Ostali su borci zauzeli položaje na obližnjim visovima iznad desne obale Cetine i Pavić mosta. S talijanske strane bio je jedan oficir i još dva vojna lica, od kojih jedan tumač a drugi daktilograf. U toku susreta,

AVII, arhiv NDH, reg. br. 2-9-1, k. 2341/42 od 8. I 1943. Jozo Pešić, Sjećanja (kod " AVII, arhiv NDH, reg. br. 4/1, k. 93 ; reg. br. 43/1-3, k. 258. I. Barbarić, isto. Omiš,Izvještaj VZC Omiš, pres. br. 3107/42 1941—1945, knj. 2, dok. br. 402, str. 756.

201. Arhiv SO Omiš, izvještaj V2C, Omiš, pres. br. autora). I. Barbarić, isto. Arhiv SO od 28. XII 1942. S. Skaričić, Isto. NOB uDalmaciji

osim općih pitanja, nije bilo nekih konkretnih zahtjeva, zaključaka i stavova. Težište izlaganja Pa via Loze je bilo na zamjeravanju Talijanima što su došli u našu zemlju, ističući neminovnost njihovog poraza. Talijanski oficir je osporavao ove tvrdnje uz obrazloženje da partizani nemaju oružje, municiju, hranu i da se bez toga ne može pobijediti u ratu. Sastanak se završio s riječima Pavla Loze: »Nemate vi šta tu tražiti, ovo je naša zemlja, vratite se natrag u vašu Italiju ...«

Zaključeno je, kao što se i ranije pretpostavljalo, da su talijanske starješine nastojale saznati lokaciju i jačinu partizana u tom rejonu. Narednog su dana Talijani, uz pomoć ustaša i domobrana, izvršili napad na 1. vod LMC, ali je isti bio odbijen.²⁴⁰

Ratna 1942. godina bila je, bez obzira na početne slabosti koje su brzo prebrođene, vrlo uspješna za razvoj NOP-a i NOB-a na području Mosora. Veliki broj dobrovoljaca koji su ušli u sastav već postojećih, novoformirani li i drugih partizanskih jedinica, velik broj uspješno izvedenih borbenih i diverzantskih akcija u kojima su okupatoru i domaćim izdajnicima nanijeti gubici u živoj sili i tehnici, imalo je pozitivnog odraza na uključivanje većeg broja stanovništva u NOP i u redove partizanskih jedinica. Kao posljedice širenja otpora, uslijedile su mjere okupatora u koje su uključivane i oružane formacije domaćih izdajnika. Osnovni cilj neprijatelja jeste uništenje partizanskih jedinica kao osnovne vojno-političke snage i faktora žarišta ustanka na Mosoru. Pored primjene najsvirepijih metoda i bez obzira na žrtve nejakih, nemoćnih i nedužnih, narod je uvijek bio uz svoje partizane i svoju KPJ.

Okupatori i domaći izdajnici su, na području bivšeg ratnog kotara Omiš, u toku 1942. godine ubili 1.191 osobu i nanijeli materijalnu štetu u iznosu od 84,236.727 dinara.²⁵¹

«" AVII, arhiv NOB, reg. br. 20-8, k. 1602 A. Marija Lozo, Sjećanja na pregovore s Talijanima na Pavić mostu (kod autora). S. Skaričić, isto. I. Barbarić, isto. Marin Tićinović, Sjećanja (kod autora). Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 35. Predbilješke iz razgovora s Vicom Marušićem (kod autora).

^{2,1} Zapisnik Komisije za srednju Dalmaciju za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača od 25. V 1945. Istorijski atlas oslobodilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945.

»OJ MOSORE*

Od prvih dana okupacije Dalmacije i početka oružanog ustanka na terenu srednje Dalmacije, PK KPH za Dalmaciju je imao u vidu Mosor na kojem se i prije rata, kroz razne forme, ispoljavala samoinicijativa komunista u radu s masama. U prvom redu kroz kolektivne izlete i planinarska društva, komunisti su kroz razgovore, predavanja i slično pripremali ljude na sudbomosne dane. Tada je u planu PK KPH za Dalmaciju Mosor bio predviđen kao jedno od prvih partizanskih uporišta.

U ratnoj 1942. godini, kada se partizanske jedinice uspješno bore protiv okupatora i domaćih izdajnika, kada pojedina sela na planini Mosor postaju masovne grobnice kao posljedice zločina okupatora i domaćih izdajnika, tada partizanski borac i pjesnik Jure Kaštelan (rođen u Zakućcu kod Omiša, na padinama Mosora), na prijedlog svog ratnog druga Ive Sperca, piše popularnu ratnu pjesmu »Oj Mosore«.

U sadržaju pjesme izražena je vjekovna težnja naroda toga kraja za slobodom. Prkos Poljičana prema osvajačima urezao se u srca žitelja i prenosi se od koljena na koljeno. U svemu tome bila je primarna ljubav prema rodnoj grudi, nepodnošenje bilo čije okupacije i težnja za slobodom, što je posebno došlo do izražaja u toku NOB-a kada je planina Mosor postala neuništivo žarište narodnog ustanka i slobodarskih težnji sve do konačnog oslobođenja. Tako je to i opjevano u pjesmi Jure Kaštelana »Oj Mosore«.

Pjevana je ne samo na području Mosora i Dalmacije, već i u svim partizanskim jedinicama širom naše zemlje. Pjesma je u toku NOB-a potsticala, hrabrila, s njom se odlazilo u borbu, jurišalo na neprijatelja, čula se na maršu i u svim ostalim ratnim prilikama. I danas, iako se ritam melodije mijenjao, tekst je pjesme ostao isti. Omladina je, i danas u miru, pjesmu prihvatila kao jednu od svojih najomiljenijih. Može se čuti na svim manifestacijama, proslavama, priredbama i sličnim prilikama. Zato je pjesma »Oj Mosore« ostala borbena i narodna, kod svih naroda i narodnosti naše socijalističke zajednice.

OJ MOSORE

1.

*Oj, Mosore, Mosore,
sve se diže u gore.
Skupljaju, se sa svih strana
čete partizana.*

2.

*Oj, mladosti, mladosti,
stegni pušku na kosti,
za slobodu svoga roda
istjeraj izroda!*

3.

*Oj, Mosore, Mosore,
naša sela sva gore.
Fašistička zvjerad kolje
sve što ostalo je.*

4.

*Partizani, drugovi,
puni su vas lugovi.
Naša puška mirna nije,
sve krovike bije.*

5.

*Oj, Mosore, Mosore,
skoro ćemo na more.
Skoro ćemo svom narodu
donijeti slobodu!*

BORBENA AKTIVNOST POČETKOM 1943.

Jedinice na području Mosora ne mogu se promatrati odvojeno od ostalih partizanskih jedinica na širem području, jer su njihove akcije bile usklađene.

Nastavljajući planirane akcije iz prosinca 1942. godine, poslije sastanka Loehra i Cavallera, u Rimu je 3. siječnja razrađen plan veilke njemačko-talijanske akcije, ofanzive protiv NOV i POJ. Akcija je počela 20. siječnja pod nazivom «Weiss I», a kod našeg naroda je poznata kao IV neprijateljska ofanziva.

Cilj neprijateljske operacije je bio: jakim snagama okupatora, uz punu podršku jedinica domaćih izdajnika, potisnuti glavne snage NOV i POJ s članovima VS i AVNOJ-a, prema unutrašnjosti slobodne teritorije u cilju okruženja i uništenja.

Vrhovni štab NOV i POJ je otkrio namjeru neprijatelja. Izvukao je glavninu jedinica od udara neprijateljskih snaga i usmjerio aktivnosti prema Hercegovini, jugoistočnoj Bosni, Sandžaku i Crnoj Gori. Po naređenju druga Tita, snage koje su se nalazile izvan zahvata ovih operacija dobile su zadatak da što aktivnije napadaju neprijateljske garnizone i neprijatelja duž komunikacija.

U tom je vremenu na području Mosora bila velika slobodna teritorija s koje su partizanske jedinice nanosile neprijatelju osjetne gubitke, predstavljajući pravu opasnost za okuptore i domaće izdajnike.²⁴²

Na Mosoru je početkom 1943. godine djelovala Leteća mosorska četa s komandirrom Ljubom Dumičićem-Ljubićem. Ta je partizanska jedinica više usmjeravala svoje akcije po borbenim grupama nego što je nastupala u kompletnom sastavu. Najčešće je borbene aktivnosti izvodila noću i na više mjesta, tako da su se s manjim snagama nanosili neprijatelju veći gubici i postizali bolji rezultati. Akcije su se prilagođavale uvjetima, mogućnostima i potrebama. Ponekad i male, po obimu i nanijetim gubicima, imale su velikog moralnog efekta. U redovima neprijatelja djelovale su demoralizirajuće, a kod naroda ohrabrujuće.

** Istorijski atlas oslobođilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1952.

Tako je 4. siječnja 1943. godine borbena grupa LMC, koja je djelovala u blizini Podstrane, zajedno s terenskim radnicima, porušila više poštanskih tt stuPova. Samo par dana kasnije (od 9. na 10. siječnja) ista borbena grupa, u zajednici s terenskim radnicima iz Krila—Jesenica, izvršila je napad na neprijateljsku posadu u Krilu i tom prilikom odnosi naoružanje, municiju i opremu.

U izvještaju VŽC, V. T. broj 2/43 od 14. I 1943. pored ostalog se navodi: «Noću između 4. i 5. ov. mj. partizani su na cesti Omiš—Split prepilali 11 brzojavnih stupova te srušili jedan gvozdeni stup za električnu struju tako, da je tvornica »-La Dalmatiene« u Dugom Ratu... ostala bez struje i ne može

Komanda Leteće mosorske čete u selu Gornje Sitno u siječnju 1943. S desna na lijevo: Nikola Lučić-Matešan (gologlav), Dane Marušić (u šubari), Ervin Baučić-Rino (u bijelim čakširama), Ljubo Dumičić-Ljubić (gologlav s uprtačem), Sime Karaman (u bijeloj šubari) i Mate Vladović

da radi... Dana 5. ov. mj. izašla je talijanska vojska na lice mjesta i radi odmazde zapalila jednu veliku kuću u Krilo—Jesenicama vlasništvo Karaman Mile, te su uhitili i u Omiš dopratili 4 osobe... Od pred nekoliko dana partizani su, nakon što se je talijanska vojska povukla iz Krila postavili svoje straže od 10 naoružanih ljudi i to na cesti Omiš—Split u Grljevcu ,u Sv. Martinu i u Zrnovnici. .. tako da legitimiraju putnike i traže propusnice po svojim vlastima izdane, dok naše propusnice oduzimaju.. sTM

Borci LMC izvršili su, zajedno s terenskim radnicima iz Dugopolja, 10. siječnja napad na vlak koji je iz Sinja transportirao talijanske vojnike i domobrane. Vlak je napadnut nedaleko od Mravinaca. Prilikom borbe su poginula 2 domobrana, a 3 domobrana i 5 talijanskih vojnika je ranjeno. Vlak je, bez strojovođe, pušten prema Solinu. Kako je iskočio iz tračnica,

TM Avn, arhiv NOB, reg. br. 10/2, k. 7A. AVII, arhiv NDH, reg. br. 56/4—1, k. 230. NOB u Dalmaciji 1941—1945 (zbornik dokumenata), izdanje IHRPD Split, knj. 5, dok. br. 289, str. 622—623.

uništeno je 5 vagona (3 putnička i 2 teretna). U napadu je ranjen borac Josip Šunko.

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš, pres. br. 84/43 od 14. I 1943. se iznosi :

»Dana 10. siječnja 1943. u 10 sati prije podne, oko 30 naoružanih partizana sačekali su u šumi zvanoj »Borovina« poviše tvornice cementa Majdan kod Mravinaca općina Split, mješoviti vlak, koji je išao iz Splita za Sinj. Partizani su otvorili paljbu iz pušaka i dvije strojnice, ali je vlak prosljedio vožnju na 1/2 km a nakon što je lokomotiva bila oštećena, vlak se je zaustavio.

Prilikom ovog napada ubijena su dva naša domobrana, koji su putovali iz Knina za Sinj, a tri su domobrana bila ranjena... Bilo je ovom prilikom ranjeno i 5 talijanskih vojnika ... Borba je trajala oko pola sata . . .«

Grupa boraca Leteće mosorske čete u siječnju 1943. kod Tugara

Istog dana jedna borbena grupa iz sastava LMC izvršila je napad na neprijateljsku posadu u bunkeru kod Majdana. Iako je akcija imala za cilj samo prepad, naneseni su neprijatelju gubici od 7 izbačenih vojnika iz stroja.

Te su dvije akcije izazvale pravu paniku u redovima neprijatelja. U cilju odmazde talijanski su fašisti zapalili nekoliko kuća u zaseoku Kamen i u Mravincima.²⁴⁴

Borbena grupa LMC postavila je od 12. na 13. siječnja zasjedu između Dugopolja i Dicma u predjelu Križića. Zaustavljen je automobil u kojem se

Pismena sjećanja Jozpe Pešića i Ivana Barbarića (kod autora). Kronologija Splita 1941—1945, str. 201. Zbornik VII, tom V, knj. U, str. 194. i 389. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knj. 5, dok. br. 27, str. 68. AVII, arhiv NOB, reg. br. 7/2, k. 1491; arhiv NDH, reg. br. 46/4—1, k. 230.

nalazio domobran Ivan Rajić, koji je zarobljen i sproveden u komandu LMC. Iste je noći, u predjelu Proske, porušena željeznička pruga i poštanski tt stupovi u dužini od 3 km. Poslije akcije se grupa, preko Kotlenice i Mosora, vratila u Dubravu gdje se nalazila komanda LMČ.²⁴⁵

Jedna grupa iz LMC, zajedno s aktivistima iz Krilo—Jesenica, izvršila je o dl8. na 19. siječnja 1943. godine akciju između Krila i Malog Rata. Porušeni su poštanski tt stupovi u dužini od 3,5 kilometara, pa su prekinute sve* telefonske i telegrafske veze na relaciji Omiš—Split. Iste večeri i u Supetru je uhvaćena jedna djevojka zbog suradnje s ustašama, ošišana je i odvedena u Mosor.²⁴⁶

U skladu s naredbom druga Tita, od rujna 1942. godine, o obrazovanju vojno-pozadinskih vlasti, komandi područja, komandi mjesta, partizanskim i seoskim stražam a,uspostavljene su početkom 1943. godine partizanske straže na Mosoru. Naredenjem komandira Ljube Dumičića Ljubića formirana je 20. siječnja partizanska straža u Blatu n/C, s osnovnim zadatkom da osigura kontrolu prijelaza preko rijeke Cetine. To je jedini most na Cetini od Podgrađa (Pavić most) do Trilja, osim prijelaza pomoću čamaca u predjelu Cikotine lađe. Nadalje, zadatak straže je bio da vrši patrolnu službu, prihvaća kurire i osigurava njihovu pratnju, prihvaća dobrovoljce te da organizira izviđačko-obavještajne zadatke.

Prva partizanska straža na Mosoru djelovala je u sastavu: komandir Ante Radevenjić, zamjenik komandira Ante Aljinović Lolac, borci Stipe Corić, Petar Corić, Milan Arnulić, Nedjeljko Tijardović Kota, Stipe Vuković, Stipe Bartulović, Stipe Novaković, Milan Petričević, Dušica Baučić i Bradarić iz Novih Sela. Partizanska je straža bila smještena u Blatu n/C, na desnoj obali rijeke. Službu je vršila putem patrola i straža. Povremeno su stražu obilazile i starješine iz Leteće mosorske čete.

Iako je neprijatelj znao za tu jedinicu, tek nakon mjesec dana (20. II) vojnici iz garnizona Zadvarje uspjeli su se neopaženo približiti, zauzeti visove iznad sela i izvršiti napad. Neprijatelj je iznenadio borce iz partizanske straže, ali se ipak nije uspio prebaciti preko rijeke Cetine. U veoma složenoj situaciji, zahvaljujući snalažljivosti i hrabrosti, brzo se borci prebacili i zauzeli položaje u predjelu zaseoka Franići. Pružen je jak otpor neprijatelju koji je poslije borbe, koja se vodila skoro čitav dan, tek predvečer povukao u pravcu Šestanovca. U borbi su dvojica ustaša ubijena, a jedan ranjeni ustaša zarobljen. Iz sastava partizanske straže poginuo je Stipe Corić, a ranjen mu je brat Petar Corić.²⁴⁷

Pripreme za napad na neprijateljsko uporište u selu Kućice počele su tri dana ranije u Dubravi. Komandir Ljubo Dumičić-Ljubić upoznao je borce s akcijom. Odabrano je 5—6 dobrovoljaca bombaša, a Ervin Baučić je objasnio bombašima kako će aktivirati topovsku granatu. Za postavljanje detonatora, štapina i aktiviranje granate određen je bombaš Simu Lolić.

²⁴⁵ J070 Pešić, Sjećanja (kod autora). AVII, arhiv NDH, reg. br. 46/1—1, k. 79.

²⁴⁶ NOB u Dalmaciji 1941—1945 knj. 5, dok. br. 310, str. 276. Izvještaj V2C, Pres. br. 103/43 od 21. I 1943. AVII, arhiva NDH, reg. br. 10/4—1, k. 91.

²⁴⁷ Ante Radevenjić, Prilozi za Monografiju MPO. Đuro Pejčević, Sjećanja. Uoči napada neprijatelja na partizansku stražu, Đuro Pejčević, tada terenski radnik, došao je s 280 mobiliziranih boraca u Blato n/C, na putu za slobodno područje Livna. Neprijatelj je to saznao i izvršio je napad. Poslije borbe je Đuro Pejčević uspio mobilizirati drugove, koji su većinom bili iz Poljica, prebaciti preko Cetine na prijelazu Cikotina lađa i sprovesti do sela Ugljane. Tu ih je dočekao Ivan Romac s kojim su borci nastavili prema Livnu.

Poslije održanog sastanka, LMC se prebacila u Podgrade. Noću od 22. na 23. siječnja 1943. godine, pred polazak u akciju, komandir je pred postrojenom četom objasnio pravac kretanja. Nakon prebacivanja preko rijeke Cetine i dolaska ispred zgrade u Kućićima, gdje se nalazio neprijatelj, Ljubo Dumičić je pozvao starješinu neprijateljske posade narednika Nikolu Mustapića. Izvijestio ga je da su opkoljeni i zahtijevao da se predaju. Na taj zahtjev iz zgrade je otvorena puščana vatra, na što su borci iz čete uzvratili. Bombaši su bacili nekoliko flaša sa zapaljivom tečnošću, ali bez očekivanog efekta. Tada je komandir naredio da bombaši stupe u akciju. Na krov zgrade su podigli

Borci Leteće morske čete (Ljubice). Jozo Pešić (kneči), Dušan Simić (s puškom mitraljezom), Ciro Bešlić (stoji) i Drago Lelas (sjedi)

topovsku granatu. Međutim, kada je Lolić granatu aktivirao i namjeravao je ubaciti u potkrovlje, granata se otkotrljala niz krov i eksplodirala pored zgrade. Od krhotina eksplodirane granate ranjen je u petu Simun Lolić, a u desnu podlakticu Jozo Pešić. Borba se vodila sve do 6 sati ujutro, ali se i ovog puta neprijatelj nije predao.

Iste je noći pošao Gavro Tomašević u selo s namjerom da pozove rođaka Srdanovića u partizane. Srdanović je Tomasovića na pragu svoje kuće dočekao s nožem u ruci, zabio mu nož u stomak i pobjegao. Ranjenog su Gavru drugovi prenijeli do Podgrada, gdje je poslije dva dana umro. Sahranjen je

na seoskom groblju. Ranjeni Simun Lolić je prebačen na liječenje u planinarski dom na Mosoru.

U izvještaju V2C od 3. veljače se iznosi:

»Dne 23. siječnja 1943. g. u 23,40 sati bila je opkoljena međupostaja Kućice od strane mosorskih partizana i u isto vrijeme bila napadnuta sa pušćanom, stroj no-pušćanom vatrom ...«

Dalje se obrazlaže tok borbe i navodi da su partizani upotrebili topovsko zrno, koje je eksplodiralo u vojarni, i dvije mine bacača. Borba je trajala do 6 sati slijedećeg dana. Iznosi se tko je od članova posade ranjen, i konstatira se da je ubijeno 5 a ranjeno 7 partizana.

Pošto nije dobila traženu pomoć u ljudstvu, a plašeći se ponovnog napada partizana, neprijateljska posada je 24. siječnja napustila Kućice i povukla se u Omiš.²⁹⁸

MOBILIZACIJA NOVIH SNAGA

Odlukom PK KPH za Dalmaciju izvršena je mobilizacija novih snaga za popunu postojećih i formiranje novih jedinica NOV i POJ. Na zadatku su se angažirali svi članovi KK KPH Omiga, KNOO-a Omiš, kao i ostalih organa i organizacija na terenu. Bio je uključen i veći broj istaknutih komunista, među kojima je i organizacioni sekretar PK KPH za Dalmaciju Ivan Amulić-Bajer. U mobilizaciji su bili aktivni i svi komunisti iz Leteće mosorske čete, a na zborovima po selima prisustvovali su i svi ostali borci.

U povodu mobilizacije, Komanda splitskog područja je uputila narodu proglas u kojem se, pored ostalog, kaže:

»Da bi naša Narodnooslobodilačka vojska mogla nastaviti svoju svetu oslobodilačku borbu i donijeti potpunu i konačnu slobodu našim napaćenim narodima, Vrhovni štab, na čelu s najvećim sinom naše zemlje drugom Titom, Poziva cio narod da oduži dug svojoj zemlji, da skupa s bratskom Crvenom armijom zada posljednje udarce fašističkom okupatoru i kazni sve one koji nam donesoše tolike patnje i stradanja. Dužnost je svakog rodoljuba da se odazove na poziv naših vojnih vlasti, koje jedine imaju pravo da mobiliziraju naše narode u oružanu borbu. Nema veće časti za naše narode i za svakog Pojedinca nego što je to da ne mora služiti okupatoru-tuđinu i boriti se za sebe i svoju kuću.«

Da bi odaziv za javljanje u jedinice NOV i POJ bio što veći, održani su Po selima zborovi naroda i vojske, a tamo gdje su postojale mogućnosti održavani su zborovi u jednom za narod više sela. Tako su na održanom zboru u Ostrvici, zaseok Maleničići, prisustvovali mještani iz Gata, Čišala, Smolonja, Zvečanja i još nekih komšiluka. Govorili su članovi KK KPH °miša i starješine LMC. Nakon zbora prijavio se veliki broj omladine, među kojima je bio i izvjestan broj drugarica. Bilo je slučajeva, kao na primjer u Gatima, da su omladinci u grupama sami odlazili u pravcu Livna i javljali se

²⁹⁸ Pismena sjećanja Joze Pešića i Ivana Barbarića. AVII, arhiv talijanski, reg. br. 24/ia—1, k. 3⁴; reg. br. 26/ia—1, k. 344. Isto, arhiv NDH, reg. br. 2-9-2, k. 201; reg. br. 10/4—1, k. 91.

u Stab IV operativne zone i štabove drugih partizanskih jedinica, samo da se ne bi tretirali da su mobilizirani.²⁴⁹

Zbor naroda Podgrađa i Koštanja održan je 10. veljače 1943. godine, a govorio je Ivan Amulić-Bajer. Očekivao se daleko veći odaziv, pa ni broj prijavljenih nije bio zadovoljavajući.

Poslije održanog zbora 12. veljače u blizini Jesenica, prijavilo se stotinjak drugova i drugarica od kojih su petorica vraćeni natrag na teren za pozadinske zadatke.

U izvršenoj mobilizaciji, samo iz primorskih i srednjih Poljica, prijavilo se 280 osoba. Preko Mosora do Ugljana sproveo ih je, po zadatku KK KPH Omiša, terenski radnik Đuro Pejković. Jedan dio ljudstva je zadržan na Mosoru radi popune LMC i formiranja mosorskog partizanskog bataljona. Nadalje je 15. veljače 1943. godine, od strane KNOO-a, mobilizirano 40 osoba koje su upućene, s konjima, u oslobođeni Imotski. Imotski je oslobođen 10. veljače 1943. godine. Grupa je preuzela opremu i sredstva za potrebe partizanske jedinice na Mosoru. Iz Imotskog je oprema prebačena u Dubravu.

Borci Leteće mosorske čete na Mosoru siječnja 1943. S desna na lijevo: Ante Krnić, Ivka Baučić, Nikola Lelas-Ždrakulo, Vjera Vidošević i Jozo Kovačić-Jozica

FORMIRANJE VEĆIH JEDINICA

Naredbom VŠ NOV i POJ od 14. veljače 1943. godine, formirana je 9. LMC i mobiliziranih boraca oformljen je u Sitnu Gornjem Mosorski partizanski bataljon. Nakon formiranja, na čelu s komesarom Simom Karamanom i

*• Kratak pregled istorije KP Omiš, str. 18. i 19. Stipe Skaričić, Podgrađe u NOB-u. J. Lelas Salavljia, Sjećanja na NOB. Pismena sjećanja iz revolucionarne prošlosti Zvečanja. Đ. Pejković, Sjećanja. NOB u Dalmaciji 1941—1945, knjiga 5, dok. br. 58, str. 155—157. Kronologija Splita 1941—1945, veljača 1943, str. 206. AIHRPD, snimak u arhivu VII, mikroteka MNR Split, film 8/186; Sig. NOO— 43/6. AVII, arhiv NOB, reg. br. 3/1, k. 1893-4.

njegovim zamjenikom Mirkom Malenicom, jedinica prelazi u oslobođeni Imotski gdje ulazi u sastav 5. brigade novoformirane 9. dalmatinske divizije.

Naredbom VS NOV i POJ od 14. veljače 1943. godine, formirana je 9. dalmatinska divizija u čijem su sastavu bile 3. 4. i 5. brigada sa Štabom divizije u sastavu: komandant Vicko Krstulović, zamjenik komandanta Ante Banina, komesar Ivica Kukoč, zamjenik komesara Ljubo Urošević i operativac divizije...

Uspostavljanjem 9. dalmatinske divizije rasformiran je Štab IV operativne zone, a umjesto njega je оформljen Štab grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije na čijem je čelu bio komandant Maks Baće-Milić i komesar Vlado Bagat.

U izvještaju Štaba IV operativne zone, Op. br. 112 od 14. II 1943, koji je dostavljen GŠ NOV i POJ Hrvatske, pored ostalog se iznosi:

»Izvještavamo Vas o slijedećim promjenama kod jedinica na teritoriji

IV Operativne zone:

1. Po naređenju Vrhovnog štaba NOV i POJ formirana je IX dalmatinska NOV divizija. Sastav Štaba IX divizije isti je kao i sastav Štaba IV operativne zone...

2. Pošto su naše jedinice 3. i 5. brigade napustile dosadašnje svoje sektore ... to je na teritoriji srednje Dalmacije formirana »Grupa Dalmatinskih Partizanskih Odreda«, za čijeg -je komandanta postavljen u sporazumu sa Vrhovnim Štabom drug Milić (Maks Baće — pr. autora)...

Dosadašnji naš Mosorski bataljon izdvojio je iz svog sastava ljudstvo za Mosorski i Mučki Partizanski Odred, a zatim ulazi u sastav V. Dalmatinske NOV Brigade, kao jezgro za formiranje njenog četvrtog bataljona...«

Odlaskom novoformiranog Mosorskog bataljona u sastav 5. brigade 9. dalmatinske divizije, u Mosoru je ostala grupa od tridesetak boraca sa starješinama Ljubom Dumičićem, Danom Marušićem i drugim. Javljanjem novih drugova grupa je prerasla u Leteću mosorsku četu, koja je u svom sastavu u početku imala dva voda, a kasnije s popunom tri.

Krajem veljače i početkom ožujka 1943. godine, kroz mobilizaciju su stalno pristizali dobrovoljci, naročito omladinci. Javila se i jedna grupa od oko 25 boraca, koji su došli s otoka Brača i Hvara. Od tih drugova jedan broj je ostao u sastavu LMC.

Pridolazak novih boraca rezultirao je da se sredinom mjeseca ožujka u Sitnu Gornjem, ispred školske zgrade, izvrši postrojavanje i raspored boraca po jedinicama. Određen je starješinski sastav i оформljen je Mosorski partizanski bataljon, koji je u svom sastavu imao tri formacijske čete. Za komandanta je postavljen Dane Marušić, pa je sve do rasformiranja nosio ime Dänin bataljon. Za političkog komesara je određen Jozo Pešić. Bataljon je samostalno djelovao kao jedina partizanska jedinica na području Mosora i tako sve do 15. travnja 1943. godine kada kao 1. mosorski bataljon ulazi u sastav novoformiranog Cetinskog partizanskog odreda.²⁵⁰

²⁵⁰ Pismena sjećanja Jozе Pešićа, Marina Tičinovića, Stipe Novakovića i Kažimira Miha-novića. AIHRPD, mikroteka MNR Split, film 8/186. AVII, arhiv NOB, reg. br. 1/4, k. 105; reg. br. 9/2, i reg. br. 12/2, k. 1491.

STANJE NA MOSORU POČETKOM 1943.

Formiranje LMČ poklapa se s periodom kada je u punom zamahu bila velika talijansko-njemačka operacija protiv NOV i POJ, poznata kao završni dio »Weiss I« (od 20. I do 25. II 1943). Pošto se plan okupatora nije realizirao počeo je drugi dio operacije »Weiss II«. Aktivnosti su bile u ovom dijelu sveobuhvatni je. U operaciji su bile angažirane talijanske snage iz divizije »Bergamo«, od kojih je većina bila raspoređena na širem području Mosora. Divizija »Bergamo« je dobila zadatak da, uz punu pomoć četničkih i ustaških jedinica, glavne snage usmjeri prema Livnu i Vrljici.

Mosorski bataljon u Sitnu Gornjem ispred školske zgrade 1943.

Koncem mjeseca veljače 1943. godine, prodorom 7. SS divizije »Prinz Eugen« u pravcu slobodne teritorije, neprijatelj je 5. ožujka zauzeo Livno. Deveta dalmatinska divizija je napustila Imotski i Posušje i krenula prema Jablanici gdje je ušla u sastav Glavne operativne grupe VŠ NOV i POJ u čijem je sastavu odigrala značajnu ulogu u forsiranju rijeke Neretve kao i u borbi za spašavanje ranjenika.

Tada je još uvijek bila na snazi naredba druga Tita da sve snage, koje se nalaze izvan neprijateljske operacije, poduzmu napade na neprijateljske garnizone i na neprijatelje duž komunikacija. LMC, a kasnije Mosorski bataljon, nastavila je s još jačim napadima, primjenjujući već ranije isprobane oblike borbenih djelovanja.²⁵¹

²⁵¹ Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1957, str. 356—363. Istorijski atlas oslobodilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1952j Četvrta neprijateljska ofanziva. AVII, arhiv NOB, reg. br. 30/2, k. 105.

Jedna od prvih borbenih akcija, koju je izvela LMČ neposredno nakon formiranja, bila je nedaleko od raskrsnice puta kod sela Rošca, na cesti Bisko—Dolac Donji. Na tom se putu svakodnevno kretala ustaška patrola jačine od 10 do 15 ustaša. Komandir LMČ Dane Marušić, na osnovu dobivenih podataka od terenskih radnika, organizirao je zasjedu isturivši na jedan vis dvojicu boraca s komesarom čete, a ostale borce rasporedio je duž ceste. Po nailasku patrole dat je znak za napad. Napad je bio iznenađan i jak, pa su ustaše bile vrlo brzo likvidirane. Ubijeno je 12 ustaša, zaplijenjeno je 10 pušaka i 1 puškomitraljez. Akcija je imala velikog odraza ne samo u ovom kraju, nego i na širem području. Čulo se o toj borbi i kod naroda, i kod neprijatelja. Od tada se nisu mogle primijetiti tako česte patrole. Imalo je to naročitog utjecaja na novopridošle borce. Za neke je to bila prva borba.²⁵²

Drugu akciju je izvela grupa iz sastava LMČ 26. veljače u blizini Dugopolja. Postavljena je zasjeda na cesti između Klisa i Dugopolja i sačekana je jedna talijanska kolona. Nanijeti su gubici neprijatelju, ali zbog blizine neprijateljskih garnizona i moguće intervencije, grupa se povukla u pravcu Mosora.

Noću od 12. na 13. veljače borci LMČ, u zajednici s narodom, u predjelu Prosika nedaleko Dugopolja, porušili su željezničku prugu Split—Sinj u dužini od 40 metara. Prije ove akcije, u predjelu Križane, iz zasjede su napali jedan vojni automobil i zarobili jednog domobranskog podoficira.²⁵³

Početkom ožujka 1943. godine važne su pribilježbe dvaju događaja. Prvi se odnosi na opće operacije za vrijeme IV neprijateljske ofanzive (»Weiss II«), kada je Glavna operativna grupa VŠ NOV i POJ prešla u protuofanzivu. Oslobođena su područja Livna i Imotskog. Dijelovi 2. proletherske divizije, pored velikog plijena, imali su velik broj zarobljenika od kojih su većinu pustili kućama. U vezi sa zarobljenicima Stab XVIII armijskog korpusa je dostavio izvještaj slijedećeg sadržaja:

»■27. februara 1943. g. prijavilo se u garnizon Zadvarje, 4 hrvatska oficira, 10 podoficira i 456 domobrana, bivših zarobljenika partizana u zoni Livna a koje su isti pustili na slobodu uslijed nedostatka hrane.

Komanda je naredila da se ovi zarobljenici koncentrišu u Omišu.

Pošto se radi o bivšim zarobljenicima, ova komanda smatra da, bar za sada, ne bi bilo cjelishodno ponovno ih naoružavati. U očekivanju da nadležne vlasti izvrše potrebna provjeravanja u pogledu položaja i držanja svakog od njih, pa bi mogli korisno da se upotrebe za obrambene i fizičke radove.

Molimo to Povjereništvo da pristupi provjeravanju o kome je gore riječ i da saopći mjere koje misli da poduzme«.²⁵⁴

Drugi se događaj odnosi na dan 2. ožujka 1943. godine, kada je oko 800 hercegovačkih i crnogorskih četnika, koje je predvodio vojvoda Petar Bačević, došlo u sela Blato n/C, Katune i Zeževicu gdje su pljačkali, palili i ubijali. Iz ovih su sela odveli sa sobom i 75 konja.

U izvještaju ministarstva vanjskih poslova NDH, br. 59 od 31. III 1943, između ostalog se iznosi:

»■Poduhvat četnika oko Zeževice, satnik 2. bojne u Zadvarju Mile Orešković izvijestio je, da je dana 28. veljače od talijanskih vlasti obavješten da sutra dolazi u Sestanovac 250 domobrana... Sutradan mu je talijanski zapo-

J. Fešić, Sjećanja.

²⁵³ I. Barbarić, Sjećanja. AVII, arhiv NDH, reg. br. 46/1—30, k. 144.

²⁵⁴ Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izd. VII 1957, str. 356—363.

vjednik kazao obratno naime, da dolaze 2.500 ljudi pod oružjem Tek drugog dana doznao je da to moraju biti četnici, te da je pozvan da ukloni svoju posadu iz Sestanovca ... kasnije je imenovani ustanovio, da je talijansko zapovjedništvo u Zadvarju te četnike snabdjelo sa oružjem, prenijevši ga u samovozu pokriveno sa slamom. Ovi četnici izazovno su se ponašali prema domobranima i našim časnicima... Ovi četnici otišli su dana 3 ožujka u pravcu Imotskog, pljačkajući, paleći i koljući. . .«²⁵⁵»

Ljubo Dumičić-Ljubić (lijevo), Simun Lolić (u sredini), Dane Marušić (desno) i Anica Bučan

U drugoj polovini ožujka 1943. godine, formiranjem Mosorskog partizanskog bataljona, odmah su počele akcije na širem području Mosora. S dijelom snaga izvršen je 23. ožujka napad na ustašku posadu u području Dicma, a s drugim dijelom napadnuta je talijanska posada u Dugopolju. Gubici kod neprijatelja su nepoznati, jer su oba napada imala demonstrativni karakter. Noću od 23. na 24. ožujka iz Mosorskog bataljona su upućene dvije grupe. Jedna je napala talijansku posadu u području Klis-Grla. Ubijeno je 10

²⁵⁵ NOB u Dalmaciji 1941–1945, knj. 5, dok. br. 322, str. 710. AVII, arhiv NDH, reg. br. 2/2–1, k. 256. Zapisnik Komisije za srednju Dalmaciju za utvrđivanje zločina okupatora i njihovih pomagača (kotar Omiš) 25. V 1945, u arhivi IHRPD kutija 23 i 16.

neprijateljskih vojnika. Druga je grupa dobila zadatak prebaciti se u predio Dugopolja i porušiti poštanske tt stupove. U akciji je porušeno 55 tt stupova, skinuta je žica, a izolatori su razbijeni.

Borbena grupa, koja je djelovala oko Dugopolja, iz zasjede je 24. ožujka napala talijansko-domobransku patrolu koja je vršila osiguranje željezničke pruge u predjelu Prosika. U borbi, koja je trajala oko jednog sata, poginuo je 1 talijanski vojnik, ranjeni su 1 talijanski vojnik i 2 domobrana. Grupa nije imala gubitaka i nakon borbe se povukla u Mosor.

Na istom terenu, kao i prethodnog dana, nedaleko od mjesta zvanog Prosik, napala je 25. ožujka borbeni grupa talijansko-ustaško-domobransku patrolu koja je u tom području vršila osiguranje željezničke pruge.

Naredne noći, grupa iz 1. čete Mosorskog partizanskog bataljona, prebacila se u okolinu Mravinaca. Pod tračnicu željezničke pruge postavljena je mina. Nailaskom lokomotive, koja je vukla vagone s talijanskim vojnicima, mina je eksplodirala pa je poginuo veći broj Talijana (oko 60 vojnika i starješina).²⁵⁶

Druga je grupa izvršila 28. ožujka napad na mješoviti vlak u blizini Mravinaca, koji se iz Splita kretao u pravcu Sinja. U napadu je oštećena lokomotiva, talijanski strojovođa i jedan vojnik su ranjeni, a ložač je poginuo.

Nakon navedenih akcija Mosorski partizanski bataljon se prebacuje u srednja Poljica, odakle usmjerava svoja djelovanja i na području Omiške Dinare. Između brojnih akcija karakteristične su neke po načinu izvođenja i po postignutim uspjesima.

Grupa iz sastava 1. čete izvršila je 6. travnja demonstrativan napad na neprijateljski garnizon Omiš. Obzirom na mjere, koje je neprijatelj u Omišu i bližoj okolini nakon napada poduzeo, kao i paniku koja je uhvatila ustaše i Talijane, napad je u potpunosti uspio.

Komanda 1. čete Mosorskog bataljona, koja se s većim brojem boraca nalazila u omiškoj Dinari, spustila se noću od 6. na 7. travnja 1943. godine na cestu Omiš—Makarska u predjelu sela Lokva-Rogoznica, Marušići i Mimice. Uz pomoć terenskih radnika i naroda, porušili su tt stupove u dužini od 16 kilometara, izolatore su razbili, a žicu skinuli i odnijeli. Duže je vrijeme na taj način telefonska i telegrafska veza bila prekinuta.

O akciji se u izvještaju VZC, za vrijeme od 4. do 10. travnja, iznosi: »U noći 6 na 7 travnja 1943. partizani su na 3), 2), i 10 km puta Omiš—Rogoznica prepilili 22 brzoglasna stupa, porazbijali izolatore i pretrgli žicu...«

U istom izvještaju se dalje navodi:

»Dana 7 travnja 1943. g. u neposrednoj blizini bloka br. 2 na cesti Omiš—Zakućac (1 km. sjeverno od Omiša) pronađeni su komunističko-partizanski letci pod naslovom: »Dnevne vijesti — izvještaj vrhovnog štaba NOV«...

»■Dana 8 travnja 1943. partizanske straže na mjestu zv. »Gospića« (4 km. istočno od Omiša) nisu dozvoljavali prolaz seljacima, koji su nosili svoje proizvode na pazar.«²⁵⁷

Nedugo poslije formiranja Mosorskog partizanskog bataljona, sekretar bataljonskog biroa ćelije Poldo Aljinović dostavio je 7. travnja 1943. godine Okružnom komitetu KPH za srednju Dalmaciju izvještaj:

²⁵⁶ . AVII, arhiv NOB, reg. br. 44/1, k. 105; arhiv talijanski, reg. br. 36/3a—1, k. 344. J. Pešić, Sjećanja. Zbornik VII, tom V, knj. 13, str. 653. i knj. 14, str. 210.

²⁵⁷ . AVII, arhiv NDH, reg. br. 55/3—1, k. 79. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj VZC, V. Taj. br. 19/43 od 12. IV 1943. J. Pešić, isto.

»Štab ima jednu ćeliju od 5 članova partije, od kojih su 3 seljaka, 1 radnik i 1 intelektualac... u štabu su raspoređene dužnosti po sektorima...

1. četa ima jednu ćeliju sa 5 članova partije od kojih su 4 seljaka, 1 radnik, kandidata ima 11... SKOJ-evaca ima 13...

2. četa ima jednu ćeliju od 4 člana partije, od kojih su 2 radnika, 1 seljak i 1 intelektualac, kandidata ima 13 ... SKOJ-evaca ima 14 ...

3. četa ima jednu ćeliju sa 5 članova partije od kojih su 3 radnika i 2 seljaka, kandidata ima 9 ... SKOJ-evaca ima 13 ...

Dok pozadina: ima 1 partijac, koji je seljak, 4 kandidata i 6 SKOJ-evaca...

Sve ćelije održavaju dva puta nedjeljno sastanke jedan praktički i jedan teorijski.

Grupa boraca 1. bataljona Cetinskog partizanskog odreda sa zarobljenim teškim mitraljezom pri likvidaciji neprijateljske posade u selu Slime 10. travnja 1943.

Politički rad: sa četama se održavaju politički časovi redovno sa čitanjem izvještaja dnevnih vijesti i govorimo o raskrinkavanju ustaša i četnika i ukazivanje nastupanja neprijateljske ofanzive na naš teritorij.

SKOJ : radi masovno, ima svoj bataljonski aktiv i održava redovno sastanke...

Rad kandidata : Se radi pojedinačno... Mnogi drugovi nisu shvatili svoju dužnost kandidata ...

Rad sa ženama: Do sada se nije obratila tolika pažnja kao što bi morala obratiti...

Kulturno prosvjetni rad. Počeli smo izučavati drugove koji su nepismeni. Održavaju se plesovi, pjevanje i veselosti, ah ne organizovano — Politička situacija: U prvim danima se je pojavilo dezerterstvo uslijed same ofanzive

i panike izbjeglica iz Bosne i Muća. Sama politička situacija u bataljonu je ne loša po vojničkom i političkom radu. Samo ljudstvo se pokazalo dovoljno svijesno na akcijama i na bilo kojem radu ...«

Prvi napad na neprijateljsko uporište Slime izveo je Mosorski bataljon noću od 18. na 19. ožujka 1943. godine. Iako su pripreme dobro izvršene napad nije uspio, jer je doušnik J. M. obavijestio neprijatelja. Zbog jakog i organiziranog otpora, jedinice Mosorskog bataljona su bile prisiljene, uz trojicu ranjenih boraca, povući se u pravcu Podgrađa.

Odmah poslije neuspjelog napada na Slime, 1. četa je postavila zasjedu iznad Pavić mosta na rijeci Cetini. Sačekana je 19. ožujka jedna talijanska jedinica jačine voda. U borbi je poginulo 10 talijanskih vojnika. U četi nije bilo ranjenih ni poginulih, ali je jedan od prolaznika ubijen a jedna je žena ranjena.

Drugi napad na neprijateljsko uporište u Slimenu izvršen je 10. travnja 1943. godine, namjerno na dan proglašenja tzv. NDH. Prije odlaska u napad komandant Dane Marušić je održao govor, naglasivši važnost i značaj akcije. Data su uputstva bombašima za korištenje bombi i flaša sa zapaljivom tečnošću. Za direktan napad određene su 1. i 2. četa sa Štabom, dok je treća četa trebala vršiti osiguranje. Ovog puta je bila zastupljena puna konspiracija. Neprijatelj je bio iznenađen i zbunjen, tako da nije bio u stanju pružiti jači i organiziraniji otpor. Bio je potpuno razbijen, pretrpio je gubitke u ljudstvu od 22 ubijena i zarobljena, među kojima je bio, po zlu poznati, koljač Bolta. Ostali su uspjeli pobjeći u susjedni garnizon Zadvarje. U borbi je zaplijenjeno 25 pušaka, 1 teški mitraljez i 1 strojnica s većom količinom municije, kao i razne opreme i hrane.

U izvještaju VZC, za vrijeme od 4. do 10. travnja 1943. godine, navodi se sljedeće:

»U noći od 10 na 11 travnja 1943. neustanovljeni broj partizana mosorske skupine izvršio je napad na našu domobransku posadu u selu Slimenu (općina Krajiška — kotar Omiš 17 km. istočno od Omiša). Partizani pošto su predhodno presjekli brzoglasnu vezu sa Zadvarjem, obkolili su našu posadu (jačina posade 4 dočasnika i 45 domobrana). Borba je trajala oko 4 sata. Ubiven je zapovjednik posade narednik Ivan Babić, tri domobrana, dva domobrana su teže ranjena, a tri domobrana i žena jednog domobrana su zarobljeni. Gubitci neprijatelja su nepoznati. U ruku neprijatelja pala je jedna strojnica, nekoliko pušaka i nešto streljiva.«²⁵⁸

Prva četa Mosorskog bataljona zauzela je 11. travnja položaje uz cestu nedaleko Zadvarja i iz zasjede napala jednu ustašku kolonu. Tom prilikom je ubijeno 10 ustaša, među kojima i jedan stožernik, dok je 5 ustaša zarobljeno. Zaplijenjeno je 10 pušaka, 1 puškomitraljez i 800 metaka. Iz čete je ranjen jedan borac.

Borbena grupa iz 2. čete, zajedno s terenskim radnicima i izvjesnim brojem mještana iz Dugopolja, porušila je od 13. na 14. travnja jedan dio željezničke pruge u predjelu Prosik i na taj način onesposobila za saobraćaj uskotračnu prugu Split—Sinj.

O ovoj diverzantskoj akciji, u nedjeljnom izvještaju VZC za period od 11. do 17. IV 1943. piše:

²⁵⁸ Pismena sjećanja J. Pešića, M. Tičinovića i A. Radevenjića. S. Skaričić, Podgrađe u NOB-u. **AVP**, arhiv NDH, reg. br. 55/3—1, k. 79.

»U noći od 13 na 14 travnja 1943. neutvrđeni broj partizana mosorske skupine eksplozivnim sredstvima porušili su željezničku prugu u dužini od 21 m. na mjestu Prosik (12 km. južno od Sinja) i time prekinuli promet za 2 sata, kada je ponovo uspostavljen.«²⁵⁹

Prva je četa 22. travnja iz zasjede napala, kod Jesenica, četu talijanskih vojnika koji su se vraćali iz pljačke. Ubijen je jedan vojnik, a sedam ih je ranjeno, među kojima i jedan oficir. Ova je jedinica, na istom području, napala 24. travnja jednu talijansku jedinicu. U borbi su ranjena tri talijanska vojnika. U oba napada u 1. četi nije bilo gubitaka.

²⁵⁹ AVII, isto, reg. br. 54/4—1, k. 79; reg. br. 12/5—1, k. 79. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 21 od 19. IV 1943.

CETINSKI PARTIZANSKI ODRED

Zbog sve većeg pridolaska novih boraca, kao i odlaska s područja Dalmacije većih partizanskih jedinica, postavilo se pitanje kontrole dosta velikog oslobođenog terena. Sredinom mjeseca travnja 1943. godine neprijatelj je skoncentrirao svoje snage u veće garnizone iz kojih je s jačim snagama upadao na slobodnu teritoriju vršeći razne zločine. Iz tih i drugih razloga namevalo se pitanje formiranja brojčano jačih jedinica, koje će biti u stanju suprotstaviti se neprijatelju i izvoditi veće i složenije borbene akcije. Stab Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije odlučio se za formiranje Cetinskog partizanskog odreda.

U naredbi GPOSD, broj 299 od 15. IV 1943, pod brojem 3 stoji:

»U Sinjskoj i Omiškoj krajini formira se cetinski partizanski odred od dva bataljona. Za štab cetinskog partizanskog odreda imenuju se sljedeći drugovi:

komandant	Dumičić Ljubo,
komesar	Kokić Rato,
zamjenik komandanta	nije određen, i
zamjenik komesara	Bubić Vlado Vovo.

Odred se formira od mosorskog i sinjskog bataljona, a djelovat će između Sinjskog i Livanjskog polja — Buškog blata i Omiškog primorja«.

Naredbu su potpisali komandant Maks Baće-Milić i Vlado Bagat. U izvješčaju, kojeg je Stab GPOSD dostavio 20. travnja GS Hrvatske, daje se objašnjenje u vezi izvršenih izmjena:

»6) U Stabu ove Grupe, u dogovoru sa članovima P.K. K.P.H. za Dalmaciju drugovima Bajer (Ivan Amulić — pr. autora) i Markom (Drago Gizdić — pr. autora), učinjene su izmjene, tako da je dosadašnji komesar ovog štaba, drug Kokić Rato, određen za komesara Cetinskog odreda, a za komesara grupe odreda određen je drug Bagat Vlado, dosadašnji zamjenik politkoma u ovom Štabu. Za zamjenika politkoma određen je drug Jurčević Ante koji će pomagati drugu komesaru u općem političkom i kulturnom radu po određima ...«

Poslije pogibije Ljube Dumičića-Ljubića, za komandanta Cetinskog partizanskog odreda postavljen je 29. travnja 1943. godine Ivo Purišić, a nešto kasnije, u mjesecu svibnju, za načelnika Štaba CPO postavljen je Velimir škorpić.

Cetinski partizanski odred je pri formiranju brojio 350 boraca i starješina, različitog nacionalnog i socijalnog sastava. Većina su bili radnici i seljaci. Po godinama starosti u velikoj su većini bili mladi, prosječno oko 20 godina starosti.

Prvi mosorski partizanski bataljon je brojao 190 boraca i starješina, od kojih su većina svoje prve borbene okršaje imali u sastavu LMC.

Zato je ta jedinica bila kompaktna i borbeno spremna izvršiti svaki zadatak. I svi preostali borci, koji su dolazili ili bili raspoređivani u ovaj bataljon, brzo su se privikavali postojećim zahtjevima. Zbog svega toga jedinica je bila omiljena kod naroda i to ne samo na području Mosora, već svugdje gdje je Dnin bataljon dolazio. Narod je o njemu pjevao pjesme. U pjesmi su se spominjali pojedinci koji su se isticali svojim junaštvom i držanjem.

Prvi mosorski bataljon je bio sastavljen iz tri čete, a svaka četa je u svom sastavu imala po tri voda koji su se dijelili na desetine. Štab Mosorskog partizanskog bataljona je djelovao u sastavu: komandant Dane Marušić, zamjenik komandanta Tadija Pejčević, komesar Jozo Pešić i zamjenik komesara Poldo Aljinović.

U 1. četi komandir je bio Ante Radevenjić, zamjenik komandira Ciro Perišić, a komesar Jozo Stipica. Komandir 2. čete je Mirko Vučković, zamjenik komandira Marko Križan, a komesar Pjero Koceić. U 3. četi komandir je Ante Mindoljević, zamjenik komandira Andrija Mijanić i komesar Ante Palaveršić.

Zbog stalnih borbenih aktivnosti dolazilo je često do kadrovskih promjena, bilo zbog pogibije ili zbog odlaska na liječenje izvjesnog broja ranjenih starješina.²⁶⁰

Formiranjem CPO, naredbom Štaba od 20. travnja 1943. godine, uspostavljene su krojačka, postolarsko-opančarska i mehanička radionica. Zajedno s bolnicom bile su smještene u planinarskom domu na Mosoru, iznad Sitna Gornjeg. Za tehničkog rukovodioca postavljen je Mile Grubišić, prvoborac iz Solina, a za političkog rukovodioca Anka Bućan. U planinarskom domu ostale su radionica i bolnica sve do 27. srpnja 1943. godine, kada su Talijani, zajedno s domaćim izdajnicima, u toku operacije »-Aurea« zapalili zgradu.

POGIBIJA LJUBE DUMIČIĆA

U radionici je izrađena i prva ručna bomba »Mosorka«, koju je Ljubo Dumičić sam pokušao isprobati. Nažalost, prvi pokušaj (22. IV) je po njega loše završio.²⁶¹

Borci su se okupili kod planinarskog doma, dok je Ljubo Dumičić otišao iza jednog zida isprobati »Mosorku«. Kada je aktivirao bombu, u istom je trenutku došlo do eksplozije. Posljedice su bile katastrofalne. Desna ruka i desna noga bile su gotovo odsječene.

*» Arhiv MNR Split, Naredba Štaba Grupe POSD br. 299 od 15. IV 1943. Ratimir Kokić, Ratni dnevnik. Pismena sjećanja J. Pešića, S. Novakovića i Milana Sinovića. Dušan Lončar, Sjećanja. D. Gizdić, Dalmacija 1943, str. 189.

Odmah su poduzete sve mjere da se spasi omiljeni komandant. U toku sutrašnjeg dana, 23. travnja 1943. godine, iz Splita je došao liječnik Ivan Tomazeo-Vanja. Amputirao je ruku i nogu, ali posljedice su bile tako teške da se život Ljube Dumičića nije mogao spasiti. Od posljedica ranjavanja umro je 25. travnja komandant Cetinskog partizanskog odreda Ljubo Dumičić. Sahranjen je 27. travnja u Situ Gornjem.

Ljubo Dumičić-Ljubić

Za iskazanu ličnu hrabrost, sposobnost u rukovođenju jedinicama, kao i zbog svih ostalih osobina koje je posjedovao kao komunista i kao omiljeni partizanski starješina u toku NOB-a, na prijedlog njegovih ratnih drugova, proglašen je 1953. godine za narodnog heroja Jugoslavije.²⁶²

²⁶² Ratomir Kokić, Sjećanja. D. Lončar, Isto. Zbornik NH Jugoslavije. Prigodno izlaganje u povodu 40. obljetnice pogibije i otkrivanja spomen-biste Ljubi Dumičiću u Podstrani 1983; kod autora.

O pogibiji Ljube Dumičića, u svojim sjećanjima, ratni vojni invalid Dušan Lončar piše:

»U drugoj polovini travnja 1943. vraćao sam se kao kurir iz Livna u Mosor. U Mosoru sam zatekao skupinu drugarica i drugova jako ožalošćenih, osjetio sam da se moralo nešto strašno dogoditi. Nisu mi, kao obično radosno došli u susret da čuju koje im novosti donosim. Na moje pitanje što se dogodilo, saznao sam za tešku tragediju: da je naš komandant Ljubo Dumičić teško ranjen. Porazila me ta strašna vijest, nisam se mogao suzdržati a da gorko ne zaplačem ...

Iako je stanje našeg komandanta bilo vrlo teško, zavaravali smo se nadom da će ga liječnik, kojeg smo očekivali iz Splita, spasiti. Znali smo da je izlazak iz utvrđenog Splita opasan bunkerima i bodljikavom žicom vrlo rizičan i težak, te smo se s puno razloga pribojavali hoće li liječnik uopće doći. Na našu radost dr Ivan Tomazeo i bolničar Sime Vukasović iz Dugopolja stigli su i učinili sve moguće da spasu našeg komandanta, ali je bilo prekasno. Izgubili smo našeg slavnog komandanta, heroja Ljubu Dumičića.«²⁶³

Selo Cista se nalazi na vrlo važnoj raskrsnici puteva. Cesta na sjeveru povezuje Aržano s Duvnom i Livnom, istočno Cistu preko Lovreča s Imotskim, južno preko Šestanovca i Zadvarja s Omišem i Makarskom, a zapadno preko Biorine s Triljem i Sinjom.

Za sve borbene akcije, koje je neprijatelj poduzimao na području Mosora, dovodio je svoje jedinice iz unutrašnjosti, naročito iz garnizona Mostar. Da bi osigurao pokret trupa duž komunikacija, u Cisti je neprijatelj uspostavio posadu koja se po broju i sastavu razlikovala od ostalih. Posada je uglavnom bila sastavljena od ustaša na čelu s poznatim koljačem Kapulicom.

BORBE PRVOG BATALJONA CETINSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

Prvi mosorski bataljon CPO dobio je zadatak likvidirati ustaško uporište u Cisti. Sinjski 2. bataljon morao je osigurati prilaze mjestu. Komandant Dane Marušić je odlučio da se napad izvrši navečer 1. svibnja. Iako je napad bio dobro razrađen i iznenada izvršen, neprijatelj je iz utvrđene zgrade pružio snažan otpor. Svi pokušaji, da se ubacivanjem ručnih bombi i zapaljivih flaša, izazove požar u zgradi nisu dali očekivane rezultate. Borba se vodila cijelu noć. Bataljon je imao gubitaka. Te večeri poginuo je komandir 2. čete Mirko Vučković iz Dugopolja. U zoru su se borci povukli s namjerom da se u toku dana odmore i da navečer ponovno krenu u napad. Pokušaji neprijatelja, da se probije iz Trilja i Sinja do Ciste, bili su odbijeni od 2. sinjskog bataljona. Uspješno su se borili i borci 3. čete, koji su s terenskim radnicima odbili pokušaje proboja neprijateljske jedinice iz pravca Sestanovac—Zadvarje.

Naredne noći je napad ponovljen. Ovog puta su došli do izražaja bombaši. Popeli su se na krov zgrade i kroz otvore su ubacivali ručne bombe. Kada je otpor neprijatelja počeo jenjavati, i kada se očekivala predaja, komandantu Dani Marušiću je s porukom došao Tadija Pejковиć i saopćio mu da su Talijani probili obranu u predjelu Prpuše (na pravcu Sestanovac—Cista) i da prodiru prema Cisti. Borci napuštaju blokadu zgrade u kojoj su bile ustaše i pre-

» R. Kokić, Isto. D. Lončar, Isto. D. Gizdić, Isto, str. 251. i 260.

bacuju se na obližnje položaje. Sačekali su Talijane na blisko odstojanje, izvršili su napad natjeravši ih u paničan bijeg.

U ponovljenom napadu na ustaše u utvrđenoj zgradi, ranjeno je 5 drugova. Među ranjenima je bio i zamjenik komesara 1. mosorskog bataljona Poldo Aljinović, kao i teško ranjeni kurir-bombaš Dušan Lončar.

U izvještaju kojeg je Stab GPOSD, pod br. 455 od 23. V 1943, dostavio Štabu 9. dalmatinske divizije, pored ostalog piše:

»30. 04. dva bataljona učestvovala su u akciji na ustaško uporište Cistu. Borba se je vodila čitav dan, te je neprijatelj davao otpor još samo iz utvrđene kasarne, a u koju su sa krova naši borci ubacivali bombe. Pred sumrak došlo je neprijatelju pojačanje iz Šestanovca i Imotskog. Tukući s boka naše

Ranjenici i bolesnici ispred planinarskog doma na Mosoru, lipnja 1943.

položaje sa artiljerijom, bili smo prisiljeni povući se. Povlačenje je izvršeno u redu. Neprijatelj je imao 1 mrtvog, 1 teže ranjenog, a mi smo imali 1 mrtvog, 1 teže i 4 lakše ranjena.«

U istom izvještaju se iznosi:

»Mosorska četa koja podpada pod komandu ovog Odreda (misli se na GPOSD — pr. autora), a djeluje samostalno, u tri navrata, zadnjih dana napala je talijanske patrole i spustila se do Majdana, te je neprijatelju nanijela gubitke od 15 mrtvih.«

U svojim sjećanjima Dušan Lončar piše:

»Iako sam bio na dužnosti kurira, komandant Dane me je pozvao da sudjelujem u borbi. Skupa s komandantom peli smo se na krov škole, bacali bombe i boce benzina, također i drugi borci. U toj borbi sam teško ranjen... Moj komandant Dane izvukao me teško ranjenog ispred samog ustaškog bunkera do obližnjeg skloništa. Tu mi je pružena nužna pomoć. Sve se moralo obaviti vrlo brzo, jer se borba vodila na sve strane. Za moje prebacivanje do

bolnice u Mosor određeno je nekoliko drugarica i drugova na čelu sa drugom Marinom Tičinovićem. Liječnici, dr Tomazeo i dr Zon sa svojim osobljem, brinuli su za mene ukazavši visoku stručnost i ljudsku pažnju i ljubav kao 1 svi moji mosoraši...»

U borbi koja je vođena u Cisti neprijatelj je imao 7 poginulih i više ranjenih vojnika. Zaplijenjeno je 7 pušaka, 1 mitraljez i dosta municije.

U nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 25. travnja do 1. svibnja 1943. godine, navodi se:

»U noći od 29 do 30 travnja 1943. g. jedna skupina od 600—700 partizana naoružanih sa 4 teške i 9 lakih strojica pod vodstvom Vice Buljana, napala je našu miliciju u selu Cista (Kotar Imotski) 50 milicionera nalazilo se je u školi, koja je bila obkoljena. Milicioneri su davali žilav otpor od 30 travnja u 3,30 sati do 1. svibnja u 4 sata. Iz Zadvarja je upućeno u pomoć 80 domobrana, koji su kod sela Katuna i Provo bili napadnuti od partizana, ali su naši domobrani više potisnuli prema Cisti, gdje je došlo do ogorčene borbe te su partizani bili razbijeni i oko 5 sati su se dali u bjeg. Sa naše strane je poginuo domobran Bosančić Jerko i lakše ranjen domobran Josip Vučak, dočim je neprijatelj imao 16 (šesnajst) mrtvih (među njima član kotarskog komiteta Božo Marušić) i 53 ranjena. Zaplijenjena je 1 francuska puška, 1 gunj, 2 šatorska krila, nekoliko partizanskih kapa i 108 komada streljiva.«²⁶⁴

Po direktivi KK KPIi Omiša borci 1. mosorskog bataljona CPO podijeljeni su po grupama i, u zajednici s terenskim radnicima i omladinom, uoči 1. maja palili su vatre na istaknutim visovima Mosora.

O prvomajskoj proslavi Kotarski NOO Omiša dostavio je 14. svibnja 1943. godine izvještaj NOO-u Dalmacije:

»Uoči 1. maja buknuše plamenovi po našim visovima. U sumrak zaređaše se redom vatre Mosora, Dinare, Babnjače, Stomarice, Sukmasima, Peruna sa svih šiljaka i čuka ...

U palenju vatre učestvovao narod i djeca...

Badava je okupator počeo da puca iz topova na prve vatre... U jutro na 1. maja osvanuše crvena i narodne zastave nad samim Omišom, u Zrnovnici u neposrednoj blizini bloka na jednom jablanu, u Podgrađu na očigled Zadvarja ...

Okupator se tog dana digao sa nekoliko hiljada vojnika, te je zaposjeo sela Duće, Jesenice i Podstranu, te Omišku Rogoznicu, te nam je tu omeo održavanje zborova ...

U Omiškoj općini održani su zborovi u Kućice i Svinišće, gdje je paljena vatra, pisane parole i izvještene zastave.

U G. Poljičkoj održani su zborovi u Zvečanje, te dječja akademija zabava u Cišli, Podgrađu i Koštanju, palile su vatre sva sela ... U D. Poljičkoj općini radi izlaska okupatorske vojske... nisu održani zborovi nego uži sastanci i konferencije...»

U nedjeljnom izvještaju VZC stoji:

»Ta njihova proslava u glavnom je protekla kako sliedi:

1) Kotar Omiš: na čitavom području »Srednja Poljica« skoro po svim visovima zapaljeni su kresovi (vatra od drva ili lug pomješan sa naftom). Prva takva vatra zapaljena je u 20.00 sati u blizini kote 561 (1,1/2 km. od

²⁶⁴ D. Lončar, Isto. Pismena sjećanja J. Pešića, M. Tičinovića, S. Novakovića i M. Sinovića, R. Kokić, Isto. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni Izvještaj V2C, V. Taj. br. 25/43 od 3. V 1943. AVII, arhiv NDH, reg. br. 12/5—1, k. 79.

Kotarski N.O.O.
Omiš
Položaj, 14/5.1943.

Drugarskom Dalmatinskom N.O.O.

Položaj.

IZVJEŠTAJ O PROSLAVI 1. MAJA O.G.

Uoči 1. maja buknuše plamenovi po našim visovima. U sumrak zaredaše se redom vatre Mosora, Dinare, Babnjače, Stomarice, Sukasima, Peruna i drugih. Šizakaxix sa svih šiljaka i čuka. Te vatre pozdravljahu plameni sa ponosnog Biokova, Kozjaka, Braća i ostalih otoka. Razbuktahu se vatre širom cijelog horizonta. Ispleo se plameni gjerdan koji je na tamnoj plavoj pozadini neba ocrtavao siluete vršaka naših slatodnih i neosvojivih planina.

U palenju vatara učestvovao narod i žene i djeca, koji su brali i sekli pljali velike količine drva za ovu svečanost vatre.

Svako Dalmatincu je ponosno zaigralo srce, gledajući te vatre koji su bile rječiti izraz prkosa i borbenosti našeg ponosnog i nikad pokorenog naroda. Badaša je okupator počeo da puca iz topova na prve vatre koje su mu se upalili taman pred nosom na Babnjači kod Omiša, kad zaredaše na desetci drugih vatara sa svih strana.

U jutro na 1. maja ostanuše crvene i narodne zastave nad samim Omišem, u Zrnovnici u neposrednoj blizini bljaka na jednom jablanu, u Podgradju na očegled Zadvarja koja je vijorila nekoliko dana i u koju je stao tući topovima uzalud ne uspijevši je oboriti.

Okupator se tog dana digao sa nekoliko hiljada vojnika, te je započeo sela Duće, Jesenice i Podstranu, te omišku Rogoznicu, te nam je tu oteo održavanje zborova, ali uži sastanci ipak su bili održani i u tim selima, a i u tim selima su bile izvještene zastave.

U Omiškoj općini održani su zborovi u Kučiću i Svinišću, gdje je paljena vatra, pisane parole i izvještene zastave.

U G. Poljičkoj održani su zborovi u Zvečanju, te dječja akademija zabava u Čišli, Podgradju i Kostanju, palila su vatre sva sela a izvještene su zastave u Podgradju, Kostanju, Zvečanju Docu G. te su pisane parole.

U D. Poljičkoj općini radi izlaska okupatorske vojske kako je gore navedeno nisu održani zborovi nego uži sastanci i konferencije u svim selima, palila su vatre sva sela, izvještene su bile zastave 3 u Zrnovnici, u Svinjinama, Tugarima i Jesenicama, te su pisane parole.

U Krajiškoj općini usljed okupacije i odsustva pol. radnika /u vojsci/ nije bila priredjena proslava.

Uz drugarski pozdrav S.F.S.N.

K.N.O.O. Omiš

tajnik u. z.

predsjednik:

Katranj

Aljinović

Omiša). Zatim zapaljene su vatre na ovim mjestima: Kod crkve Sv. Jure (2 km. s. od Omiša) u isto vrijeme kod crkve Gospe Stomarice (3 km. s. z. od Omiša) i oko 20 takovih vatri na visovima planine Mosor, povrh sela Jesenice, kao i po svim visovima planine Kozjak (9 km. z. od Klisa) i Mosor (9 km. j. i. Klisa). 1. svibnja na slijedećim mjestima osvanule su komunističko-partizanske zastave sa oznakom srp i čekić a u desnom gornjem uglu petokraka zvijezda i to: na visovima omiške dinare tri zastave, koje su istog dana skinute po oružničkoj ophodnji postaje Omiš, kod crkve Sv. Maksima i na brdu V. Ostrok (5—8 km. z. od Omiša) koje su skinute po talijanskoj vojsci prilikom pretresa terena, na brdu Osrena (1. km. z. od Klisa) koja je skinuta po talijanskoj vojsci i na koti 231 (1 km. z. od Zadvarja).²⁶⁵

U početku svibnja 1943. godine izvršio je 1. mosorski bataljon CPO više borbenih i diverzantskih akcija od kojih su neke karakteristične. Odmah poslije paljenja kresova na brdima Mosora i Kozjaka, Talijani i ustaše upućuju u pravcu Mosora dvije kolone. Jednu iz Omiša u pravcu Gata, a drugu iz Splita preko Zrnovnice. Kolone su na padinama Mosora dočekali borci 1. mosorskog bataljona i, u zajednici s terenskim i partijsko-političkim radnicima čije je sjedište bilo u Sitnu Gornjem, uspjeli su onemogućiti neprijateljski prodor. Neprijatelj je bio prisiljen da se uz gubitke povuče u svoje garnizone.

Borbena grupa iz 2. čete izvršila je 4. svibnja napad na talijansku jedinicu koja je došla popraviti željeznički most i prugu kod Mravinaca. Talijani su pružili slab otpor, pa su se uz gubitke od oko 10 mrtvih i ranjenih povukli u pravcu Majdana i Solina. Odmah nakon izvršenog napada, artiljerija je tukla mjesto događaja, a avijacija je nadlijetala i mitraljirala položaje. Do intervencije neprijatelja borci su se već povukli u pravcu Mosora.

Slijedećeg dana, 5. svibnja 1943. godine, iz Splita su upućene dvije čete 89. legije CC NN (crnih košulja) koje su upale u Zrnovnicu. Ubili su Božu Palaversu zato što su kod njega našli pismo koje mu je poslao sin iz partizanske jedinice. Petra Lolića su ubili pri pokušaju bjegstva, a uhapsili su i 9 osoba, koje su osumnjičene, i odveli ih u Split.

Prva četa 1. mosorskog bataljona postavila je zasjedu 6. svibnja kod Lovreća, sačekala i napala talijansku jedinicu. U oružanom napadu ubijeno je 20 talijanskih vojnika, zarobljena su 3 podoficira, zaplijenjeno je naoružanje, municija i oprema. Zbog moguće intervencije neprijatelja, zapaljen je vojni kamion, a jedinica se povukla s mjesta napada. U izvještaju kojeg je Stab GPOSD, pod br. 436/11 od 19. V 1943. dostavio Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske, navodi se slijedeće:

»5. 5. jedinice ovog Odreda (misli se na CPO — pr. autora) držale su položaje prema ustaškom uporištu Cisti. Ustaše uz pomoć Talijana napali su na naše položaje, te se je razvila borba kroz čitav dan, a 6. u jutro naše su jedinice, općim napadom natjerale neprijatelja u bijeg, te je ovaj u neredu napustio Cistu i Lovreć. Neprijatelj je ovom prigodom imao 4 mrtva i 6 teže ranjenih. Zapljenjen je jedan teški mitraljez »Breda«, sa 2.500 metaka, 4 puške i razne sitne robe. Na našu stranu prešao je jedan domobran s puškom...«

I u izvještaju XVIII armijskog korpusa od 6. svibnja 1943. general Spigo o borbama u predjelu Lovreća i Ciste piše:

»Sektor Bergamo: Naše jedinice i hrvatske formacije pojačane artiljerijom i minobacačima, prilikom čišćenja zone Cista (Livno Zi-ZL-ZN-BN),

²⁶⁵ D. Gizdić, Isto, str. 264. Izvještaj KNOO-o Omiš o proslavi 1. maja, od 14. V 1943; kod autora. AVII, arhiv NDH, reg. br. 12/5, k. 79. Arhiv MNR Split, mikroteka AVII, film 8/244.

nakon što su savladale otpor ustanika, koji su se porazmjestili na otpornoj točki u Provo (ZN-BN) izvele su izviđačke upade prema Dobranju (ZN-BQ) i Strižepu (VU-BS).

Naši gubici: jedan oficir ranjen, kapetan Mandelli Osvaldo, partizanski gubici nisu utvrđeni, ali su znatni...«

U narednom izvještaju, kojeg general Spigo dostavlja telegramom 7. svibnja u 20 sati, iznosi se:

»Prilikom akcije u zoni Cista... o kojem je saopćeno jučer 6. o. mj. utvrđeni gubici iznose: naši gubici: 4 ranjena, među njima 1 oficir, čije ime je već objavljeno i 2 nestala; MVAC: 1 mrtav, 2 ranjena, 2 domobrana ranjena.«

Druga četa 1. mosorskog bataljona uspješno je izvršila još dvije oružane akcije. Jednu 7. svibnja, kada je grupa boraca onemogućila talijanskoj jedinici da se iz Mravinaca prebaci u pravcu Mosora. U borbi su 2 ubijena i 2 ranjena talijanska vojnika.

Druga se borba vodila 10. svibnja 1943. godine između 2. čete 1. mosorskog bataljona i talijanske jedinice koja se preko Zrnovnice prebacila u Mosor u predio Mihanovića staja. I ovog su puta bili Talijani prisiljeni, uz nepoznate gubitke, na povlačenje. U 2. četi nije bilo gubitaka.²⁶⁶

Grupa boraca je 16. svibnja iz zasjede, kod Majdana, napala talijansku patrolu koja je vršila osiguranje pruge. Ubijena su 3 neprijateljska vojnika. Nakon toga borci prelaze na drugi položaj i iz zasjede napadaju i likvidiraju talijansku patrolu od 9 vojnika.

BORBE TOKOM SVIBNJA 1943.

Sredinom svibnja 1943. godine njemačko-talijanske snage, uz pomoć domaćih izdajnika ustaša i četnika, počele su s operacijama protiv NOV i POJ (poznata V neprijateljska ofanziva). Osnovni cilj neprijatelja je bio da na području Crne Gore, i dijela Sandžaka, opkoli i uništi glavne narodnooslobodilačke snage. U tom su vremenu glavne snage NOV i POJ bile fizički iscrpljene nakon dugih i teških borbi protiv brojčano jačeg i tehnički opremljenijeg neprijatelja. Borba se vodila na uskom prostoru, teškom za manevar, bez materijalnih izvora za opskrbu jedinica. Ionako lošu situaciju otežavao je veliki broj ranjenika i bolesnika, posebno tifusara. Međutim, borbeni moral boraca je bio uvijek na visini uz odlučnost da se izade kao pobjednik.

Da bi se olakšao položaj glavnim snagama NOV i POJ, VS i drug Tito postavili su zadatak svim partizanskim jedinicama na teritoriji zemlje, da što aktivnije napadaju neprijateljske garnizone.²⁶⁷

Oko 150 talijanskih vojnika i 60 ustaša pošli su 17. svibnja 1943. godine iz Omiša u pravcu Krilo-Jesenica sa zadatkom da poprave porušene tt linije. Kada su stigli na područje Dugog Rata, borci iz 1. čete 1. mosorskog bataljona krenuli su u napad. U borbi su ubijena 4 i ranjena 2 talijanska vojnika. U 1. četi nije bilo gubitaka. Poslije izvršenog napada 1. četa se povukla.

U nedjeljnom izvještaju VZC, V. Taj. br. 33/43 od 24. V 1943, pored ostalog se tiavodi:

²⁶⁶ Gizdić, Isto, str. 268, 272. i 279. Arhiv MNR Split, Izvještaj Agitpropa PK KPH za Dalmaciju br. 60. AVII, arhiv NOB, reg. br. 13/4 i reg. br. 27/4, k. 105; reg. br. 4/6, k. 1603. talijanski, reg. br. 6/5a i reg. br. 7/5a, k. 344. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1957, str. 470—473.

»17. svibnja 1943. g. 60 ustaša i 150 talijanskih vojnika pošli su iz Omiša preko sela Krila, za osiguranje državnog puta radi popravke brzoglasnih Unijskih i kada je vojska stigla na mjesto zv. Glavica (3 km. s. z. od Omiša) napali su ih partizani pušcanom i strojopuščanom vatrom. Borba je trajala od 9 do 10 sati, napad je odbijen i vojska je produžila u pravcu Krila. Prilikom povratka vojske za Omiš oko 17 sati, kod zaseoka Krug partizani su ponovo napali vojsku, kojom prilikom su lakše ranjena dva talijanska vojnika i dvije žene.«

Talijansko-ustaška jedinica krenula je 21. svibnja iz Omiša u pravcu Rogoznice, vjerojatno sa zadatkom da izvrši uviđaj i popravak, prije dva dana, porušenih oko 300 poštanskih tt stupova. Kada je neprijatelj stigao blizu Celine, napala ga je 2. četa. Poslije 2—3 sata borbe neprijatelj se u panici povukao u pravcu Omiša uz trojicu poginulih i više ranjenih vojnika.

U istom nedjeljnom izvještaju se iznosi:

»U noći od 19. na 20. svibnja 1943. godine partizani su na cesti Omiš—Zadvarje, od sela Celina do mjesta zvanog Vrulje, tj. na dužini od oko 14 km. prepilili 300 brzoglasnih stupova; žicu rastrgali a izolatore polupali. Stupovi su većinom složili na gomile i zapalili... Dana 21. svibnja 1943. g. izašla je na teren naša i talijanska vojska, koja je kod sela Rogoznice (8 km. istočno od Omiša) napadnuta od partizana strojopuščanom i pušcanom vatrom, koji su prihvatili borbu koja je trajala od 17 do 20 sati, te su pritom ranjena dva talijanska vojnika.«

U izvještaju, kojeg je Komanda XVIII armijskog korpusa dostavila 22.

V 1943. godine komandi 2. armije, o ishodu borbe u predjelu sela Lokve piše:

»Sektor Bergamo: Lokve (Omiš VO-BF) sa jakim partizanskim formacijama koje su razjurenene. Naši gubici: 2 ranjena. Partizanski gubici utvrđeni: 12 mrtvih, broj ranjenih znatan, ali nije utvrđen...

Prema izvještaju oružničke postaje Omiš, od 22. svibnja broj: 1325, talijanske vlasti u Dugom Ratu odnose iz tvornice »La Dalmatienne« i ukrcajavu na jedan brod u namjeri da odvedu u Italiju: 1) elektroda 400 komada, 2) oko 4 vagona transformatorskog ulja, 3) 1980 kg. bakra i 4) 45 vagona ferossilicijuma. Odnosnjem ovog tvoriva tvornica će biti onesposobljena za rad kroz više godina.«

Veoma je interesantan zaključak izvještaja kroz koji se oslikava pravo stanje na području Mosora, aktivnost partizanskih jedinica, pa se na temelju toga predlažu i sugeriraju određene mjere:

»Rad na saniranju mirnim putem je nemoguć, jer su partizani sve odlučniji da nastave borbu te isključuju svaku mogućnost kompromisa. Obzirom na pojačanu djelatnost partizana, osobito u blizini Omiša, Zadvarja i Makarske, trebalo bi svakako preduzeti akciju čišćenja sa jačim snagama, u koju svrhu treba žurno pojačati posade u spomenutim mjestima, jer bi svako okljevanje moglo imati žešće i nedogledne posljedice.«²⁶⁸

Prva četa 1. mosorskog bataljona, koja se nalazila na terenu donjih Poljica, postavila je 21. svibnja 1943. godine zasjedu na cesti Split—Omiš u predjelu Jesenica i napala talijansku kolonu vojnika. Ubijena su dvojica, a više talijanskih vojnika je ranjeno. Pri povlačenju Talijani su ostavili jedan

Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 33/43 od 24. V 1943. AVII, arhiv NOB, reg. br. 27/4, k. 105. Isto, arhiv NDH, reg. br. 25/5—1, k. 79; reg. br. 31/2a, k. 153. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 22/5a i reg. br. 26/5a, k. 344; reg. br. 23/5a, k. 342. A. Radevenjić, Pri-lozi za Kronologiju MPO.

motocikl, nešto municije, minobacačke mine i drugo. Borci su uništili zaplijenjeni motocikl i povukli se bez gubitaka.

Grupa iz 1. čete zarobila je 24. svibnja kod Malog Rata dvojicu mornara trgovačke mornarice, koji su pošli u nabavku hrane. U izvještaju VZC, Taj. br. 25/43 od 4. VI 1943, piše:

»24. 5. u 07,00 sati u selu Dugom ratu (4 km. z. od Omiša) sa usidrenog broda »Airame« izašla su dva talijanska mornara, te pošli valjda u namjeri šetnje prema selu Sv. Petar (5 km. od Omiša) te su ih na putu zaustavili naoružani partizani i odveli sa sobom u Mosor. Za sudbinu imenovanih mornara do danas se ništa nije moglo doznati. Sumnja se da su (se) navedeni mornari sami namjerno predali partizanima.«

Grupa iz LMC, u zajednici s terenskim radnicima iz Dugopolja, presjekla je 25. svibnja 70 poštanskih tt stupova. Žicu su ponijeli, a izolatore razbili.

Leteća mosorska četa postavila je 26. svibnja zasjedu uz cestu Klis—Sinj, blizu zaseoka Kurtovići, gdje je sačekala i napala jednu talijansku patrolu od 35 vojnika. U napadu su ubijena 3 i ranjena 3 talijanska vojnika. Nedaleko od mjesta zasjede na cesti je postavljena nagazna mina. Kamion koji je naišao bio je uništen.

Istog dana, od 26. na 27. svibnja 1943. godine, 2. četa koja je djelovala u predjelu omiške Dinare, u zajednici s terenskim radnicima i narodom tog kraja, porušila je između Lokve i Kutleše potporni zid i dio puta. Onemogućen je tako saobraćaj za motorna i zaprežna vozila.

U izvještaju VZC, za drugu polovinu svibnja, o akciji se navodi slijedeće:

»26.—27. 5. kod sela Rogoznice između zaseljaka Lokve i Kutleša (8 km. j- i. od Omiša) neustanovljen broj partizana mosorske skupine, porušili su cestni zid u dužini 7 metara i cijelu širinu ceste, tako da na tom dijelu puta kolski i samovozni promet-saobraćaj bar za izvjesno vrijeme neće raditi.

Svrha partizana da se ruše komunikacije veze na ovom dijelu puta odnosno područja, da bi time priječili dolazak i odlazak naših i talijanskih vojnih preselica koje redovito svake sedmice vrše snabdijevanje svojih i naših postrojbi u Zadvarju sa živežnim i ostalim potrebnim namirnicama.«

Krajem svibnja 1943. godine dio 1. mosorskog bataljona prebacio se u Krajinu (Sestanovac, Zadvarje, Zeževica i Grabovac) gdje je izveo više oružanih napada. Bataljon je od 28. na 29. svibnja napao seosku miliciju u selu Poljica. Zarobljeno je 5 milicionera, dok su ostali pobjegli. Zaplijenjeno je 12 pušaka i za svaku pušku po 100 metaka. Značaj ove akcije je u tome što je izvedena nedaleko od neprijateljskog garnizona Imotski.

U nedjeljnom izvještaju VZC se iznosi:

«■Dne 29. svibnja 1943. oko 23,30 sati skupina od 450 naoružanih partizana napala je puščanom i strojopuščanom vatrom selo Poljica (općina Vrgorac — Kotar Makarska). Naši milicijoneri pružili su otpor, ali su se pred daleko jačim neprijateljom morali povući (bez gubitaka). Partizani su otjerali 1300 komada stoke-sitne, 30 goveda, 10 konja ..,«²⁶⁹

²⁶⁸ Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 39/43 od 7. VI 1943. J. Pešić, Sjecanja, Arhiv NDH, reg. br. 56/5—1, k. 79.

Interesantna je, u istom izvještaju, ocjena stanja za područje na kojem je djelovao 1. mosorski bataljon:

-Djelatnost pobunjenika ne popušta. Osobiti pritisak pobunjenici vrše u selima imotskog kotara koja su pod kontrolom partizana (Cista, Lovreć, Opanci, Grabovac itd.).. „²⁷⁰

Drugi dio 1. mosorskog bataljona, koji je prešao u područje Dugopolja, noću od 26. na 27. svibnja porušio je 70 metara željezničke pruge Split—Sinj, a 31. svibnja porušio je novih 200 metara pruge.

²⁷⁰ AVII, Isto. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 27/5a—1, k. 344; reg. br. 12/14, k. 572.

TREĆE FORMIRANJE LETEĆE MOSORSKE ČETE

Da bi se osiguralo stalno prisustvo partizanske jedinice na planini Mosor, pošto je 1. mosorski bataljon djelovao na širem području, Stab GPOSD svojom naredbom je odredio da se oformi Leteća mosorska četa. Zadatak joj je da akcije isključivo obavlja na području Mosora.

Od boraca i starješina iz 1. mosorskog bataljona CPO, novopridošlih dobrovoljaca i jednog broja terenskih radnika, oformljena je 15. svibnja 1943. godine u Sitnu Gornjem Leteća mosorska partizanska četa (LMČ). Za komandira je postavljen Kažimir Mihanović, politkomesar je bio Andrô Gabelić, a njegov zamjenik Srećko Martić.

U početku je LMC imala dva voda, ali je s pridolaskom novih dobrovoljaca uspostavljen i treći vod. Za komandira vodovoda određeni su Mijo Saban, Marin Sinković i Ivan Tomaž. LMC je brojila 76 boraca i bila je potčinjena Štabu GPOSD.

Nakon rasporeda boraca po desetinama i vodovima položena je zakletva, a Maks Baće-Milić je ispred Štaba GPOSD održao govor. Svečanosti su prisustvovali rukovodioci iz OK KPH za srednju Dalmaciju i KK KPH Omiša, koji su u tom vremenu boravili u selima Sitno Gornje i Dubrava. Drugi dio rukovodilaca boravio je u predjelu Lugarnice i Sinovčića staja.²⁷¹

Noću od 2. na 3. lipnja 1943. godine, 2. četa 1. mosorskog bataljona, u zajednici s terenskim radnicima i narodom Celine i Rogoznice, srušila je cestu na više mjesta između ta dva sela onesposobivši je za saobraćaj vozilima.

U nedjeljnom izvještaju VZC se navodi:

»■U noći 2. na 3. lipnja 1943. partizani su porušili cestu u dužini od 10 metara između sela Ravnice i Celine (4 km. j. i. od Omiša).-«²⁷²

Prva četa 1. mosorskog bataljona, zajedno s terenskim radnicima i simpatizerima iz Svinišća i Podašpilja, porušila je 3. lipnja 8 stupova dalekovoda koji iz HE Kraljevac vodi za Omiš. Skinuta je na dužini od 6 kilometara žica koja je predana na čuvanje NOO-u Omiš.

²⁷¹ K. Mihanović, Sjećanja. Srećko Martić, Prilozi za Kronologiju MPO. AVn, arhiv NOB, reg. br. 16/1, k. 9A.

²⁷² Isto, arhiv NDH, reg. br. 56/5-1, k. 79. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 6/6a, k. 344. A. Radevenjić, Sjećanja.

U izvještaju Zapovjedništva oružničkog krila u Omišu, br. 1304 od 17. lipnja 1943. se iznosi:

»4. 6. grupa od 30 partizana Mosorske skupine u selu Kučiće (14 km. i. od Omiša) i Svinišće, te Podašpilje sakupili su sve seljake i pod silom natjerali ih na skidanje žice sa munjovodnog voda Kraljevac—Dugirat. Žica skinuta je u duljini od 7 km. Skidanje sve žice partizani izvršili su kao odmazdu što su Talijani iz tvornice u Dugom ratu odnijeli razno tvorivo.«

Leteća mosorska četa (Kažina)

Noću od 3. na 4. lipnja, na željezničkoj pruzi Split—Sinj kod Grla, LMC je postavila kamenu naslagu na koju je naišao vlak. Vlak je napadnut s pušcanom i mitraljeskom vatrom. U akciji je oštećena lokomotiva i dva vagona, a poginula su dva i ranjena tri talijanska vojnika.

I slijedeće noći (od 5. na 6. lipnja), na istoj pruzi, postavljena je mina. Kad je naišao vlak, izvršen je prepad na talijanske vojnike. Poginula su 4, a ranjeno je 7 talijanskih vojnika.

Komanda XVIII armijskog korpusa, u svom izvještaju od 7. lipnja 1943. godine navodi: »da je iskliznuće vlaka bilo prouzrokovano od eksplozije mine i da je napad partizana odbijen od blindiranog auta, da su gubici 2 mrtva i 3 ranjena vojnika«.

Noću od 7. na 8. lipnja, LMC je izvršila napad na neprijatelja u vlaku na pruzi Split—Sinj kod Klis-Kose. U cilju odmazde zbog učestalih napada duž željezničke pruge na relaciji Split—Sinj, Talijani iz 26. puka divizije »Bergamo« upali su u Klis-Kosu, zapalili i opljačkali 18 kuća i odveli u pravcu Splita izvjestan broj osoba.

U nedjeljnom izvještaju VZC se navodi slijedeće:

»•Dne 9. lipnja 1943. g. u zaseoku Klis-Kosa (kotar Omiš) talijanska vojska je opljačkala i zapalila 18 kuća. Povod je taj što su partizani dne 8. lipnja 1943. kod spomenutog zaseoka napali vlak, a iz Kose nalazi se u odmetništvu preko 40 mladića. Ujedno je talijansko vojno zapovjedništvo u Klisu izdalo proglas: da će cjeli Klis biti uništen ako usi jedi još neki napad partizana na državne objekte ili vojsku.«²⁷³

U izvještaju Zapovjedništva oružničkog krila Omiš piše:

»5. 6. u 08,45 sati partizani mosorske skupine kod zaseoka Kosa (4 km j. od Klisa), sačekali su putnički vlak iz Splita a prethodno na prugu podmetnuli minu koja je prilikom prolaza vlaka eksplodirala i jedan dio kompozicije prevrnut a istovremeno partizani izvršili su prepad na vlak i putnike. Ovom prilikom poginulo je oko 30 tal. vojnika (što ranjenih što ubijenih) a od građana poginuo je... Talijanska posada iz tvornice Majdan blagovremeno stupila je u borbu i partizane uz gubitke 1 ubijenog i nekoliko ranjenih rasturala.«

U periodu od 10. do 20. lipnja 1943. godine borci LMČ su izveli više borbenih i diverzantskih akcija od kojih izdvajamo samo neke.

U zajednici s narodom iz Lokve-Rogoznice, izvršena je od 13. na 14. lipnja akcija rušenja puta Omiš—Makarska u dijelu između Celine i Rogoznice. Put je porušen na pet mjesta u dužini od 5 do 10 metara i time je onesposobljen za saobraćaj.

U dva dana, 18. i 19. lipnja 1943. godine, LMC je izvršila dvije akcije. Prvog dana postavljena je zasjeda u blizini Šestanovca. Napadnuta je neprijateljska patrola, a ubijena su tri neprijateljska vojnika. Drugog dana (19. VI) postavljena je zasjeda nedaleko garnizona Zadvarje, predio Prosik. Napadnuta je neprijateljska patrola i ubijena su dvojica domobrana, dvojica su ranjena a dvojica su se predala. Zaplijenjeno je 6 pušaka s municijom i vojna oprema.

U nedjeljnom izvještaju VZC se iznosi:

»Tokom nedjelje primjećeno je jače gibanje partizana u okolini Omiša, iz čega se zaključuje da pripremaju neku akciju, u najmanju ruku uznemiravanje...

Dne 12. lipnja 1943. u 19 sati dva nepoznata naoružana partizana upala su u poštansko-brzojavni ured u Lokvi-Rogoznici (kotar Omiš) i polupali su sliku Poglavnika ...

U noći od 13. na 14. lipnja 1943. partizani mosorske skupine prisilili su seliake iz sela Rogoznice (kotar Omiš) da ruše cestu između zaselaka Ravnice i Celine i to na pet mjesta u dužini od 5 do 10 metara.

Dne 18. lipnja 1943. u 9 sati tri naoružana partizana mosorske skupine sačekali su na mjestu zv. »Nejašmići« 2 km. s. z. od Šestanovca (kotar Omiš) trojica domobrana su teško ranjeni a pričuvnik Ivan Jerčić pok. Mate iz sela Podgrađa, koji je sutradan umro ...

Dana 19. lipnja 1943. u 8 sati partizani su na mjestu zv. »Prosik« 4 km j. i. od Zadvarja (kotar Omiš) u zasjedi sačekali 7 domobrana posade Dubci i na njih otvorili strojopuščanu vatru te su dvojicu domobrana ubili, dvojicu ranili i dvojicu zarobili te zaplijenili pet pušaka...

²⁷³ K. Mihanović, Isto. AVII, arhiv NOB, reg. br. 6—1/5, k. 105. Isto, arhiv NDH, reg. br. 4/2a, k. 138; reg. br. 15/4-6, k. 232. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 4/6a-I, 1 reg. br. 5/6a-I, k. 344.

Dne 20. lipnja 1943. oko 6 sati tri zrakoplova su nad selom Zagvozd (kotar Imotski) i bacila 58 bombi od kojih 4 nisu eksplodirale. Nije se moglo ustanoviti da li se radi o našim ili savezničkim zrakoplovima. Za vrijeme bombardiranja u selu nije bilo pobunjenika. Šteta od bombardiranja je velika.. „²⁷⁴

U izvještaju Zapovjedništva oružničkog krila u Omišu, dostavljenog pod brojem 1304/Taj. od 17. lipnja 1943. daju se ocjene stanja na području VZC i raspoložnje naroda. To se može vidjeti iz samo nekih izvoda izvještaja:

»Raspoloženje pučanstva na području ovog krila, prema Državi i njenom Vrhovništvu, od prošlog podnijetog ovakvog izvještaja do danas, ni u čemu se nije poboljšalo, već se naprotiv iz dana u dan sve više pogoršava ... Razlog ovome je taj, što su komunističke-partizanske skupine sa svojim mjesnim odborima N. O. V. donijeli odluku — koja je izdana po naredbi njihovog vođe »Tita« — da se smjesta poduzmu ofenzivni poduhvati protiv naših saobraćajnih veza, rušenjem željez. pruga, mostova, cesta itd. _____ tako da ove bande ovu svoju odluku u zadnje vrijeme i u djelo provode... Nema zaštite od strane Države koja je sa svojim malobrojčanim organima potpuno nemoguća prema njihovoj velikoj nadmoćnosti, nema zaštite od strane savezničke Tal. vojske, koja je zato pozvana, i ta vojska radi isključivo u korist svojih probitaka, a životi pučanstva i državnih organa — sporedne su stvari...«

PRVI BROJ «SLOBODNE DALMACIJE»

Odlukom PK KPH za Dalmaciju, od 13. lipnja 1943. godine, postavljen je zadatak Agitropu da izda list koji će mobilizatorski djelovati na široke mase, a ujedno i demantirati razne neprijateljske glasine i njihovu propagandu. Nakon četiri dana, 17. lipnja, izdat je prvi broj glasila PK KPH za Dalmaciju pod imenom »Slobodna Dalmacija«.

Prvi i narednih šesnaest brojeva izdani su na Mosoru u pastirskoj kućici pokrivenoj sa ševarom, koja se nalazila ispod vrha Ljubljana sjeverozapadno od planinarskog doma.

U prvoj redakciji lista »Slobodna Dalmacija« bili su Miloš Zanko rukovodilac Agitpropa Oblasnog komiteta KP za Dalmaciju, Leon Geršković, Serif Sehović, Petar Segvić i Vjekoslav Cvrlije.

U tehničari su radili Branko Radelić kao rukovodilac, Ružica Primorac, Cvijeta Job, Ante Petrić-Volja, Ante Vesanović, Slavica Kukoč, Jure Kaštelan, Zivko Gatin, Nikola Ilić-Oktobar, Aldo Dolči, Erna Geršković i Vojka Ružić.

Redakcija je raspolagala jednim ciklostilom, malim pisačim strojem »adler«, imala je ponešto matrica i boje, jedan stari radioaparat na baterije i za osvjetljenje karbitnu lampu. Većina je materijala dopremana iz Splita preko ilegalnih kanala, zašto je bio zadužen Ivo Gatin. Tiskalo se na ciklostilu, nikad u onolikom broju koliko se list »Slobodna Dalmacija« tražio.

Radio vijesti iz svijeta prikupljala je stenodaktilografkinja Ružica Primorac koja je danonoćno sjedila uz radioaparat, slušala »Slobodnu Jugoslaviju« i savezničke emisije, bilježila vijesti koje su se sređivale, pisale na matricu i zatim na geštetneru otiskivale.

U prvom broju lista »Slobodna Dalmacija« umjesto uvodnika izašao je članak pod naslovom: »Neka bude odraz jedinstva i borbe našeg naroda«, u kojem se govori o raspoloženju naroda, uspjesima partizanskih jedinica u borbi protiv okupatora, pozivaju se pristaše HSS-a u borbu. Ukazuje se na izdajničku ulogu vođe HSS-a i njihove politike čekanja i slično. Pošto je težište članka razvoj NOB-a u Dalmaciji, pridodata je i karikatura na kojoj Musolini gasi požar nad reljefom Dalmacije. Ispod karikature je tekst: ~Sto više gasiš, ovaj požar se jače razbuktava.«

U toku druge faze operacije »Aurea«, koja je počela 25. srpnja i završila 1. kolovoza 1943. godine, tiskara se prebacuje u blizinu Brštanova gdje se nastavlja sa štampanjem lista kao dnevnika Jedinštenog narodnooslobodilačkog fronta Dalmacije. Nakon prvog oslobođenja Splita, od 10. do 27. rujna 1943. godine, »Slobodna Dalmacija« izlazi u Splitu, a poslije, do oslobođenja, i u drugim mjestima.

Zidine pojate na Mosoru gdje su štampani prvi brojevi »Slobodne Dalmacije«

NAPAD NA KOŠUTE I BORBE OKO OMIŠA

Štab CPO postavlja zadatak 1. mosorskom bataljonu da izvrši napad i likvidira neprijateljsku posadu u Košutama nedaleko Trilja. Za izvršenje zadatka određena je 1. četa s komandirrom Antom Radevenjićem, zamjenikom komandira Ćirom Perišićem i komesarom Jozom Stipicom. Druga četa je trebala osigurati pravac od Trilja.

Pošto je neprijateljsko uporište u Košutama bilo organizirano po zgradama, koje su bile utvrđene zajedno s okolnim visovima, sačinjavalo je jednu cjelinu. To je zahtijevalo dobru i temeljitu pripremu i organizaciju napada, a za nju nije bilo dovoljno vremena. Na izvršenje zadatka 1. četa je krenula iz sela Udovičići. Prešli su Cetinu i oko 24,00 sati 20. lipnja počeo je napad. Približili su se objektima, ali već u toku samog prilaza neprijatelj je otvorio jaku vatru tako da je planirano iznenađenje otpalo. Već kod prvih pucnjeva dodijeljeni vodič je pobjegao što je još više otežavalo situaciju, jer teren, raspored i jačina neprijatelja nisu bili dovoljno poznati. Kada je komandir čete naredio: »Juriš, zamnom!« — i sam je sa svojim zamjenikom, i jednim borcem, krenuo u napad. Izbili su pred kuću iz koje je neprijatelj pružao jak otpor, dok su ostali borci izbili pred neprijateljske položaje ali su se zbog jake vatre bili prisiljeni zaustaviti. Situacija je bila veoma teška, a još se više iskomplikirala kad je neprijatelju pošlo za rukom baciti ručnu bombu ispred zgrade. Bomba je pala između komandira Radevenjića i njegova zamjenika Perišića, i obojica su bili ranjeni. Komandir lakše, a zamjenik komandira teže. Pored njih ranjen je i Vlado Vušković.

Desetar Marko Matovac-Markica, u želji da pomogne starješini Ciri Perišiću, prebacio se do ranjenika, ali je u tom pokušaju spasavanja i sam bio pogođen. Pao je na ranjenog druga i šapatom mu rekao: »Giro ja pogiboh, drugovi osvetite me!-« Nedugo poslije toga, izdahnuo je u naručju svog ranjenog starješine.

Poginulog desetara Markicu i ranjenog Cira Perišića, ispred zgrade u kojoj se nalazio neprijatelj pa do zaklona, izvukao je desetar Dušan Šimić.

O hrabrosti i pravom podvignu desetara Dušana Šimića, u svojim sjećanjima na borbu u Košutama, komesar Ratomir Kokić piše:

²⁷⁶ »Slobodna Dalmacija-«, jubilarni broj od 17. VI 1983. Kalendar događaja na Mosoru 1943.

»Trebalo je izvući ranjene i mrtvog druga, kada to nije bilo moguće direktno učiniti, s obzirom na brisani prostor, skinut je sa samara konop koji je dobro poslužio. Ali kada treba istaći požrtvovnost omladinca mislim da je tada bio desetar, Dušan Simić. Skupio je od svojih drugova punu torbu bombi. Dogovoreno je dok naši budu usmjerili pucnjavu na šišarde — prozore neprijatelja, da će on bacujući bombe i pod dimnom zavjesom povezati drugove ili ih prenijeti sa dometa neprijateljskog metka. Ono što je predviđeno bilo je i realizirano. I sam lakše ranjen, sav crn i opaljen od baruta Dušan

Sa sahrane desetara Marka Matovca-Markice, koji je poginuo 21. lipnja 1943.

Simić pokazao je nadčovječanski napor. Bacajući bombe privezao je ranjenog druga, kojeg su drugovi povlačili, mrtvog Markicu prenio je na leđima i još danas žali što nije uspio izvući mrtvu Vjeru Vidošević.«

Pri napadu na utvrđenu zgradu u Košutama, nešto prije nego su ranjeni Ante Radevenjić i Ciro Perišić, dvadesetak koraka od njih čuo se glas delegata Vjere Vidošević koja je vjerojatno tada bila smrtno pogodena. O tom događaju Radevenjić i Perišić pričaju: »Za drugaricu Vjeru možemo reći da je sama željela da bude u borbi u prvim borbenim redovima, pa kao takva je i poginula. Po njenom krik, mišljenja smo da je na mjestu ostala mrtva, jer kasnije od nje nismo čuli ni glasa.«

Dajući svoju ocjenu o ishodu borbe, Ratomir Kokić piše:

»Koliko nas je teško dojmila neuspjela akcija, mnogi preživjeli borci još danas pamte da je u tom neuspjehu, sa vojne strane bio postignut jedan drugi, veći i širi uspjeh i rezultat, a to je bila izričita požrtvovnost da se spasi ranjenog i mrtvog druga. Tu su borci Mosorskog bataljona položili ispit i pokazali u praksi, kao i borci naših drugih partizanskih jedinica, kako se gradilo bratstvo i jedinstvo naših naroda i narodnosti, kako se davao život da bi se svog druga spasilo.«

Vjera Vidošević

U borbi su poginula 2 borca 1. čete, a 3 su bila ranjena. Gubici kod neprijatelja su nepoznati. Ranjeni drugovi su prebačeni do partizanske bolnice U planinarskom domu na Mosoru.

U nedjeljnom izvještaju VZC piše:

»Dne 21. lipnja 1943. u 1 sat neustanovljen broj partizana kamešnjičke i mosorske skupine napali su ustaše i milicijonere u selu Košute (kotar Sinj).

Nakon borbe od tri sata partizani su se povukli, ostavivši na terenu mrtvu partizanku Maru Gizdić iz Klisa (radi se o Vjeri Vidošević — pr. autora), koja je na rukavu nosila dvije crvene zvijezde, a kod nje je pronađena puška Manliher i pripasni remen. Prema tragovima krvi moralo je biti više mrtvih ili teško ranjenih partizana, ali su ih partizani odnijeli sobom. U toku borbe partizani su zapalili pojatu milicionera Pave Prcle, prepilili 4 brzoglasna stuba i odveli Jozu Zuru Petrova, koji se je prije nalazio među partizanima.²⁷⁶

Krajem lipnja 1943. godine pojačana je aktivnost partizanskih jedinica neposredno oko Omiša, što je jednim dijelom imalo uticaja na poduzimanje odgovarajućih mjera od strane talijanskog okupatora.

Grupa iz sastava LMC zauzela je 24. lipnja položaje iznad Omiša, na brdu Babnjača, odakle je uz viku otvorena vatra u pravcu grada. Bio je to demonstrativan napad. Izazvao je paniku u redovima neprijatelja, uzbunjene su jedinice i otvorena je vatra.

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš se, pored ostalog, navodi:

»24. lipnja 1943. oko 23 sata nepoznati broj partizana mosorske skupine sa vrha brda kod sela Naklice, občina Priko-Poljica (oko 1 km. udaljeno od Omiša) zapucali su i ispalili 20 puščanih naboja na talijansku savezničku stražu, koja je postavljena na putu (bloku) za obavljanje kontrole putnika Omiš—Dugi Rat (oko 500 metara od Omiša). Saveznička talijanska straža odgovorila je vatrom iz pušaka i strojo-pušaka na partizane. Borba je trajala od 23—23,50 s. Prilikom borbe od strane savezničkih stražara nije nitko bio ubijen niti ranjen, a dali je koji od partizana ranjen ili ubijen nije se moglo dokazati. Prilikom napadaja partizani su sa brda vikali .Domobrani i ustaše, bacite oružje, blokovi su u našim rukama, oduprite se protiv gljiva neprijatelja Talijana.' Pošto je borba u 23,50 s. prestala, napada te noći nije više bilo.«

I narednog dana se ponovio napad s istog mjesta, o čemu se u izvještaju VZC iznosi:

»Dne 25. lipnja 1943. oko 90 partizana su na vrhu brda nad obćinskom zgradom u Priku, iz strojnice zapucali na satniju ustaša koji su vježbali na livadi pred obćinskom zgradom (oko 300 metara daleko od Omiša). Srećom se je kod petog metka metak u strojnici zaglavio te žrtava nije bilo.«

U cilju suprotstavljanja učestalim napadima partizana na Omiš, talijanska jedinica u Omišu uputila je iz svog sastava jedinicu ojačane pješadijske čete u pravcu Naklica. Međutim, do borbe nije došlo. O tome u svom izvještaju župan Luetić piše:

»25. lipnja 1943. u 11,30 sati saveznička talijanska vojska 26. pješačke pukovnije, a divizije »Bergamo« oko 50 vojnika iz Omiša, uputila se je pod zapovjedništvom majora, zapovjednika bataljona u pravcu sela Naklica, občina Priko-Poljica (2 km. od Omiša). Navedena vojska u selo Naklice nije pošla niti je došla u dodir sa partizanima, a uputila se je sa zadatkom prisilnog izviđanja i čišćenja terena od partizana — pobunjenika. Kada je došla na brdo »Zahod« kod mjesta sv. Stomarica (oko 500 m. od Naklica) odakle je otvorila vatru iz Bacača u samo selo Naklice, a kada je svijet počeo bježati iz kuća, otvorili su strojnopuščanu i puščanu vatru na selo u bježeći svijet, te su ovom prilikom ubili Tokić Ivana ...

²⁷⁶ R. Kokić, Isto. A. Radevenjić, Isto. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 52/43 od 28. VI 1943; V. Taj. br. 47/43 od 21. IV 1943. Kratak pregled istorije KP Omiš. AVII, arhiv NDH, reg. br. 18/1-1, k. 80. Isto, arhiv NOB, reg. br. 4—43/6, k. 2007.

Navedena vojska u selo Naklice uopšte nije ulazila, već je sa brda na zapadnoj strani Naklica sa udaljenosti oko 500 m. iz bacača pucala na selo...

Prilikom vođenja prisilnog izviđanja od strane navedene vojske iz Omiša, kod naselja Ravnice, občina Omiš, baterija savezničke vojske iz topova pucaia je u pravcu sela Naklice i sela Gata, občina Priko-Poljica (6 i 7 km. od Omiša) u naselju Skočibe — Gata ispaljeno je oko 10 topovskih naboj. Jedan topovski naboj udario je u kuću Pivčević Petra, koja je do temelja izgorjela.

Razlog ove akcije od strane savezničke talijanske vojske su napadi na talijanske straže (blokove) kod Omiša od strane pobunjenika — partizana, koji su se napadi događali za tri posljednje večeri redovito prije obavljanja akcije, ali ovom prilikom između savezničke talijanske vojske i pobunjenika partizana nije do sukoba uobće došlo.«²⁷⁷

I u izvještaju Seste oružničke pukovnije, od 13. srpnja 1943. godine, opisuju se akcije talijanske vojske u oblasti Omiša:

»29. lipnja do 3. srpnja 1943, talijanske oružane snage iz Omiša, vršile su akciju protiv partizana u smjeru: Omiš—Kučiće—Slime—Dubci—Mimice—Lokve—Omiš (10—17 km. i i. j. i. od Omiša) i lieve obale rieke Cetine u smjeru Omiš—Zadvarje.

U akciji je uzelo učešće oko 1.600 vojnika iz sastava I. bojne 26. talijanske pješačke pukovnije divizije »Bergamo«, I. bojne 93. pješačke pukovnije divizije »Messina«. Od naših snaga bilo im je pridodato 50 ustaša 37. ustaške pripremne bojne iz Omiša pod zapovjedništvom poručnika Mije Miruše.

Akcijom je upravljao zapovjednik 26. pješačke pukovnije pukovnik g. Andriano Costetti. Kao savjetodavni organ od strane naših vlasti bio je prisutan oružnički poručnik Pavao Cerjak zapovjednik voda u Omišu i oružnik Mirko Grbić or postaje Omiš.

Akcija je započela 29. lipnja u 05.00 sati, a završena je na 3. srpnja u 11.00 sati.

Pokret snaga vršen je u tri smjera i to: jedan odjel nastupao je vrhom Omiške Dinare preko sela Svinišće i Podašpilje... Za cijelo vrieme vršenog poduhvata, nije dolazilo do značajnijih borbenih sukoba sa partizanima...

U selu Svinišće ubijen je po ustašama Stanko Terzić... Po nalogu Talijana, u ovom je selu zapaljena škola i zgrada Župnog ureda, budući da su Talijani zaključili da se u tim zgradama zadržavaju partizani...

Prvi dan poduzetog poduhvata, u selima: Svinišće, Podašpilje, a djelom i Kučići, talijanski vojnici opljačkali su sve domove tamošnjih seljaka, među kojima mahom domove čestitih izpravnih Hrvata ... Prigodom ovih akcija, nije uhićen, niti ubijen ni jedan partizan osim što je uhićeno nekoliko osoba koje su se bile skrile i nisu imale uredne isprave, ali izgleda da će biti puštene na slobodu...«

U kraćem roku, od 23. do 25. lipnja 1943. godine, odigrali su se neki događaji u neprijateljskom garnizonu u Omišu koji se mogu rastumačiti jedino kao posljedica sve veće aktivnosti partizanskih jedinica na području Mosora. Mjere koje su poduzele talijanske jedinice umnogome su zabrinule ustaške funkcionere, što se može najbolje vidjeti iz izvještaja Kotarske oblasti Omiš:

²⁷⁷ K. Mihanović, Isto. J. Lelas-Salavija, Uspomene na NOB. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 53/43 od 28. VI 1943. Isto, Izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 749/43 Od 25. VI 1943. AVII, arhiv talijanski, reg. br. 1/7a-1 i reg. br. 4/7a-1, k. 344; reg. br. 19/2a-1, k. 82. Isto, arhiv NDH, reg. br. 24/5-62, k. 232.

»23. lipnja 1943. g. iz Ploče—Metkovića sa brodom »Monte Orjente« stiglo je u Omiš 150 talijanskih vojnika. Sa istim brodom stiglo je 80 mazga. Ta vojska i mazge pripadaju 93. reg. Fanterije divizije »Messina«. U Omiš je dosada stiglo oko 900 vojnika, oko 30 častnika i oko 70 dočastnika navedene divizije, koja vojska ovih posljednjih dana napušta Ploče a grupiše se u Omišu...

24. lipnja 1943. u 10 sati s parobrodom »Plavnik« iz Splita prispio je general savezničke talijanske vojske g. Becuzzi Emilio, zapovjednik divizije »Bergamo« u Splitu. G. general se je zadržao u Omišu od 10—12 sati, kada je nakon pregleda postrojbi talijanske savezničke vojske istog dana povratio se u Split...

25. lipnja 1943. od pouzdane strane podpisani je doznao, da talijanske vojne vlasti u Omišu namjeravaju preseliti sve svoje častnike iz svih kuća na sjevernoj strani glavne ulice »Fošala-šetališta« u zgrade i kuće na zapadnoj strani glavne ulice, gdje se sada nalazi smješteno zapovjedništvo pukovnije i Komanda Presidija, tako da bi sve postrojbe sa častnicima i dočastnicima bile na okupu i u slučaju napada partizana zajednički se borilo...

Usljed ove koncentracije cjelokupne talijanske vojske na punti u Omišu, Talijani ispraznjuju podpuno zgradu hotela »Bellevue« gdje su bili smješteni njihovi častnici i časnička menza, te hotel »Adrija« gdje je bio smješten Presidi j i bolnica odnosno ambulanta, zatim sve manje zgrade i prostorije gdje su bili smješteni karabinjeri, financi, odjel mornarice i ostali manji odredi.

Pošto su istodobno ovim selenjem Talijani također počeli da puntu ograđuju zidom i pletenom žicom, a da su pripadnike Ustaške pripreme bojne, koji su još bez oružja izselili iz školske zgrade, koja se nalazi unutar takozvane »zone sigurnosti« to se u građanstvu sve ovo svakojako tumači...«

Koncentracija talijanskih snaga u Omišu najvjerojatnije je povezana s planiranom akcijom čišćenja terena Biokova i Mosora od partizana. Pod nazivom »Biokovo-Mosor« operacija je izvedena u srpnju 1943. godine, a završila je bez željenih rezultata.²⁷⁸

Najvjerojatnije da je Komanda XVIII armijskog korpusa u svojoj procjeni došla do zaključka da su grupiranja i aktivnosti partizanskih jedinica posljedica prebacivanja i koncentracije snaga u Biokovu. U izvještaju od 14. lipnja 1943. predlažu Komandi 2. armije i Generalštabu Kraljevske talijanske vojske da se izvrši operacija »Biokovo«. Na osnovu prijedloga Komande 2. armije, Vrhovna komanda Kraljevske vojske daje pristanak za operaciju »Biokovo«, uz angažiranje talijanskih snaga koje se vraćaju iz Crne Gore. Usljedilo je naređenje komandanta 2. armije, od 24. lipnja 1943. godine, u kojem se preciziraju zadaci za ubrzavanje prebacivanja talijanskih trupa iz Crne Gore na područje Biokova. To su u stvari počeci priprema za izvršenje posljednje veće borbene akcije na ovom području.

Kao posljedica učestalih napada LMC na neprijatelja u Omišu, a vjerojatno i u sklopu priprema za operaciju »Biokovo-Mosor«, talijansko zrakoplovstvo je bombardiralo i mitraljiralo područje sela Gata. U toku talijanskog napada 5. srpnja, borci iz sastava LMC su iz mitraljeza pogodili jedan avion koji je bio prisiljen spustiti se u Poljud u Splitu. Prilikom spuštanja

avion se zapalio i izgorio, a 4 člana posade, od kojih su dva oficira i jedan podoficir, teže su povrijeđeni.²⁷⁹

leteća mosorska četa izvodi i druge borbene aktivnosti, neke se od njih navode i u izvještaju Oružničkog krila u Omišu, dostavljenog pod br. 1562/taj. od 17. srpnja 1943. godine:

»Na području ovog krila još uvijek postoje sljedeće partizanske skupine, Mosorska, Kamešnička... Te skupine sviđa zlodjela... izvršavaju na svakom koraku, o čemu će biti govora u niže navedenim točkama: 5. srpnja od 5,30 do 14,30 sati jedan odjel od 600 momaka talij. vojske divizije »Messina« sa 20 ustaša 13. Ust. pripr. bojne iz Omiša, vršeno je nasilno izviđanje i akciju protrvu partizana u smjeri sela Naklice (2 km. s. z. od Omiša). U toku izviđanja došlo je do samog sela Naklice do sukoba sa partizanima, koji su sa planine Velika Baba otvorili vatru na odjel. U toku borbe ranjena su teže tri talij. vojnika od kojih je jedan podlegao nakon kraćeg vremena i dva ustaša — vojničara. U borbi je uzeo učešća i jedan talijanski krilaš koji je nad selom Naklice i Tugara bacio nekoliko bombi. Učinak je nepoznat.

5. srpnja u 09,00 sati omanja skupina partizana sa brda Veliki Gradac (5 km. s. od Omiša) otvorili su stroj opuščanu vatru na blok Omiš—Gata bez posljedica i istog dana u 17,30 sati ista grupa približila se sve do same crkve sela Zakučca (5 km. s. od Omiša) i od tuda ponovo izvršili napad na pomenuti blok. Lakše ranjen je jedan talij. stražnik. Talijanska vojska sa strojopuščanom vatrom i bacačima neprijatelja rastjerala. Posljedak nepoznat.

7. srpnja u 00,45 sati neutvrđen broj partizana Mosorske skupine pokušao je izvršiti prepad na našu oružničku postaju i na karabinjersku postaju na drž. granici Stročancu (8 km. i. od Splita). Napad sa uspjehom odbiven je bez vlastitih gubitaka.

8. srpnja 09,30 sati od strane neutvrđenog broja partizanske mosorske skupine napadnut je naš bunker na cesti Omiš—Zakučac (1 1/2 km. s. od Omiša) puščanom i strojopuščanom vatrom, koji je nakon jednog sata međusobnog puškaranja, neprijatelj odbiven bez vlastitih gubitaka. 8. srpnja iz Splita za selo Zrnovnica (10 km. s. i. od Splita) upućena je 52. talij. sekcija kaznene ekspedicije u jačini od 1000 ljudi. Ova ekspedicija u streljačkom lancu krenula je u 04.00 sati sa državne granice prema selu Zrnovnica i u 04.30 sati napadnuta po partizanima, koji su se u selu nalazili. U ogorčenoj međusobnoj borbi neprijatelj u neredu izbjegao je u planinu Mosor, pa zatim od strane pomenute ekspedicije zauzeto je selo. Pod sumnjom partizanstva u selu streljano je 13 muškaraca, a zapaljeno je 22 kuće. Na strani talijana 2 vojnika lakše su ranjena, neprijatelj ima 2 mrtva i veći broj ranjenih.

Isti dan (10/11. srpnja) neustanovljen broj partizana Mosorske skupine između stajališta Mravince i tunela poviše izvora rieke Jadro (8 1/2 km. s. i. od Splita) razrušili su oko 100 metara željez. pruge, bacivši sve tračnice niz brdo. Oštećena pruga popravljena je 13. ov. mj. od strane talijanske vojske.

11. srpnja u 13,00 sati tri talijanska krilaša bombardirali su selo Mravince (6 km. s. i. od Splita) kao odmazdu za porušenu željez. prugu, bacivši 8

Kronologija Splita, izdanje IHRPD 1979, str. 237. Zbornik VII, tom. T, knj. 17, str. 388. Izvještaj Komande zrakoplovstva 2. Armije od 7. VII 1943. AVII, arhiv talijanski, reg. br. 7/la, reg. br. 10/la, reg. br. 11/la, k. 103; reg. br. 11/2a-3, k. 159; reg. br. 15/1-13, k. 25. Isto, arhiv NDH, reg. br. 13,2a, k. 138.

bombi. Ubivene su dvie osobe, a šest ih je ranjeno... 11/12. srpnja neutvrđeni broj partizana Mosorske skupine iz škole u Malom Ratu (5 km. z. od Omiša) skinuli su sliku Poglavnika i istu uništili.

11. srpnja u 01.00 sati jedna jaka skupina Mosorskih partizana u jačini od 500 dobro naoružanih, pokušala je napasti našu i talijansku posadu na položaju kod crkve Sv. Vid... Prilikom vršenja pretresa terena u selu Lokve (8 km. j. i. od Omiša) talijanska vojska zapalila je 5 kuća a uhićeno je 80 muškaraca pod sumnjom da stoje u vezi s partizanima. Svi uhićeni dopraćeni su u Omiš gdje se i danas nalaze u pritvoru kod Talijana. Do danas pušteni su na slobodu župnik, učitelj i poštari...

Na području celog krila javno-sigurnosne prilike svakim danom su sve gore i partizanske bande djeluju nesmanjenom žestinom. Osobito je u zadnje vrijeme ugroženo područje kotareva Sinj, Omiš... Promet na pruzi Split—Sinj je potpuno nesiguran usljed pritiska partizana. Naše posade u tom predjelu izložene su svakodnevnom napadaju. Akcije koje preduzimlje talijanska vojska, svršavaju se većinom pogubno za naše pučanstvo...«

OPERACIJA BIOKOVO—MOSOR

Da bi uništila partizanske jedinice na Mosoru, nakon dužih priprema Komanda 2. armije planira izvođenje operacije »Biokovo-Mosor«. Cilj akcije jeste čišćenje obalnog dijela od Splita do Graca u dubini do komunikacije Vrgorac—Sinj. U prvoj etapi operacije »Biokovo« predviđeno je da se koncentričnim akcijama iz Vrgorca i Graca u pravcu sjeverozapada, i s linije Makarska—Zagvozd prema jugoistoku, spriječi izvlačenje partizanskih jedinica, a zatim da se unište na području Biokova. U drugoj etapi »-Mosor«, koja je imala šifrirani naziv »-Aurea«, trebalo je akcijama iz Makarske, Zagvozda i predjela južno od Sinja, a zatim iz Solina i Omiša, okružiti partizanske jedinice na Mosoru. U operaciji je agazirano osamnaest pješadijskih bataljona (15 bataljona iz divizije »-Bergamo«, »-Messina«, »-Marche« i »-Murge«, 1 njemački i 2 domobranska bataljona) i ustaške jedinice iz Omiša i Makarske, podržavane avijacijom iz Zemunika i Mostara i s 19 ratnih brodova (pomoćna krstarica »-Lazaro Mocenigo« i naoružani ponton GM 240; torpiljerka »•Giovannini«, T-5 i T-7; naoružani minolovci »-Pašman« i »-Ugljan«; naoružani remorkeri »-Poderoso«, »-Lilibeo« i remorker 21; patrolni čamci ML 11 i MB 10; protivpartizanski brodovi (VAP) 1, 2, 8 i 25; pomoćni ratni brodovi »-Korčula«, M/c »-Garda« i M/p. z. »-Thinus« B 149. Zadatak mornaričkih jedinica bio je da kontroliraju priobalne vode od Makarske do ušća rijeke Neretve i akvatorij otoka Brača, Hvara i poluotoka Pelješca i da pripomognu primorskom krilu kopnenih snaga u operaciji.

Početak druge faze operacije »-Biokovo-Mosor«, tzv. operacije »-Aurea«, u zapovijedi Komande XVIII armijskog korpusa (br. 2 od 15. VII 1943) stoji :

»-1. Prva faza operacije na području Biokovo-Mosor završava čim učestvujuće snage dostignu liniju Makarska—Sv. Jure—Zagvozd (vjerojatno oko 24. ovog mjeseca).

Druga faza operacije (pod nazivom »-Aurea« tijesno je povezana s prvom i izvest će se, uz strogo jedinstvo zamisli i bez solucije kontinuiteta, sjevernozapadno od pomenute linije.

2. Operacijom ću rukovoditi osobno.

3. Cilj operacije: uništavanje partizanskih snaga i njihove unutrašnje organizacije na obalskom području i u šumama u četverokutu: Makarska—Zagvozd—Dugopolje—Split...

11. Mornarica: pomorska borbeni sredstva Pomorske vojne komande Dalmacije stoje na raspolaganju u cilju blokiranja s mora obalske dionice Stobreč—Omiš ...

12. Zrakoplovstvo: stoje na raspolaganju letачke jedinice zrakoplovnih grupa Zadar i Mostar (eventualno)...

Zapovijed je potpisao komandant XVIII armijskog korpusa general Umberto Spigo.

Drugi važan događaj za talijanskog okupatora, vezan za mjesec srpanj 1943. godine, jeste uklanjanje Mussolinija u Italiji 25. srpnja. To je u redovima talijanske vojske izazvalo određenu nesigurnost. Događaj je natjerao Hitlera i njegove suradnike da njemački 5. SS brdski armijski korpus približe Dalmaciji, a dijelove 7. SS divizije »Prinz Eugen« i 118. lovačku diviziju rasporede na području Mosora.

Još prije početka operacije »Biokovo-Mosor«, po naređenju komandanta divizije »Bergamo« generala Emilia Becuzzia, izvršene su akcije jedinica u okolini Omiša. To se može vidjeti i iz dva dostavljena telegrama komandanta XVIII armijskog korpusa Komandi 2. armije (čije je sjedište u Sušaku):

»Sektor Bergamo: jedinice 1-og bataljona 26. pješadijskog puka, 3-eg bataljona 93. pješ. puka i jedinice ustaša završile su akciju jugoistočno od Omiša i povratile su se jučer 3. o. m. u to mjesto nakon što su pri povratku raščistile zonu između grebena i mora. Ukupni ishod akcije dana 30. proš. mj.

2. i 3. o. mj., naši gubici: 1 ranjen; partizani: 28 mrtvih ili streljanih, 12 ranjenih; zaplijenjene su 2 puške, municija, eksploziv i materijal za mine, zapaljene su 33 kuće i uništeno 11 lađa.« U drugom telegramu, kojeg je Komanda XVIII armijskog korpusa uputila Komandi 2. armije, stoji:

»Sektor Bergamo: 3. bataljon 93. pješ. puka i jedna ustaška jedinica nastavili su čišćenje zone sjeverno Dugi Rat, kao i 5. o. m. prisilili ustanike, nakon vatrene akcije, da se povuku preko puta Gata, tučeni od artiljerije. Naši gubici 2 mrtva, ustaški 2 ranjena ... «

Početkom neprijateljske operacije »Biokovo-Mosor«, jedan dio snaga je upućen iz Omiša u pravcu planine Biokovo. O kojim se to snagama radi može se vidjeti iz dijela izvještaja Kotarske oblasti Omiš:

»10. srpnja 1943. god. u 5 sati saveznička talijanska vojska, kombinirana od 26. pješ. pukovnije — divizije »Bergamo«, 93. pješ. pukovnije divizije »Messina«, 4 beršaljske pukovnije i čete 8. pukovnije brdskog topništva Alpina, sastava divizije »Messina« u ukupnom broju 15.000 momaka, častnika i dočastnika, pod vodstvom pukovnika Castetti-a Andrijana, započela je akciju čišćenja protiv partizana. Sa sobom je ista vojska povela 4 tenka, 2 borna kola, 15 velikih teretnih samovoza i 180 mazgi upregnuti sa raznim ratnim materijalom. Ista saveznička vojska pojačana sa 100 ustaša 37 Ustaške pripremne bojne u Omišu. Sva ta vojska je krenula iz Omiša u pravcu Zadvarja do sela Sestanovca, gdje je stigla istog dana a da nije nigdje došlo do okršaja sa partizanima.«²⁸⁰

Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII. 1957, knjiga prva, str. 510—514. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 836/43 od 21. VII 1943. AVn, Arhiv talijanski, reg. br. 4/1-12, k. 25; reg. br. 6/7a-I, k. 344; reg. br. 11/2a-3, k. 159. Isto, arhiv NDH, reg. br. 23/1-1, k. 80; reg. br. 67/13-2, k. 217. Kronologija Splita 1941—1945, str. 237. Zbornik VII, tom V, knj. 17, str. 388.

Početkom srpnja 1943. godine 1. mosorski bataljon CPO bio je lociran u području Lovreča. Načelnik Štaba CPO Velimir Skorpik je sa članovima izmotrio stanje na terenu Imotskog, Šestanovca i Zadvarja. Postavljeni su zadaci jedinicama, koje su odmah upućene na položaje. Poslije samo nekoliko dana u Štab 1. mosorskog bataljona došao je i načelnik Štaba GPOSD Ante Biočić koji je upoznao drugove sa situacijom u Biokovu i naredio da se jedinice prebace u Krajinu kako bi se borbenim aktivnostima olakšao položaj partizana na Biokovu. Posebna se pažnja morala obratiti na put Zadvarje—Zagvozd zbog prihvata partizanskih snaga koje se budu probijale iz Biokova prema Kamešnici.

U vezi prebacivanja Ante Biočića za Biokovo, u izvještaju Štaba GPOSD, dostavljenog 27. VII 1943. Štabu NOV i PO Hrvatske, iznosi se:

»... 19. VII poslali smo načelnika ovog štaba, druga Biočića Antu, sa jednom patrolom od 20 ljudi (20 boraca iz 1. bataljona CPO i komesar Jozo Pešić — pr. autora) sa zadatkom da prikupi čitav Odred (misli se na Biokovski odred — pr. autora) i glavninu dovede na područje između Sinja, Trilja i Imotskog...«

Isječak iz »Omladinske iskre« br. 1 od srpnja 1943.

Dolaskom 1. mosorskog bataljona na teren Krajine, Stab je dobio podatke o neprijatelju od terenskog radnika Tadije Pejčkovića. Posebno su bili važni podaci o jačini neprijatelja i rasporedu neprijateljskih jedinica u Imotskom, Zadvarju, Šestanovcu, Zagvozd, Medovu Docu, o pokretima neprijateljskih patrola i slično. Kako je prije toga, u izvještaju VZC, ocijenjeno stanje na ovom području možemo vidjeti iz sljedećeg dopisa:

»Djelatnost pobunjenika ne popušta. Osobiti pritisak pobunjenici vrše u selima u kojima se nalazi rodbina naših domobrana i ustaša, naročito u

selima imotskog kotara koja su pod kontrolom partizana (Cista, Lovreć, Studenci, Opanci, Grabovac itd.). Pljačkom i prijetnjama nad užom rodbinom domobrana i ustaša partizani nastoje oslabiti moral naših vojnika, a spremaju se i na oduzimanje čitave žetve našem narodu, što bi vrlo teško odjeknulo u redovima vojnika koji su iz ovih krajeva i služe u istima, pak se stoga ukazuje nužnim što prije likvidirati problem partizana u Velikoj župi Cetini.«²⁸¹

Za čitavo ovo vrijeme LMC se nalazila oko Omiša. Uspješno se suprotstavljala neprijatelju koji je iz Omiša vršio upade na slobodnu teritoriju.

OPERACIJA »-AUREA«

Da bi se olakšao položaj partizanskih jedinica na Biokovu, LMC svakodnevno vodi akcije na području Mosora i u bližoj okolini Omiša. Stab GPOSD dostavlja 27. srpnja izvještaj Glavnom štabu NOV i PO Hrvatske:

»1) Poslije dugih priprema, 13. ov. mj. započela je velika neprijateljska ofanziva na Biokovo. Snage neprijatelja bile su sastavljene od djelova triju divizija: »Mesina«, »Murge« i »Bergamo«... Neznamo koliko su bili dijelovi tih divizija, ali je sigurno da je učestvovalo između 15 i 20.000 Talijana. Osim njih učestvovali su i ustaše i domobrani iz Omiša, Makarske, Metkovića, Vrgorca i Imotskog. Učestvovao je također manji dio njemačke SS »Vražje divizije« provjerom je ustanovljeno da se radi o 3. bataljonu 2. SS puka SS divizije »Prinz Eugen« — pr. autora). Borba se vodila dužinom čitavog Biokova, na sve četiri strane. Talijani-fašisti bili su vanredno uporni, premda su im naši dali nekoliko ozbiljnih udaraca.

Stab Biokovskog partizanskog odreda primio je od nas usmene upute za držanje u slučaju jače ofanzive. Upute su glasile:

a) Neprijatelju dati pravi otpor.

b) Sa glavninom povući se prema Kamešnici i pridružiti se ostalim jedinicama.

c) Po Biokovu ostaviti nekoliko desetina, u jačini od najviše jedne čete ..,«^{281a}

O aktivnostima partizana oko Omiša u telegramu Kotarske oblasti, pored ostalog, se navodi:

»Razne manje akcije partizana u selima oko Omiša (Gata 6 km. od Omiša, Priko-Poljica, Kučiće, gdje se oni nalaze) traže od naroda da sakriju žetvu radi dolaska, talijanskih, njemačkih i hrvatskih četa. Napadaji partizana na talijanske straže na putu Omiš—Dugi Rat i na bloku-stražama pored Omiša, bez daljnjeg značaja. Mosorski odred partizana oko 1500 ljudi.«

Jedna borbena grupa iz sastava LMC, koja je djelovala u predjelu Klis—Mravince—Kučine—Zrnovnica, noću od 10. na 11. srpnja 1943. godine, uz pomoć terenskih radnika i aktivista iz Mravinaca i Kučina, porušila je oko 20 metara željezničke pruge Split—Sinj i veliki most na pruzi iznad Majdana.

Istog je dana (11. VII) zbog rušenja pruge i mosta, u cilju represalija, talijanska avijacija bombardirala Mravince. Porušeno je više kuća, poginule su tri, a ranjeno je šest osoba.

^a J. Pešić, Isto. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj. br. 39/43 od 6. VI 1943. AVII, arhiv NDH, reg. br. 56/5-1, k. 79. Isto, arhiv NOB, reg. br. 11/2, k. 105A. »a ZD IHRPD, 7, dok. 40.

Noću od 10. na 11. srpnja, borci LMC, zajedno s terenskim radnicima iz Svinišća i Podašpilja, napali su talijansko-ustašku posadu u blizini kapelice sv. Vida (kota 639). Neprijatelj je imao gubitke. Jedan talijanski oficir je poginuo, a jedan domobranski oficir je ranjen. Poslije izvršenog zadatka četa se povukla u pravcu Svinišća i dalje preko Cetine u Mosor.

U telegramu Komande XVIII armijskog korpusa upućenog Komandi 2. armije stoji:

»Sektor Bergamo: Noću uoči 11. o. m. mješovito talijansko-hrvatski položaj koji je obrazovan na koti 639 sv. Vid (Omiš VO-BP) napadnut je od grupice partizana, koje su bile natjerane na bjegstvo nakon duge borbe.

Naši gubici: 1 oficir mrtav, potporučnik Ughi i dva vojnika ranjena; hrvatski gubici: 1 oficir ranjen. Partizanski gubici su osjetni i u toku su provjeravanja.. -K²⁸¹⁰

U vezi navedene akcije u predjelu sv. Vida, Komanda XVIII armijskog korpusa primila je brzojav od Komande 2. armije:

«Iz vašeg biltena br. 10400 od 31. o. m. primjećujemo:

Prvo: Napad partizana na posadu u Sv. Vidu nekoliko dana nakon čišćenja zone Svinišće, jasno dokazuje da je to čišćenje imalo slab uspjeh...«

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš se iznosi:

»11. srpnja 1943. u 1 sat posije pola noći partizani su napali na savezničku posadu i naše postrojbe kod crkve Sv. Vida kota br. 699, koja je bila čuvana od savezničke talijanske vojske u jačini od 65 vojnika sa jednim časnikom i 32 domobrana od 5. satnije II bojne I. dobrovoljačke pukovnije iz Omiša, u namjeri da bi istu kotu zauzeli kako bi mogli doći do mora radi prebacivanja na otok Brač i obratno za Svinišće, Koštanje. Partizani su naveli u jačini od 500 ljudi. Pri ovoj neravnoj borbi, koja je trajala od 1 do 6 sati na našoj strani bio je mrtav jedan talijanski poručnik, a jedan vojnik lakše ranjen, a tako isto ranjen je lakše jedan domobranski poručnik. Od strane partizana bilo je 7 ranjenih. Nije se moglo ustanoviti da li je od partizana koji bio ubiven. Od 6 sati povukli su se partizani u pravcu sela Svinišće od kuda su davali odpor sve do 8 sati. U tom međuvremenu talijanskoj savezničkoj vojsci došlo je pojačanje od oko 100 ljudi i 23 ustaše, te su isti izvršili pretres i obkoljavanje, ali su se partizani prebacili sa lađom za selo Koštanje, kod rijeke Cetine u blizini sela Kučiće.«²⁸¹⁰

U istom izvještaju Kotarske oblasti Omiš, navodi se podatak o iskrcavanju partizana u predjelu Vruje i napada na posadu u blizini kapelice sv. Vid:

-10. srpnja 1943. iz Crne Gore u Vrulju (Rogoznica) sa podmornicom prebacilo se oko 200 partizana, koji su se odmah po dolasku iz sela Kutleše popeli na brdo u pravcu crkve »Sv. Vida« i izvršili napad na posadu koja je vršila službu kod crkve Sv. Vid, na koti 699 nad selom Lokva-Rogoznica sa ostalim partizanima kako je naprijed navedeno. Među partizanima je bilo

10 ženskih. Isti partizani su nepoznatog porijekla, a po izgledu da su mogli biti Crnogorci. Bili su naoružani sa 7 mitraljeza, 2 teška mitraljeza i 4 bacača mina, a ostali su bili naoružani sa puškama i bombama. Također su imali sobom 20—30 bombi, kojima je bila težina oko 20 kg. Ove bombe su prema

ZD IHRPD, 7, dok. 164.
-O ZD IHRPD, 7, dok. 294.

saznaju upotrebljavali za rušenje raznih objekata. Sobom su imali 4 nosiljke za bolesnike.«²⁸²

Netočni su podaci u naprijed navedenom izvještaju, jer se ne radi ni o kakvoj crnogorskoj partizanskoj jedinici, niti je došlo do iskrcavanja bilo koje partizanske jedinice. Napad na neprijateljsku posadu kod kapele Sv. Vida izvršila je Leteća mosorska četa. Akcija je imala za cilj da omete neprijatelja u pokretima koje je vršio u cilju izvođenja akcije »Biokovo«. Tim borbenim aktivnostima na području Mosora, omiške Dinare i Krajine, trebalo je olakšati položaj Biokovskom partizanskom odredu. Treba dodati, da su talijanski crnokošuljaši odmah narednog dana upali u Lokvu-Rogoznicu, zapalili više kuća, uhapsili i odveli u Omiš 75 osoba.

Po dolasku 1. mosorskog bataljona na teren Krajine napadnuta je neprijateljska posada u selu Viru, nedaleko od jačeg garnizona u Imotskom. Razoružana je seoska milicija od koje je zaplijenjeno 12 pušaka i municija.

O akcijama Cetinskog partizanskog odreda, u »Slobodnoj Dalmaciji« br.

10 od 5. srpnja 1943. godine, piše:

»... Borci 1. bataljona Cetinskog Partizanskog Odreda u noći između

2. i 3. VII. su napali neprijateljsko uporište u Poljice, na cesti između Zagvozda i Imotskog. U borbi koja je trajala pola sata naši borci su na juriš zauzeli kasarnu, u kojoj su se nalazili ustaše i domobrani. Zarobljeno je 9 domobranaca, jedan poručnik i jedan ustaški razbojnik. Zaplijenjene su 22 puške, 1.000 metaka, 10 bombi, te razne vojničke opreme. Domobrani su pušteni kućama, a poručnik se javio da ide s nama. U borbi je poginuo jedan domobran, dok sa naše strane nije bilo gubitaka...«

U istom broju lista se navodi:

»... Dana 29. juna o. g. jedinice 1. bataljona Cetinskog Partizanskog Odreda izvršile su napad na milicionere i finance u Viru, mjestu, koje se nalazi između Duvna i Imotskog... Predali su se, ne opalivši ni jedan metak. Tom je prilikom zarobljeno 9 pušaka, 300 metaka, 1 bomba i 1 pištolj. Patrola istog bataljona zarobila je jednog zloglasnog bandita ustašu kod Grabovca, zajedno sa njegovom strojnicom.«

Navedeni podaci su objavljeni na osnovu obavještenja Štaba GPOSD, dostavljenog Okružnom komitetu KPH za srednju Dalmaciju, u kojem se pored ostalog iznosi:

»... Jedinice Cetinskog Odreda u akcijama čišćenja ustaških uporišta od Zagvozda ka Imotskom postigle su u noći 1/2. VII. još jedan sjajan uspjeh. Zauzet je domobranski garnizon Poljica. Smjeli i hrabri prepad izazvao je paniku i bježanje kod neprijatelja, a u samom Imotskom strah i komešanje.

Zarobljeno je 9 domobrana i 1 poručnik, dok su zaplijenjene 22 puške, 1.000 metaka i 20 bombi, nešto hrane i sprema ...«

Bataljon je 16. srpnja napao neprijateljsko uporište u Grabovcu. U prvom naletu neprijatelj je izbačen iz bunkera, ali se prebacio u crkvu i na groblje odakle je pružao jak otpor. Zbog mogućnosti intervencije jačih neprijateljskih snaga iz susjednih garnizona, Bataljon se povukao. U borbi su ubijena tri domobrana i pet talijanskih vojnika. Iz 1. mosorskog bataljona poginula su

²⁸² K. Mihanović, Isto. J. Pešić, Isto. Kratak pregled Istorije KP Omiš, str. 24. D. Gizdić, Isto, str. 395. AIHRPD, mikroteka VII, film 6/772. AVII, arhiv NOB, reg. br. 4—43/6, k. 2007; reg. br. li/2, k. 105A; reg. br. 2/2, k. 766A; reg. br. 8/1, Cs 16. Isto. arhiv NDH, reg. br. 23/1-1, k. 80; reg. br. 14/1-14 k. 25; reg. br. 6/9-1, k. 201; reg. br. 10/12-1, k. 81; reg. br. 8/57, k. 271. Isto. arhiva talijanska, reg. br. 11/7a-1, k. 344; reg. br. 31/7, k. 344. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 836/43 od 21. VI 1943.

dva borca: desetar Nikola Artić iz Orebića i Vukasović Božo-Boko iz Dugopolja, a Jozo Svirac je ranjen. Prvi put u akciji je korišten tromblon, koji je izrađen u radionici na Biokovu. Tromblonom je rukovao borac Damir s otoka Brača.

U izvještaju VZC od 31. srpnja, pod V taj. br. 59/43 za vrijeme od 12. do 18. srpnja 1943. godine, piše:

»e) Dana 16. srpnja oko 2 sata do 800 partizana napalo je domobransku posadu u Grabovcu, občina Krajiška, kotar Omiš, te ranilo tri domobrana, koji su preveženi u bolnicu u Zadvarje, ali je teže ranjeni pričuvni narednik Milan Cizmić, preminuo.

f) Istog dana napali su partizani kod sela Zečevice občina Krajiška, kotar Sinj jednu satniju talijanskih vojnika i nekoliko domobrana, koji su krenuli u pomoć posadi u Grabovcu, te su s tim ranili jednog domobrana i jednog talijanskog vojnika. Partizani su se povukli prema Cisti, občina i kotar Imotski.

g) Istog dana partizani su (radi se o LMC — pr. autora) postavili pod tračnice blizu Mravinaca, občina Klis, kotar Omiš, jednu bombu, ali je ista na vrijeme primijećena te odstranjena. Talijanske vlasti su uhitile nekoliko osoba iz Mravinaca te ih odveli u Solin...«

Druga četa 1. mosorskog bataljona postavila je zasjedu na cesti Zadvarje—Šestanovac i napala talijansku jedinicu koja svakog dana vrši snabdijevanje. Međutim, naišao je jedan ustaša s psom, a kada ga je jedan od boraca htio zarobiti, ovaj je uz pomoć psa pobjegao i obavijestio Talijane koji su odmah intervenirali. U borbi je ubijeno pet neprijateljskih vojnika, a isto toliko je bilo i ranjenih. U četi su bila dva ranjena borca.

Napad na domobransku posadu u Medovu Docu je izvršen uz pomoć, prije koji dan, zarobljenog domobrana Joze Svirca. Svirac je znao znakove raspoznavanja, raspored jedinica i straža, tako da nije bilo teško bez ijednog ispaljenog metka zarobiti 100 domobrana i njihove starješine. Domobrani su dovedeni u Lovreć, gdje im je komesar Jozo Pešić kroz razgovor dao na znanje da mogu ostati i priključiti se partizanima ili poći kućama. Prijavio se mali broj, dok su ostali pušteni. Starješina zarobljene domobranske jedinice inzistirao je da bude priveden u KK KPH Omiš, što je i učinjeno. Kasnije se ispostavilo da je bio član KPJ, da je po zadatku bio ubačen u domobrane i nedugo poslije toga je postavljen na dužnost obavještajnog oficira u jednom od bataljona Cetinske grupe udarnih bataljona.

Druga četa 1. mosorskog bataljona, koja je djelovala između Grabovca i Šestanovca, s 1. i 2. vodom organizirala je zasjedu na mjestu zvano Orje, na uzvišenju iznad crkve. Kada je na taj predio izbila jedna talijansko-domobranska patrola, izvršen je napad. Nakon kraće borbe zarobljeno je 5 talijanskih vojnika i 13 domobrana. Među zarobljenicima bio je i narednik Ivan Barišić, koji je od posljedica ranjavanja umro.

Istog dana 1. mosorski bataljon držao je položaje između Zečevice i Grabovca. Da bi osigurali nesmetan prolaz, 1. i 3. četa su napale na neprijatelja koji se iz pravca Zagvozda pokušao probiti, dok je 2. četa držala položaje u Predjelu Orje i tako omogućavala da se u noći od 20. na 21. srpnja iz BioJtova u pravcu Kamešnice prebace borci Biokovskog partizanskog odreda.

Rano ujutro 21. srpnja 1943. godine, Talijani vrše napad na položaje koj^ je držao 1. mosorski bataljon. Pri nailasku Talijana na prve prepreke, Prignute na cesti barikade od kamena, počinje artiljerijska vatra koja tuče

položaje Bataljona. U ovom napadu, pored Talijana, sudjeluju domobrani i ustaše iz Zadvarja. Kada je komandant Dane Marušić ocijenio da neprijatelj ugrožava bok jedinice, izdao je naređenje komandiru 1. voda Branku Utrobičiću da se prebaci iza neprijatelja i udari s leđa. Tom intervencijom nastaje panično povlačenje neprijatelja, a Bataljon prelazi na juriš. U napadu je ubijeno 13 talijanskih vojnika i 6 ustaša, zarobljeno je 18 talijanskih vojnika i 11 domobrana. Zaplijenjeno je 30 pušaka i 1 puškomitraljez s municijom.

Prvi mosorski bataljon je za kratko vrijeme od dolaska na teren Krajinu, vodeći svakodnevno borbe, zahvaljujući borbenosti i visokoj svijesti boraca, uspio u potpunosti izvršiti postavljeni zadatak. Osigurao je ne samo prebacivanje boraca Biokovskog partizanskog odreda, već je stalnim borbenim akcijama olakšao njihov položaj. Onemogućio je na taj način neprijatelja da sve svoje snage uputi prema Biokovu.²⁸³

U izvještaju VZC, br. V. T. 60/43 od 2. kolovoza, za vrijeme od 19. do 25. srpnja 1943. godine piše:

»a) Dana 20. srpnja oko 2 sata srušen je bio po partizanima most na rijeci Cetini kod Trilja, kotar Sinj, uslied čega će saobraćaj biti onemogućen kroz dulje vremena.

b) Dana 21. srpnja oko 7 sati iznenadilo je talijansku posadu kod crkve Sv. Jurja u Zeževici 50 naoružanih partizana preobučenih u domobrane te tako približivši se ovima otvorilo vatru te na mjestu ubili 8 talijanskih vojnika i jednog častnika (nadporučnika). Ostali su se vojnici upustili u borbu, ali su se morali povući prema istoku.

c) Istog dana oko 9 sati poduzeta je akcijatalijanske i njemačke vojske protiv partizana kod Zeževice te zapalila kuće Ante Bekavca. Pejčković Jerka i Pejčković Nikole ...«

U tom vremenu na Mosoru djeluje Leteća mosorska četa. Jedna borbena grupa iz njenog sastava uspijeva odbiti napad Talijana koji su se pokušali probiti u Podgrađe. O toj se borbi, u naprijed navedenom izvještaju VZC iznosi :

«Istog dana (25. srpnja — pr. autora) su partizani dali otpor u selu Podgrađe, općina Sestanovac, kotar Omiš, te ubili jednog talijanskog vojnika i 2 ranili... «

Akciju »-Aurea« su, ustaški funkcioneri i organi vlasti, nazvali pothvatom talijanske i njemačke vojske u čišćenju terena od partizana. U izvještajima Kotarske oblasti Omiš i VZC, pored ostalog, iznosi se:

»•Dana 11. VI (srpnja) t. g. otpočeli su podhvati u cilju čišćenja terena od partizana od strane talijanske vojske među kojima je u nekim predjelima na području ove postaje učestvovala i njemačka vojska. Također je sa talijanskom vojskom u poduhvatima učestvovalo i nekoliko naših ustaša iz Omiša sa oružničkim narednikom Ivanom Barišićem, zapovjednikom postaje Zadvarje.

U početku podhvata talijanska vojska je dana 11. VII t. g. krenula kroz selo Zeževicu, područje ove postaje u pravcu Grabovca i Zagvozda. Prilikom prolaza kroz selo Zeževicu talijanska vojska je dne 11. srpnja ubila jednog vola i pojela, a jednu kravu ranila, koja je pobjegla u selo i tamo krepala. Istog dana uhićeno je po talijanskoj vojsci 11 muških osoba, koji su pritvo-

²⁸³ Isto, arhiv talijanski, reg. br. 32/1-1 i reg. br. J7/1-1, k. 314. Isto, arhiv NDH, reg. br. 11/4, k. 232. Pismena sjećanja J. Pešića, S. Novakovića, P. Koceića i B. Utrobičića (kod autora).

reni. 13. VII t. g. u selu Zeževica uhvaćeno je 7 muških osoba, koji su sprovedeni u Omiš«.

Od samog početka operacije » Aurea«, Talijani su hapsili i deportirali osobe iz sela kroz koja su prolazili.

U tekstu izvještaja Kotarske oblasti Omiš, za vrijeme talijanske akcije u širem području Zadvarja se navodi:

»Dne 16. srpnja t. g. u selu Zeževica talijanska vojska sukobila se sa partizanima i stupila sa istima u borbu. U ovoj borbi ranjen je i 1 naš domobran, koji je odmah upućen u Split u bolnicu radi liječenja...

Dneva 19. srpnja t. g. u 10,30 sati napali su partizani jedan odred talijanske vojske u selu Zeževica i oko 20 naših domobrana, koji su išli iz Grabovca za Sestanovac. Sa talijanskom vojskom se je nalazio narednik ove postaje Ivan Barišić, koji je bio ranjen i od zadobivenih rana 20. VII t. g. podlegao. Također u ovoj borbi je zarobljeno 5 talijanskih vojnika i 13 naših domobrana.

Dne 21. srpnja t. g. prilikom prolaza kroz selo Zeževicu talijanska i njemačka vojska zapalila je 3 kuće i u zapaljenim kućama izgorjelo je 5 osoba, a 2 osobe su ubijene ...«

U daljnjem dijelu izvještaja iznose se događaji do kraja srpnja 1943. godine, a na kraju se konstatira slijedeće:

»Sadanje prilike na području ove postaje su isto takove, kakove su bile prije podhvata, jer su se partizani odmah poslije prolaza talijanske vojske vratili na svoja prvobitna mjesta i nastavili svoja djela kakova su i prije podhvata sprovodili, jedino se ne čuje za sada pljačka i otimačina, kao što je to ranije bilo.

Poslije izvršenih podhvata partizani se kreću i prebacuju se istim svojim ranijim kanalima, ali se u pogledu rušenja puteva i napada na sela manje ističu, jer se do danas na području ove postaje ovog još nije pokazalo.«²®⁴

U izvještaju VZC, pod V. T. br. 59/43 od 31. VII 1943, za dan 16. srpnja se iznosi:

»Dne 16. srpnja oko 2 sata do 800 partizana napalo je domobransku posadu u Grabovcu, općina Krajiška, kotar Omiš, te ranila tri domobrana, koji su odveženi u bolnicu u Zadvarje, ali je teško ranjeni pričuvnik narednik Milan Čizmić, preminuo.

Istog dana napali su partizani kod sela Zeževice općina Krajiška, kotar Sinj jednu satniju talijanskih vojnika i nekoliko domobrana, koji su krenuli u pomoć posadi u Grabovac, te su ranili jednog domobrana i jednog talijanskog vojnika. Partizani su se povukli prema Cisti, općina i kotar Imotski.«

I u izvještaju Komande XVIII armijskog korpusa, od 22. VII 1943. godine, iznose se aktivnosti ustanika:

»—Jučer 21. o. m. dva voda III bataljona 26. puka upućena iz Grabovca (Makarska ZP-BH) da pomognu izgradnju kanala sigurnosti, bila su napadnuta od jakih partizanskih snaga u blizini ovog posljednjeg mjesta. Zametnuto žestoku borbu izdržala su do dolaska naše jedinice koja je upućena iz Zadvarja (ZI-BF) i hrvatskog bataljona SS (3. bataljon 2. SS puka 7. SS divizije — pr. autora), koji je došao iz Ljubuškog (Mostar NK-AP). Oni su više

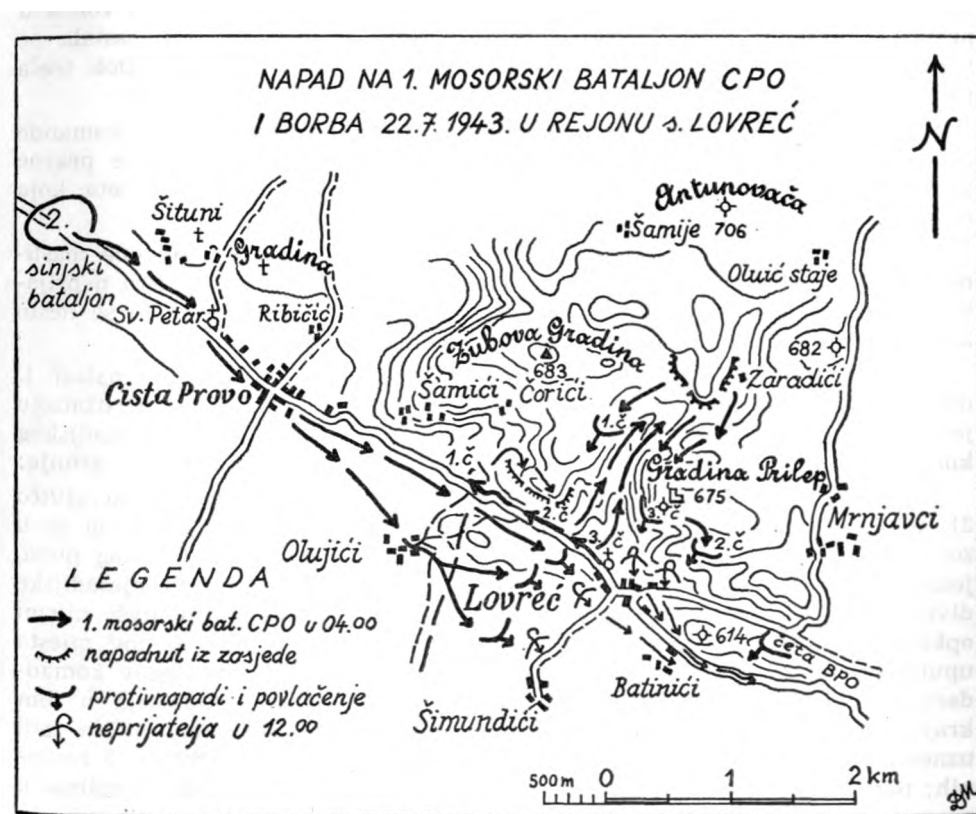
^M Arhiv SO Omiš, izvještaj Oružničke postaje Zadvarje, br. 478/taj. od 26. VII 1943. Isto, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 965/43 od 12. VIII 1943. Isto, telegram V2C Omiš, br. 15/163 od 15. VII 1943. AVII, arhiv NDH, reg. br. 10/12-1, k. 81; reg. br. 15/1-14, k. 25. Isto, ^rhiv talijanski, reg. br. 1/7a-1, reg. br. 4/7a-1, reg. br. 6/7a-1 i 22/7, k. 344.

puta tukli ustanike u bjegstvu. Jedan njemački kamion je između Grabovca i Zagvozda (ZT-BD) eksplozijom mine bačen u zrak. Naši gubici: 5 mrtvih, među kojima potporučnik Wagner Carlo, i 2 ranjena; hrvatski gubici: 2 ranjena...«

Postoji pretpostavka da su i ti gubici, pored ostalog, utjecali da se 3. SS bataljon pridruži talijanskim i ustaško-domobranskim jedinicama u napadu na Lovreč.

BORBE KOD LOVREĆA

Poslije višednevnih borbi, koje je 1. mosorski bataljon CPO vodio na terenu Krajine, odlučeno je da se jedinica prebaci u Lovreč radi kraćeg odmora. Pošto je navečer 21. srpnja 1. mosorski bataljon stigao u Lovreč, komandant Dane Marušić sazvao je sastanak s komandama četa na kojem je

precizirao zadatke u vezi odmora, upućivanja patrola i stražara ispred zgrada u kojima su bile razmještene jedinice. Za dežurnog je određen komesar 2. čete Petar Koceić. Na osnovu dobivenog naređenja dežurni je uputio patrolu u pravcima Sestanovac—Zadvarje, Cista-Provo i Zagvozda.

Oko pola noći dvojica terenskih radnika, Tadija Pejković i Đuro Pejković, javili su se dežurnom i zamolili ga da ih odvede kod komandanta radi važne obavijesti. Pošto ih je dežurni Koceić od ranije poznavao, jer su u Štab i prije donosili poruke i podatke obavještajnog karaktera, priveo ih je kod komandanata.

Izvijestili su komandanta, da su stigli iz Zečevice gdje im je seljak Caleta kazao da je jedna njemačka jedinica u pokretu prema Lovreću i da poduzmu mjere kako ne bi bili iznenađeni. Nakon toga su se terenski radnici vratili istim putem prema Zečevici.

Komandant je naredio dežurnom da odmah uputi kurire i obavijesti patrole da se vrate u sastav jedinice, da probudi u 2 sata komande četa kako bi izvršile pripremu za pokret i da probudi intendanta Antu kako bi pripremio stoku, utovario kazane i hranu. Obvezao ga je, da ga po dolasku patrole izvijesti o njihovim zapažanjima. Patrole su sa vratile u 2,30 sati 22. srpnja 1943. godine. Patrola koja je bila upućena u pravcu Sestanovea obavijestila je, da se čula buka motora i da su se vidjela svjetla od vozila u pravcu Zadvarja. Patrola koja je bila na pravcu Cista—Provo, sastala se s patrolom 2. sinjskog bataljona, koji je tog dana došao u selo. Dok treća patrola, koja se vratila iz Zagvozda, nije imala nikakvih zapažanja.

Poslije podnietog izvještaja dežurnog, komandant je pozvao komande četa i dao im zadatak da pripreme jedinice za pokret. Određen je pravac prema Cisti, a zatim će se produžiti pokret u pravcu Mosora. Prva četa, koja će se kretati na čelu, uputit će u prethodnicu trojicu boraca.

Prije polaska podijeljen je doručak, gusta pšenična kaša polivena maslinovim uljem. Doručak se nešto više odužio, a pretpostavljajući kako neprijatelj nije do sada običavao vršiti noćne napada ni pokrete, krenulo se nešto kasnije nego je bilo predviđeno, pred samo svanuće u 4 sata.

Na osnovu dobivenih podataka od svojih doušnika, gdje se nalazi 1. mosorski bataljon CPO, neprijatelj je odlučio napasti i uništiti tu partizansku jedinicu. Vidi se to dobro iz izvještaja kojeg je komandant XVIII armijskog korpusa general Spigo dostavio 23. srpnja 1943. godine Komandi 2. armije:

»Br. 9862/Op. prema naređenju koje sam lično izdao na mjestu ujutro 21. tekućeg pukovniku Costetti komandantu 26. pješadijskog puka, on je u zoru 22. izvršio iznenadnu akciju s XXXI bataljonom 4. bersaljerskog puka, jednim hrvatskim bataljonom SS i jednom mitraljeskom četom pješadijske divizije »Murge« u prostoru Lovreć (Makarska ZP-BL) iznenadivši hitrim opkoljavajućim manevrom jedan partizanski bataljon koji se iz tog mjesta uputio prema zapadu. Partizanski bataljon je uništen, ubijen njegov komandant, zarobljena zastava i uništena čitava partizanska organizacija u tom kraju. Za vrijeme povratka naše jedinice su bile cilj izolovanih hitaca radi uznemiravanja. Naši gubici 2 bersaljera mrtva i 3 ranjena; hrvatski 5 ranjenih; partizanski preko 200 mrtvih ostavljenih na terenu; nađeno u kolima u pratnji partizanskog bataljona 200 pušaka i 7 puškomitraljeza koji su uništen«, uslijed paljenja kola, u toku je utvrđivanje broja zapaljenog oružja.«

U navedenom, kao i u drugim izvještajima koje je dostavljala komanda XVIII armijskog korpusa u vezi napada na 1. mosorski bataljon u blizini Lovreća, nedvojbeno se potvrđuje da se nije radilo o postavljanju zasjede kako se to prikazuje u nekim materijalima. Osnovni cilj neprijatelja je bio,

opkoliti i uništiti partizanski bataljon u Lovreću, a što potvrđuje i naređenje kojeg je general Spigo izdao pukovniku Costettiju.

Stvarni tok događaja odvijao se drukčije. Poslije postrojavanja jedinica za pokret, Bataljon je krenuo u koloni po dva, a komandir 1. čete je odredio tri borca koji su se kao prethodnica kretali na čelu. Nakon pređenih par stotina metara, dok se na začelju intendantura još nalazila u Lovreću, jedan od boraca iz prethodnice opazio je dvojicu njemačkih vojnika koji su se prebacili preko ceste. I tek što je uzviknuo: »Nijemci!« — u istom je momentu otvorena vatra iz oružja po koloni. Iako je napad bio iznenadan a položaj boraca u odnosu na raspored i zemljište vrlo nepovoljan, zauzeti su zakloni

Dane Marušić, komandant bataljona

i brzo je odgovoreno vatrom po položajima neprijatelja. U prvom napadu 1. mosorski bataljon je imao veći broj mrtvih i ranjenih, ali je ipak brzina reagiranja iznenadila i same Nijemce tako da se nisu usudili bilo što drugo poduzeti da s istih položaja prihvate borbu. Takva situacija je iskorištena za

izvlačenje ranjenika i postupaka povlačenja ka uzvišenju iznad Lovreća. Bataljon se praktički podijelio na dva dijela. Jedan od 50—60 boraca, uz komandanta i komesara na uzvišenju iznad Lovreća i drugi dio koji je na otvaranje vatre Nijemaca zauzeo zgrade i odatle prihvatio borbu.

Svi ranjeni drugovi su upućeni u bolnicu, a borcima se obratio komandant Dane Marušić: »Drugovi! Stab bataljona je odlučio da o ovom događaju obavijestimo Stab CPO i da zamolimo za pomoć u upućivanju 2. sinjskog bataljona koji će nas podpomoći u našem protivnapadu. Mi idemo u napad na neprijatelja, da osvetimo pale drugove, pa makar i sami izginuli. Ovo što nas je ovdje napadamo neprijatelja u Lovreću.« Te riječi kao i samo držanje, komandanta Dane Marušića, a naročito njegov poziv da se osvete zbog poginulih drugova, ulijevali su snagu i podizali moral kod boraca.

Između 8 i 9 sati: 22. srpnja 1943. godine, na uzvišenju iznad Lovreća okupljeni borci raspoređeni su u tri grupe. Prva grupa, većinom borci iz 1. čete na čelu s komandantom Andrijom Mijanićem, koji je i do uzvišenja s puškomi trai jezom u ruci odbijao napade neprijatelja, napada neprijatelja u predjelu položaja njemačke zasljeđe. Druga grupa, većinom borci iz 3. čete na čelu s komandantom Danom Marušićem, frontalno napada na neprijatelja u Lovreću. Treća grupa, uglavnom borci 2. čete s komesarom Petrom Koceićem, preko zaseoka Bošnjaci izvršila je napad na Nijemce kod crkve u Lovreću. Samo zahvaljujući hrabrosti boraca, iznenadnom i silovitom napadu, neprijatelj se počeo povlačiti u pravcu Sestanovca.

Borci Sinjskog bataljona, koji se nalazio u Cisti, uhvatili su odbjeglog konja s teškim mitraljezom i prepoznali su da je od mosoraša. Vidjeli su da je konj ranjen, čuli su jaču pucnjavu u pravcu Lovreća, pa su odmah krenuli u borbu. Kada su se pojavili borci Sinjskog bataljona u redovima neprijatelja zavladała je prava panika, jer mu je prijetila opasnost da bude opkoljen. To su borci 1. mosorskog bataljona iskoristili, izvršili juriš i izbacili Nijemce iz Lovreća. Pri povlačenju zapalili su 3 kuće i ubili 5 osoba. Nastavljeno je gonjenje neprijatelja u pravcu Sestanovca. Borcima 1. mosorskog i 2. sinjskog bataljona pridružili su se i borci jedne čete iz sastava Biokovskog bataljona koja se prethodne noći, na čelu s komandantom Milom Skračićem, prebacila iz Biokova na područje Krajine. Čim je komandant Skračić čuo pucnjavu, odmah je uzbunio najbližu četv i pošao u susret borcima Mosorskog i Sinjskog bataljona. Pridružio im se i nastavio goniti neprijatelja sve do Sestanovca.

U borbi, koja je potrajala sve do 17 sati 22. srpnja, neprijatelj je imao oko 40 poginulih vojnika, a dva su njemačka oficira zarobljena. Zaplijenjen je jedan mitraljez, dva puškomitraljeza i veći broj pušaka i municije.

Poginula su i 42 borca, od kojih su 34 bila iz 1. mosorskog bataljona i 8 iz 2. sinjskog bataljona.

Poginuli borci iz 1. mosorskog bataljona CPO:

Ante Marina Aljinović, Jakov Mije Bilić, Ante Ivana Bonacin, Fabijan Petra Božiković, Aco Borić, Zeljko Marina Cotić, Luka Mate Dević, Marko Dragičević, Zora Marina Dumanić, Bogumil Mate Dumanić, Nediljka Luke Gizdić, Nikola Jakšić, Jozo Joze Jelinić, Ivan Bože Kovačević, Tonka Jakova Kragić-Marinić, Frane Kragić-Marinić, Marko Krušćević, Tomislav Nikole Kuminoti, Tadija Lovre Mamuzić, Milka Mate Marušić-Meštrović, Slavica Ante Markić, Jakov Mate Munivrana, Ante Ivana Muše, Drago Mate Mužinić,

Franjo Marka Omrčen-Ceko, Josip Ante Ordulj, Štipan Ante Plavša, Štipan Ivana Poljak, Simun Joze Tokić, Marko Ante Vrkić, Simun Spira Vučić, Ante Frane Zec, Vinko Mate Zečić, Jozo Petra Zuro.
Poginuli borci iz 2. sinjskog bataljona:

Spomen-ploča podignuta nedaleko od mjesta pogibije boraca
1. mosorskog bataljona Cetinskog partizanskog odreda kod
Lovreća

Ivan Vlade Borković, Ivan Nikole Gaurina, Ivan Josipa Hrste, Zvonko Jakova Kovačević, Stipa Marka Kristić, Mirko Mate Labrović, Ivan Vice Perković, Goiko Petra Zaninović.

Pored poginulih bio je izvjestan broj ranjenih, među kojima i najteže ranjeni zamjenik komandanta 2. čete 1. mosorskog bataljona Marin Tičinović

(tada je zamjenjivao komandira čete Marka Križana koji je bio par dana u Dugopolju kod obitelji), koji je prebačen u bolnicu gdje mu je dr Ivan Tomažeo amputirao nogu.

U toku sanacije stanja u Lo vreću, sa svojom pratnjom je došao i obavještajac Pavao Lozo. Pozvao je stanovnike i, imenujući pojedine osobe, pokazivao na mrtve Nijemce: »Eto vidite, pred nama su mrtvi njemački vojnici, a ti... ti... govorili ste da partizanski metak ne može ubiti Nijemca, eto sada vidite da može ...«

Pavao Lozo sa ženom Marom i kćerkom Rosom

Bez obzira što je 1. mosorski bataljon u borbi pretrpio teške gubitke u ljudstvu, s obzirom na situaciju i stanje u kojem se našao u momentu napada Nijemaca, ipak se, zahvaljujući u prvom redu hrabrosti svojih boraca, njihovoj visokoj svijesti i drugarstvu koje je vladalo u jedinici, kao i autoritetu starješina, uspio ne samo izvući iz takve neugodne situacije, već je neprijatelju nanio gubitke i natjerao ga na povlačenje.

O ishodu ove borbe u Lovreću navodi se i u izvještaju GPOSD od 24. srpnja 1943. godine:

>... U Imotskoj krajini, jedinice Cetinskog partizanskog odreda, već više dana vode uporne borbe sa legionarima, ustašama i Talijanima.

Borci I i II bataljona Cetinskog partizanskog odreda, uspjeli su 22. ov. mj. kod sela Lovreća, jednu od svojih najtežih situacija pretvoriti u pravu pobjedu i natjerati 1.600 Talijana, Nijemaca i ustaša u paničan bijeg, zaplijenivši: 4 teška mitraljeza, veliki broj municije, 3 sanduka bacačkih mina, nekoliko tromblona i strojnica, masu ratnog materijala i veliku količinu opljačka-

nih stvari. Neprijatelj je imao 60 mrtvih i mnogo više ranjenih. Zarobljen je 1 Nijemac i 1 Talijan. I na našoj strani bilo je žrtava...

U nemoćnom bijesu Talijani, Nijemci i ustaše kolju nevin narod (45 seljaka i seljanki u Lovreću, dvije čitave obitelji u Zeževici), pale i pljačkaju čitava sela ...«

Poslije borbe u Lovreću 1. mosorski bataljon je u maršu stigao do podkamešničkog sela Pode, gdje je bio neko vrijeme na odmoru.²⁸⁵

DRUGA FAZA OPERACIJE »AUREA«

Druga faza operacije »Aurea« počela je 25. srpnja, a završila je 1. kolovoza 1943. godine na području Mosora. Osnovni cilj je bio da se stegne обруč oko planine Mosor, a zatim da se pristupi postupnom uništavanju partizanskih snaga na tom terenu.

Poslije završene prve operacije na planini Biokovo, talijansko-ustaško-domobranske snage produžile su svoje aktivnosti. S linije Zagvozd—Makarska neprijateljske jedinice su desnom kolonom produžile u pravcu Zagvozd—Blato n/C, a lijevom u pravcu Makarska—Omiš. Ostali su angažirani na pravcima Dicmo—Dugopolje i Solin preko Zrnovnice, kao i Klis Debelo brdo.

Bile su angažirane slijedeće talijanske jedinice: 25. i 26. pješadijski puk divizije »Bergamo«, 93. pješadijski puk divizije »Messina«, dijelovi 4. bersajerskog puka, 8. artiljerijski divizion iz artiljerijskog puka »Alpina«, zatim 3. bataljon iz 2. SS puka 7. SS divizije »Prinz Eugen«, koji se talijanskim snagama priključio na terenu Krajine, zatim 37. ustaška pripremna bojna iz Omiša, 2. bojna 1. dobrovoljačke pukovnije iz Omiša i ostale ustaško-domobranske jedinice iz Sinja i Solina.

O početku neprijateljske akcije na Mosor, navodi se u izvještaju kotarske oblasti Omiš:

»Dana 25. srpnja 1943. u jutro oko 5 sati započela je akcija čišćenja terena od strane naše i talijanske vojske kroz sela Katuni, Blato n/C, TrnbUsa, Podgrađe i Koštanje.

Za vrijeme ove akcije, partizani su dali otpor u selu Podgrađu. U ovoj borbi jedan talijanski vojnik bio je lakše ranjen, a jedan je poginuo... Nakon kratke borbe partizani su se povukli u pravcu Mosora preko sela Koštanje, a vojska je za istim krenula preko Podgrađa...

Za vrijeme ove akcije od strane talijanske vojske kod prolaza kroz sela Katuni, Blato n/C, Trnbusi i Podgrađe uhapsili su i pritvorili 31 osobu.«

Prvog dana neprijateljske akcije, LMC je izvršila napad na dijelove neprijateljskih jedinica a u toku daljnjih borbenih aktivnosti, napadajući tamo gdje se neprijatelj najmanje nadao, stvarala je pomutnju u njegovim redovima.

Po prelasku dijelova talijanske jedinice preko Pavić mosta i pri kretanju prema Podgrađu, borbena grupa iz LMC je iz zasjede, 25. srpnja, napala neprijatelja a zatim se povukla. U napadu je 1 talijanski vojnik ranjen, a jedan ubijen.

R. Kokić, Isto. Pisma sjećanja J. Pešića, P. Kocića, M. Tičinovića, B. Utrobičića, S. Novakovića i D. Pejčkovića. Borba MosoraSa, Džinin bataljon, Borba sa neprijateljem kod Lovreća i evociranje uspomena i govor člana CK KPJ dr Ive Perišina u povodu 40. godišnjice borbe i otkrivanje spomenika u Lovreću, objavljeno u »Slobodnoj Dalmaciji« i »Odjeku Mosora« od 27. VII 1983. Avn, arhiv NOB, reg. br. 6/2, k. 105A.

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš se iznosi:

»Dne 25. VII t. g. partizani su napali na talijansku vojsku u selu Podgrađu, kojom prilikom u borbi je ubijen jedan talijanski vojnik, a jedan ranjen. Gubici od strane partizana su nepoznati. Istog dana od strane talijanske vojske u selu Podgrađu ubijene su 4 osobe i jedna osoba teže ranjena. Također istog dana talijanska vojska u selu Podgrađu je zapalila 16 kuća, a 6 kuća sa topovskim zrnima porušila. Istog dana u selu Podgrađu naprijed navedenim kućama izgorjelo je 22 ovce, 21 koza i 1 svinja. Istog dana iz sela Podgrađe talijanska vojska je uhvatila kod njihovih kuća 18 osoba, u selu Katunima 4 osobe, a u selu Trnbusima 8 osoba, koje su osobe dana — 28. VII t. g. sprovela talijanska vojska u Omiš«.

U toku kretanja talijansko-ustaških i domobranskih jedinica iz Podgrađa prema Koštanju, LMČ postavila je zasjedu i napala na dijelove jedinica. Ubijen je jedan, a ranjeno je pet talijanskih vojnika. Poslije kraće borbe, bez gubitaka, LMC se povukla prema Seocima.

U izvještaju Kotarske oblasti Omiš piše:

»26. srpnja 1943. talijanski saveznički bolnički samovoz doveo je u Omiš 1 mrtvog talijanskog vojnika i 5 lakše ranjenih, isti su ranjeni u borbi sa partizanima kod sela Koštanje i Podgrađe.«

U svom daljnjem prolazu kroz naselja Poljica, neprijatelj je 26. srpnja u Gatima zapalio 32 stambene i druge zgrade i ubio 1 čovjeka. Slijedećeg dana (27. VII) talijanski su vojnici u Zvečanju i Čišlama zapalili 7 stambenih zgrada i 14 štala, ubili 1 djevojčicu od 14 godina. Pored pljačke raznih vrijednosti bilo je više pokušaja silovanja, koji su se na sreću završili bježanjem. Isto su se Talijani ponašali i u Ostrvici, gdje su zapalili 7 stambenih zgrada. U Naklicama su pljačkali i pokušavali silovati neke djevojke, koje su se također spasile bježanjem. Upadom u Sitno Gornje talijanski vojnici su zapalili 20 stambenih i drugih zgrada, a istog dana zapalili i planinarski dom na Mosoru.²¹⁷⁶

Kao i prva faza operacije »Aurea«, tako se i ova druga na planini Mosor završila bez postizavanja zamišljenog cilja. Sve se svelo samo na paljenje kuća i drugih zgrada po selima, pljačku imovine seljaka, ubijanja i deportiranja nevinih ljudi, kao i na pokušaje silovanja djevojaka. Prema nekim podacima, u periodu trajanja ove akcije, od 11. srpnja do 1. kolovoza 1943. godine, ubijeno je 97, uhapšeno 91 i internirano 835 osoba, tj. civilnih lica.

Posljednjeg dana akcije, na sasvim drugom dijelu terena, na omiškoj Dinari, LMC je izvršila napad na neprijateljsku posadu kod kapele Sv. Vida (k. 639). U napadu su ranjena 4 domobrana i 3 talijanska vojnika. Poslije napada Leteća mosorska četa se povukla bez gubitaka u pravcu Svinišća.

Prema zapisniku o utvrđivanju zločina na teritoriji NOO-a Omiš, u vezi te akcije, pored ostalog stoji:

»Poslije napada na talijansku vojsku kod crkve Sv. Vida, iznad Lokve radi osvete je iz Omiša, po naređenju komandanta 26. puka divizije »Bergamo« colonela Boraha, upućen jedan odred vojnika sa starješinom tenente

²⁸⁶ Arhiv SO OmlS, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 903/43 od 30. VII 1943. Isto, Pres. br. R57/43 od 14. VTII 1943. AVII, arhiv NDH, reg. br. 4/2-1, k. 80; reg. br. 16/9, k. 201; reg. br. 39/4-1, k. 232. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 25-30/7a, k. 344. Prije dolaska Talijana u područje Sitna Gornjeg, pošli su na Mosor, po zadatku KK KPH Omiš, Marin Proso i Fabijan Trgo. Izvršili su evakuaciju ranjenika i bolesnika, koji su se nalazili u bolnici, u zgradi Planinarskog doma. Opremu i ostala materijalna sredstva odnijeli su i pohranili na sigurno mjesto.

San Germano, koji su došli u selo Lokva-Rogoznica pohapsili 85 muškaraca prijetili im da će ih sve streljati, a zatim ih odveli i zatvorili u Omiš.«

O istom se događaju, dostavljenom Zapovjedništvu oružmčkog krila u Omišu, kaže:

»1. kolovoza 1943. u 22,00 sati partizani su napali talijansku savezničku posadu i naše postrojbe kod crkve Sv. Vida kota 639, borba je trajala sve do ujutro do 05,00 sati kojom prilikom je ranjeno 4 domobrana teže i 3 talijanska vojnika lakše, napad je izvršen po partizanima mosorske skupine nepoznate jačine.«

U jednom od izvještaja, kojeg su potčinjene starješine dostavile Zapovjedništvu oružničkog krila u Omišu, nabolje se iskazuju ocjene neprijateljske akcije na Mosor:

«■Raspoloženje Hrvatskog djela naroda i njegovom Vrhovništvu ostalo je u glavnom nepromjenjeno. Narod na području ovog voda je 75% nastrojen komunizmu, za ovakvo stanje kriva je saveznička talijanska vojska koja svakom prilikom našem narodu samo otežava rad. Pljačka ga i pali pa i one koji su u nacionalnom pogledu vrlo dobri. Potrebno bi bilo naša sela osigurati sa našim postrojbama, kako bi se narodu ulio duh i povjerenje u državnu vlast. Potrebno je bilo da se iz cjelog vodnog područja odstrane svi nepoželjni evidentirani naklonjeni komunizmu i sprovedu u koncentracione logore...

Partizani još uvijek drže u svojim rukama više od 3 četvrtine vodnog područja, narod drže u strahu... kada bi bilo naše vlasti po selima narod bi im okrenuo leđa a ovako ne može jer nema tko da ga brani a sam nema oružje te je narod po selima prepušten na milost i nemilost partizanima da isti sa narodom rade kako oni hoće. Na području ovog voda preduzete su mjere čišćenja terena od strane talijanske savezničke vojske, ali nažalost iste mjere su završile bez ikakova uspjeha, što više stanje se pogoršalo te je gore nego kada je počela akcija.

Stanje prehrane je vrlo očajno, narod od države ne dobiva ništa po selima a sela što im je rodilo čuvaju za sebe, pored toga partizani seljacima ne dadu ništa izvesti iz sela u grad Omiš te je time najviše pogođeno činovništvo i svi drugi niži službenici. Tokom ove sjetve mnogo je talijanska saveznička vojska učinila štete na usjevima prilikom akcije oko uništenja partizana.«

Na kraju se zaključuje slijedeće:

»24. srpnja 1943. u 21,00 sat kada je u Splitu stigla vijest da je Musolinijev fašizam pao i da je isti dao ostavku, karabinjeri u Splitu preuzeli su svu vlast. Sutra dan svima naklonjenim licima fašizmu oduzeti su samokresi i drugo oružje a po gostionama i drugim svratištima poskidane su slike Musolinija.«

U sklopu druge faze operacije »Aurea«, talijanski fašisti su na Mosoru u području Dugopolja zapalili 220 staja i veliku količinu raži u snopovima i zrnu. U Kotlenicama talijanska vojska je zapalila sve kuće koje su još bile ostale poslije paljenja sela od strane četnika i crnokošuljaša iz 89. bataljona u listopadu 1942. godine. Tih dvadesetak preostalih kuća, među kojima je bila i zgrada osnovne škole, uništene su sada zajedno s namještajem.«²⁸⁷

²⁸⁷ AVII, arhiv NDH, reg. br. 20/2-1 i 54/7-2, k. 80; reg. br. 47/7-1, k. 150; reg. br. 31/6-2, k. 217; reg. br. 16/9, k. 201.

FORMIRANJE GRUPE UDARNIH BATALJONA

Zbog svakodnevnog pridolaska novih boraca u partizanske jedinice na širem području Mosora, izmjene u načinu djelovanja neprijatelja, koji se uglavnom koncentrirao u veće garnizone, da bi se moglo uspješnije suprotstaviti okupatorima i domaćim izdajnicima, postavilo se pitanje reorganizacije partizanskih jedinica. Zbog podesne formacijske strukture, koja će po svom brojčanom sastavu, vatrenoj moći i drugim osobinama omogućavati zajednički nastup ili aktivnost po grupama, pristupilo se formiranju Grupe udarnih bataljona.

Naredbom Glavnog štaba Hrvatske, od 3. kolovoza 1943. godine, regulirano je da se na teritoriji Dalmacije izvrši reorganizacija partizanskih jedinica. Određen je Stab GPOSD, kome su potčinjene sve partizanske jedinice na području srednje Dalmacije i koji je trebao pristupiti formiranju Grupa udarnih bataljona.

U naređenju Štaba GPOSD navodi se slijedeće: »-Potreba daljnjeg i jačeg razvitka N. O. vojske u Dalmaciji, kao i međunarodni položaj, situacija u čitavoj zemlji, a naročito u Dalmaciji, gdje talijanski okupator pada u bezglavlje, a Nijemci uz pomoć ustaša nastoje osigurati obalu za sebe, postavlja pred nas zadatak hitnog formiranja što jače jedinice.

Zato naređujemo:

- 1) Formiranje Grupe udarnih bataljona Dalmacije.
- 2) U sastav Grupe udarnih bataljona ulaze:
 - a) I udarni bataljon biokovskog partizanskog odreda,
 - b) I udarni bataljon splitskog partizanskog odreda,
 - c) I i II bataljon cetinskog partizanskog odreda,
 - d) Mitraljeska četa.
- 3) Za komandanta Grupe udarnih bataljona imenujemo druga Purišića Ivana, dosadašnjeg komandanta Cetinskog partizanskog odreda.

Za politkomesara imenujemo druga Santini Eda, dosadašnjeg zamjenika politikoma Splitskog partizanskog odreda.

Za zamjenika politkomesara imenujemo druga Bubić Ivana (misli se na Vladu) dosadašnjeg zamjenika politkomesara Cetinskog p. odreda.

4) Formiranje će se izvršiti na prostoriji: s. Ugljane, s. Biorine, s. Budimiri, 3. VIII o. g.

5) Svi spomenuti bataljoni, osim II bataljona Cetinskog partizanskog odreda, naći će se na toj prostoriji najkasnije do 2. VIII o. g. navečer. Razmještaj bataljona po selima izvršit će drug komandant Purišić.

Treba nastojati da svi borci budu čisti, okršani i uređeni a hrana bolja.

Svi imenovani članovi Štaba grupe udarnih bataljona treba da se tog dana nađu na mjestu formiranja.

Starješine štabova Grupe udarnih bataljona

6) Bataljoni ima da dođu sa ljudstvom i čitavim naoružanjem koje su do sada imali..«

U selu Budimiri izvršen je raspored prikupljenih jedinica Grupe udarnih bataljona Dalmacije, prema novom formacijskom sastavu:

1. bataljon GUB sačinjavali su borci i starješine 1. bataljona Biokovskog partizanskog odreda,
2. bataljon GUB sačinjavali su borci i starješine 1. bataljona Cetinskog partizanskog odreda,
3. bataljon GUB sačinjavali su borci i starješine 2. bataljona Cetinskog partizanskog odreda,
4. bataljon GUB sačinjavali su borci i starješine 1. bataljona Splitskog partizanskog odreda.

Mitraljeska četa GUB.

Nakon formiranja jedinica Grupe udarnih bataljona Dalmacije, izvršen je, 4. kolovoza 1943. godine pokret u pravcu Trilja. Do tada 1. mosorski bataljon CPO, a od tada 2. bataljon GUB, djeluje izvan područja Mosora. U sklopu općih zadataka, 2. bataljon učestvuje s ostalim jedinicama GUB u čišćenju Cetinske kotline od neprijatelja. U vremenu od 20. do 25. kolovoza 1943. godine, 2. mosorski bataljon GUB potčinjen je Štabu IV operativne zone.

U akciji osiguravanja pravca Drniš—Vrlika—Muć, zajedno s 1. dalmatinskom narodnooslobodilačkom udarnom brigadom, borbu je vodio i 2: bataljon GUB. U predjelu Vrbe, kod Muća, 23. kolovoza 1943. godine poginuo je komandant Dane Marušić. Bataljon nešto kasnije, 8. rujna 1943. godine, ulazi u sastav 3. dalmatinske narodnooslobodilačke udarne brigade, u čijem sastavu djeluje do konačnog oslobođenja naše zemlje, ali uvijek pod nazivom »Dänin bataljon«.²⁸⁸

PARTIZANSKE JEDINICE NA MOSORU

Odlaskom 1. mosorskog bataljona CPO s područja Mosora i njegovog ulaska u sastav Grupe udarnih bataljona, na Mosoru ostaje 3. bataljon CPO, iz čijeg se sastava upućuje 20 boraca sa zadatkom da oforme Mosorsku partizansku četvu, koja treba prerasti u Mosorski bataljon. O tome Štab CPO u svom izvještaju, dostavljenog 16. kolovoza 1943. godine Okružnom komitetu KPH za Dalmaciju, konkretnije iznosi:

»... Odlaskom dvaju naših najboljih bataljona u sastav Grupe udarnih bataljona, naš odred je ostao na III. bataljonu, kao najglavnijoj jedinici. Iz njega, i onako slabog, smo izdvojili 20 ljudi, i poslali na Mosor da formiraju Mosorsku četvu ...

U vezi toga smo K. N. O. odborima Sinj, Omiš i Solin uputili dopis s kojim drugove upoznajemo sa situacijom na terenu, a ujedno ih zamolili da nam pomognu pri mobilizaciji; da je to potrebno da u što kraćem roku Odred brojčano što više podigne. Metoda mobiliziranja (dobrovoljno ili s pozivom) neka drugovi izaberu proizvoljno, ravnajući se prema specifičnim prilikama u pojedinim selima. K. O. O. Omiš bi imao da od Mosorske čete formira bataljon. K. O. O. Solin bi trebao ojačati Dugopoljsku četvu, dok K. O. O. Sinj naš III bataljon. To isto smo naznačili K. komitetima Sinj, Omiš, Solin...«

Do formiranja 3. bataljona Grupe udarnih bataljona 4. rujna 1943. godine u Docu Donjem, na Mosoru su se nalazile Leteća mosorska četa, Mosorska četa i Dugopoljska četa.

Padom mraka, borbena grupa iz sastava LMC izvršila je demonstrativan napad na neprijatelja u Šestanovcu. Poslije napada borci su se povukli bez gubitaka.

Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1957, knjiga prva, str. 514. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 7/579. AVII, arhiv NOB, reg. br. 52'3, k. 104; reg. br. 17'1, k. 845A; reg. br. 28/1, k. 1101 A. A. Radevenjić, Isto. J. Pešić, Isto. Dänin bataljon, »►Slobodna Dalmacija— od 27. VTI 1983. S. Novaković, Isto. Direktivom Glavnog Štaba NOV J POH od 8. kolovoza 1943. godine preimenovan je Operativni štab za Dalmaciju, odnosno Stab Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije, u Stab IV operativne zone. Imenovani su i članovi taba. U međuvremenu se (18. VIII 1943), po naređenju Vrhovnog komandanta druga Tita, iz Bosne vraćaju članovi ranijeg Štaba IV operativne zone na čelu s Vickom Krstulovićem. Sada oni preuzimaju dužnosti o čemu Ivo Lola Ribar, u svom pismu od 22. kolovoza 1943. godine, izvještava CK KPH i GS NOV i POH, pozivajući se na naređenje druga Tita.

U izvještaju, Oružničke postaje Omiš, piše:

»2. kolovoza 1943. u 23 sata oko 300 naoružanih partizana nepoznate skupine izvršilo je napad na domobransku i oružničku posadu u Sestanovcu. Napad je izvršen sa lakim oružjem, puškama, strojopuškama i tromblonskim bombama, borba je trajala do 3 kolovoza 1943. 01,00 sat. Napad je izvršen sa svih četiri strane. Pri ovoj borbi je ranjen jedan domobran, da li je bilo gubitaka na strani partizana nije se moglo saznati.«

Leteća mosorska četa, u zajednici s Mosorskim i Sinjskim udarnim bataljonima (prije njihovog odlaska na području Vrlike), napala je od 6. na 7. kolovoza 1943. godine neprijateljsko uporište u selu Bisko. Poslije duže borbe i žilavog otpora kojeg je pružio neprijatelj iz utvrđene školske zgrade i crkve, ustaše su pobijedene. Zarobljeno je 15 ustaša i milicionera iz sastava seoske milicije, dok su ostali uspjeli pobjeći u pravcu Dicma i dalje za Sinj. Zaplijenjena su 3 puškomitraljeza, 20 pušaka, veća količina municije i druge razne opreme i hrane. Iz Mosorskog udarnog bataljona su ranjena dva borca.

O likvidaciji uporišta neprijatelja u selu Bisko kratko se konstatira:

»Dana 6. kolovoza 1943. g. napali su partizani selo Bisko (16 km. južno do Sinja) te ga zauzeli. Gubici 10 milicionera, dok se je ostalih 36 povuklo prema Dicmu a odatle u Sinj ... Od strane talijanske vojske preduzeta je akcija prema Bisku tri puta, ali bez uspjeha«.²⁸⁹

Na skoro svim visovima Mosora, Kozjaka i otoka Brača, upaljene su 13. kolovoza 1943. godine vatre u znak sjećanja na odlazak I splitskog partizanskog odreda iz Splita. Narednog su dana (14. kolovoza 1941. godine) kod sela Košute napadnuti od Talijana, ustaša i domobrana (seoske milicije). Pored komandanta Mirka Kovačevića-Lale poginula su još petorica boraca, a 24 su zarobljena, dok su se ostali bijegom uspjeli spasiti od hapšenja.

Iste vatre su ponovno zapaljene i 26. kolovoza u znak sjećanja na 24 zarobljena borca Splitskog i Solinskog partizanskog odreda, koji su navedenog datuma 1941. godine strijeljani u Ruduši kod Sinja. U pripremama i paljenju vatri na vrhovima planine Mosor, zajedno s omladinom ovog kraja, učestvovali su i borci Leteće mosorske čete.

Događaj su registrirali i organi VZC u svom izvještaju:

»Dana 13. kolovoza t. g. oko 21 sat opažene su vatre na više mjesta otoka Brača, kao i nad Jesenicama, občina Poljica, kotar Omiš. Vatre su zapalili partizani u oči godišnjice početka partizanske borbe.«

Borbena grupa iz sastava LMC, zajedno s terenskim radnicima i borcima iz Dugopolja, porušila je od 14. na 15. kolovoza 1943. godine oko 700 metara željezničke pruge Split—Sinj, kod tzv. Kočina brda, i onesposobili taj dio za saobraćaj.

Na istom dijelu željezničke pruge ponovno je izvršena diverzantska akcija u kojoj je porušeno još oko 800 metara pruge. Diverzija je izvršena od 25. na 26. kolovoza.

U cilju osвете talijanski vojni avioni bombardirali su neka od sela, među kojima i Sitno Gornje. Od posljedica bombardiranja poginulo je 5 osoba, a 6 osoba je teže ranjeno.

O akciji se u izvještaju VZC, pored ostalog, iznosi:

» J. Pešić, Isto. S. Novaković, Isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 20/-21, k. 80; reg. br. 47/7-1, k. 150. AIHRPH, mikroteka VU, fond CK KPH, film 7/579.

»Noću od 14. na 15. ov. mj. partizani su kod Kočina brda srušili do 670 m željezničke pruge tako, da za nekoliko dana neće biti saobraćaja na pruzi gplit—Sinj i obratno.«

Dalje se navodi:

»Dana 14 i 15 ov. mjeseca partizani su na putu Hrvače—Sinj porušili sve „ostove i propuste tako da je saobraćaj nemoguć. Isto tako su na ovom pulu partizani posjekli sve brzojavne stupove... Noću od 15 na 16 ov. mjeseca partizani su kod mjesta Kukuzovac (5 km južno od Sinja) oštetili željezničku prugu na preko 1000 metara dužine. Radi se na popravku ovog diela pruge.«

Borbena grupa iz sastava LMC, u zajednici s terenskim radnicima i omladinom iz većine sela srednjih Poljica, izvršila je od 16. na 17. kolovoza 1943. godine rušenje dijela puta između Zmornice i Srinjina na više mjesta u dužini od 10—15 metara i dubine do 2 metra. U izvještaju VZC piše:

»Noću 16 i 17. kolovoza 1943. partizani mosorskog odreda porušili su cestu Zrnovnica Srinjine gdje je i ranije od strane istih bila porušena, a koje je oštećenje talijanska vojska prilikom čišćenja planine Mosor popravila ... ~^m

U predjelu Dubaca nalazila se jedna neprijateljska posada iz sastava garnizona Zadvarje. Posada je bila sastava 30 domobrana i oko 10 žandara. LMC je izvršila 19. kolovoza napad na posadu na Dubcima. Napad je bio iznenadan i dobro organiziran tako da je neprijatelja zbunio, pa se poslije kraće borbe čitava posada predala.

U borbi je zarobljeno 40 domobrana, ustaša i žandara, zaplijenjen je 1 puškomitraljez, 40 pušaka, veća količina municije, hrane i razne vojne opreme.

U svojim pismenim sjećanjima tadašnji komandir Kažimir Mihanović piše:

»Kada smo prikupili sve domobrane, kojih je bilo, ne znam točan broj, ali sigurno oko 50, natovarili smo na njih zaplijenjeno oružje i opremu, onda mi je prišao komandir neprijateljske odbrane i pitao: da li nas nema više?, a nas je bilo 25—30 boraca, ja sam mu odgovorio: da je i to dosta za njih. Na to mi se ponovo obratio: jadni smo ti mi kad smo se tako malom broju partizana predali.«

U izvještaju VZC, broj V.T. 71/43. od 23. VIII 1943. godine, u vezi napada na neprijateljsku posadu na Dubcima, navodi se slijedeće:

n-Nakon što su zadnji Talijani napustili Zadvarje dne 19. VIII, predvečer, iste večeri oko 11 sati partizani su napali našu posadu oko 50 momaka na mjestu zv. Dubci, koji položaj osigurava prolaz i pristup Zadvarju. Nakon kraće borbe posada je savladana. Veći dio posade sa zapovjednikom nadporučnikom Franceschi je zarobljen a tek manjem dielu je uspjelo pobjeći u Zadvarje. Potankosti o borbi se nisu mogle dobiti, jer je ovim Zadvarje sasvim odsječeno od svih mjesta u kojima se nalaze naše posade ...«

A. Kisić, Ljetopis, grada Splita, rukopis 1943. str. 227, AIHRPD, Inv. br. 57. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj VZC, V. Taj. br. 1731/43 od 1. IX 1943. Isto, Nedjeljni izvještaj VZC, V. Taj. br. 65/43 od 19. VIII 1943. AVn, arhiv NDH, reg. br. 27/2-1, k. 80: reg. br. 13/13-1, k. 217. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 18/8, k. 344; reg. br. 5/6-1, k. 423.

STANJE NAKON PADA FAŠIZMA U ITALIJI

Događaji u Italiji, poslije pada Musolinijeva režima, imali su odraza i na stanje u okupacijskim jedinicama koje su bile stacionirane po raznim mjestima srednje Dalmacije. Karakteristične su neke poduzete mjere štabova talijanskih jedinica.

Primijećeno je da talijanske jedinice 18. kolovoza 1943. godine vrše pokret iz Zadvarja u pravcu Omiša. Preko obavještajnih organa je ustavljeno da su Talijani napustili garnizon Zadvarje.

U vezi tog događaja Komanda VIII armijskog korpusa dostavila je Komandi 2. armije telegram slijedeće sadržine:

»Sektor Bergamo: jučer 18. o. m. naše jedinice predale su garnizon Zadvarje (Makarska ZI-BF) Hrvatima, premjestivši se u Omiš.«

U istom telegramu se nadalje navodi:

»Jutros 19. o. m. jedinice 4-og bataljona bersaljera prilikom čišćenja zone Stobreč (Split UN-DN) Krilo (Omiš UK-BH) sukobili su se bez gubitaka kod Kokočevica (UO-BL) sa ustaničkom patrolom kojoj su zadale gubitke od dva mrtva zapljenivši nekoliko ručnih bombi.

Zbog prelaska nekih elemenata partizanima i zbog teškoća snabdijevanja izvršeno je razoružavanje hrvatskih milicionera u Bisko (Split VK-BS) i Krušvar (VH-BU).«²⁹¹

U izvještaju Štaba GPOSD od 2. kolovoza 1943. godine, koji je dostavljen GS NOV i PO Hrvatske, iznosi se o situaciji i stanju u Dalmaciji poslije pada fašizma u Italiji:

»Pad Mussolinijevog fašizma i situacija u svijetu obezglavljuje Talijane u Dalmaciji. Očito je da nastupa povoljan momenat za jače udarce na Talijane eventualnu njihovu likvidaciju u nekim garnizonima. Time bi se probudila njihova demoralizacija i ubrzao njihov raspad.

Mi međutim ne raspolažemo sa dovoljnim snagama i nikakvim težim oružjem da bi mogli preduzeti ikakove ozbiljnije pothvate. Na to Vam skrećemo pažnju i predlažemo, da po mogućnosti pošaljete jednu jaču jedinicu u Dalmaciju, barem Brigadu, sa nešto težeg oružja...

Mi ćemo sa »Grupom Udarnih Bataljona«, za čije Vam formiranje prilažemo naše naređenje, nastojati da uradimo sve ono što nam bude u mogućnosti ...«

Na osnovu procjene novonastale situacije, GS NOV i PO Hrvatske dostavlja 8. kolovoza 1943. godine direktivu Štabu GPOSD, u kojoj se, pored ostalog, navodi:

»Novonastala međunarodna situacija, naročito raspadanje fašističkog sistema u Italiji, nagovještaje skorog izbacivanja Italije iz ratnog stroja, očigledna demoralizacija talijanske vojske i onih koji su uz nju bili vezani, u mnogome mijenjaju i odnos snaga u Dalmaciji u našu korist i stvaraju uz ove sve ostale uslove, povoljne perspektive za novi razvoj i polet narodno-oslobodilačkog pokreta u Dalmaciji... Četničke bande, koje su putem svoga vodstva čvrsto još povezane s talijanskim okupatorom, od koga primaju i posljednju pomoć ... napuštaju talijanske garnizone i koncentrišu se po šumama i predjeli, prvenstveno oko sela iz koji su mobilisani... Ustaše, koji se još nekako

²⁹¹ K. Mihanović, Isto. Arhiv SO Omiš, telegram Komande 18. A. korpusa, br. 11365/op. od 19. VIII 1943. AVII, arhiv talijanski, reg. br. 22/8a-l i 34/8a-l, k. 344. Isto, arhiv NOB, reg. br. 19/2-2, k. 257.

vojnički održavaju, možemo reći da su politički pokopani, bez izgleda i bez perspektive... Jedan faktor koji ne smijemo zaboraviti jest vjerojatno težnja njemačkih okupatora da se domognu jadranske obale, da se dočepaju talijanskog oružja, stvore obrambenu liniju i priđu čišćenju izvjesnih predjela... Takva situacija u Dalmaciji zahtjeva naročito još i radi jedinstvenog rukovođenja i bližeg dodira i kontakta sa jedinicama potrebu formiranja jedinstvenog štaba za čitavu Dalmaciju... da bi narodni otpor i polet, koji se sve jače širi dobio svoju vojnički izraženu čvrstu formu... Radi toga pred vašim novoformiranim štabom stoje krupni i složeni vojni i politički zadaci, za koje vam dajemo slijedeće sugestije i direktive ...«

Zbog situacije u Italiji i komande njemačkih jedinica poduzimaju odgovarajuće mjere. Tako, na primjer, njemačko poslanstvo u Zagrebu dostavlja 2. kolovoza 1943. godine prijedlog mjera Ministarstvu vanjskih poslova Reicha u kojem se, pored ostalog, navodi:

»Razvoj situacije u Italiji diktira da se razmisli o svakoj mogućnosti u slučaju negativnog ishoda i da se poduzme na vrijeme sve što je potrebno:

1) U političkom pogledu: čim se bar donekle pokaže sigurnim da će Italija izaći iz rata, hrvatska vlada treba opet da istakne svoje neograničeno pravo na Dalmaciju i tamošnju upravu... Svrha... da se istodobno preduzetne slična mogućnost od strane neprijatelja i bandi...

2) U vojnom pogledu: njemačko-hrvatska vojna i policijska suradnja je posljednjim mjerama, o kojima je podniet izvještaj, sredena ... Hrvata da odmah izbiju na obalu kada nastupi niže navedeni slučaj. Pomjeranje naših jedinica i njima priključenih priznatih hrvatskih jedinica u blizine obale poduzimati već sada u svim slučajevima u kojima je to moguće na osnovu dosadašnje suradnje sa Talijanima ...

3) Što se tiče mene, potrebno je da dobijem na vrijeme instrukcije o mjerama koje treba da preduzmemo u pogledu Talijana koji se ovdje nalaze.«

U petnaestodnevnom izvještaju njemačkog Štaba za vezu pri talijanskoj 2. armiji, od 14. kolovoza 1943. godine, piše:

»Situacija u pogledu bandi na cijelom dalmatinskom prostoru se i dalje znatno pogoršava. Akcije čišćenja Biokova i Mosora, koje su u završnoj fazi, podržane dijelom od njemačkih snaga (jedan SS bataljon) nisu dovele do osjetnog poboljšanja situacije, jer su bande primijenile svoju oprobanu taktiku povlačenja... Izgleda da se komanda ovih bandi nalazi u Muću (zapadno od Sinja) na komunikaciji Sinj—Drniš ...

Na cjelokupnom talijanskom okupiranom teritoriju glavni napor bandi usmjeren je na to da se, u slučaju neprijateljskog iskrcavanja, glavne saobraćajnice tako oštete da bi se što efikasnije ugrozio dotur svih naših snaga koje su angažirane na jugoistočnom prostoru. I komunisti... očekuju da će u najskorije vrijeme doći do povlačenja daljih talijanskih snaga sa Balkana u Italiju ... oni došli u situaciju da zauzmu prostor koji bi napustile trupe, a koji njemačke snage, s obzirom na svoju slabost, nebi mogle kontrolirati čime bi bili stvoreni preduvjeti za uspješnu neprijateljsku invaziju...«

Njemačke komande poduzimaju i konkretne mjere. U radiogramu od 21. kolovoza 1943. godine, kojeg je Komanda njemačkih trupa u Hrvatskoj dobila od Komande Jugoistoka, pored ostalog piše:

»1) Komanda talijanske 2. armije obavještava da je od Vrhovne komande dobijeno odobrenje da se napuste pojedini ugroženi garnizoni na području

talijanskog XVIII armijskog korpusa, kako bi se na taj način dobile jače slobodne rezerve. U prvom redu se radi o Sinju, Drnišu, Kninu i drugim manjim garnizonima ...

2) U tu svrhu naredene mjere treba sprovesti što brže, kako bi se u toku idućeg tjedna moglo izvršiti zaposjedanje pomenutih garnizona. Sinj zaposjeda 1 bataljon SS divizije »Prinz Eugen« a područje Drniš—Knin—Gračac 114. lovačka divizija. Uz zaposjedanje izvršiti i čišćenje terena.

3) Komandant njemačkih trupa u Hrvatskoj će u što skorije vrijeme dostaviti plan i vrijeme izvršenja.«

Po naređenju VK NOV i POJ druga Tita, vratili su se 20. kolovoza u Dalmaciju neki od rukovodilaca NOB-a, među kojima su bili Vicko Krstulović, Ivica Kukoč i drugi. S njima je pristigla i 1. dalmatinska brigada.

S njima je došao i član Vrhovnog štaba i CK KPJ Ivo Lola Ribar i član CK KPJ Svetislav Stefanović. Čeca, sa zadatkom da pomogne drugovima u Dalmaciji u vezi nastalih promjena pred kapitulaciju Italije.²⁹²

U selo Brštanovo stigli su 24. kolovoza 1943. godine. Poslije dva dana (26. VIII) u zaseoku Zižići održan je sastanak Biroa PK KPH za Dalmaciju, na kojem su, pored člana PK, prisustvovali Ivo Lola Ribar i Svetislav Stefanović-Ceca, kao i član CK KPH Karlo Mrazović. Razmotreno je stanje u Dalmaciji uz još neka aktualna pitanja.

Još prije održanog sastanka PK KPH za Dalmaciju, Ivo Lola Ribar je 22. kolovoza uputio pismo CK KPH i GS NOV i POH, u kojem se navodi i sljedeće:

»S obzirom na brz i pun mogućnosti razvitak ovde — kuda smo stigli prije 4 dana — a u smislu depeše koju sam vain danas uputio, htjeli bismo da podvučemo još sljedeće:

1) Razvitak zahteva — vojnički i politički — našu delatnost u Srednjoj Dalmaciji (Split—Trogir—Omiš itd., pruge Sinj—Split i Drniš—Split). Ovim ćemo najbolje pogoditi četničko političko vodstvo i reakciju HSS u Splitu, a najlakše doći do oružja, kao što se već pokazalo ovih dana prilikom upada naših u manje garnizone koje su Talijani napustili. To, međutim, odlazak snaga I Dalmatinske i Grupe udarnih bataljona na taj sektor, što bi bilo poremećeno ako bi na njih pala dužnost blokade — i to pasivne, jer su im snage male! — Knina sa ove strane...

2) Stab Zone preuzeo je svoje funkcije u smislu naređenja druga Starog. Pitanje likvidacije — formalne — Oper, štaba za Dalmaciju i popune Štaba Zone ostalim potrebnim osobljem ostavili smo otvorenu GSH-U.

3) Preduzeli smo prve mjere za popunu I Dalmatinske, koja je danas imala i prvu borbu ovde (proterala je četnike koji su jučer od Drniša prodrli do iznad Vrlike i bili potisli domaće snage). Za reorganizaciju IX divizije dolazi u obzir pored nje i Grupa udarnih bataljona iz koje će se moći uskoro oformiti Brigada, a pitanje treće brigade za ovu diviziju ostaje još otvoreno...

Pošto smo sa drugovima iz Štaba postavili osnovne stvari, mi zajedno sa Vickom odlazimo večeras do PK, a oni prelaze na koji dan bliže Kninu, da se pozabave stvarima tamo. — (Ne treba zaboraviti da danas ovde vojnički

D. Gizdić, Isto, str. 481. AVII, arhiv NOB, reg. br. **2/2-n, k.** 1491; reg. br. 9/1, **k.** 104A; reg. br. 29/2 k. 105A. AVII, Nacionalni arhiv Washington, raikroteka VII, NOV-N-T-501, film 265/001186-8; NAV-N-T-313, film 183/7453136-43; NAV-N-T-313, film 193/3907.

i politički imamo dva centralna reiona za akciju — Knin i Split — i da o istome treba voditi računa kako u organizacionom tako i u operativnom pogledu)... naročito na radio vezu — da neke odlučnije mjere u Dalmaciji ne poduzimate mimo nas, jer se stvari ovde brzo razvijaju.«

OSLOBOĐENJE ZADVARJA

Odlaskom Talijana iz garnizona Zadvarje, 18. kolovoza 1943. godine, u garnizonu ostaju brojčano vrlo jake ustaško-domobranske jedinice. S obzirom na važnost raskršća, koje je bilo od posebnog interesa za neprijatelja, radi kontrole dijela puta koji vodi do obale, Makarske i Omiša, gdje je neprijatelj imao jake snage, do Imotskog i dalje prema unutrašnjosti teritorije, mjesto je i u fortifikacijskom smislu vrlo dobro utvrđeno. Garnizon Zadvarje sačinjavala su i obližnja sela i naselja: Šestanovac, Slime, Kraljevac, Dubci i dr.

O povlačenju talijanskih snaga iz garnizona Zadvarje i Sinja, kao i o ostalim mjerama koje je poduzimao talijanski okupator, može se dijelom pročitati i iz izvještaja kojeg je Komanda XVIII armijskog korpusa dostavila Komandi 2. armije:

»1. U cilju formiranja glavnine snaga za manevar, čim povučem posade iz Zadvarja i Sinja odredit ću šest ili sedam bataljona, od kojih četiri mogu biti dizlocirani na području Vrpolje—Perković—Prgomet koje, s obzirom na pružanje putne i željezničke mreže, predstavljaju manevarski stožer sektora XVIII armijskog korpusa ...

4. Narediti eventualno razoružavanje hrvatskih jedinica, kao i prepad na skladišta municije i oružja u: Kninu, Drnišu, Sinju, Zadvarju, Omišu i Makarskoj.

5. Komanda inženjerije XVIII armijskog korpusa priprema studiju u vezi s rušenjem koje treba izvršiti...«

Uočljivo je, da su pred povlačenje jedinica iz garnizona bile planirane i druge aktivnosti od strane Komande XVIII armijskog korpusa, ali su mnoge zahvaljujući blagovremenim mjerama VS NOV i POJ, kao i ostalih organa i jedinica na terenu, ostale nerealizirane.

Prije napada na Zadvarje izvršene su pripreme u sklopu kojih su obavljani i pregovori. Među pregovaračima su komesar Cetinske grupe udarnih bataljona Mate Bilobrk i dvojica terenskih radnika Pavao Lozo i Đuro Pejković, a određeni domobrani s druge strane. Pored točno prikupljenih podataka o rasporedu neprijateljskih jedinica, brojnom stanju i naoružanju, vršena je i propaganda među domobranima. Kroz pregovore, koji su održani neposredno prije napada u kući Spira Kalajžića u Zeževici, nastojalo se privoliti domobrane da se u toku napada što prije predaju ne pružajući otpor. Čak je bilo dogovoreno, sa starješinom domobranske jedinice u Šestanovcu, da se njegova jedinica s početkom napada povuče u pravcu Zadvarja gdje će ih u predjelu Rovanj sačekati zasjeda od jedne partizanske jedinice. Na poziv bi se svi bez otpora predali partizanima. Taj je plan otpao, pošto se starješina poplašio i nakon povratka u Šestanovac povukao jedinicu u Zadvarje.

Na osnovu svih prikupljenih podataka došlo se do zaključka da domobrani, koji su bili u većini, neće pružati jači otpor već će se predati parti-

zanima. Sa sigurnošću se moglo računati na pojedine domobrane i njihove starješine, da neće precizno gađati iz svog oružja. Međutim, izvjesno je bilo da će ustaše pružiti žilav otpor i da će vršiti pritisak i na domobrane.

Noću od 20. na 21. kolovoza 1943. godine u 23,00 sata, počeo je napad na neprijateljski garnizon Zadvarje. Još prije datog znaka, 8 bombaša iz sastava Leteće mosorske čete približili su se objektima napada, bunkerima. Kada su ispaljene dvije rakete iz signalnog pištolja, bombaši su bacili bombe u bun-kere (kota 229) iznad kapelice Sv. Ante. Zatim je LMC izvršila juriš i poslije kraće borbe zauzela je važne objekte, sa zapadne strane, iznad HE Kraljevac. Tada je nastalo panično bježanje ustaša i domobrana, dok su dominantni visovi bili u rukama partizana.

Prvi udarni omladinski bataljon, s komandantom Vinkom Belićem, jačim snagama napao je s istočne strane Zadvarje, a samo manje snage, s nekim od članova KK KPH Omiša i terenskim radnicima, napale su s južne strane od Podpoletnice. Prva četa 2. udarnog mosorskog bataljona, na čelu s Antom Radevenjićem, djelovala je na pravcu Sestanovac—Zadvarje.

Najjači otpor neprijatelj je pružao iz Zadvarja, gdje su ustaše natjerale domobrane da se bore. Kada su braća Trogrlić uspjela presjeći bodljikavu žicu i prvi se preko nje prebaciti, svojom akcijom su izazvali paniku u redovima neprijatelja. Ustaše i domobrani su se počeli povlačiti i bježati preko omiške Dinare i Rogoznice, ali se samo mali broj uspio probiti do Omiša. Bilo je i pojava samoubistava onih ustaša koji su se svojim postupcima ogriježili 0 narod ovog kraja, pa su znali za posljedice koje ih čekaju. Neki od zarobljenih ustaša, koji su trebali odgovarati za počinjene zločine, nažalost, uspjeli su pobjeći dok su bili prebacivani iz Zadvarja u Nova Sela.

Poslije dva i po sata borbe, neprijateljski garnizon je zauzet. Ubijeno je 15 i ranjeno 25 neprijateljskih vojnika i starješina. Zarobljeno je 276 neprijateljskih vojnika, među kojima 8 starješina, 25 ustaša i 21 žandar. Veći broj neprijateljskih vojnika sprovedeno je u Nova Sela, smješteni su u zgradu osnovne škole gdje je, poslije saslušanja, većina puštena svojim kućama. Jedan broj se prijavio i dobrovoljno ostao u sastavu jedinica NOV i POJ. Među zarobljenicima našao se i starješina, komandant garnizona Zadvarje, domobranski kapetan Berislav Bužančić, koji je pri zarobljavanju izjavio: »Ja sam smatrao da je garnizon Zadvarje naš Verden, da se on nemože lako 1 brzo zauzeti.«

Pri zauzimanju Zadvarja, zaplijenjeno je 650 pušaka, 12 mitraljeza, 25 puškomitraljeza, 260.000 metaka, 5 minobacača s 480 mina, 20 sanduka eksploziva, telefonska centrala s 8 telefona, 8 vreća kuna i lira, zatim razne vojne opreme i materijala. Zaplijenjena je veća količina hrane: 3 vagona riže, tjestenine, brašna, sira i druge hrane. Napadom naših jedinica na Zadvarje, odmah su uzbunjeni neprijateljski garnizoni u Omišu i Sinju. Iz Sinja je krenuo nadsatnik Matijević s bojnomo 1. domobranske dobrovoljačke pukovnije u čijem sastavu se nalazila i 9. ustaška satnija. Ta jedinica je trebala priskočiti u pomoć napadnutoj jedinici u Zadvarju, ali je zbog brze likvidacije garnizona Zadvarje jedva stigla do Dugog Rata gdje je 600 domobrana i ustaša sobom donijela 1500 pušaka i dosta municije. Oružje i municija su bili namijenjeni prisilno mobiliziranim s tog područja. I taj plan neprijatelja je propao likvidacijom garnizona u Zadvarju. Partizanske jedinice, koje su učestvovalе u napadu, imale su 4 poginula i 8 ranjenih boraca.

O pripremama, napadu i likvidaciji neprijateljskog garnizona Zadvarje, u izvještaju kojeg je Štab Biokovskog partizanskog odreda dostavio 24. kolovoza Štabu GPOSD, iznosi se:

»Šaljemo vam naš redoviti operativni izvještaj :... 18. VIII. o. g. Bio sastanak sa jednim domobranskim oficijom iz Šestanovca u vezi predaje tog garnizona nama. Domobranski oficir zagarantovao je predaju time, da mi izvršimo istog dana navečer formalni napad. Međutim prije povratka ovog oficira u Šestanovac njegova se vojska iz tog garnizona povlačila u Zadvarje, rukovodena ustašama, bez njegovog znanja...

19. VIII. o. g. Ranim jutrom Leteća mosorska četa upala je u neprijateljski garnizon Dubci, gdje su se domobranci predali bez borbe. Bilo je malo pripucavanja od strane ustaša, koje je vrlo malo trajalo... Leteća mosorska četa sa zarobljenicima i nešto pljena odmah je napustila Dubce. Naša I četa I bataljona zadržala je Dubce, po naređenju ovog štaba, i zauzela položaje od Dubaca prema Zadvarju...

Padom Dubaca u naše ruke, lakše nam je i slobodnije bilo vršenje pritiska na Zadvarje. Ovog dana na položajima oko Zadvarja nalazila se i naša I četa I bataljona, I četa I bataljona Cet. odreda i Leteća mosor, četa...

Neprijatelj je bio veoma jako utvrđen u 20—25 dobro građenih bunkera, zaštićen trostrukim pojasom bodljikave žice. Moramo naglasiti da je u redovima domobranske vojske vladala velika panika i demoralizacija... Uza sve to borba je bila žestoka, jer u ovom garnizonu nalazilo se mnogo ustaša koji su prisiljavali domobrane na davanje otpora. Međutim, odlučnim naletom naših boraca, naročito bombaša na bunkere, skršen je otpor neprijateljskih vojnika, koji su stali da bježe i djelomično se predaju, pobacavši oružje i municiju... U borbi neprijatelj je imao oko 12—15 mrtvih i više ranjenih, dok su sa naše strane dva druga mrtva i tri lakše ranjena. Zarobljeno je oko 300 vojnika i oficira... Zapljeno je 360 pušaka, 5 teških mitraljeza, 14 puškomitraljeza, 260.000 metaka, 2 teška minobacača sa oko 480 granata od 3 1/2 kg, te veliki broj ručnih bombi... Osim zapljenjenog ratnog materijala, još smo zapljeno priličnu količinu živežnih namirnica: brašna, i ostalog, odjeće i obuće... Danas se pristupilo formiranju Komande mjesta, pak ćemo mi još u toku noći izvršiti pokret odavle za Imotski sektor, radi vršenja operacija i radi prikupljanja novih boraca za N.O. Vojsku.«

Likvidacija neprijatelja u Zadvarju imala je, pored vojnog, još više politički značaj, jer je pobjeda imala pozitivni odraz na mobilizaciju novih snaga za NOP. Akcijom su bile demantirane priče i neprijateljska propaganda o propasti partizana i nepobjedivosti njihove vojske. Zavladao je panika i nemir ne samo kod neprijateljskih vojnika, već i kod onih koji su s njima javno surađivali. Likvidacijom garnizona Zadvarje stvorena je velika slobodna teritorija, a time su stvoreni i povoljni uvjeti za djelovanje partizanskih jedinica.

O likvidaciji garnizona Zadvarje VZC je 28. kolovoza, pod taj. br. 1762/43, dostavila sljedeći izvještaj :

»Čast mi je naslovu predložiti sljedeći izvještaj kotarske oblasti u Omišu od 25. kolovoza 1943 broj pres. 1009/43 radi izvoljenog znanja kod posredovanja, da se čim prije pojačaju ovdašnje posade. Dne 20. kolovoza 1943. oko 21 sat napadnuta je naša domobranska posada II. bojne 1. dobrov. pukovnije i oružničke postaje u Zadvarju, Zagvozd, Tijarica, Studenci, Lovreć i Blaton/C, koje su bile sa domobranskom posadom skoncentrisane i smještene u

selu Zadvarju 16 km istočno od Omiša, kotar Omiš, Velika župa Cetina, od jakih pobunjeničkih — partizanskih snaga. Posada, koja je brojila oko 360 momaka domobranske posade i oko 40 oružnika, borbu je primila, koja je trajala sve do oko 3 sata sljedećeg dana, kada je uslied velike nadmoćnosti pobunjenika bila savladana, i raspršena.

Do sada se nije mogao utvrditi broj neprijateljskih snaga, koje su u ovom napadu učestvovala, ali prema izjavi izbjeglih i spašenih domobrana broj pobunjenika računa se između 2500—3000 ljudi, a prema načinu borbe među pobunjenicima izgleda da su učestvovali i partizani ličke udarne brigade.

Napad je vršen istovremeno sa svih strana sela Zadvarja sa pušćanom, stroj opušćanom vatrom te bombama kako rućnim tako i tromblonskim bacaćima mina.

Do sada se je prijavilo u Omiš 9 ćastnika i domobrana 2. bojne tj. posade Zadvarje, dok se za sudbinu ostalih domobranskih ćastnika i momaka kao i svih oružnika ne zna. Svi izbjegli ćastnici i domobrani stigli su sa oružjem i malim brojem strieliva, što im je od borbe preostalo.

Detaljnih podataka za sada nema, budući seieli kraj van Omiša nalazi u pobunjenićkim rukama, koji prieće dolazak pućanstvu u Omiš, zbog ćega se ne može doći do potrebnih podataka.«

Oslobođenjem Zadvarja, naredbom Štaba Grupe udarnih bataljona, oformljena je Komanda mjesta Zadvarje. Za komandanta je postavljen Venko Mimica, pomoćnika komandanta Mladen Marušić, a zamjenik komandanta bio je Đuro Pejković. Nadalje su oformljene i jedinice pri Komandi mjesta za osiguranje i druge poslove.

Komanda mjesta je odigrala znaćajnu ulogu u raspodjeli i evakuaciji oružja, municije, razne vojne opreme i hrane, koja se transportirala mobiliziranim tovarnim grlima i ljudstvom iz Zadvarja do bataljona na Mosoru, Biokovu i Kamešnici. Za tu su svrhu korištena i dva kamiona zaplijenjena u Zadvarju, a bila su vlasništvo Ante Milićevića Kljaje.

Komanda mjesta Zadvarja je došla do ćitave neprijateljske arhive u kojoj su bili i podaci o partizanskim ilegalnim kanalima, interesantni za obavještajce i terenske radnike.

Oslobođenjem Zadvarja, susjednih sela i zaseoka, od ljudstva s terena Krajiške općine formirana je u Šestanovcu Krajiška partizanska ćeta. Ceta je u formiranju brojila 58 boraca. Za komandira ćete postavljen je Ivan Trogrlić, a za politićkog komesara Tadija Pejković.

Krajiška partizanska ćeta je od svog formiranja 24. kolovoza 1943. godine djelovala na terenu Krajiške općine, a bila je potćinjena Komandi mjesta. I tako do njenog rasformiranja 13. listopada 1943. kada je ljudstvo ćete bilo raspoređeno po jedinicama Mosorskog partizanskog odreda. Tadija Pejković je raspoređen na dužnost komesara 2. ćete 3. bataljona, a Ivan Trogrlić je postavljen za komandira 1. ćete 2. bataljona.

Formiranjem MPO u predjelu Zvećanja, 20. rujna 1943. godine, iz Komande mjesta Zadvarje premješten je Venko Mimica na dužnost komandanta 2. bataljona MPO, Mladen Marušić na dužnost komesara 3. bataljona MPO, a nešto kasnije i Đuro Pejković postaje komesar 1. ćete 4. bataljona MPO.²⁹³

Podgrađe u NOB-u, str. 40—43. R. Kokić, Isto. A. Radevenjić, Isto. Đ. Pejković, Isto. AVII, arhiv NOB, reg. br. 1/1-25, k. 1603 B; reg. br. 5—1/1, k. 1491. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 15/10, k. 3621 reg. br. 22/8a-1, k. 344. Isto, arhiv NDH, reg. br. 23/4-2, k. 263.

TREĆI BATALJON GRUPE UDARNIH BATALJONA

Grupa boraca iz sastava Dugopoljske partizanske čete, zajedno s terenskim radnicima iz Dugopolja, srušila je od 25. na 26. kolovoza 1943. godine željezničku prugu kod Kočina brda u dužini od 800 metara. Istog dana 1. desetina 1. voda LMC napala je talijansku jedinicu koja je došla u Kučine vršiti pljačku. Poslije izvršenog prepada, neprijateljski su se vojnici povukli u pravcu Splita.

Grupa boraca iz Omiške čete, koja se nalazila na omiškoj Dinari, napala je, s omladincima iz sela Borak, 30. kolovoza grupu talijanskih vojnika iz sastava straže na mostu kod naselja Ravnice. Talijani su došli u vinograde brati grožđe. U napadu je ubijen talijanski vojnik.

U vezi tog napada Komanda XVIII armijskog korpusa dostavila je izvještaj Komandi 2. armije:

»U jutro 30. o. m. rafali iz automatskog oružja protiv jedne otporne točke pojasa Omiša ubili su jednog vojnika. Odmah je raščišćena zona Ravnice (VN-BF) i Celina (VO-RF) bez rezultata.«²⁹⁴

Od boraca i starješina Leteće mosorske čete, Dugopoljske čete, 2. bataljona CPO i novopridošlih boraca, oformljen je 4. rujna 1943. godine u selu Dolac Donji 3. bataljon Grupe udarnih bataljona.

0 formiranju 3. bataljona, u izvještaju kojeg je Velimir Skorpik dostavio 5. rujna Štabu GPOSD, pored ostalog se navodi:

»Jučer 4. 9. u Donjem Docu formirao sam od Dugopoljske i Mosorske čete 3. bataljon Grupe bataljona. Komandant Baučić Jakiša, politkomesar Gabelić Andrò, bivši politkomesar Mosorske čete. Stab će zadovoljavati.

Bataljon se sastoji od 3 čete, svega 130 boraca sa 130 pušaka, 4 puškomitraljeza i 1 teški mitraljez. Komande četa odgovaraju, nedostaju zamjenici politkomesara. Borci će biti dobri.

Nakon formiranja sam im održao govor i izvršio zakletvu. Raspoloženje je vrlo dobro. Uopće, na ovom terenu nema nikakve panike niti zbunjenosti. Borcima je drago što ulaze u sastav Grupe kao 3. bataljon. Po formiranju je održana bataljonska konferencija. Neće biti poteškoća odvući taj bataljon, ako bude potrebno, privremeno i u pravcu Bosne...«

Nakon formiranja, Stab 3. bataljona s 1. i 2. četom vrši pokret iz Doca Donjeg u pravcu Imotskog, dok je 3. četa ostala na području Mosora. Poslije noćnog marša stigao je 3. bataljon u selo Mrnjavci i isturio svoje jedinice u pravcu Imotskog. Narednog dana se pristupilo rušenju ceste i podizanju barikada, kako bi se neprijatelju onemogućio prodor u pravcu slobodne teritorije. Istupanjem 3. bataljona u pravcu jednog od jačih neprijateljskih garnizona (Imotskog), pokazuje da se predviđala skorašnja kapitulacija fašističke Italije.

1 u izvještaju kojeg je drug Skorpik dostavio 5. rujna 1943. godine štabu IV. operativne zone, pored ostalog se navodi:

»Cetinski Part. Odred je ostao osposobljen za daljnje razvijanje. Za Krajišku četu, Mosorsku, Omišku i Triljsku ostalo je rukovodstvo.

Ostavili smo svega 65 boraca naoružanih, 3 puškomitraljeza, 1 teški. Plus 7 boraca i udarnih trojki, minerski vod i brojne straže komande mjesta Sinj,

²⁹⁴ Isto, arhiv NDH, reg. br. 34/3-1 i 42/4-1, k. 80; reg. br. 13/13-1, k. 217. Isto, arhiv talijanski, reg. br. 34/8a-1, k. 344.

Poljica i Zadvarje. Ostavili smo politkoma Kosa Saćira, koji je predviđen za politkoma njihovog budućeg bataljona. Ostao je i Kažo. Ostalo je i 20 pušaka kojima će štab odreda do koji dan naoružati nove...«

U vezi upućivanja 3. bataljona u pravcu Imotskog, Velimir Skorpik je 6. rujna 1943. godine dostavio izvještaj PK KPH za Dalmaciju, u kojem stoji:

»Imotski je jedini neprijateljski garnizon odakle neprijatelj može ugroziti Grupu bataljona, u vezi toga već sutra Grupa bataljona će zatvarati pravac: Tijarica—Lovreć—Zeževica, porušiti put i onemogućiti njemcima za Split. Da bi se podigla borbena visina batalj onima preduzet će se postupene akcije.. .«<

Po objavi kapitulacije Italije, Stab 3. bataljona s 1. i 2. četom izvršio je usiljeni marš iz sela Mrnjavci prema Mosoru i 10. rujna stigao je u Dubravu, dok je 3. četa 3. bataljona, s LMC i simpatizerima iz Splita, predvođena komunistima, razoružavala talijanske vojnike. U Dubravi 3. bataljon vrši prihvrat novih boraca i učestvuje u formiranju novih jedinica koje odlaze na položaje. Od 3. bataljona i pridošlih boraca formira se Omiška grupa bataljona, jačine tri bataljona sa Štabom i prištapskim jedinicama.²⁹⁵

“AVII, Izvještaj Velimira Skorpika, dostavljen PK KPH za Dalmaciju, od 6. IX 1943.

KAPITULACIJA ITALIJE

Neposredno prije objave kapitulacije fašističke Italije, a već poslije uklanjanja Mussolinija, poduzete su mjere kako od strane VŠ NOV i POJ, tako i od strane njemačkih štabova i komandi.

Da bi se što spremnije dočekala kapitulacija fašističke Italije, Vrhovni štab je uputio u Dalmaciju bivši Štab 9. dalmatinske divizije s određenim brojem istaknutih rukovodilaca, među kojima su bili Vicko Krstulović, Ivica Kukoč i drugi. S dalmatinskim rukovodiocima upućena je i 1. dalmatinska brigada. Postavljen je zadatak da se izvrši popuna 1. dalmatinske brigade, kako bi bila što spremnija izvršiti zadatak formiranja novih jedinica. Računalo se na određene mjere njemačkih štabova i komandi na teritoriji srednje Dalmacije, kroz upućivanje jedinica i spriječavanje jedinica NOV i POJ da dođu do naoružanja, municije, vojne opreme i tehnike. Još više su bili zainteresirani za onemogućavanje vršenja mobilizacije i stvaranje novih partizanskih jedinica. Da bi spriječio nakane neprijatelja vezane za kapitulaciju Italije, Vrhovni štab NOV i POJ je na području Dalmacije poduzeo odgovarajuće mjere.

Primakao je bliže srednjoj Dalmaciji 1. proletersku diviziju i 4. krajišku diviziju, sa zadatkom da pomognu partizanskim jedinicama ovog područja u razoružavanju talijanskih jedinica i garnizona, te da se suprotstave prodoru njemačkih jedinica. Pored toga, jedinice su imale zadatak pružiti potrebnu pomoć u mobilizaciji naših snaga, formiranju i popuni jedinica, evakuaciji naoružanja, municije, vojne opreme i tehnike iz mjesta gdje su Talijani imali svoje garnizone. Važno je bilo prenijeti oružje na sigurna mjesta, kako ne bi palo u ruke njemačkih jedinica. Daljnji tok događaja potvrdio je opravdanost poduzetih mjera.

Radi pružanja pomoći rukovodstvu srednje Dalmacije, upućen je na ovaj teren član Vrhovnog štaba NOV i POJ i član Politbiroa CK KPJ Ivo Lola Ribar. On je s najodgovornijim rukovodiocima iz Dalmacije, Vickom Krstulovićem i drugim starješinama, koncem mjeseca kolovoza prisustvovao sastanku Biroa PK KPH za Dalmaciju, koji je održan u zaseoku Zičići, selo Brštanovo. Početkom rujna prebacuju se u Dolac Donji, zaseok Simunići.

Neposredno prije kapitulacije Italije, na području Mosora su se nalazile dvije partizanske jedinice: Leteća mosorska četa, razmještena u Kotlenicama, Omiška četa na omiškoj Dinari i 3. četa 3. bataljona grupe bataljona, razmještena u Dugopoljskim stajama. Ostale jedinice sa štabom 3. bataljona grupe bataljona nalazile su se u predjelu Mrnjavci.

Ivo Lola Ribar

Bilo je to vrijeme kada su talijanske jedinice bile stacionirane u većim garnizonima, bez nekih naročitih borbenih aktivnosti. Vjerojatno ih je neizvjesnost i strah, za ono što slijedi, najviše brinula. Pripremale su se za napuštanje Dalmacije i za povratak u Italiju.

Nakon uklanjanja Mussolinija u Italiji, koncem mjeseca srpnja 1943. godine, Hitler sa svojim suradnicima izdaje naređenje da se dio njihovih jedinica primakne srednjoj Dalmaciji, području gdje je bila skoncentrirana glavnina talijanske vojske. Zamisao je bila da se ne dozvoli jedinicama NOV i POJ izvršiti razoružavanje talijanskih jedinica, što bi zasigurno ugrozilo njihove pozicije i pozicije njihovih saveznika.

Razmišljalo se tada i o varijanti iskrcavanja Britanaca na obale Jadrana. Realizacijom ove pretpostavke bile bi ugrožene njemačke snage koje su se nalazile na južnom dijelu Balkanskog poluotoka. Bilo je više razloga zbog kojih je izdato naređenje za primicanje 5. SS brdskog armijskog korpusa bliže centralnom dijelu Dalmacije. Naređenjem Štaba 5. SS brdskog armijskog korpusa, odmah su dijelovi 7. SS divizije »Prinz Eugen« i dijelovi 118. lovačke divizije prebačeni i raspoređeni i na području Mosora.

Malobrojne njemačke jedinice, koje su se po dolasku na ovaj teren priključile talijanskim jedinicama u akciji »Aurea«, sada su više obavljale poslove i zadatke obavještajnog karaktera u očekivanju naređenja svojih pretpostavljenih, nego što su samostalno bilo što same poduzimale.

Od početka 1943. godine, a naročito pred kapitulaciju Italije, njemačka vojna i civilna obavještajna služba vrši prodor u Dalmaciju, posebno u gradu Splitu. Osnovni joj je cilj blagovremeno otkriti iskrcavanje Anglo-Amerikanaca na dalmatinsku obalu i spriječiti naglo širenje NOP-a. Uporište njemačke obavještajne službe, koje je organizirano u Splitu (Abwer, sa šefom Stignerom na čelu), obilno je koristilo Štabu 5. SS brdskog armijskog korpusa na čelu s generalom Kiblerom. Centar u Splitu, pored ostalih, uključivao je i devet agenata koji su radili za njegove potrebe. Pored svih nastojanja da se ubaci agent u obavještajni centar NOP-a, pokušaj je Nijemcima ostao bezuspješan.

U ovom periodu njemačka obavještajna služba počinje s organiziranjem »trupova«, koji su imali specijalne uloge i zadatke, naročito pri ubacivanju na slobodnu teritoriju i prilikom izviđanja pravaca, naselja, rejona i područja djelovanja njemačkih jedinica. Pri Štabu 264. divizije bio je TRUP-172, GER-9, koji je bio obrazovan za obavještajne zadatke i za intervencije od posebnog interesa za Wehrmacht.

Iz Bihaća je 264. divizija prebačena, pri kapitulaciji Italije, u blizini Splita. Prije dolaska u Jugoslaviju divizija se nalazila u Francuskoj i Belgiji gdje se obučavala za borbu protiv gerilsko-partizanskog načina ratovanja. U toku kretanja prema Splitu, po naređenju Štaba 264. divizije, o manevarskom osiguranju se navodi:

»Neprijatelj se bori lukavo, koristi teren do maksimuma. On raspolaže sa izvrsnom obavještajnom službom... Neizbježno se mora računati sa rasprostranjenim neprijateljskim napadima.«

BORAVAK IVE LOLE RIBARA NA MOSORU

Nekoliko dana prije objave kapitulacije Italije, Komanda 3. čete 3. bataljona Grupe bataljona dobila je zadatak od OK KPH za srednju Dalmaciju, da se prebaci u blizinu sela Koprivno. Po dolasku u područje navedenog

sela, komandiru čete je saopćen zadatak: vršiti osiguranje i pratnju odgovornih drugova (nije kazano koga) do sela Dolac Donji.

Tek kasnije su borci saznali da su među odgovornim rukovodiocima Ivo Lola Ribar, Vicko Krstulović, Svetislav Stefanović-Čeća, Miloš Zanko i drugi. Zadatak je uspješno izvršen, a pri dolasku u Dolac Donji drugovi su smješteni po komšilucima. Ivo Lola Ribar se smjestio u komšiluk Simunići.

U izvještaju kojeg je Velimir Skorpik, komandant Štaba Grupe bataljona, dostavio 6. rujna 1943. godine PK KPH za Dalmaciju, piše:

»■Primio sam pismo druga Steve (vjerojatno Andrije Božanića-Steve, člana PK KPH za Dalmaciju — pr. autora), da je zadužen jedan vod iz 3. bataljona za osiguranje ...«

S obzirom na datum, najvjerojatnije se radi o jednom vodu iz 3. čete

3. bataljona, koji je bio određen za osiguranje Ive Lole Ribara. Ovaj se datum poklapa s izjavom Marka Križana, komandira 3. čete 3. bataljona, koji je dobio zadatak od komandanta Jakiše Baučića-Brke da uputi jedan vod u selo Koprivno radi prihvata i osiguranja grupe do Mosora.²⁹⁶

Talijanska vlada je potpisala 3. rujna primirje, koje je zapravo predstavljalo kapitulaciju. Međutim, kapitulacija je zvanično objavljena 8. rujna 1943. godine.

Istog dana, kada je dato zvanično saopćenje o kapitulaciji, čuvši tu vijest preko radio-aparata, izašavši na prostor zgrade u kojoj je u komšiluku Simunići stanovao, Ivo Lola Ribar je prisutnima objavio: »Drugarice i drugovi, kapitulirala je fašistička Italija«. Na tu vijest nastalo je opće veselje.

Ujutro rano 9. rujna Ivo Lola Ribar, zajedno s ostalim drugovima i pratnjom, krenuo je iz zaseoka Simunići i Deškovići preko Ljutog kamena za Sitno Gornje. U toku kretanja naišao je kurir Drage Gizdića s porukom za Ivu Lolu Ribara u vezi stanja u Splitu i poduzetim mjerama za pregovore s talijanskim rukovodiocima iz divizije »Bergamo«. Po dolasku u Sitno Gornje, nakon kraćeg odmora u kući Štefe i Mirka Zule, slijedio je dogovor pred razgovor s Talijanima, planirane su akcije razoružavanja talijanskih jedinica i preuzimanja Splitske uprave. Markić i ostali, koji su bili u pratnji od Doca Donjeg do Sitna Gornjeg, vratili su se natrag u selo, a do Zrnovnice su pratnju preuzeli Simun Lolić i Mirko Zula. Po dolasku u Zrnovnicu rukovodioci su odsjeli u kući Barbarića, gdje ih je kao domaćin prihvatila Jakica Barbarić.

Na obavijest o kapitulaciji Italije, general Umberto Spigo, komandant XVIII armijskog korpusa, pobjegao je iz Splita za Zadar i naredio je komandantu divizije »Bergamo«, generalu Emiliju Becuzziu, da Split preda Nijemcima bez borbe. Istovremeno je njemački general uputio generalu Emiliju Becuzziu ultimatum u kome je tražio slobodan prolaz i predaju grada.

Delegacija građana, predvođena dr Josipom Smodlakom, predsjednikom NOO-a Split, posjetila je generala Emilia Becuzzia i od njega zatražila modalitete primopredaje. On im je izjavio kako ima naređenje od predpostavljenih da se brani od napada Nijemaca i da svakog časa očekuje englesku

²⁹⁶ Oslobododilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VI, 1957, knjiga prva, str. 525—533. D. Gizdić, Isto, str. 484. Istorijski atlas oslobodilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII, 1952. AVII, mikroteka NAV-N-T-314, film 558/47, NAV-N-T-313, film 193/7454008-9, NAV-N-T-313, film 191/7450959-68. Izjava Marka Križana u vezi osiguranja Ive Lole Ribara i ostalih rukovodilaca, od Koprivna do Doca Donjeg. AVII, Izvještaj Velimira Skorpika, dostavljenog 6. IX 1943. PK KPH za Dalmaciju, Zbornik dokumenata, knjiga br. 8, dokumenat br. 20, str. 53.

flotu, te da zbog toga ne želi predati vlast. Istog dana (9. rujna) poslijepodne, posjetio je generala Becuzzia četnički major Pavasović, kome je komandant divizije »Bergamo« odobrio oružje i opremu za 500 ljudi.

U Splitu, u hotelu »Park« na Bačvicama, u kome se nalazio Stab divizije »Bergamo«, Drago Gizdić, koga su Talijani svojim kolima s pratećom doveli iz Zrnovnice, vodio je pregovore s generalom Emiliom Becuzziem o predaji. Pošto se general nije složio s postavljenim uvjetima da odmah preda svo oružje partizanima a civilnu vlast NOO-u Split, jer navodno za to nije mjero-rodavan, dogovoreno je da će sutradan (10. rujna) iz Zrnovnice doći na pre-govore u Split član Vrhovnog štaba NOV i POJ i CK KPJ Ivo Lola Ribar i komandant IV operativne zone Vicko Krstulović.

Za vrijeme dok je Drago Gizdić vodio pregovore s generalom Emiliom Becuzziem, pred hotelom »Park« se okupilo nekoliko tisuća ljudi koji su izvi-kivali parole i tražili predaju vlasti.

O događajima na granici prema Splitu i stanju po padu fašističke Italije, u izvještaju zapovjedništva oružničkog krila u Omišu od 17. rujna 1943. godine, pored ostalog se navodi:

»10. rujna u 06.00 sati na državnu granicu u Strožancu (8 km. i. od Splita) stigla je skupina naoružanih partizana i od talj. posade zahtjevali predaju granice... poslije izvjesnog konferisanja, partizani su zauzeli položaj na gra-nici i za sudbinu naših oružnika se ne zna. Zatim partizani pošli za Split, gdje je izvršena čak i svečana povorka kroz grad...«

Iz Zrnovnice su u Split 10. rujna 1943. godine stigli talijanskim autobu-som Ivo Lola Ribar, Vicko Krstulović, Drago Gizdić, Ante Hrabar-Rico i drugi, da bi nastavili pregovore. General Emilio Becuzzi je u toku razgovora izbjegavao konkretne odgovore, izgovarajući se da nema ovlaštenja za predaju oružja i vlasti partizanima. Od njega je zatraženo da se otvore »blokovi« prema Solinu i Stobreču i da se svi politički zatvorenici puste na slobodu. Za vrijeme pregovora, pred zgradom u kojoj je bio smješten Stab divizije »Bergamo«, okupio se, pored građanstva, čitavi rukovodeći kadar NOP-a Splita.

U toku dana, sam narod, predvođen komunistima i aktivistima, počeo je razoružavati talijansku vojsku. Jedino je oko 600 vojnika, koristeći Klišku tvrđavu, uspjelo izbjeći razoružavanje, oduprijeti se i sačekati dolazak Ni-jemaca.

Tek 12. rujna 1943. godine Stab divizije »Bergamo« potpisao je sporazum o predaji. Dokument su potpisali predstavnik NOV i POJ, zamjenik koman-danta Štaba IV operativne zone Maks Baće i komandant divizije »Bergamo« general Emilio Becuzzi. Tada je u gradu Splitu došlo do pravog narodnog ustanka. Naoružalo se oko 3.000 građana koji su nakon toga stupili u NOB, a u Dubravi, na Mosoru, bili su raspoređeni u razne partizanske jedinice.

O tom izuzetnom trenutku, o velikom oduševljenju građana Splita, o pravom narodnom ustanku, pisao je Ivo Lola Ribar u poruci za druga Tita. Oslobođena je čitava obala s otocima, od Šibenika do Pelješca, osim Omiša i Makarske gdje su se zadržale ustaše.

Treći bataljon Grupe bataljona, koji se nalazio u blizini sela Mmjavci, na obavijest o kapitulaciji Italije je, po naređenju komandanta Štaba 3. bataljona, usiljenim maršom krenuo na Mosor. Po dolasku u Dubravu neke su jedinice određene za prihvrat ljudstva, smještaj oružja, municije i opreme

a jedan dio pomogao je u formiranju novih jedinica, koje su s obzirom na situaciju u srednjoj Dalmaciji, odmah upućivane u razne pravce. Formirane su tih dana u Dubravi čete numeracijom od prve do tridesete s osnovnim ciljem: ne dozvoliti njemačkim jedinicama proboj u Split.

Ostale jedinice, koje su se po objavi kapitulacije Italije zatekle na Mosoru, bile su 3. četa 3. bataljona i Leteća mosorska četa.

Treća četa 3. bataljona, koja se iz Dugopoljskih staja prebacila u Dubravu a zatim u Zrnovnicu, dobila je zadatak da uđe u grad Split i pomogne građanima u razoružavanju talijanskih vojnika. Četa je krenula iz Zrnovnice

Pridolazak novih boraca iz Splita rujna 1943. od kojih su formirane nove jedinice NOV

preko Korešnice, Kučina i Mravinaca za Solin gdje se ukrcala u vojne kamione i pošla za Split u predio Spinuta i Marjana. Zajedno sa građanstvom, pregovarali su sa starješinama jedne talijanske artiljerijske jedinice i nakon kraćeg razgovora starješine su dozvolile da ih se razoruža. Poslije obavljenog zadatka četa se vratila u Dubravu, a nešto zatim ulazi u sastav novoformirane jedinice Omiške grupe bataljona.

Prva letеća mosorska četa, koja se u danima kapitulacije Italije zatekla u Kotlenicama, prelazi preko Mosora u Zrnovnicu. Tu od OK KPH za srednju Dalmaciju dobija naredbu da pređe u predio »blokova«, na raskršću puteva za Split, kao osiguranje određenih organa i zaštite građana pri razoružavanju talijanskih jedinica. Iako ulazi u Split kao jedinica za osiguranje, pruža potrebnu pomoć građanstvu u razoružavanju neprijateljskih vojnika. Poseban

je zadatak imala Leteća mosorska četa u prihvatu i upućivanju dobrovoljaca koji su se javljali u partizanske jedinice. U odnosu na zadatke koji su se pred nju postavljali, jedinica je stalno bila u pokretu. Bilo je to vrijeme kada su njemački avioni svakodnevno bombardirali Split i sve kolone, pa i pojedinačna vozila, koja su se iz grada kretala prema Mosoru.

U akcijama oko spriječavanja prodora Nijemaca, poginuo je i mladi kurir Leteće mosorske čete, petnaestogodišnji Marko Kružičević-Markica. U Mosorski partizanski bataljon, gdje su mu od ranije već bila tri starija brata, javio se Marko Kružičević početkom 1943. godine. Formiranjem LMC, krajem

Kurir-bombaš Marko Kružičević-Markica pokazuje drugovima-kuririma kako se rukuje puškomitraljezom, na Mosoru kolovoza 1943.

svibnja 1943. upućen je u tu jedinicu i od komandira čete Kažimira Mihanovića i komesara Andre Gabelića bio je određen za kurira. Na toj dužnosti se osobito isticao. Za njega komandir čete kaže: -Bio je čudo od djeteta. Veoma bistar, pametan, a iznad svega hrabar i pouzdan. Volio je oružje i nije bilo onog kojeg Markica nije znao rasklopiti...«

Isticao se ne samo kao kurir, već je u više akcija učestvovao i kao borac bombaš. Posebno je bio vješt u postavljanju mina pod željezničke tračnice, u bacanju neeksploziviranih mina i granata s visa Babnjače iznad Omiša, u zauzimanju neprijateljskog uporišta u Dubcima, a naročito je značajan njegov doprinos u napadu na neprijateljski garnizon u Zadvarju. Zajedno s komandirima čete učestvovao je s bombašima u zauzimanju uzvišenja (kota 229). Markica je, ulaskom Leteće mosorske čete u Split, pri kapitulaciji Italije, svojim držanjem i odlučnošću izazivao divljenje građana.

Odnoseći pismo u Stab Omiške grupe bataljona, koji se nalazio na položajima na Zvečanjskoj stazi, iskoristio je priliku da (17. rujna 1943. godine) skokne do svog rodnog Zvečanja i da se javi majci Ivki. To je bio njihov posljednji susret, jer slijedećeg dana (18. IX) u selu Zrnovnici, kod kuće Sinovčića na Vilaru, oko 10 sati smrtno je pogođen od glera avionske bombe. Umro je na rukama svog komandira Kazimira Mihanovića. Svi su žalili za poginulim Markicom, i borci u jedinici i oni koji su ga poznavali na terenu. I danas je živ u sjećanju mnogih boraca NOR-a ovog područja, koji ga zbog svih osobina koje je posjedovao, a iznad svega zbog lične hrabrosti i mladosti, uspoređuju s legendarnim herojem iz NOB-e Boškom Buhom i naglašavaju: »Markica je Boško Buha s Mosor planine«.²⁹⁷

OBRANA SLOBODNOG SPLITA

Za njemačke starješine je srednja Dalmacija, a posebno grad Split s bližom okolicom, bilo interesantno područje s vojničkog i političkog stanovišta. U Splitu je bio smješten Stab XVIII armijskog korpusa, zatim Stab divizije »Bergamo« sa svojim potčinjenim jedinicama kao i druge važne institucije, među kojima su i dijelovi njemačke obavještajne službe.

Komanda 5. SS brdskog armijskog korpusa dobila je, od Komande njemačkog zrakoplovstva u Zagrebu, 10 transportnih aviona radi prebacivanja (od 9. na 10. rujna 1943.) jedinice 7. SS divizije »Prinz Eugen« iz Mostara u Sinj. Najprije je prebačen prvi i četvrti bataljon s prištapskim dijelovima

1. puka 7. SS divizije, koji je u Sinju, zajedno s 27. ustaškom bojnom, razoružao 25. puk talijanske divizije »Bergamo«. Nakon toga, 11. rujna 1943. godine, iz Sinja su nastavili nadiranje u pravcu Splita kako bi što prije izbili u grad i zadržali ga do pristizanja jačih snaga. Jedinici je pošlo za rukom da kod Dicma probije obranu 1. dalmatinske brigade i da se prebaci u Klišku tvrđavu. Iz tvrđave su odbijali sve napade partizanskih jedinica i uspjeli se održati do pristizanja pojačanja. Nijemci su snabdijevanje u Kliškoj tvrđavi vršili zračnim putem, pomoću padobrana. Za čitavo vrijeme prvi bataljon 1. puka 7. SS divizije »Prinz Eugen« bio je blokirao od dijelova

4. splitske brigade, Omiške grupe bataljona i ostalih jedinica.

Kada dijelovi 13. puka nisu uspjeli zauzeti grad Split, tada se Komanda

7. SS divizije odlučuje da iz Mostara u Sinj prebaci 14. rujna još jedan

Pismena sjećanja Jakice Barbarić, Kazimira Mihanovića, Jure Markića i Ive Javorčića, objavljena u listu »Glas Mosora«, prosinac 1981. R. Kokić. Isto. Oslobodilački rat naroda Jugoslavije 1941–1945, izdanje VII 1957, knjiga prva, str. 525–533. AIHRPH, mikroteka VII, fond CK KPH, film 33/67–68; izvještaj PK KPH za Dalmaciju od 9. IX 1943. AVIL, arhiv četnički, reg. br. 31/ 3-1, k. 157. Isto, arhiv NDH, reg. br. 3/4-5, k. 80. Kronologija Splita 1941–1945, izdanje IHRPD 1979, str. 254257, Zbornik VII, tom V, knj. 9, str. 176 i str. 226. D. Gizdić, Isto, str. 530, 536, 537, 538. i 539.

bataljon 1. puka. Transportnim avionima, s kojima se prebacio navedeni bataljon, u Sinj je stigao i Paveličev ministar Edo Bulat, koji je dobio zadatak da prodorom njemačkih jedinica u gradu Splitu organizira civilnu vlast za dio srednje Dalmacije.

O borbama sa neprijateljem za klisku tvrđavu i o prebacivanju njemačkih snaga iz Mostara u Sinj, komanda 7. SS divizije u radiogramu br. 728 od 14. rujna 1943. godine, pored ostalog se navodi:

»U toku su teške borbe na sjevernom dijelu dalmatinskog obalnog područja. Borbena grupa Petersen je kod Klisa napredovala uz stalnu podršku 'štuka', angažiranih uslijed žestokog otpora. Teritoriju sjeverozapadno od Klisa kao i južno odatle, zaposjele jake neprijateljske snage na utvrđenim položajima. Odbijajući neprekidno neprijateljske napade i savladavajući mnogobrojne prepreke na cesti Sinj—Klis, IV bataljon 1. puka se oko 13,30 sati spojio s grupom Petersen u Klisu. Od 15,15 sati grupa vodi teške obrambene borbe protiv nadmoćnijih neprijateljskih snaga ojačanih artiljerijom...

Namjere: a) Divizija, sa grupom Petersen, drži dosadašnje položaje, da bi, nakon pristizanja II bataljona 1. puka, nastavila napad na Split uz neprekidnu podršku »štuka« ...

3) II bataljon 1. puka stigao u Mostar. Isti će dana 14. 9. nakon pristizanja transportnih aviona tipa Ju, zračnim putem biti prebačeni u Sinj...«

Da bi njemačke trupe brzo izvršile postavljeni zadatak i što prije zauzele Split i okolicu, Komanda 2. oklopne armije prebacila je iz Albanije 92. motorizirani puk i potčinila ga Komandi 7. SS divizije.

Jak otpor pružile su jedinice koje su branile Split: 1. dalmatinska brigada, 3. dalmatinska brigada, Cetinska brigada, 4. splitska brigada, Omiška grupa bataljona i Splitski posadni bataljon nešto kasnije pridošle 1. proleterske i 4. krajiške divizije.

Treća brigada 4. krajiške divizije, s Cetinskom brigadom, blokirale su neprijatelja u Sinju, a ujedno, u duhu naređenja Štaba IV operativne zone, vršile su pripreme za napad na Sinj.

Nijemci su nastojali očistiti situaciju kod Sinja i što prije ući u Split. Zato komanda 7. SS divizije transportnim avionima iz Mostara u Sinj prebacuje još jedan bataljon, drugi bataljon 1. puka, a ostale jedinice 7. SS divizije, s 92. motoriziranim pukom, upućuje iz Imotskog u pravcu Aržano—Lovreć i prema Trilju. Dio snaga neprijatelj usmjerava od Imotskog prema Zadvarju i preko Podgrađa, Koštanja ka Splitu.

Pravac Aržano—Lovreć—Trilj branili su 1. proleterska brigada i dijelovi Omiške grupe bataljona (2. i 3. bataljon). Prva proleterska divizija došla je po naređenju Vrhovnog štaba, iz predjela Kupres—Prozor 16. rujna 1943. godine u Dalmaciju. Iz istih razloga upućena je i 4. krajiška divizija, koja je stigla 21. rujna.

Sve jedinice pružile su jak otpor njemačkim snagama, i domaćim izdajnicima, u toku prodora prema Splitu. U ovim su borbama Nijemci imali velike gubitke. Prema jednom izvještaju 5. SS brdskog armijskog korpusa, Nijemci su u borbama za Split imali 176 mrtvih i nestalih, te 557 ranjenih.²⁹⁸

** Pismena sjećanja P. Jukića, A. Račića i I. Bošnjaka (kod autora). R. Kokić, Isto. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 451—456. AVII, arhiv NOB, reg. br. 4/8-7, k. 1491. Isto, arhiv NDH, reg. br. 4/2-9, k. 72; reg. br. 3/5-1, k. 80. Isto, arhiv četnički, reg. br. 31/3-1, k. 157.

Nakon prebacivanja jednog dijela 3. bataljona s područja Imotskog, i drugog dijela koji je bio angažiran na zadacima neposredno po kapitulaciji Italije, sve jedinice Omiške grupe bataljona bile su okupljene u Dubravi. U selu je, nadalje, bilo koncentrirano novopridošlo ljudstvo. Donosili su dobrovoljci sobom oružje, municiju i vojnu opremu, koju su oduzeli razoružanim talijanskim vojnicima.

S obzirom na novonastalu situaciju, a posebno grupiranjem njemačkih jedinica oko Sinja, prodorima njemačkih jedinica iz Imotskog preko Aržana i Lovreća za Trilj i Zadvarje, pa preko srednjih Poljica za Split, novoformirane jedinice upućuju se iz Dubrave odmah na položaje.

Vojne potrebe nametnule su izvršavanje reorganizacije, pa je od 3. bataljona i novopridošlih boraca uspostavljena Omiška grupa bataljona u čijem su sastavu bila tri bataljona. Za komandanta je postavljen Jakiša Baučić-Brko, I ada još zamjenik komandanta nije izabran, politički komesar je Ratomir Kokić, a njegov zamjenik Marko Čolak.

U 1. bataljonu komandant je Vlado Mimica, a politkomesar Andro Gabelić. Komandant 2. bataljona je Venko Mimica i politkomesar Vjeko Dumičić. Komandant 3. bataljona je Ivan Tomaš, a politkomesar Mladen Marušić.

Sva tri bataljona su upućena na položaje, gdje su se i dalje popunjavali s dobrovoljcima koji su pristizali u Dubravu.

Prvi bataljon upućen je na položaje oko Kliske tvrđave, gdje je s ostalim jedinicama odbijao protunapade njemačke jedinice koja se tu nalazila. Samo dio 1. bataljona ostao je u Dubravi s dijelom prištapskih jedinica Štaba OGB, prihvaćali su dobrovoljce i raspoređivali ih po jedinicama, pomagali oko prihvata i rasporeda materijalnih sredstava (naoružanje, municije, vojne opreme i tehnike), koja su evakuirana iz Splita i drugih obližnjih mjesta.

Pored dijelova 1. bataljona, u području Dubrave i Sitno Gornjeg, nalazili su se KK KPH Omiša, KNOO Omiš, Komanda mjesta Omiš-Poljica, članovi i organi PK KPH za Dalmaciju, OK KPH za srednju Dalmaciju, Stab IV operativne zone, komande područja Splita, imotskog sektora i drugi. Članovi Kotarskog komiteta i Kotarskog NOO-a, među kojima i Ante Marčić, Hugo Gazin, Marija Marušić, Ivan Rakulić-Brod, Ljubo Reić i drugi, zajedno sa sekretarom OK KPH za srednju Dalmaciju Dragom Gizdićem i članom OK KPH i komandantom Splitskog područja Nikolom Aračićem-Đađom, kao i Komanda mjesta Poljica u sastavu: komandant Tadija Mihanović-Barba, zamjenik komandanta Luka Matić (pravo ime i prezime: Jahiel Finzi), politkomesar Vinko Knezović, ekonom Ivan Barbarić i Ante Munitić zadužen za rad na ilegalnom kanalu Split—Mosor, radili su na mobilizaciji novih snaga za NOP. Prema jednoj procjeni, samo u području Dubrave prijavilo se oko 6.000 osoba od kojih je formirano 30 četa. Svo je ljudstvo naoružano, snabdjeveno municijom i djelomično s vojnom opremom.

U prihvatu ljudstva iz Splita i okolnih mjesta, u Dubravi na Mosoru, pored ostalih prisustvovao je i komandant Štaba IV operativne zone Vicko Krstulović. Prije upućivanja boraca u sastav drugih jedinica ili direktno na položaje, Vicko Krstulović bi održao govor u kojem je isticao značaj oslobođenja Splita za daljnji tok narodnooslobodilačke borbe i odaziv velikog broja naroda u redove partizanskih jedinica. Isticao je ulogu i značaj KPJ i druga Tita u pružanju otpora fašističkom osvajaču i njihovim slugama, domaćim izdajnicima. Pozivao je sve prisutne da istim žarom, kao što su razoružavali talijansku vojsku u Splitu, nastave borbu. Ukazivao je i na

uspjehe naših ratnih saveznika, zajedničke ciljeve i na konačnu pobjedu nad neprijateljem. Na kraju bi se obratio i prisutnim talijanskim vojnicima i starješinama, koji su dobrovoljno stupili u redove NOV, naglasivši da će se od talijanskih dobrovoljaca oformiti jedinica »Garibaldi«, koja će se s ostalim partizanskim jedinicama boriti protiv njemačkog okupatora do konačne pobjede.

Prisjećajući se tih dana, u jubilarnom listu »Glas Mosoraša« Vicko Krstulović piše:

»U tim danima u borbi za oslobođenje i odbranu Splita, izvlačenje preko Mosora velike količine naoružanja... u prihvatu hiljada novih partizanskih boraca od kojih smo formirali na terenu Dubrave, čete i bataljone za naše nove brigade... To je bila velika historijska prekretnica, ne samo političkih i vojnih pobjeda naroda Dalmacije... već je to ujedno značilo dalekosežnu međunarodnu afirmaciju nove Jugoslavije ...«

Oslobođenje, ne samo Splita nego gotovo čitave Dalmacije, bilo je od velikog vojnog i političkog značaja za čitavu našu Narodnooslobodilačku vojsku, njen ugled i afirmaciju u svijetu. Bez obzira na složenost zadatka, posao je tekao u punom redu i besprijekornoj organizaciji. Do punog izražaja došla je snalažljivost tadašnjih predstavnika vlasti, narodnooslobodilačkih odbora. Veliko povjerenje masa u KPJ i njene članove i ovog se puta pokazalo kao značajan faktor, neophodan za uspjeh i pobjedu. Kako drukčije objasniti masovno javljanje novih boraca u redove NOV i POJ, od kojih su oformljene, pored već postojeće, još tri divizije (19, 20. i 26. divizija), koje su ušle u novoformirani 8. dalmatinski korpus od ukupno 15.000 boraca.

Poslije tri dana borbe i blokade njemačke jedinice koja se nalazila u Kliškoj tvrđavi, dijelovi 1. bataljona (njegovu 1. četu) smijenila je jedinica iz novoformirane 4. splitske brigade, a 1. četa je upućena na Omišku glavicu, gdje je neko vrijeme, zajedno s ostalim jedinicama, držala u blokadi ustaše u Omišu. Kada je blokada Omiša prekinuta, 1. bataljon je prebačen u područje Sitna Donjeg i Gornjeg, gdje je imao više borbi s Nijemcima koji su se nastojali probiti ka selima srednjih Poljica. Na tim je položajima 1. bataljon vodio borbu u toku VI neprijateljske ofanzive.

BORBA NA ZVECANJSKOJ STAZI

Drugi bataljon je iz Dubrave upućen na pravac Imotski—Zadvarje sa zadatkom da spriječi brz prodor njemačkih jedinica. Prve borbe bataljon je vodio, s dijelom svojih snaga jačine jedne čete, u predjelu Grabovca 15. rujna 1943. godine, kada su dijelovi jednog mehaniziranog odreda, iz sastava 7. SS divizije, uspjeli poslije žestokih okršaja razbiti dijelove čete i nastaviti nadi ranje prema Zadvarju.²⁹⁹

Njemački mehanizirani odred, uz podršku avijacije, uspio je 16. rujna 1943. godine potisnuti jedinice 2. bataljona na liniju sela Koštanje—Seoce.

Dan prije prodora njemačkog mehaniziranog odreda, noću od 15. na 16. rujna, komesar Omiške grupe bataljona s trojicom kurira, sačekao je u blizini Aržana Štab 1. proleterske divizije, od njega prihvatio anglo-američku dele-

²⁹⁹ »Glas Mosoraša« prosinac 1981, sr. 4. P. Jukić, Sjećanje (kod autora). Dalibor Meštanek, Sjećanja (kod autora). AVII, mikroteka NAV-N-T-314, tilm 556/698. NAV-N-T-314, film 556/729 i 739-47. Sibe Kvesić, Dalmacija u NOB-u, str. 628. Zbornik vn, tom V, knj. 19, str. 176.

gaciju i prebacio je do Zadvarja. Međutim, morali su brzo napustiti Zadvarje zbog nadiranja njemačkog mehaniziranog odreda. Akciju neprijatelja podržavale su »štuke«, koje su u brišućem letu tukle iz mitraljeza. U toku svakog naleta njemačkih vojnih aviona delegacija je iz kamiona morala iskakati u zaklon. Anglo-američki predstavnici prebačeni su u Split 16. rujna, kada su s predstavnicima Vrhovnog štaba NOV i POJ, Ivom Lolom Ribarom i Kočom Popovićem, potpisali dokument o predaji talijanske divizije »Bergamo«.

Na liniji Koštanje—Seoce organizirala je obranu 1. četa komandira Josipa Šunka, a tek se narednog dana, poslije pretrpjelih gubitaka od 5 mrtvih i nekoliko ranjenih boraca, četa povlači do Zvečanja. Na položaje, na Zvečanjskoj stazi, dolaze 2. i 3. četa. U predjelu zvanom Badanj nalazila se jedna talijanska posada s dva topa. Posadu od dva topa »Ansaldo« (tipa 65/17) sačinjavala su šestorica bivših oficira i podoficira iz 25. puka talijanske divizije »Bergamo«, koji su uspjeli pobjeći iz Sinja gdje su u kapitulaciji Italije bili razoružani i uhapšeni od Nijemaca i ustaša. Po prihvatu upućeni su u Gata gdje su se već nalazila dva topa. Isprobali su ih na taj način što su gađali ustaške bunkere u Omišu, a nedugo zatim učestvovali su u borbi protiv njemačke jedinice u blizini Zvečanja. Iskazali su se kao hrabri borci. Komandir te partizanske »baterije«, koja se nalazila u sastavu Omiške grupe bataljona, bio je bivši poručnik iz talijanske divizije »Bergamo«, Avio Klementi. Posada je uništila jedannjemački tenk i jedna blindirana kola. U borbi je ranjen član posade topa Del Pietro (rodом iz Trsta), a jedan je top onespособljen. Prodorом njemačkih jedinica u Split, posada topova prelazi u novosnovani bataljon »Garibaldi« koji, uspostavljen na Mosoru, kasnije ulazi u sastav 1. proleterske brigade. Jedan od ta dva topa, od milja nazvan »Mikelino — Miško«, nalazi se u Vojnom muzeju u Beogradu na Kalemegdanu.

Pored boraca iz 2. bataljona OGB, i dodijeljene im posade za dva topa, na položajima se nalazila Omladinska udarna grupa koju je predvodio Ante Radevenjić, komandant 2. bataljona Cetinske brigade. Ante Radevenjić je u borbi s Nijemcima na Križicama bio ranjen, pa se u to vrijeme nalazio na liječenju u Zvečanju. Udarна grupa postavila se bočno u odnosu na pravac kretanja njemačke kolone, djelujući s položaja zvanog Gračina i na taj je način štitila desni bok 2. bataljona OGB. Pri prodoru Nijemaca, udarna je grupa vatrom onemogućila neprijatelju popravak porušene ceste.

Na dan izbijanja njemačkog motoriziranog odreda u predio Zvečanjske staze, zatekao se u selu i komandir Prateće čete pri Štabu 8. dalmatinskog korpusa Dušan Simić, koji se vraćao iz Splita. Uvidjevši situaciju, prikupio je borce i pridružio se ostalim jedinicama. Partizani su uspjeli ne samo zadržati Nijemce, već su ih natjerali na povlačenje uz osjetne gubitke. Poginula su dvojica njemačkih oficira, trojica vojnika, onespособljen je jedan tenk i jedna borna kola, uništen vojni kamion. Nijemci su se povukli u pravcu Koštanja, Podgrađa, Zadvarja i dalje prema Imotskom. Dvojica njemačkih oficira sahranjeni su na seoskom groblju u Koštanjima, a trojica vojnika na groblju u Podgrađu.

O toj borbi, u izvještaju Štaba IV operativne zone, piše:

»Danas smo uspostavili vezu sa zamjenikom komandanta 1. proleterske divizije, drugom Milojem, preko Trilja. On nas izvještava da je Vašu brigadu, shodno našem naređenju, već sinoć uputio u pravcu neprijateljskih kolona, (motorizovane) koja je bila prodrla iz Imotskog i u toku jučerašnjeg dana

bila uspjela da se probije sve do sela Zvečanje. Poslije žestoke borbe u kojoj je neprijatelj imao 2 tenka uništena, oko 20 mrtvih, a naši 7 poginulih drugova, ova se kolona povratila ka Imotskom. Doklen je tačno stigla u svom povlačenju još ne znamo, ali po svemu sudeći izgleda da je napustila i Zadvarje. Ako je tako bilo, vjerovatno je da Vaše jedinice nisu stigle da uhvate dodir s neprijateljem.«

I u izvještaju kojeg je Stab 1. proleTERSke brigade dostavio Štabu 1. proleTERSke divizije, o borbi kod Zvečanja, pored ostalog se navodi:

»Neprijateljska motorizovana kolona, koja je prekjucher ujutro bila krenula iz Imotskog, stigla je jučer poslije podne do s. Zvečanja. Tu se sukobila sa našim djelovima i povratila se je u pravcu Imotskog. Koliko se ta kolona povukla nije nam poznato, ali po jednom neprovjerenom izvještaju izgleda, a to je vjerovatno, da se povukla sve do Imotskog. Neprijateljski gubitci u ovim borbama iznose oko 2 mrtva, dok su 2 neprijateljska tenka oštećena. Naši gubitci iznose 7 poginulih drugova. Tačna snaga neprijateljske kolone nije mogla biti utvrđena. Podaci o tome su bili veoma različiti. Najvjerojatniji navodi: 4 tenka i 8—12 kamiona. Mogućno je da se neprijatelj povukao i zbog toga što je osjetio za svojim leđima dolazak 1. proleTERSke brigade.«

Osim poginulih 7 boraca iz 2. čete i 1 borca iz prištapskih dijelova jedinice, prethodnog dana (16. rujna) poginulo je 5 boraca iz sastava 1. čete 2. bataljona, tako da je ukupno poginulo 12 boraca. Ranjena su petorica: Tonka Kuzmanić iz 1. čete, Olga Baučić i Milivoje Ferić iz 2. čete, Ante Colić iz jedinica pri Štabu 2. bataljona i Del Pietro iz sastava talijanske posade kod topa. Svi poginuli borci su sahranjeni u predjelu Badnja, gdje je u znak sjećanja podignut nakon rata spomenik.

OBRANA PRAVCA KA SPLITU

Do početka VI neprijateljske ofanzive 2. bataljon je djelovao na području Dugopolje—D. Dolac i selo Gata, odbijajući i vršeći napade iz pravca Gata prema Omišu.³⁰⁰

Treći bataljon, Omiške grupe bataljona, je, poslije izvršene reorganizacije i popune 20. rujna 1943. godine u predjelu Zvečanja, upućen u područje Zadvarja i Sestanovca. Kasnije odlazi na pravac Imotski—Lovreć—Cista—Trilj, gdje je s dijelovima 1. proleTERSke brigade, na dijelu pravca Lovreć—Cista, vodio borbu s njemačkim snagama koje su nadirale ka Trilju i Sinju. Nakon proboja njemačkih jedinica, Bataljon se prebacuje na pravac Dobranje—Strižirep, napadajući neprijateljske kolone koje su se iz pravca Aržana kretale prema Sinju. Na tom području se 3. bataljon zadržao sve do početka Povlačenja i napuštanja Splita.

³⁰⁰ Istož str. 242 i 284. Operativni dnevnik MPO. AVn, mikroteka NAV-N-T-314, film 556/673. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 542—543. »Nedjeljna Dalmacija«, od 26. Xn 1982, str. 6. Izvještaj Štaba IV operativne zone, dostavljen 18. IX 1943. Štabu 1. proleTERSke brigade; Izvještaj 1. proleTERSke brigade, dostavljen 18. IX 1943. Štabu 1. proleTERSke divizije; H. Kokić, Isto. A. Radevenjić, Isto. Zvečanje u NOB-u, str. 19—20.

U vezi rasporeda snaga Omiške grupe bataljona u izvještaju Štaba Imotskog sektora, pod čijom je komandom bila OGB, kojeg je 21. rujna 1943. godine dostavio Štabu IV operativne zone se navodi:

»... Prema izvještaju obavještajne službe o koncentraciji Njemaca u Imotskom rasporedio sam snage tako: III bataljon Omiške grupe bataljona nalazi se na položaju u s. Slime sa zadatkom da zatvara pravac prema Makarskoj i Omišu, da ruši cestu Omiš—Zadvarje sa obadvije strane, također cestu Makarska—Omiš i čuvaju Pavića most.

I bataljon drži položaj prema Omišu i to: jedna četa u Dugom Ratu, ostale dvije čete nalaze se u Tugarama.

II bataljon smjenjen je sa položaja Slime, radi preformiranja...«

U izvještaju I. proleterske brigade od 24. rujna 1943, pored ostalog se navodi :

»2. — II i III bataljon naše brigade, kao i III udarni bataljon Omiške grupe postavljeni su noću 23. na 24. ov. m. na položajima južno od linije: Cista—Provo—Lovreć, kao i jedna četa Imotskog odreda pojačana sa jednim vodom talijana koja je postavljena jugoistočno od Lovreća...«

Početkom mjeseca listopada 1943. godine, prebacuje se 3. bataljon u području Podgrada, Blata n/C i Doca Gornjeg. S tog terena dio 3. bataljona prelazi na omišku Dinaru, gdje se priključuje ostalim jedinicama koje vrše blokadu neprijatelja u Omišu.

Prvi vod 3. čete 3. bataljona 27. listopada napada ustašku posadu u selu Borak, kojom prilikom su poginula dvojica boraca: Ivan Juretić pok. Bože (rodom iz sela Ercegovci) i Mirko Mamić (rodom iz Splita).

O tom napadu u izvještaju Kotarske oblasti Omiš stoji:

»27. listopada 1943 u 7 sati do 3 sata popodne nastala je borba između pobunjemka i naše vojske, t. j. od 26. Ustaške djelatne bojne, kojih je bilo 15 na osiguranju bunkera kod tvrđave zv. »Stari grad«, tako da su pobunjenici navalili sa strojopuščanom paljbom i ručnim bombama, a Ustaše su odgovorile isto strojopuščanom paljbom i ručnim bombama. Ustašama je iz bunkera kod Borka kod crkve Sv. Stjepana od vojnika 9 satnije 3 bojne sa teškim bacačima pružena pomoć i tom prilikom bila su dva partizana od bacača smrtno pogodena.

Od strane naše vojske i ustaša nije bio nitko povrijeđen, a niti ubijen. Ustanovilo se je, da je pri napadu bilo 18 pobunjenika, koji su bili naoružani strojnicama, ručnim bombama i tromblonima. Nije se moglo ustanoviti dali je pored dva ubijena pobunjenika bio još koji ubijen. Po svršenoj borbi pobunjenici su pobjegli prema selu Svinišće ...«

Drugi bataljon Omiške grupe bataljona, prebačen je u područje Dugopolje—Kotlenice gdje je, s ostalim partizanskim jedinicama koje su branile pravac Dugopolje—Kotlenice—Dolac od prodora njemačkih jedinica, vodio borbu.

Nekoliko dana poslije ulaska njemačkih jedinica u Split, jedna njemačka jedinica je uz podršku avijacije uspjela (30. rujna 1943) potisnuti 2. bataljon OGB, koji je, s dijelovima 1. proleterske i 4. splitske brigade, branio pravac Dugopolje—Kotlenice—Dolac Donji. Njemačka jedinica je izbila do Doca Donjeg, ali je sačekana i napadnuta od 2. bataljona. Uz podršku dijelova

1. proleterske i 4. splitske brigade, borci 2. bataljona su uspjeli neprijatelju

nanijeti osjetne gubitke u živoj sili i tehnici. Pored ostalih vozila, uništena su i dva njemačka tenka.³⁰¹

O borbi dijelova OGB na pravcu Dugopolje—Dolac, u izvještaju Štaba Imotskog sektora od 6. listopada 1943. godine, navodi se:

»30. pr. mj. II Bataljon OGB u sadejstvu jedne čete III. Proleterskog Bataljona I. Brigade i I. Bataljona Cetinske Brigade sukobili su se sa neprijateljskom kolonom, koja je dolazila od pravca Dugopolja... Dolac, u Docu je bûa sačekana i prihvaćena borba. U ovoj borbi uništen je 1 tenk, 1 blindirana kola. Na neprijateljskoj strani bilo je mrtvih, ali nam broj nije poznat. Mi smo imali 5 lakše ranjenih.«

O naprijed navedenoj borbi u radiogramu br. 919 Komande 7. SS divizije navodi se:

»Borbeno izviđanje u rejonu Trilj—Dugopolje—Putišići, učestvovala su snage iz borbene grupe Dietsche...«

Prema radiogramu broj 925 od 30. 9. 1943. godine na pravcu Bisko—Rošci—Dolac Donji, dejstvovala je borbena grupa Bischoff (I bataljon 92. grenadi'rskog puka), o toj koloni se navodi:

»u 10,15 sati... naišla na jačeg neprijatelja, zato I. bataljon 92. puka zaobilazi Rošce sa juga iz pravca sjevera ...«

³⁰¹ D. Meštanek, Isto. R. Kokić, Isto. P. Jukić, Isto. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 453—544. AVII, arhiv NDH, reg. br. 35/4-1 i 38/4-1, k. 80. Arhiv SO Omiš, izvještaj Kotarske oblasti Omiš, Pres. br. 1134/43, od 30. X 1943. Zbornik VII, tom V. knj. .. J, str. 110.

ULOGA MOSORSKOG ODREDA

Nakon općeg ustanka naroda u Dalmaciji, po naređenju Vrhovnog štaba NOV i POJ, izvršena je reorganizacija partizanskih jedinica na ovom području. Novoformirana 9. dalmatinska divizija, i kasnije uspostavljene 19. 20. i 26. divizija, kao i Mosorski partizanski odred, bili su u sastavu 8. dalmatinskog korpusa. Naredbom Vrhovnog štaba od 8. listopada određeni su sastav, štab i zadaci 8. dalmatinskog korpusa. U to vrijeme je rasformiran Štab IV operativne zone i svi sektori na području Dalmacije.

O događajima na sektoru Mosora, za vrijeme kapitulacije Italije, Vicko Krstulović u članku objavljenom u listu »Glas Mosoraša« piše:

»Posebno veliko značenje je Mosorskog partizanskog odreda, upravo u prelomnim danima kapitulacije fašističke Italije, prvog oslobođenja grada Splita i njegovog šireg područja s otocima.

To je bila druga historijska prekretnica ne samo političkih i vojnih pobjeda naroda Dalmacije, kada smo sa ratnih terena Bosne i Hercegovine izbili širokim frontom na jadransku obalu, već je to ujedno značilo daleko-sežnu međunarodnu afirmaciju nove Jugoslavije, čije su oružane snage širokim frontom izbile na Jadran, kada su se Hitlerove armije još uvijek duboko nalazile na istočnom frontu i od Norveške i Baltika do Crnog mora.

U tim danima u borbi za oslobođenje i odbranu Splita, izvlačenja preko Mosora velike količine naoružanja, opreme i svega ostalog, u prihvatanju hiljade novih partizanskih boraca od kojih smo formirali, na terenu Dubrave, čete i bataljone za naše nove brigade za XX diviziju na području Sinjske krajine, i za našu XXVI diviziju, koju smo usmjerili na planinske terene Biokova, Mosorski je odred odigrao vrlo značajnu ulogu.

Te sve zajedničke pobjede s oslobođenjem Splita, Solina, Kaštela, Trogira i otoka Šolte, Brača, Hvara, Korčule, Lastova i Visa omogućile su nam da se od četiri dalmatinske divizije IX, XIX, XX i XXVI, polovinom listopada 1943. odlukom Vrhovnog štaba oformi VIII. dalmatinski korpus.«³⁰²

»Glas Mosoraša«, prosinac 1981. str. 4. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, knjiga prva, str. 543—544.

Nakon kapitulacije Italije dolazi do jačanja i širenja vlasti naroda kroz narodnooslobodilačke odbore, koji tijesno surađuju s partizanskim jedinicama na njihovom terenu. Povjerenje naroda u rad i sposobnost organa narodne vlasti dokazivalo se u praksi: od organizacije snabdijevanja ljudstva na terenu i partizanskih jedinica, do rješavanja onih svakodnevnih osobnih pitanja.

Pored Oblasnog NOO-a za Dalmaciju, bilo je i 7 okružnih, 87 općinskih i 762 seoska, mjesna i gradska NOO-a. Ta je mreža bila međusobno povezana, pa su mnoga pitanja od općeg interesa zajednički rješavana.

Odmah nakon kapitulacije Italije, sekretar KK KPH Omiša Ante Marčić dao je naredbu da se demontiraju postrojenja u HE Kraljevac. Zadatak je izvršio ing. Aleksa Steiner uz pomoć terenskih radnika Franje Bradarića, Vice Marušića i drugih. Pred početak demontiranja pozvan je direktor Edo Soklič, kome je saopćena odluka KK KPH Omiša. Postrojenje je izvučeno iz hidroelektrane i pohranjeno na sigurno mjesto. Kako bi se centralu potpuno onesposobilo za rad, proliveno je 40.000 litara skupocjenog mašinskog ulja.

Nakon oslobođenja ovog područja, po zadatku KK KPH Omiša, pristupilo se prebacivanju i ugrađivanju pohranjenih dijelova postrojenja HE Kraljevac. Glavni rukovodilac radova bio je ponovno ing. Aleksa Steiner, tada kao direktor HE Kraljevac. Tri mjeseca poslije početka radova, krajem 1945. godine, struja iz centrale potekla je put Omiša, Splita i industrijskih postrojenja regije. Bio je to početak obnove ratom razrušene zemlje.

U vremenu kapitulacije Italije dolazi do jačanja i proširivanja vojno-pozadinskih organa. Formirana su vojna područja, komande sektora i komande mjesta, tamo gdje nisu ranije bile uspostavljene. Neke pak komande, formiranjem novih formacijsko većih jedinica, prestale su djelovati. Ukidaju se komande sektora koje su inače, u organizaciji prihvata novog ljudstva, naoružanja i vojne opreme, odigrale značajnu ulogu.

Vojnopolitičkim uspjesima stvoreni su uvjeti da se 29. studenog 1943. godine u Jajcu održi II zasjedanje AVNOJ-a, na kome su donesene sudbomosne odluke. Na zasjedanju su postavljeni temelji uređenja nove Jugoslavije, a izbjegličkoj vladi i kralju Petru zabranjen je povratak u zemlju. Imenovan je Nacionalni komitet oslobođenja Jugoslavije, kao izvršni organ i privremena vlada. AVNOJ je odao priznanje NOV i POJ za postignute uspjehe u borbi, a Vrhovnom komandantu drugu Titu dodijeljeno je zvanje Maršal Jugoslavije.³⁰³

Nakon kapitulacije Italije i na planini Mosor pristupilo se preformiranju jedinica. Uspostavljena je Omiška grupa bataljona jačeg sastava po broju, naoružanju i formacijskoj strukturi.

Formiranjem i reorganizacijom drugih partizanskih jedinica, a posebno prodorom njemačkih jedinica u Split, pred Stab Omiške grupe bataljona postavlja se pitanje kakvu će nadalje ulogu imati i kakav naziv nositi: Mosorska brigada ili Mosorski partizanski odred? Polazeći od budućih zadataka, Stab 8. dalmatinskog korpusa, kome je jedinica bila potčinjena, donosi 11. listopada 1943. godine naredbu da se Omiška grupa bataljona preimenuje u Mosorski partizanski odred. Istom je odlukom imenovan Stab MPO.

Isto. str. 572. D. Gizdić, Isto. str. 513. Dr. Leon Geršković, Referat na 40. godišnjici Splitskog NOO-a (28. III 1982, kod autora). Ante Munitić, Sistem kanala i veza sa susjednim općinama do oslobođenog teritorija (kod autora). Vice Marušić, Sjećanja (kod autora).

Za komandanta MPO postavljen je Nikola Garača, zamjenik komandanta je Jakiša Baučić-Brko, politički komesar Ratomir Kokić, a zamjenik komesara Marko Čolak.

Pri Štabu MPO na dužnost obavještajnog oficira postavljen je Ranko Pavela, omladinski rukovodilac je Marin Reič, intendant Anđelko Marušić, pomoćnik intendanta Ivan Lukin, ekonom Miro Velie, šef saniteta (upravnik bolnica dr Mar>o Calogiera, a zamjenik upravnika bolnice Redina Perera, komesar bolnice Petar Labetić i sekretar Štaba Kruno Jakasović.

Borci Mosoraši snimljeni na Hvaru listopada 1943. S lijeva na desno: Pave Kovačić-Učo, Luka Matić, Hrvoje Tartalja, Miro Kuzmanić-Lile, Ivo Sperac, Alija Delalić i liječnik (nepoznat)

U Pratećoj četi komandir je Nikola Majić, zamjenik komandira Rade Kukavić, politički komesar je Vuk Kovačić, njegov zamjenik Rato Ozretić, na dužnosti komandira za vezu je Mijo Stanić, a radio-telegrafista Ante Mandić.

Dužnost kurira izvršavaju Mirko »Krajišnik« (komandir), zatim Sime Roguljić, Josip Velić, Ante Popovac, Ante Petrić, Bruno Čečuk, Zvonko Cuić, Anđelko Sipić, Joko Punda, Pere Kovačević i Ivan Simleša.«

Štab 1. bataljona djelovao je u slijedećem sastavu. Na dužnosti komandanta postavljen je Vlado Mimica, zamjenik komandanta je Marin Sinković, politički komesar Anđro Gabelić, zamjenik politkomesara Tomislav Perasović, obavještajni oficir Bruno Tomasović, intendant Milan Lelas, zamjenici intendanta Kruno Grubišić i Pero Perić, omladinski rukovodilac Jozef Danon referent saniteta Ana Kalebić i sekretar Štaba Ajša Bilić.

Komandir 1. čete 1. bataljona je Srećko Miličević, zamjenik komandira Uroš Mimica, politički komesar je Stipe Družić a njegov zamjenik Dragomir Meštanek.

U 2. četi 1. bataljona za komandira je postavljen Lovre Reić, njegov zamjenik je Spiro Lelas, na dužnosti politkomesara je Nikola Samardžija, a zamjenik politkomesara je Dalibor Čulić.

Komandir 3. čete 1. bataljona je Ante Ban, njegov zamjenik je Marin Stipić, na dužnosti politkomesara je Berislav Rožić, dok je zamjenik politkomesara Ivan Buzov.

U Pratećem vodu 1. bataljona komandir je Ante Hajder, a vodni delegat je Ivan Culić.

Za komandanta Štaba 2. bataljona Mosorskog partizanskog odreda postavljen je Venko Mimica, zamjenik komandanta je Hrvoje Krstulović, na dužnosti politkomesara postavljen je Vijeko Dumičić, njegov zamjenik je Ante Škole, obavještajni oficir Ante Gabrić, intendant Luka Medić, zamjenik intendanta Mirko Perišić, omladinski rukovodilac Mirko Roje, referent saniteta Matija Kružičević i sekretar Štaba Nikša Pastar.

U 1. četi 2. bataljona komandir je Ivan Trogrlić, njegov zamjenik Ante Jurlin, na dužnosti politkomesara je Miško Gabrilo, a zamjenik politkomesara je Dušan Sarađen.

Na dužnosti komandira 2. čete 2. bataljona nalazi se Mijo Saban, zamjenik komandira je Milan Marušić, politkomesar je Frane Ganza i zamjenik politkomesara Milan Jurišić.

U 3. četi 2. bataljona komandir je Ivan Perčić-Krilac, zamjenik komandira Tonko Rogošić, politkomesar je Drago Sičić a zamjenik politkomesara Slavko Mimica.

Komandir Pratećeg voda 2. bataljona je Zlatko Hrepić, dok je na dužnosti vodnog delegata Ante Marčić.

Stab 3. bataljona djelovao je u slijedećem sastavu. Za komandanta je postavljen Ivan Tomaž, njegov zamjenik je Filip Škarica Pile, politkomesar Mladen Marušić, zamjenik politkomesara je Dušan Mileta, obavještajni oficir Ivan Đolonga, intendant Milan Novaković, zamjenik intendanta Roko Tente, omladinski rukovodilac Mare Zelić i referent Štaba Marija Lelas.

U 1. četi 3. bataljona komandir je Mate Pezelj, njegov zamjenik Jakov Đuderija, politkomesar Josip Šunko i zamjenik politkomesara Borde Jovanović-Alpar.

Komandir 2. čete 3. bataljona je Mirko Manojlović, zamjenik komandira je Ivan Krivić, politkomesar Tadija Pejковиć i zamjenik politkomesara Mirko Restović.

Na dužnosti komandira 3. čete 3. bataljona postavljen je Petar Balaban, njegov zamjenik je Milan Curlin, politkomesar je Dalibor Meštanek, a zamjenik politkomesara Ivo Perišin.

Komandir Pratećeg voda 3. bataljona je Petar Pavlov, a Paško Vrdoljak je vodni delegat.

15. listopada 1943. u selu Koštanje je formiran 4. bataljon u sastavu:

Komandant Štaba 4. bataljona je Marko Križan, njegov zamjenik Josip Jelić, politkomesar je Miloš Mimica, zamjenik politkomesara Božo Dožder-Laura, obavještajni oficir Petar Tadinac, intendant Frane Gospodnetić i omladinski rukovodilac Jozef Danon. Referent saniteta je Filip Miše, a sekretar Štaba Caslav Gizdić.

Na dužnosti komandira 1. čete 4. bataljona postavljen je Mate Perišić, zamjenik komandira je Mate Brkić, politkomesar Đuro Pejković i zamjenik politkomesara Ivo Rudić.

Komandir 2. čete 4. bataljona je Mirko Plazibat-Volko, zamjenik komandira je Petar Križan, na dužnosti politkomesara Pavle Smajić, a zamjenika politkomesara Vinko Tomić.

U 3. četi 4. bataljona komandir je Petar Bosančić, njegov zamjenik Mate Cečuk, na dužnosti politkomesara postavljen je Marko Kalajzić, a zamjenik politkomesara Mirko Petrić.

Komandir Pratećeg voda 4. bataljona je Filko Bosančić, a vodni delegat je Jozo Sarić.

Navedeni spisak starješina iskazuje stanje pri formiranju Omiške grupe bataljona (rujan 1943. godine), kada njemačke jedinice vrše pritisak prema Splitu, a i kasnije uključujući i VI neprijateljsku ofanzivu na području Mosora. U toku borbenih aktivnosti jedan je broj starješina, bilo zbog ranjavanja ili pogibije, bio izbačen iz stroja pa je dolazilo do promjena u starješinskom kadru. Nisu bili rijetki slučajevi da su neke starješine istog dana primile, a zbog ranjavanja ili pogibije, i napuštale dužnost. Na njihovo su mjesto postavljani novi borci. Zbog svega toga, a i nekih drugih pojava kojih je nažalost bilo, najvjerojatnije da u popis nisu unijeta sva imena. Skoro svakodnevne borbe, koje su vodile jedinice Omiške grupe bataljona a kasnije Mosorskog partizanskog odreda, rezultirale su da se sredinom studenog 1943. godine izvrši reorganizacija MPO. Od četiri, formirana su tri bataljona, pa je i tada došlo do promjena ili premještaja nekih starješina.

Pored ovakvog organizacijsko-formacijskog sastava, kao i samog starješinskog kadra, Mosorski partizanski odred bio je vrlo dobro naoružan, tako da je njegova vatrena moć bila pouzdan preduvjet da se postavljeni zadaci mogu uspješno obaviti. Iako je borački sastav bio pretežno mlađeg godišta i po stažu relativno neiskusan, jer je većina boraca došla u jedinicu tek po kapitulaciji Italije, neki od njih su već tada primili dosta odgovorne vojne dužnosti. Uz starije i iskusnije borce i starješine, kroz borbene okršaje s neprijateljem, sticali su borbena iskustva.³⁰⁴

BORBE NA MOSORU DO POČETKA SESTE NEPRIJATELJSKE OFENZIVE

Nakon sedamnaestog dana borbe njemačke su jedinice, iz sastava 7. SS divizije »Prinz Eugen«, ušle 27. rujna 1943. godine u već napušteni grad Split. Bilo je očito da se neprijatelj neće zadovoljiti zauzimanjem Splita, već da će nastaviti svoje aktivnosti u prvom redu u pravcu Mosora, s osnovnim ciljem da ovlada planinom i njenim širokim područjem.

O gubicima 7. SS divizije koje su pretrpjeli u toku borbi za Split u vremenu od 10. do 27. rujna 1943. godine, u telegramu 15. brdskog armijskog korpusa od 2. listopada 1943. pored ostalog se navodi:

³⁰⁴ Kronologija MPO (kod autora). Kronologija Splita 1941—1945, str. 274. AVII, arhiv NOB, reg. br. 13/4, k. 1008. Ante Petrić, isto. Ranko Pavela, Sjećanja (kod autora).

»Poginula 3 oficira, 9 podoficira, 79 vojnika; ranjenih: 20 oficira, 50 podoficira, 507 vojnika; nestalih 4 podoficira, 81 vojnik. Ukupni gubici: 753, od toga:

92. puk — poginulih nema; ranjenih: 4 oficira, 7 podoficira i 16 vojnika.

II bataljon 1. puka poginulih: 1 oficir, 5 podoficira i 23 vojnika, ranjenih: 5 oficira, 13 podoficira i 184 vojnika; nestalih: 4 podoficira i 61 vojnik;

Grupa Petersen i divizijske prištapske jedinice poginulih: 2 oficira, 4 podoficira i 56 vojnika; ranjenih: 11 oficira, 30 podoficira i 207 vojnika; nestalih 20 vojnika ...«

Svakako da je od navedenog broja izbačenih iz stroja starješina i vojnika iz 7. SS divizije bilo i od boraca i jedinica Omiške grupe bataljona koje su bile angažirane u sprečavanju prodora njemačkih jedinica u pravcu Splita.

Odmah po zauzimanju Splita, komandant '2. njemačke oklopne armije donosi odluku o nastavljanju borbenih akcija u Dalmaciji, kako bi se ovladalo ostalim dijelom regije, posebno jadranskom obalom i zaleđem. Planirao je jačim snagama razbiti grupacije jedinica Narodnooslobodilačke vojske, potiskujući ih na planinske masive radi lakše likvidacije. Na taj bi se način osigurao uvjeti za nesmetan saobraćaj i veze s dijelom njemačkih snaga u Grčkoj i Albaniji.

Pošto su njemačke komande još uvijek pretpostavljale mogućnost iskrcavanja Britanaca i Amerikanaca na ovo područje, u njihovim planovima naziru se i mjere za spriječavanje eventualne invazije.

Među njemačkim borbenim aktivnostima na prvom mjestu jedinice 7. SS divizije dobile su zadatak: da aktivnim borbenim dejstvima unište partizanske jedinice na planini Mosor. Međutim taj se plan nije mogao ostvariti po želji

i namjeri njemačkog okupatora s obzirom na veoma jak i žilav otpor partizanskih jedinica na sektoru Mosora, a što se može vidjeti iz dnevnog izvještaja XV brdskog armijskog korpusa od 2. 10. 1943. godine, u kojem se navodi :

»Nastavlja se čišćenje Mosora. Borbena grupa Dietsche, s desnim krilom, odbacila je neprijatelja južno od Zrnovnice. Srednje i lijevo krilo, napadajući pod otežanim uvjetima, ovladali neprijateljskim položajima na kotama sjeverno od Zrnovnice ...«

Poslije višednevnih borbenih aktivnosti, koje su poduzimale njemačke jedinice na području Mosora u periodu od 28. rujna (po ulasku njemačkih jedinica u napušteni Split) do 6. studenoga 1943. godine (kada neprijatelj poduzima ofanzivne aktivnosti na području Mosora) vrši se koncentracija njemačkih i ustaško-domobranskih snaga u garnizonima.

Dolaskom u područje Splita, prebačena je iz Bihaća po naređenju komandanta Z. oKiopne armije, 264. njemačka divizija kojf. preuzima ooranu grada s okolicom, dok glavne njemačke snage, dijelovi 7. SS divizije »Prinz Eugen«, 118. lov/aeka divizija i 92. motorizirani puk s ustaško-domobranskim jedinicama, počinju borbene akcije na Mosoru. Ova operacija njemačkih i kvislinških snaga, protiv jedinica NOV i POJ, zapravo je početak VI neprijateljske ofanzive.

U početku borbenih aktivnosti osnovni je cilj na određenim pravcima odbaciti partizanske snage od komunikacije, deblokirati ustaše u Omišu i Makarskoj, a zatim pristupiti postepenom uništavanju partizanskih jedinica na čitavom području Mosora.

Od kvislinških jedinica bile su angažirane 5. ustaška brigada, 15. domobranski puk i 1. domobranski dobrovoljački puk. Dijelovi ovih jedinica učestvovali su, zajedno s njemačkim snagama u borbama za Split kao i u borbama s partizanskim jedinicama na terenu Mosora nakon zauzimanja Splita do početka VI neprijateljske ofanzive.

Stanje na terenu Mosora, kao i pojedine borbene akcije iznijeti su u izvještajima Velike župe Cetina i drugih kvislinških organa, karakteristično je po stalnim pokretima jedinica.

Komandant divizije u Mostaru, pukovnik Simić, poslao je operativnom odjelu MINORS — Zagreb telegram slijedeće sadržine:

»Njemačke i naše čete izbijaju na more. Ostaju veliki među prostori. Talijani, četnici i partizani oko Splita su se udružili i nadiru na jug. Sa Hvara i Brača se prebacuju u Podgoru sa topovima i opremom. Omiš obkoljen i zajedno s Makarskom i Vrgorcem u opasnosti jer nema jačih četa za čišćenje. Duvno palo, za Bobana se ne zna. Potreba za uputu novih snaga iz državne pozadine.«

Nerazjašnjeno je da li je pukovnik Simić pod četnike, koje je naveo u telegramu, misli na mobilizirane pristaše četnika koji su se pod vodstvom četničkog majora Pavasovića, 10. rujna 1943. godine, po odobrenju generala Emilia Becuzzia talijanskim kamionima prebacili kao tzv. »Jugoslovenski odred« iz Splita na Kozjak, iznad Kaštel Starog.

U nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 6. do 12. rujna 1943. godine, pored ostalog se navodi:

»Dana 8. rujna stigli su zrakoplovom u Sinj prvi dijelovi njemačke vojske divizije »Princ Eugen«. Tokom dana 8, 9. i 10. rujna stiglo je ukupno oko 1000 njemačkih vojnika, dok dnevno i dalje pristizavaju.

Dana 9. rujna ova je vojska zajedno s našom vojskom tada razoružala talijansku posadu u Sinju i to oko 1500 vojnika.

Istog dana razoružana je i talijanska posada u Vrgorcu, Makarskoj i Gradcu, dok ona u Omišu nije mogla biti razoružana, jer je toga dana otputovala iz Omiša, dok se u Omišu, uslijed pomanjkanja radio stanica, nije znalo za stanje u drugim mjestima države... do sada u Omišu ima dovoljno vojske da brani Omiš od napadaja partizana, koji su zaposjeli sva brda oko Omiša i tako dnevno uznemiravaju Omiš čestim pucanjem iz strojnice, bacača i pušaka.

U Sinju se nalazi već general pješačstva g. Hetzgor Josip, koji tamo ostaje.

Stanje na području ove župe je još uvijek teško, jer naša vojska drži samo Omiš, Sinj, Imotski i Vrgorac, dok je ostalo područje u rukama partizana.«

U nedjeljnom izvještaju V2C, za vrijeme od 13. do 19. rujna 1943. godine, piše:

»Dana 13. rujna t. g. oko 17 sati partizani su zapucali kod Zakućca na utvrde obćina Priko, kotar Omiš, ali nije bilo žrtava. Istog dana oko 17 sati bio je ranjen puščanim metkom od strane partizana zapovjednik III. domobranske bojne satnik Gorišnik Rudolf i to u vremenu dok je ovaj pregledavao utvrde u Zakućcu.

Dana 14. 9. t. g. primjećeno je od 9—16 sati prevažanje teretnim samovozima raznog materijala od strane partizana iz Splita za Zadvarje. Kroz to vrijeme partizani su pucali iz teške i lake strojnice te tako držali pod vatrom našu utvrdu u Zakućcu. Istog dana oko 18 sati partizani iz Gata

ispalili oko 20 mina na utvrde u Zakuću i Svinišću, ali nije bilo žrtava ni štete.

Dana 15. rujna t. g. do 3,45 sati dana 16. rujna navaljivali su partizani na naše utvrde, ali nisu uspjeli prodrijeti. Na našoj strani je bio jedan domobran lakše ranjen. Dana 17. rujna t. g. ranjeni su od partizanske granate domobranski vodnik Sužiković Ivan te domobran Sužiković Franjo i Kružić Domjan.«

U izvještaju VZC, za vrijeme od 27. rujna do 3. listopada 1943. godine, iznosi se:

»Dana 27. rujna t. g. neprijatelj je otvorio jaku vatru — paljbu na Omiš i naše bunkere ali nije bilo žrtava ni veće štete.

Dana 28. rujna neprijatelj je otvorio jaku paljbu na Omiš uslijed čega su lakše ranjeni poručnici Matijević Mirko i Krdun Ivica kao i pričuvni domobran Debeljak Josip i Gate Ilija, dok je teško ranjen pričuvni domobran Spahija Josip, koji je nakon nekoliko sati preminuo.

Istog dana oko 18 sati partizani su sa otoka Brača (kod Postira) otvorili vatru iz dalekometnih bitnica na Omiš od čega je bilo dosta štete...

Dana 28. rujna neprijatelj je otvorio jaku vatru na Omiš od čega su potopljena tri broda, a lako su ranjene tri osobe. Istodobno su i bitnice sa Brača otvorile vatru na Omiš, ali žrtava nije bilo dok je štete malo.

Dana 30. rujna neprijatelj je otvorio jaku vatru na Omiš, ali žrtava nije bilo. Istog dana njemački su krilaši uspješno bombardirali neprijateljske položaje.«

O borbenim dejstvima OGB koncem rujna 1943. godine, u izvještaju Štaba Imotskog sektora od 6. listopada 1943. godine, pored ostalog se navodi:

»Omiška grupa bataljona za ovo vrijeme (odnosi se na period od 25. do 30. rujna 1943. godine, prim, autora) nije imala nikakve borbe sa neprijateljem osim jedne čete I bataljona, koja je zauzimala kotu Sv. Jure kod Zrnovnice. Borci ove jedinice (odnosi se na 1. četv 1. bataljona OGB, prim, autora), premda su svi novi osim komandnog kadra, pokazali su se dobri u ovoj borbi. Vršili su juriš na kotu pod pucnjavom topova, mino-bacača i aviona. U ovoj borbi imali smo 7 lakše i 1 teže ranjenog. Gubici neprijatelja nisu nam poznati...«

O ovoj istoj borbi komanda 7. SS divizije u radiogramu br. 919 od 30. rujna 1943. godine izvještavaju:

»II bataljon 2. puka i IV bataljon 1. puka bez inženjerske čete (borbena grupa Dietsche) na liniji Stobreč. k. 440—Kamen—Kućine... Sv. Juraj zauzete u toku borbe...«

U jednom od dopunskih izvještaja, kojeg je veliki župan VZC Ante Luetić dostavio 14. listopada 1943. godine, na kraju se navodi:

»Od II—VIII kao u prošlim izvještajima sa dodatkom, da je u Omišu i Makarskoj dana 18. rujna uvedeno opsadno stanje te je uzeto mnogo taoca.«³⁰⁵

Odmah nakon kapitulacije Italije, i izvršene popune i reorganizacije Omiške grupe bataljona, dijelovi te jedinice upućeni su iz Dubrave u pravcu Omiša. Jedinice su blokirale i povremeno vršile prepade, pripremajući se za napad na Omiš radi likvidacije neprijateljskog garnizona.

³⁰⁵ Zbornik VII, tom V, knj. 19, str. 735 i 737; knj. 21, str. 70; knj. 22, str. 612. Arhiv SO Omiš, Nedjeljni izvještaj V2C, V. Taj br. 82/43 od 28. IX 1943. AVII, arhiv NOB, reg. br. 58/1, k. 705; reg. br. 1/5 k. 843. Isto, arhiv NDH, reg. br. 2/1-4, reg. br. 10/1-30, reg. br. 11/1-48, reg. br. 12/1-35 1 reg. br. 13/1, k. 30. Isto, arhiv NDH, reg. br. 35/4-1 i reg. br. 38/4-1, k. 80; reg. br. 12/13-1 1 reg. bor. 42/1, k. 217.

Pored Omiške grupe bataljona, od strane Štaba IV operativne zone, predviđene su i druge jedinice za akcije u okolini Omiša, pa tako i neki od bataljona 1. proleterske brigade.

To se može razabrati i iz slijedećeg dokumenta. Stab IV operativne zone, u dopisu kojeg je dostavio Štabu 1. proleterske brigade u vezi likvidacije ustaškog garnizona Omiš, upućuje:

»Hitno pripremanje i izvršenje likvidacije ustaškog garnizona u Omišu (ako u zajednici sa drugovima iz domaćih jedinica procjenite da je taj zadatak realan)... Upozoravamo Vas da Vam za izvršenje važnih akcija na Vašem sektoru stoje na raspoloženju 2 tenka i 2 topa, koja se nalaze, sa talijanskom posadom na cesti Split—Omiš, kod sela Stobreč. Po svim ovim pitanjima stupite u vezu sa komandantom Omiškog sektora, drugom Vulinom, koji se nalazi na pravcu sela Gata. Ako se odlučite za akciju na Omiš najhitnije nas izvijestite, kako bi smo Vam blagovremeno uputili tenkove i obezbjedili dejstvo naših malih ratnih brodova.«

U duhu dopisa Štaba IV operativne zone, Stab. 1. proleterske udarne divizije dostavlja naređenje Štabu 1. proleterske brigade:

»Po traženju štaba IV. Operativne zone u suglasnosti sa Štabom ove divizije vaša brigada će odmah krenuti ka Omišu i izvršiti likvidaciju garnizona u zajednici sa ostalim jedinicama na tom sektoru. Usput će vam se staviti na raspoloženje dva topa i dva tenka koja će biti pod stalnom komandom 1. Proleterske brigade. Plan napada izradit će taj štab u suglasnosti sa ostalim jedinicama na tom sektoru. Likvidaciju izvršiti NAJHITNIJE što je moguće a potom ostaviti dva bataljona na prostoru Splita a tri nanovo uputiti na dosadašnje mjesto radi zatvaranja pravca od Imotskog. Omiški garnizon raspolaže oko 1.000 ljudi od koga broja je 600 domobrana i 400 ustaša; sve je ovo mobilisano i demoralisano. Ukoliko bi imalo šta novije u pogledu vaših zadataka dobit ćete ih od druga Koče, koji se tamo nalazi, sve dok se ne vratite na imotski sektor.«

Istovremeno, dok su se vršile pripreme za napad i likvidaciju ustaškog garnizona Omiš, ustaše su, vidjevši valjda u kakvom su položaju i u iščekivanju još uvijek intervencije njemačkih jedinica, pribjegle njima svojstvenoj metodi. Da bi se održale, vrše hapšenja nekih roditelja i članova obitelji čija su djeca u partizanskim redovima. Odvode ih i vezuju oko utvrđenja (bunkera i zgrada) svojih posadnih jedinica, koja su se nalazila oko Omiša. Da bi sebe zaštitili, izložili su te osobe, kako to župan Ante Luetić u svom izvještaju kaže »mnoge taoce«, vatri boraca partizanskih jedinica. Najvjerojatnije da je, pored ostalog, i taj momenat imao uticaja na odluku da se odustane od napada na ustaški garnizon u Omišu.

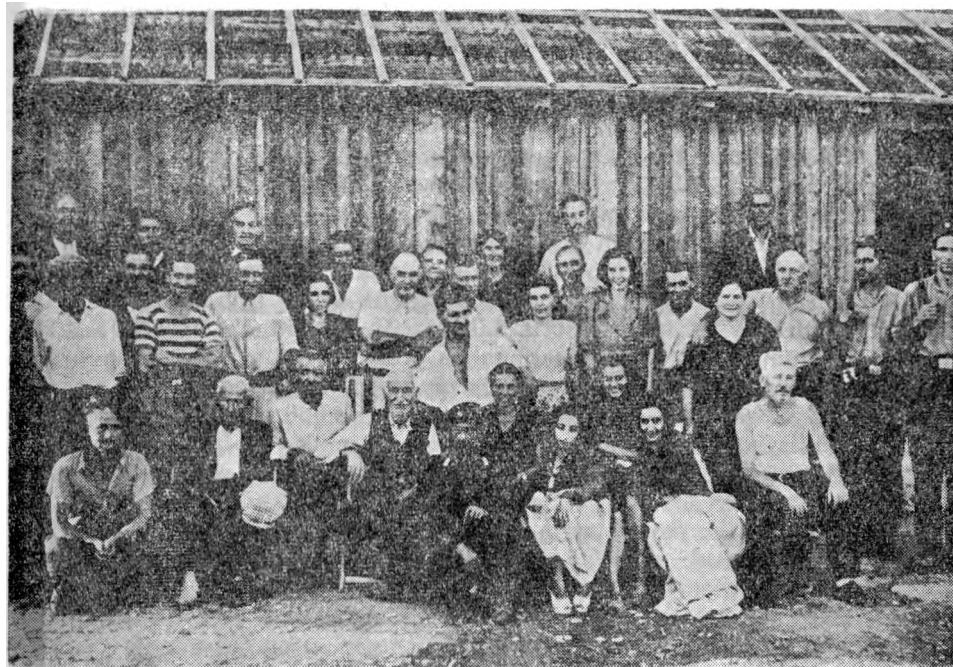
U izvještaju Zapovjedništva oružničkog krila u Omišu od 17. rujna 1943. godine, broj 2084/taj., pored ostalog se navodi:

»U Omišu od 16. ovog mjeseca proglašeno je izvanredno stanje, obzirom da u svim visovima okolice Omiša dominiraju partizani. Uvedeno je strogo zamačenje i sastanak na ulici dozvoljen je samo od 7 pa do 19 sati. I sve ove mjere predostrožnosti nisu imale povoljnog rezultata i morat će se pristupiti još strožijim mjerama. Može se slobodno konstatovati da u Omišu ima preko 90% naklonjeno partizanima. Ranije taj narod bio je protiv okupatora, a sada kada okupatora nema i kada su sinovi tog naroda pozvani da se mirno vrate svojim kućama sada taj narod opet baca krivnju na ustašku upravu. Nije nikad ni u ničem zadovoljan...«

U odnosu na situaciju i stanje u Omišu, u istom izvještaju se navode i mjere koje su poduzete a među kojima:

«•Obzirom na teško stanje u Omišu od strane posadnog zapovjedništva, iznimno stanje. Uhićeno je 11 taoca. (10. rujna 1943.)... 17. rujna posadno Zapovjedništvo Omiš radi mjera opreznosti donjelo je odluku, da se kao taoci ^Jiite još i ostali sumnjivi iz Omiša, pa je tako uhićeno 26 osoba...«

Pored Mosorskog partizanskog odreda djelovale su, u tom vremenu, na području Mosora još 4. splitska brigada te 9. i 10. brigada 20. divizije. U odnosu na plan i zamisao borbenih akcija neprijatelja, postavljeno im je u zadatak onemogućiti ovladavanje Jadranskom obalom i odsjeći njemačke jedi-

Uhapšeni taoci u Omišu

nic< na obali od jedinica u zaleđu, onemogućiti vezu komandiranja i suradnje kr°Z aktivna borbena djelovanja, nanositi neprijatelju udarce i gubitke svugdje gdje se pojavi. Ne dozvoliti neprijatelju da koristi komunikacije koje vode od Jadrana prema unutrašnjosti.

Na osnovu naprijed navedenog plana Vrhovnog štaba, kao i Glavnog štaba za Hrvatsku, Štab 8. dalmatinskog korpusa obrazovao je jedinice za samostalne akcije i postavio im konkretne zadatke. Prema tim zadacima MPO vodio borbe s njemačko-ustaškim snagama oko Omiša i to vrlo uspješno, neposredno prije nego je počela VI neprijateljska ofanziva. To se bar djelomično može pročitati u jednom od izvještaja Velike župe Cetina:

»17. listopada oko 18 sati partizani su napali naše i njemačke odrede kod položaja «Gradac» — 5. km. od Omiša — kojom su prigodom onesposobljena dva tenka, jedan njemački vojnik je smrtno pogođen, te tri lakše

ranjena, dok su partizani izgubili jedan poljski top od 105 mm. Istog dana su partizani napali njemački odred, te je jedan vojnik smrtno pogođen u glavu. Dana 18. listopada partizani su napali i zarobili kod sela Naklice jednog ustašu, dok je u borbi poginuo jedan domobran, jedan teže ranjen a tri lakše ranjena.«

I u izvještaju Kotarske oblasti Split od 25. listopada 1943. godine navodi se o borbi kod sela Gata u kojem se pored ostalog navodi:

>»17. listopada 1943. u 6 sati 26. ustaška djelatna bojna iz Omiša otišla je sa 20 ljudi s jednim dočasnikom skupa sa njemačkim vojnicima, koji su došli iz Splita, s bornim kolima, dva tenka u jačini od 50 ljudi te su nastavili akciju protiv pobunjenika prema brdu »Gradac« ispod sela Gata, občina Priko-Poljica, udaljeno od Omiša 5 km, nastavili strojopuščanu vatru, kao i sa bacačima. Od bacača bio je njemački tenk pogođen u lance i onesposobljen ... Istog dana u 7 sati kod crkve »Sv. Jurja« nad Gradcom Njemci pomoću Ustaša su pobunjenicima zarobili jedan poljski top kal. 101/2 cm., bez zatvarača... Prilikom te borbe bili su tri njemačka vojnika po glavi i rukama pogođeni...«

Ovog je dana (18. X), u borbi kod Naklica, poginula jedna desetina boraca iz 1. čete 2. bataljona MPO. Među poginulima su bili i neki omladinci i predratni komunista Stipe Perlain iz Splita.

O borbama kod sela Naklice u izvještaju Kotarske oblasti Split od 25. listopada 1943. godine piše:

18. listopada 1943. u 1 sat od 3. brojne 1. dom. dobrovoljačke pukovnije iz Omiša otišlo je 70 ljudi, a od 26. Ustaške djelatne bojne iz Omiša otišlo je sa zapovjednikom poručnikom Kardunom od 3 bojne u svrhu poduzimanja terenske akcije protiv pobunjenika u pravcu Naklica i brda Gradac. U 3 sata partizani su iz zasjede iznenadili ustašu Škarica Milana rodom iz Podgrađa, te ga razoružali i sobom odveli. Tom prilikom od bacača bio je domobran Zubac Gavro na brdu Gradac smrtno pogođen, jer ga je bacač na više komada raznio. Isti domobran je bio na službi kod 9. sat. iste bojne.

Partizanima je prema saznanju došla pomoć iz Zadvarja, te su sa nadmoćnom snagom obkolili domobrane i ustaše, ali su Njemci sa brda poviše »Gradca« junački branili i strojopuščanom paljbom i bacačima, da su se od 50 ljudi sa cijelim oružjem spasili i povratili se istog dana i 20 sati za Omiš prema Splitu, a kad su Njemci otvorili pravac za odstupanje, spasili su se svi domobrani i ustaše. Tom prilikom su bila tri domobrana lakše povrijeđena, a 1 teže...*>

U naprijed navedenom izvještaju VZC se nadalje konstatira:

»1. Prema saznanju u okolini Omiša nalazi se 3—4000 partizana naoružanih modernim oružjem.

2. Dana 4. listopada prenjela je ova župa svoje sjedište iz Omiša u Split kojom je prigodom činovništvo ove župe odputovalo u Split radi nastupa nove dužnosti. Isto tako preselila je u Split i kotarska oblast, župska redarstvena oblast i tehnički odjeljak sa svojim činovništvom.«

Prodor Nijemaca iz Splita za Omiš, u predjelu Krila-Jesenica jedan je motorni brod, vlasništvo Instituta iz Splita, korišten za potrebe partizanskih jedinica. Plovio je na relaciji Supetar (na otoku Braču) — Krilo. Kada je 14. listopada 1943. godine (poslije podne) plovio iz Supetra, napali su ga Njemci i vatrom prisilili da pristane u Krilo. Njemački su vojnici na brodu zatekli

upravitelja broda Antu Rakuljića, koji je bio ranjen, dvojicu partizana i dvije drugarice od kojih je jedna bila pred porodom. Partizane su Nijemci odveli u pravcu Splita, a ostale su pustili.

U vezi ovog događaja u nedjeljnom izvještaju VZC, za vrijeme od 11. listopada 1943. godine, pod točkom 2. se navodi:

»Dana 14. listopada oko 4 sata njemačke su čete kod Krila, občina Po-ljica, kotar Split, otvorili strojno pušcanu vatru na jedan motorni čamac, koji je bio prisiljen time doploviti u Krilo. U čamcu su bile dvije nepoznate žene, dva partizana i upravljač motora, koji je ranjen u nogu. Partizani su zadržani, a ostali pušteni na slobodu.«³⁰⁶

BORBE ODREDA POTKRAJ 1943.

U toku VI neprijateljske ofenzive akcije neprijatelja su bile usmjerene po raznim pravcima koje su branile slijedeće partizanske jedinice.

Pravac koji vodi od Zrnovnice preko Tugara, Gata i dalje prema Košta-njima i Podgrađu, obuhvaćajući obližnje grebene, branili su dijelovi Posad-nog bataljona (predio Peruna) a na dijelu zemljišta u blizini sela Sitno Gornje i Srinjine na položajima je bio 1. bataljon MPO.

Desmo od 1. bataljona, u blizini Sitna Gornjeg, dominantne visove branio je 3. bataljon.

Pravac koji vodi s terena Dugopolje—Kotlenice i dalje ka selu Dolac Donji, uključujući i visove koji obuhvaćaju greben Mosora od Debelog brda do Lju-tog kamena, branio je 4. bataljon.

Pravac Omiš—Gata, položaje u predjelu Gradca i visova Babnjače i teren oko Naklica, branio je 2. bataljon MPO. Na pomenutim pravcima borbeno su aktivne glavne snage 7. SS divizije »Prinz Eugen«, uz podršku artiljerije i avijacije.

Sva svoja ofanzivna djelovanja neprijatelj je primjenjivao danju, a u toku noći zadržavao se na dostignutim linijama i to vrijeme koristio za odmor i potrebne smjene jedinica. Na njemačke jedinice vršeni su prepadi, pa i napadi na pojedine objekte ne samo u cilju uznemiravanja, već i nanošenja gubitaka.

Prva dva dana borbenih aktivnosti, 6. i 7. studenoga 1943. godine, vođeni su žestoki borbeni okršaji za dominantne visove na svim pravcima. Bilo je više primjera da su pojedini položaji više puta prelazili iz posjeda partizanskih jedinica u posjed Nijemaca, i obratno, a bilo je i dosta obostranih, ne tako malih gubitaka.

Bilo je i izuzetaka kada je riječ o vremenu napada. Tako se prve noći, od 6. na 7. studenoga, jedna specijalno obučena planinska jedinica, koristeći povoljno zemljište i domaće ustaše kao vodiče, na spojevima partizanskih jedinica uspjela ubaciti iza leđa 3. čete 4. bataljona. Međutim, bila je na vri-jeme otkrivena i napadnuta. Grupa od oko 30 njemačkih vojnika spašavala se bježanjem.

Pismena sjećanja Jure Rakuljića i Marina Rakuljića. R. Kokić. Isto. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, str. 541—546, str. 573—575. Zbornik VII, tom V, knj. 19, str. 137, 143—145, 163—170, 178, 183. i 191. AVII, arhiv NOB, reg. br. 54/1-1, k. 705. Isto, arhiv NDH, reg. br. 40/4-1, k. 80.

Sličan se događaj zbio i na spoju između jedinica 3. i 4. bataljona Mosorskog partizanskog odreda, kada je desetak njemačkih alpinista pokušalo, savladavanjem litice u predjelu Debelog brda, iznenaditi 3. četu 4. bataljona. Otkrili su ih terenski radnici. Zajedno s borcima 3. čete napali su neprijatelja, i to ne s oružjem već kamenjem, tako da je i ovaj neprijateljski pokušaj završio neuspjehom i uz gubitke.

Interesantna se manifestacija održala već prvog dana napada njemačkih jedinica na položaje MPO na području Mosora. Toga je dana KK KPH Omiša organizirao priredbu u čast proslave Oktobarske revolucije. Priredba je održana u zgradi Osnovne škole u selu Smolonje. Prisustvovao je veći broj mjestana iz Smolonja, Zvečanja, Ostrvice i iz ostalih susjednih sela.

Od samog početka napada njemačkih jedinica, položaji boraca MPO su bili od posebne važnosti kako za jedinicu koja je određeni položaj branila, tako i za susjedne i druge jedinice. Tako na primjer, ako je trebalo osigurati bok ili izvlačenje neke jedinice iz borbe i slično, onda su se takvi položaji morali držati bez obzira na gubitke. Ili, ako je trebalo u noćnom napadu (jurišu) zauzeti određeni vis, kako bi se drugoj jedinici osigurao povoljniji položaj i bolji uvjeti za obranu, često se moralo više puta napadati da bi se postavljeni zadatak izvršio. U svim takvim situacijama bilo je više primjera lične hrabrosti i primjernog držanja boraca i starješina, grupa, pa i čitavih jedinica iz sastava MPO.

U borbama koje je vodio 1. bataljon s njemačkim jedinicama na položajima u blizini Sitna Donjeg, neprijatelj je uspio odbaciti 3. četu 1. bataljona s kote 407 i ovladati okolnim terenom. Stab 1. bataljona dobio je zadatak, od Štaba Odreda, da u toku noći izbací neprijatelja s te kote. Noću od 6. na 7. studenoga 1943. godine, zamjenik komandanta 1. bataljona Marin Sinković otišao je s 3. četom na neprijateljske položaje. Od samog početka napada borci 3. čete dočekani su jakim vatrom. I pored više pokušaja ne samo što četa nije izvršila postavljeni zadatak, nego je pred zoru teško ranjen i zamjenik komandanta Marin Sinković. Zbog otkrivenog dijela zemljišta nije ga se moglo izvlačiti, pa su ga, nedaleko od njemačkih položaja, bolničarka i vodni delegat Uroš Kolimbatović sklonili i dobro zamaskirali u kamenjaru. Uz ranjenog Šinkovića ostali su bolničarka i vodni delegat sve do navečer, kada je prebačen do bolnice. U toku čitavog dana, iako u neposrednoj blizini njemačkih položaja, ranjeni zamjenik komandanta, kome je zrno od puščanog metka prošlo kroz tijelo u predjelu želuca, imao je teške bolove. Međutim, i tada se junački držao. Dok je bio pri svijesti, obratio se vodnom delegatu Urošu Kolimbatoviću riječima: »Ako naiđu Nijemci, vi im se oduprite koliko možete i povučite se, a ja imam ručnu bombu koju ću upotrijebiti samo da im nebi živ pao u ruke«.

Pred mrak su došli drugovi po ranjenog Šinkovića i odnijeli su na nosilima tog poznatog borca i junaka s Mosora, koji se isticao hrabrošću i vještinom u rukovođenju jedinicama. Bio je sve do svoje smrti oličenje primjernog starješine, koji se uvijek nalazio u borbenom stroju sa svojim borcima i to tamo gdje je bilo najteže. Marin Sinković je svojim držanjem ulijevao borcima snagu i vjeru u pobjedu. Volio je oko vrata vezati crvenu maramu, na rame staviti puškomitraljez i početi pjesmu. On nije prezao od smrti, već joj je prkosio. I dok su ga njegovi suborci prenosili, iako smrtno ranjen, tražio je da mu pjevaju. Rane su bile isuviše teške, pa je na putu za bolnicu umro.

Zanimljiv događaj odigrao se 2. studenoga 1943. godine u Kotlenicama, zaselak Perići. Njemačka se prethodnica uspjela prebaciti u predio groblja. Jedan njemački vojnik, iz te grupe, izdvojio se i pošao u Perića kuće, gdje je zatekao domaćina. Na našem jeziku naredio im je da svi izađu ispred kuće u dvorište. Petnaestak ljudi, većinom žena, među kojima je bio i terenski radnik iz tog zaseoka Martin Perić, po naređenju pomahnitalog njemačkog vojnika stajalo je u stroju pred kućom. Tada im se njemački vojnik obratio riječima: »Sve ću ja vas postreljati. Već je prošlo petnaest dana kako nisam nikoga ubio. Danas ću se napiti partizanske krvi, ali ih neću tražiti po brdima, kad vas ima tu.« Poslije toga je naredio muškarcima da skinu kape. Kada je Martin Perić skidao kapu, bacio je Nijemcu u lice, uspio ga je uhvatiti i otrgnuti mu pušku iz ruke. Udarcem šake oborio je njemačkog vojnika na zemlju i za to vrijeme sa svojim suseljanima pobjegao u pravcu Liske. Samo zahvaljujući Martinu Periću. njegovoj snalažljivosti i hrabrosti, svi su spašeni od sigurne smrti. I Martinov se brat, Jozo Perić, također iskazao kao hrabar borac u 1. udarnom mosorskom bataljonu, a zatim u 3. dalmatinskoj brigadi, u borbama na Neretvi i Sutjesci. Zbog podviga Martina Perića sigurno bi neprijatelji sve kuće po selu popalili, ali to nisu više mogli iz jednostavnog razloga, jer su to prije njih (3. listopada 1942) učinili četnici popa Đujića.

Njemačke jedinice su uspjele 8. studenoga, na pravcu sela Dugopolje—Kotlenice, potisnuti 4. bataljon MPO i izbiti kod prvih kuća sela Dolac Donji, gdje im je uništen jedan tenk.

I grebenom Mosora, tamo su se branili dijelovi 3. i 4. bataljona, Nijemci su uspjeli izbiti na vis sv. Jure (kota 1318), odakle su nastojali da se što prije prebace u predio Rašeljke i na taj način onemoguće prolaz i vezu između jedinica Mosorskog partizanskog odreda. Neprijateljskim namjerama suprotstavila se 3. četa 3. bataljona, čiji su borci, iako premoreni, u trku zauzimali pojedina uzvišenja odakle su pružali žilav otpor.

Na pravcu Zrnovnica—Tugare—Gata, njemačke jedinice, iz sastava 1. i 2. bataljona 13. puka 7. SS divizije »Prinz Eugen«, uspjele su prednjim dijelovima izbiti pred samo selo Gata, gdje su im borci iz 1. i 2. bataljona pružili vrlo jak otpor. Ove snage su imale namjeru spojiti se s njihovim dijelovima i dijelovima 26. ustaške bojne iz Omiša.

Posebno jači okršaji vođeni su s ustaško-domobranskim i njemačkim jedinicama koje su se pokušale probiti u pravcu Gata i Naklica. Sve te pokušaje ustaša i Nijemaca uspješno su odbili borci iz 1. i 2. čete 2. bataljona MPO, u toku prvog i drugog dana borbe. U borbama je bilo dosta gubitaka na obje strane.

Cijeli dan se vodi uporna i žilava borba 1. i 2. bataljona s neprijateljskim snagama koje nadiru iz Tugara i Omiša prema Gatima. Koristeći se povoljnostima zemljišta, u predjelu Gradca pružen je jaki otpor neprijatelju. Iako izloženi udarima neprijateljske avijacije, artiljerije i vatre streljačkog oružja, uz borbu se čula i pjesma, posebno poslije svakog odbijenog juriša neprijatelja. Ti mladi borci, splitski skojevci, zadivili su svojim držanjem u borbi. Kada im je ponestalo ručnih bombi, neprijateljske vojnike su gađali kamenjem. U borbi za položaje na Gradcu, i ostalim položajima na dijelu gdje su branili prilaze Gatima, poginulo je više grupa boraca. Među njima su bila i braća Altaras iz Splita i predratni komunisti i bivši član KK KPH Omiša komesar čete Stipe Družić.

Da bi se neprijatelju onemogućilo presjeći snage Mosorskog partizanskog odreda, koje su bile u povlačenju ka selima Koštanje—Podgrade i dalje u pravcu Zadvarja, po naređenju Štaba MPO, dio snaga 1. i 3. bataljona prebacuje se na teren omiške Dinare sa zadatkom da onemogući brz prodor neprijateljskih snaga na pravcima Omiš—Svinišće—Kučiće i Omiš—Rogoznica—Dubci.

Uvidjevši pravac povlačenja glavnih snaga MPO, neprijatelj vrši pritisak i pojačava svoje snage, a time i tempo napada na pravcu Gata—Koštanje, s ciljem da odbaci snage MPO na rijeku Cetinu i akcijom bočnih snaga, na pravcima Omiš—Kučiće i Imotski—Zadvarje, uništi partizanske jedinice.

Da bi spriječili brz prodor neprijatelja na pravcu Gata—Zvečanje—Koštanje, po naređenju Štaba MPO, minerski vod na čelu s komandir Vukom Kovačićem, postavio je nagazne mine na cesti Gata—Zvečanje. Na jednu od postavljenih mina, u blizini zaseoka Kuvačići, selo Gata, naišao je 8. studenoga 1943. godine jedan njemački tek, koji je uništen.

Istog dana minerski vod MPO, po naređenju Štaba MPO, vrši pripreme za rušenje Pavić mosta na rijeci Cetini nedaleko od Podgrada. U toku noći od 8. na 9. studenoga most je srušen, iako se nisu prebacile neke od jedinica Mosorskog partizanskog odreda.

Dio snaga MPO prebacio se 9. studenoga 1943. godine na desnu obalu rijeke Cetine i tu, u blizini Pavić mosta, organizira obranu. Ostale snage

1. i 3. bataljona spriječavaju prodor neprijatelja iz pravca Omiša, a dio jedinica vrši prihvrat ostalih jedinica i 4. bataljona koji se povlači od Blata n/C, i u zajednici s 9. brigadom 20. divizije zatvara pravac Šestanovac—Zadvarje. Na ovaj je teren neprijatelj prebacio svježe snage, dijelove 118. lovačke divizije i 92. motoriziranog puka.

Sve snage Mosorskog partizanskog odreda, od 9. do 12. studenoga 1943. godine, bile su skoncentrirane na prostoru Zadvarje—Gornja Brela—Dubci—Kučiće—Pavić most—Slime, gdje su se vodile žestoke borbe s neprijateljskim snagama, koje imaju osnovni cilj da na tako malom prostoru okruže i unište MPO i ostale partizanske jedinice koje su se u tom vremenu zatekle na ovom terenu.

S obzirom na konfiguraciju zemljišta i jak pritisak neprijateljskih snaga, a posebno u predjelu Pavić mosta i na pravcu od Piska prema Dubcima, MPO je bio u veoma nepovoljnoj situaciji. Pored lošeg položaja u kojem se nalazio, veliku boljku predstavljala je iscrpljenost boraca nakon neprekidnih četverodnevnih borbi. Svaki od položaja, kojeg su držale jedinice MPO, bio je od naročite važnosti za Odred u cjelini.

Kao i u svim ranijim borbama, od početka VI neprijateljske ofanzive na području Mosora i na ovim položajima, bilo je niz podviga i junačkog držanja pojedinih jedinica, boraca i starješina.

Posebno žestoke borbe su se vodile na predjelu Pavić mosta, gdje su njemačke jedinice pod svaku cijenu nastojale osposobiti prelaz preko rijeke Cetine radi prebacivanja motoriziranih dijelova svojih snaga na lijevu obalu.

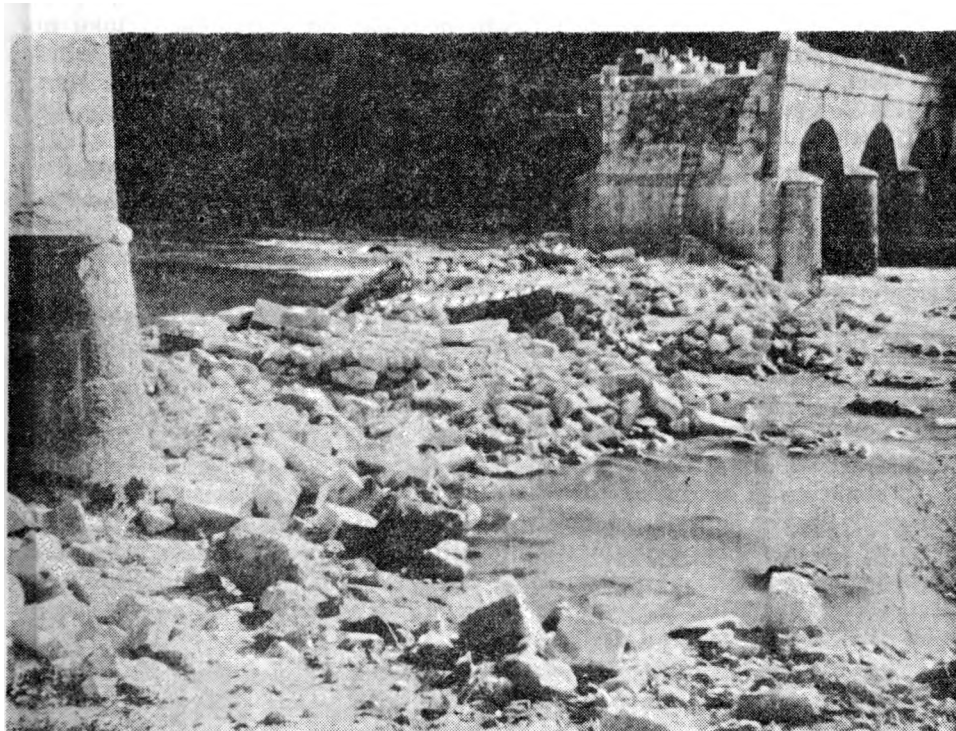
Bilo je više primjera hrabrosti boraca, ali je od svih svakako najupečatljiviji podvig komandira 3. čete 2. bataljona MPO Ivana Perčića-Krilca koji se i ranije isticao u borbama u toku IV i V neprijateljske ofanzive, na Neretvi i Sutjesci. I ovdje, na lijevoj obali Cetine, iznad Pavić mosta, branio je položaje s borcima svoje čete. U borbi je komandir Krilac uzeo puško-

rnitraljez od nišandžije i tukao je neprijatelja, ne dozvolivši mu da se prebaci preko rijeke. Da bi bio što efikasniji, stalno se mijenjao položaj nanoseći neprijatelju gubitke. Ubio je tada oko 25 neprijateljskih vojnika, ali je 10. studenoga 1943. godine u borbi i sam poginuo, s još desetak svojih boraca.

O podvigu omladinca-komuniste Ivana Perčića-Krilca govorio je delegat MPO, rukovodilac SKOJ-a Marin Reić na Konferenciji USAOH-a za Dalmaciju, koja je održana 15. prosinca 1943. godine u Bolu na otoku Braču.

BORBE U RAJONU DUBCI

Kada su se jedinice Mosorskog partizanskog odreda bile prisiljene povući, zbog pritiska jačih snaga neprijatelja iz pravca Zadvarja, organizira se obrana u predjelu Dubaca. Bilo je više primjera da su neke jedinice, samo zahvaljujući podvizima svojih boraca, uspjele održati branjene položaje.

Razrušeni Pavića most

Među takvim jedinicama bila je i 3. četa 3. bataljona, koja je branila položaje na Dubcima. Jedinica je branila pravac iz Omiša preko sela Lokva Rogoznica—Mimice—Pisak za Dubce. Na tom je pravcu neprijatelj usmjerio motorizirane jedinice, čiji je cilj bio da što prije izbiju na Dubce i onemoguću izvlačenje partizanskih jedinica u pravcu Donja Brela—Makarska. Neprijatelju nije pošlo za rukom ostvariti tu zamisao, jer su borci 3. čete 3.

bataljona, u čijem je sastavu bio i poznati borac Veljko Tafra-Šicko koji se ni ovog puta nije odvajao od svoje protivtenkovske puške, zaustavili napad. Šicko je, uz pomoć svojih drugova i Komande čete koja se nalazila uz njega, uspio onesposobiti dva njemačka tenka i više motornih vozila. Za čitavo vrijeme obrane položaja na Dubcima u akciji je neprijateljska avijacija i artiljerija. Iako je sve bilo u dimu od eksplozija mina, granata i bombi, položaji su se napustili tek tada kada je uslijedilo naređenje Štaba 26. divizije (tom Štabu je bio potčinjen MPO) za povlačenje. U borbi za Dubce je bilo dosta žrtava, pa i kompletna Komanda čete je bila izbačena iz stroja, ali je i neprijatelj imao dosta gubitaka u živoj sili i motorizaciji.

MPO i 9. brigada vodili su žilavu borbu sa neprijateljskim jedinicama koje su nastojale da se prebace na lijevu obalu rijeke Cetine i ovladaju Omiškom Dinarom, položajima oko Zadvarja i rejonom Dubaca.

Situacija je bila veoma kritična u odnosu na jake neprijateljske snage koje su bile podržane artiljerijom i avijacijom. Zbog višednevnih borbi i iscrpljenosti boraca jedinice MPO su i pored toga pružale veoma žilav otpor neprijatelju i nanosili mu gubitke u ljudstvu i tehnici. I u Odredu je bilo dosta gubitaka i samovolje pojedinaca koji su napuštali svoje jedinice.

O toj situaciji i stanju na položajima koje su držali i branile jedinice MPO i 9. brigade u izvještaju kojeg je 28. studenog dostavio Štab 26. divizije Štabu 8. korpusa, pored ostalog se navodi:

»13. XI. 1943. usljed velikih gubitaka kod Mosorskog odreda odlučili smo da istog prebacimo u Podgoru, gdje da ga sredimo i tako sređena prebacimo u pravcu Vrgorca ...«

Štab 26. divizije pokušava da olakša situaciju kod MPO i 9. brigade te formira udarnu borbenu grupu, sastava: 1. dalmatinska brigada, 11. brigada i Imotski odred, sa zadatkom da noću 14/15. studenog probiju neprijateljski obruč u pravcu Aržana i na taj način omogućiti organizirano povlačenje MPO i 9. dalmatinske brigade. Taj zadatak borbena grupa, zbog jakih neprijateljskih snaga nije mogla izvršiti. Veoma jak pritisak neprijateljskih snaga sa pravca Omiša i Zadvarja prisilio je MPO i 9. brigadu da se uz upornu borbu i pritiskom jakih neprijateljskih snaga povlače u pravcu sela Donja Brela.

Noću od 12. na 13. studenoga 1943. godine, Mosorski partizanski odred se, po naređenju Štaba 26. divizije, povlači u pravcu Donjih Brela i u toku povlačenja na cesti Dubci—Donja Brela organizira postavljanje barikada u čemu angažira veći broj stanovništva toga kraja, kao i terenskih radnika koji su nastavili put s Odredom. To je pomoglo da se, uz borbu i otpor, neprijatelju onemogućiti brz prodor, pa je njegov tempo znatno usporen. Sve ove aktivnosti su pospješile organizirano povlačenje partizanskih jedinica.

U periodu od 6. do 12. studenoga 1943. godine za istaknuti je veliki broj terenskih radnika, odbornika kao i naroda, na pravcu povlačenja MPO, koji su se pridružili borcima u borbi protiv neprijatelja, u pomoći oko ishrane, a posebno omladine koja je na položaju donosila borcima hranu i municiju. Bila je to velika pomoć za starješine i štabove jedinica Mosorskog partizanskog odreda.

Kroz čitavo vrijeme borbenih akcija, od Splita do Dubaca, iskazali su se borci i starješine pozadinskih jedinica MPO, koji su uz sve napore i poteškoće

vršili snabdijevanje i zbrinjavanje jedinica. S punom odgovornošću i sposobnošću izvršavale su pozadinske jedinice važne zadatke.

Dok su se vodile oštre borbe u području Dubaca, dovezena je hrana, municija, odjeća i obuća, koju su komesar Odreda Ratomir Kokić i intendant Anđelko Marušić prebacili brodovima s otoka Visa do Baške Vode. Bio je to dio kontingenta savezničke pomoći našoj Narodnooslobodilačkoj vojsci. Svakom borcu je na položaju dodijeljen suhi obrok, koji se sastojao od jedne mesne konzerve i pola kilograma bijelog kruha, dok je svaki pušač dobio po deset komada cigareta.

Bilo je više primjera da su bolničarke, i po cijenu svog vlastitog života, ukazivale pomoć svojim drugovima, izvlačile ih iz borbe i slično. Ništa manji nisu bili napori boraca koji su ranjene drugarice i drugove odnosili s položaja do previjališta, ambulante ili bolnice.

U borbama od 6. do 12. studenoga 1943. godine, iz Odreda je poginulo 25 boraca i starješina, 65 ih je ranjeno, a 50 nestalo. Prema jednoj procjeni, neprijatelj je imao oko 150 vojnika izbačenih iz stroja.³⁰⁷

PREBACIVANJE ODREDA U PODGORU I REORGANIZACIJA

Nakon povlačenja iz Dubaca u Bašku Vodu, Mosorski partizanski odred se podijelio u dvije grupe. U prvoj grupi Štab MPO, s prištapskim jedinicama, bolnicom i 1. bataljonom, prebacio se u selo Bast i nakon kraćeg zadržavanja, od 12. na 13. studenoga 1943. godine, po veoma mrkloj noći, teškom i strmom terenu, po pješačkoj stazi (prtini), grupa maršom preko planine Biokovo prelazi u Podgoru.

U toku kretanja preko Biokova, grupu su u ranim jutarnjim satima primijetile ustaše iz Makarske (Makarsku su još uvijek držale u svojim rukama ustaše). Osmotрили su kolonu MPO u pokretu i otvorili vatru iz artiljerijskog oruđa i minobacača, ali bez ikakvih rezultata.

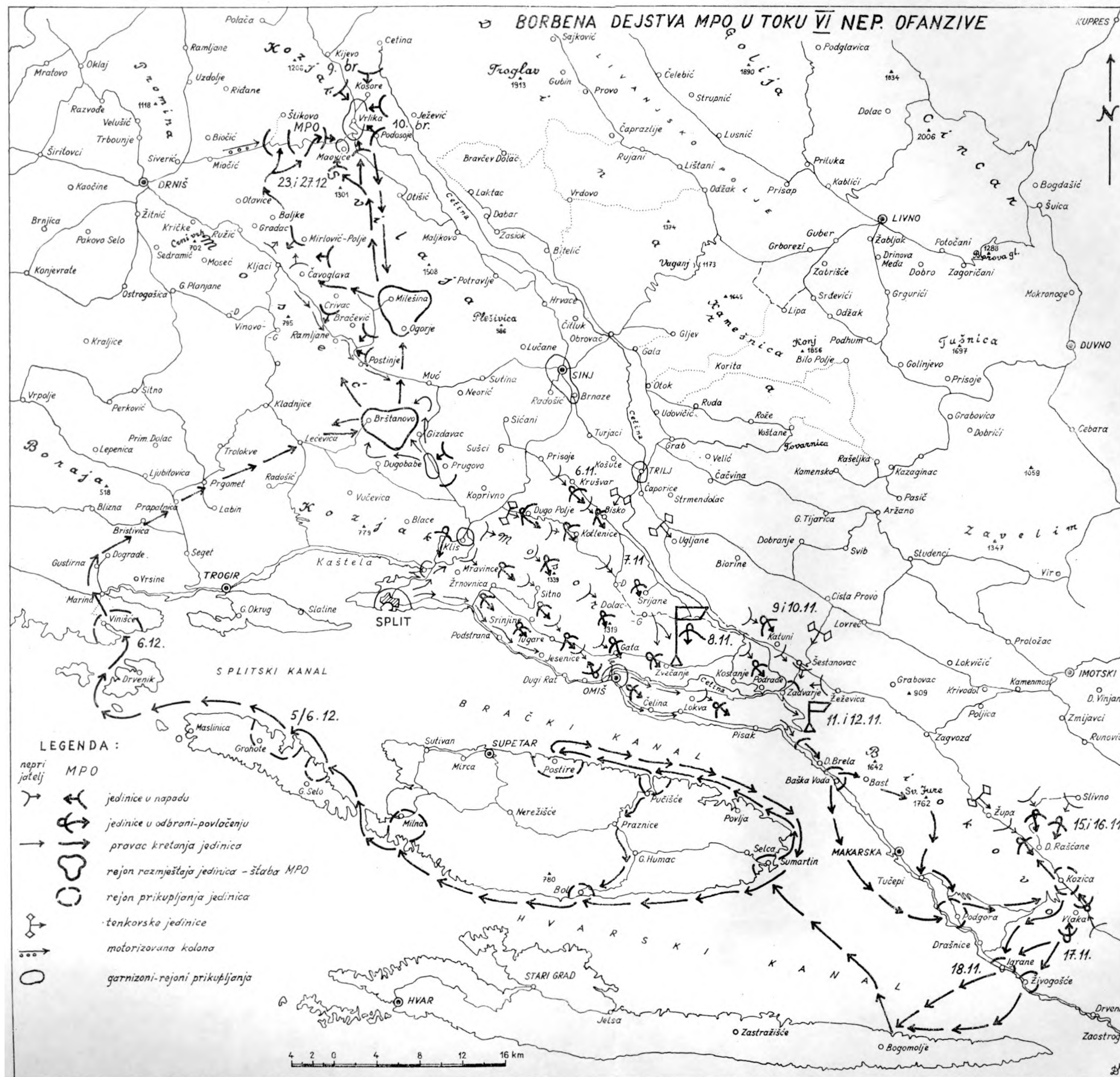
Druga grupa, koju su sačinjavale ostale jedinice MPO (2. 3. i 4. bataljon), iste je noći prevezena brodovima iz Baške Vode do Podgore.

Kada se MPO okupio u Podgori, to je bilo njegovo prvo odvajanje od neprijatelja, izvan neposrednog borbenog dodira. Predah je iskorišten za niz praktičnih radnji i mjera. Dva dana, 13. i 14. studenoga 1943. godine, koliko se Mosorski partizanski odred zadržao u Podgori, iskorišteni su za organizacijsko-formacijsku i kadrovsku reorganizaciju. Poslije tolikih danonoćnih borbenih okršaja, Odred je imao veliki broj izbačenih vojnika iz stroja, što je, pored ostalih okolnosti, utjecalo na reorganizaciju jedinice.

Činjenica velikog broja ranjenih, poginulih i nestalih, ruzultirala je da se Odred reorganizira od četiri na tri bataljona. U 1. i 2. bataljonu su postavljene nove starješine na upražnjena mjesta a jedinice su popunjene borcima, dok je od 3. i 4. bataljona formiran 3. bataljon MPO.

Samo su djelomično izvršene popune sastava Štaba Mosorskog partizanskog odreda. I dalje je komandant Odreda Nikola Garača, na dužnosti za-

Pismena sjećanja M. Križana, M. Cečuka, P. Bosančića, J. Juranića, M. Plazibata, S. Katić, M. Marušić, R. Pavele, P. Novakovića-Pješe, U. Kolimbatovića, J. Lelas-Salavija, Isto. R. Kokić, Isto. D. Meštenek, Isto. Prilozi za Kronologiju MPO (kod autora). Zbornik VII, tom V, knj. 21, str. 523—525. Oslobođilački rat naroda Jugoslavije 1941—1945, knjiga prva, str. 574-577.

mjenika komandanta je Jakiša Baučić-Brko, a politički komesar Ratomir Kokić. Za zamjenika politkomesara imenovan je Mladen Marušić, dok je obavještajni oficir i dalje Ranko Pavela. Ante Buzatov je omladinski rukovodilac, intendant je Ivan Lukin, upravitelj bolnice i nadalje dr Mario Calogiera kao i sekretar Štaba Kruno Jakasović.

Na dužnostima u prištapskim jedinicama su slijedeće starješine. Komandir Pratećeg voda je Marin Stipić, a vodni delegat Romano Milić. U vodu za vezu na dužnosti komandira je postavljen Mijo Stanić, radiotelegrafista je Ante Mandić, ekonom i brijač Ivan Tukić, a kuharica je bila File Luetić. Mirko »Krajišnik« je i nadalje komandir kurira, u kojoj su grupi još Šime Roguljić, Josip Velić, Ante Popovac, Ante Petrić, Bruno Cečuk, Pere Kovačević, Ivan Simleša, Vlado Bačić, Anđelko Šilić i Joko Punda.

Na dužnost komandanta Štaba 1. bataljona postavljen je Petar Balaban, zamjenik komandanta je Vlado Mimica, politkomesar je i dalje Anđo Gabelić, njegov zamjenik je sada Đuro Pejković. Obavještajni oficir je Bruno Tomasović, intendant Milan Lelas, za omladinskog rukovodioca imenovan je Grgo Elez, za referenta saniteta Marija Prizmić, a sekretar Štaba i nadalje je Ajša Bilić. Kuriri su Ante Cečuk-Tonči i Berislav Kos.

U 1. četi 1. bataljona komandir je i dalje Srećko Miličević, ali je zamjenik komandira Josip Pocija. Za politkomesara imenovan je Đorđe Jovanović-Alpar, a za zamjenika politkomesara Dušan Sarađa.

Potpuno isti starješinski sastav ostaje u 2. četi 1. bataljona. Komandir je Lovre Reić, njegov zamjenik Spiro Lelas, politkomesar je Nikola Samardžija, a zamjenik politkomesara Dalibor Čulić.

Na dužnosti komandira 3. čete 1. bataljona ostaje Ante Ban, ali je sada novi zamjenik komandira Ante Bečić. Politkomesar je i dalje Berislav Rožić, a za zamjenika politkomesara imenovan je Simun Roško.

U Štabu 2. bataljona male izmjene. Komandant je i dalje Venko Mimica, a umjesto Hrvoja Krstulovića na dužnosti zamjenika komandanta imenovan je Ivo Bulić. Politkomesar ostaje Vjeko Dumičić, kao i zamjenik politkomesara Ante Škole. Obavještajni oficir je Ante Gabrić, intendant Mirko Perišić, omladinski rukovodilac Mirko Roje, referent saniteta Matija Kružičević, dok je za sekretara Štaba imenovan Nikola Miličević.

Komandir 1. čete 2. bataljona sada je Mirko Manojlović, zamjenik komandira je Ante Jurlin, politkomesar Dinko Fistanić, a zamjenik politkomesara Vinko Tomić.

U 2. četi 2. bataljona stari starješinski sastav. Komandir je Mijo Šaban, zamjenik komandira Milan Marušić, politkomesar Frane Ganza i zamjenik polikomesara Milan Jurišić.

Za komandira 3. čete 2. bataljona imenovan je Ante Šarić, zamjenik komandira ostaje Tonko Rogošić, politkomesar je Lenko Milković i zamjenik politkomesara Ivan Buzov.

Sastav Štaba 3. bataljona je doživio najviše promjena. Za komandanta je postavljen Marko Križan, zamjenik komandanta je Josip Jelić, politkomesar Božo Dožder-Laura, zamjenik politkomesar Božo Čulić, obavještajni oficir je Petar Tadinac, intendant i dalje ostaje Roko Tente, omladinski rukovodilac je Jozef Danon, referent saniteta ostaje Marija Lelas, dok je sekretar Štaba Nikša Pastar. Kuriri su Zvonko Culić i Ante Tvrde.

Na dužnosti komandira 1. čete 3. bataljona ostaje i dalje Mate Pezelj, ali se mijenjaju ostale starješine. Zamjenik komandira je sada Mate Brkić, politkomesar Berislav Jaman i zamjenik politkomesara Ivo Rudić.

2. četi 3. bataljona izmijenjen je čitav starješinski sastav. Za komandira je postavljen Mirko Plazibat-Volko, zamjenik komandira je Jozo Rogošić-Joko, politkomesar Miško Gabrilo, a zamjenik politkomesara Pavao Smajić.

Ista je situacija i u 3. četi 3. bataljona. Za komandira je imenovan Petar Bosančić, za zamjenika komandira određen je Mate Čečuk, politkomesar je Marko Kalajzić, a zamjenik politkomesara Mirko Petrić.

Naprijed navedena postavljenja starješina, na određene dužnosti u Mosorskom partizanskom odred, za neke su bila privremena zbog premještaja u druge jedinice ili zbog odlaska u bolnice. Otuda su moguće izvjesne razlike, naročito za one koji se nisu više vratili u Odred. Posebno se to odnosi na starješine koje su premještene, ili su po izlasku iz bolnice ostale, u mornaričkim jedinicama Narodnooslobodilačke vojske.

BORBE KOD KOZICE I PREBACIVANJE NA OTOKE

Poslije izvršene reorganizacije, Odred se nije dugo zadržao u Podgori, pošto su njemačke jedinice i dalje vršile snažan pritisak prema obali. Zbog toga Nijemci dovode svježe snage iz unutrašnjosti, a posebno iz pravaca koji vode od Imotskog, Mostara i Vrgorca. S obzirom na takvu situaciju, Stab 26. dalmatinske divizije naređuje Štabu Mosorskog partizanskog odreda da se prebaci u područje Kozice i da s ostalim jedinicama spriječi brzi prodor neprijatelja iz pravca Imotskog i Vrgorca.

Poslije primljenog naređenja (još uvijek je MPO bio potčinjen Štabu 26. dalmatinske divizije), izvršen je 15. studenoga usiljeni marš iz Podgore, a istog je dana Odred stigao u selo Kozice gdje je imao susret s dijelovima 1. dalmatinske brigade. Među borcima te proslavljene dalmatinske partizanske jedinice bilo je drugarica i drugova koji su iz mosorskih jedinica prešli u njen sastav. Susreti starih boraca i poznanika bili su dirljivi. Pošto je situacija iz pravca Vrgorca bila teška, zbog prodora jačih i svježih njemačkih snaga, dio boraca, iz sastava MPO, upućen je kao pojačanje 11. brigadi koja je branila pravac Vrgorac—Kozice, a dio snaga (3. bataljon MPO) je upućen na obranu pravca koji vodi iz Imotskog prema obali.

Od 15. do 17. studenoga 1943. godine, u širem području raskrižja putova sela Kozice, vode se odlučne borbe za svako uzvišenje, položaj i naselje. U borbama ima gubitaka na objema stranama, a naročito kod neprijatelja koji je nadirao iz pravca Vrgorca. Neprijatelj je imao 7 poginulih i 12 ranjenih vojnika, a ubijeno je i sedam njemačkih konja. Iz sastava 1. bataljona MPO ranjena su dvojica boraca.

Posljednjeg dana borbe, a neposredno prije pokreta prema obali, zbio se jedan vrlo nezgodan slučaj. Kada su se borci 1. čete 3. bataljona okupili oko kazana u selu Gornje Raščane, za vrijeme podjele obroka (dijelila se tvrdo kuhana pura s jednim komadom mesa), jednom od nišandžija puškomitraljeza (»šarca«) odvrnuo se vijak na remeniku, pa mu je puškomitraljez pao na pločnik. Tom prilikom je došlo do samoopaljenja nekoliko metaka od kojih

su bile ranjene tri drugarice. Slučaj se dogodio u nezgodno vrijeme, prije samog povlačenja, što je prouzročilo dosta poteškoća u toku noćnog marša po strmom terenu i jakoj pomrčini.

Ocijenivši situaciju i stanje na položajima, koje je branio MPO, nezadovoljavajućim, isto tako uvidjevši da svi pokušaji prebacivanja Odreda preko Aržana na teren Mostara ostaju bezuspješni. Štab 26. divizije donosi odluku da se Mosorski partizanski odred povuče u luke Igrane i Zivogošće, a iz luka da se brodovima preveze na otoke Brač i Hvar.

Izvršavajući odluku Štaba 26. dalmatinske divizije, Štab MPO izdaje jedinicama naređenje za povlačenje. Odred je iz Kozice krenuo noću od 17. na 18. studenoga 1943. godine. Kada su se jedinice povlačile, ostala je nezaboravna slika ispraćaja u mjestima kroz koja je Odred prolazio. Većinom stariji ljudi i žene dočekivali su borce i nudili im smokve, rakiju, vino i sve ono što su imali, poželivši im uspjeha u borbi.

Najteži dio puta bio je od sela Dragljane, preko sela Vlaka (zaseok Brikva) do morske obale, i luka u Igranima i Zivogošću. Teškoće su prouzročile velika strmina, pomrčina, umor i iscrpljenost od borbi i marša. Pored toga, Mosorski partizanski odred je bio zaštitnica ostalih jedinica tako da se ispred njemačkih jedinica posljednji povlačio, a nakon toga preostalo je još ukrcavanje u brodove i prebacivanje do otoka Hvara. Sve je to zahtijevalo brzinu, kako neprijatelj ne bi osujetio izvršenje plana. Ipak se Odred uspio do svanuća prebaciti u luke gdje su čekali brodovi, ukrkali se i otplovili.

Jedino se nisu mogla prevesti tovarna grla, konji, mazge i druga stoka koja je u toku VI neprijateljske ofenzive sve potrebno prenosila, od oružja do kuhinjskog kazana. Iako teška srca, stoka se morala pobiti da ne bi pala u ruke neprijatelju. Pošto je narod toga kraja još prije upućen u zbjeg, na terenu nikoga nije bilo kome bi se mogla predati stoka.

Prebacivanje Mosorskog partizanskog odreda s kopna na otok Hvar nije išlo tako glatko. Brodovi koji su prevozili ljudstvo su bili pretrpam, more je bilo nemirno od velikog vjetrova (juga), a brodovi koji su se zadnji otisnuli od obale bili su izloženi neprijateljskoj vatri.

Po iskrcavanju na otok Hvar, jedinice Odreda su razmještene u Sućurju, Bogomolju i drugim naseljenim mjestima. U vrijeme odmora boraca zbio se jedan odista nesvakidašnji događaj.

Dok su se još jedinice Mosorskog partizanskog odreda povlačile iz šireg područja Dubaca, od onih pojedinaca i grupa koje se nisu uspjele povući s Odredom u pravcu Biokova, neki su se vratili u svoja rodna mjesta. Međutim, bilo je onih koji su se kasnije ipak vratili u sastave svojih jedinica. U jednoj grupi boraca i starješina, koja se u toku povlačenja od Dubaca prema Donjim Brelima prebacila odvojeno čamcima na Brač a zatim na Hvar, gdje su se prijavili u Odred, bili su i komandir 1. čete 2. bataljona. Ova trojica su od strane Štaba MPO tretirani kao vojni dezertteri. Kao dezertterima im je pred postrojenim Odredom pročitana presuda kojom su osuđeni na smrt strijeljanjem. Presuda je odmah izvršena.

Danas velika većina preživjelih boraca Odreda jednoglasna je u stavu i mišljenju da je odluka Štaba MPO u ocjeni postupka starješina i donijetoj presudi bila prestroga, jer se svakako ne radi o vojnim dezertterima kako su tada tretirani. Oni su zapravo bili u borbi odsječeni od svoje jedinice, pa su

samostalno tražili putove izlaska iz tadašnje situacije. Kada un se pružila prva prilika, javili su se sami u Odred. Zato danas preživjeli borci Mosorskog partizanskog odreda uglavnom predlažu, da se sva trojica strijeljanih drugova rehabilitiraju, jer se radi o hrabrim borcima i rukovodiocima koji su se kroz borbu u svim dotadašnjim akcijama dokazali.³⁰⁸

STANJE NA MOSORU NAKON POVLAČENJA ODREDA

Povlačenjem MPO s područja Mosora u toku VI neprijateljske ofanzive, KK KPH Omiša donosi odluku da ostane i ilegalno djeluje na ovom terenu, s boravkom u predjelu sela Smolonje, Zvečanje i Ostrvica. Pored članova KK KPH Omiša, ostale su još neke drugarice i drugovi, koji su u Kotarskom komitetu imali razna zaduženja. Među inima su tu bili Reja Aranović-Jakša, na dužnosti stenodaktilografinje, Slavenka Dragošević-Pešić, Ljubo Reljić, Ante Radevenjić, Jure Kružičević i drugi.

Jedna grupa od oko 15 boraca, s komesarom 2. čete 3. bataljona MPO Tadijom Pejковиćem, ostala je u predjelu Podi u vrijeme borbe na Dubcima i povlačenja Odreda prema Donjim Brelima. Grupa se uspjela prebaciti u predio Ljut kod Zečevice. Kasnije je grupi pridošlo još boraca, koji su na tom terenu ostali još u toku borbenih aktivnosti za vrijeme VI neprijateljske ofanzive. Tako je, nedugo zatim oformljena jedinica od 30 boraca, sa komandiriom Brankom Bajićem i političkim komesarom Tadijom Pejковиćem.

Kada je za tu grupu boraca, sada već jedinicu, saznao KK KPH Omiš, pozvao je komesara Tadiju Pejковиća i postavio mu u zadatak da se hitno prebaci sa svojim borcima na teren Mosora, kako bi se osujetile neprijateljske mobilizacije, izvršavali prepadi na neprijateljske garnizone i kako bi jedinica poslužila kao jezgro oko koje bi se okupljali novi dobrovoljci.

U toku pripremama za odlazak na Mosor, sastali su se, u kući Ane Urličića u selu Katuni (zaseok Brdo), Jozo Marušić-Pjesnik i Tadija Pejковиć. Dok su njih dvojica bili na sastanku, njemački vojnici, s ustašama, blokirali su kuću i uhapsili dvojicu drugova, domaćina i kamionima ih sproveli u pravcu Ljubuškog. U toku puta za Ljubuški uspio je pobjeći Tadija Pejковиć i kasnije se pridružiti ostalim borcima u blizini Zečevice, dok su Jozu Marušića-Pjesnika strijeljali.

Poslije ponovnog prikupljanja u području Trogrlića doca, noću od 31. siječnja na 1. veljače 1944. godine, u jednoj pojati, napadnuti su od Nijemaca i ustaša. Odmah na početku napada je poginuo Branko Bajić, a pri pokušaju bijega ubijen je Tadija Pejковиć. Trojica boraca su zarobljena, a ostali su uspjeli pobjeći.

Kakvo je bilo brojno stanje i raspored neprijateljskih jedinica po garnizonima, poslije povlačenja Mosorskog partizanskog odreda, može se vidjeti iz dijela izvještaja kojeg je KK KPH Omiša dostavio OK KPH za srednju Dalmaciju:

»Pošto je naš Mosorski odred bio primoran da se povuče u pravcu Biokova, na sektoru Mosora se nisu zadržale nikakove naše vojne snage, tako

³⁰⁸ Isto, str. 577–578. Zbornik VII, tora. V, knj. 21, str. 529; knj. 23, str. 243; tom VID, knj. 1, str. 298–300. A. Petrić, Isto, AVII, arhiv NOB, reg. br. 117, k. 1603. Kronologija MPO. Pismena sjećanja R. Pavele, M. Marušić, U. Kolimbatovića, J. Juranica i Đ. Pejковиća. Pet-naestodnevni izvještaj Štaba MPO br. 33, dostavljen Stabu XXVI divizije 15 XI 1943.

da neprijatelj iskoristivši odsustvo naših snaga uspostavio garnizone u slijedećim mjestima: U Zrnovnici 150 vojnika; Krilo-Jesenice 100 vojnika; Dugi Rat 100 vojnika; Gata—Gradac 50 vojnika; Ostrvica 200 vojnika; Seoca 20 domaćih ustaša; Blato n/C 70 vojnika; Šestanovac—Zadvarje—Dubci 300 vojnika sa komandom u Zadvarju; Mimice—Lokva Rogoznica 70 vojnika; Kučiće 30 vojnika; Omiš sa Zakučcom 300 vojnika. Svi gore navedeni garnizoni, izuzev Omiša uspostavljeni su poslije ofanzive. Putem patroliranja neprijatelj ima kontrolu nad svim selima našeg kotara. Usljed nepojavljivanja naših snaga na sektoru Mosora neprijatelj se apsolutno sigurno osjeća. Patroliranje vrši sa manjim i jačim snagama od 5 po 30 vojnika...«

U daljnjem dijelu navedenog izvještaja navode se podaci o broju otkrivenih bunkera i količini zaplijenjene vojne opreme, municije, hrane i raznih drugih predmeta koji su bili pohranjeni po kućama simpatizera poslije kapitulacije Italije. Također se u izvještaju pri ocjeni stanja konstatira da neprijatelj, i pored nastojanja, nije uspio dobiti kod narodnih masa koje ne gube revolucionarni duh. Da bi se osigurao utjecaj na mase, a kod neprijatelja izazvala bojazan, traži se od OK KPH za srednju Dalmaciju da se na području Mosora uputi neka od partizanskih jedinica do povratka Mosorskog partizanskog odreda.³⁰⁹

³⁰⁹ J. Lelas-Salavija, Isto. Marija Marušić, Sjećanja.

PREBACIVANJE ODREDA S OTOKA NA KOPNO I BORBE NA MOSEĆU I SVILAJI

Period od 18. studenog do 5. prosinca 1943. godine, u kojem je MPO boravio na otocima Hvaru, Braču i Šolti, iskorišten je za obuku boraca i pripremu jedinica za nove borbene akcije. Organizirale su se i održavale priredbe po selima, a naročito na otoku Šolti. Iskorišteno je još veće povezivanje partizana i naroda, što se odrazilo i na mobilizaciju novih snaga za Narodnooslobodilačku vojsku.

Za vrijeme boravka Odreda na otocima, od strane Štaba iznalazila su se rješenja za ponovno prebacivanje na kopno. Međutim, svi pokušaji da se MPO, ili bar jedan dio njegovih jedinica, prebaci u blizini Mimica ili u druga mjesta na tom dijelu obale (od Mimica do Piska) nisu se mogli realizirati zbog snaga koje je neprijatelj rasporedio od Omiša do Makarske. Zbog toga je donijeta odluka da se MPO prebaci na Marinsko-trogirski sektor. Izvršene su sve potrebne pripreme za osiguranje brodova, određenje pravaca i vremena njihovog kretanja, te mjesta iskrcavanja jedinica na kopno. Kada je sve to utanačeno i osigurano, odmah se pristupilo realizaciji plana prebacivanja MPO s otoka Šolte na kopneni dio obale.

Noću od 5. na 6. prosinca 1943. godine, brodovima iz šoltanske flotile kojima su upravljali braća Vidan, prebacuje se Mosorski partizanski odred na kopno. Ukcrcavanje je izvršeno u Stomorskoj na otoku Solti, a brodovi su po veoma ružnom vremenu prevozili Odred na kopno u predio Vinišće.

Kao i u prethodnom prebacivanju s Brača na Šoltu, bilo je poteškoća sa znakovima raspoznavanja, zbog čega je trebalo dugo čekati za uplovljavanje u luku. I ovog puta, u predjelu Vinišće, iako su izvršene sve potrebne pripreme, utrošeno je dosta vremena na verbalno sporazumijevanje sa stražarom Ivanom Kusturom, dok se nije u potpunosti uvjerio da u brodovima nije nitko drugi nego partizani. Sve to ne bi pričinjavalo neke posebne poteškoće i probleme da se nedaleko od mjesta iskrcavanja nisu nalazili neprijateljski garnizoni, posadne jedinice i patrole. Od naročite je potrebe i važnosti bilo brzo iskrcavanje ljudstva i materijala, da ne bi naišli njemački patrolni brodovi koji su na tom dijelu obale često izviđali. I uz takve teškoće iskr-

ca van je je proteklo u najboljem redu. Svi su borci bili veseli zbog povratka na kopno a od svih najsretniji je bio komandant Nikola Garača-Krajišnik, kome »lokva« nije najbolje »ležala«.

Odmah nakon iskrcavanja jedinica je produžila kretanje, uz potrebne mjere osiguranja, za selo Suhi Dol, a zatim za Bristivicu gdje je Odred prenoćio. Narednog dana, 7. prosinca 1943. godine, Odred u marševskoj koloni nastavlja pokret od Bristovice do Sratoka, gdje je podijeljena hrana i određen odmor. Slijedećeg dana, 8. prosinca 1943. godine, Mosorski partizanski odred nastavlja s maršom i istog dana stiže u Brštanovo. I dok su borci iz sastava 2. i 3. bataljona, sa Štabom i prištapskim dijelovima MPO, razmješteni po kućama, 1. bataljon je upućen u pravcu sela Gizdavca, gdje su dijelovi jedinice zauzeli položaje u predjelu Debelo brdo. Tu je bataljon izvršio pripreme za napad na Gizdovac. U selu su, pored ustaša i domobrana, bile i neke jedinice iz sastava 892. puka 264. njemačke divizije. Prvi bataljon Mosorskog partizanskog odreda napada 12. prosinca na Gizdovac. Borba se vodi cijeli dan, ali neprijatelj pruža jak otpor tako da 1. bataljon nije uspio zauzeti selo, već je primoran da se, uz gubitke od 2 poginula i 2 ranjena borca, povuče u predio Debelog brda.

Nakon neuspjelog napada 1. bataljona na uporište u selu Gizdovac, neprijatelj, uz podršku ostalih jedinica na tom području, 13. prosinca 1943. godine napada 1. bataljon u području Golog brda, uspijeva ga odbaciti i prisiliti na povlačenje u pravcu Muća. Vidjevši namjere neprijatelja. Stab MPO brzo intervenira s ostalim jedinicama i prisiljava neprijatelja da se povuče u Gizdovac.

U vremenu od 15. do 17. prosinca neprijatelj je izvodio borbene akcije protiv Mosorskog partizanskog odreda, čije su jedinice većinom bile na okupu u selu Brštanovo. Napad neprijatelja bio je usmjeren s više pravaca, a najvjerojatnije s osnovnim ciljem da opkoli partizanske jedinice i uništi ih u području Brštanovo—Gizdovac—Muć. Partizanske su jedinice ometale pokrete neprijatelja na pravcu Knin—Drniš—Split, kako bi ih udaljili što dalje od te važne saobraćajnice.

U napadu su bile angažirane jake snage iz sastava 892. puka 264. divizije, koje su se u toku prvog dana borbe (15. XII) uspjele neopaženo prebaciti, u ranim jutarnjim satima, i zauzeti dominantne visove iznad Brštanova. Tako su iznenadile Stab i jedinice MPO, koje su se nalazile razmještene po selu. Neprijateljske, su jedinice svojom pojavom i otvorenim kretanjem po okolnim visovima stvorile zabunu i kod stražara i patrola, koje su mislile da se radi o jedinicama iz MPO. Međutim, kada su neprijateljske jedinice otvorile vatru iz svog oružja u pravcu sela, onda se tek vidjelo o kome se radi i hitno su poduzete odgovarajuće mjere. Samo zahvaljujući prisebnosti i hrabrosti boraca i odlučnosti Štaba MPO, partizanske su se jedinice brzo suprotstavile neprijatelju. Borbe su nastavljene i naredna dva dana (16. i 17. prosinca), kada neprijatelj uvodi u borbu tenkove i drugu borbenu tehniku, uključujući artiljeriju i avijaciju. Time je osigurao prevlast, zbog čega je MPO bio prisiljen da se povuče u pravcu Svilaje i razmjesti jedinice u sela Radunići, Bračevac i Gornje Ogorje.

U borbama koje su vođene od 15. do 17. prosinca 1943. godine poginula su dvojica a ranjen je jedan borac, dok je neprijatelj imao 10 mrtvih i 15 ranjenih vojnika.

U ovom su se periodu zbila dva događaja koja su vezana za Mosorski partizanski odred. Na putu za otok Vis poginula je 14. prosinca Katja Pavišić-Sperac, član Oblasnog NOO-a za Dalmaciju, Izvršnog odbora AFZ-a i drugih niza dužnosti, koje je obavljala u toku NOR-a do svoje prerane smrti. Prilikom prebacivanja brodom za otok Vis, bili su napadnuti od njemačkih aviona i od mitraljeskog kuršuma smrtno je pogođena Katja Pavišić-Sperac. Bila je predratni komunista, učesnik NOR-a od prvih dana oružane borbe na Mosoru. Predvodila je prvu grupu drugarica s područja Mosora na tečaj AFZ-a 7. listopada 1942. godine, koji je održan pri Štabu IV operativne zone. Veliki je njen udio u aktiviranju žena i omladine za narodnooslobodilački pokret, a posebno u aktivnostima oko mobilizacije novih snaga za partizanske jedinice. Na Visu je sahranjena uz sve počasti kao istaknuti borac, komunista i revolucionar, uz oproštajni govor njene ratne drugarice Milke Lasić i plotun iz oružja boraca 26. divizije.

Prva Konferencija USAOH-a za Dalmaciju održana je 15. prosinca 1943. godine u Bolu na otoku Braču. Konferenciji je prisustvovao i delegat Mosorskog partizanskog odreda, rukovodilac SKOJ-a u Odredu, Marin Reič. Pozdravio je prisutne ispred boraca svog Odreda i govorio im je o podvizima u borbama s neprijateljem. Naročito je istakao hrabrost omladinca i komuniste, komandira 3. čete 2. bataljona Ivana Perčića-Krilca.

Po dolasku MPO u područje Ogorja, doktor Mario Calogiera, upravitelj bolnice u Odredu, izvršio je s četiri bolničarke obilazak obitelji i bolesnika po selima i zaseocima toga kraja, pruživši pomoć svima kome je bila potrebna. Taj gest doktora Maria Calogiere veoma je pozitivno odjeknuo kod naroda. Doktor Mario Calogiera je bio oficir u jednoj od jedinica iz sastava talijanske divizije »Bergamo«, ali je nakon kapitulacije Italije prešao na Mosor i prijavio se u Omišku grupu bataljona. Zbog svojih stručnih sposobnosti, i ljudskih vrlina, a posebno zbog svog odnosa prema ranjenicima i bolesnicima, postao je vrlo brzo svima jako blizak. Bio je vrlo aktivan. Tako je organizirao, pri bolnici MPO, u selu Gornje Ogorje tečaj iz sanitetske obuke kojem su, pored bolničarki iz Odreda, prisustvovale i omladinke iz svih susjednih sela.³¹⁰

NAPAD NA NJEMAČKU MOTORIZIRANU KOLONU KOD VRBE I GARNIZON MAOVICE I VRLIKA

Preko obavještajne terenske službe Stab MPO je dobio izvještaj o jednoj njemačkoj jedinici koja će se kretati iz Splita, preko Muća za Drniš. Na osnovu toga se donosi odluka o napadu na tu kolonu. Dogovoreno je da 3. bataljon postavi zasjedu u predjelu sela Vrba, na cesti koja vodi iz Splita preko Muća za Drniš, i da tu napadne njemačku motoriziranu kolonu. Ostala dva bataljona dobila su zadatak osigurati određene pravce kako bi 3. bataljon mogao nesmetano u napad.

U ranim jutarnjim satima 18. prosinca 1943. godine, čula se, a zatim vidjela, neprijateljska kolona. Međutim, ne iz očekujućeg pravca (iz Splita),

³¹⁰ R. Kokić, Isto. Zbornik **VN**, tom. V, knj. 21, str. 529; knj. 23, str. 243. Isto, tom VIII, knj. 1, str. 298–300. AVII, arhiv NOB, reg. br. 13/2, k. 529; reg. br. 1/7, k. 1603. D. Gizdić, Isto, str. 777. Operativni izvještaj Štaba MPO, dostavljen Štabu Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije dana 1. I 1944.

već iz pravca Drniša prema Splitu. Kada je kolona došla u predio zasjede, napadnuta je od boraca 3. bataljona. U motoriziranoj koloni se nalazilo 30 kamiona natovarenih živežnim namirnicama, koje su prevozili iz Drniša za Split. U pratnji je bio jedan odred Nijemaca iz sastava 892. puka 264. divizije. Neprijateljski su vojnici prihvatili borbu koja je trajala čitav dan. Ipak, Nijemci su bili prisiljeni povući se kamionima u pravcu Drniša, uz gubitke od 2 poginula i 6 zarobljenih vojnika. Treći bataljon tog dana nije imao gubitaka.

Jače neprijateljske snage napale su 19. prosinca 1943. godine jedinice MPO u području Vrbe i Muća, najvjerojatnije s ciljem da se osigura prolaz kamionima u pravcu Splita. Naročito jak pritisak je neprijatelj vršio u blizini Vrbe, gdje se na položajima nalazio 3. bataljon. Tek poslije tri dana borbe, po pristizanju jačih snaga neprijatelja, kolona njemačkih kamiona se uspjela probiti u pravcu Splita uz 64 mrtva, među kojima je bio i jedan oficir i tri podoficira. U borbi su ranjena 82 neprijateljska vojnika. Od boraca Mosorskog partizanskog odreda 3 su poginula, 6 ih je ranjeno a 3 su nestala (zarobljena).

U toku borbe, na području Vrba—Muć, iskazao se odnosom prema partizanima narod ovog kraja. Posebno stanovnici sela Gornjeg i Donjeg Ogorja i Milešina, koji su ne samo dobrovoljno davali, nego su i donosili hranu borcima na položaje. Naročito je bio blizak odnos seljaka s borcima 3. bataljona, koji je u toj borbi ponio i najveći teret.

Na osnovu dobivenog naređenja od Štaba Grupe partizanskih odreda za srednju Dalmaciju (Stab GPOSD je formiran naredbom Štaba 8. dalmatinskog korpusa, a pod njegovom komandom su bili partizanski odredi: Mosorski, Svilajsko-mosečki, Marinsko-segetski i Dinarski), Mosorski partizanski odred je iz Ogorja i Milešina krenuo noću, od 22. na 23. prosinca 1943. godine, u napad na neprijateljski garnizon Maovice. Na osnovu odluke Štaba MPO, napad je na garnizon izvršio 2. bataljon. Zauzet je neprijateljski garnizon u kojem su se nalazile četničke i ustaške jedinice. Ostale jedinice Odreda vršile su osiguravanje pravaca. Prvi bataljon je osiguravao pravac Drniš—Vrlika, a 3. bataljon je pomagao 10. brigadi 20. divizije u napadu na Vrliku. Mosorski partizanski bataljon je vodio borbu cijeli dan, a četnici i ustaše su se spašavali bježanjem po obližnjim visovima. Narednog dana (4. prosinca), Odred se povukao iz Maovice u pravcu Svilaje i razmjestio se po pojatama u predjelu Buzovljevih staja.

U borbi je MPO zaplijenio 10 pušaka, 1 puškomitraljez, veću količinu municije, razne vojne i druge opreme. Zaplijenjeno je i 250 ovaca i koza, 10 volova i sve to je povedeno u Svilaju. Neprijateljski su gubici nepoznati, a MPO je imao jednog poginulog, jednog ranjenog i osam nestalih boraca.

Za vrijeme napada MPO na neprijateljski garnizon Maovice i druga uporišta, u dolini rijeke Cetine u području Vrlike, bilo je oko 700 četnika, 300 ustaša i oko 150 njemačkih vojnika iz sastava 264. divizije.

Kada su borci stigli u predio Buzovljevih staja desio se jedan vrlo interesantan događaj. Iz tog sela, odakle su seljani dovodili na ispašu stoku, bio je i komesar 3. čete 1. bataljona Ivan Buzov. Poslije obilaska sela i razgovora sa seljacima, doveo je Ivan Buzov sa sobom ne samo simpatizere NOP-a već i članove obitelji čiji su bližnji, tko zna iz kojih razloga, bili u četničkim jedinicama. Buzovljani su poklonili borcima obilje hrane, a naročito dosta kruha i brašna.

Nedugo poslije napada na neprijatelja u dolini rijeke Cetine, u kojem su postignuti samo djelomični uspjesi, ponovo je uslijedilo naređenje za napad na garnizon u Vrlici i na neprijateljska uporišta i posade razmještene u bližoj okolini.

Stab MPO dobio je 26. prosinca 1943. godine naređenje da pripomogne jedinicama 20. divizije u čišćenju Cetinske doline u području neprijateljskog garnizona Vrlika. Odred je odmah iz Buzovljevih staja krenuo i istog dana izbio na položaje za napad.

Prvi je bataljon zauzeo sjeverne padine Maglaja, uz komunikaciju koja vodi od Drniša prema Vrlici, kako bi spriječio svaki pokušaj neprijateljskih jedinica da prodru u pravcu Vrlike.

Drugi bataljon je dobio zadatak da napadne ustaše i četnike u Maovicama i na obližnjim položajima, te da izbije na položaje visa Orlovac s kojeg će lakše onemogućiti izvlačenje, ili eventualno intervenciju, neprijateljskih snaga.

Treći je bataljon dobio zadatak da pomogne 2. bataljonu u zauzimanju visova u istočnom dijelu Maovice, a i da zauzme Visove Kunića i Kuku.

Napad je počeo 26. prosinca 1943. godine u 13,30 sati, a borba se vodila sve do 30. prosinca, kada su se jedinice, zbog jakog pritiska neprijateljskih snaga, morale povući na Svilaju. U borbi su partizanske jedinice uspjele zauzeti Vrliku i nanijeti neprijatelju veće gubitke. Istakao se 3. bataljon, koji je sa svojim jedinicama izbio u sam centar Vrlike i tako omogućio jedinicama 20. divizije da se oslobode pritiska i da zauzmu dominantne visove koje je dotada držao, i uporno branio, neprijatelj.

Prvi bataljon je u toku borbe zaplijenio jedan kamion s živžnim namirnicama, koje su iz Drniša prevožene u Vrliku za potrebe četnika. Inače su namirnice, u sklopu redovnog njemačkog snabdijevanja, dostavljane svakodnevno četnicima. Pored zaplijenjenog kamiona, zarobljena su i trojica četnika koja su se našla u vozilu. Nadalje je 1. bataljon uspio odbiti jedan jači napad neprijateljskih snaga koje su nadirale iz pravca Drniša.

Odred je imao gubitke od 6 mrtvih i 12 ranjenih boraca i starješina, dok je 11 boraca nestalo. Prema dobivenim podacima izbačen je iz stroja 181 neprijateljski vojnik, zaplijenjen je 1 kamion, oduzeto je 350 komada sitne i 10 komada krupne stoke.

U toku povlačenja Mosorskog partizanskog odreda prema Svilaji, krećući se u koloni po jedan, po izbijanju 2. bataljona u predio Gradina, s visova, bočno i desno u odnosu na pravac kretanja pješačkom stazom, otvorena je žestoka vatra. Jedinice su brzo zauzele položaj i prihvatile borbu, iako nitko nije znao u tom momentu koja je jedinica napala Odred. Borba se vodila sve do poslijepodnevni sati, kada je 2. četi 2. bataljona pošlo za rukom zaci dijelom snaga iza položaja neprijatelja. Tek tada su vidjeli, čuli povike i ustanovili da se radi o četničkoj »Zitničkoj brigadi«. Kada su četnici osjetili partizane iza leđa dijela svojih snaga, nastalo je panično povlačenje u pravcu Petrova polja.

U kasne večernje sate 31. prosinca 1943. godine, Stab MPO s potčinjenim jedinicama, razmjestio se po selima Pribude, Milešina i Donje Ogorje, gdje je neko vrijeme ostao radi odmora boraca. Tu se čekalo naređenje za daljnje akcije. Kuriri Sime Roguljić i Josip Velić-Bepo, koji su nosili izvještaje za Stab GPOSD, zbog udaljenosti i niza poteškoća na putu, vratili su se nešto

kasnije nego su se očekivali. Donijeli su nova naređenja za akcije na istom sektoru Svilaje i Moseća.

Kada su se u Štabu MPO analizirale posljednje borbe u području Vrlike, došlo se do zaključka da su napadi imali samo djelomičnog uspjeha i to više ekonomskog nego vojnog značaja. Primijećeno je da se četnici u toku napada partizanskih jedinica sve češće povlače u brda nego što prihvaćaju borbu. Uočeno je također, da se nedugo poslije povlačenja ubrzo okupljaju po okolnim brdima odakle uz pucnjavu i viku žele iskazati kako su tu na svojoj zemlji. Kako su bili pretežno iz tih krajeva, dobro su poznavali teren, pa su čekali povoljan trenutak za protunapad. Nailaskom na slabije snage iznenada bi napadali i tako uspijevali nanositi partizanskim jedinicama gubitke. Konstatirano je, da takve četničke jedinice nisu za potejnjivanje i da u narednim borbenim akcijama sve te činjenice treba imati u vidu, ako se želi uspjeha u borbi.³¹¹

I ratna 1943. godina bila je karakteristična zbog zbivanja, u zemlji i svijetu, koji su imali svoje reperkusije i na razvoj i borbene aktivnosti partizanskih jedinica na području Mosora.

Naročitog značaja za Mosor i razvoj narodnoslobodilačkog pokreta i borbene aktivnosti mosorskih partizanskih jedinica, imala je neprijateljska operacija pod nazivom »Weiss I« i »Weiss II«. Pridržavajući se naređenja Vrhovnog komandanta druga Tita, da sve partizanske snage izvode borbene akcije i nanose gubitke neprijatelju kako bi se olakšao položaj glavnih snaga Narodnooslobodilačke vojske, koje su angažirane na područjima neprijateljskih operacija, mosorske partizanske jedinice su na ovom području bile izuzetno aktivne.

Kapitulacija Italije imala je neposrednog utjecaja na razvoj pokreta i borbene aktivnosti mosorskih partizana, kao i na razne druge događaje koji su se zbili na širem području planine Mosor. Karakteristične su mjere Vrhovnog štaba NOV i POJ prije i u toku kapitulacije fašističke Italije. Nadalje, od posebnog je značaja, za razvoj događaja na području Mosora, dolazak člana VS NOV i POJ Ive Lole Ribara i istaknutih rukovodilaca iz Dalmacije na čelu s Vickom Krstulovićem. Prebacivanje 1. dalmatinske NOU brigade na teren srednje Dalmacije i primicanje dijelova 1. proleterske NOU divizije i 4. krajiške NOU divizije prema Splitu, imalo je posebitog značaja na tok događaja. Sve ranije poduzete mjere, a kasnije neposredni utjecaji, pozitivno su se odrazili na masovno prijavljivanje novih boraca i učešće stanovništva u razoružavanju talijanskih vojnika i jedinica. Planina Mosor postaje u pravom smislu mobilizacijski centar, a mosorske jedinice vrše prihvati i pomažu u osnivanju novih jedinica, koje neposredno poslije formiranja odlaze na položaje. I tako tek što su uspostavljene, nove partizanske jedinice vode borbu s njemačkim snagama, koje u tom vremenu poduzimaju sve da se što prije probiju do Splita. Novonastala situacija, izbacivanje Italije kao jednog od partnera, natjerala je njemačke komande i štabove da poduzimaju hitne mjere i borbene aktivnosti kako bi se domogli okupiranih teritorija koje su prije držali Talijani. Naročito se to odnosi na Split i okolinu, uklju-

³¹¹ R. Kokić, Isto. Zbornik VII, tom V, knj. 23, str. 243—245. Operativni izvještaj Štaba MPO dostavljen Štabu GPOSD dana 1. I 1944. AVII, arhiv NDH, reg. br. 22/8-5, k. 145. Isto, mikroteka NAV-N-T-314, film 557/60, D. Gizdić, Isto, str. 882—884. Pismena sjećanja R. Pavele, J. Juranica i U. KolimbatOvića. Kronologija Splita 1941—1945, str. 288—289.

čujući i planinu Mosor, s osnovnim ciljem da se osujeti daljnji razvoj narodnooslobodilačkog pokreta na tlu srednje Dalmacije.

U 1943. godini okupatorske i kvislinške jedinice su na ovom području, pored niza manjih akcija, poduzele 33 veće akcije s jačim snagama koje su trajale po više dana, 12 direktnih napada na mosorske partizanske jedinice koji su trajali jedan ili više dana, zatim 3 operacije s veoma jakim snagama na sektoru ili direktno na planini Mosor. Sve ove borbene akcije, koje su popraćene počinjenim zverstvima, bile su usmjerene osnovnom cilju da se unište partizanske jedinice na Mosoru i zaustavi razvoj NOP-a. U svim borbenim i drugim aktivnostima, neprijatelj je na području Mosora ubio oko 200 osoba i uhapsio preko 500 civilnih lica, mahom staraca i žena, te zapalio 167 kuća za stanovanje i 324 pojate (staje za stoku).

Pored odbijanja neprijateljskih borbenih aktivnosti, kroz poduzete akcije, napade i operacije, mosorske partizanske jedinice su protiv neprijatelja izvršile 28 akcija s jačim snagama u trajanju od jednog do više dana, 47 napada na neprijateljske garnizone i posadne jedinice, 33 prepada i napada iz zasjede na neprijatelja duž komunikacija, a izvedene su i 32 veće uspjele diverzije. Na taj su način nanijeti neprijatelju osjetni gubici u ljudstvu i tehnici, među kojima je 550 ubijenih, 1399 ranjenih, 607 zarobljenih, dok se 120 neprijateljskih vojnika i starješina predalo u toku 1943. godine.

Kroz borbene aktivnosti mosorskih partizanskih jedinica neprijatelju su oštećena i uništena: 2 vojna aviona, 9 tenkova, 93 vojna vozila, 3 lokomotive i 10 željezničkih vagona. Porušena je 467 poštanskih tt stupova, 1.520 metara ceste, 5 mostova, 12 propusta i 2.700 metara željezničke pruge, kao i 9 željeznih elektro-stupova visokog napona. Na raznim mjestima i pravcima, postavljeno je u 1943. godini, na području Mosora, 155 barikada.

Neprijatelju su zaplijenjene 973 puške, 49 puškomitraljeza, 19 mitraljeza, 32 automata, 33 pištolja, 5 minobacača, 723 ručne bombe, 291.000 metaka, 1 radio stanica, 3 telefonske centrale i 54 telefona.

U borbama koje su mosorske partizanske jedinice u 1943. godini vodile s neprijateljem, poginulo je 117 boraca, 181 je ranjen a 72 su nestala.

Tokom 1943. godine u mosorske partizanske jedinice prijavilo se 1.466 drugarica i drugova, od kojih su formirane slijedeće partizanske jedinice: jedan partizanski odred jačine četiri bataljona, tri bataljona, od po tri čete jačine 150 boraca i starješina, tri čete jačine 60 boraca, jedna partizanska straža, a jedan broj boraca i starješina je bio raspoređen u dvije formirane komande mjesta, jednu partizansku radionicu i bolnicu. Od formiranih mosorskih partizanskih jedinica na području Mosora, u sastav drugih jedinica NOV i POJ upućena su: 4 bataljona, 1 četa i 1 grupa od 40 boraca, što je ukupno 895 boraca sa svom opremom, naoružanjem i municijom.

Stalnom aktivnošću partizanskog ratovanja, mosorske partizanske jedinice su vezivale na sebe veoma jake snage neprijatelja. Kroz borbene aktivnosti pomagale su ostalim jedinicama koje su bile u nepovoljnijoj situaciji u odnosu na neprijatelja, a naročito u većim borbenim akcijama i operacijama koje je neprijatelj poduzimao na području Mosora. Bio je to jedan od razloga zbog kojeg su od pretpostavljenih komandi pohvaljene i isticane za primjer.

Da su mosorske partizanske jedinice bile angažirane i izvan ovog područja potvrđuje podatak da su od pređenih 1.256 kilometara, kroz borbene aktivnosti prešli 440 kilometara i 110 nautičkih milja izvan područja Mosora.

MOSORAŠI PONOVRNO NA MOSORU

Prije prijema naređenja za prebacivanje Mosorskog partizanskog odreda na područje Mosora, Odred prelazi sa Svilaje na Moseć, gdje je izvodio borbene akcije u širem području Brštanova.

Neprijatelj je saznao da se neke partizanske jedinice nalaze u blizini Brštanova, pa je u jutarnjim satima 5. siječnja 1944. godine iz Gizdavca uputio jednu jedinicu (najvjerojatnije dijelove 892. puka 264. divizije), koja je oko 10 sati neopaženo izbila, sa svojim prvim dijelovima, jugozapadno od Brštanova, kretajući se poljem u streljačkom stroju. U Brštanovu se nalazio Štab MPO s prištapskim jedinicama, dok su u obližnjim zaseocima bili razmješteni bataljoni. Patrola, koja je upućena u pravcu Gizdavca, nije primijetila pokret njemačkih jedinica, a stražari koji su opazili kretanje vojske poljem i po visovima smatrali su da su to jedinice iz 8. dalmatinske brigade. Neopreznost je mogla biti plaćena mnogim životima. Kada je otvorena vatra iz puškomitraljeza, tek se onda točno ustanovilo o kome se radi. Uzbunjene jedinice odmah su zauzele položaje oko kuća i pružile otpor neprijatelju.

Borba se nastavila sve do 8. siječnja 1944. godine, a neprijatelj je pored svježih snaga u akciju uveo i tenkove. Svoju akciju su neprijateljske snage usmjerile iz više pravaca, iz čega se mogla zaključiti njihova namjera da pokušaju okružiti partizanske jedinice. Borbe su vođene na terenima sela Brštanovo, Lećevica, Nisko i Kladnjice.

Uvidjevši namjeru neprijatelja i nadmoćnost njihovih snaga, Štab MPO donosi odluku o postepenom izvlačenju jedinica iz borbe, a zatim koristeći noć, od 8. na 9. siječnja, borci se povlače u pravcu Moseća. U ovim je okršajima Mosorski partizanski odred imao 3 ranjena i 4 zarobljena borca, a Nijemci 15 poginulih i nešto više ranjenih vojnika i starješina.³¹²

Naređenjem Štaba Grupe partizanskih odreda za srednju Dalmaciju od 10. siječnja 1944. godine, regulirano je da se iz MPO, koji se vraća na područje Mosora, odvaja 2. bataljon koji ulazi u sastav Svilajsko-mosečkog partizanskog odreda. S tim bataljonom ostaje dotadašnji komandant MPO Nikola

³¹¹ A VII, arhiv NOB, reg. br. 1/7, k. 1603; Izvještaj Štaba GPOSD; Mućka republika, izdanje MZ Muć 1983, str. 210–211; Kronologija MPO; R. Kokić, Isto; Pismena sjećanja R. Pavele, M. Pezelja i M. Čećuka.

Garača, koji je ujedno postavljen za komandanta Svilajsko-mosečkog partizanskog odreda. Na dužnost komandanta Mosorskog partizanskog odreda postavljen je, dotadašnji zamjenik komandanta, Jakiša Baučić-Brko.

Odmah po prijemu naređenja za povratak, izvršene su pripreme i Stab MPO s 1. bataljonom i 2. bataljonom, koji je ranije imao formacijski naziv 3. bataljon, prebacuju se iz Moseća na sektor Mosora, noću od 11. na 12. siječnja 1944. godine. Na Mosor prelazi i komandant bivšeg 2. bataljona Venko Mimica s još nekoliko drugarica i drugova.

U izvještaju, kojeg je 29. veljače 1944. godine Stab MPO dostavio Okružnom komitetu KPH, u vezi prebacivanja Odreda na području Mosora, pored ostalog se navodi:

Mosoraši na maršu, jesen 1943.

»... Nakon napuštanja Mosečkog sektora i prebacivanja našeg Odreda na sektor Mosora—Kamešnice, jedan naš bataljon priključne je Mosečko-Svilajskom Odredu, tako da sada Mosečki Odred ima dva bataljona sa ukupno 220 boraca ...«

Stab MPO, s prištapskim dijelovima i s oba bataljona po pristizanju na Mosor stacionira u Kotleničkim stajama, gdje se borci u toku dana odmaraju, a odmah noću od 12. na 13. siječnja Stab i prištapske jedinice s 1. bataljonom prebacuju se preko rijeke Cetine u predio Čikotine lađe.³¹³

³¹³ J. Lelas Salavija, Sjećanja na NOB. D. Slčić, Organizacija osnovnih kanala-veza preko rijeke Cetine (kod autora). Mučka republika, str. 212. AIHRPD, Ante Mišerda Krešija, Sjećanja. AVII, arhiv NOB, reg. br. 1/7, k. 1603. Prijelaz u predjelu Cikotina lađa aktiviran je za potrebe partizanskih jedinica još u ožujku 1942. godine. Po naređenju Ferde Gazina, komandanta MPO, upućen je Ante Mišerda Krešija, s Lukom Cikotom i Stipom Bradarićem, da organizira prijelaz. U početku se prelazilo gazom rijeke, a poslije su nabavljeni čamci s kojima se prebacivalo ljudstvo i materijalna sredstva za potrebe NOV i POJ, na relaciji Mosor—Kamešnica i obratno. Zbog učestalih neprijateljskih patrola čamci su se potapljali u rijeku, a kada je bilo potrebno ponovo su se izvlačili. Za vadenje čamaca iz vode bio je zadužen Stanko Cikota. U ovom je predjelu bilo pet mjesta za prijelaz rijeke, od Velike širine do

STANJE NA SEKTORU MOSORA

Odlaskom partizanskih jedinica s područja Mosora, u toku VI neprijateljske ofanzive, pa do njihova povratka, neprijatelj je situaciju iskoristio za vojno-političke djelatnosti. Jedna od mjera, kroz koju je želio pridobiti za sebe ljude, jeste propaganda o tobožnjem uništenju partizanskih jedinica na Mosoru. Posebno uporno je agitirao za javljanje u ustaške ili domobranske jedinice. Bili su naročito agresivni na onaj dio stanovništva koji se njihovim pozivima nije odazivao. Uz primjenu represivnih mjera ustaše su nastojale zastrašivanjem prisiliti stanovništvo da se pokoravaju njihovom režimu.

Da bi osigurali kontrolu nad teritorijom, domaći izdajnici ustaše, i njihovi istomišljenici, su uz pomoć i podršku njemačkih jedinica oformili svoje garnizone i posade u slijedećim mjestima: Zakućac, Dugi Rat, Krilo-Jesenica, Bajnice, Grljevac, Stobreč, Zrnovnica, Dubrava, Tugare, Gata, Ostrvica, Koštanje, Podgrađe, Zadvarje, Dubci, Sestanovac, Katuni, HE Kraljevac, Slime, Grabovac, Kučiće, Lokva-Rogoznica, Mimice, Klis, Dugopolje, Bisko, Srijane-Glavica, Blato n/c i Seoci.

Prema napred navedenom rasporedu njemačkih i ustaško-domobranskih jedinica, brojno stanje je bilo slijedeće: Zrnovnica 50, Krilo-Jesenice 100, Dugi Rat 100, Gata 50, Ostrvica-Cišla 200, Seoca 20, Blato n/c 70, Zadvarje-Dubci 300, Mimice-Lokva Rogoznica 70, Kučine 30, Dolac Donji 70, Koštanje 40, Tugare-Naklice 150, Borak 45, Dubrava 30, Katuni 20 i Omiš-Zakućac 300 neprijateljskih vojnika. Brojno stanje se vremenom mijenjalo, a naročito poslije povratka i nastavljanja borbenih aktivnosti Mosorskog partizanskog odreda.

Pored garnizona i posada neprijatelj je iz većih garnizona, kao što su Omiš i Split, upućivao u pojedina područja i na istaknute visove jedinice različitog sastava, jačine i to po posebnim zadacima. Tako je na zapadnom dijelu grebena Mosora neprijatelj imao jaču posadu mješovitog sastava u predjelu Debelo brdo, gdje su bili izgrađeni bunker.

U bunkeru broj 1 bilo je 6 njemačkih vojnika i 13 ustaša, naoružanih s 1 teškim mitraljezom, 1 minobacačem i puškama. U drugom bunkeru je bilo 13 mornara, naoružanih s 1 minobacačem, 2 puškomitraljeza i puškama. Posada trećeg bunkera brojala je 4 njemačka vojnika i 10 ustaša, naoružanih s 1 teškim mitraljezom, 1 puškomitraljezom i puškama. U predjelu Lugarice stacionirala se posada od 20 mornara i 10 ustaša, naoružani s 1 teškim mitraljezom, 1 puškomitraljezom i puškama. Zadatak ovih jedinica je bio da kontroliraju teritoriju putem patrola, a često su upadali u sela i zaseoke, vršili pljačku i druga nasilja nad stanovništvom.

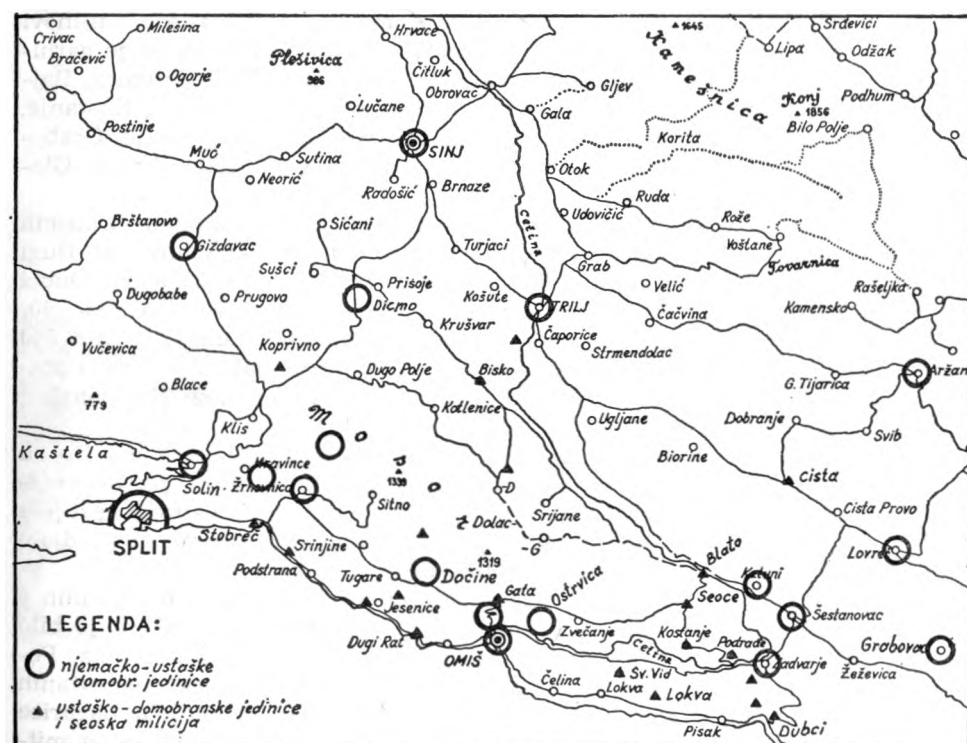
Posade, koje su bile sastavljene od domaćih izdajnika ustaša, žandara, financa, domobrana i takozvane seoske milicije, brojale su od 20 do 30 naoružanih lica, dok su garnizoni brojali od 50 do 150 vojnika. Brojno stanje ljudstva i naoružanja posada zavisili su od značaja mjesta ili lokacije, njegove uloge i zadataka koje su posade dobile.

Svaka posadna jedinica imala je određenu teritoriju koju je kontrolirala u pokušaju onemogućavanja svih aktivnosti koje su vršene za potrebe NOB-a.

Culića vrta. Ugovoreni su i potrebni signali. Ako je prilaz rijeci bio slobodan, Luka Cikota je stavljao svijeću na svoj prozor, dok je svijeća ispod prozora bio zapravo znak zabrane prijelaza. Kada se tražila veza za prebacivanje, onda se udaralo tri puta kamenom o kamen. Na tom odgovornom zadatku pomagao je i Stanko Sumina, dok je njegova majka kuhala za drugove zadužene za prelaz.

Zbog toga su počesto iznenadno upadale u sela i vršile kontrolu sumnjivih lica. U ovakvim akcijama bili su naročito drski domaći izdajnici, koji su samovoljno služili ustašama i Nijemcima. Poznavali su dobro teren i ljude, a svojim neljudskim ponašanjem i prijetnjama nastojali su silom privoliti što više ljudi da služe nenarodnom režimu. Takvi su domaći izdajnici u pojedinim predjelima imali i uspjeha. Pošlo im je za rukom da 7. veljače 1944. godine uhvate, prilikom pretresa terena u područjima Zvečanja, Smolonja i Ostrvice, sekretara Općinskog komiteta KPH za Srednja Poljica Ivu Pivčevića, steno-

HEMA RASPOREDA NEPRIJATELJSKIH UPORIŠTA SIJEČNJA 1944.

daktilografinju pri KK KPH Omiša Reju Aronović-Jakšu i kurira pri KK KPH Omiša Vladu Lelasa (sina člana KK KPH Omiša i istaknutog predratnog komunista Josipa Lelasa-Salavije). Ivu Pivčevića su odmah ubili, a Reju Aronović Jakšu nakon mučenja na cesti nedaleko od Zvečanja. Vladu Lelasa nisu prepoznali, pa kako se pravio da je gluhonijem, uputili su ga u Omiš gdje je nakon izvjesnog vremena pušten iz zatvora.

Nedugo poslije akcije, na sličan način, ista grupa domaćih ustaša upada u područje Tugara, gdje uspijeva uhvatiti sekretara KK KPH Omiša Antu Marčića, člana Općinskog komiteta KPH za Srednja Poljica Jozu Petrasovića i člana Rejonskog obavještajnog centra, zaduženog za sektor Mosora, Ivu Lelasa-Gigu. Nešto ranije uhapšeni su član KK KPH Omiša Mate Vulić-Bartul i član Općinskog komiteta za općinu Gornja Poljica Mate Mrčela, Vice Marušić, Spiro Aljinović, Jozo Trogrlić, Išo Pezelj i drugi.

O položaju drugova u omiškom zatvoru, sekretar OK KPH Omiša Jozo Pešić-Borkić je izvijestio:

»Jučer su ovdje doveli u zatvor Ivu Lelasa i još sa njime dvojicu. Druga Matu Vulića su nemilo izmrevarili, da svaki dan tuku po tri puta, da su ga

Spomen-ploča podignuta na mjestu gdje je na zvjerski način ubijena od ustaša drugarica Aronović

svega izbodali nožem i jednu mu ruku prelomili koja mu je puno otekla. Što će sa njime biti — mislim slabo. Spava na mokrom, traže od njega da kaže sa kime ima kotar veze u Omišu. U žandarmerijskom zatvoru gdje je Marcela (Mate) ima 8 drugova, u školi 30. Svi su drugovi gladni, jer im razbojnici ne daju jesti, čak ne daju da im se šalje... Ipak nam poneki put uspije štogod da im se dobaci. Ja sam im poslao dvije brašenice ...«

Svi uhapšeni su koncem siječnja 1944. godine sprovedeni za Mostar, odakle su nakon 15 dana, uz pomoć Luce Cečuk, babice iz Omiša, pod vrlo sretnim okolnostima bili pušteni na slobodu. Inače su bili određeni za logor Jasenovac, a kada im je jedan njemački oficir rekao da su slobodni podijelili su se u grupe i pošli za Mosor.

Sve posade na području Mosora, sastavljene od domaćih izdajnika, bile su potčinjene 26. ustaškoj bojni na čelu koje je bio najprije Cecić, a zatim Mijo Mišura. Posade i jedinice koje su gravitirale Sinju bile su potčinjene 27. ustaškoj bojni na čelu s logornikom Dadićem. Domobranske jedinice, na ovom području, pripadale su 1. domobranskoj pukovnji.

Pored kvislinških jedinica, bile su dislocirane i neke njemačke jedinice kao dijelovi 7. SS divizije »Prinz Eugen« s komandantom divizije generalom Ludvigom. Njemačke su snage bile raspoređene na pravcu Zrnovnica—Zadvarje. Dijelovi 264. divizije, čije je sjedište Štaba bilo u Splitu, raspoređeni

su na širem području Splita, a neki dijelovi i na istaknutim visovima zapadnog grebena Mosora. Dijelovi 118. »Jaeger« (lovačke) divizije, na čijem se čelu nalazio komandant general Kiabler (koji je u proljeće prebačen na istočni front), a kasnije general Oberst Lamai, bili su razmješteni od Omiša do Šestanovca. Artiljerijski dijelovi 3. artiljerijskog puka 118. lovačke divizije bili su stacionirani u području Kučina, Tugara i Zadvarja.

Ostale njemačke jedinice su samo djelomično bile angažirane na sjevernom dijelu sektora Mosora: dijelovi 369. legionarske divizije (tzv. »Vražje divizije«) razmješteni su od Grabovca, preko Lovreča do Sinja. Nadalje, dijelovi »Tigar« divizije stacionirali su u području Dicma, kao i jedinice 92. motoriziranog puka.

Ovakvim rasporedom neprijateljskih snaga i njihovom pojačanom aktivnošću bio je smanjen rad i djelovanje organa narodne vlasti, političkih organizacija i pojedinaca. Iako u otežanim uvjetima rad se ipak nastavio zahvaljujući u prvom redu angažiranosti komunista i drugih aktivista, kao i punoj i svesrdnoj pomoći širokih narodnih masa.

Poslije VI neprijateljske ofanzive, odlaskom partizanskih jedinica s područja Mosora, na terenu su, pored KK KPH Omiša, ostala i djelovala još tri općinska komiteta: OK KPH za Donja Poljica, OK KPH za Srednja Poljica i OK KPH za općinu Omiš, stacionirana u Svinišću. Također su djelovala i tri općinska komiteta SKOJ-a s 23 aktiva u kojima je bilo obuhvaćeno 210 članova. Na terenu KK KPH Omiša, u okviru 13 partijskih ćelija bilo je obuhvaćeno 58 članova Partije, 80 kandidata i 425 simpatizera. Na teritoriji Kotarskog NOO-a bilo je 45 mjesnih i seoskih NOO-a, u kojima je radilo 219 odbornika, među kojima i 48 članova KPJ. Na području kotara Omiš djelovala su 42 odbora AFZ-a u kojima je bilo uključeno u organiziran rad 3.512 žena, a u 36 odbora USAOH-a bila su uključena 1.292 člana.

Navedene su organizacije usmjeravale svoju aktivnost uglavnom na teren. Zahvaljujući njihovoj djelatnosti, neprijateljska propaganda nije imala posebnog utjecaja na široke narodne mase.

Povratkom Mosorskog partizanskog odreda na Mosor i njegovom borbom aktivnošću, sužen je prostor neprijateljskog djelovanja. Likvidacijom neprijateljskih patrola, posada i garnizona, povećala se aktivnost, a posebno politički rad s tim i utjecaj. Pojavom MPO na Mosoru, kod naroda se osjetila živost u radu i veća sigurnost. U redovima neprijatelja povratak partizana je izazvao strah. Vidno se to odrazilo na njihovo ponašanje, ali ne i na ponašanje onih najzagriženijih ustaša.³¹⁴

ORGANIZACIONE PROMJENE U ODREDU

Prebacivanjem MPO na područje Mosora, osim što je naredjenjem Štaba Grupe partizanskih odreda za srednju Dalmaciju 2. bataljon ostao u sastavu Svilajsko-mosečkog odreda i što je dotadašnji komandant MPO ostao na dužnosti ove jedinice, drugih promjena nije bilo. Tako je organizacijsko-forma-

Avn, arhiv NOB, reg. br. 4—43/6, k. 2007. J. Lelas Salavija, Isto. Izvod iz zapisnika Komisije srednje Dalmacije za utvrđivanje zločina okupatora i njegovih pomagača na terenu kotara Omiš, od 25. V 1945, kutija 23 i 16 u IHRPD. Izvještaj KK KPH Omiša, dostavljen 17. XII 1943. OK KPH za srednju Dalmaciju, SO Omiš. V. Marušić, Isto. Josip Stanić Griša, Radnički pokret i socijalistička revolucija na području Omiša 1900—1950, izdanje IHRPD 1983, knjiga druga, br. 325.

cijska struktura Odreda ostala slijedeća. Na dužnosti komandanta Štaba MPO postavljen je Jakiša Baučić-Brko, zamjenik komandanta je (od 15. ožujka 1944) Marko Križan, politkomesar je Ratomir Kokić, zamjenik politkomesara Marko Čolak, obavještajni oficir Ante Kuzmanić-Tonći, oficir OZN-e Ranko Pavela, šef saniteta i bolnice dr Mario Calogiera, intendant Ivan Lukin, omladinski rukovodilac Ante Buzatov, a sekretar Štaba Kruno Jakasović.

U prištapskim jedinicama komandir voda za vezu je Mijo Stanić, a komandir Pratećeg voda Marin Stipić. Ekonom i brijač je Ivan Tukić, kuharica File Luetić, a kuriri Sime Roguljić, Ante Popovac, Zvonko Cuvčić-Saban, Ante Čečuk, Ljubo Marušić, Ante Petrić, Joko Punda, Bruno Čečuk, Slavko Pavić, Stipe Lukin, Ivan Simleša, Ante Čosić i drugi.

Komandant Štaba 1. bataljona je (od 10. siječnja 1944) Mlado Marušić, zamjenik komandanta je Srećko Miličević, politkomesar Tomislav Perasović, zamjenik politkomesara Đuro Pejković, obavještajni oficir Bruno Tomasović, omladinski rukovodilac Lenko Milković, intendant Milan Lelas, referent saniteta je Marija Prizmić, a sekretar Štaba Nikola Miličević.

U prištapskim jedinicama komandir Pratećeg voda je Ante Hajder, vodni delegat Ivan Culić, a kuharica Marija Butlin.

Komandir 1. čete 1. bataljona je Ante Ban, zamjenik komandira Josip Pocrnja, politkomesar Dinko Fistanić i zamjenik politkomesara Vinko Tomić.

U 2. četi 1. bataljona komandir je Lovre Reić, zamjenik komandira Đorđano Reić, politkomesar Nikola Samardžija, a zamjenik politkomesara Dalibor Culić.

Komandir 3. čete 1. bataljona je Ante Šarić, zamjenik komandira Dušan Sarađen, politkomesar Uroš Kolimbatović i zamjenik politkomesara Simun Roško.

Štab 2. bataljona sačinjavale su slijedeće starješine. Komandant je (od 15. ožujka 1944) Mate Brkić, zamjenik komandanta Josip Jelić, politkomesar Božidar Dožder-Laura (do 18. veljače 1944), a Andro Gabelić od 18. veljače 1944. godine, zamjenik politkomesara Božo Čulić, obavještajni oficir Petar Tadinac, omladinski rukovodilac Marin Markov-Zarko, intendant Roko Tente, referent saniteta Marija Lelas, a sekretar Štaba Nikša Pastar.

U prištapskim jedinicama bile su ove starješine. Komandir Pratećeg voda je Petar Pavlov, vodni delegat i kuharica Dinka Zemunik.

Komandir 1. čete 2. bataljona je Mate Perišić, zamjenik komandira Jozo Rogošić, politkomesar Miško Gabrilo, a zamjenik politkomesara Pavao Smajić.

U 2. četi 2. bataljona komandir je Mirko Plazibat-Volko, zamjenik komandira je Veljko Tafra-Šicko, politkomesar Romano Milić i zamjenik politkomesara Josip Perišić.

Na dužnosti komandira 3. čete 2. bataljona nalazio se Petar Bosančić, zamjenik komandira je Mate Čečuk, politkomesar Marko Kalajdžić i zamjenik politkomesara Đorđe Jovanović-Alpar.

S obzirom na novonastalu situaciju i stanje na području Mosora, a posebno zbog povećanja broja neprijateljskih garnizona i posada, Stab MPO se odlučuje za varijantu da 2. bataljon ostane na Mosoru i borbenim akcijama ispita stanje i stvori uvjete za angažiranje čitavog Odreda. Štab MPO i 1. bataljon se prebacuju u područje Cačvina—Podi, opet u cilju izvođenja borbenih akcija i priprema za zajedničke akcije s 2. bataljonom.³¹⁵

³¹⁵ Avn, arhiv NOB, reg. br. 3/23, k. 1600A. A. Petrić, Isto.

KOMANDA MJESTA OMIS

Povratkom Mosorskog partizanskog odreda na ovo područje, pristupilo se realizaciji zadataka KK KPH Omiša, popuni Komande mjesta Omiš, za što je bio zadužen Ante Radevenjić. Komanda mjesta je djelovala u slijedećem sastavu: za komandanta je imenovan Ante Radevenjić, na dužnosti zamjenika komandanta postavljen je Venko Mimica, politkomesar je Vjeko Dumičić, intendant Ivan Barbarić, a sekretar Mario Valić.

Pri Komandi mjesta Omiš je djelovala jedna četa. Komandir čete je bio Luka Banović, a politkomesar Mate Šaškor. Četa je u svom sastavu imala dva formacijska voda, a u svakom vodu po tri desetine od 10 do 15 boraca. Komandir 1. voda je Slavko Alfrević, a komandir 2. voda Ljubo Blažević.

Sredinom siječnja 1944. godine Komanda mjesta Omiš bila je smještena u Kotleničkim stajama na Mosoru, zajedno s dijelovima 2. bataljona MPO.

Pred Komandom mjesta Omiš stajalo je niz važnih i značajnih zadataka, među kojima su osiguravanje teritorije, ljudstva i materijalnih dobara od neprijatelja, mjere pripreme i sprovođenja mobilizacije, prihvata i rasporeda mobiliziranog ljudstva po jedinicama, organizacija snabdijevanja i zbrinjavanja ljudstva po selima, snabdijevanje jedinica Odreda živim namirnicama, naoružanjem, municijom i ostalim potrepštinama. Bilo je i niz drugih zadataka koje su izvršavale jedinice, grupe boraca iz sastava čete pri Komandi mjesta, kao i u suradnji s jedinicama Mosorskog partizanskog odreda.

Ceta pri Komandi mjesta Omiš bila je sastavljena od dijelom starijih ljudi, oprobanih boraca, koji su većinom postavljani na razne dužnosti, a ostali su uglavnom bili novopridošli borci. Ljudstvo čete je po desetinama bilo raspoređeno na punktove.

Prvi je punkt bio u Podgrađu, sastava jedne desetine, s osnovnim zadatkom da osigura i kontrolira prelaz preko Pavić mosta.

Drugi se punkt nalazio u Blatu na Cetini, sastava jedne desetine, s ciljem da osigura i kontrolira prolaz preko mosta, također na rijeci Cetini.

Treći punkt nalazio se u zaseoku Tornici, selo Dolac Gornji, jačine jedne desetine, čiji je bio težišni zadatak da osigura i kontrolira vezu preko Mosora, na prevoju Rašeljka.

Pored stražara, u mjestima razmještaja ljudstva, upućivane su i patrole jačine od 2 do 3 borca, čiji je bio zadatak kontrolirati određene pravce i održavati vezu s organima na terenu ili jedinicama MPO. U slučaju potrebe, patrole, pa i čitave desetine s punkta, intervenirale bi samostalno ili s jedinicama MPO, u zavisnosti od konkretne situacije ili dobivenog zadatka.

Rukovodioci Komande mjesta Omiš s komandantom Antom Radevenjićem

Jedan vod se većinom nalazio uz Komandu mjesta Omiš, vršeći osiguranje, a prema potrebi i druge borbene zadatke. U početku djelovanja 1. vod je bio smješten u Kotlenicama, odakle je osiguravao pravac Kotlenice—Dugopolje—Debelo brdo—Bisko—Ercegovci. Navedeni pravci, i čitav ovaj dio područja Mosora, bili su karakteristični po čestim upadima neprijateljskih jedinica, a samim tim i sukobima s partizanskim jedinicama koje su ovdje bile stacionirane.

Poslije izvjesnog vremena, likvidacijom nekoliko neprijateljskih garnizona od strane jedinica MPO, došlo je do povećanja broja punktova na području Mosora. Od posebnog je značaja bio punkt u predjelu sela Zvečanja, pod čijom se kontrolom nalazio teren sela Svinišće i Podašpilje, s kanalima koji su vodili preko omiške Dinare.

Jedinice koje su držale određene punktove, pored navedenih osnovnih zadataka, bile su borbeno osposobljene za izvršavanje akcija i drugih zadataka. Organizirale su osmatranja i obavještavanja, na čemu su organizirale i osobe s terena, nadalje su učestvovalе, samostalno ili u zajednici s jedinicama, samostalno su vodile borbu s ubačenim neprijateljskim grupama, učestvovalе su u otkrivanju i hvatanju špijuna i drugih sumnjivih lica, kao i vojnih dezertera. Pored kontrole prelaza preko rijeke Cetine, osiguravale su objekte (mostove), a na prelazima i čamce. Pošto je Komanda mjesta Omiš imala zadatak vršiti snabdijevanje jedinica MPO, bila je u stalnom kontaktu s NOO-ima i drugim organima na terenu. Na tom su zadatku bile od naročitog značaja dobre veze i koordinacija sa SKOJ-em i organizacijom USAOH-a zbog prebacivanja hrane, municije i druge vojne opreme. Sve je to išlo ilegalnim kanalima, a ne tako rijetko i u neposrednoj blizini neprijateljskih garnizona, između njihovih posadnih jedinica uz veliki rizik svakog pojedinca, učesnika u karavani.

Zadaci koji su stajali pred Komandu mjesta Omiš, a posebno pred njezinom četom, veoma su savjesno i uspješno obavljeni, što je rezultat dobre koordinacije i suradnje starješina i jedinica te čete sa starješinama i jedinicama MPO, kao i drugim organima i aktivistima s terena.

Oslobođenjem grada (17. listopada 1944. godine), Komanda mjesta Omiš, s većim dijelom jedinica iz čete, premješta se u Omiš. Tada se pred Komandu mjesta postavljaju, od strane KK KPH Omiša, i drugi, dopunski zadaci. U prvom redu je to pretraga i hvatanje vojnika iz neprijateljskih formacija, koji su se krili po selima i zaseocima, hapšenje onih koji su izbjegavali vojnu obvezu ili onih koji su samovoljno napuštali jedinice NOV i POJ. U tu je svrhu bio pri Komandi mjesta Omiš organiziran zatvor. Među prioritnim zadacima bila je organizacija i. popravka porušenih mostova, komunikacija i drugih objekata, za potrebe partizanskih jedinica koje su nadirale u pravcu Splita. Pored učešća jedinica iz sastava čete pri Komandi mjesta Omiš, organizirana je mobilizacija ljudstva i oformljen je radni bataljon. Izvršena je opća i posljednja mobilizacija ljudstva za popunu jedinica Narodnooslobodilačke vojske, a u mjestima i selima, iz kojih se neprijatelj povukao, organizirano je sakupljanje i prebacivanje oružja, municije, hrane i ostale vojne opreme. Osim osiguravanja objekata, bilo je niz zadataka na pozadinskim poslovima, od ekonomskih akcija do organizacije ishrane stanovništva, koje je Komanda mjesta Omiš vrlo uspješno, savjesno i odgovorno izvršila.³¹⁶

³¹⁶ A. Radevenjić, Isto. Sjećanja Luke Banovića i Stipe Rogošića (kod autora).

UNIŠTENJE NEPRIJATELJSKIH UPORIŠTA

Odmah po dolasku na Mosor, borci Mosorskog partizanskog odreda ulaze u borbene akcije. S obzirom na veliki broj neprijateljskih jedinica, koje su na svom području bile locirane, i potrebe što veće konspiracije boravka i kretanja jedinica na terenu planine, kao i niza drugih okolnosti, Stab MPO donosi odluku da 2. bataljon ostane na području Dugopolja, dok se 1. bataljon prebacuje preko rijeke Cetine i orijentira se na akcije u predjelu Čačmine.

U 2. bataljonu je borački i starješinski sastav bio pretežno iz Dugopolja i susjednik sela. Njihovim se povratkom želilo pokazati stanovnicima, a dokazati neprijatelju, da je odsutnost MPO s Mosora bila samo privremena. Borci su uznastojali pokazati svoju hrabrost i borbenost, što je moguće prije, kroz konkretne akcije koje će neprijatelj osjetiti, a o kojima će se u narodu čuti.

Jedna od borbenih grupa 2. čete 2. bataljona, postavila je 15. siječnja 1944. godine zasjedu na cesti Split—Sinj, nedaleko od Dugopolja. Sačekala je i napala jednu ustašku patrolu. Tom su prilikom ubijena dvojica ustaša.

U isto vrijeme, noću od 15. na 16. siječnja, borbena grupa iz sastava 3. čete 2. bataljona prebacila se na Mosor i u predjelu Ljuti kamen sačekala i iz zasjede napala ustašku patrolu. U okršaju je ubijen 1 ustaša, a dvojica su ranjena.

Grupa iz sastava 1. čete 2. bataljona MPO, postavila je 24. siječnja 1941. godine zasjedu uz cestu koja vodi iz Splita za Sinj, nedaleko od Dugopolja, u predjelu Vučipolja. Napadnut je jedan njemački kamion s vojnicima. Ubijena su 3 njemačka oficira i 1 vojnik.

Treća četa 2. bataljona MPO, koja je operirala na zapadnom dijelu visova Mosora, na sjevernom dijelu Debelog brda u predjelu Velika gradina, na pješačkoj stazi koja vodi za Dugopolje, napala je iz zasjede jednu njemačku patrolu iz sastava 264. divizije, koja je u ovom kraju držala položaje. U napadu je ubijeno 5 i zarobljeno 6 njemačkih vojnika. Tom prilikom je zaplijenjen 1 puškomitraljez (šarac), 1 strojnica, 2 pištolja, 9 pušaka, 1200 metaka, 1 dvogled, signalni pištolj, kao i sva vojna oprema koja se nalazila kod vojnika.

Prvi bataljon MPO je, u zajednici s jedinicama 10. brigade 20. dalmatinske divizije, izvršio potrebne pripreme za napad na ustaško-domobransko

uporište- Poslije kraćih priprema, noću od 2. na 3. veljače 1944. godine, 1. bataljon s rasporedom: 1. četa s 4. bataljonom 10. brigade, napada na neprijateljsko uporište u selu Gornja Tijarica. Treća četa 1. bataljona vrši osiguranje pravca i zauzima položaje u predjelu zaseoka Pocrnja, gdje organizira zasjedu sa zadatkom da spriječi svaku intervenciju neprijatelja prema Gornjoj Tijarici. Druga četa 1. bataljona dijelom snaga vrši osiguranje iz pravca Kamensko, a drugim dijelom, i dijelom 10. brigade, vrši demonstrativan napad na neprijateljski garnizon u Aržanu, zaseok Dujmovići.

Napad je u potpunosti uspio. Ustaše i domobrani su pobjegli, tako da je selo oslobođeno. Zarobljen je 1 domobran, zaplijenjen je 1 mitraljez, 4 puškomitraljeza, 1 minobacač (82 mm), 2 laka minobacača, izvjesna količina municije i vojne opreme. U borbi su ranjena tri borca.³¹⁷

HVATANJE USTAŠKIH FUNKCIONERA

Borbena grupa jačine pet boraca, s komandantom 2. bataljona Markom Križanom, postavlja 8. veljače 1944. godine zasjedu na prevoju u predjelu

Grupa rukovodilaca i terenskih radnika na Mosoru

mjesta Križiće, na putu Split—Sinj, između Dugopolja i Dicma. Zadat je zaustaviti autobus koji svaki dan saobraća na relaciji Split—Sinj, izvršiti kontrolu putnika, sve sumnjive osobe uhapsiti i sprovesti za Mosor.

³¹⁷ AVII, arhiv NOB, mikroteka MNRS, film 8/41 ; Izvještaj 2. bataljona MPO. Avn, arhiv NDH, reg. br. 39/6-4, k. 197 A.

jedna motocikla s prikolicom i jedna blindirana kola. Kada je kolona već poodmakla i spustila se niz strminu u predjel Podi, opažena su jedna osobna kola crne boje koja su se kretala u pravcu mjesta zasjede. Odlučeno je da se osobna kola zaustave i da se provjeri tko se u njima nalazi. Kada je osobni automobil došao do zasjednog mjesta, dvojica boraca su izašla na cestu i pokušala zaustaviti vozilo. Međutim, tek nakon nekoliko ispaljenih rafala i onesposobljavanja guma, automobil je stao.

Tog dana (8. II 1944) oko 9 sati iz pravca Dicma kretala se prema Splitu jedna povećana kolona vojnih motornih vozila, u čijoj se prethodnici nalazila

Kada je osobama, koje su bile u automobilu, naređeno da izađu, odmah se vidjelo da se radi o funkcionerima pa je odlučeno da se sprovedu u Mosor. Za provjeru identiteta na licu mjesta nije bilo vremena, jer su se prema tom mjestu kretala neka vojna vozila. Da bi se borci s uhapšenima mogli što brže udaljiti, izvršen je napad na prispjelu kolonu. Nastalu gužvu i nesmotrenost iskoristio je šofer i uspio je pobjeći. Kasnije se saznalo da je to bio jedan od poznatih ustaških koljača.

Čuvši za pucnjavu u predjelu Križiće, komandir 2. čete 2. bataljona Mirko Plazibat-Volko odmah je sa svojom četom intervenirao u tom pravcu. Pripomogli su da se uhapšene osobe sprovedu u Tomišine staje na Mosoru. Pri identifikaciji, i u toku saslušavanja, ustanovljeno je da je među uhapšenima ustaški logornik i komandant 27. ustaške bojne iz Sinja Dadić, načelnik Sinjske općine Bilić i tajnik Triljske općine sa ženom.

Narednog dana svi zarobljeni ustaški funkcioneri upućeni su preko rijeke Cetine, na prelazu Cikotina lađa, preko Čačvine za Kamešnicu, gdje su predati Komandi mjesta Sinj.

Već slijedećeg dana ustaše su preko jednog seljaka uputile prijeteće pismo u kojem traže da se zarobljeni funkcioneri puste na slobodu, inače će izvršiti odmazdu u Dugopolju. Po istom seljaku, komandant 2. bataljona MPO Marko Križan je odgovorio:

»Čekamo vas, uđrite, dobit ćete kao i uvijek svoje.«

Akcija hvatanja ustaških funkcionera imala je izvanrednog odjeka ne samo kod naroda tog kraja, već i u redovima neprijatelja. Poslije izvjesnog vremena, na traženje ustaških vlasti, izvršena je zamjena ustaških funkcionera za zarobljene drugove iz partizanskih jedinica i s terena.³¹⁸

LIKVIDACIJA USTAŠKOG UPORIŠTA GLAVICE

Neprijateljski garnizon Glavice je uspostavljen 11. siječnja 1944. godine a selu Srijane, zaseok Glavice. U garnizonu je bilo 80 ustaša, domobrana i žandara, podrijetlom uglavnom iz okolnih sela. Komandant je bio ustaški vodnik Marko Cotić iz Dubrave, a s njim je bilo još nekoliko po zlu poznatih ustaša.

Ovaj neprijateljski garnizon je po brojnom stanju ljudstva i po naoružanju bio za postojeće uvjete vrlo jak, a po svom položaju i zadacima bio je na vrlo osjetljivom terenu. Zbog aktivnosti kontrole određenih pravaca, a posebno kontrole prelaska preko Mosora, preko Rašeljke i Ljutog kamena, ta dva značajna partizanska ilegalna kanala, zatim stalne i pojačane patrole u

³¹⁸ Marko Križan, Sjećanja.

pravcu sela Bisko, garnizon je onemogućavao normalano prebacivanje ljudstva i sredstava na prelazu preko rijeke Cetine u predjelu Cikotina lađa. Bila je na taj način gotovo potpuno spriječena politička aktivnost koja je u to vrijeme na ovom dijelu Mosora bila nužna.

Sve je to utjecalo da se Stab MPO odlučio napasti i likvidirati neprijateljski garnizon Glavice. Razrađen je plan i određeno je vrijeme napada. Komandant Jakiša Baučić-Brko se odlučio da napad na neprijatelja izvrši 2. bataljon s dijelom snaga 1. bataljona. Ostale snage 1. bataljona je odredio kao zaštitu i osiguranje pravca iz Blata n/C, odakle se moglo očekivati intervencija neprijateljskih jedinica.

Ujutro u 6 sati 18. veljače 1944. godine počeo je napad na neprijateljski garnizon Glavice, selo Srinjane. Drugi bataljon, s jednom četom 1. bataljona, napadao je neprijatelja u predjelu Glavice, a 1. bataljon, s komandantom Mladom Marušićem, osiguravao je pravac iz Blata n/C sa zadatkom da spriječi svaku eventualnu intervenciju neprijatelja u pravcu Srijana.

Iako je napad bio jak i uz potrebno osiguranje iznenađenja, neprijatelj se brzo sredio i pružio vrlo snažan otpor. Tek poslije juriša boraca 2. bataljona, koje je predvodio komesar Božidar Doždor-Laura, uspjeli su se borci nakon više od dva sata borbe prebaciti do prvih pojata. Kada su zapaljene dvije pojate, pokrivene ševarom, iskorišten je dim da se veći broj boraca približi guvnu gdje je bio bunker s mitraljezom i odakle je neprijatelj pružao jak otpor. Uspješno je zauzet bunker iz kojeg je neprijatelj pobjegao i pridružio se ostalim ustašama koje su svoje snage koncentrirale u utvrđenoj zgradi škole. Kada je neprijatelj vidio da je opkoljen i da mu prijeti opasnost od uništenja, jedan se dio ustaša izvukao iz školske zgrade i, koristeći zemljište, uspio pobjeći u pravcu Trnbusa, dok su se ostali predali.

Nedugo poslije napada na neprijatelja u predjelu Glavice, uslijedila je intervencija iz pravca Blato n/C. U toku akcije jedno vojno vozilo je naišlo na nagaznu minu, koju su na cestu postavili borci 1. bataljona. Pri napadu boraca 1. bataljona neprijatelj se bezuspješno pokušavao probiti u pravcu Srijana. Neprijatelj se, uz 4 poginula i 8 ranjenih vojnika, vratio u Blato n/C. Prvi bataljon je imao jednog poginulog i trojicu ranjenih boraca, među kojima je bio i komandant 1. bataljona Mlado Marušić.

U borbi za Glavicu neprijatelj je ukupno imao 15 poginulih vojnika, dok je zarobljeno 20 ustaša i domobrana i 4 žandara. Borci Mosorskog partizanskog odreda zaplijenili su 30 pušaka, 3 mitraljeza, 2 sanduka ručnih bombi, 8.000 metaka, razne druge opreme, hrane i 30 grla krupne stoke.

Iako se borba s neprijateljem vrlo uspješno završila, jer je likvidiran značajan ustaški garnizon uz relativno male žrtve (samo su dvojica iz 2. bataljona bila ranjena), ipak je kraj borbe obilježen tugom.

Na nesretan način poginuo je komesar 2. bataljona Božo Doždor-Laura, rodom iz Dugopolja, predratni radnik Solinskog bazena. U borbi s neprijateljem u napadu na garnizon u Glavicama jurišao je sa svojim borcima i zarobio mitraljez »bredu«. Nakon okršaja cijev »brede« je stavio na rame i nosio je sve do okupljanja na Roguljića guvnu. Pri dolasku skinuo je s ramena cijev »brede« i pri spuštanju na tlo, koje je bilo mekano i raskvašeno od snijega, rukohvati su se zabili u zemlju i okidač je udarcem izazvao aktiviranje oružja. Zrno metka, koji se nalazio u ležištu cijevi mitraljeza, ušlo je

Komesaru Lauri ispod brade, a izašlo na tjemenu glave. Istog je momente nastupila smrt.

I tako nakon pobjede i veselja u čitavom Odredu nastala žalost za poginulim komesarom Božom Doždorom-Laurom. Tužna se vijest brzo proširila na čitavom području Mosora. Kako je Laura bio u svim selima vrlo poštovan, time je i tuga bila veća.

Komandant Mosorskog partizanskog bataljona Mlado Marušić i komesar Tomislav Perasović na Mosoru 1944.

U izvještaju kojeg je zamjenik politkomesara MPO Marko Colak-Bla 29. veljače 1944. godine dostavio OK KPH, u vezi likvidacije ustaško ; garnizona Glavice, pored ostalog, se navodi:

»... u posljednjim akcijama (pri postavljanju zasjeda i likvidiranje nepr - jateljskog garnizona u Docu) izgubili smo 6 partijaca i to: komandant i.

bataljona ranjen, komesar 2. bataljona koji se usmrtio ..komesar čete 2. bataljona teže ranjen, zamjenik komandira čete 1. bataljona teže ranjen i uslijed zadobivenih rana umro, zamjenik komandira 3. čete 1. bataljona ranjen teže, zbog čega je partijska organizacija stalno u reorganizaciji...«

Likvidacijom neprijateljskog garnizona Glavice stvorila se veća slobodna teritorija, a time i veće mogućnosti za još intenzivniji politički rad i djelovanje po ostalim pitanjima. Od tada ovaj dio Mosora postaje prava partizanska baza odakle su se vršile borbene akcije i druge aktivnosti. Tu je bilo sjedište Štaba MPO, potčinjenih štabova, komandi i jedinica. Bilo je tu i sjedište KK KPH Omiša i ostalih vojno-pozadinskih organa i organizacija, među kojima i Komande mjesta Omiš. Uspostavljena je bolja i sigurnija veza s područjem srednjih i primorskih Poljica. Aktivirani su ilegalni kanali preko Mosora i prijelaz preko rijeke Cetine na predjelu Cikotina lađa, a time i redovitija veza obale (uključujući i otoke) s partizanskim jedinicama na Kamešnici i Dinari. Sve je to naprosto oživjelo politički rad i djelovanje. Ponovo su po selima organizirani NOO-i i drugi organi i organizacije. Održavaju se zborovi na kojima se narodu objašnjavaju ciljevi oslobodilačke borbe, mobiliziraju se mase za narodnooslobodilačku vojsku. Ovom su pobjedom smanjene aktivnosti neprijatelja, a naročito je zavládala prava bojazan kod posada po selima, jer su očekivale istu ili sličnu sudbinu.³¹⁹

U drugoj polovini mjeseca veljače 1944. godine, na području Mosora su se zbila dva događaja koja vrijedi zabilježiti. U ranim večernjim satima 22. veljače, na skoro svim istaknutim visovima planine Mosor, zapaljene su vatre u okviru obilježavanja 26. obljetnice osnutka Crvene armije. Istovremeno su vatre zapaljene na visovima Kozjaka, omiške Dinare i na otoku Braču. Crvene vatre plamtjele su iznad neprijateljskih garnizona, uporišta i posadnih jedinica. Pojava je vjerojatno iznenadila neprijatelja koji je odmah reagirao vatrom iz svojih artiljerijskih oruđa.

Nedaleko od zaseoka Vučkovići, selo Dugopolje, pao je 29. veljače 1944. godine jedan saveznički avion. Bio je to jedan od savezničkih aviona koji su u posljednje vrijeme sve češće vršili zračne napade i bombardirali Split, naročito Splitsku luku.

Prema izvještaju 7. oružničke pukovnije, od 3. ožujka 1944. godine, taj saveznički avion oborila je PAA iz Kliške tvrđave. U izvještaju se dalje navodi da je avion pao istočno od crkve u zaseoku Vučkovići, selo Dugopolje.

Nedaleko od mjesta pada, nalazila se jedna parola jačeg sastava iz 2. čete 2. bataljona MPO, koja je intervenirala na licu mjesta. Međutim, borci posadu aviona nisu pronašli iako se u izvještaju 7. oružničke pukovnije ističe da je avion, s dva člana posade, izgorio.

Patrola je s aviona uspjela demontirati mitraljez. U međuvremenu se prema mjestu pada uputila jedna ustaška jedinica ali je odbijena. Baš kao i jedna njemačka patrola koja je imala namjeru doći do srušenog aviona. Na avionu su bile ove oznake:

08 1733 2 2 519 Warning Aircraft Must Not Be flown Without Either
Guns Or Fabric Parach Qver Tunnel. S. F. — S. N.

(Ucertana zvijezda petokraka sa srpom i čekićem).

³¹⁹ Operativni izvještaj Štaba MPO, AVn, arhiv NOB, reg. br. 2/23, k. 1600 A. »Glas Mosoraša«, prosinac 1981. R. Kokić, Isto. Zbornik Vn, tom V, knj. 24, str. 440—441. AVn, arhiv NOB, reg. br. 57/1, k. 517 A. Pismena sjećanja R. Pavele, M. Cečuka, M. Križana, J. Jurenica, M. Pezelja, M. Bašića

Kao i svi neprijateljski garnizoni, uporišta i posade, koji su uspostavljeni nakon VI neprijateljske ofanzive na području Mosora, tako je i Dubravi, od pretežno domaćeg stanovništva, bila oformljena posada jačine 20 naoružanih ljudi, koja je predstavljala uporište za taj kraj. Poslije likvidacije neprijateljskog garnizona Glavice, nekoliko ustaša, na čelu s Vladom Cotićem, uspjeli su pobjeći i prebaciti se u Dubravu.

Iz neprijateljskog uporišta u Dubravi upućivale su se patrole u razne pravce zbog kontrole teritorije i lica koja su se u tom predjelu kretala. Na ovom dijelu Mosora, a posebno od Tugara i Zrnovnice preko Sitna Gornjeg i dalje preko Ljutog kamena za Dolac Donji, bio je jedan od frekventnijih ilegalnih kanala na relaciji Split—Mosor—Kamešnica.

Na osnovu naređenja Štaba MPO, 2. bataljona, ojačan s 1. četom 1. bataljona, napao je noću od 1. na 2. ožujka 1944. godine točno u 24,00 sata. Drugi bataljon je izvršio raspored četa prema Dubravi, dok je 1. četa 1. bataljona osiguravala pravce iz Gata i Sitna Gornjeg. Napad je bio iznenadan i silovit tako da ustaše nisu mogle pružiti organizirani otpor, već su se spašavale bježanjem u pravcu Tugara i Gata.

Za vrijeme napada 1. bataljona MPO je s dvije čete kontrolirao pravce iz Doca Donjeg prema Gatima, Blatu n/C i Bisku. Neprijatelj je imao jednog poginulog i nekoliko ranjenih. Zaplijenjen je 1 mitraljez »fiat«, 5 pušaka s municijom, razne vojne opreme i drugog materijala, 80 komada ručnih bombi i 3.000 puščanih metaka.

Akcija je imala višestruko značenje, kako u vojničkom smislu tako i još više u političkom pogledu, jer se likvidacijom tog neprijateljskog uporišta stvarala slobodna teritorija i omogućio nesmetan rad na terenu.

Obrazlažući partijsko-politički i kulturno-prosvjetni rad u Odredu, u izvještaju kojeg je Štab MPO dostavio 29. veljače 1944. godine Okružnom komitetu KPH, po pitanju rada i stanja u partijskoj organizaciji najprije se daje prikaz brojnog stanja članstva:

Organizaciono stanje:

Štab odreda	partijaca	4					
Pri štabu					skojevac	9	
Stab I bataljona	„	4					
Pri. štabu.....	„	2	kandidata	3	„	4	
I četa	„	6	„	4	„	4	
II četa	„	4	„	9	„	3	
III četa	„	3	„	3	„	6	
Stab II bataljona . . .	„	3					
I četa	„	3	„	0	„	3	
II četa.....	„	3	„	3	„	5	
III četa	„	3	„	3	„	3	
Bolnica.....	„	1	„	4	„	4	
U k u p n o :	partijaca	36	kandidata	32	skojevac	46	

⁵⁼⁰ Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, Isto. AVII, arhiv NDH, reg. br. 15/4-1, k. 197 A. Izvještaj Kotarske oblasti Split; Izvještaj 7. oružničke pukovnije od 3. III 1944.

U posljednji mjesec dana primljena su samo 2 nova člana u Partiju. Razlog je što su partijske jedinice mlade, te sami drugovi ne znaju pravilno ocijeniti druga kojeg predlažu u partiju, a rukovodeći se u jačanju partijske organizacije samo brojem bez provjeravanja...

Postavljena je pojačana kontrola pri primanju novih članova, ali kada je Ićadar mlad i sami rukovodioci, koji nemaju iskustva partijskog rada, događa se da se pitanje izdizanja kadrova i jačanje partije krivo i kruto shvatilo te je donekle sektašilo i ako postoje uslovi za izdizanje, kao borbenost i to što su borci većinom iz radničkih redova ...

Kroz ovaj mjesec održani su sa svakim bataljonom 2 sastanka bataljonskog biroa, 4 radna i 8 teoretskih sa četnim jedinicama .. . Politički časovi održavaju se uvijek kada je vojska na odmoru u logoru.

Teoretski rad:

Radi upoznavanja partijaca sa njihovim dužnostima kao partijaca i što je Partija, proučava se »kratki kurs« na partijskim jedinicama, a isto tako »odluke II zasjedanja AVNOJ-a«. Proradiva se na taj način što se na sastancima čita i objasni i potom razvije diskusija.. .

Politički rad :

Politički časovi održavaju se redovito poslije svake akcije, na kojima se pretresaju nedostaci u akciji kao i kritika o držanju pojedinih boraca. Kada su u logoru na časovima se proučava »odluke II zasjedanja AVNOJ-a« i to redovito...

Vojni rad:

Naš I. bataljon koji se nalazio u Kamešnici izvršio je nekoliko ekonomskih akcija i učestvovao je u likvidaciji Gornje Tijarice sa X. brigadom, dok II. bataljon u Mosoru izvršio je niz manjih akcija i sa I. bataljonom likvidiran neprijateljski garnizon u Docu.

Rad na terenu:

Rad na trenu nije zadovoljavajući. Partijska organizacija slabo se povezuje sa organizacijama na terenu. Prilikom proslave godišnjice Crvene armije održani su zborovi sa narodom ...

Kulturno-prosvjetni rad :

Kulturno-prosvjetni odbori u bataljonima i četama postoje, ali su dosta neaktivni. Sav rad ograničuje se na izdavanje zidnih novina...

S. K. o. J.:

U svim četama postoje SKOJ-evi aktivni, ali nisu čvrsti i aktivni. To je uslijed toga što već duže vremena nema u Odredu odgovornog druga po SKOJ-u... tako da sada ni u Odredu ni u bataljonima nema sekretara SKOJ-a».³²¹

³²¹ Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, Isto. Mate Pezelj, Sjećanja. AVII, arhiv NOB, izvještaj Štaba MPO od 29. II 1944.

Neprijatelj je iz odmazde, zbog protjerivanja ustaša iz Dubrave, poduzeo konkretne mjere. Ujutro 2. ožujka 1944. godine, oko 7 sati, uputio je jednu jedinicu jačine oko 20 vojnika iz pravca Gata i drugu iz pravca Tugara (jačine oko 40 vojnika) prema Dubravi, vjerojatno s ciljem da napadne jedinice MPO (2. bataljon i 1. čet 1. bataljona). Pošto su sve jedinice koje su učestvovala u likvidaciji uporišta u Dubravi zadržane na položajima oko sela, na vrijeme su opazile neprijateljske kolone. Procijenili su njihove namjere, sačekali ih i napali s položaja. Iako se borba vodila do 14 sati neprijatelj nije uspio odbaciti jedinice MPO, već je bio prisiljen da se, uz gubitke od 4 poginula i 7 ranjenih boraca, povuče u pravcu Omiša. Pored gubitaka u živoj sili, u borbi su neprijatelju zaplijenjene 2 puške, 2 ručne bombe, 1 dvogled i postolje od mitraljeza. Jedinice Mosorskog partizanskog odreda nisu imale gubitaka.

Od 4. do 12. ožujka 1944. godine oba bataljona i Stab MPO nalaze se na sektoru Mosora izvodeći borbene akcije. Prva četa 1. bataljona, koja se nalazila na terenu Krilo-Jesenice, postavila je 5. ožujka na cesti Split—Omiš, u blizini Dugog Rata, nagaznu minu na koju je naišao njemački vojni kamion. Od eksplozije mine kamion je uništen, šofer je poginuo, a pomoćnik šofera je teže povrijeđen.

Ostali dijelovi 1. bataljona su u blizini Doca Donjeg, 2. bataljon je u području Kotlenica, dok je borbena grupa iz Pratećeg voda postavila nagaznu minu nedaleko od sela Bisko. Naišao je jedan njemački kamion s vojskom. Od eksplozije mine kamion je uništen, sedam vojnika je poginulo a više ih je ranjeno.

Treća četa 2. bataljona postavila je 8. ožujka 1944. godine zasjedu na dijelu puta koji vodi iz Sitna Donjeg za Dubravu i po nailasku jedne patrole, jačine oko 30 vojnika, napala je neprijatelja. Poslije više od dva sata borbe neprijatelj se s dva ranjena vojnika povukao u pravcu Zrnovnice, a 3. četa se, bez gubitaka, povukla u Sitno Gornje.³²²

U selu Koštanje ustaše su poslije VI neprijateljske ofanzive, kao i u drugim selima u tom vremenu (prosina 1943. — siječanj 1944), uspostavile garnizon jačine oko 40 domaćih ustaša i njihovih naklonika. Smjestili su se u zgradi osnovne škole s uređenom otpornom točkom u crkvi i na okolnom zemljištu, uključujući i seosko groblje. Na čelu te grupe bila su dvojica okorjelih ustaša Bogdanović i Jerončić, komandat garnizona i njegov zamjenik.

U cilju stvaranja slobodne teritorije na terenu sela Koštanje—Podgrade, Stab MPO se odlučio izvršiti napad i likvidirati neprijateljski garnizon u Koštanjima. Iako je napad jedinica Mosorskog partizanskog odreda bio iznenađan i vrlo jak, neprijatelj se brzo sudio i pružio jak otpor, naročito iz crkve i sa zvonika, tako da je zbog konfiguracije zemljišta pristup bio otežan. Pošto je borba duže potrajala nego što je bilo planirano i s obzirom na blizinu susjednih garnizona i moguću intervenciju neprijatelja, Stab MPO donosi odluku o povlačenju jedinica. U borbi je poginuo borac Jozo Pavela, rodom iz Tugara, dok su dvojica bili ranjeni.

Zbog neuspjeha partizana ustaše su likovale. Međutim, radi njihovog odnosa prema simpatizerima NOP-a i teroriziranja ljudi, na traženje KK KPH Omiša i drugova s terena, Štab MPO je uputio borbenu grupu na teren

³²² Isto, arhiv NOB, reg. br. 2/23, k. 1600 A; reg. br. 8/7, k. 1603, izvještaj Štaba GPOSD. Operativni dnevnik Štaba MPO. Jerko Jurenčić Gak, Sjećanja.

u akciju u kojoj je likvidiran zamjenik komandanta ustaškog garnizona u Koštanjima Milan Jerončić. Iste večeri, noću od 17. na 18. ožujka 1944. godine, s terenskim radnicima, izvršili su demonstrativan napad na neprijatelja u selu poslije kojeg su ustaše pobjegle za Omiš.³²³

S lijeva na desno: Venko Mimica, Jakiša Baučić-Brko i Mlado Marušić na Mosoru 1944.

Isto.

³²³ Operativni dnevnik Štaba MPO. AVII, arhiv NDH, reg. br. 54/1-5, k. 149 C. R. Kokić.

Na terenu Sitna Gornjeg nalazila se 3. četa 2. bataljona koja je kontrolirala područje nakon protjerivanja ustaša iz Dubrave. Za vrijeme njezina boravka na tom terenu, komanda je bila u stalnom kontaktu s terenskim radnicima, a posebno s odbornicima Lolićem i Sirotkovićem iz Sitna Gornjeg, koji su ih obavještavali o raznim događajima. Podrobnije podatke su dobijali 0 kretanjima ustaških i njemačkih patrola. U selu Tugare, zaseok Dočine, nalazila se razmještena jedna njemačka artiljerijska baterija.

Za komandu 3. čete bila je veoma interesantna patrola koja se svakodnevno kretala na relaciji od Zrnovnice do Tugara. Jačina patrole je bila od 15 do 20 ustaša i domobrana. Također je uočeno da se često puta u sastavu patrole zatekao i poznati ustaša Vlado Cotić, koji je do tada dva puta uspio umaknuti partizanima. Komanda čete donijela je odluku da se iz zasjede napadne i likvidira ta patrola.

Borci 3. čete postavili su 13. ožujka 1944. godine zasjedu zapadno od kapelice Sv. Nikole (sjeveroistočno od Srinjina) u ranim jutarnjim satima. Oko 11 sati uočena je ustaško-domobranska patrola koja se kretala u koloni po jedan iz pravca Zrnovnice prema Tugarima. Patrola je brojila 10 ustaša

1 domobrana. Kada je prišla između boraca, postavljenih u zasjedi s obje strane ceste, na znak komandira čete Petra Bosančića otvorena je vatra iz oružja boraca po neprijatelju koji je još bio u koloni. Napad je bio iznenađan i brz, tako da se neprijateljska patrola nije mogla suprotstaviti, već su se nastojali spasiti bježanjem.

Bilo je više uspješnih napada na neprijateljske patrole za tako kratko vrijeme boravka Mosorskog partizanskog odreda na području Mosora. U ovom su napadu borci 3. čete ubili 2 i zarobili 5 neprijateljskih vojnika, dok su trojica neprijateljskih vojnika uspjela, koristeći se povoljnostima zemljišta, pobjeći u pravcu Zrnovnice.

U borbi je poginuo omiljeni i hrabri borac 3. čete Jure Kovačić, rodom iz Kučića, kojeg su drugovi sahranili uz pomoć odbornika Spaije i terenskih radnika.

Iz Sitna Gornjeg, zaseok Sirotkovići, gdje se 3. četa poslije napada na ustašku patrolu povukla, upućen je Jerko Juranić-Gak sa zarobljenicima u Dolac Donji u Štab Mosorskog partizanskog odreda. Nakon saslušavanja sva petorica domobrana pušteni su kućama. Dvojica su pošla u Rošće, dvojica u Srinjane i jedan u Gornje Polje. Nakon kraćeg vremena svih pet domobrana, kao što su i obećali, javili su se u Štab MPO, raspoređeni su u jedinice Odreda u kojem su ostali sve do njegovog rasformiranja.

Poslije uspješno izvedene akcije partizana, neprijateljske jedinice više nisu patrolirale na ovom terenu čime je bio oslobođen prostor za djelovanje narodnih organa vlasti. Od posebnog je bilo značaja što se mogao još više koristiti ilegalan kanal, koji je vodio iz Splita za Mosor i dalje prema Kamešnici i Dinari. Kao i u nizu dotadašnjih kontakata i suradnji između jedinica MPO i terenskih radnika, i ovom uspješnom izvedenom napadu na neprijateljsku patrolu umnogome su pridonijeli terenski radnici, a posebno Šimun Lolić nekadašnji hrabar borac i bombaš iz »Ljubićeve« Leteće mosorske čete, koji je zbog posljedica ranjavanja povučen na teren u područje svog rodnog sela Sitna Gornjeg.³²⁴

³²⁴ Operativni dnevnik Štaba MPO. AVII, arhiv NDH, reg. br. 11/8-9, k. 145, izvještaj 7. oružničke pukovnije. AVII, arhiv NOB, reg. br. 7/7, k. 1603. Pismena sjećanja P. Bosančića, J. Jurenića i M. Cečuka (kod autora).

Nakon likvidacije patrole kod Srinjina, neprijatelj je uputio jednu jedinicu u pravcu Sitna Donjeg gdje je zbog odmazde uhapsio osam mještana koje je sproveo u Split.

Po naredenju Štaba MPO izvršeno je 14. ožujka 1944. godine formiranje minerskih vodova u oba bataljona. Njihov osnovni zadatak je bio da djeluju na komunikacijama postavljajući mine na najfrekventnijim putevima.

Odmah iste večeri, od 14. na 15. ožujka, jedna grupa boraca iz minerskog voda 2. bataljona MPO ukopala je nagaznu protivtenkovsku minu u cestu koja vodi od Splita za Sinj, nedaleko od Dugopolja. Naišao je jedan njemački vojni kamion s vojnicima i tom prilikom je deset neprijateljskih vojnika poginulo, a kamion je uništen.

Jedna ustaško-domobranska jedinica od 100 vojnika, napala je 15. ožujka 1944. iz područja Gata prema Dubravi i sukobila se s 3. četom 2. bataljona MPO. Neprijateljska intervencija je bila odbijena. Poginula su dva neprijateljska vojnika, a jedan je bio ranjen. U 3. četi 2. bataljona nije bilo gubitaka.³²⁵

Poslije niza uspješno izvedenih borbenih akcija boraca u sukobu s neprijateljskim jedinicama u područjima sela Srinjine—Sitna Gornjeg—Dubrave, neprijatelj, koji je bio u obližnjim garnizonima, nije mogao olako preći preko poraza pa poduzima odgovarajuće mjere.

Oko 200 njemačkih vojnika i oko 100 ustaša i domobrana napada 19. ožujka 1944. godine iz više pravaca prema Dubravi i Sitnu Gornjem gdje je bila razmještena 3. četa 2. bataljona MPO. Najvjerojatnije da je neprijatelj imao za cilj odbaciti tu partizansku jedinicu prema Mosoru, te je s drugim snagama dočekati i uništiti.

Toga dana (19. III), kao i obično, upućena je jedna patrola iz Dubrave u pravcu Gata, a druga patrola prema Sitnu Gornjem i dalje u pravcu Zrnovnice. U blizini kapelice Sv. Luke nalazio se u ulozi osmatrača borac Kraljević.

Oko 12 sati, dok su se borci pripremali za ručak (kuhano meso s purom) u Dubravi, četa je obasuta artiljerijskom vatrom. Neprijatelj je vrlo precizno gađao kuće u kojima je bila smještena 3. četa. Odmah je komandir čete naredio da se napusti Dubrava i da se četa postepeno povlači prema kapeli Sv. Luke. Za čitavo vrijeme povlačenja tučena je od artiljerije čije su granate eksplodirale u neposrednoj blizini boraca. Na sreću, ljudskih žrtava nije bilo. Neprijateljska artiljerijska jedinica bila je stacionirana na položajima u Tugarima, u rejonu Dočine.

Po izbijanju dijelova 3. čete u predio visa kod kapelice sv. Luke, umjesto borca Kraljevića partizane su sačekali njemački vojnici snažnom vatrom. Situacija je bila kritična i samo zahvaljujući prisebnosti zamjenika kapidanta 2. bataljona, koji se tog dana nalazio u 3. četi, odlučnosti i hrabrosti starješina i boraca, jedinica se izvukla uz minimalne gubitke.

U borbi su ranjena četiri borca, a jedan je nestao. Ranjene borce su terenski radnici prenijeli do Putišića staja, gdje je bio smješten Stab 2. bataljona, a zatim su prebačeni do bolnice koja se nalazila u selu Rude, pod Kamešnicom.

³²⁵ **AVII**, arhiv NDH, reg. br. 54/1—5, k. 149 C; izvještaj 7. oružničke pukovnije. **AVn**, arhiv NOB, reg. br. 7/7, k. 1603; izvještaj Štaba GPOSD. Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, Isto. Pisma sjećanja J. Jurenića i P. Bosančića. D. Gizdić, Dalmacija 1944—1945, str. 178.

Neposredno prije napada njemačke jedinice i ustaško-domobranskih jedinica na 3. četu, 1. bataljon, koji se nalazio u blizini sela Marasovići (područje Kamešnice), uspostavio je vezu s 10. brigadom 20. divizije, pa je s dijelovima te brigade izvršen prepad na neprijatelja u Blatu n/C, a dijelom jedinica organizirana je zasjeda na cesti Biorine—Cista.³²⁶

Na osnovu redovnog izvještaja, kojeg je svakog mjeseca pomoćnik komesara MPO (koji je ujedno bio i partijski rukovodilac u Odredu), dostavljao Okružnom komittu KPH Splita, u odgovoru na izvještaj za veljaču, OK KPH Splita upućuje partijskom rukovodstvu MPO 15. ožujka 1944. godine dopis:

»Koliko se može zapaziti iz nekoliko izvršenih akcija u tome Odredu je borbenost na priličnoj visini, znači da je dobar materijal i da ima dobrih boraca i komunista izvan Partije, a koje treba brižljivo odgajati i pripremati ih za Partiju. U tom pravcu ne treba sektašiti, a imati u vidu potreban kriterij um za ulazak u Partiju ...

Likvidaciji neprijateljskih garnizona treba i dalje pristupati i ne dozvoliti da vam neprijatelj istrgne inicijativu iz ruku. Nakon ovih akcija treba odmah pristupiti intenzivnom političkom radu, koristeći vojničke i političke uspjehe u našoj zemlji kao i u svijetu ...

Sav ovaj rad treba da bude usmjeren na mobilizaciji novih boraca za našu vojsku i to sa pozivima, što se zato prethodno stvore usi ovi. Pri ovome treba koristiti Proglas druga Tita. U ovom radu će vam pomoći Kotarski komitet Omiš, koji je za to dobio direktive. Pitanje popunjavanja naših jedinica je vrlo osjetljivo pitanje, zato taj Odred treba da posluži kao jezgro oko kojeg će se okupljati sve ono što je sposobno za pušku i što bježi iz neprijateljske vojske. U ovom trenu da partijska organizacija bude brza, jer u drugom slučaju bi nas neprijatelj mogao predusresti.«

Štab Mosorskog partizanskog odreda, koji se nalazio u selu Smajići, posjetili su Vaso Crnogorac, komesar Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije i Ivica Kukoč-Jordan. Komandant Jakiša Baučić-Brko i komesar Ratimir Kokić podnijeli su izvještaj o rezultatima borbenih akcija i stanju u Odredu. Poslije izvještaja data je pozitivna ocjena za postignute uspjehe u borbi s neprijateljem, za stanje u Odredu i djelovanje na terenu.

Na kraju su dvojica rukovodilaca, pored ostalog, postavili zadatak Štabu MPO da, u zajednici s KK KPH Omiša, Komandom mjesta Omiš i ostalim organima na terenu Mosora, izvrši sve potrebne pripreme za mobilizaciju ljudstva za potrebe narodnooslobodilačke vojske.

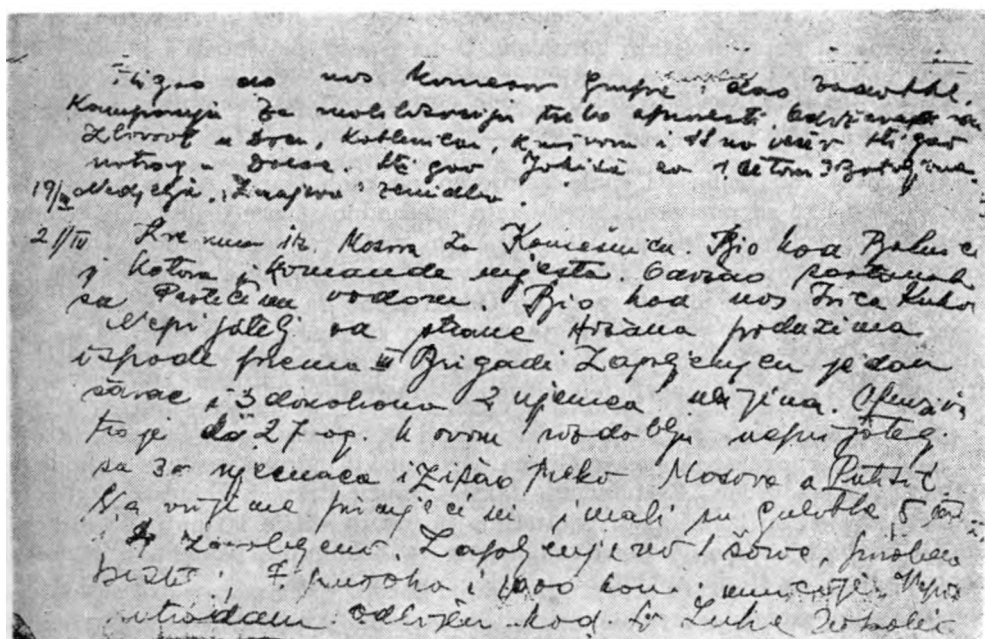
Nakon sastanka pristupilo se pripremama i samo djelomičnoj realizaciji mobilizacije, organizirani su zborovi po selima, ali su u samo nekim selima i održani: u Docu Donjem, Kotlenicama i Krušvaru. Zbog napada jačih snaga njemačkih i ustaško-domobranskih jedinica na planinu Mosor, rad na realizaciji tog zadatka bio je za neko vrijeme odgođen.³²⁷

^{**} Pismena sjećanja J. Jurenića, P. Bosančića i M. Pezelja. Operativni dnevnik MPO. Marko Markov Žarko, Ratni dnevnik, R. Kokić, Isto. D. Gizdić, Isto, str. 198—199.
^m Operativni dnevnik Štaba MPO. Dopis OK KPH Split, dostavljen 15. m 1944. Štabu MPO za partijskog rukovodioca Odreda, kopija kod autora. R. Kokić, Isto.

NEUSPJELA AKCIJA NIJEMACA

Učestalim borbenim akcijama jedinica Mosorskog partizanskog odreda, likvidacijom neprijateljskih garnizona, uporišta, posadnih jedinica i patrola, kao i raznim drugim borbenim i diverzantskim aktivnostima, stvorena je slobodna teritorija na kojoj su djelovali organi vlasti, a čije su političke aktivnosti imale odraza i na okupirani dio teritorije. Sve je to natjeralo neprijatelja da poduzme jednu akciju većih razmjera protiv partizanskih snaga s osnovnim ciljem da se unište partizanske jedinice na Mosoru.

Kao prva mjera, koju njemački okupator poduzima radi ispitivanja snaga i radi vršenja represalija nad narodom, upućena je jedna njemačka jedinica koja je predstavljala kazneni ekspedicioni odred. Jedinica je bila iz sastava 7. SS divizije »Prinz Eugen«, a prebačena je iz Makarske za Omiš 20. ožujka

Faksimil izvoda iz ratnog dnevnika politkomesara MPO Ratka Kokica

1944. godine. Narednog dana, 21. ožujka, iz divizije je upućena patrola jačine oko 30 njemačkih vojnika u pravcu Gata. Bez zadržavanja jedinica je produžila kretanje prema prelazu Rašeljka, a nakon kraćeg zadržavanja nastavila je kretanje u pravcu Putišića staja.

U području Putišića staja nalazio se Stab 2. bataljona s novopostavljenim komandantom Matom Brkićem (dotadašnji komandant Marko Križan postavljen je na dužnosti zamjenika komandanta MPO). Na tom terenu su bile prištapske jedinice i 1. četa 2. bataljona s komandirrom Matom Pezeljom koji se prije kraćeg vremena vratio iz oficirske škole. Iz 1. čete je upućena patrola u pravcu Rašeljke. Blagovremeno je uočena njemačka patrola i postavljena je zasjeda na pogodnom mjestu, uz pješačku stazu koja od Ra-

šeljke vodi prema Putišića stajama (selo Dolac Gornji). Kada je njemačka patrola došla ispred položaja zasjede, otvorena je vatra i poslije pola sala borbe neprijatelj je imao 5 poginulih u tri zarobljena vojnika. Ostali njemački vojnici uspjeli su se vratiti u sastav dijela njihove jedinice, koja se zadržala u predjelu prelaza Rašeljka. U borbi je zaplijenjen 1 puškomitraljez »šarac«, 5 pušaka, 1 pištolj, 1 dvogled, 3 kutije municije za puškomitraljez i deset ručnih bombi. Patrola iz sastava 1. čete 2. bataljona nije imala gubitaka.

Vjerojatno zbog gubitaka u borbama s partizanima na dijelu staze između Rašeljke i Putišića staja, neprijatelj je s jačim snagama krenuo 22. ožujka 1944. godine prema Mosoru iz dva pravca.

Iz pravca Zrnovnica—Srinjine—Sitno Donje—Sitno Gornje kretala se jedinica jačine od 250 do 300 njemačkih vojnika, koja je uspjela potisnuti 1. četu 1. bataljona MPO u pravcu planinarskog doma. Nakon toga su se Nijemci povukli u Sitno Gornje, gdje su zapalili nekoliko kuća, uhapsili i ubili 17 ljudi iz sela i 1 borca MPO, među kojima i Šimuna Lolića, odbornika, borca i bombaša, koji je, povučen na teren, vršio dužnost odbornika NOO-a Sitno Gornje, a inače zaduženog za rad na ilegalnom kanalu Split—Mosor i obratno.

Na pravcu Blato n/C—Trnbusi—Dolac Donji kretala se jedna njemačka jedinica jačine oko 100 vojnika, koja je cijeli dan vodila borbu s 2. četom 2. bataljona. Po dolasku u Trnbuse neprijatelj je zapalio 7 kuća, te uhapsio i sobom odveo nekoliko sumnjivih osoba.

Za vrijeme napada njemačkih jedinica na Mosoru se, u selu Smajići, nalazio Stab Mosorskog partizanskog odreda s prištapskim jedinicama, 2. bataljona sa Štabom u Docu Donjem i 1. i 2. četom koje su osiguravale pravac Blato n/C—Rašeljka. U tom je vremenu Stab 1. bataljona, s prištapskim jedinicama, te 1. i 3. četom, razmješten u selu Marasovići vršio patrolama kontrolu na pravcima prema Cisti, Trilju i Blatu n/C.

Neprijatelj je 23. ožujka 1944. godine pokušao da se, pomoću artiljerije locirane u Tugarima (zaseok Dočine), probije na pravcu Gata—Rašeljka—Dolac Donji. Poslije dva sata borbe Nijemci su se povukli u Gata i dalje za Omiš.

U borbama je poginuo 1 neprijateljski vojnik, a 2 su ranjena. Dok je u 2. bataljonu jedan borac poginuo i jedan je ranjen. Ovaj neprijateljski napad na jedinice Mosorskog partizanskog odreda, s nešto jačim snagama, završio se neuspjehom. Kako nije postignut željeni cilj, Nijemci su svoj bijes iskalili na nedužnom stanovništvu.

Neprijatelj nije na području Mosora 24. ožujka 1944. godine poduzimao nikakve aktivnosti, već se pripremao za veću akciju u kojoj će angažirati daleko veći broj jedinica na skoro svim prilazima planini.

Prije napada na Mosor dijelovi 7. SS divizije »Prinz Eugen« stacionirali su se u Omišu, Zakućcu, Tugarima, Zrnovnici, Stobreču, Grljevcu i Krilu, dijelovi 264. divizije bili su u Splitu s okolicom, Solinu, Klisu, na dijelu grebena Mosora od Ljubljane do Debelog brda, dijelovi 118. lovačke divizije u Zadvarju, Sestanovcu i obližnjim selima, dijelovi 92. motoriziranog puka stacionirali su se na terenu od Splita do Sinja, a dijelovi 26. i 27. ustaške bojne, s domobranskim jedinicama, nalazili su se u Omišu, Splitu i Sinju i okolnim mjestima.

Neprijatelj je u toku noći, od 24. na 25. ožujka 1944. godine, izvršio pregrupiranje snaga prema slijedećim pravcima napada: Na pravac Blato n/C—Sv. Luka—Sv. Rozarija, vjerojatno sa zadatkom da onemogući partizanskim jedinicama povlačenje preko rijeke Cetine.

Na pravac Blato n/C—Trnbusi—Dolac Gornji, sa zadatkom da izvrši napad na partizanske jedinice u Docu Donjem.

Na pravcu Omiš—Gata—Rašeljka—Dolac Donji, da sa svojim jedinicama, koje djeluju iz pravca Blato n/C, opkoli i uništi partizanske jedinice na prostoru Doca Donjeg i Gornjeg.

Na pravac Zrnovnica—Srinjine—Sitno Donje—Sitno Gornje—Ljuti kamen, sa zadatkom da razbije snage na tom pravcu, a zatim da sudjeluje s dijelom snaga ostalih jedinica u unštenju partizanskih jedinica na Mosoru.

Na pravac Dugopolje—Kotlenice—Dolac Donji, gdje neprijateljske snage imaju za cilj okružiti, s ostalim snagama, partizanske jedinice na tom prostoru, ne dozvoljavajući proboj i manevar prema Mosoru.

U predjelu Košute—Vojnić—Gardun koncentrirano je oko 70 raznih vojnih vozila, s dijelovima artiljerijske jedinice iz 92. motoriziranog puka u rezervi, ali u spremnosti da se po potrebi iskoriste.

Na terenu Katuni—Nova Sela—Ugljani koncentrirani su dijelovi tenkovske jedinice čiji je zadatak da intervenira u zatvaranju pravaca u slučaju pokušaja partizanskih jedinica da se pokušaju probiti u pravcu Kamešnice.

Ukupno je u ovom napadu učestvovalo preko 1.000 neprijateljskih vojnika sa zadatkom da okruže i unište partizanske snage na planini Mosor.

Neprijatelj je započeo napad 25. ožujka 1944. godine na pravcima iz Blata n/C i Zrnovnice u 7 sati, a iz ostalih pravaca u 8 sati. Namjera neprijatelja su bile: što prije potisnuti partizanske jedinice na uži prostor i zatim ih uništiti. Pješadiju je, na svim pravcima nastupanja, podržavala artiljerija.

Uvidjevši namjere neprijatelja Štab MPO donosi odluku da na pravcima nastupanja neprijateljskih snaga elastičnom obranom, uz korištenje povoljnosti zemljišta, zadrži neprijateljske jedinice do pada mraka. Padom mraka sve jednice se povlače i grupiraju u predjelu sela Smajići, odakle će se, koristeći mrak, prebaciti do Cikotine lađe, preći na lijevu obalu rijeke Cetine, a zatim uz osiguranje jedinica 1. bataljona, koje kontroliraju pravac Maraso vići—Ugljani, prebaciti se na teren Cačvine.

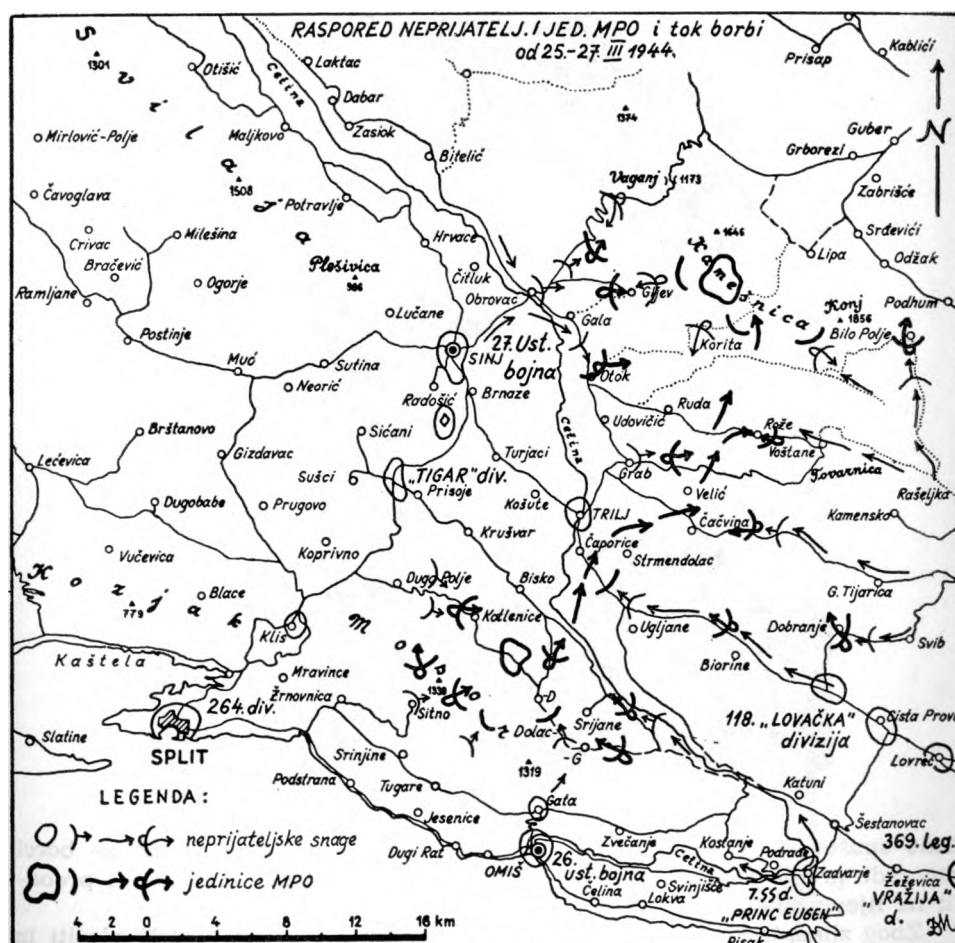
Veoma žestoka borba se vodila cijeli dan 25. ožujka na svim pravcima. U okršajima je bilo gubitaka na obje strane. Toga dana je poginuo i komandant 2. bataljona Mate Brkić, rodom iz Dicma, hrabar i omiljeni starješina koji je tek prije par dana primio dužnost komandanta. Iako je neprijatelj bio daleko nadmoćniji, ipak su partizanske jedinice uspjele izvršiti postavljeni zadatak.

U toku borbe s neprijateljem bilo je niz primjera junačkog držanja ne samo boraca, nego i naroda tog kraja. Kada je borcima ponestalo municije, a time se dovodilo u pitanje izvršenje borbenog zadatka, tada je Komanda mjesta Omiš organizirala prebacivanje municije iz Zvečanja, Smolonja, Čišala i Ostrvice. U tome se posebno iskazala omladina, koja je municiju donosila borcima na položaje.

Padom mraka, većina se jedinica okupila u Smajićima. U tom području su se našli članovi KK KPH Omiša, KNN-a Omiš i drugih vojnopozadinskih organa s terena, zajedno s Komandom mjesta Omiš. Iz sela Smajići organi-

zirano je povlačenje prema rijeci Cetini do prelaza Čikotina lađa, gdje je ljudstvo prebačeno na drugu obalu.

Iako je prebacivanje preko rijeke bilo organizirano, ipak je, zbog malog broja čamaca (bila su samo dva mala čamca koja su mogla da prevezu po četvoricu boraca) i velikog broja ljudi, potrajalo duže nego što je bilo predviđeno. Te noći, od 25. na 26. ožujka 1944. godine, većina ljudstva se uspjela prebaciti na lijevu obalu Cetine, a samo je manji dio ostao na desnoj obali. Po naređenju Štaba MPO, 2. četa 2. bataljona prebacila se u Mosor i smje-

stila u Tomišine staje, a dio 1. čete, s komandiror Matom Pezeljom i zamjenikom komandanta 2. bataljona Vladom Mimicom, prebacio se iznad zaseoka Pavići u udolje rijeke Cetine na jugoistočnoj padini visa Um (kota 439), s ciljem da se u toku dana (26. III) prikriju i sačekaju noć radi prebacivanja preko rijeke i priključenja svojoj jedinici.

Pošto se u toku noći veći dio ljudstva Mosorskog partizanskog odreda, i rukovodstvo iz kotara Omiš, uspio neopaženo prebaciti na lijevu obalu rijeke, iskoristili su jednu pećinu kao sklonište. Zbog jačih neprijateljskih snaga svako kretanje danju bilo je veoma riskantno. U pećini su ostali cijeli dan, a navečer 26. ožujka nastavili su preko Ugljana za Marasoviće.

Grupa boraca iz sastava 1. čete 2. bataljona, koja je ostala na desnoj obali rijeke, stacionirala se uz samu rijeku istočno od puta koji vodi od Trnbusa prema selu Rošci, kod zaseoka Velika Njiva i Pavići. To je mjesto bilo izvan moguće kontrole neprijatelja, jer se zemljište od ceste prema rijeci

Vlado Mimica

strmo spušta. Koristeći takve pogodnosti zemljišta odlučeno je da se borci rasporede prema grupama i maskiraju, čekajući noć kada bi se i oni prebacili na lijevu obalu Cetine.

Zbog zime, gladi i iscrpljenosti, pojedinci su oko 14 sati počeli izlaziti iz skrovišta da bi se trčanjem zagrijali. Iako upozoreni od zamjenika komandanta Vlade Mimice, neki se nisu odmah vratili u skrovišta. U međuvremenu je komandir Mate Pezelj pošao u obližnju mlinicu da provjeri tko se tu nalazi i da sagleda mogućnost da se dođe do nešto hrane. Čuo je pucnjavu iz mjesta gdje su se skrivali borci. Dok su se neki od boraca zagrijavali uočeni su od ustaša koji su na tom dijelu puta (Rošci—Trnbusi) patrolirali. U neravnoj borbi jedan dio boraca je uspio pobjeći, dok su drugi bili uhvaćeni.

Na putu prema selu Bisko, nedaleko od mjesta hapšenja, kod sela Rošci strijeljani su Vlado Mimica, zamjenik komandanta 2. bataljona, Tomo Stojanović, ekonom 1. čete i borci Josip Bogetić, Nediljko Čagalj, Ante Laura, Zivko Lučić, te Talijani Santo Pionello i Giovanni Sirakuzza. Narednog dana sahranili su ih seljaci. Pri pokopu su seljaci uočili tragove mučenja boraca, posebno zamjenika komandanta Vlade Mimice.

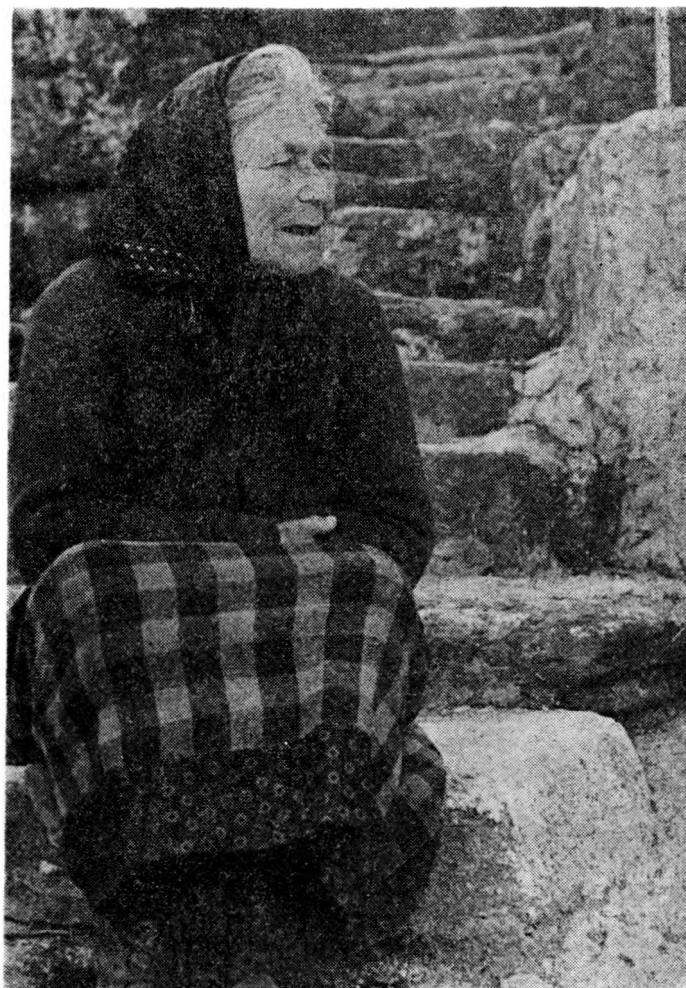

Spomen-obilježje na mjestu pogibije boraca 1. čete 2. bataljona MPO 26. ožujka 1944.

Ostali borci, koji su uspjeli pobjeći, sklonili su se u jednu pećinu i tu ostali do naredne noći kada su se prebacili na lijevu obalu rijeke Cetine. Pošto je u području sela Ugljane bilo mnogo neprijateljskih vojnika, toj grupi boraca koju je predvodio komesar 1. čete Mate Pezelj, trebalo je dva dana dok su se pridružili svom 2. bataljonu.

ZLOČINI NIJEMACA U DOCU DONJEM I SELIMA POD KAMESNICOM

Pošto njemački okupator sa svojim jedinicama, i uz pomoć domaćih izdajnika, nije ostvario željeni cilj, uništiti partizane na Mosoru, kao i u svim dosadašnjim prilikama, tako i ovog puta, svoj bijes iskaljuje na starijim osobama i nejakom djetecom.

Božica Tijardović

Većina staraca, žena i nejake djece zatvorili su u kuće zaseoka Gorjane, Dešiševići, Simunići, Braovići i Markići sela Dolac Donji. Dat je znak, ispaljene su dvije crvene rakete, a uhapšeni su iz kuća izvedeni u dvorišta. Tada se počelo s ubijanjem stanovništva, bez obzira na spol i na godine starosti. Djeca, koja su se tu zatekla sa svojim roditeljima ili su bila kod rodbine,

dijelila su istu sudbinu. Rafali iz automata, puškomitraljeza, pušaka, eksplozije ručnih bombi, pomiješani s vriskom djece, žena i staraca, bili su stravičan prizor. One koji su se pak pokušali spasiti bježanjem dočekivali su kuršumima ili bajonetama njemački vojnici.

Zločin okupatora je imao tragične posljedice: ubijeno je 286 osoba, od kojih su 103 bila djeca. Zapaljene su 142 stambene kuće i 75 drugih zgrada u Docu Donjem. U zločinu su se naročito isticali vojnici 7. SS divizije »Prinz Eugen«, 118. lovačke divizije i 264. divizije.

Spomen-park žrtvama fašističkog terora u Docu Donjem

Nije slučajno njemački okupator izvršio zločin takvih razmjera u Docu Donjem. Od početka oružane borbe na planini Mosor u ovom selu, i njegovoj bližoj okolini, boravile su partizanske jedinice i štabovi s rukovodstvima organa partije i narodne vlasti, koji su imali podršku i pomoć jednog dijela stanovništva ovog kraja. Tu se nalazio jedan od važnijih punktova i ilegalnih kanala na relaciji od grada Splita preko Mosora za Kamešnicu. Iz tog je sela bilo nekoliko istaknutih boraca u partizanskim redovima. Borci partizanskih jedinica su uvijek u Docu Donjem prihvaćani kao narodna vojska, pa im je tako osiguravana hrana i smještaj. Okupator je kroz najstrašnji zločin vidio svoju priliku za obračun.

Kako okupator ipak nije ostvario željeni cilj na planini Mosor, on nastavlja borbu s istim zadatkom uz pomoć svih raspoloživih snaga. Cilj je jasan:

nanositi što veće gubitke partizanskim jedinicama, i tako do njihova uništenja. Nakon Mosora, na redu je planina Kamešnica i njezina sela.³²⁸

Veći se dio jedinica Mosorskog partizanskog odreda prebacio na lijevu obalu rijeke Cetine i uspio da, pod zaštitom dijelom 10. brigade 20. divizije, pređe i zauzme položaje na liniji sela Marasovići, predjela Cačvina, te u zajednici s dijelovima 10. brigade brani pravce od Aržana i Trilja.

Marin Markov-Zarko (u sredini sjedi) s članovima Kotarskog komiteta SKOJ-a Solin

Prvi bataljon 27. ožujka 1944. godine vodi upornu borbu u blizinu Marasovića, a padom mraka povlači se i zauzima položaje na liniji Kamberi—Putnik. Drugi bataljon MPO (bez 2. čete) zauzima položaje u predjelu Cačvine i, s 10. brigadom, cijeli dan vodi borbu s nadmoćnijim neprijateljskim snagama iz pravca Aržana i Trilja. Najvjerojatnije je osnovni cilj neprijateljskih snaga bio da se njihovim spajanjem, i zazuzimanjem položaja, spriječi izvlačenje partizanskih jedinica u pravcu Kamešnice. Za ostvarenje tog cilja jedinice su na pravcima prodora bile podržane od strane tenkovskih jedinica i artiljerije.

Koristeći noć, od 27. na 28. ožujka 1944. godine, izvršeno je rotiranje i grupiranje jedinica Mosorskog partizanskog odreda, kao i ostalih jedinica koje

AVn, arhiv NOB, reg. br. 9/7, k. 1603, operativni izvještaj Štaba GPOSD od 2. IV 1944. AIHRPD, arhiv NOB, reg. br. 4—41/6, k. 2057, Kratak pregled istorije KP Omiša. Operativni dnevnik Štaba MPO. Pismena sjećanja M. Pezelja, M. Cečuka, U. Kolimbatovića, M. Bašića, J. Burića i J. Markića. R. Kokić, Isto. M. Markov Zarko, Isto. J. Lelas Šalavija, Isto.

su se zatekle u području napada neprijateljskih jedinica. Zauzeti su povoljniji položaji s kojih je pružen otpor neprijatelju.

Dok su dijelovi 10. brigade zatvarali pravac Aržano—Čačvina, i s neprijateljem vodili žestok okršaj za svako uzvišenje, Dinarski partizanski odred držao je položaje u blizini Obrovca i zatvarao je pravac iz Sinja. Mosorski partizanski odred je 28. ožujka izbio dijelom snaga 2. bataljona u područje sela Putnik i oko 8 sati izvršen je raspored i zauzeti su položaji. Samo jedan sat kasnije, u 9 sati, neprijatelj je jakim snagama iz pravca Gljeva i Korita izvršio napad na jedinice 2. bataljona. Do pada mraka vodila se borba u kojoj je bilo obostranih gubitaka. I kada je zbog pritiska jačih neprijateljskih

Stoja na kopanu samo saskupili, pored ostalog i
te da je napio. Rečeno o SKG-u, o drugom
nekoliko pitanja iz K.O.B. 20. 28. 11.
28. 11. Neprijatelj je poslije spavanja u
kamenici i u 14. sati morao se krenuti
dalje prema planini. Neprijatelj je tog dana paleo
i pljačkajući me umjesto pred sobom samom
toga dana morao se sjetiti da su točki
neprijatelj.

29. 11. Neprijatelj je paleo i pljačkajući napred
tokom 2 vijeka i pobio toliko civilnog pučanstva po
u mjestima, da su pojedina mjesta ostala potpuno
pusta. Načinio se da je samo sa 2 dana neprijatelj
poslije oko 9.000-12.000 mećimih ljudi.

30. 11. Nalazili smo se pod nekom stani-
nicom, u nekoliko mjestu tuje su bile puno su-
ga, paleo rotni, snijeg se je bradio i na tuju na-
mo bili posred staciona, tuje je bilo i te kako u
ke, da se pakrošim, sa dva 2 dana. Ili smo su

Faksimil izvoda iz ratnog dnevnika Marina Markova-Zarka

snaga, na pravcu Sinj—Obrovac, Dinarski partizanski odred bio prisiljen na povlačenje, 3. četa 2. bataljona je bila ugrožena neprijateljskom vatrom, pa je i ona bila prisiljena da se povuče prema selu Donje Korito.

U tom vremenu i jedinice 1. bataljona vode borbu s jačim neprijateljskim snagama u predjelu visa Varda (kota 924), gdje uspijevaju zadržati nadiranje neprijatelja prema selu Voštani i osigurati izvlačenje dijelova 2. bataljona MPO u pravcu Kamešnice.

Iskoristivši noć, od 28. na 29. ožujka 1944. godine, jedinice Mosorskog partizanskog odreda prebacuju se za Međugorje na Kamešnici, sjeverno od sela Voštane, sa zadatkom da, koristeći povoljnosti zemljišta, organiziraju obranu nanoseći neprijatelju što veće gubitke. U tom području Štab MPO, s potčinjenim jedinicama (bataljonima), stacionira u vrlo nepovoljnim uvjetima. Hrane gotovo da nije bilo. Jedino je Komanda mjesta Sinj dodijelila Odredu jednog vola koji je podijeljen borcima, a taj komad sirovog mesa svatko je pripremao na svoj način. Nakon dva dana, borci se 30. ožujka prebacuju u blizinu sela Pode.

I na području podkamešničkih sela neprijatelj je, zbog neuspjeha u borbi s partizanskim jedinicama, iskalio svoj bijes nad nedužnim stanovništvom. Njemački okupator je, uz pomoć domaćih izdajnika, u selima Otok, Ruda, Gala, Bitanjci, Kamberi, a naročito u selima Korito, Podi, Krivodol, Rože i Voštane, ubio 1.400 osoba, većinom djece, žena i staraca. Po dolasku Mosorskog partizanskog odreda, borci su dobili zadatak da pomognu sanirati stanje na terenu i da pruže pomoć pri sahrani mrtvih.

U vrijeme dok je 28. ožujka 1944. godine Mosorski partizanski odred vodio borbu s neprijateljem, intendantura, bolnica s ranjenicima i bolesnicima, zajedno s dijelom rukovodstva KK KPH Omiša i NOO-a Omiš, prebacili su se u pravcu Livanjskog polja sjeverno od Kamešnice, odakle su nastavili kretanje od sela Lipa do sela Sajković. Zatim su se prebacili preko Dinare do Vrdova, pa za Bitelić, gdje su 3. travnja došli u sastav MPO u Marasovićima.

I u ovoj akciji, najprije na području Mosora a zatim i Kamešnice, nije neprijatelj ostvario svoj cilj. Zbog toga je pribjegao dotadašnjem metodu, počinivši zvjerstva nad nemoćnim, iznemoglim, nenaoružanim i nedužnim stanovništvom. Ukupno je u ovim akcijama ubijeno oko 1.700 ljudi.

U izvještaju kojeg je Štab MPO dostavio, u travnju 1944. godine, Okružnom komitetu KPH Splita, u vezi naprijed navedenih borbenih akcija s neprijateljem, pored ostalog se navodi:

»Osim nekoliko manjih akcija vođena su tri dana jače borbe u Mosoru i četvrti dan uslijedila je ofanziva, zatim jedan dan borbe na sektoru Kamešnice i ofanziva na istom sektoru. Borbenost boraca jest vrlo dobra, a isto tako i moral što se dobro moglo zapaziti prilikom povlačenja u Kamešnicu kad se dva dana nije jelo a da se borci ni malo nisu pokolebali..³²⁹

AVn, arhiv NOB, reg. br. 2/23, k. 1600 A, izvještaj Štaba MPO iz travnja 1944, dostavljen OK KPH Splita. Operativni dnevnik Štaba MPO. J. Lelas Salavija, Isto. R. Kokić, Isto. M. Markov Žarko, Isto. Uroš Kolimbatović, Sjećanja. Kronologija MPO. 10. dalmatinska udarna brigada izdanje 1977, str.

DEJSTVA BORBENIH GRUPA U NEPRIJATELJSKOJ POZADINI

Poslije neprijateljske akcije na područjima Mosora i Kamešnice, u kojoj je za vrijeme izvođenja borbenih aktivnosti MPO imao 9 poginulih i 6 ranjenih boraca, gubici kod neprijatelja su iznosili 25 poginulih, oko 30 ranjenih i 5 zarobljenih vojnika. Mosorski partizanski odred se iz Međugorskih staja na Kamešnici 30. ožujka 1944. godine spustio u blizinu sela Pode, gdje se razmjestio: 1. bataljon u selo Putnik, a 2. bataljon (bez 2. čete) u selo Tadić. U tom području MPO ostaje do 4. travnja 1944. godine.

Drugi bataljon, s dijelom članova Štaba MPO, prebacuje se noću od 4. na 5. travnja 1944. na Mosor, dok preostali dio Štaba MPO, s 1. bataljonom i dijelovima pozadine 2. bataljona, ostaje i razmješta se u području Cačvina—Podi.

Stab MPO donosi odluku da se borbene aktivnosti odvijaju u vidu borbenih grupa, s težištem na stalno organiziranje zasjeda i vršenja napada na neprijatelja duž puteva, postavljanje nagaznih mina na saobraćajnicama i slično. Posebno je istaknut zadatak ubacivanja odabranih borbenih grupa između neprijateljskih garnizona.

Taj način borbenih aktivnosti imao je za cilj da se u redovima neprijatelja stvori strah i nesigurnost, zablude o broju i rasporedu partizanskih jedinica, a kroz sve to da se nanese gubici tamo gdje se neprijatelj najmanje nada.

Realizaciju postavljenih zadataka nije se trebalo dugo čekati. Odmah po pristizanju 2. bataljona na Mosor prišlo se realizaciji plana. Pošto je većina boraca poznavala zemljište i ljude na terenu, starješinama borbenih grupa i jedinica data je puna samostalnost u odabiranju objekata napada, mjesta i načina izvođenja borbenih akcija.

Patrola iz sastava 2. čete 2. bataljona MPO, postavila je 4. travnja 1944. godine zasjedu nedaleko od zaseoka Kutu, selo Dugopolje, i sačekala je neprijateljsku patrolu koja se, skoro svakodnevno, kretala iz sela Grlo, kod Klisa, do Dugopolja. Kada je neprijateljska patrola došla u predio zasjede napali su je borci 2. čete, ali su se Nijemci bez borbe brzo povukli u pravcu odakle su i došli. Patrola 2. čete nije imala gubitaka, a o neprijateljskim gubicima se ništa nije moglo saznati.

Minerska grupa boraca iz sastava 2. bataljona, u pratnji borbene grupe iz 1. čete 2. bataljona, postavila je od 6. na 7. travnja 1944. godine minu na cesti Split—Sinj nedaleko od sela Križića, na koju je naišao jedan njemački vojni kamion. Kamion je od eksplozije mine uništen, a poginulo je 6 njemačkih vojnika.

Udarna borbena grupa iz sastava 2. čete 2. bataljona prebacila se od 8. na 9. travnja u predio Koprivno, gdje je postavila zasjedu. Pošto nije naišla očekujuća neprijateljska patrola izmijenjen je zadatak, pa su uhapšene dvije osobe, domobranski vojnik i jedan civil. Obojica su bili neprijateljski špijuni i kao takvi su sprovedeni u Stab 2. bataljona koji se nalazio u Mosoru.

Minerska grupa boraca iz sastava 2. bataljona MPO, u pratnji i osiguranju grupe boraca iz sastava 1. čete 2. bataljona, postavila je noću, od 8. na 9. travnja 1944. godine, nagaznu minu na cesti Split—Sinj u predjelu željezničke stanice Dugopolje, na koju je naišao njemački vojni kamion. Kamion je uništen, jedan njemački vojnik je poginuo, a dva su ranjena.

Poslije izvedenih diverzantskih akcija, minerska i borbena grupa iz osiguranja, blagovremeno su se bez gubitaka povukle u Mosor.

Osim navedenih bilo je više minerskih i borbenih grupa koje su postavljale nagazne mine na cestama. Međutim, u slučajevima kada ne bi naišla neprijateljska vojna vozila mine su otkopavane i odnošene.

Patrola iz 2. čete 2. bataljona MPO, koja je kontrolirala određene pravce, sukobila se 10. travnja 1944. godine, u blizini sela Smajići, s jednom neprijateljskom patrolom koja se spustila s Mosora. U sukobu su poginula dva, a ranjena tri neprijateljska vojnika.

U vezi predstojećeg vojnog savjetovanja, a po naređenju Štaba Grupe partizanskih odreda za srednju Dalmaciju, Mosorski partizanski odred se 11. travnja prikuplja u slijedećim rejonima: 1. bataljon u predjelu sela Pode i Rože, odakle upućuje patrole na pravce Trilj—Tijarica—Voštane; 2. bataljon, bez 2. čete koja ostaje na Mosoru, s 1. i 3. četom te Štabom, smješten je u selu Ratkovići.

Dok se Štab MPO, s potčinjenim jedinicama, nalazio na terenu Podi, na Mosoru je ostala 2. četa 2. bataljona koja je nastavila s borbenim aktivnostima. Njen je zadatak bio da za sebe veže što jače neprijateljske snage i da aktivnim borbenim djelovanjem, na više mjesta i pravaca, zavara neprijatelja 0 broju i jačini partizanskih snaga na Mosoru. Neprijatelj nije smio primijetiti odsutnost glavnine Mosorskog partizanskog odreda.

U duhu dobivenih naređenja Komanda 2. čete je razradila plan aktivnosti podijelivši čete u borbene grupe koje su djelovale samostalno. Tako je noću, od 10. na 11. travnja 1944. godine upućena jedna borbena grupa preko Doca Donjeg i Rašeljke na teren srednjih Poljica (od Gata do Podgrađa), koja je prolaskom kroz Dolac Donji uhapsila glavaru sela i jednu špijunku. Uhapšeni su predati terenskim radnicima i osoblju Komande mjesta Omiš. Obje osobe su, zbog suradnje s neprijateljem, osuđene, a kazna je izvršena nedaleko od prelaza Rašeljka.

Ista borbena grupa se povezala s terenskim radnicima u Gatima i predvečer 12. travnja napala je dvojicu ustaša koji su, iako ranjeni, uspjeli pobjeći. Jedan od te dvojice ranjenih ustaša je slijedećeg dana, od zadobijenih rana, preminuo u splitskoj bolnici.

Borbena grupa, u zajednici s terenskim radnicima, uhapsila je od 13. na 14. travnja 1944. godine dvojicu ljudi koji su se vratili iz Njemačke, gdje su bili na radu. Obojica su sprovedeni u Štab MPO.

Iste noći je druga borbena grupa, iz sastava 2. čete 2. bataljona, koja je djelovala u području Zadvarja i Zečevica, presjekla 10 poštanskih tt stupova 1 sakupila 500 metara kabela. Pri nailasku neprijateljskog kamiona s natovarenom hranom, vozilo je zaustavljeno. Pošto nije postojala mogućnost, zbog blizine neprijateljskih garnizona, da se hrana prebaci ili podijeli seljacima, kamion je zapaljen. U toku napada vojnici iz kamiona su pobjegli.

Grupa koja je djelovala na terenu srednjih Poljica postavila je 15. travnja 1944. godine zasjedu između Gata i Koštanja, nedaleko od Zvečanja, u namjeri da sačeka i napadne neprijateljsku patrolu koja je redovno na tom dijelu puta patrolirala. Tog se dan patrola nije pojavila, ali je naišao jedan ustaša koji je uhapšen i sproveden u Štab MPO.

Istog dana grupa koja je operirala u blizini Dugopolja u toku večeri postavila je nagaznu minu na cesti Split—Sinj, nedaleko od željezničke sta-

nice Dugopolje. Na minu je naišao njemački vojni kamion. Vozilo je uništeno, a tom prilikom su teško povrijeđena dva njemačka vojnika.

U isto vrijeme, na drugoj strani Dugopolja, jedna borbena grupa, iz sastava 2. čete 2. bataljona, sačekala je i iz zasjede napala neprijateljsku patrolu. Ubijena su dva neprijateljska vojnika

Također 15. travnja 1944. godine borbena grupa iz 2. čete, koja se prebacila na područje Podstrane i Krila, zajedno s terenskim radnikom Matom Ercegom, sačekala je u zasjedi u predjelu Mutograsa jednu njemačku patrolu. Tom prilikom su ubijena četiri njemačka vojnika.

Borbena grupa, koja je bila u akciji na terenu srednjih Poljica, prebacila se na Kostanjsku ljut i povezala se s terenskim radnicima. Razrađen je plan za napad na ustaše koje su se smjestile u Koštanjima. Izvršena je konfiskacija hrane kod glavaru sela u Podgrađu i ošišana je jedna djevojka koja je prijatelj evala s jednim ustašom iz susjednog sela. Smatrajući da će na tu akciju reagirati ustaše iz Koštanja, postavljena je zasjeda. Međutim, neprijatelj se nije pojavio pa se patrola povukla.

Ista borbena grupa, s terenskim radnicima iz Koštanja i Seoca, izvršila je od 16. na 17. travnja 1944. godine ekonomsku akciju u Seocima. Poslije akcije su reagirale ustaše iz Koštanja i tom prilikom je na partizansku zasjedu naišao zamjenik komandanta ustaškog garnizona u Koštanjima, inače poznati ustaša Milan Jerončić, koji je na cesti Koštanje—Seoce likvidiran.

Odmah navečer izvršen je prepad borbene grupe, s terenskim radnicima, na ustaše u Koštanjima. Neprijatelj je iste večeri napustio selo i pobjegao u susjedne garnizone u Omišu i Zadvarju.

Iste noći, od 16. na 17. travnja, grupa iz 2. čete 2. bataljona, koja je djelovala na cesti Klis—Gizdovac, bila je napadnuta od ustaške jedinice iz Klisa. U borbi su poginula dva borca.

Grupa, koja se vratila s terena Koštanja, prebacila se od 17. na 18. travnja u rajon Mojanke, nedaleko od neprijateljskog garnizona Dicmo i postavila je zasjedu pored ceste. Po nailasku ustaške patrole napala je neprijatelja. Ubijena su četiri, ranjen jedan i zarobljen jedan ustaša. Zaplijenjeno je pet pušaka s municijom. Bobena grupa se poslije napada povukla u sastav čete na Mosoru.

Grupa iz 3. čete 2. bataljona sačekala je 19. travnja 1944. godine u zasjedi jednu neprijateljsku jedinicu na terenu sela Ugljani. Tom prilikom je izbačeno iz stroja oko 30 neprijateljskih vojnika. Poslije borbe grupa se povukla u sastav 3. čete. U toku napada 3. četi se priključila i 1. četa 1. bataljona koja je poslije povlačenja grupe iz 3. čete ostala na terenu Ugljana.³³⁰

** Operativni dnevnik Štaba MPO. AVII, arhiv NDH, reg. br. 8/2-3, k. 149, isto, reg. br. 17—23/2, k. 86, izvještaj V2C od 22. V 1944. Isto, reg. br. 8/2-2, k. 149 C, izvještaj 7. oružničke pukovnije. Isto, arhiv NOB, reg. br. 16/7, k. 1603. Kronologija MPO.

KOORDINACIJA BORBENIH DEJSTAVA

VOJNO SAVJETOVANJE U RUDI

U selu Ruda, zaseok Ratkovići, održano je 14. i 15. travnja 1944. godine vojno savjetovanje na kojem su, pored Štaba Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije i potčinjenih mu štabova partizanskih odreda (Mosorskog, Dinarskog, Mosečko-svilajskog i Trogirsko-marinskog) bili još prisutni i neki visoki partijski i vojni rukovodioci. Ispred CK KPJ bila je Spasenija Babović-Cana, članovi CK KPH Jakov Blažević i Zvonko Brkić, ispred Štaba 8 dalmatinskog korpusa bili su politički komesar Boško Siljegović i načelnik Štaba Milan Kuprešanin, ispred Štaba Grupe partizanskih odreda srednje Dalmacije bio je komandant Branko Dude i politkomesar Vaso Crnogorac, na savjetovanju su nadalje bili članovi štabova partizanskih odreda koji su bili potčinjeni Štabu GPOSD. Ispred Štaba Mosorskog partizanskog odreda bili su prisutni komandant Jakiša Baučić-Brko, politkomesar Ratomir Kokić, zamjenik komandanta Marko Križan i zamjenik politkomesara Marko Colak-Blaž. Ispred Oblasnog komiteta KPH za Dalmaciju bio je Ivica Kukoč, a ispred Okružnog komiteta KPH Splita sekretar Ante Roje-Levaj.

Pored podnošenja izvještaja o stanju na frontovima u našoj zemlji i u svijetu, štabovi partizanskih odreda su podnijeli izvještaje o stanju u svojim jedinicama i na terenu, o izvođenju borbenih aktivnosti i o drugim pitanjima.

Ispred Štaba MPO izvještaj je podnio komandant Jakiša Baučić-Brko, u kojem pored ostalog iznio:

»MPO u svom sastavu ima dva bataljona sa ukupno u MPO 220 ljudi. Od naoružanja MPO raspolaže sa: 12 puškomi tra i jeza, većinom »Zbrojevke« i »Brnaca« te 3 puškomitraljeza »Šarca«, 4 teška mitraljeza i 1 minobacač 82 mm, 1 protivtenkovsku pušku, 20 strojnica-autornata (njemačke, talijanske i engleske proizvodnje) te 144 puške. Za svo raspoloživo naoružanje, odred raspolaže sa dovoljno municije kao i ručnih bombi. Pri štabu MPO postoji prateći vod, a pri štabovima bataljona su formirani minerski vodovi.

Težište svojih borbenih dejstava MPO usmjerava napadima na neprijatelja duž komunikacija, sa težištem na komunikaciju: Split—Sinj i Split—Omiš, kao i dejstvima borbenih grupa ubačenih između neprijateljskih garnizona. Kroz te oblike borbenih dejstava neprijatelju se nanose osjetni gubici u živoj sili i motornim vozilima.

Borbeni moral boraca odreda je na visini, što se je dokazalo kroz sve dosadašnje borbe sa neprijateljem a posebno u posljednjoj velikoj neprijateljskoj akciji na Mosor i Kamešnicu u kojima su se isticali u pružanju otpora neprijatelju, pojedinci i jedinice.

Ante Roje-Levaj, sekretar Okružnog komiteta KPH Split

Starešinski kadar je bez teoretskog znanja ali kod većine je inicijativa i praktičnost u borbi zastupljena tako da uspješno rukovode svojim jedinicama. Od strane štaba odreda nižim komandama je data puna samostalnost u izvođenju borbenih dejstava. To povjerenje i lična hrabrost potvrđena je kroz postignute uspjehe u borbi nad neprijateljem.

Ishrana boraca i opšta higijena u odredu je dobro organizovana i u tome nema nekih naročitih problema i poteškoća. U odredu imamo svoju bolnicu sa osobljem i veoma sposobnim liječnikom.«

Poslije referiranja odgovornih starješina doneseni su određeni zaključci i zadaci. Među težišne zadatke, pored ostalih, postavljeno je pred štabove partizanskih odreda: Da sve partizanske, i ostale snage, treba usmjeriti na nanošenje što većih gubitaka neprijatelju i uništenju njegove tehnike, u cilju što bržeg oslobađanja Dalmacije;

da pripreme mobilizaciju svih sposobnih za borbu i da organiziraju njihovo uključivanje u jedinice Narodnooslobodilačke vojske;

Drugarice iz krojačke radionice Mosorskog odreda, svibanj 1944.

da se moraju poduzeti mjere na zaštiti svih privrednih i drugih značajnijih objekata koje je neprijatelj pripremio, ili će pripremati, za rušenje pri povlačenju njegovih jedinica iz Dalmacije;

da treba pojačati politički rad s narodom radi što masovnijeg uključivanja širokih masa u narodnooslobodilački pokret. U cilju što uspješnijeg sprovođenja ovog zadatka potrebno je osigurati stalni kontakt i suradnju s NOO-ima i drugim organima na terenu.

Jedan od konkretnih zadataka, koji je postavljen pred Stab Mosorskog partizanskog odreda, odnosio se na upućivanje 50 odabranih boraca u sastav 8. dalmatinskog korpusa.

Ovo je vojno savjetovanje bilo od koristi ne samo po vojnim pitanjima već i radi partijsko-političkog djelovanja, jer su date konkretne smjernice za budući rad partijsko-političkih organa i organizacija.

Istoga dana kada je savjetovanje završeno (15. travnja), Stab MPO je uputio 34 boraca u sastav Prateće čete pri Štabu 8. dalmatinskog korpusa i 10 boraca u sastav bataljona Narodne obrane.

Nakon odlaska navedena 44 borca u druge jedinice, u Mosorskom partizanskom odredu je ostalo 180 boraca. Iz toga je proistekla potreba reorganizacije jedinica. Pored aktivnosti koje su izvršene u rasporedu boraca i u drugim pitanjima unutar Odreda, poduzete su i odgovarajuće mjere u suradnji s organima narodne vlasti na terenu, kao i drugim organima i terenskim organizacijama. Jedna od prioriternih mjera, koja je proistekla iz postavljenih zadataka sa savjetovanja, odnosila se u prvom redu na pripremu mobilizacije novih snaga u cilju popune Odreda i drugih jedinica Narodnooslobodilačke vojske.

Poslije održanog savjetovanja, u izvještaju kojeg je Stab MPO 8. svibnja 1944. godine dostavio OK KPH Splita, iznose se neke od poduzetih mjera:

»Nakon konferencije održane sa članovima CK KPH, Štaba VIII. Korpusa i štaba Grupe, naš odred... dato je na raspored Stabu VIII. Korpusa 50 boraca, tako da je Odred brojčano smanjen. Sada Odred broji ukupno sa bolnicom i intendanturom 180 boraca... reorganizovale su se čete tako da su neki partijci bili prekomandovani iz jedne čete u drugu, što je na kratko vrijeme ukočilo normalan rad partijskih jedinica...

I politički rad se također odvija prema planu postavljenom od komesara Korpusa i proradiva materijal koji je u vezi planskog rada dobiven. Osim toga češće se održavaju četne i bataljonske konferencije povodom nedostataka koji iskrsnu . .. borci se sve više privikavaju na diskusije i pravilno iznašaju nepravilnosti koje zapaze i kritikuju. Većinom iznose nedostatke u pogledu nedrugarstva pojedinaca kao i grešaka počinjenih prilikom kakove akcije...«

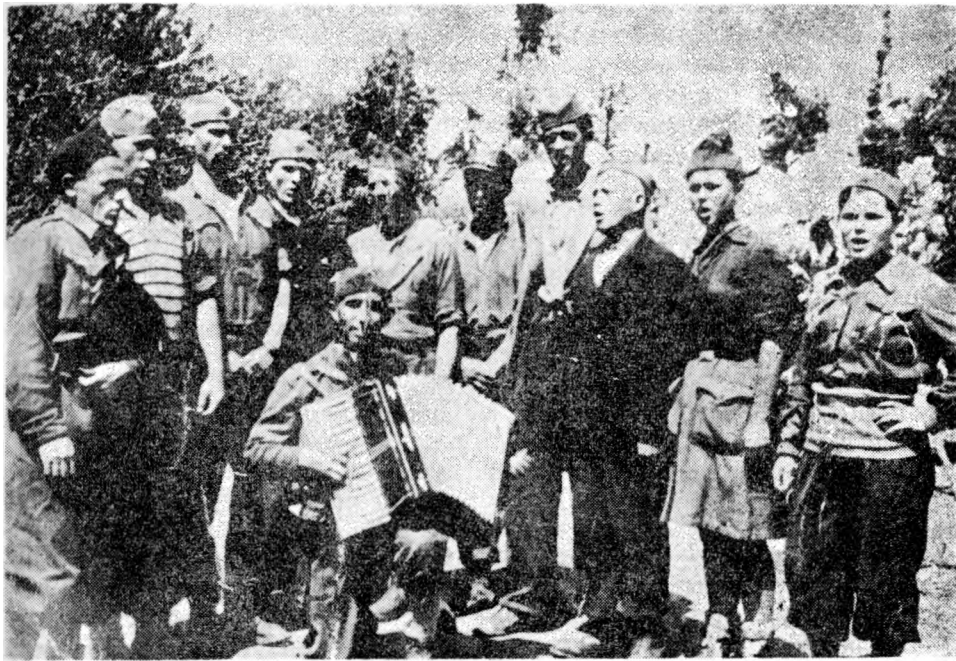
Poslije održanog vojnog savjetovanja, održano je 22. travnja 1944. godine u selu Ruda, općina Sinj, i partijsko savjetovanje, na kojem je, pored članova Okružnog komiteta KPH Splita i članova KK KPH s područja OK KPH Omiša, prisustvovao i Jakov Blažević, član CK KPH.

Pored općih informacija o stanju u splitskom okrugu i radu organizacija, sekretar Ante Roje-Levaj dao je pregled organizacijskog stanja. Tada je partijska organizacija imala 99 ćelija s 546 članova KPJ, 371 kandidata i 2.709 simpatizera. Skojevska organizacija imala je 131 aktiv s 1.418 članova, a u USAOH-u je bilo obuhvaćeno 11.000 omladine.

Nakon održanog partijskog savjetovanja u selu Rudi, sekretar Okružnog komiteta KP Splita Ante Roje-Levaj dao je zadatak članu KK KPH Omiša Josipu Lelasu-Salaviji da oformi diletantsku grupu. Precizirana je njena uloga, cilj i program djelovanja.

Povratkom Josipa Lelasa na Mosor odmah je, uz pomoć ostalih članova KK KPH Omiša, pristupio izvršenju zadatka. Diletantska grupa je oformljena, razrađen je program rada i počelo se s izvođenjem priredbi po selima, ne samo na Mosoru već i na širem području. Grupa je u svom programu, pored

zabavnog sadržaja, kroz prikladne komade, recitacije, skečeve i slično, imala i političko usmjerenje. U svim sredinama gdje je diletantska grupa boravila i nastupala, bilo u naseljima, selima ili partizanskim jedinicama, svugdje je

Diletantska grupa pri Okružnom komitetu KPH Split

rado dočekivana i srdačno ispraćena. Oslobođenjem Dalmacije grupa je rasformirana. Za vrijeme svog djelovanja opravdala je povjerenje koje joj je ukazano i izvršila je postavljeni cilj.³³¹

LIKVIDACIJA NJEMAČKE PATROLE

Iz neprijateljskih posadnih jedinica, koje su zauzele visove na zapadnom dijelu Mosora, najčešće su patrole upućivane u sela gdje su, pored maltretiranja seljaka, vršile pljačku.

Jedna patrola, jačine deset njemačkih vojnika i jedan oficir, spustila se 20. travnja 1944. godine iz predjela Debelo brdo u selo Kotlenice. Tog dana su u selo došli, nešto prije njemačke patrole, zamjenik komandanta MPO Marko Križan, zamjenik politkomesara Marko Čolak i kurir Zvonko Cuvčić-Saban. Stigli su na ovaj teren u cilju sprovođenja zadataka s održanog vojnog

³³¹ AVII, arhiv NOB, reg. br. 16/7, k. 1603, operativni izvještaj Štaba GPOSD. AVII, arhiv NOB, reg. br. 2/23, k. 1600 A, izvještaj Štaba MPO, dostavljen 8. V 1944. OK KPH Splita. AIHRPD, arhiv NOB, reg. br. 4-1/6, k. 2057, kratak pregled istorije KP Omiša. Operativni dnevnik Štaba MPO. J. Lelas-Salavija, Isto. R. Kokić, Isto. D. Gizdić, Isto, ' str. 264—270.

savjetovanja. Dok su se u kući odbornika Ante Perića-Manistre dogovarali oko sazivanja zbora s narodom, dotrčala je sva ustrašena jedna žena i obavijestila ih da su u selo došli njemački vojnici. Svi su brzo kuću napustili kroz pomoćni izlaz, popeli se na obližnji vis odakle su promatrali njemačke vojnike koji su se po selu kretali. Zamjenik komandanta Marko Križan je po kćerki odbornika Perića, inače veoma aktivnoj omladinki Andi Perić-Sitnoj, uputio poruku komandiru 3. čete Petru Bosančiću da s jednom borbenom grupom izađe u predio Pali Unac, postavi zasjedu i napadne neprijateljsku patrolu pri njenom povratku za Debelo brdo.

Iz Kotleničkih staja, gdje se po pojatama nalazila razmještena 3. četa, komandir čete Petar Bosančić je, sa zamjenikom Matom Cečukom i vodnikom Jerkom Jurenčićem-Gakom, i još deset boraca, po primljenoj obavijesti, otrčao na izvršenje zadatka.

U predjelu Pali Unac, pored staze koja vodi iz Kotlenica za zapadni dio Mosora i Debelo brdo, postavljena je zasjeda kojoj se pridružio i Marko Križan. Po odlasku iz Kotlenica njemačka patrola se podijelila u dvije skupine, od kojih je jedna pošla preko Palog Unca, a druga drugom stazom. Kada je pet njemačkih vojnika, sa starješinom, došlo u područje zasjede, napadnuti su i likvidirani. Kod ove prve grupe likvidiranih neprijateljskih vojnika ostavljen je Jerko Juranić i terenski radnik Ante Caktaš-Santić. Marko Križan, sa zamjenikom politkomesara Odreda Markom Colakom i borcima i starješinama 3. čete 2. bataljona, pošao je u potjeru za preostalim dijelom njemačke patrola koju su na putu za Debelo brdo napali.

U toj akciji ubijeno je pet neprijateljskih vojnika, jedan starješina, a pet je neprijateljskih vojnika zarobljeno. Zaplijenjen je jedan njemački puškomitraljez »Šarac«, 1 automat, 9 pušaka, 1 dvogled, nešto municije, nekoliko ručnih bombi i sva lična vojna oprema.

Narednog dana (21. travnja 1944) iz neprijateljskog garnizona Klis upućena je jedna jedinica jačine ojačanog bataljona, podržana s tenkovima i artiljerijom, koja je nastupala u pravcu zaseoka Gavranići. Dijelovi 2. bataljona, 1. i 2. četa, držali su položaje iznad zaseoka Gavranići na liniji k. 470—k. 514 Gradina.

U toku nastupanja neprijateljskog stroja Dugopoljskim poljem i po izbijanju u zaseok Gavranići, borci 1. i 2. čete 2. bataljona MPO otvorili su vatru iz svog oružja i prisilili neprijatelja da se za neko vrijeme zadrži na dostignutoj liniji. U toku borbe komandiru 2. čete Mirku Plazi batu-Volku je pušćano zrno probilo kapu, ne povrijedivši ga. U drugom slučaju je jednom od boraca minobacačka mina pala na ranac i nije eksplodirala.

Vjerojatno uvidjevši da su partizani zauzeli dobre položaje s kojih pružaju jak otpor, neprijatelji su pokušali svojim snagama prići bočno u odnosu na položaj partizanskih jedinica. Obzirom na zemljište postojali su uvjeti da se neprijateljski dijelovi zabace i da tako ugroze partizanske jedinice. Kada je neprijatelj tu svoju zamisao počeo ostvarivati, odjednom se iza njegovih jedinica, iz predjela visa Velika gradina (k. 514), čula pucnjava i vika. U isto vrijeme se i neprijateljski stroj počeo povlačiti. Revoltirani neuspjehom, a u cilju odmazde, pri povlačenju kroz Dugopolje Nijemci su pohapsili oko 100 ljudi, većinom staraca, žena i djece, među kojima i svećenika Macanovića, i sproveli ih u Mravince.

Kada se neprijateljska jedinica povukla u pravcu Klisa, ustanovljeno je da su iz pravca Velike gradine otvarali vatru i uz viku prisilili neprijatelja na povlačenje dugopoljski pioniri. Oni su u toku VI neprijateljske ofanzive pokupili oružje od ubijenih neprijateljskih vojnika koje su sakrili u jednu pećinu. Kada su vidjeli da se njemački vojnici prebacuju i pokušavaju ugro-

Skojevka Anda Perić-Sitna (s maramom na glavi)

ziti partizane na položajima, otvorili su vatru ispred samog ulaska u pećinu, što je stvaralo utisak da je u akciji više pušaka. To je zbunilo neprijatelja koji se nakon toga povukao, čime je položaj partizanskih jedinica bio olakšan.

Poslije uspjele akcije u likvidaciji patrole i odbijanja neprijatelja, uz pomoć pionira dugopoljskog područja, više se neprijatelj nije usudio uputiti patrole u okolna sela.³³²

³³³ Operativni dnevnik Štaba MPO. Kronologija Splita 1941–1945, str. 310. Pismena sjećanja M. Cečuka, P. Bosančića, M. Križana, J. Jurenića, M. Plazibata Volka, M. Dodaje (kod autora)

AKCIJE ODREDA U SURADNJI S DESETOM BRIGADOM

Poslije neuspjelog neprijateljskog pohoda na Mosor, jedinice Mosorskog partizanskog odreda su izvršile niz vrlo uspješnih borbenih akcija.

Jedna od jačih, po broju vojnika i vrsti naoružanja, neprijateljskih garnizona na tom dijelu terena bio je onaj u selu Aržanu. Selo se nalazi na važnoj raskrsnici puteva, koji povezuju njemačke jedinice raspoređene na obalnom terenu od Splita do Metkovića, sa štabovima i komandom tih jedinica koji su bili stacionirani u unutrašnjosti, pretežno u Mostaru i okolnim mjestima. Većinu njemačkih snaga, na širem području Mosora, sačinjavale su jedinice iz sastava 7. SS divizije »Prinz Eugen« i 118. lovačke divizije.

U neprijateljskom garnizonu Aržana, pored njemačkih, bile su stacionirane ustaške i domobranske jedinice. Garnizon je, s obzirom na povoljnosti zemljišta, bio i u fortifikacijskom pogledu jako dobro uređen. Izrađeni su, pored bunkera, rovovi, tranšeje i saobraćajnice, a ispred tih objekata postavljene su žičane prepreke i minska polja.

U neposrednoj blizini garnizona Aržano, nalazili su se manji neprijateljski garnizoni i posadne jedinice, tako da su bili međusobno povezani. U slučaju potrebne intervencije, jedan drugom su priskakali u pomoć.

Svi su ti elementi uzeti u obzir za vrijeme priprema jedinica za napad. Dok su se jedinice Mosorskog partizanskog odreda i 10. brigade pripremale za napad, druge jedinice, koje nisu bile direktno uključene, bile su aktivne na drugom terenu u izvođenju borbenih zadataka.

Jedna njemačka jedinica došla je 21. travnja 1944. godine u Ugljane s namjerom da u selu uspostavi garnizon. Saznavši za to, Stab MPO postavlja zadatak Štabu 1. bataljona, koji se u toku održavanja partijskog savjetovanja nalazio na terenu sela Marasovići—Cačvina, da onemogući neprijatelja. S većinu snaga 1. bataljona izvršen je iznenadni napad i poslije četiri sata borbe neprijatelj je prisiljen povući se uz gubitke od 35 mrtvih i ranjenih vojnika. U Borbi je 1. bataljon imao jednog ranjenog borca.

Udarna borbena grupa iz sastava 2. čete 2. bataljona, koja je operirala u blizini sela Zvečanje, postavila je 22. travnja 1944. godine zasjedu nedaleko od sela. U napadu je iz sastava ustaške patrole ubijen jedan, a ranjena su tri vojnika. Zaplijenjena je jedna puška. Poslije napada borbena se grupa povukla bez gubitaka.

Tog dana ostale jedinice Mosorskog partizanskog odreda bile su razmještene na slijedećim lokalitetima: 1. bataljon se prebacio u selo Dragovine, a 2. bataljon (bez 2. čete koja se nalazila na terenu Mosora) smijenio je dijelove 1. bataljona i stacionirao se u selu Marasovići.

Udarna borbena grupa postavila je 24. travnja zasjedu pored puta koji vodi od Koštanja prema Zvečanju, u namjeri da sačeka i napadne ustašku patrolu koja je na toj relaciji češće patrolirala. Međutim, tog dana neprijatelj nije naišao, ali su sa seljacima, koji su se vraćali s tržnice iz Omiša, bila i dvojica ustaša. Ustaše su uhapšene i sprovedene u Stab MPO. Zaplijenjene su dvije puške i lična oprema s municijom.

Jedinice MPO i 10. brigade, nakon izvršenih priprema, napale su od 26. na 27. travnja 1944. godine neprijateljski garnizon u Aržanu. Napad je izvršen iznenadno iz više pravaca. Glavne snage, jedinice 10. brigade i 1. bataljon MPO, usmjerile su svoje udare na međuprostore, a dijelom su vezivale za

sebe one snage koje su zauzele dominantne visove. Ostale jedinice Odreda, 2. bataljon bez 2. čete, bile su raspoređene na vjerojatne i moguće pravce intervencije neprijateljskih jedinica iz susjednih garnizona, kao i na zatvaranju onih pravaca gdje su zemljišni uvjeti omogućavali izvlačenje neprijateljskih formacija iz Aržana.

Od samog početka napada neprijatelj je pružio jak otpor. Borba se vodila cijelu noć od 26. na 27. travnja 1944. godine. U toku okršaja pali su pojedini položaji i objekti, koje je držao i branio neprijatelj, u ruke partizana. Samo je selo Aržano ostalo u neprijateljskim rukama, pružajući žilav otpor. U borbi je neprijatelj imao 3 mrtva i 30 zarobljenih vojnika. Zaplijenjeno je 10 pušaka, 1 puškomitraljez, 1 radio-stanica i dosta municije i razne vojne opreme.

Na osnovu izvještaja Stožera 2. bojne 6. ustaškog zdruge, o borbama i gubicima u Aržanu, operativni odjel Ministarstva oružanih snaga NDH u dnevnom izvještaju (I. a br. 123/4) od 2. srpnja 1944. godine pored ostalog se navodi :

»Premoćne partizanske snage napale su 27. 4. posadu uporišta Aržano. Naši gubici: 4 mrtva vojničara, 5 ranjenih, 43 zarobljena i 28 nestalih ustaša (Ne radi se o nestalim već o poginulim ustašama koji su pokušali da se, koristeći noć, prebace iz Aržana u pravcu Vinice — pr. autora). Izgubljena je 1 strojica, 10 pušaka, krugoval sa šifrom K.V. pismohrana II bojne VI. ustaškog zdruge, blagajna i priručno skladište. Gubici neprijatelja su osjetljivi.. .<»

Zbog svitanja i moguće intervencije jačih neprijateljskih snaga iz obližnjih garnizona, jedinice 10. brigade i Mosorskog partizanskog odreda su se povukle. U Odredu je jedan vojnik poginuo, a četiri su ranjena.

Nakon napada na neprijateljski garnizon Aržano, jedinice MPO, sa Štabom Odreda, prebacuju se u blizinu sela Marasovići i Čačvina. Tu je organiziran odmor boraca, a ujedno se vrše pripreme za prebacivanje čitavog Odreda na teren Mosora.

Borbena grupa iz 2. čete 2. bataljona MPO, koja je djelovala na području sela Zvečanje—Koštanje, prebacila se 29. travnja 1944. godine u predio Sestanovac—Zadvarje. Na dijelu puta, između ta dva sela, postavila je zasjedu i napala jednu neprijateljsku patrolu. Ubijeno je 6, a ranjena su 3 neprijateljska vojnika. Bobena grupa se povukla bez gubitaka.³³³

Jedinice iz sastava 264. njemačke divizije, i neke specijalne jedinice iz sastava 7. SS divizije, izvršile su 25. travnja iseljavanje 93 obitelji s 456 članova porodica iz Stobreča. Stanovništvo se sklonilo u susjedna sela Kamen, Zrnovnicu, Podstranu, Kućine i Mravince, a samo neki su pošli za Split. Poslije iseljavanja stanovništva, u Stobreč su došli njemački vojnici koji su pljačkali, a u neke kuće su se uselile njihove jedinice.

Navečer 30. travnja 1944. godine, u čast međunarodnog praznika rada Prvog maja, na svim istaknutim visovima planine Mosor upaljene su vatre, a na nekim i u neposrednoj blizini neprijateljskih garnizona. Bilo je slučajeva da su izvještene crvene zastave sa srpom i čekićem ili nacionalne zastave sa zvijezdom petokrakom u samim garnizonima. U većim mjestama, na sam dan Prvog maja, osavnnuli su po zidovima kuća leci u kojima se ističu uspjesi

³³³ Zbornik VII, tom V, knj. 27, str. 736. Operativni dnevnik Štaba MPO. Kronologija Splita 1941—1945, str. 310—311. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 119—122. Kratak pregled istorije KP Omiša. AVU, arhiv NOB, reg. br. 25/2, k. 1029. D. Gizdić, Isto, str. 290.

Narodnooslobodilačke vojske te pozivaju stanovnike da potpomognu borbu protiv njemačkog okupatora i domaćih izdajnika, četnika i ustaša. U Dugopolju su, u čast Prvog maja, izvještene na vidno mjesto četiri crvene zastave.³³⁴⁵

U mjesecu svibnju 1944. godine jedinice Mosorskog partizanskog odreda aktivne su po borbenim grupama na širem području Mosora, vodeći svakodnevne borbe s neprijateljem.

Polikomesar Odreda Ratomir Kokić sa solinskim terenskim radnicima

Jedinice 2. bataljona MPO, koje su se 2. svibnja prebacile na planinu Mosor, oformile su tri udarne borbene grupe koje su upućene u predjele sela Krušvar, Dolac Donji i Kotlenice, sa zadatkom da vrše kontrolu zemljišta i hapse sve dezertere.

Prvi bataljon, s dijelom snaga, ostaje 2. svibnja na terenu Čačvine, s osnovnim zadatkom osiguravanja pravaca koji vode iz Trilja i Graba, dok se 1. četa tog bataljona prebacuje na planinu Mosor i s dijelom snaga vrši demonstrativan napad, noću od 2. na 3. svibnja 1944. godine, na neprijateljske posade u predjelu visova zapadnog dijela Mosora. Jedna borbena grupa, iz iste 1. čete, upućena je u blizini zaseoka Grljevac, gdje je na cesti Split—Omiš postavila minu. Naišao je jedan vojni kamion s vojnicima i prilikom eksplozije poginula su 24 neprijateljska vojnika. U to se vrijeme 2. bataljon nalazio u ekonomskoj akciji u selu Krušvaru.

³³⁴ Izvještaj Štaba MPO, dostavljen 8. V 1944. OK KPH Splita. AVET, arhiv NOB, reg. br. 2/23, k. 1600 A, Operativni dnevnik Štaba MPO.

Ostali dijelovi 1. bataljona se 5. svibnja 1944. godine prebacuju na Mosor i razmještaju u selu Smajići i Kotlenicama (zaseok Vukovići), gdje naredna dva dana organiziraju zasjede duž ceste Split—Sinj, u području Dugopolja. Na jednu od postavljenih mina naišao je vojni kamion, koji je od eksplozije uništen. Poginula su dva neprijateljska vojnika. U tom vremenu je 2. bataljon bio angažiran u pružanju pomoći Komandi mjesta Sinj pri izvođenju ekonomske akcije.

Neprijatelj 8. svibnja 1944. godine izlazi iz Klisa preko Dugopolja i, u toku nastupanja prema Kotlenicama, sukobljava se s 1. bataljonom MPO. U okršaju ga borci Mosorskog partizanskog odreda prisiljavaju na povlačenje uz gubitak od jednog mrtvog i dvojice ranjenih vojnika.

Borci 2. bataljona MPO u Cačvini 1944.

Treća četa 2. bataljona, koja se 7. svibnja prebacila u blizinu sela Zeževice, djelovala je između neprijateljskih garnizona Sestanovca i Zadvarja. Četa je podijeljena na borbene grupe, od kojih je jedna uhapsila jednog domobrana s oružjem, municijom i vojnom opremom. Druge borbene grupe su posjekle 20 poštanskih tt stupova i odnijele su 1.000 metara žice.

Jedna borbena grupa, iz sastava 1. čete 1. bataljona, postavila je 9. svibnja 1944. godine minu na cesti Zrnovnica—Split, nedaleko od Zrnovnice. Naišao je jedan vojni kamion u kojem su se prevozile ustaše. Od eksplozije mine kamion je uništen, a 24 ustaše su poginule.

Iz 1. čete 1. bataljona upućena je jedna brojnija udarna grupa na teren omiške Dinare, koja je 12. svibnja 1944. godine na cesti Omiš—Zadvarje, nedaleko od Kučića, napala kolonu od 30 kamiona. Tom prilikom ubijeno je dvanaest, a ranjeno šest neprijateljskih vojnika.

Ista borbena grupa, iz sastava 1. čete, prebacila se na teren Lokve-Rogoznice i na putu Omiš—Makarska postavila nagaznu minu, na koju je (15. V 1944) naišao jedan od dva kamiona. Poginulo je osam i ranjeno šest njemačkih vojnika.

Istog dana je jedna borbena grupa, iz 1. čete 2. bataljona, koja je djelovala na terenu između Ugljana i Blata n/C, sakupila 5 kilometara tt žice i 70 izolatora. Sve to je odnijeto za potrebe Štaba MPO.^{3:55}

OTKRIVANJE UBAČENIH NJEMAČKIH »TRUPOVACA-

Pri Štabu MPO izvršeno je 15. svibnja 1944. godine hapšenje i saslušavanje jednog od pripadnika njemačkog trupa^{35a} Vinka Antinog Radića. Pripadao je specijalnoj skupini špijuna, koju su ustaše 8. travnja 1944. godine formirali za izvršenje diverzija, špijunaže, atentata i slično. Na čelu skupine, oformljene u Splitu, bio je Zeljko Pavičević, a podređeni su mu bili Drago Čolak, Drago Vitas, Nikola Oreč i Vinko Radić. Sjedište je bilo u Bernardovom prolazu br. 3, gdje se nalazila i radio-stanica. Na saslušanju, pred organima Štaba MPO, uhapšeni Vinko Radić je, pored ostalog, kazao:

»19. 5. 1942. godine stupio sam u ustaški tjelesni zdrug Ante Pavelića, a poslije tri mjeseca prekomandovan sam u crnu legiju, zatim u dočasničku školu iz koje sam poslije unapređen u čin rojnika. Posije sam među 10 rojnika i ja sam posije završene škole za naobrazbu novaka u Osijeku odabran za njemačku policiju. Nas oko 150 je upućeno u Slavonsku Požegu na kurs 0 izobrazbi trupova, koji je trajao mjesec i pol dana. Na kursu smo učili u rukovanju sa svim vrstama oružja, šuljanje i klanje sa nožem, učili smo karate, rukovanje sa busulom i špijunaže.

Za vrijeme trajanja kursa, bilo nam je zabranjeno druženje sa Hrvatskom vojskom, svo slobodno vrijeme smo morali da sprovodimo sa njemačkim vojnicima.

Posije završenog kursa bio sam raspoređen u trup 7. SS divizije »Prince Eugen«. Pre toga uključenja u trup dobio sam 10 dana osustva kojeg sam iskoristio u Splitu. Poslije iskorištenog dopusta, pošto se nije još formirao trup koji je trebao da broji 12 do 15 vojnika, stavljen sam na raspoloženje u Bednjačevu bojnu u Splitu. Upućen sam na teren sa zadatkom da se uvučem među odbornike i partizane koji se skrivaju po Kućicama i Svinišću, da pronađem njihova skloništa i slagališta municije. Da bi u tome uspio iscenirali smo moje hapšenje i odveden sam u zatvor u Omišu, gdje sam ustašama pokazao dvojicu, koje su ustaše uhvatile. U tom zatvoru sam bio 8 dana, kako bi izvukao mišljenja i namjere partizana. Za svoj rad sam dobio nagradu od 20.000 kuna.

Dok sam bio na terenu Kućića, vezu sa ustaškim poručnikom Mišuirom sam održavao preko moje sestre i ustašice Mire Tomasović.

Neko vrijeme sam bio raspoređen u XXVI ustašku satniju pod zapovjedništvom ustaškog satnika Markotića, koja je bila premještena iz Omiša u

ⁿ⁵ Isto, AVII, arhiv NOB, reg. br. 16/7, k. 1603, Izvještaj Štaba GPOSD, Kratak pregled istorije KP Omiša. Kronologija Splita 1941—1945, str. 313—314.

^{35a} Specijalno obučene grupe, koje su njemačke komande ubacile u partizanske jedinice 1 na slobodnu teritoriju, radi izvođenja obavještajno-diverzantskih dejstava.

Zrnovnicu, bio sam na dužnosti intendanta u činu dovođenika. Dobio sam zadatak da pazim na raspoloženje domobrana a naročito njihovih oficira.

Kada je u Split stigla prva grupa Pavičevića sa kojom sam i ja imao veze preko Aralice, a on je imao direktnu vezu sa njemačkom komandom, koju je o svemu izvještavao preko radio-stanice. Poznato mi je da grupa sa kojom komanduje Pavičević ima zadatak da se ubacuje u pozadinu partizana i da pri povlačenju Njemaca ruše za njima sve objekte. Pavičević je prije mjesec dana bio sa trojicom svojih ljudi na otoke. Sada se nalaze trojica trupovaca u Makarskoj koji vjerovatno idu za Biokovo. Pavičević ima konspirativno ime Ido, a moje je Pivo. Njegova grupa broji 8 do 10 ljudi. Svaki od njih ima po nekoliko odjela (civilnih i vojnih uniforma), koji im ujedno služe kao znak raspoznavanja.

Ja sam od Aralice preko Markotića dobio zadatak da se prebacim u Mosorski odred, ispitam snage i namjere te da se povratim. Vezu sam uspostavio preko Kučića, jer sam tu poznavao ljude i prikazao im se da bježim u partizane. Sobom sam ponio fotoaparat, kojeg sam trebao da iskoristim u svakoj prilici. Markotić mi je saopštio, da sve što imam hitno javit mogu preko veze Banovića, vojnika «Vražje divizije», koji se nalazio kao kurir pri Komandi mjesta Omiš. Sa njim sam se prvi put sreo u Kotaru, koji mi je u toku razgovora namignuo što mi je bilo jasno da je to taj sa kojim trebam održavati vezu. Do sada nisam poslao nikakav izvještaj.«

Na saslušanju je uhapšeni Vinko Radić dao podatke o osobama s područja Mosora koji su s njim bili na tečaju trupa, dao je podatke i lični opis za Pivčevića, Mihanovića i Eremuta.

Na kraju saslušanja, pored općih podataka o rasporedu njemačkih jedinica, kazao je kako svaka njemačka divizija ima svoj trup, a zatim je naveo i slijedeće:

»Čuvajte se svih onih koji su u zadnje vrijeme tobože pobjegli u NOV, a koji su prije bili u njemačkim jedinicama. Većina njih su njemački špijuni. Oni obično dolaze na dopust pa onda se javljaju dobrovoljno u partizane.«

Otkrivanje Vinka Radića, kao špijuna i izdajnika, počelo je u siječnju 1944. godine, kada je doveden, s borcem Srećkom Tomasovićem, među zatvorenike u omiškom zatvoru, gdje su se nalazili partijsko-politički i terenski radnici i borci Mosorskog partizanskog odreda. Zatvorenici nisu u početku posumnjali u Radića da je ubačen kao provokator, zato su se na račun ustaša i njihovih oznaka izrugivali i uvredljivo izražavali. Nedugo što je Radić izveden iz zatvora ustaše su došle među zatvorenike, počeli ih tući i pretresati. Na osnovu njihovih postupaka odmah su zatvorenici zaključili da ih je prijavio Vinko Radić.

Kada su neki od puštenih zatvorenika vidjeli tog izdajnika među borcima Mosorskog partizanskog odreda, obavijestili su članove Štaba odreda i Miju-Vojka Ančića, člana OK KPH za Dalmaciju. Vinko Radić je uhapšen i pod jakom stražom zatvoren, a nedugo zatim bili su pohapšeni i ostali koji su s njim surađivali. Zahvaljujući brzoi i efikasnoj intervenciji uhapšena grupa iz sastava trupa nije izvršila zadatak da likvidira Stab MPO.³³⁶

³³⁶ AVII, arhiv NOB, reg. br. 18/4, k. 112 A; Izvještaj Glavnog štaba Hrvatske, Zapisnik o saslušanju Vinka Radića (od 15. V 1944.) kopija kod autora. Kronologija Splita 1941—1945, str. 308. Vojko Ančić, Sjećanja (kod autora). Vice Marušić, Sjećanja (kod autora).

MOSOR U VRIJEME DESANTA NA DRVAR

Prije neprijateljskog desanta na Drvar, koji je izveden 25. svibnja 1944. godine, jedinice MPO koje su raspoređene na slijedećim lokalitetima. Prvi bataljon se nalazio na planini Mosor, rasporedom četa na borbene grupe: jedna grupa jačeg sastava na terenu omiške Dinare, druga na područjima sela Krilo-Jesenice—Dugi Rat, treća u rejonu Zrnovnice i četvrta, po sastavu jača, djeluje duž puta Split—Sinj.

Drugi bataljon se nalazi između Trilja—Ciste i Blata n/C, a dijelovi su angažirani u predjelu Zečevice te Glavice—Turjaci, s različitim zadacima.

Pred početak desanta na Drvar, grupe su izvele nekoliko borbenih akcija. Dijelovi 1. bataljona, koji su se nalazili u području sela Kotlenice i Dugopolja, uspjeli su 18. svibnja 1944. godine odbiti napad jedne neprijateljske jedinice koja se iz Dugopolja pokušala prebaciti u blizinu Kotlenica. Neprijatelj je imao jednog poginulog vojnika, dok u 1. bataljonu nije bilo gubitaka.

Nakon te akcije jedna borbena grupa iz sastava 1. bataljona se prebacuje u područje Zrnovnice kako bi izvršila napad na neprijatelja koji se kreće duž komunikacije. Istoga dana dijelovi 2. bataljona MPO, po naređenju Komande područja, s jedinicama 10. brigade vrše konfiskaciju u selima Glavice i Turjaci.

Borbena grupa iz sastava 2. čete 1. bataljona, koja se prebacila na područje Zrnovnice, postavila je 19. svibnja minu na cesti Zrnovnica—Split. Naišao je njemački vojni kamion, koji je prevezio vojnike. Od eksplozije je uništen kamion, četiri vojnika su poginula, a pet vojnika koji su povrijeđeni prevezeni su u bolnicu.

Narednog dana, 3. četa 2. bataljona MPO, koja se nalazila na terenu Zrnovnice, postavila je zasjedu na cesti koja vodi za Zadvarje, ali toga dana nije prošla niti jedna neprijateljska jedinica.

U periodu od 20. do 25. svibnja 1944. godine na sektoru Mosora, i dijela područja Kamešnice, od strane grupa i jedinica Mosorskog partizanskog odreda poduzeto je više borbenih i diverzantskih akcija.

Udarna borbena grupa 3. čete 1. bataljona je 20. svibnja, na relaciji Klis—Dicmo, prepilala 90 poštanskih tt stupova, pokupila 5 km poštanskog kabla i odnijela ga u Stab bataljona. Tog je dana 3. četa 2. bataljona u blizini sela Budimiri uhapsila jednog špijuna.

Navedenog dana (20. svibnja) poglavnik NDH Ante Pavelić izdao je naredbu s kojom se na području Dalmacije proglašava izvanredno stanje, a komandanti ustaških i domobranskih jedinica potčinjavaju se njemačkim komandama.

Dijelovi 1. bataljona MPO uspjeli su 23. svibnja 1944. godine odbaciti neprijatelja koji se prebacio do Kotlenica. Neprijateljska jedinica, koja se iz Kotlenica povukla u Dugopolje, imala je jednog poginulog i jednog ranjenog vojnika. U 1. bataljonu nije bilo gubitaka.

Istog dana borbena grupa iz sastava 2. čete 2. bataljona MPO, po zadatku Komande 10. brigade, ubacila se u predio Jabuke, gdje je uhapsila dva špijuna i tri dezertera i predala ih Komandi 10. brigade.

Udarna borbena grupa iz sastava 1. čete 1. bataljona, koja je djelovala na terenu omiške Dinare, postavila je 24. svibnja nagaznu minu na cesti

Omiš—Zadvarje. Naišao je njemački kamion s vojnicima i od eksplozije je poginulo sedam, a ranjena su tri neprijateljska vojnika. Kamion je uništen.

Na dan njemačkog desanta 25. svibnja 1944. godine, Štab MPO, s 2. bataljonom, krenuo je iz predjela Cačvine—Podi preko Gljeva za Vrdovo, s ciljem da se prebaci što bliže mjestu izvršenog neprijateljskog desanta na Vrhovni štab NOV.

Komandant Odreda Jakiša Baučić-Brko (u sredini s dvogledom) s borcima i starješinama 1. bataljona

O toj odluci Štaba Mosorskog partizanskog odreda, pismeno po specijalno upućenom kuriru koji je preko Vješić gore došao u Sajković, obaviješten je Štab 20. dalmatinske divizije. Odgovor je kurir vratio natrag u toku noći od 25. na 26. svibnja 1944. godine, i u Vrdovu ga je predao komandantu Štaba MPO Jakiši Baučiću-Brki. Postavljen je zadatak Štabu MPO da se vrati u područje svog boravka i da nastavi s aktivnostima vezujući što više neprijateljskih snaga za sektor Mosora.

Štab Mosorskog partizanskog odreda, s 2. bataljonom, vraća se na teren Cačvine—Podi i odmah počinju pripreme za napad na neprijateljski garnizon u Aržanu. Ostalim se jedinicama daje zadatak da razviju svoje borbene aktivnosti.

Borbena grupa iz sastava 2. čete 1. bataljona prebacila se 25. svibnja 1944. godine u područje Podstrane, gdje je na cesti Split—Omiš postavila nagaznu minu u blizini Sv. Martina, a drugu blizu Grljevca. Naišli su neprijateljski kamioni koji su prevozili materijalna sredstva. Oba kamiona su uništena, a vozači i njihovi pomoćnici su poginuli.

U toku noći, 2. bataljon MPO, s dijelovima 10. brigade, prebacuje se bliže neprijateljskom garnizonu Aržano, gdje vrši izviđanje i priprema borbe za napad.

Udarna borbena grupa 2. čete 1. bataljona MPO prebacila se 26. svibnja u blizinu Stobreča i nedaleko od sela, na cesti Split—Omiš, postavlja nagaznu minu. Od eksplozije mine uništen je njemački vojni kamion s vojnicima. Poginulo je osam njemačkih vojnika.

Istog je dana borbena grupa iz sastava 1. čete 1. bataljona, s komandir 1. čete Srećkom Miličevićem, koja je djelovala na terenu Gata—Podgrađe, postavila zasjedu u blizini Čišala, na cesti Gata—Koštanje. Iako su primijećeni od mještana i prolaznika, nitko ih nije prijavio. Kada je naišla ustaško-domobranska patrola borci su je napali i likvidirali. Ubijeno je šest neprijateljskih vojnika.³³⁷

Ljubo Čulić, puškomitraljezac MPO, na Mosoru 1944.

U toku noći 26. svibnja 1944. godine, sve jedinice 2. bataljona MPO i 10. brigade prebacile su se iz mjesta razmještaja do položaja nedaleko neprijateljskog garnizona Aržano. Precizirani su zadaci, pravci i objekti napada.

Drugom bataljonu je dat zadatak da osigura pravac Studenci—Aržano i spriječi intervenciju neprijateljskih snaga iz Orlovače—Janjine—Drage prema Aržanu. Na više mjesta su na cesti postavljene kamene barikade, ispred kojih su ukopane nagazne mine. Presječeno je 40 poštanskih tt stupova i prikupljeno je 4 kilometra žice. Jedinice su zauzele položaje po četama, a svaka je ispred položaja poslala patrole. Iz svake čete 2. bataljona dio snaga je

³³⁷ Operativni dnevnik Štaba MPO. Kronologija Splita 1941—1945, str. 316. Zbornik VII, tom V, knj. 28, str. 351—355. R. Koklć, Isto. M. Markov Žarko, Isto. AVII, arhiv NDH, mikroteka NAV-N-T-313, film 200/746, 1506-7. AVII, arhiv NOB, reg. br. 29/7, k. 1603, Izvještaj Štaba GPOSD.

orijentiran prema Aržanu sa zadatkom da hvataju pobjegle neprijateljske vojnike koji se uspiju izvući iz obruča i pokušaju se od zarobljavanja spasiti bijegom.

Jedinice 10. brigade vršile su direktan napad. Iz Aržana je neprijatelj pružao jak otpor. Poslije duge i oštre borbe, po veoma hladnom vremenu i uz jaku buru, jedinice 10. brigade su izvele uspješan napad.

I 2. bataljon uspio je realizirati postavljeni plan. Svi pokušaji neprijatelja, koji su intervenirali u pravcu Aržana, bili su odbijeni, što je olakšalo položaj jedinica 10. brigade. Naročito je bio jak pritisak neprijatelja iz pravca Studenaca, gdje je odmah s početka napada intervenirao neprijatelj s dva kamiona puna vojnika.

Drugi bataljon u ovoj borbi nije imao gubitaka, osim što je zbog nesporazuma poginuo vodni delegat Jakov Kalajzić. Poginula su dva njemačka vojnika, jedan ustaša, a jedan je neprijateljski vojnik zarobljen. Zaplijenjene su 3 puške, 1500 metaka i 3 ručne bombe.

Za postignute uspjehe u borbi protiv neprijatelja u Aržanu, Štab 20. dalmatinske divizije predložio je Štabu 8. dalmatinskog korpusa, da se 10. brigada, na čelu s komandantom Ivanom Vulinom i komesarom Matom Bilobrkom, kao i 2. bataljon MPO, njihovom naredbom pohvale.

Prvi bataljon MPO se i dalje, 27. i 28. svibnja 1944. godine, nalazi na Mosoru djelujući po četama i borbenim grupama. Borci su porušili 50 poštanskih tt stupova i pokupili 600 metara žice. Borbena grupa iz sastava 3. čete 1. bataljona, koja je djelovala u predjelu Klisa zbog aktiviranja važnog ilegalnog kanala, morala se povući u sastav ostalog dijela čete u Kotlenice. Drugi bataljon je izvršio pokret iz Cačvine u pravcu Novih Sela i produžio prema Prpuši radi novog borbenog zadatka.³³⁸

Cista Provo je bilo jedno od jačih neprijateljskih uporišta, po brojnomo stanju i sastavu vojnika. S obzirom na položaj sela, važnost komunikacije i raskrižja puteva koji su povezivali Livno preko Aržana i Ciste Provo sa Sinjem, kao i u pravcu Šestanovca i Zadvarja s obalnim dijelom na relaciji Omiš—Makarska, neprijatelj je u tom dijelu imao jače uporište s onsovnim ciljem da kontrolira važnu i značajnu saobraćajnicu.

Prema razrađenom planu i naređenju Štaba 20. dalmatinske divizije, 10. brigada je dobila zadatak da napadne na neprijateljsko uporište u selu Cista Provo, noću 29. svibnja 1944. godine u 01,00 sat. Cilj je bio uništiti neprijatelja i onemogućiti mu kontrolu saobraćaja na dijelu puta od Aržana prema Trilju i Sinju.

Drugi bataljon MPO dobio je zadatak da osigura pravac Zadvarje—Šestanovac—Provo i da spriječi svaku intervenciju neprijatelja, kako bi se omogućilo 10. brigadi izvršenje postavljenog zadatka. Štab 2. bataljona je odredio 1. i 3. četetu da zauzmu položaje u predjelu Prpuše, pa da, pored osiguranja pravca, dijelom snaga sudjeluju u napadu. Druga četa je, s minerskim vodom 10. brigade, zauzela položaje na gornjem dijelu puta (na okuci) na Vukušića strani, postavila barikadu i nagazne mine da bi spriječila svaku intervenciju na tom pravcu.

³³⁸ Operativni dnevnik MPO 10. dalmatinska udarna brigada, str. 124—130. zbornik **Vn**, tom. **V**, knj. 27, str. 619—622. **AVn**, arhiv NOB, reg. br. 21/2, k. 1029. Pismena sjećanja J. Jurenića i M. Čečuka. D. Gizdić, Isto, str. 358.

Jedinice 10. brigade u točno određeno vrijeme počele su napad, a nedugo poslije napada 1. četa je u predjelu Prpuše zaplijenila kamion s hranom koji je odmah zapaljen kako bi se demoralizirao neprijatelj u uporištu Cista Provo.

Početak napada jedinica 10. brigade, intervenira neprijatelj iz pravca Zadvarje—Sestanovac, ali je po izbijanju na Vukušića strani zadržan kod prvih barikada. Napali su ih iz zasjede borci 2. čete koji su bili postavljeni uz samu cestu. U borbi su uništena jedna blindirana kola i tri kamiona s raznim materijalom. Poslije kraćeg okršaja neprijatelj se povukao, ali nedugo zatim, kada je dobio pojačanje, prisilio je 2. četu na povlačenje. Borci su tek oko 12 sati stigli u sastav bataljona u predjelu Cačvine. Gubici neprijatelja su nepoznati. Zaplijenjena je 1 puška, 1 pištolj i nešto vojne opreme.

Zbog niza nepredviđenih okolnosti, i kukavičkog držanja dodijeljenog vođića koji je početkom napada pobjegao, 10. brigada nije izvršila postavljeni zadatak.

Oba bataljona MPO vrše 30. svibnja 1944. godine koncentraciju svojih jedinica. Prvi bataljon na području Mosora vrši osiguranje pravaca koji izvođe prema Trilju i Sinju, dok 2. bataljon grupira svoje jedinice u predjel Marasovići, Cačvine i Podi, sa zadatakom da brani sve prilaze koji vode prema Trilju. Navedena grupiranja i raspoređivanje jedinica MPO tijesno su vezani i usklađeni s aktivnostima jedinica 10. brigade, koje su noću od 30. na 31. svibnja 1944. godine napale na neprijateljske garnizone Trilj i Dicmo.

Poslije napada, naredne večeri od 31. svibnja na 1. lipnja, Stab MPO vrši smjenu lokacije aktivnosti bataljona. Prvi bataljon, koji je bio na području Mosora, prebacuje se preko rijeke Cetine i razmješta u Cačvine i Marasoviće, a 2. bataljon se prebacuje na Mosor u blizinu Kotlenica. U ovim područjima bataljoni ostaju naredna dva dana radi odmora i pripreme jedinica za predstojeće akcije.³³⁹

DIVERZANTSKE AKTIVNOSTI BORBENIH GRUPA

Iz Cačvina 1. bataljon prelazi u rejon Pode, a 1. četa ostaje u Marasovićima da bi kontrolirala teritoriju i osiguravala pravce prema Blatu n/C, Cisti i Trilju.

Drugi bataljon upućuje 1. četu na područje Zadvarje—Zeževica. Od druge se čete oformljuju četiri udarne borbene grupe. Prva grupa odlazi na omišku Dinaru, druga u Krilo-Jesenice, treća na teren Koštanje—Gata, a četvrta Dicmo—Dugopolje. Treća četa, sa Štabom bataljona, ostaje u rejonu Smajići—Kotlenice radi osiguravanja staza koje vode od vrhova Mosora prema naseljima sjevernog dijela planine.

Zbog učestalih i veoma uspješno izvedenih borbenih aktivnosti partizana, ustaša iz grupe Dušana Jerčića, u cilju odmazde, idu 4. lipnja 1944. godine u potragu za terenskim radnicima. Na ovom terenu su se tada svojom aktivnošću isticali Vice Marušić, Stipe Skaričić, Jure Skaričić, Petar Tičinović, Jure Tičinović-Kaja i Mario Valić. Pošto ustaše nisu uspjele uhvatiti navedene

³³⁸ Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, Isto. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 130. Zbornik VII. tom V, knj. 28, str. 262—265.

terenske radnike, uhapsile su simpatizera NOP-a Mirka Marušića, kojeg su na zvjerski način mučili i ubili.

I narednog su dana ustaše blokirale Podgrade kako bi uhvatile terenske radnike. Kada nisu uspjeli, neprijatelji su došli u zaseoke Škaričići i Katušići, bacali su ručne bombe i pucali iz oružja da bi zastrašili ljude u selu.

Borbena grupa 3. čete 2. bataljona postavila je od 4. na 5. lipnja 1944. godine zasjedu na cesti Split—Sinj, nedaleko od Dugopolja, i na dva mjesta ukopala u cestu nagazne mine. Te noći nije prošlo niti jedno vozilo, ali je uhapšeno 2 ustaša i 1 špijun.

Grupa 3. čete 2. bataljona postavila je od 6. na 7. lipnja zasjedu na cesti Klis—Dicmo i ukopala u cestu nagaznu minu. Naišao je jedan osobni automobil koji je od eksplozije uništen. Tom prilikom je 1 ustaša poginuo, a vozač je povrijeđen.

U toku dana, 7. lipnja 1944. godine, 1. četa 2. bataljona MPO, koja je djelovala na području Zečevice, organizirala je po borbenim grupama zasjedu na cesti Grabovac—Šestanovac. Na jednu od borbenih grupa je naišao njemački motociklista, koji je prevezio dva akumulatora i antenu za radio stanicu. Nijemac je napadnut i ubijen, akumulatori i antena su oduzeti, a motocikla je uništena.

Istog dana je na jednu od zasjeda, na cesti Zadvarje—Šestanovac, naišao jedan njemački vojni osobni automobil u kojem su se prevozila četiri njemačka oficira. Automobil je napadnut od boraca grupe 1. čete 2. bataljona. Sva četiri oficira su ubijena, a jedan vozač je ranjen.

Poslije uspješno izvedenih akcija borbenih grupa iz sastava 1. čete 2. bataljona MPO, neprijatelj je u cilju odmazde uputio u Zečevicu, zaseok Cikeši, jednu jedinicu iz sastava tzv. »Vrazi je divizije«. Vojnici su natjerali narod da se okupi u jednu kuću i tada su ih na zvjerski način počeli ubijati iz oružja. Ubijeno je dvanaest osoba, a bilo bi ih i više da se neki od uhapšenih nisu bježanjem spasili od sigurne smrti. Ovaj tragičan događaj zbio se 9. lipnja 1944. godine. Toga dana je neprijatelj ukupno ubio 56 osoba, zapalio 62 kuće, uhapsio 23 osobe, otjerao 82 grla krupne i 150 grla sitne stoke

Jedna borbena grupa jačeg sastava, iz 3. čete 2. bataljona, po naređenju komandanta Jakiše Baučića-Brke, organizirala je od 7. na 8. lipnja 1944. godine zasjedu u predjelu Mojanka. Zadatak je bio napasti i likvidirati neprijateljsku patrolu koja se svakog dana, skoro u isto vrijeme, kretala na tom pravcu. Patrola je bila jačine 10—15 vojnika, koji su dolaskom u Mojan-ku izlazili na kotu 520 i odatle vršili osiguranje dijela komunikacije Split—Sinj.

Zbog otkrivenog zemljišta borbena se grupa prebacila u područje zasjede noću i sve do 19 sati borci su ostali maskirani. Kada se navečer oko 19 sati neprijateljska patrola povlačila i došla pred položaje zasjednog mjesta borbene grupe, otvorena je vatra. Neprijatelj je bio iznenađen tako da nije mogao pružiti otpor. U napadu je ubijeno 7, a zarobljena su 4 neprijateljska vojnika, koji su odvedeni u Štab bataljona u selo Kotlenice. Zaplijenjeno je 10 pušaka, 1 puškomitraljez, 20 komada ručnih bombi i 2.000 metaka.

Neprijateljska jedinica jačine jedne pješadijske čete, došla je 9. lipnja 1944. godine u Dugopolje, zaseok Đukići. Intervenirala je 3. četa 2. bataljona, koja je nakon dvosatne borbe uspjela prisiliti neprijateljsku jedinicu da se

povuče uz gubitke od 3 ranjena i 3 ubijena vojnika. Iz 3. čete u borbi je poginuo jedan borac (Talijan).

Dana 9. lipnja pobjegla su iz Omiša i prijavila se terenskim radnicima u Borku dvojica bivših njemačkih vojnika, Franc Martinek iz 738. puka 118. lovačke divizije i Josef Mikolajček iz 668. puka iste divizije. Obojica su se

*Terenski radnik Ante Križan s borcima Odreda Gospodne
tičem i Ivančićem*

10. veljače 1944. godine s jedinicom prebacili iz Sarajeva na Hvar i poslije borbe 26. svibnja prelaze na Brač, zatim u Omiš, odakle su pobjegli za Borak. Dalje su preko Kučića. Koštanja i Seoca sprovedeni za Dolac Donji, u Štab Mosorskog partizanskog odreda. Istog dana je iz neprijateljskog garnizona

Zrnovnica pobjegao i javio se u Sitno Gornje bivši talijanski karabinjer Francesco Rolo, koji je također sproveden u Stab MPO. Sva trojica bivših neprijateljskih vojnika upućeni su u Stab 8. korpusa.

Borbene grupe iz sastava 3. čete 2. bataljona, porušile su 11. i 12. lipnja 1944. godine, na relaciji Majdan—Klis, 10 poštanskih tt stupova i pokupili kabla u dužini od 2 kilometra. Druga borbena grupa, koja je vršila službu između Dicma i Biska, sukobila se s ustaškom patrolom. Neprijatelj je bio prisiljen da se povuče u pravcu Dicma.

Grupa koja je djelovala između Majdana i Klisa postavila je nagazny minu na koju su naišla zaprežna kola s konjskom vučom. Od eksplozije mine poginula su četiri njemačka vojnika, konji su ubijeni, a kola uništena.

Vod pri Komandi mjesta Omiš, prebacio se 13. lipnja 1944. godine preko rijeke Cetine i postavio je zasjedu između Svinišća i Kučića. Namjera boraca je bila sačekati goniče i oduzeti im stoku koja je namijenjena za Omiš. Po nailasku stada zaplijenjeno je 450 ovaca i 20 grla krupne stoke. Borci su prešli rijeku Cetinu kod mjesta zvanog Jezerine i otjerali su stoku u Zvečanje. Slijedećeg dana su omladinci iz Zvečanja, i susjednih sela, stoku otjerali preko Mosora za Trnbuse, gdje su je predali Komandi mjesta Omiš.

Istog je dana iz Omiša intervenirao neprijatelj, najvjerojatnije u namjeri da stoku vrati. Neprijateljska je intervencija odbijena od boraca 2. čete 3. bataljona koji su se tu zatekli, kao i od voda Komande mjesta Omiš. Borba se vodila do poslijepodne, ali su gubici neprijatelja nepoznati. U vodu Komande mjesta Omiš i 2. četi nije bilo gubitaka.³⁴⁰

Drugi bataljon Mosorskog partizanskog odreda, koji je po četama bio razmješten na području Mosora, upućivao je borbene grupe u određene rejone po različitim zadacima. Dok se 1. vod 2. čete 2. bataljona nalazio na dužnosti u blizini sela Bisko, sačekao je i iz zasjede napao 14. lipnja 1944. godine jednu ustašku patrolu jačine 20 vojnika. U okršaju su ranjena dvojica ustaša, a neprijatelj se poslije napada povukao u pravcu Biska.

Mosorski partizanski odred je 15. lipnja bio raspoređen na slijedećim lokalitetima. Prvi bataljon u području Čačvine, bez 2. čete, kontrolirao je pravce i teritoriju prema Trilju, Blatu n/C i Cisti. Druga četa se nalazi u rejonu Šestanovac—Grabovac—Cista, gdje izvodi borbene akcije. Drugi bataljon je stacionirao na sektoru Mosora.

Neprijatelj jačine oko 600 vojnika, pretežno Nijemaca i ustaša, izvršio je napad s više pravaca na planinu Mosor. Najbrojnije neprijateljske snage su preko Dugopolja uspjele da, uz podršku artiljerije, izbiju u Kotlenice, a zatim do sela Smajići—Čosići. Borba se vodila cijeli dan i predvečer se neprijatelj povukao u pravcu Klisa, Dicma i Biska, uz gubitke od osam mrtvih i desetak ranjenih vojnika.

U 2. bataljonu je poginuo borac iz 2. čete Paško Glavina, rodom iz Klisa. Pao je na visu Gradina, držeći odstupnicu ostalim borcima iz njegove čete koja je bila u povlačenju. U istoj borbi je poginuo i terenski radnik, sekretar skojevskog aktiva iz Dugopolja Božo Prančić-Boko. Jedan borac iz 2. čete je ranjen.

³⁴⁰ Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, Isto. M. Markov Žarko, Isto. S. Skaričić, Isto. Zvečanje u NOB-u. AVII, arhiv NOB, reg. br. 29/7, k. 1603; Izvještaj Štaba GPOSD. Zapisnik komisije za utvrđivanje ratne štete i zločina za kotar Omiš, od 25. V 1945, kutija 23 i 16 u IHRPD Split Kronologija Splita 1941—1945, str. 320—321.

Najvjerojatnije su njemački vojnici i ustaše iz odmazde, zbog pretrpjeir, gubitaka u borbi s 2. bataljonom MPO, zapalili u Kotlenicama 10 kuća, opljačkali mnoge domove i odveli stoku. Strijeljali su Ivana Despotovića. Ivana Pavića, Pavu Pavića i Martina Banića.

Nastavak		
Datum	Što je izvršeno	Gdje je radeno
8-vi 1944	I Bataljon: U istom Logorima, sa pravcima istim, oboje jedena. — Iste noći od drugog voda postrojbe su dvije zaplele ufer. patr. koje su objale u franc. letenec bez rezultata. — Postrojba zaplela na cesti Šebunovac — Grabovac ali neprijatelj nije našao. —	Na sektoru: Poda Na sektoru: Jelenec
9-vi 1944	I Bataljon: U istom Logorima, sa istim pravcima oboje jedena. — II Bataljon: Noću između 9 na 10 izvršen je napad sa jednom četom na omanji ufer. garn. u Dugopolju. Neprijatelj je protjeran iz pubitke uol 2 mrtva i 3 ranjena, nešto shvaćeno. — Sa naše strane poginulo jedan talijan. Četa sa zadatkom, misli pokretu sakter bataljona. Grupa na sektoru Kribo. —	Na sektoru: Poda Na sektoru: Dugopolje (Banića) Kribo. —
10-vi 1944	I Bataljon: Noću između 9 na 10 izvršen jedan vod postrojbe zaplela na Kamenitcu Lovce. Četa. Neprijatelj nije našao. — Drugi vod misli preplati ufer. garn. u Trnju koji je ufer. — Ostale 2 čete kreću — prave Dugopolje — ufer. dolasku ufer. motor. koji se formiraju pravi Armatu. — II Bataljon: Na odmoru.	Na sektoru: Lovce. Četa Nosor — komandant, kapetan Banić. —

Faksimil izvoda iz Operativnog dnevnika Odreda

Štab 1. bataljona MPO uputio je 16. lipnja 1944. godine 3. četu u pravcu rijeke Cetine, na prijelaz Cikotina lađa. Zadatak je, da se u slučaju potrebe osigura prijelaz preko rijeke i prihvati jedinica 2. bataljona.

Ostali dijelovi 1. bataljona uspješno su se suprotstavili neprijateljskoj jedinici koja je na 1. bataljon napala iz Aržana, u predjelu Strižepi.

Drugi bataljon raspoređen je po četama: 1. četa u Docu Donjem, sa zadatkom da osigura pravac prema Ljutom kamenu; 2. četa u Kotlenicama da osigura pravac prema Dugopolju i 3. četa u Srinj anima kontrolira pravac prema Rošcima i Blatu n/C.

U toku naredne noći i dana, 17. i 18. lipnja 1944. godine, borbena grupa iz sastava 2. čete 2. bataljona postavila je zasjedu na dijelu ceste između Kočina brda i Križića. Pošto nitko od neprijatelja nije naišao, prije povlačenja posječeno je 25 tt stupova i odneseno oko 2 km kabla.

Druga borbena grupa, iz sastava 2. čete 2. bataljona MPO, postavila je nagaznu minu na cesti Split—Sinj, u rejonu Mojanke. Naišao je kamion, koji je od eksplozije uništen. Poginula su četiri i ranjena tri neprijateljska vojnika.

Druga četa 1. bataljona postavila je zasjedu na cesti Aržano—Studenci, kada je naišlo amfibijsko vozilo. Neprijatelj je napadnut, ubijena su dva njemačka oficira, vozilo je uništeno i zaplijenjena je jedna puška.

Druga borbena grupa, iz sastava 2. čete 1. bataljona, postavila je nagazne mine na dijelu ceste Lovreć—Kljenovac, na koje su naišla dva vojna kamiona s vojskom. Od eksplozije mine 17 neprijateljskih vojnika je poginulo, 5 ih je ranjeno i oba kamiona su uništena.

Udarna grupa iz 2. čete 1. bataljona, koja je djelovala u blizini Ciste, naišla je 19. lipnja 1944. godine na ustašku zasjedu. Poslije kraće borbe partizani su se povukli bez gubitaka.

Jedna borbena grupa jačeg sastava, iz 1. čete 2. bataljona, koja je djelovala u rejonu Zadvarje—Dubci, postavila je 19. lipnja zasjedu na cesti Zadvarje—Dubci. Pri nailasku neprijateljske kolone izvršen je napad. Tom su prilikom ubijena tri, a ranjen je jedan neprijateljski vojnik.

Ostale jedinice 2. bataljona se nalaze: 3. četa postavlja barikade na cesti Bisko—Dolac, a 2. četa, po borbenim grupama, u zasjedi na cesti Klis—Dismo.^{MI}

Opaženo je 21. lipnja 1944. godine da neprijatelj nešto namjerava poduzeti. Primijećeni su pokreti neprijateljskih jedinica i njihovo grupiranje u pojedine rejone. Na osnovu tih zapažanja poduzete su od Štaba MPO odgovarajuće mjere. Izvršeno je grupiranje jedinica 1. bataljona i njihovo pomicanje na sigurnija mjesta, kako bi što spremnije dočekale i suprotstavile se neprijatelju.

U jutarnjim satima 22. lipnja 1944. godine iz garnizona Aržano neprijatelj je krenuo u pravcu Strižepi, gdje se sukobio s 2. četom 1. bataljona MPO i

4. bataljonom 10. brigade. Jedinice su uspjele zadržati neprijatelja, a na nekim položajima čak i odbaciti i prisiliti na povlačenje. Uvidjevši jači otpor od očekivanog, neprijatelj poseže vrlo brzo za pojačanjima. Pristigla su tako 3 tenka i 5 kamiona s vojskom.

³⁴¹ Operativni dnevnik Štaba MPO. Pismena sjećanja M. Plazibata Volka, J. Jurenića Gaka (kod autora). M. Markov Žarko, Isto. AVII, arhiv NOB, reg. br. 29/7, k. 1603.

Zbog nadmoćnosti neprijatelja dijelovi 1. bataljona MPO i 4. bataljona 10. brigade, uz postepeno povlačenje, vodili su borbu cijeli dan. U toku večeri neprijateljske se snage povlače u Aržano. U borbi je neprijatelj imao jednog mrtvog i jednog ranjenog vojnika. U 2. četi 1. bataljona dva borca su ranjena.

Istog dana (22. lipnja 1944) udarna borbena grupa, iz sastava 2. čete 2. bataljona MPO, postavlja na cesti Split—Sinj nagaznu minu na koju je naišao njemački vojni kamion. Od eksplozije su poginula četiri, ranjeno je pet neprijateljskih vojnika, a kamion je uništen.

I narednog dana je borbena grupa 2. čete 2. bataljona MPO postavila na cesti, nedaleko od željezničke stanice Dugopolje, nagaznu minu. Naišla su njemačka zaprežna kola. Od eksplozije mine poginuo je kočijaš kola, konji su ubijeni, a kola uništena.

U cilju odmazde, zbog čestih borbenih i diverzantskih aktivnosti partizanskih jedniica na cesti Split—Sinj i gubitaka koji su nanijeti neprijatelju, Nijemci su iz sinjskog zatvora izveli dva partizana i objesili ih uz cestu na mjestu posljednje izvedene akcije. Odmazda je izvršena 23. lipnja 1944. godine.

U vremenu od 24. do 27. lipnja 1944. godine jedinice Mosorskog partizanskog odreda se prebacuju i grupiraju na sektoru Mosora u cilju priprema za veću predstojeću akciju. Neposredno prije samog povlačenja iz Omiške Dinare, gdje je djelovala 1. četa 2. bataljona MPO, jedna od borbenih grupa iz sastava 1. čete, koja je 25. lipnja postavila zasjedu na cesti Omiš—Zadvarje, napala je jedan vojni kamion u kojem su se, uz pratnju, nalazila i tri zarobljena partizana iz 10. brigade 20. divizije. U napadu su zarobljeni partizani oslobođeni, pratnja je likvidirana, a kamion uništen.

I druga udarna grupa iz iste čete, koja je bila u zasjedi na cesti Omiš—Zadvarje, napala je jedno osobno vojno vozilo koje se kretalo u većoj koloni vojnih kamiona. Tom prilikom ranjena su dvojica njemačkih oficira koji su do bolnice preminuli.³⁴²

NAPAD NA NEPRIJATELJSKI GARNIZON TRILJ I UPORIŠTE GARDUN

Sve su se jedinice Mosorskog partizanskog odreda prebacile 28. lipnja 1944. godine i okupile u blizinu sela Kotlenice, zaselak Liska, osim Pratećeg voda i 1. voda 3. čete 1. bataljona, koji su ostali u području Cačvine sa zadatkom da osiguraju intendanturu i ambulantu MPO, te da kontroliraju pravac od sela Strižepi.

Kada su se jedinice pred napad okupile i postrojile na jednoj ledini kod zaseoka Liska, komandant MPO Jakiša Baučić-Brko održao je govor u kojem je ukazao na važnost borbenog zadatka koji stoji pred svim učesnicima akcije. Tada su određene grupe bombaša i njihovi predvodnici. Starješinama jedinica precizirani su zadaci, pravci napada, objekti neprijatelja koji se napadaju, međusobna veza, signali, vrijeme napada kao i znaci raspoznavanja.

³⁰ Operativni dnevnik Štaba MPO, 10. dalmatinska udarna brigada, str. 132. AVII, arhiv NDH, reg. br. 45/2, k. 149 C. M. Markov Žarko, Isto. Kronologija Splita 1941—1945, str. 322.

Zadaci su precizirani i u zapovijedi Štaba 10. brigade koja je napisana na osnovu dogovora štabova. Glavne snage 10. brigade trebaju izvršiti napad na neprijateljski garnizon Trilj, a Mosorski partizanski odred, s glavnim snagama, težište napada usmjerava na neprijateljsko uporište Gardun.

Neprijateljsko uporište Gardun se sastoji od više objekata s istaknutim dominantnim visom (na koti 426) na kojem je crkva Sv. Petra. Oko crkve je visoki betonski zid, a u njoj su neprijateljski vojnici. Gardun je zapravo predstavljao južni dio garnizona Trilj. U uporištu se nalazilo 130 vojnika s nekoliko teških mitraljeza, pa je predstavljalo, uz izgrađene bunkere i razne prepreke, jaku otpornu točku neprijatelja.

U ostalim susjednim neprijateljskim garnizonima i uporištima bile su raspoređene snage slijedeće jačine: Blato n/C sa 60 njemačkih vojnika i oko 20 ustaša i žandara, dva topa i nekoliko tenkova; Cista Provo s 80 njemačkih vojnika, 70 ustaša i domobrana, 5 topova i 2 tenka; Aržano s 350 njemačkih vojnika, domobrana i ustaša, 8 topova, 2 haubice, 15 puškomitraljeza »šarac«, 5 teških mitraljeza »breda« uz ostalo naoružanje. To je bio značajan elemenat u procjeni štabova i pri davanju zadataka jedinicama sa stanovišta moguće intervencije neprijateljskih snaga.

Vrijeme napada je određeno za 24,00 sata, dana 28. lipnja 1944. godine, a signal za povlačenje: ispaljene tri crvene rakete. Te večeri znaci raspoznavanja su bili: soko-solana, i borbeni: Mate-Mile.

Zadatak jedinica Mosorskog partizanskog odreda je bio da glavnim snagama 1. bataljona izvrše napad na neprijatelja u uporištu Gardun s jugozapadne strane. Dijevolima 2. bataljona planirano je s jugoistočne strane napasti neprijatelja u predjelu Garduna, a dijelom snaga sudjelovati u napadu na neprijateljski garnizon Trilj zajedno s jedinicama 10. brigade, osiguravajući one pravce iz kojih je moguća intervencija neprijatelja iz susjednih garnizona. Jedan vod 1. čete je upućen prema Dicmu da izvrši demonstrativan napad na neprijatelja u području Klanca, da poruši cestu i postavi barikade na cesti koja iz Dicma vodi prema Gardunu. Treća četa 2. bataljona napada na Tadićevu glavicu i na neprijatelja u Tadićeve kuće, a zajedno s borcima 2. bataljona 10. brigade napada na Trilj i učestvuje u likvidaciji neprijatelja kod Cikotine staje i Mijatove kuće.

Sve jedinice su, uz pomoć vodiča, izbile na položaje i napad je počeo u točno određeno vrijeme. Najprije su bombaši, predvođeni sa svojim predvodnicima, u prvom naletu likvidirali bunkere oko crkve na visu (kota 426), iz kojih je neprijatelj pobjegao u crkvu Sv. Petra koja je opasana visokim zidom. Da bi se prešlo preko zida tražene su neke veće ljestve, ali umjesto njih trebali su doći borci iz jedinice Joze Perića s đumbulima kako bi otvorili prolaz u zidu. Međutim, ipak nisu uspjeli stići. U toku borbe, i nastojanja bombaša da pređu preko zida, ranjen je bombaš Pave Vuković. Prvi bataljon, koji je napadao na uporište Gardun s jugozapadne strane, uspio je razbiti neprijatelja u tom rejonu. U borbi je ranjen pomoćnik komesara 2. čete 1. bataljona Dalibor Culić, koji je, iako ranjen, hrabrio ostale borce kako bi izvršili borbeni zadatak. I ostale jedinice Mosorskog partizanskog odreda, koje su te večeri sudjelovale u borbi, izvršile su postavljene zadatke. Ipak neprijatelj se koncentrirao u crkvi Sv. Petra, gdje se, koristeći se zidom oko crkve, uspio održati.

U borbi su jedinice MPO ubile 7 i zarobile 13 neprijateljskih vojnika, a veći broj ih je ranjen. Zaplijenjena su 3 teška mitraljeza s 5 sanduka municije, 11 pušaka, 1 telefon, razna vojna oprema i municija.

Mosorski partizanski odred je u borbi imao 9 ranjenih boraca i starješina, među kojima je bio i Veljko Tafr-Šicko, rođen 1913. godine u Svinišću, po zanimanju mlinar. Zrno od metka mu je povrijedilo glavu, pa je bio momentalno paraliziran. Ukazana mu je prva pomoć, odmah je prebačen u bolnicu 20. divizije, a zatim preko Tičeva za Bari (Italija) na liječenje. Ostao ze teški invalid i od posljedica ranjavanja umro je u Omišu 1953. godine. Ranjavanje Šicka brzo se pročulo na čitavom području Mosora. Svi koji su ga poznavali, ili su čuli za ovog hrabrog borca, žalili su zbog njegove sudbine.

Nakon borbe, u kojoj su partizani imali samo djelomično uspjeha, na području Mosora ostaje 2. bataljon MPO, a 1. bataljon, sa Štabom MPO, prebacuje se preko rijeke Cetine i razmješta u predjelu Čačvine radi odmora i pripreme za nove akcije.⁴³

AKCIJA NEPRIJATELJSKIH SNAGA NA KAMEŠNICI

Poslije odmora i pripreme jedinica, čitav Mosorski partizanski odred se koncentrira u Cačvinama u cilju prebacivanja na položaje što bliže predstojećem napadu na neprijateljski garnizon Aržano.

U toku prebacivanja snaga bliže Aržanu, neprijatelj je izvršio ispad s dijelom snaga na pravcu Aržano—Strižepi i Aržano—Tijarica. Jedinice MPO, koje su 1. srpnja 1944. godine branile te položaje, uspjele su odbiti napade neprijatelja i prisiliti ga da se povuče u pravcu Aržana.

Noću od 1. na 2. srpnja 1944. godine jedinice MPO, s jedinicama 10. brigade, vrše pokret prema objektima napada neprijateljskih jedinica. Prema zamisli štabova 10. brigade i MPO, glavne snage su trebale napasti na neprijateljski garnizon Aržano—Prisika, s osnovnim zadatkom da unište neprijateljske snage u rejonima Gradina, Pištalek i Dujmovići, a zatim da zauzmu položaj na Kukuzovcu. Za taj zadatak određeni su dijelovi 10. brigade i 1. bataljon MPO. Drugi bataljon MPO je predviđen da djeluje po četama u spriječavanju intervencije neprijatelja iz susjednih garnizona, s rasporedom: 1. četa osigurava pravac Vrpolje—Tijarica, 2. četa učestvuje, s drugim jedinicama, u napadu na neprijateljski garnizon Aržano, a 3. četa je u rezervi u selu Marasovići.

U toku priprema za napad na Aržano, neprijatelj ponovo 3. srpnja 1944. godine vrši ispad iz garnizona Aržano, a posebno je s jačim snagama aktivan na pravicima prema Tijarici i Strižepima, pravicima koje drže dijelovi 2. bataljona MPO. Borba se vodi cijeli dan uz obostrane gubitke. Kod neprijatelja 5 poginulih i više ranjenih vojnika, a u 2. bataljonu poginuo je starješina (komandir čete) i ranjen je 1 borac.

Ponovno neprijatelj 4. srpnja 1944. godine napada položaje jedinica Mosorskog partizanskog odreda. Zbog nadmoćnosti snaga neprijatelja 1. bataljon

⁴⁴³ Operativni dnevnik Štaba MPO. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 138—147. AVII, arhiv NOB, reg. br. 29/2, k. 1029. AVII, arhiv NDH, reg. br. 3/1-1 i reg. br. 4/1-4, k. 40; reg. br. 15—1/4, k. 517; reg. br. 8—1/2, k. 518. Mario Valić, Sjećanja na Veljka Tafru, članak u »Odjek Mosora«, br. 52 od 29. IX. 1982. g. R. Kokić, Isto. M. Markov 2arko, Isto. Pismena sjećanja R. Papele i J. Jurenića.

se povlači u predjel Cačvine, osim 1. čete koja je zauzela položaje iznad Ti jarice i svojom vatrom prisilila neprijatelja na povlačenje.

I jedinice 2. bataljona su, zbog pojačanog pritiska neprijateljskih snaga, bile prisiljene na povlačenje u područje Donje Tijarice. Treća četa 2. bataljona i dalje se nalazi na položajima, osiguravajući pravac Trilj—Budimiri—Ugljane. Zbog čestih napada neprijatelja nije realiziran planirani napad na garnizon u Aržanu.

Svi navedeni ispadi, i borbene aktivnosti neprijatelja, bili su izvedeni i usklađeni s predstojećom većom akcijom uperenom protiv partizanskih jedinica koje su bile stacionirane na južnom dijelu područja Kamešnice.

Veća neprijateljska akcija počela je 5. srpnja 1944. godine u 5 sati ujutro. U akciji su angažirane jače neprijateljske snage. Glavne snage neprijatelj je orijentirao na pravcu od Aržana i Bilog Polja prema Kamešnici, a pomoćne snage na pravcu Cista Provo—Dobranje—Tijarica. Najvjerojatnije je neprijatelj imao za cilj da manevrom glavnih i pomoćnih snaga, udarima s fronta i bočnim akcijama, prisili partizanske snage na povlačenje u brdovite predjele Kamešnice, a zatim da ih tu uništi. Odnos i raspored partizanskih i neprijateljskih jedinica, na dan akcije, bio je slijedeći. Veći dio jedinica 10. brigade 20. divizije bio je grupiran na pravcu Aržano—Tijarica. Mosorski partizanski odred je bio raspoređen na terenu Cačvine—Vrpolje—Budimiri, držeći dominantne visove duž komunikacija. Dinarski partizanski odred nalazio se na položajima u predjelu Gljev—Ruda—Podi.

U Aržanu stacioniraju 1. bataljon 14. puka 7. SS divizije »Prinz Eugen« i ustaško-domobranske jedinice iz sastava 27. ustaške bojne i 15. domobranske pukovnije, s ukupno oko 350 vojnika. Od naoružanja su imali 8 artiljerijskih oruđa (topova), 2 haubice, 4 tenka i raznog drugog pješadijskog naoružanja.

U Sinju i Trilju nalazili su se 4. bataljon 892. puka 264. divizije, dijelovi 27. ustaške bojne, 15. domobranske pukovnije i 9. posadnog zdruga, s ukupno oko 1.500 vojnika. Od naoružanja su bile 2 baterije topova, 1 baterija haubica i 1 baterija minobacača, 10 tenkova i drugo naoružanje.

U Studencima i Cista Provu bio je 2. bataljon iz sastava 369. legionarske »Vražje divizije« sa stotinjak njemačkih vojnika, 70. ustaša i domobrana iz sastava 27. ustaške bojne i 15. domobranske pukovnije. Od naoružanja, pored ostalog, 5 topova i 2 tenka.

U Blatu n/C stacionirali su 1. bataljon 668. puka 118. lovačke divizije s oko 60 do 80 njemačkih vojnika i 20 ustaša iz 26. ustaške bojne iz Omiša. Od naoružanja imah su 6 topova i 2 tenka, kao i ostalo naoružanje.

U Gardunu se nalazilo 150 neprijateljskih vojnika iz sastava 27. ustaške bojne i 15. domobranske pukovnije. Od naoružanja, pored ostalog pješadijskog, i 5 teških mitraljeza.

Mosorski partizanski odred je dobio zadatak da brani pravac Aržano—Vrpolje, ne dozvoljavajući neprijatelju brz prodor u pravcu Kamešnice. Odred je tako osiguravao desni bok i, prema potrebi, mogao je organizirati izvlačenje i povlačenje jedinica 10. brigade. Na liniji Voštane—Korita—Gljev jedinice Dinarskog partizanskog odreda vrše prihvati jedinica 10. brigade i MPO.

Borba se vodi, između neprijatelja i jedinica 10. brigade i Mosorskog partizanskog odreda, od 5. do 8. srpnja 1944. godine. Prvog dana borbe (5.

srpnja) jedinice MPO su branile pravac Aržano—Tijarica—Vrpolje. Drugi bataljon, koji je držao položaje u rejonu Vrpolja, omogućio je izvlačenje i prihvat jedinica 1. bataljona koje su s dijelovima 10. brigade zauzele položaje u predjelu Tovarnica, odakle su pružile organiziran i jak otpor neprijatelju.

Prvi bataljon je zauzeo položaje u blizini sela Strižepi, s 2. četom na visu Jagodnik (k. 780), 3. četa postavlja barikade na cesti Vrpolje—Trilj, a 1. četa je dodijeljena 2. bataljonu za osiguranje desnog krila.

Drugi bataljon, od 11 sati pa do pada mraka, čvrsto je držao položaje Ugljani—Budimiri—Cačvine, osiguravajući se patrolama u pravcu Novih Sela. Jedna od patrola sukobila se s neprijateljskom jedinicom koja je čistila barikade na cesti. Poslije kraćeg okršaja neprijatelj se povukao u pravcu Blata n/C.

Noću od 5. na 6. srpnja 1944. godine, 1. bataljon MPO smjenjuje 2. bataljon na položajima Budimiri—Cačvine. Zbog brzog prodora neprijatelja preko sela Rože i daljeg prodora prema Krivodolu, prijetila je opasnost da neprijatelj presječe odstupanje Mosorskog partizanskog odreda ka selu Voštane i dalje prema Kamešnici. Zbog toga je Stab MPO uputio 2. bataljon na položaje iznad sela Putnik—Varda (k. 924), sa zadatkom da spriječi prodor neprijatelja prema Kamešnici.

Borci MPO, s položaja koje su zauzele jedinice 1. i 2. bataljona, u toku cijelog dana 6. srpnja 1944. godine pružali su jak otpor neprijatelju. Tek je predvečer neprijatelj uspio potisnuti 1. četu 1. bataljona i 4. bataljon 10. brigade. I ostale jedinice Mosorskog partizanskog odreda bile su prisiljene na povlačenje i zauzimanje novih položaja iznad sela Gala.

Noću, od 6. na 7. srpnja 1944. godine, sve se jedinice MPO prebacuju u područje sela Donja Korita i do 3 sata (7. srpnja) zauzele su položaje i zatvorile sve pravce koji vode prema Kamešnici. U 5 sati 7. srpnja 1944. godine, neprijateljske jedinice, koje su bile podržane od tenkova i artiljerije, počele su napad na Mosorski partizanski odred. Borba se vodila cijeli dan

7. srpnja, a posebno je neprijatelj vršio jak pritisak i uspio potisnuti 1. bataljon MPO na liniji Kamber—Gljev, gdje je 1. bataljon imao, u toku povlačenja, pet mrtvih boraca. Jedinice 2. bataljona MPO, po odluci Štaba Odreda, prebacuju se na položaje iznad sela Gljev gdje vrše prihvat dijelova

1. bataljona i zatvaraju pravac Han—Gala.

Od ranog jutra 8. srpnja 1944. godine, pa do 10 sati, neprijatelj je izvršio jak pritisak na sve pravce koje je držao Mosorski partizanski odred, a poslije, kada se nije uspio probiti, počeo je s povlačenjem.

U poslijepodnevnom satima sve jedinice MPO povukle su se preko Bilog briga u selo Tadiće, a narednog dana (9. srpnja 1944) u rejon Cačvine na odmor.

U borbama od 5. do 8. srpnja 1944. godine u jedinicama MPO bilo je osam poginulih, trinaest ranjenih i tri borca su nestala. Kod neprijatelja bilo je izbačeno iz stroja oko 50 vojnika od kojih je više od polovine poginulih.

Za vrijeme borbenih aktivnosti iskazana je izuzetna hrabrost boraca i vještina u rukovođenju od strane štabova i komandi jedinica Mosorskog partizanskog odreda. U borbi je izražena puna samoinicijativa nižeg starješinskog kadra, posebno u onim težim i kritičnim trenucima u kojima se lukavstvom i snalažljivošću trebalo suprotstaviti nadmoćnijem neprijatelju. Također je u ovim borbama došla do punog značaja usklađenost akcija jedinica MPO i jedinica 10. brigade.

U višednevnim borbama s neprijateljem zapaženo je da je u izvođenju bočnih akcija jedinica, ili borbenih grupa, uz otvaranje vatre iz puškomitraljeza »šarac«, stvarana zbrka i dezorganizacija u komandiranju u redovima neprijatelja. Koliko im je to smetalo najbolje pokazuje činjenica da su Nijemci kod prve razmjene zarobljenika, u predjelu sinjskog Obrovca, nudili 10 puškomitraljeza druge proizvodnje za jednog »šarca«.

U borbama su neprijatelju nanijeti veći gubici, a ispoljena je i izuzetna hrabrost jedinica i pojedinaca. Pojedinci i jedinice, koje su se isticale u borbi s neprijateljem, bili su pohvaljeni od Štaba Mosorskog partizanskog odreda. Također je Stab 8. korpusa svojom naredbom pohvalio Mosorski partizanski odred za uspjeh u borbi i gubitke koje je nanio neprijatelju u ljudstvu i tehnici.³⁴⁴

BORBE U GORNJEM SLIVU CETINE

Da bi se što uspješnije moglo suprotstaviti neprijatelju koji se koncentrirao u pojedinim garnizonima, iz kojih je povremeno sa snagama različite jačine pravio ispade i vodio borbene aktivnosti protiv Mosorskog partizanskog odreda, trebalo je izvršiti promjenu načina djelovanja partizanskih jedinica na Mosoru. Sve to je zahtijevalo i određene formacijske promjene.

Drugi momenat koji je tražio formacijske izmjene i dopune jeste taj što je MPO dobivao borbene zadatke i izvan područja Mosora. Da bi se bar donekle osiguralo prisustvo jedinica na Mosoru za vrijeme odsutnosti MPO, da bi se uspostavio utjecaj na odaziv i prihvatanje novih dobrovoljaca koji se budu prijavljivali u NOV, Stab MPO poduzima organizacijske mjere.

Na osnovu plana operacije i borbenih aktivnosti Stab 8. dalmatinskog korpusa, u kojem je bio uključen i Mosorski partizanski odred, na čišćenju i oslobađanju ne samo pojedinih neprijateljskih garnizona već i nekih važnijih i značajnijih područja u kojima su bile koncentrirane neprijateljske snage, formacijske izmjene su bile nužne. Partizanski odredi, među kojima je bio i MPO, nisu više bili vezani samo za akcije na svom sektoru već su se uključivali u borbe i na ostalim područjima.

Jedan od predstojećih borbenih zadataka, u kojem je prema odluci Štaba 8. dalmatinskog korpusa bio uključen i MPO, odnosio se na čišćenje i oslobađanje gornjeg toka rijeke Cetine. Da bi se za vrijeme odsutnosti MPO na području Mosora osigurala prisutnost partizanskih jedinica, Stab MPO je donio odluku i izdao naređenje za formiranje Omladinske mosorske čete, kao novoformirane jedinice u sastavu MPO.

Na terenu sela Čačvine, od pretežno izabраниh i kroz borbu provjerenih boraca mlađeg uzrasta iz sastava MPO, oformljena je 10. srpnja 1944. godine Omladinska mosorska četa. Na dužnosti komandira čete postavljen je Mirko Plazibat-Volko, zamjenik komandira bio je Miroslav Velić, politkomesar Ante Sarić, zamjenik politkomesara je Vinko Marini, a četna bolničarka Marija Ban.

³⁴⁴ Operativni dnevnik Štaba MPO. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 148–153. AVII, arhiv NDH, reg. br. 15/1-4, k. 517; reg. br. 8–1/2, k. 518. B. Kokić, Isto. M. Markov Žarko, Isto. Pismena sjećanja R. Pavele, M. Čečuka, J. Jurenića, M. Pezelja i Đ. Pejškovića.

Omladinska mosorska četa je bila formacijski podijeljena na dva voda. Komandir 1. voda je bio Sime Roguljić, a komandir 2. voda Tomo Marie. Omladinska mosorska četa je brojala 45 boraca, naoružanih s 2 puškomitraljeza, ostali s puškama i pojedinci s automatima. Četa je bila snabdjevena s više komada nagaznih mina i ručnih bombi, tako da je bila osposobljena izvršiti svaki postavljeni zadatak.

Pred Omladinsku mosorsku četv Stab MPO je postavio zadatke da isključivo djeluje na području Mosora, uz stalne borbene aktivnosti po vodovima i borbenim grupama, na više mjesta i na različitim pravcima. Svoje borbene akcije trebala je Omladinska mosorska četa ostvarivati naročito duž onih komunikacija koje neprijatelj najviše koristi, postavljajući zasjede i nagazne mine, te vršeći napade s ciljem nanošenja što većih gubitaka u ljudstvu i tehnici. Posebno je od strane komandanta Jakiše Baučića-Brke ukazano na potrebu da se sve pripreme i izvođenja borbenih akcija vrše u strogoj tajnosti, kako bi se neprijatelj obmanuo o broju, namjerama i jačini partizanskih snaga.

Omladinska mosorska četa je većinu svojih akcija planirala i realizirala između neprijateljskih garnizona i tamo gdje se neprijatelj najmanje nadao, zato ni rezultati nisu izostali.³⁴⁵

Prije odlaska Mosorskog partizanskog odreda na teren Vrlike i sudjelovanja u borbama za čišćenje od neprijatelja i oslobađanja gornjeg toka rijeke Cetine, jedinice Odreda su izvele više borbenih i drugih zadataka na području Mosora.

Pored formiranja Omladinske mosorske čete, jedinice MPO su se prebacile u područje sela Dolac Donji i Srijane, gdje su u vremenu od 12. do 15. srpnja 1944. godine osiguravale sve pravce i teren navedenih sela, sa zadatkom da se sačuva žetva na tom dijelu Mosora.

Nakon izvršenja zadatka osiguranja žetve, raspored jedinica Mosorskog partizanskog odreda bio je slijedeći. Prvi bataljon i Omladinska mosorska četa ostaju na Mosoru, a 2. bataljon se prebacuje preko rijeke Cetine i koncentrira u području Marasovića, odakle upućuje dio snaga na osiguranje pravca Budimiri—Cista i Ugljane—Blato n/C.

Na cesti Split—Omiš, kod Mutograsa, borbena grupa iz 1. voda Omladinske mosorske čete, postavila je 16. srpnja 1944. godine zasjedu, sačekala i napala njemačku patrolu. U okršaju je jedan ubijen i jedan ranjen njemački vojnik. Nakon napada grupa se povukla u pravcu Mosora.

Borbena grupa, iz sastava Omladinske mosorske čete MPO, napala je 17. srpnja na bunker nedaleko od neprijateljskog garnizona Zrnovnica. U napadu su poginula trojica ustaša, dok su se ostali iz bunkera spasili bijegom. Poslije borbe grupa se bez gubitaka povukla u pravcu Mosora.

Istog dana, borbena grupa iz sastava 3. čete 1. bataljona MPO napada na ustašku patrolu u zaseoku Lolići, selo Sitno Gornje. U napadu su ranjena četvorica ustaša, a borci su se bez gubitaka povukli u Mosor.

Vjerojatno zbog napada na ustašku patrolu u Lolićima, neprijatelj je 18. srpnja 1944. godine, jedinicom jačine oko 200 vojnika, izbio u područje visa Botajna (kota 1197) i tu se sukobio s 3. četom 1. bataljona. Neprijatelj

³⁴⁵ A VII, arhiv NOB, reg. br. 3/23, k. 1600 A, popis boraca MPO. Izvještaj zamjenika politkomesara MPO od 30. VII 1944. o partijskom radu u Odredu, dostavljen OK KPH Splita (kopija kod autora). Pismena sjećanja R. Pavele i M. Pezelja.

se nastojao stazom probiti u pravcu Doca Donjeg, ali i nakon tri sata borbe u tome nije uspio. Vratio se na Botajnu, gdje je prenoćio.

Navedenog dana je udarna borbena grupa, iz sastava 2. čete 1. bataljona MPO, koja je djelovala u blizini sela Krilo-Jesenice, sačekala i napala jednu patrolu jačine desetak vojnika. Neprijatelj je dijelom likvidiran. Zbog neprijateljske intervencije borbena se grupa povukla i u toku povlačenja porušila je 8 poštanskih stupova i pokupila 400 metara kabela.

Neprijatelj je iz predjela Botajne nanovo 19. srpnja 1944. godine napao 3. četu 1. bataljona MPO, ali se i ovog puta nije uspio probiti u pravcu Doca Donjeg. U poslijepodnevnim satima neprijatelj se povukao u pravcu Sitna Gornjeg, a u toku noći i 1. bataljon se povlači i prebacuje preko rijeke Cetine, te se priključuje ostalim jedinicama Mosorskog partizanskog odreda u području Cačvine. Na Mosoru jedino ostaje Omladinska mosorska četa.

U sklopu postavljenog zadatka Odred vrši 20. srpnja 1944. godine pokret iz područja Cačvine. Prvi bataljon kreće u pravcu Bitelić—Segin most, a 2. bataljon, s dijelom snaga, vrši osiguranje karavana koji se s materijalnim sredstvima prebacuje iz Biokova u pravcu Mosora. Ostali dijelovi bataljona osiguravaju pravac Cačvine—Strižepi.

Jedinice 1. i 2. bataljona se u toku dvije naredne noći, 21. i 22. srpnja, prebacuju u predjel Zelova i Ogorja, a 22. srpnja Odred je u slijedećem rasporedu :

Prvi bataljon, s 2. četom, zauzima položaje na visu Klačine—Alebići i osigurava cestu Vrlika—Hrvači. Prva četa je zauzela položaje na koti 524 i koti 626, a 3. četa visove na Plješevici i Batarelu. Dijelom snaga 1. bataljon vrši prepad na neprijateljski garnizon Hrvače—Sinj, iz kojeg neprijatelj intervenira, ali je poslije kraće borbe bio prisiljen na povlačenje. Drugi bataljon je u pokretu iz Gljeva za Ogorje, dok dio snaga ostavlja na položajima na Plješevici.

Prema odluci Štaba 20. dalmatinske divizije (sastava 8, 9. i 10. brigada), jedinice 20. divizije dobile su zadatak napasti i likvidirati neprijatelja u garnizonima Otišić, Maovice, Vrlika, Kijevo i uništiti druga neprijateljska uporišta na području gornjeg toka rijeke Cetine. U izvršenju zadatka sudjeluju Svilajsko-mosečki i Dinarski partizanski odred.

Mosorski partizanski odred je trebao osigurati pravac Sinj—Vrlika, spriječiti svaku intervenciju neprijatelja iz Sinja u pravcu Vrlike i na taj način omogućiti izvršenje zadatka jedinicama 20. dalmatinske divizije.

Napad glavnih snaga je počeo 23. srpnja 1944. godine u 5 sati, a do toga vremena sve jedinice MPO su zauzele određene položaje. Borci su se maskirali kako bi ostali neopaženi od neprijatelja. To je omogućilo da se prvog dana uorbe neprijatelj dočeka na blisko odstojanje, da ga se iznenadi jakom vatrom iz svog oružja. Naneseni su neprijatelju osjetni gubici, pa je bio prisiljen na povlačenje. Dok je 1. bataljon vodio borbu s neprijateljem, dio snaga 2. bataljona bio je angažiran na postavljanju barikada na cesti Sinj—Muć—Gizdovac i na cesti Vrba—Drniš.

I drugog dana borbe (24. srpnja 1944) neprijatelj ponovno vrši pritisak u pravcu Vrlike, vjerojatno s ciljem da pomogne ugroženim snagama u gornjem toku rijeke Cetine. Svi pokušaji su odbijeni, što dijelovi 1. bataljona koriste i napadaju na neprijatelja u garnizonu Hrvače, a dijelovi 2. bataljona kontroliraju pravac Sutina—Crivac.

Trećeg dana borbe (25. srpnja) Mosorski partizanski odred vodi borbu s jakim neprijateljskim snagama. Oko 400 neprijateljskih vojnika, uz podršku artiljerije, napada na položaje 1. bataljona. Iako su snage neprijatelja bile daleko nadmoćnije, u prvom jurišu su odbijene uz gubitke od 10 poginulih i 8 ranjenih vojnika. U drugom jurišu neprijatelj se uspio probiti na spoju između 2. i 3. čete 2. bataljona MPO, u pravcu Plješevice. Tek u poslije-podnevnim satima borci 2. bataljona su uspjeli odbaciti neprijatelja koji se uklinio u obrambeni rejon 2. bataljona. Poginulo je šest, a ranjeno jedanaest neprijateljskih vojnika.

Padom mraka, i u toku čitave noći od 25. na 26. srpnja 1944. godine, jedinice 2. bataljona izvršavaju protunapad na položaje neprijatelja i prisiljavaju ga na povlačenje. U protivnapadu neprijatelj je imao 15 poginulih, koje je ostavio na položajima, dok se veći broj ranjenih uspio povući u toku borbe. Od oružja je zaplijenjen 1 puškomitraljez »šarac«, 1 tromblon s 20 mina, 8 pušaka, 1 strojica, 2 pištolja, 3.500 metaka, kao i razne druge vojne opreme.

U toku noćne borbe poginula su dva borca Mosorskog partizanskog odreda, komandir voda Mirko Perić i Jozo Bosančić Luke, koji je bio teže ranjen i u bolnici 20. divizije na Vrđovu je umro. Trojica su ranjena, nišandžija na puškomitraljezu Čurković, zatim Rodić i jedna drugarica. Komandir voda Mirko Perić sahranjen je na seoskom groblju u Zelovu, prije nego što se Odred vratio (31. srpnja 1944) iz područja Bitelića na Mosor.

Od 27. do 31. srpnja 1944. godine jedinice Mosorskog partizanskog odreda nalaze se na položaju u slijedećem rasporedu. Prvi bataljon, na položajima iznad sela Hrvače povremeno vrši prepade na neprijateljski garnizon u mjestu. Drugi bataljon drži položaje na Plješevici, a dijelom snaga osigurava i kontrolira određene pravce.

U toku noći 30. srpnja 1944. godine, neprijatelj vrši koncentraciju svojih snaga u području garnizona Hrvače, a iz artiljerije gađa položaje Odreda.

Rano ujutro 31. srpnja, neprijatelj, jedinicama s oko 700 vojnika i uz podršku artiljerije, počeo je napad na Mosorski partizanski odred. Uspijeva mu s položaja odbaciti 3. četu 1. bataljona, ali je ipak osujećen u pokušaju da se probije u pravcu Zelova.

Jedinice 1. i 2. bataljona, s dijelom snaga Sibensko-trogirskog partizanskog odreda, izvršile su poslijepodne juriš i uspjele su odbaciti neprijatelja s terena Plješevice. Na pravcu napada 1. bataljona poginulo je 7 njemačkih vojnika i 9 ustaša, a na pravcu napada 2. bataljona 18 njemačkih vojnika i 14 ustaša.

U toku borbe zaplijenjen je 1 puškomitraljez »šarac« s dvije kutije od 2500 metaka, 2 automata, 2 pištolja, 1 signalni pištolj, 13 pušaka, 3 tromblona s 28 mina, postolje od minobacača s 15 komada mina, te razne druge vojne opreme. Iz Mosorskog partizanskog odreda su trojica boraca ranjena, od kojih jedan teže.

Jedinice 20. dalmatinske divizije uspješno su izvršile postavljeni zadatak, uz minimalne gubitke. Neprijatelj je imao velike gubitke u živoj sili i tehnici. Naročito je bio velik plijen oružja, municije, motornih vozila i razne druge tehnike i vojne opreme. Poslije uspješno izvršenog zadatka, zbog čega je

od Štaba 20. dalmatinske divizije bio pohvaljen, Mosorski partizanski odred se 8. kolovoza 1944. godine vratio na teren Mosora.³⁴⁶

Za vrijeme borbi Mosorskog partizanskog odreda u predjelu Zelovo—Ogorje, a Mosoru ne prestaje borbena aktivnost. Grupa iz sastava Omladinske mosorske čete MPO postavila je 26. srpnja 1944. godine zasjedu nedaleko od Dugopolja, gdje je napala jednu neprijateljsku patrolu. Uubijeno je troje ustaša, a više ih je ranjeno. Nakon napada grupa se povukla u Mosor bez gubitaka.

Navečer oko 22 sata, 26. srpnja 1944. godine, odbornici iz Zvečanja i susjednih sela spremali su u bunkere prikupljeno žito za jedinice Narodno-oslobodilačke vojske, koje su dovezli odbornici iz Gata. Oko 22,30 sati iznenada su u Ostrvicu upali njemački vojnici, zajedno s ustašama, i zatekli u kući Ivana Mihaljevića jednu grupu odbornika na sastanku iz seoskog NOO-a Ostrvice. Nijemci su ubili četvoricu odbornika, dok su dvojica, iako ranjeni, uspjeli pobjeći. Neprijatelji su zapalili kuću Ivana Mihaljevića.

Za vrijeme neprijateljskog upada u Ostrvicu u blizini nije bilo partizanskih jedinica, ali su se zato vrlo brzo udružili odbornici i terenski radnici, pa su napali neprijatelja. Nijemci i listaše su se kod prvih pucnjeva povukli u pravcu Omiša.

Samo par dana ranije na istom terenu, vjerojatno u cilju odmazde zbog zaplijenjene stoke koja je preko tog terena prebačena za Mosor, došla je jedna jedinica sastavljena od Nijemaca i ustaša iz Omiša. Pri pretresu naišli su u Ostrvičkoj luti, na mjestu zvanom Kuki, na dvojicu drugova iz sastava Komande mjesta Omiš. Borca Vladu Mlikotu su odmah ubili, a Stipu Radevenjića su zarobili.

Radiotelegrafist, domobran Slavko Pavlič-Gruber pobjegao je s radio-stanicom 26. srpnja 1944. godine iz Omiša. Priključili su se još dvojica njemačkih vojnika, ruskog porijekla, koji su sa sobom ponijeli puške, municiju i dva dvogleda. Prijavili su se terenskim radnicima u Borku, odakle su upućeni i sprovedeni u Stab Mosorskog partizanskog odreda.

Aktivnost partijske organizacije u Omišu nije bila samo usmjerena na mještane da se u što većem broju uključe u narodnooslobodilački pokret, već i na vojnike iz neprijateljskih redova.

Petar Brkanović-Pikić, sa svojim suradnicima koji su bili zaduženi po obavještajnim zadacima, radio je i na uključivanju nekih vojnika iz neprijateljskih redova. Tako je privoljen Slavko Pavlič-Gruber, po nacionalnosti Slovenac, da s radio-stanicom pribjegne u partizane. Prema utanačenom dogovoru donio je radio-stanicu »na popravak« u radionicu Ante Fagarazzija, a otuda su Pavlič i dvojica njemačkih vojnika pošli u pravcu omiške Dinare.

Za prebacivanje radio-stanice, iz Omiša u Borak, bio je zadužen Augustin Mandušić-Gušte, koji je od Fagarazzija preuzeo aparat i u vreći ga ponio i ostavio na sigurno mjesto u predjelu Mlije. Padom mraka radio-stanica je prebačena u Borak, zatim preko omiške Dinare za Podašpilje, preko rijeke

** Operativni dnevnik Štaba MPO. AVII, arhiv NDH, reg. br. 21/23-3, k. 88; Izvještaj Župskog zapovjedništva Split. Kronologija Splita 1941—1945, str. 328—329. Pismena sjećanja J. Jurenica, M. Cećuka, R. Pavele, U. Kolimbatovića i M. Markova Žarka. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 159—168. Zbornik VII, tom V, knj. 31, str. 499.

Cetine za slobodnu teritoriju na Mosoru, a odatle za Štab 8. dalmatinskog korpusa.³¹⁷

ORGANIZACIONO STANJE U ODREDI

O aktivnostima Mosorskog partizanskog odreda u toku mjeseca srpnja 1944. godine navodi se i u redovnom mjesečnom izvještaju, koji je 30. srpnja 1944. godine dostavljen OK KPH Split. U izvještaju, između ostalog, piše:

1. — Organizacìono stanje:

Štab	odreda	partijaca	5	kandidata	—	SKOJ-evaca	—
Pri štabu	odreda ...	„3		„1		„	13
Intendatura	odreda . .	„ 4		„ —		„	5
Ambulanta	odreda . .	„ 3		„ —		„	—
Omladinska	četa ...	„3		„ —		„	18
Štab I	bataljona ...	„4		„ —		„	—
Pri štabu.....		„2		„ 1		„	4
I četa.....		„5		„ 5		„	9
II četa		„5		„ 5		„	10
III četa.....		„6		„ 5		„	6
Štab II	bataljona	5		„ —		„	—
Pri štabu.....		„ —		„ 3		„	6
I četa.....		„5		„ 5		„	7
II četa.....		„6		„ 4		„	9
III četa.....		8		2			

Ukupno u Odredu ima: partijaca 64 kandidata 31 SKOJ-evaca 93

Ukupno u Odredu organizovanih 188 ili 50% (brojno stanje Odrada po spisku je 370). Kroz ovaj mjesec je:

ukupno primljeno u Odredu	8	članova	KP i 7 SKOJ-evaca
ukupno pridošlo u Odredu.....	2	„	i 2 „
ukupno prekomandovano iz Odreda	7	„	i 3 „
ukupno poginulo u Odredu.....	2	„	ii „

Od novoprimitljenih članova partije iz Skoja ih je primitljeno 7, aiz kandidata 1. Dva poginula partijca bili su komesari četa.

Kroz ovaj mjesec nije nitko isključen iz Partije...

Bataljonski biroi su potpuni (broje 6 članova: sekretara biroa, komesara bataljona, tri sekretara četa i sekretara SKOJ-a). Inače je rad biroa dosta otežan zbog raštrkanosti naših jedinica kao i zbog pokreta, položaja i borbi koje smo imali kroz ovaj mjesec (u vezi čišćenja Cetinske doline) ... Četne ćelije nisu dovoljno čvrste i još se slabo osjeća njihov rad. Zamjenici komesara četa su uglavnom novopostavljeni i još neiskusni u radu, a i članovi partije u četama su također mladi i nedovoljno odgovorni, pa svima treba pružiti punu pomoć. Četne partijske jedinice održale su:

847	Operativni	omešnik	Štaba	MPO.	Zvečanje	u	NOB-u.	J.	Lelas-Salavija,	isto.	Kratka
	pregled	istorije	KP	Dnevnik.	Izvjestaj	Štaba	MPO	od	30.	VII 1944,	delastavljen OK KPH Splita.
	Borak	u	NOB-u	(kod autora).	Pismena	sjećanja	A.	Fagarazzia,	Josipa	Gudelja,	Augustina
	Mandušića	Gušte	i Marije	Marušić	(kod autora).						

I bataljon	I četa: 4	radna	sastanka i 1 teoretski sastanak			
	II četa: 4	radna	sastanka i 1 teoretski sastanak			
	III četa: 4	radna	sastanka i 4 teoretski sastanak			
II bat.	I četa:	4	radna sastanka	i4teoretskasastankai	4	izvanr.sast.
	II četa:	6	*ndna sastanka	i9teoretskasastankai	3	izvanr.sast.
	III četa:	5	radna sastanka	i13teoretskasastankai	1	izvanr.sast.

... Na teoretskim sastancima prorađivalo se uglavnom »Kratki kurs« i »O masovnom partijskom radu« i nije još dovoljno savladano, te bi trebalo više tumačenja. Također se u II bataljonu prorađivalo »Nacionalno Pitanje^ (Tito).

Sa kandidatima se radi pojedinačno, ali još nedovoljno, i ne daju im se svima konkretni zadaci... Obično ih se zadužuje kao odgovorne u patroli ili udarnoj grupi...

SKOJ-evci su dobri, borbeni i poletni ali im treba više teoretskog znanja... Sekretari četnih aktiva još su mladi i neiskusni i nesamostalni u radu, ali imaju uslove za razvijanje. Partija nije pružila dovoljno pomoći SKOJ-u. Četni skojevski aktivni su se neredovito sastajali radi praktičnog rada, dok su teoretske sastanke održavali prilično redovito (prema mogućnosti) i proučavali su: referat o SKOJ-u, II. zasjedanje AVNOJ-a, III. zasjedanje ZAVNOH-a, o Nacionalnom Komitetu.

Također se SKOJ zalaže za kulturno prosvjetni rad: uče skečeve, pišu članke, izdaju zidne novine i bat. list, pjevaju u pjevačkim zborovima, uče nepismene itd. Na vojnim dužnostima su dobri i svi znaju rukovati sa mitraljezom i ostalim automatskim oružjem koje posjedujemo ...

Od 22. VII. do danas naš Odred nalazi se stalno na položaju zatvarajući pravac Sinj—Hrvače, Sinj—Muć (u vezi čišćenja Cetinske Krajine). Osim toga napravljeno je više prepada na neprijateljske garnizone na našim sektorima, kao i više zasjeda na komunikacijama Sinj—Split, Split—Omiš—Zadvarje, Cista—Lovreć itd. na kojim komunikacijama su pravljene barikade, rušene i minirane ceste itd. Također je osigurana žetva na sektoru Mosora i Kamešnice ... Sposobnost vojnih rukovodioca je dobra, borbenost boraca je dobra. Za vojničko izdizanje boraca i rukovodioca održavaju se egzerciri i vojnički časovi...

3. Politički rad:

Sa polit, rukovod. bataljona održano je 2. polit, časa (1 u I b. a 1 u II b.)
Sa polit, rukovod. četa održano je 9 polit, časova (5 u I b. a 4 u II b.)
Sa četama održano je 45 političkih časova (14 u I b, a 31 u II b.)
Sa vodovima održano ukupno 14 političkih časova (— 14 u II b.)
Sa osobljem pri štabu Odreda održano je 5 političkih časova.
Ukupno održano ... 75 političkih časova (20 u I b. 50 u II b.).
Osim toga održana je jedna bataljonska konferencija (u II bataljonu) i 19 četnih konferencija (13 u I bat. a 6 u II bataljonu).

Na polit, časovima prorađivale su se teme po planu za mjesec srpanj, tj.: II zasjedanje AVNOJ-a, III zasjedanje ZAVNOH-a Nacionalno pitanje u svjetlosti N. O. Borbe (Tito), a osim toga govorilo se je o Atlanskoj Povelji, o Moskovskoj i Teheranskoj konferenciji, ciljevima naše borbe, i prorađivalo se:

članci iz »Nove Jugoslavije«, Borba naroda porobljene Jugoslavije (Tito), Hrvatska u federativnoj Jugoslaviji. Osim toga čitane su radio-vjesti i ratne kronike...

4. Kulturno-prosvjetni rad:

Formirani su Kulturno-prosvjetni odbori u bataljonima i po četama, ali se još ne osjećaju kao organizatori i pokretači kult.-prosvjetnog rada. Kroz

Naslovna strana lista »Odjek Mosora« kojeg je izdavao kulturno-prosvjetni odbor Odreda

ovaj mjesec naučilo je čitati i pisati 3 druga..., a sada ima u Odredu 10 nepismenih... Diletanske grupe .. . dale su jednu priredbu i 2 zbora .. . Inače znaju 9 skečeva ... i 9 recitacija ...

Kroz ovaj mjesec izdan je 1 odredski list i 1 bataljonski list (II bat.). Izdano je 14 zidnih novina. .. Borci najviše pišu o svojim doživljajima u borbi, o akcijama, o životu u četi itd.

Kulturno prosvjetnih predavanja održano je 12... i to: o razvitku društva, postanka zemlje (osnovi iz geografije) i higijeni.

Pjevački zborovi postoje i rade dosta dobro, tj. pjeva se po mogućnosti svaki dan i već su naučili dosta partizanskih pjesama, a pjevaju često i narodne («-rere«).

Higijena je osrednja, ishrana je prilično dobra, odjeća a naročito obuća slaba.

5. *Rad na terenu:*

Drug komesar odreda održao je više zborova i sjela... I. bataljon održao 3 zbora... i više sjela gdje se je god pružila prilika za to II bataljon održao je 2 zbora... i 16 sjela... Na zborovima i sjelima prisustvovalo je po 20—30 civila (u Ogorju oko 300 civila) i narodu se tumačila politička situacija vanjska i unutarnja, razvoj naše borbe, uspjesi kroz trogodišnju našu borbu, pomoć Saveznika N. O. Vojsci, Sporazum Tito-Šubašić, raskrinkavanje neprijatelja N. O. B. govorili o potrebi stupanja u našu vojsku itd.

Održana su dva sastanka sa N. O. Odborima... na kojima se govorilo o odlukama III. zasjedanja ZAVNOH-a za rad N. O. Odbora i pomoći narodu u vezi sređivanja žetve, tako da je naš Odred davao osiguranje žetve i narodu pomogao oko žetve ...«

Kroz iznijete podatke iz izvještaja Štaba MPO uočljiva je ne samo raznovrsnost u djelovanju, već i jedan kvalitetniji i organiziraniji rad unutar Odreda, kao odraz općeg stanja.

OPĆA MOBILIZACIJA NA PODRUČJU MOSORA

U kovolozu i rujnu 1944. godine oslobođena teritorija je obuhvaćala 167.000 četvornih kilometara. Neprijatelj se uglavnom koncentrirao u većim garnizonima na područjima duž značajnijih komunikacija.

Jedinice Crvene armije izbijaju 6. rujna 1944. godine na granicu Jugoslavije. Trupama Crvene armije NK NOJ i VŠ NOV i POJ daju odobrenje da mogu privremeno preći teritoriju Jugoslavije u cilju produženja operacija, protiv njemačkih i drugih neprijateljskih jedinica, na tlu Mađarske:

I na području Mosora, i pored niza poduzetih mjera protiv partizanskih jedinica, neprijatelj je doživio neuspjeh. Njemački okupator, zajedno s domaćim izdajnicima, bio je prisiljen svoje jedinice koncentrirati u par većih garnizoni i posadnih jedinica.

Iz Mostara je 9. kolovoza 1944. godine stigao u Split komandant za jugo-istok general feldmaršal von Weichs, koji je u pratnji komandanta 264. divizije izvršio obilazak više uporišta u širem području Splita. Ovaj obilazak je bio vezan i za opće stanje na Balkanu, a posebno na teritoriji Jugoslavije.

Situacija za njemačke okupatore, i domaće izdajnike, postajala je i na ovom području, iz dana u dan, sve teža i kritičnija, To je prisililo njemačke komande da poduzimaju mjere kako bi se pripremili za ono što ih očekuje.

Na čitavom području Mosora bio je organiziran društveni, ekonomski, politički i kulturni život. Održano je niz sastanaka i zborova s narodom po selima, zaseocima i komšilucima u cilju mobilizacije novih snaga.³⁴⁸

Prvi i Drugi bataljon, sa Štabom MPO, nalazili su se 1. i 2. kolovoza 1944. godine na položajima u predjelu Plješevica—Zelovo, a Omladinska morskarska četa djelovala je po borbenim grupama na terenima Mosora.

U tim se rejonima jedinice Mosorskog partizanskog odreda nalaze sve do noći od 7. na 8. kolovoza, kada se Štab MPO, s oba bataljona, prebacuje u blizinu sela Bitelić, gdje se kraće zadržava radi odmora boraca. Naredne noći, od 8. na 9. kolovoza 1944. godine, prebacuju se jedinice u područje Cačvine—Podi, gdje se 9. kolovoza održava odredska konferencija na kojoj komandant Jakiša Baučić-Brko i komesar Ratomir Kokić govore o uspjesima i slabostima protekle borbe koju je Odred vodio u području Zelova i visa Plješevica. Istaknute su i pohvaljene neke jedinice i pojedinci.

Na održanoj odredskoj konferenciji u Cačvinama (9. kolovoza), pored ostalog, u svojoj je diskusiji komesar Ratomir Kokić ukazao na potrebu popune jedinica izvan Odreda. Političko obrazloženje je bilo potrebno i zbog toga što se svaka prekomanda boraca ili jedinica izvan MPO nije najbolje prihvaćala, ne samo zbog odlaska s ovog područja, već i radi odlaska iz sredine na koju se svaki pojedinac navikao i u kojoj je imao veliki broj poznanika i prijatelja.

Borcima je objašnjeno da se, po naređenju Štaba 8. dalmatinskog korpusa, iz sastava Odreda upućuje 50 drugova koji će ući u sastav novoformirane jedinice KNOJ-a. Naime, odlukom Nacionalnog komiteta narodnog oslobođenja Jugoslavije od 15. kolovoza 1944. godine, oformljena je nova jedinica: Korpus narodne odbrane Jugoslavije — KNOJ. Jedinica je u okviru NOV i POJ imala specijalne zadatke za borbu protiv ostataka neprijateljskih jedinica i banditskih grupa koje su djelovale na oslobođenoj teritoriji, u pozadini partizanskih jedinica. Trebalo je osigurati značajnije objekte, ustanove i saobraćajnice.

Iz sastava 1. i 2. bataljona MPO odabrano je 50 boraca koji su 12. kolovoza 1944. godine upućeni iz Cačvina za Štab 8. dalmatinskog korpusa, gdje su ušli u sastav novoformirane jedinice KNOJ-a. Od tog broja, jedan dio je ostao i poslije rata u sastavu KNOJ-a, a kasnije i graničarskih jedinica Jugoslavije.³⁴⁹

Odmah nakon upućivanja grupe boraca u Štab 8. dalmatinskog korpusa, Štab MPO, s potčinjenim jedinicama, prebacuje se na područje Mosora. Odred se noću od 13. na 14. kolovoza 1944. godine razmješta po slijedećem rasporedu: 1. bataljon u područje Srijani—Trnbusi, a 2. bataljon, sa Štabom MPO, u Dolac Donji. Većina od tih jedinica angažirana je na pripremama i izvršenju mobilizacije novih snaga za potrebe jedinica Narodnooslobodilačke vojske Jugoslavije.

Preko partijsko-političkih i terenskih radnika u Omišu, uspostavljen je Kontakt s grupom njemačkih vojnika koji su pod različitim okolnostima ušli u njemačke jedinice.

³⁴⁸ Istorijski atlas oslobodilačkog rata naroda Jugoslavije 1941—1945, izdanje VII 1952. Kronologija Splita 1941—1945, str. 331. AVII, mikroteka NAV-N-T-311, film 285/1032—1034; Isto, mikroteka NAV-N-T-311, film 192/439.

»» Operativni dnevnik Štaba MPO. R. Kokić, isto. M. Markov Žarko, isto. Pismena sjećanja J. Jurenića, R. Pavele, M. Čečuka i U. Kolimbatovića.

U provjeri, pripremama i organizaciji prebacivanja grupe od 28 njemačkih vojnika učestvovala je i Marija Marušić, zajedno s terenskim radnicima iz sela Borak. Kada se nakon detaljnije provjere iskazala želja i uvidjela mogućnost za bjegstvo, određeni su sat i pravac kretanja.

Na ugovoreno mjesto došlo je 28 njemačkih vojnika (21 Talijan i 7 Rusa) od kojih su 17 došli s oružjem i municijom. Vojnici su prihvaćeni od terenskih radnika u selu Borak. Njihovim dolaskom odmah je organizirano prebacivanje preko Omiške Dinare, noću od 15. na 16. kolovoza 1944. godine, do Podašpilja i Svinišća, a zatim preko rijeke Cetine za Mosor u Dolac Donji, gdje se nalazio Stab MPO. Kasnije su vojnici upućeni u Stab 8. dalmatinskog korpusa.³⁵⁰

U vezi predstojeće mobilizacije novih snaga na području Mosora, jedinice MPO su dobile konkretne zadatke. Prvi bataljon, koji je razmješten na terenu Srijani—Glavica, dobio je zadatak da osigura pravac prema Blatu n/C i da patrolama kontrolira pravac prema Rašeljki. Drugi bataljon, s dvije čete u Docu Donjem, a s jednom četom u Kotlenicama, osigurava pravac i prihvaća nove mobilizirane borce.

Dana 16. kolovoza 1944. godine održan je sastanak mobilizacijske komisije, kojem su prisustvovali: iz Štaba MPO Franjo Kalodera, zamjenik komesara Odreda i Ranko Pavela, opunomoćenik OZN-e pri Štabu MPO; iz Komande mjesta Omiš Ante Radevenjić, komandant; iz KK KPH Omiša sekretar Ante Marčić; iz KNOO-a Omiš Marin Korda i Niko Perić; iz KO AFZ-a Omiš Marija Marušić i iz KK SKOJ-a Miran Mimica.

Rasprava je vođena po dnevnom redu:

1. O mogućnostima mobilizacije po općinama i razrada plana mobilizacije.
2. Formiranje općinskih mobilizacijskih komisija s podjelom terena za rad na mobilizaciji.

Na osnovu diskusije i datih prijedloga, donijeti su zaključci u kojima se zauzimaju stavovi da se po općinama izvrši mobilizacija, da se upute pozivi u kojima treba naznačiti mjesto gdje će se izvršiti liječnički pregledi radi ocjene sposobnosti. Određene su i mjere prema onima koji budu izbjegavali pristupiti mobilizaciji, a posebno za one koji se kriju s oružjem. Dato je težište na političkom djelovanju, kako za mobilizaciju tako i za opskrbu boraca Odreda.

Formirane su općinske komisije za sprovođenje mobilizacije, u koje su ušli:

Općina Donja Poljica: Stipe Markovina, Ivan Ercegović, Danica Artić, Ivan Mužinić i Jozo Mihanović.

Općina Gornja Poljica: Pavao Čulin, Ante Uršić, Ivan Lučić Kuli i Slavko Stanić.

Općina Krajiška: Ante Krnić, Neda Bartulović, Mate Smoljanović-Kovač, Andro Cizmić i Marija Bekavac.

Općina Omiš: Ivan Kaštelan, Dušan Stanić, Anka Brstilo i Ante Rogošić.

Precizirani su zadaci komisija za sprovođenje mobilizacije:

1. Prikupljanje spiskova za mobilizaciju od 18 do 45 godina.
2. Angažiranje političkih organizacija na izvršenju mobilizacije.
3. Pozivi se šalju svim sposobnima bez ikakve protekcije.

³⁵⁰ Operativni dnevnik Štaba MPO. Borak u NOB-u. Kratak pregled istorije KP Omiša. Pismena sjećanja M. Marušić i A. Mandušića Gušte.

4. Za izvršenje mobilizacije odgovorne su općinske komisije.

5. Za sve propuste u mobilizaciji sve odgovorne pozivati na odgovornost.

Zatim je izvršena podjela terena za članove komisija i postavljeno je da se za sve slabosti smatraju odgovornima zaduženi članovi. Planirano je da se do 1. rujna 1944. godine mobilizira novih 150 boraca.³⁵¹

O ishodu i rezultatima mobilizacije dijelom se može vidjeti iz mjesečnog izvještaja zamjenika politkomesara Mosorskog partizanskog odreda, dostavljenog 30. kolovoza 1944. godine OK KPH Splita:

»... U odredu brojno stanje po spisku je 500. Od toga ima 240 novaka mobiliziranih kroz posljednjih 10 dana... Naš odred dao je kroz ovaj mjesec za IX. Diviziju 130 boraca... Zatim je dao nekoliko boraca za VIII. korpus i za Stab Grupe i za Vrlički Odred, tako da je iz odreda otišlo preko 150 drugova. Zbog toga je Odred od 8. VIII do 18. VIII o. g. bio ostao samo sa jednim bataljonom. Reorganizacijom Odreda formirali smo opet dva bataljona i pristupili odmah mobilizaciji na sektoru Mosora. Rad na mobilizaciji bio nam je jedan od najvažnijih i najhitnijih i rezultati mobilizacije, kroz posljednjih deset dana su slijedeći: mobilizirano ukupo 500 ljudi, od toga ostalo u Odredu 250, poslano u Komandu Cetinskog područja za Divizije ili na rad 170, a ostalih 8 pušteno kući jer je mobilizaciona komisija sa liječnikom ustanovila da su nesposobni ili su potrebni na terenu (u NOO-ima ili ostalim terenskim organizacijama)...«

U akciji mobilizacije na terenu Mosora i Kamešnice, angažirane su jedinice Mosorskog portizanskog odreda po slijedećem rasporedu: 1. bataljon na sektoru Mosora, a 2. bataljon na području Kamešnice, u rejonu Podi.

Pored osnovnog zadatka jedinice MPO su, u periodu od 20. do 31. kolovoza 1944. godine, izvele i slijedeće borbene akcije:

Jedna borbena grupa, iz sastava Omladinske mosorske čete, s terenskim radnicima iz Lokve-Rogoznice, postavila je 22. kolovoza zasjedu u blizini Celine, na cesti Omiš—Makarska. Napadnut je osobni automobil Župske redarstvene oblasti iz Splita. U akciji je ubijen ustaški zastavnik Boris Sirnik iz 3. bojne 6. ustaškog zdruga u Splitu, dok je vozač teško ranjen.

Dijelovi 1. bataljona, koji su pomogli u sprovođenju mobilizacije na terenu Kučića, uspjeli su 25. kolovoza 1944. godine zaplijeniti, od trgovaca stokom, 160 komada sitne i 12 komada krupne stoke, koja je otjerana preko rijeke Cetine za Mosor. Nakon toga intervenira neprijatelj iz Zadvarja, ali poslije kraće borbe povlači se uz gubitke od 5 poginulih i 8 ranjenih vojnika. Uništen je jedan neprijateljski kamion. Istog dana, jedinice 2. bataljona uhapsile su u blizini sela Podi pet dezertera.

Borbena grupa, iz sastava 1. čete 1. bataljona, sačekala je i napala 26. kolovoza jednu kolonu vojnih kamiona. U okršaju, nedaleko od neprijateljskog garnizona Zadvarje, ubijen je jedan, a ranjena su dvojica ustaša.

Na cesti Klis—Solin, borbena grupa iz sastava Omladinske mosorske čete, postavila je 27. kolovoza 1944. godine zasjedu, sačekala i napala njemačku

³⁵¹ Zapisnik Komisije za mobilizaciju ljudstva u kotaru Omiš, od 16. VIII 1944. (kopija kod autora). Izvještaj politkomesara MPO za period od 30. VII do 30. VIII 1944, dostavljen OK KPH Splita 30. VIII 1944. (kopija kod autora). Operativni dnevnik Štaba MPO R. Kokić, isto. M. Markov Zarko, isto.

patrolu. Tom prilikom ubijen je jedan, a ranjena su dvojica njemačkih vojnika. Nakon napada grupa se, bez gubitaka, povukla u pravcu Mosora.

Istog dana, druga borbena grupa iz sastava Omladinske mosorske čete, napala je u blizini željezničke stanice u Dugopolju jednu ustaško-domobransku patrolu. Ubijen je jedan ustaša, a tri domobrana su s oružjem, municijom i vojnom opremom zarobljeni i odvedeni u Mosor.

Grupa iz 1. čete 1. bataljona napala je 28. kolovoza njemački vojni kamion, nedaleko od Slimena. Poginulo je više njemačkih vojnika.

Od 29. do 31. kolovoza 1944. godine, 1. bataljon i dalje na području Mosora pomaže u sprovođenju mobilizacije, a na istom je zadatku i 2. bataljon na Kamešnici, zajedno s Dinarskim partizanskim odredom. U toku zajedničke akcije, po naređenju Štaba MPO, 1. vod iz sastava 3. čete 2. bataljona ostao je u sastavu Dinarskog partizanskog odreda.³⁵²

0 poduzetim mjerama unutar Mosorskog partizanskog odreda po izvršenom dijelu mobilizacije, upućivanju ljudstva u druge jedinice, o partijskom radu i o drugim pitanjima, opisano je u izvještaju kojeg je Štab Odreda dostavio 30. VIII 1944. godine OK KPH Splita:

» . . . Ukupno u Odredu ima 147 organizovanih ili 30% (brojno stanje po spisku je 500. Od toga ima 240 novaka ...).

Prošli mjesec u Odredu je bilo 64 člana Partije.

Kroz ovaj mjesec primljeno je.. . 5 u Partiju (4 iz kandidata i 1 iz SKOJ-a).

Pridošla u Odred 22 člana Partije.

Ukupno 71 član Partije, od toga ih je kroz ovaj mjesec prekomandovano iz Odreda 10, jedan je poginuo (Perić Mirko vodnik), 2 se nalaze u bolnici, a 2 na nižem ofic. kursu, dakle danas ima na licu u Odredu 56 članova K.P.

Naš Odred dao je kroz ovaj mjesec za IX. Diviziju 130 boraca (među njima 3 člana Partije, 7 kandidata i 16 SKOJ-evaca). Zatim je dao nekoliko boraca za VIII. Korpus i za štab Grupe i za Vrlički Odred...

Zbog te reorganizacije Odreda, postavljanja i smjenjivanja vojnih i političkih rukovodilaca, partijski rad nije se odvijao redovito...«

1 početkom rujna 1944. godine bataljoni iz navedenih razmještaja pomažu na sprovođenju mobilizacije, a ujedno vode i borbe s neprijateljem. Jedna borbena grupa, iz 3. čete 1. bataljona, sa zamjenikom komandira čete, upućena je 1. rujna 1944. godine na teren Dubrave sa zadatkom da uhvati neka lica koja se kriju na tom području radi izbjegavanja vojne obveze, kao i izvršenja ekonomske akcije.

Jedan dio snaga 1. bataljona u blizini Zvečanja podiže barikade na cesti Gata—Koštanje. Jedinice 2. bataljona cijeli dan vode borbu u predjelu sela Tijarica s neprijateljem, koji se nastoji probiti iz Aržana prema Trilju.

Treća četa 1. bataljona bila je 2. rujna 1944. godine na akciji rušenja ceste Split—Sinj. U toku akcije, u predjelu Križića, naišla je kolona zaprežnih kola, koja su se kretala prema Sinju. U borbi je ubijeno pet, ranjena su dva, a zarobljena četiri njemačka vojnika. Zaplijenjena su dvojica zaprežna kola, pet konja, četiri sedla i sve naoružanje, municija i vojna oprema. Poslije borbe četa se sa zarobljenicima povukla u Mosor.

³⁵² Operativni dnevnik Štaba MPO. AIHRPD, arhiv NBH, neregistrirano; Izvještaj Kotarske oblasti Split od 7. IX 1944. AVII, arhiv NDH, reg. br. 22/12-5, k. 149. R. Kokić, isto. M. Markov Žarko, isto. Izvještaj Štaba MPO od 30. VIII 1944. dostavljen OK KPH Splita.

Dijelovi 2. bataljona MPO vodili su borbu s neprijateljem u predjelu sela Jabuka. U borbi su ubili jednog i ranili dva neprijateljska vojnika.

Borbena grupa, iz 2. čete 1. bataljona, postavila je 3. rujna 1944. godine nagaznu minu na cesti Klis—Solun, na koju je naišao vojni kamion. Od eksplozije kamion je uništen. Gubici su nepoznati. Prvi bataljon, Štab bataljona s dijelom jedinica, stacionira u području Srijani—Glavica, a 2. bataljon (bez 3. čete koja djeluje u sastavu Dinarskog partizanskog odreda) angažiran je na rušenju ceste i postavljanju barikada na putu Velići—Tijarica i Ugljani—Biorine.

Neprijatelj je iz Blata n/C jačine 50—60 vojnika, izvršio 4. rujna prepad u pravcu Novih Sela. Nakon kraće borbe odbijen je i prisiljen na povlačenje. Drugi bataljon, s dvije čete, vrši pokret iz područja Kamešnice u pravcu Mosora.³⁵³

Nakon uspješno izvedene mobilizacije ljudstva na području Mosora i Kamešnice, s kojima je izvršena popuna Mosorskog partizanskog odreda, kao i zbog odlaska izvjesnog broja starješina na raspored u druge jedinice narodnooslobodilačke vojske, došlo je do izvjesnih organizacijsko-formacijskih izmjena i kadrovskih promjena.

KADROVSKE I FORMACIJSKE IZMJENE U JEDINICAMA ODREDA

Sve jedinice MPO bile su 5. rujna 1944. godine okupljene u Docu Donjem, gdje su se nalizili i pridobili mobilizirani drugovi koji su raspoređeni u ovaj Odred. Izvršena je popuna jedinica 1. i 2. bataljona, kao i jedinica pri štabovima i komandama.

Od starješina, i jednog broja boraca iz oba bataljona i prištapskih jedinica, kao i novomobiliziranih boraca, oformljen je 3. bataljon, tako da od 5. rujna 1944. godine ponovno Mosorski partizanski odred ima tri bataljona. Rasformirana je Omladinska mosorska četa, a starješine i borci su raspoređeni po drugim jedinicama.

Zbog premještaja određenog broja starješina došlo je do kadrovskih promjena. Iz Štaba Odreda pošli su na nove dužnosti, u druge jedinice, komandant Jakiša Baučić-Brko i pomoćnik komesara Marko Čolak, a umjesto njih su, na iste dužnosti, postavljene nove starješine.

Od 5. rujna 1944. godine Štab Mosorskog partizanskog odreda je djelovao u slijedećem sastavu. Na dužnost komandanta Odreda postavljen je Marko Križan, zamjenik komandanta je Kažimir Mihanović, komesar i nadalje Ratimir Kokić, zamjenik komesara je sada Franjo Kalodera, obavještajni oficir je Ante Kuzmanić-Tonći, oficir OZN-e Ranko Pa vela, rukovodilac SKOJ-a Ante Petrić, intendant Ivan Lukin, referent saniteta dr Mario Calogiera, sekretar Štaba Kruno Jakasović, a kuharica je File Luetić.

U prištapskim jedinicama Odreda na dužnostima su ove starješine: komandir Prateće čete je Miroslav Velić, komandir voda za vezu Mijo Stanić.

Kuriri pri Štabu Odreda bili su Ante Popovac, Bruno Cečuk, Vicko Mindoljević, Slavko Stričević, Stipe Lukin, Fabjan Pezelj, Ante Cosić, Luka Prančić, Joko Punda i Ljubo Marušić.

³⁵³ Operativni dnevnik Štaba MPO. AIHRPD, arhiv NOB. Kronologija Splita, br. 337; Izvještaj Kotarske oblasti Split. M. Markov Žarko, isto. Pismena sjećanja V. Barbarića i J. Jurenića.

Štabovi bataljona i komande četa bili su ovog sastava. Na dužnosti komandanta Štaba 1. bataljona nalazio se Srećko Miličević, zamjenik komandanta je Lovre Reić, na dužnosti komesara postavljen je Jure Lučić, zamjenik komesara je Đorđe Jovanović-Alpar, obavještajni oficir, Mirko Brajković sekretar u bataljonu je Ajša Bilić, rukovodilac SKOJ-a Davor Jankov, a intendant Pero Perić, referent saniteta Marija Prizmić i kuriri Frane Kružičević i Vinko Reić.

Pomoćnik politkomesara Odreda Franjo Kalodera (u sredini), politkomesar 2. bataljona Petar Perčić (lijevo) i zamjenik komandanta 2. bataljona Mate Pezelj (desno)

Komandir Pratećeg voda je Ante Hajde.

Za komandira 1. čete 1. bataljona postavljen je Rato Ozretić, zamjenik komandira je Marko Tomaš, komesar Ivan Vladušić, a zamjenik komesara Dušan Sarađen.

Komandant Štaba 2. bataljona je Jerko Jurenić, zamjenik komandanta Pocrnja, komesar Ciro Rožić i zamjenik komesara Ivan Mimica.

Na dužnosti komandira 3. čete 1. bataljona nalazi se Nikola Vlado vić, zamjenik komandira je Miro Bajić, komesar Vinko Barbarić, a zamjenik komesara je Simun Roško.

Komandant Štaba 2. bataljona je Jerko Juranić, zamjenik komandanta Mate Pezelj, komesar Petar Perčić, zamjenik komesara Đuro Pejković, obavještajni oficir Ante Gabrić, sekretar SKOJ-a Spiro Aljinović, intendant Milan Lelas, referent saniteta Marija Ban, sekretar u bataljonu Caslav Gizdavčić i kuriri Marin Smajo, Luka Rogošić i Božo Perišić. Komandir Pratećeg voda 2. bataljona je Martin Pezelj.

Za komandira 1. čete 2. bataljona postavljen je Mate Perišić-Karamata, zamjenik komandira je Mate Kuvačić-Zuveta, komesar Lenko Milković-Učo, a zamjenik komesara Andelko Balić-Miško.

Komandir 2. čete 2. bataljona je Jure Kolić, zamjenik komandira Mate Trogrić, komesar Kruno Lekšić i zamjenik komesara Pavao Smajić.

U 3. četi 2. bataljona komandir je Mate Mustapić, zamjenik komandira Tonko Rogošić, komesar Drago Sičić, a zamjenik komesara Jozo Perišić.

Komandant Štaba 3. bataljona je Ante Ban, zamjenik komandanta Mirko Plazibat-Volko, komesar Tomislav Perasović, zamjenik komesara Marin Markov-Žarko, obavještajni oficir Ljubo Culić, rukovodilac SKOJ-a Miro Mimica intendant Milan Novaković, referent saniteta Marija Lelas i sekretar u bataljonu Rade Franceschi i kuriri Ivan Škarica i Ante Tvrde. U Pratećem vodu 3. bataljona na dužnosti komandira se nalazio Petar Pavlov.

Komandir 1. čete 3. bataljona je Jakov Đuderija, zamjenik komandira Ante Jurlin, komesar Nikola Samardžija, a zamjenik komesara Drago Kordun.

Na dužnosti komandira 2. čete 3. bataljona nalazio se Drago Kapić, zamjenik komandira je Jozo Tadinac, komesar Stipe Škaričić i zamjenik komesara Vinko Marini.

Komandir 3. čete 3. bataljona je Mate Cečuk, zamjenik komandira je Milan Curlin, komesar Uroš Kolimbatović, a zamjenik komesara Vinko Tomić.

Ova organizacijsko-formacijska struktura Mosorskog partizanskog odreda nije se mijenjala sve do 25. listopada 1944. godine, kada je 1. bataljon upućen u sastav 9. dalmatinske divizije.

Kroz čitavo vrijeme, od 5. rujna do 12—15. studenog 1944. godine, do rasformiranja Mosorskog partizanskog odreda, bilo je više kadrovskih promjena na formacijskim dužnostima, kao posljedica borbenih akcija, pogibije i ranjavanja starješina koje su upućivanje na liječenje u bolnice, a umjesto kojih su na upražnjena mjesta postavljani drugi borci.

Odmah nakon izvršene reorganizacije, popune i formiranja Trećeg bataljona, istog dana (5. rujna 1944) bataljoni su upućeni u slijedeće rejone: 1. bataljon vrši pokret preko rijeke Cetine u pravcu Kamešnice; 2. bataljon s dvije čete, krenuo je u pravcu Dugopolja radi akcije na komunikaciji Split—Sinj, gdje je u toku noći, od 5. na 6. rujna 1944. godine, postavljeno 13 kamenih barikada. Treća četa 2. bataljona je izvršila pokret u pravcu Rašeljke, sa zadatkom da se prebaci u blizinu Podgrađa radi osiguranja hidroelektrane Kraljevac; 3. bataljon je određen za osiguranje karavana koji vrši prebacivanje raznog materijala za potrebe Odreda.³⁵⁴

³⁵⁴ Operativni dnevnik Štaba MPO. Poimenični popis boraca MPO, sastavljen 20. IX 1944. (kopija kod autora) ; R. Kokić, isto. M. Markov Žarko, isto. Pismena sjećanja M. Pezelja, R. Pavele i V. Barbarića.

MOSORSKI ODRED U ZAVRŠNIM OPERACIJAMA

NAPAD NA DEBELO BRDO

U sklopu općeg plana Štaba 8. dalmatinskog korpusa u poduzimanju ofanzivnih akcija za konačno oslobađanje Dalmacije od okupatora i domaćih izdajnika, i Mosorski partizanski odred je dobio konkretne zadatke.

Dijelovi 264. njemačke divizije, i ustaško-domobranske jedinice, zauzeli su zapadne visove Mosora: Plišivac (k. 1077) i Debelo brdo (k. 1061 i k. 1043), najvjerojatnije radi kontrole i osiguravanja teritorije za intervencije u sprečavanju razvoja i djelovanja partizanskih jedinica na planini.

Da bi se osigurao od napada partizana, neprijatelj je sve visove fortifikacijski utvrdio. Izgrađeni su bunker, svi prilazi su opasani bodljikavom žicom i protivpješadijskim minama.

Obzirom na značaj zadatka, uz procijenjene okolnosti i mjere koje je neprijatelj poduzeo, konfiguraciju zemljišta, bile su neophodne temeljite pripreme. Zadatak je bio likvidirati neprijatelja u području zapadnog dijela planine Mosor.

U sklopu priprema poduzeto je nekoliko borbenih akcija. Treći bataljon, bez 2. čete, prebacio se 6. rujna 1944. godine u blizinu Zvečanja, gdje je osiguravao karavan koji je prenosio municiju, oružje i vojnu opremu iz sela srednjih Poljica preko Mosora na Dolac Donji.

Oružje, municija i razna vojna oprema, koja je prebačena s otoka Brača u području Lokve-Rogoznice, na leđima seljana preko Omiške Dinare dostavljena je u Podašpilje, a odatle do rijeke Cetine (kod Radmanovih mlinica), gdje su na desnoj obali rijeke čekali mještani iz Zvečanja, Smolonja i Ostrvice. Preuzeli su pošiljku i, uz osiguranje boraca iz voda Komande mjesta Omiš, prenijeli je do Zvečanja. Od Zvečanja nastavili su nositi, uz pomoć boraca iz 3. bataljona koji su osiguravali karavan, preko Rašeljke, po mrkloj noći i kiši, i prebacili su preuzeto oružje, municiju i vojnu opremu do Doca Donjeg

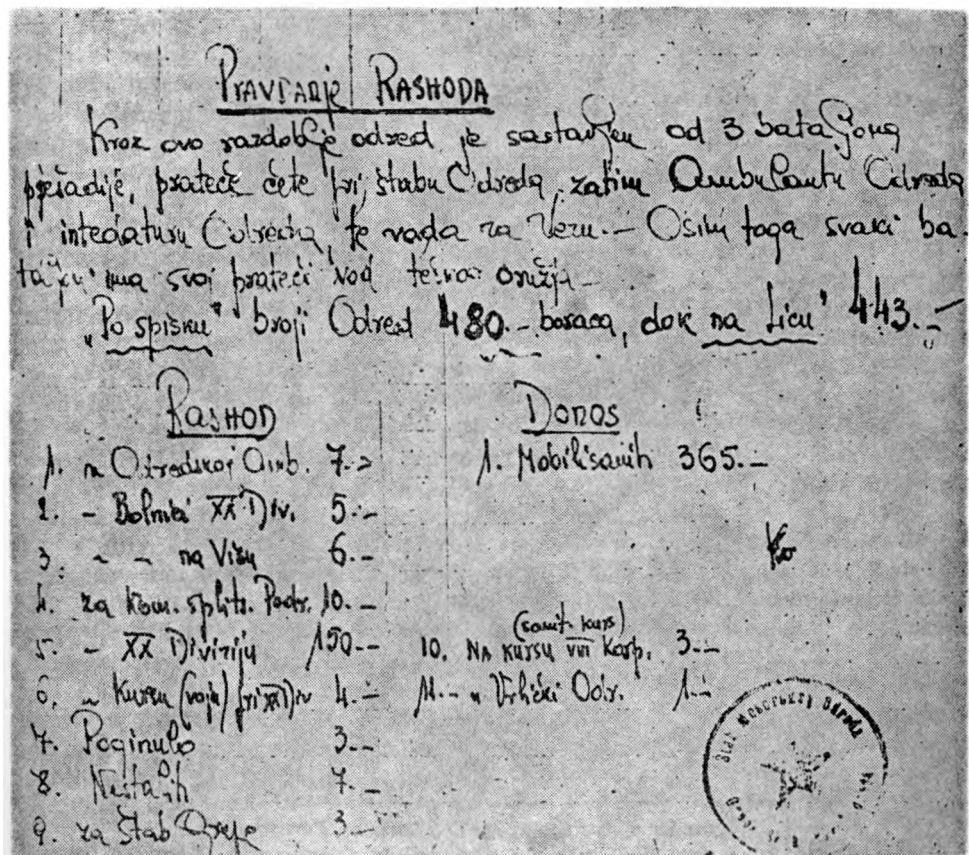
Treća četa 1. bataljona prebacila se od 6. na 7. rujna 1944. godine u rejon Podi, sa zadatkom da zauzme položaje iznad sela Gala i spriječi, zajedno s borcima Dinarskog partizanskog odreda, eventualni prodor neprijatelja iz

pravca Hana prema slobodnoj teritoriji. Ostali dijelovi bataljona postavili su 73 barikade na cesti Strižepi—Aržano, Ugljani—Blato n/C i Ugljani—Cista.

Drugi bataljon, podijeljen po četama, na cesti Split—Sinj postavlja zasjedu. Kada je neprijatelj došao otkloniti postavljene barikade, napadnut je i tom su prilikom poginula četiri vojnika.

Treći bataljon osigurava u Srijanima pravce prema Dugopolju, Blatu n/C i Rašeljki.

Druga i Treća četa 1. bataljona prebacuju se 8. rujna 1944. godine u predjel Cačvine, a zatim, poslije kraćeg odmora, u rejon Pode zauzimaju položaje, dok je 1. četa i dalje na položajima iznad sela Gala, s jedinicama Dinarskog partizanskog odreda.

Faksimil izvoda iz spiska (brojno stanje i rashod MPO)

Borbena grupa 3. čete 2. bataljona postavila je nagaznu minu na cesti Split—Sinj, nedaleko od Klisa. Naišao je jedan vojni kamion s vojskom. Od eksplozije mine kamion je uništen, a pet njemačkih vojnika je teže ili lakše povrijeđeno. Ostali dijelovi 2. bataljona su ovako raspoređeni: dvije čete su u Docu Donjem, a treća je po zadatku u području Seoci—Košanje.

Dijelovi 3. bataljona, koji su bili u zasjedi na cesti Split—Sinj, napali su jednu neprijateljsku kolonu koja se uz nepoznate gubitke uspjela probiti u pravcu Sinja.

U toku noći od 8. na 9. rujna 1944. godine, 1. bataljon je u pokretu na pravcu Ravnik—Ruda, gdje prati mobilizirano ljudstvo koje je raspoređeno u 20. dalmatinsku diviziju. Drugi bataljon MPO, s dvije čete, u Docu Donjem

Komesar 3. bataljona MPO Tomislav Perasović

provodi pripreme za pokret, a 1. četa, koja je bila na području Seoci—Koštanj, pri povratku na Mosor napada jednu kolonu njemačkih vojnika koji su nosili vodu. U napadu su ubili pet i ranili šest njemačkih vojnika. Treći bataljon je u selu i opkoljenim komšilucima Srijana, a jedna se četa nalazi u Kotlenicama.

Sve jedinice Mosorskog partizanskog odreda vrše pripreme za napad na zapadni dio Mosora. U sklopu tog zadatka i 1. bataljon se prebacuje preko

rijeke Cetine i razmješta u selo Srijane, zaseok Glavice, odakle upućuje patrole i osigurava pravac Trnbusi—Blato n/C.

Pred sam dan napada komandant Marko Križan i komandant Komande mjesta Omiš Ante Radevenjić, uz neposredno osiguranje, izvršili su izviđanje položaja koje je držao neprijatelj, utanačili pravce i položaje za napad jedinica. Na osnovu odluke, donijeta je zapovijed.

Pokret jedinica 2. i 3. bataljona, i jedinica Komande mjesta Omiš, počeo je u 9 sati 9. rujna 1944. godine, a do 20 sati već su sve jedinice bile na pravcima i položajima za napad. Zbog mrkle i kišovite noći borcima je bilo potrebno nešto više od predviđenog vremena dok su izbili na polazne položaje. U toku prebacivanja neprijatelj je osvijetljavao teren raketama iz signalnih pištolja, ali nije primijetio jedinice koje su bile u pokretu.

Točno u ugovoreno vrijeme 3. bataljon MPO počeo je s napadom, tako da je 3. čete 3. bataljona već u prvom naletu uspjela zauzeti dva neprijateljska bunkera. U napadu je zarobljeno pet njemačkih vojnika, zaplijenjen je jedan teški mitraljez »breda«, puškomitraljez »šarac«, četiri puške i izvjesna količina municije. Neki od neprijateljskih vojnika su ubijeni, dok su drugi uspjeli pobjeći.

Drugi bataljon MPO je zbog pogreške vodiča zalutao, pa nije na vrijeme došao na određene položaje. Neprijatelj je iz rejona Lugarice otkrio jedinice u toku kretanja i tukao ih iz svog oružja. Zbog toga se 2. bataljon poslije tri sata borbe povukao bez gubitaka, ali i neizvršenog zadatka.

U borbi, iako je samo djelomično izvršen postavljeni cilj, ipak je postignut uspjeh u pogledu zarobljavanja neprijateljskih vojnika i zaplijenjenog oružja, municije i vojne opreme.

Neprijateljski gubici: zarobljeno je 15 njemačkih vojnika i 2 ustaša. Zaplijenjena su 2 teška mitraljeza »breda«, 2 minobacača, 1 radio stanica, 2 telefonska aparata, 2 puškomitraljeza »šarac«, 30 pušaka, 3 dvogleda, kao i veća količina municije, razne vojne opreme i hrane. Nije utvrđen broj poginulih i ranjenih neprijateljskih vojnika, a pretpostavlja se da ih je bilo više nego što ih je zarobljeno.

Gubici u Mosorskom partizanskom odredu: poginula su četiri borca: Tomislav Perasović, komesar 3. bataljona, Drago Kapić, komandir 2. čete 3. bataljona i borci Blaž Juranić i Andrija Šinković iz Komande mjesta Omiš, a troje drugova je ranjeno: komandant MPO Marko Križan i dva borca: Anđelko Kovačić i Ivan Ban.

Nakon završetka borbe jedinice MPO i Komande mjesta Omiš povukle su se u Dolac Donji. Po naređenju Štaba Odreda jedna borbena grupa iz sastava 3. čete 1. bataljona sprovela je u Stab 8. dalmatinskog korpusa zarobljene njemačke vojnike i ustaše.³⁵⁵

GRUPA DOMOBRANA U PARTIZANIMA

Nakon borbe koju je Mosorski partizanski odred vodio na zapadnom dijelu visova planine Mosor, jedinice su bile raspoređene na slijedećim položajima:

³⁵⁵ Operativni dnevnik Štaba MPO. AVII, arhiv NOB, reg. br. 33/7, k. 1603. Kronologija Splita 1941—1945, str. 340. AVII, arhiv NOB, reg. br. 1/23, k. 1000-A; Zapovijest Štaba MPO od 9. IX 1944. Zvečanje u NOB-u. R. Kokić, isto. M. Markov Zarko, isto. Pismena sjećanja J. Jurenica, M. Cečuka, K. Mihanovića, V. Barbarića, M. Križana i U. Kolimbatovića.

Prvi bataljon se prebacio na sektor Kamešnice, a borci i starješine iz čete koja je pratila zarobljenike i mobilizirane borce koji su upućeni u Stab 8. dalmatinskog korpusa, ostali su pri Štabu 8. korpusa.

Treća četa 2. bataljona upućena je u područje Svinišća gdje, zajedno s terenskim radnicima, organizira rušenje ceste Omiš—Svinišće—Kučiće, uz učešće većeg broja seljana. U blizini Dobre vode, zajedno s terenskim radnicima, borci napadaju neprijatelja. Ostali dijelovi bataljona su u Docu Donjem na odmoru i kontroli pravca koji vodi prema Mosoru.

Treći bataljon stacionira u selu Srinjane—Glavica. Druga četa je upućena u područje Kotlenice, gdje uspijeva 15. rujna 1944. godine odbiti napad neprijatelja iz pravca Dugopolja. U borbi je jedan ubijen, a ranjen jedan neprijateljski vojnik. Komandant 3. bataljona, s 3. četom, prebacio se preko Rašeljke do Zvečanja radi prihvata i osiguranja domobrana. U toku su bili pregovori između terenskih radnika i starješina domobrana koji su u Gatima bili u službi.

Iz sastava 2. i 3. bataljona upućeno je 13. rujna 1944. godine po 20 boraca za popunu 1. bataljona, iz čijeg je sastava dio ljudstva raspoređen od strane Štaba 8. dalmatinskog korpusa. Tada se 1. bataljon nalazio u području Cačvine radi osiguranja pravca Biorine—Cista. U nekim dokumentima stoji da je dana 12. rujna 1944. godine ponovno formiran 1. bataljon, što je netočno, već je samo izvršena popuna.

Članovi Kotarskog komiteta KPH Omiša, terenski radnici i neke starješine iz Mosorskog partizanskog odreda, na osnovu ranijih kontakata i dogovora, održali su u Dvorinama, selo Zvečanje, 14. rujna 1944. godine sastanak sa starješinama iz domobranske jedinice stacionirane u Gatima. Na osnovu dogovora između domobranskog satnika i članova KK KPH Omiša, u rejon Dvorine se prijavilo 36 domobrana i dvojica starješina, koji su sa sobom ponijeli 1 minobacač od 82 milimetra, 2 teška mitraljeza, 5 puškomitraljeza, i drugog naoružanja, municije i vojne opreme. Po njihovom dolasku u Dvorint održan je zbor na kojem su, pored domobrana, bili prisutni borci iz 3. čete 3. bataljona i omladina s tog terena. Iste večeri, u pratnji boraca 3. čete 3. bataljona, domobrani su se s čitavim naoružanjem prebacili preko Mosora do Doca Donjeg, gdje su predati Komandi mjesta Omiš.

Vjerojatno je neprijatelj u Omišu saznao za ovaj odlazak domobrana u partizane, pa je brzo reagirao s jednom jedinicom koju je podržavala artiljerija. Međutim, ta je intervencija bila uzaludna.

NEUSPJELI NAPAD NA GARNIZON ARZANO

Razmještaj bataljona Mosorskog partizanskog odreda bio je krajem rujna 1944. godine slijedeći:

Prvi bataljon je bio dislociran u području sela Gala—Obrovac—Han, sa zadatkom da zajedno s 9. brigadom vrši pritisak na neprijatelja u garnizonu Sinj, dok glavne snage 20. divizije čiste teren između Svilaje—Moseća i Drniša.

Drugi bataljon u širem području Zadvarja u stalnoj je borbenoj vezi s neprijateljem koji vrši ispade prema slobodnoj teritoriji. Dijelom snaga 2. bataljon potpomaže mobilizaciju konja u predjelu sela Dobranje, za potrebe Komande mjesta Imotski.

Treći bataljon je u širem rejonu Doca Donjeg, dok je 1. četa u Kotle-
nicama odbila napad neprijatelja iz pravca Dugopolja. U borbi su poginula
dvojica, a ranjeno je šestero njemačkih vojnika. U 1. četi nije bilo gubitaka.

Noću od 21. do 22. rujna 1944. godine, 2. i 3. bataljon, sa Štabom Odreda,
prebacuju se na sektor Kamešnice. Pokret je u skladu s predstojećim napa-
dom na neprijateljski garnizon Aržano. Za čitavo vrijeme, od prebacivanja
Odreda na Kamešnicu pa do 26. rujna 1944. godine, napadano je Aržano od
strane jedinica 1. bataljona. Drugi bataljon postavlja barikade na cesti Ka-
tuni—Kreševo i iz zasjede borci napadaju jednu njemačku patrolu. U napadu
su ubijena trojica, a ranjen je jedan njemački vojnik. Iz 2. bataljona ranjen
je jedan borac.

Treći bataljon napada neprijatelja u Blatu n/C, a zatim se postavlja
i blokira taj neprijateljski garnizon zauzimanjem dominantnih visova i prilaza
selu.

Iz garnizona Aržano neprijatelj 26. rujna 1944. godine vrši ispad s jačim
snagama u pravcu slobodne teritorije, prema selu Voštani, dokle se uspijeva
probiti. Tu je zadržan od boraca 3. bataljona MPO. U toku akcije neprijatelj
je za sobom ostavljao stravičan prizor ubijenih ljudi, staraca, žena i djece,
popaljenih kuća. U području Voštana, gdje je neprijatelj bio zadržan, imao
je dvoje mrtvih i šest ranjenih vojnika.

Nakon borbe s neprijateljem na pravcu Aržano—Voštani, 1. bataljon
se prebacuje na Mosor gdje se 29. i 30. rujna 1944. godine razmješta u Docu
Donjem, odakle upućuje jedinice radi osiguravanja pravca prema Blatu n/C
i Bisku. Treća četa odlazi na teren Zvečanja i u sukobu s neprijateljskom
patrolom (30. rujna 1944) ubija šest i ranjava tri neprijateljska vojnika.

Ostala dva bataljona su, sa Štabom Odreda i prištapskim jedinicama,
na položajima oko neprijateljskog garnizona Aržano. Drugi bataljon kontro-
lira pravac Aržano—Studenci i Sestanovac—Cista Provo. Treći bataljon kon-
trolira pravac Biorine—Cista i na komunikacijama postavlja barikade. Ove
borbene radnje bile su povezane s predstojećim napadom na garnizon u
Aržanu.³⁵⁶

Period od 1. do 8. listopada 1944. godine bio je iskorišten za pripremu
jedinica Odreda i 10. brigade za napad na garnizon Aržano. U neprijateljskom
garnizonu bilo je oko 600 vojnika, od kojih većina iz 2. bataljona 369. legio-
narske »Vražje divizije« i iz 2. bataljona 738. puka 118. lovačke divizije.
Neprijatelj je pored jakog brojnog stanja raspolagao s dosta oružja i oruđa.
Fortifikacijski je dobro utvrdio visove i položaje oko garnizona. Sve to je
zahtijevalo ozbiljne pripreme za napad.

Pored ustaljenih predradnji za napad na neprijateljski garnizon Aržano,
poklonjena je puna pažnja obuci boraca i borbenih grupa u savlađivanju
žičanih prepreka, pronalaženju i uništavanju postavljenih mina. U pripreme
su uključene partijske organizacije i aktivni SKOJ-a, sve s ciljem da se po-
stavljene zadatke izvrši sa što manje gubitaka.

³⁵⁶ 3M operativni dnevnik Štaba MPO. Kratak pregled istorije KP Omiša. zvečanje u NOB-u.
S. Skaričić, Podgrade u NOB-u. R. Kokić, Isto. M. Markov Žarko, isto. Pismena sjećanja
M. Pezelja i V. Barbarića. D. Gizdić, isto, str. 612—613.

Za napad na Aržano su predviđene jedinice 2. i 3. bataljona. Prvi bataljon je već ranije prebačen na područje Mosora, a 2. i 3. četa 1. bataljona, sa zamjenikom komesara 1. bataljona, djelovale su u rejonu Blato n/C—Koštanje—Zvečanje. Te dvije čete su napale neprijatelja noću od 3. i 4. listopada 1944. godine u blizini Podgrada, vis Težine (k. 200), i uspjele izbaciti neprijatelja s tog visa. Kada je neprijatelju pristiglo pojačanje, borci 3. čete su bili prisiljeni povući se uz gubitak dvojice poginulih nišandžija na puško-mitraljezu i trojice ranjenih. Među ranjenima je bio i komesar 3. čete.

I 2. četa, koja je vodila cijeli dan borbu, uspjela je odbiti sve napade neprijatelja iz pravca Blata n/C. U okršaju je poginulo pet i ranjeno šest neprijateljskih vojnika.

Noću od 8. na 9. listopada 1944. godine, sve jedinice iz sastava 10. brigade i Mosorskog partizanskog odreda, koje su određene za napad na neprijatelja u Aržanu, došle su na položaje. Drugi i Treći bataljon MPO zauzeli su položaje: vis Orlovača (k. 776), Stražbenica (k. 849), Zavrčje (k. 869), Gradina (k. 846) i Pištelek, a lijevo prema Kamenskom položaje je zauzeo 3. bataljon 10. brigade, koji je srušio cestu i na pogodna mjesta postavio nagazne mine.

Prvi bataljon se i dalje nalazi na sektoru Mosora, gdje je podijeljen na čete i borbene grupe. Jedna od borbenih grupa napada, na cesti Šestanovac—Provo, vojni kamion. U napadu su poginula dva neprijateljska vojnika, a kamion je uništen.

U sklopu priprema, a u cilju obmane neprijatelja, jedinice s položaja oko Aržana izvršile su demonstrativan napad na neprijatelja noću od 9. na 10. listopada i sutradan od 10. na 11. listopada 1944. godine. Neprijatelj je odgovorio vatrom iz artiljerije i minobacača, gađajući položaje na okolnim visovima.

Jedna borbena grupa, iz sastava 1. bataljona, uspjela je napasti neprijateljski vojni kamion u blizini Dugog Rata. Kamion je uništen, poginuo je jedan, a ranjena su dvojica neprijateljskih vojnika. Druga borbena grupa, iz sastava 3. čete 1. bataljona, zaplinjenila je na području Kučića 56 komada sitne stoke. Prije samog napada na garnizon Aržano, jedinice 3. bataljona su u rejonu Vinice izbacile neprijatelja s položaja. U borbi je ubijeno sedam njemačkih vojnika i zaplijenjen, pored ostalog, jedan puškomitraljez »šarac«.

Neposredno prije napada na Aržano, u predjelu Gradina, na položajima koje je držao 2. bataljon, prijavila su se 12. listopada 1944. godine dva domobrana, koji su pored ličnog naoružanja sobom donijeli i puškomitraljez »šarac«. Domobrani su pobjegli iz garnizona Aržano.

Noću u 1 sat 13. listopada počeo je napad jedinica 10. brigade i 2. i 3. bataljona MPO na neprijatelja u Aržanu. Iako se napad planirao izvršiti iznenadno, tajnost se nije mogla osigurati pošto su u toku kretanja prema objektima napada bile aktivirane mine. Od samog početka napada neprijatelj je pružio jak otpor, a vrlo su mu brzo pristigla i pojačanja iz Sviba i Studenaca.

U prvom naletu iz pravca Zavrčje i Stražbenice, prema zaseoku Ljubići, jedinice 3. bataljona MPO naišle su na jak otpor, te su poslije borbe, do pred zoru, bile prisiljene povući se u pravcu sela Gornja Tijarica uz gubitke od pet ranjenih boraca. One jedinice iz 2. bataljona MPO koje su branile pravac iz Studenaca i Ciste prema Aržanu, bile su angažirane u borbi s neprijateljskim jedinicama koje su intervenirale, tako da nisu bile u mogućnosti pomoći jedinicama koje su napadale garnizon.

Borbeni zadataka da se napadne i likvidira garnizon Aržano nije izvršen. Poslije neuspjelog napada, 2. i 3. bataljona MPO ostaju na položajima oko Aržana, dok 1. bataljon i dalje djeluje na području Mosora, gdje s jedinicama 12. brigade 26. divizije izvodi borbene akcije u predjelu Omiša.³⁵⁷

SPREČAVANJE NEPRIJATELJA U RUŠENJU OBJEKATA

Opće stanje u našoj zemlji, i na području Mosora, sredinom listopada 1944. godine karakterizirano je dolaskom jedinica Crvene armije na granicu Jugoslavije i njihovim stupanjem na tlo Srbije. Po odobrenju Nacionalnog komiteta narodnog oslobođenja Jugoslavije jedinice su trebale pomoći u prodoru kroz Srbiju, te u zauzimanju Beograda. To je uvjetovalo brzo povlačenje njemačkih trupa s Balkana.

»Prema planu 2. oklopne armije za povlačenje njemačkih snaga s obale na liniju »Grin« i za prebacivanje nekih jedinica na front prema Beogradu, 17. oktobra je odpočelo povlačenje preostalih dijelova 118. divizije. Ti dijelovi su 17/18. oktobra napustili područje Omiša i povukli se u Zadvarje, kojom prilikom su porušili most na rijeci Cetini kod Omiša... Uporedo sa povlačenjem dijelova 118. lovačke divizije s obale povlačile su se u unutrašnjost i njemačke mornaričke (obalska artiljerija) i ustaške jedinice.«

Takva situacija je natjerala njemačkog okupatora da ubrzano izvrši pripreme i otpočne s izvlačenjem svojih jedinica iz Dalmacije. U cilju što organiziranijeg povlačenja, njemačke se jedinice koncentriraju u veće garnizone.

Na području Mosora nalazili su se dijelovi 7. SS divizije »Prinz Eugen«, 118. lovačke divizije, 264. divizije i 369. legionarske »Vražje divizije«. Osnovni pravac povlačenja glavnih snaga neprijatelja bio je Omiš, Zadvarje, Imotski i dalje prema unutrašnjosti.

Njemački okupator je na pravcima povlačenja već ranije pripremio za rušenje određene mostove, dionice puta, tvornice, elektro-centrale, neke važnije zgrade i druge značajnije objekte. Za te zadatke su određene specijalne jedinice. Osnovni razlog rušenja pripremljenih objekata bio je, osigurati što organiziranije povlačenje jedinica u planiranim pravcima, a jedinicama Narodnooslobodilačke vojske otežati gonjenje i stvoriti poteškoće u proizvodnji i opskrbi na oslobođenoj teritoriji.

Na osnovu naređenja Vrhovnog štaba NOV i POJ, i zadataka koje je postavio Štab 8. dalmatinskog korpusa, pred sve jedinice stajali su slijedeći zadaci: onemogućiti organizirano izvlačenje i povlačenje neprijatelja, te raditi na uništavanju njegove žive sile i materijalno-tehničkih sredstava; onesposobiti komunikacije na pravcima povlačenja; onemogućiti neprijatelju da sruši važne objekte; pristupiti likvidaciji neprijateljskih uporišta i garnizona, a posebno garnizona Split.

U sklopu tih zadataka 1. tenkovska brigada je iz Italije prebačena na otok Vis, a odatle na kopno. Jedna od jedinica 1. tenkovske brigade djelovala je na pravcu Dubrovnik—Split—Šibenik, podržavajući 26. dalmatinsku diviziju.

³⁵⁷ Operativni dnevnik Štaba MPO. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 183—191. B. Kokić, isto. Pismena sjećanja J. Jurenića, M. Čečuka. R. Pavele i V. Barbarića.

U okviru općeg naređenja, kojeg je postavio Stab 8. dalmatinskog korpusa i Mosorski partizanski odred je dobio konkretne zadatke. Na sastanku Okružnog komiteta KPH Splita, održanom 1. i 2. rujna 1944. godine u selu Brštanovu, odlučeno je, pored ostalog, da se jedna grupa odabranih boraca, iz sastava MPO, ubaci na teren i u grad Split, kako bi, zajedno s borbenim grupama u gradu, izvršila određene akcije. Osnovno je bilo da se pri povlačenju njemačkih okupacijskih jedinica i domaćih izdajnika, spriječi rušenje važnijih objekata.

Stab Odreda je odredio za izvršenje ovog zadatka 2. četu 3. bataljona, koja se u to vrijeme nalazila na terenu Buškog blata. Kada se jedinica prebacila u rejon Podi, gdje je bio Stab MPO, Komandi čete je saopćen zadatak, na osnovu kojeg je u najstrožoj tajnosti izvršena priprema, odabrani su borci i najbolje oružje.

Udarna borbeno grupa iz sastava 2. čete 3. bataljona MPO na jednom od svojih sastanaka poslije rata, kada su evocirali uspomene o ilegalnom ubacivanju u Split

Grupa koja je pošla na izvršenje zadatka u Split bila je u sastavu: komandir čete Jozo Rogošić-Joko, zamjenik komandira Jozo Tadinac, komesar čete Stipe Skaričić, zamjenik komesara Vinko Marini.

Ostale starješine u četi: komandir 1. voda Vlado Bačić, delegat 1. voda Ante Tafra-Bego, komandir 2. voda Petar Pavlov, delegat 2. voda Jakov Vetman, desetar u 1. vodu Ante Zuva i desetar u 2. vodu Jozo Gojsalić.

U grupi su bili borci: Nikola Buljević, Ivan Reljić, Ivan Pavić, Pavao Tomić, Ante Rogošić, Ivan Mikas, Danko Zeljković, Stipe Lozančić, Ante Krnić i Ginter Smit.

Iz rejonu Podi grupa je krenula 30. rujna 1944. godine. Do Klis-Kose grupu je vodio kurir Ivan Mihanović, a do slijedeće veze u Splitskom polju

terenski radnik Milan Matulović. Tamo je čekao odbornik Jozo Podrug, koji grupu vodi do jednog bunkera u kojem borci ostaju dva dana. Kada je uspostavljena veza s aktivistima u gradu Splitu, preobučeni su u civilna odijela, i sprovedeni do Kopilice, gdje ih je u svoj stan smjestila Milka Maras. Iste večeri prebacuje ih u bunker svoje kuće Bogo Paić. Tu ostaju sve do 25. listopada, a za ishranu boraca se stara Bogo Paić, Milka Maras i Luce Rosandić.

U bunker, gdje se nalazila grupa boraca MPO, došao je 25. listopada 1944. major Ivo Purišić, komandant Splitskog vojnog područja, koji se inače zajedno s Hugom Ganzom, članom OK KPH Splita i Ivanom Santićem, tajnikom Okružnog NOO-a, ilegalno ubacio 23. listopada u Split. Povezali su se s Otom Ševeljevićem, ilegalcem iz Splita, koji ih je doveo do bunkera u kojem su se nalazili borci 2. čete 3. bataljona MPO. Tada je borbena grupa dobila konkretne zadatke: da se pri povlačenju okupatora i domaćih izdajnika, one-mogući neprijatelja u rušenju za to već pripremljenih objekata.

Mnogi od miniranih objekata spašeni su zahvaljujući građanima Splita, predvođenim komunistima i skojevcima, kao i grupi boraca i starješina 2. čete 3. bataljona MPO. Grupom je za čitavo vrijeme akcije rukovodio u okupiranom ali ne i pokorenom gradu Splitu, komandant Splitskog vojnog područja major Ivo Purišić.

Akcije grupa boraca MPO bile su usklađene s jedinicama koje su napadale na grad, tako da su borci, zajedno s građanstvom, omogućili brz prodor jedinica 20. i 26. dalmatinske divizije. Ulaskom u Split, borci MPO su učestvovali u razoružavanju i hapšenju neprijateljskih vojnika.

U naredbi broj 39, od 18. studenog 1944. godine, Stab 8. dalmatinskog korpusa pohvalio je borce i starješine 2. čete 3. bataljona MPO:

«•Udarne borbena grupa MPO, koja je ušla u Split, još dok se u njemu nalazio neprijatelj, u svrhu očuvanja tvornica i drugih objekata od uništenja, skupa s ostalim grupama u gradu istakla se u spašavanju istih. Pohvaljujemo borce udarne grupe MPO ..»¹⁵⁸

Prateći neprijatelja na sektoru Mosora, a posebno osmatrajući pravce koji vođe na obali prema unutrašnjosti zemlje, zapaženo je da njemačke specijalne jedinice izvode radove duž puteva, na mostovima i drugim objektima. Provjerom je ustanovljeno, da te jedinice zapravo pripremaju objekte za rušenje. Na osnovu toga je zaključeno da se objekti namjeravaju porušiti u toku povlačenja neprijateljskih jedinica. Nadalje je ustanovljeno, da je među pripremljenim objektima za rušenje i hidrocentrala u Kraljevcu.

Sredinom rujna 1944. godine održan je u zaseoku Mrčelići, selo Dolac Donji, sastanak KK KPH Omiša. Na sastanku je Ante Marčić, sekretar KK KPH Omiša, s ostalim članovima Kotarskog komiteta, razmotrio situaciju u vezi povlačenja neprijateljskih jedinica i njihovih namjera vezanih za dizanje u zrak nekih važnih objekata. Zaključeno je da se pod svaku cijenu spriječi rušenje HE Kraljevac.

Hidroelektrana Kraljevac bila je najveća centrala ne samo u Jugoslaviji, nego i na Balkanu. Energijom je opskrbljivala gotovo sva mjesta i tvornice

Operativni dnevnik Štaba MPO. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 192. Ante Roje Levaj, Akcija spašavanja tvornica, strojeva, hidroelektrane Kraljevac, PTT, gradova i drugih objekata na području srednje Dalmacije (kod autora). AVII, arhiv NOB, reg. br. 45/3, k. 1893-4; Izvještaj Komande Splitskog vojnog područja. Stipe Skaričić, Jedno sjećanje na oslobođenje Splita, »Nedjeljna Dalmacija*«, listopad 1974. R. Kovačević, Trideset godina slobode, »Poruka boraca«, listopad 1974. Uz godišnjicu oslobođenja Splita, »Slobodna Dalmacija«, 24. X 1981.

srednje Dalmacije. U toku rata je bila stalno kontrolirana od strane Talijana, a kasnije i Nijemaca. Partizani su, tokom 1942. godine, u diverziji nekoliko puta kidali dalekovode između Kraljevca i Omiša. Padom fašističke Italije, po odluci KK KPH Omiša, prije povlačenja MPO sa sektora Mosora u VI neprijateljskoj ofanzivi, HE Kraljevac je onesposobljena. Skoro svi glavni i važniji dijelovi su demontirani i odnijeti do kuće Ante i Stipe Marčića u selo Smolonje, a odatle su u strogoj tajnosti spremljeni u zemunice. Sva nastojanja Nijemaca da dođu do dijelova i osposobe HE Kraljevac ostala su bez uspjeha.

Rukovodioci Komande mjesta u oslobođenom Omišu

Njemački vojni specijalisti postavili su eksploziv u zgradu postrojenja HE Kraljevac, a minerski kabel su sproveli od postavljenog eksploziva, kroz turbinu, do zgrade u Zadvarju, gdje je bila smještena njihova Komanda.

Za izvršenje zadataka, onemogućavanja Nijemaca da dignu u zrak taj važan i značajan objekat za našu privredu, zaduženi su drugovi s tog terena, Vice Marušić i Ante Mišerda-Krešija. Za ispomoć i osiguranje, na traženje KK KPH Omiša, Stab MPO je odredio 1. četu 2. bataljona MPO.

Prva četa 2. bataljona MPO je bila na položajima kod Aržana, na Gradini (k. 846), kada je po naređenju Štaba bataljona upućena na Mosor. Dolaskom u Zvečanje, četa je po naređenju zamjenika komesara MPO Frane Kalodera odmah upućena u pravcu Omiša sa zadatkom da onemogući organizirano povlačenje neprijatelja u pravcu Zadvarja, i spriječi dizanje u zrak miniranih objekata. Na putu za Omiš neprijatelj je porušio željezni David-most na rijeci Cetini u Omišu, dio ceste Omiš—Svinišće u predjelu Planovo, betonski most kod Ravnica, a nešto prije i dionicu puta Omiš—Gata ispod Gradaca.

Miniranjem navedenih objekata ujedno je izvršio povlačenje svojih jedinica u pravcu Zadvarja.

Nakon povlačenja neprijatelja iz Omiša, oko 8 sati 17. listopada 1944. godine, došao je jedan vojni kamion do porušenog David-mosta na Priku, na kojeg su terenski radnici iz Omiša otvorili vatru. U tom trenutku naišla je i

1. četa 2. bataljona MPO, pa su borci pomogli u napadu. Ubijen je domobranski oficir, po činu poručnik, zarobljen je jedan njemački oficir i četiri njemačka vojnika. Oslobođena su osmorica uhapšenih civila koja su se također nalazila u kamionu, među kojima su bila trojica terenskih radnika. Zaplijenjen je kamion, 1 automat, 2 pištolja i 3 puške s municijom i opremom. Pošto se 1. četa smjestila u jednu privatnu kuću, vlasnika Ivana Mimice-Zunkale, odmah je Komanda čete uputila patrole i postavila straže. Oko 10 sati ponovo je iz pravca Splita do porušenog David-mosta na Priku došao jedan vojni osobni automobil s njemačkim oficirima, koji su, kada su napadnuti, pokušali bježati. Jedan njemački oficir je ubijen, a trojica su zarobljena. Zaplijenjen je 1 automat, 4 pištolja i 14 komada ručnih bombi.

Po dolasku KK KPH Omiša i Komande mjesta Omiš, 1. četa 2. bataljona upućena je noću od 18. na 19. listopada 1944. godine u pravcu Zadvarja da pomogne terenskim radnicima u spašavanju HE Kraljevac. Na zadatak ja pošao i Đuro Pejković, koji je odlično poznao ljude i teren. Borci 1. čete

2. bataljona, zajedno s jedinicama 12. brigade 26. divizije, cijelog dana 19. listopada vrše napade na neprijatelja u Zadvarju. Borba se nastavila i 20. listopada, kada se neprijateljske jedinice povlače iz Zadvarja i Šestanovca.

U toku borbenih akcija u području Zadvarja i Šestanovca, prema ranije utvrđenom planu, ubacio se Ante Mišerda-Krešija u turbinu kroz koju je proveden minerski kabel. Kada su Nijemci vršili pripreme za povlačenje iz Zadvarja (20. listopada), Vice Marušić je preko telefona javio Mišerdi ugovorenim znakom: »Siječi — bježi«, što je ovaj i izvršio. Pri aktiviranju uređaja za paljenje mina, Nijemci su uspjeli srušiti most kod HE Kraljevac i dio brda na cesti koja povezuje Zadvarje s Poletnicom, ali ne i hidroelektranu. Kada je grupa njemačkih vojnika pošla provjeriti zašto nije došlo do eksplozije u centrali, naišli su na Antu Mišerdu-Krešiju kako se, nakon izvršenog zadatka, uspinjao uz stepenice. Borci 1. čete 2. bataljona i 3. bataljona 12. brigade su napali i likvidirali grupu njemačkih vojnika i tako spasili terenskog radnika Antu Mišerdu i HE Kraljevac.

U razgovoru kojeg je Ivo Javorčić vodio s Antom Mišerdom-Krešijom, objavljenom u listu »Poruka borca« u studenom 1974. godine, u vezi izvršenja partijskog zadatka spašavanja HE Kraljevac, pored ostalog se navodi:

»Dosta toga sam zaboravio, ali onoga najglavnijeg se sićam dobro... Bilo je to u rujnu 1944. Pozovu me u Mrčelića, to ti je komšiluk u Docu Donjem. Ante Marčić, sekretar kotarskog komiteta... Krešija, obraća se Ante meni... tebe smo pozvali da ideš u Kraljevac i da spasiš centralu. Zadatak je opasan i složen... Partija ti to postavlja u zadatak... Tamo, u centrali postoje dobri drugovi koji će ti pomoći. Javi se u Podgrađe Vici Marušiću... Vice me je upoznao sa svim... on je bio sve organizovao i znao je za moj zadatak... Vice me odveo u jednu šumicu... Tu smo našli elektrotehničara Bradarića... i sa dva dobra druga, Antom Tadićem i Kosorom... Dogovorili smo se o svemu i znakovima raspoznavanja ... Sutradan sam ušao u cen-

tralu ... upoznao se sa svim detaljima ... upoznao sam sistem električnih vodova koji će aktivirati eksploziv... A Njemci su taj sistem paljenja lukavo izveli... I tako su tekli dani. Skoro čitav mjesec. Po danu bi spavali u Tadića Gaju, a po noći odlazili u centralu. . .

Ing. Aleksa Steiner bio je jedan od aktivnih suradnika u demontiranju i zaštiti od miniranja HE »Kraljevac« koje su pripremali Nijemci prilikom povlačenja

Nekoliko dana prije samog povlačenja Njemaca odigrala su se dva krupna događaja, presudna za izvršenje zadatka. Drug Bradač je uspio neprimjetno instalirati telefon u podzemlju centrale ... Čak sam i klješta, šmajser, pištolj i bombe unio u to podzemno skrovište... mojim saradnicima vani odnosno Vici Marušiću, Tadiću i Bradaču dodjelili su dva Slovenca sa radiostani-

com .. . Nakon dvadesetog listopada telefonom sam od Vice Marušića i Bra-
dača dobio dugo očekivani signal. Javili su mi da se Švade sutra ujutro po-
vlače, da će mi javiti kad ću upotrebiti klješta. U samo svanuće sljedećeg
dana iz telefonske slušalice čuo sam: Sjeći i odmah bježi vani! ... kada sam
dohvatio električni vod... svu snagu sam upotrebio... da bi presjekao i čeli-
čno uže, a ne samo tanku žicu... cak i gotovo ! Kada sam izišao vani, vidio
sam Njemce gdje užurbano »kidaju« prema Zadvarju... I zaista, nedugo
posije nego su se povukli, pojavila se grupa Njemaca i niz stepenice koje...
silaze prema centrali. Ja sam se nalazio u dno stepeništa dobro zaklonjen i
otvorio sam vatru iz šmajsera. Ubio sam četvoricu. Opazili su me i počeli
gađati ručnim bombama... Našao sam se u velikoj opasnosti... Na moju
dreću tu je najednom izbila naša vojska... Naši mitraljezci su poubijali sve
Njemce koji su pokušali silazak prema mom zaklonu i centrali.. . Kada sam
se istog dana sreo s Antom Maričićem, on mi je čestitao ...«

Zadatak spašavanja HE Kraljevac od uništenja, uz puno požrtvovanje i
iskazanu osobnu hrabrost dvojice terenskih radnika i pomoć boraca MPO
i 12. brigade, u potpunosti je izvršen. Zahvaljujući tim drugovima, nedugo
poslije oslobođenja ovog kraja, ponovo je proradila HE Kraljevac, odigravši
veliku ulogu u obnovi i izgradnji naše zemlje.

Od strane KK KPH Omiša i Štaba Mosorskog partizanskog odreda, odati
je puno priznanje terenskim radnicima, borcima i starješinama 1. čete 2. bata-
ljona, koji su onemogućili Nijemce u njihovoj namjeri.

Poslije uspješno izvršene akcije, 1. čete, koju je predvodila komanda u
sastavu: komandir Mate Perišić, zamjenik komandira Mate Kuvačić, politko-
mesar Lenko Milković, zamjenik politkomesara Anđelko Balić, prebacili se
u Dolac Donji, odakle je upućena u sastav IV splitske narodnooslobodilačke
udarne brigade.³⁵⁹

OSLOBOĐENJE SPLITA

Nakon neuspjelog napada Mosorskog partizanskog odreda i 10. brigade
na neprijateljski garnizon Aržano, 2. bataljon (bez 2. čete) i 3. bataljon, 14.
i 15. listopada 1944. godine i dalje ostaju na položajima oko Aržana. U tom
se vremenu 1. bataljon nalazi na području Mosora, čije jedinice surađuju s
jedinicama 12. brigade 26. divizije. Tako 3. četa 1. bataljona, s jednom četom
12. brigade, napada i likvidira 14. listopada neprijateljsku posadu u Malom
Ratu. Poginula su dvojica, a ranjeno je šest domobrana. Narednog dana (15.
listopada) jedna borbena grupa, iz sastava 3. čete 1. bataljona, napala je
neprijateljski vojni kamion. U okršaju je ubijeno četvoro ustaša i jedan do-
mobran. Zaplijenjen je kamion i sve naoružanje ubijenih neprijateljskih
vojnika.

U periodu od 16. do 21. listopada 1944. godine poduzeto je više borbenih
akcija koje su bile u skladu s predstojećim glavnim zadatkom, oslobođenjem
grada Splita.

³⁵⁹ J. Lelas-Salavija, isto. A. Mišerda Krešija, Sjećanje, Arhiv OO SUBNOR-a Omiš. S. Ska-
ričić, Pograbe u NOB-u. »Poruka borca«, studeni 1974. Nikola Anić, U povodu 36. godišnjice
oslobođenja Omiša, »Odjek Mosora«, listopad 1980. Kratak pregled istorije KP Omiša. Pismena
sjećanja Ivana Mimice i Anđelka Balića Miška.

Prvi bataljon MPO prebacuje se s područja Mosora u blizinu sela Kamen-sko, gdje zauzima položaje oko neprijateljskog garnizona Aržano. Drugi bataljon MPO, bez 1. čete, prebacuje se iz Aržana na Mosor i razmješta na terenu Tugara i Sirinjina.

Treći bataljon i dalje ostaje na položajima u blizini Aržana. U jednom neprijateljskom ispadu na položaje 3. bataljona (16. listopada 1944), neprijatelj je uspio ubiti jednog i zarobiti dva borca, nišandžiju na puškomitraljezu i njegovog pomoćnika iz 3. čete 3. bataljona.

Zajedno s 3. bataljonom MPO nalaze se i jedinice 10. brigade, koje svojim stalnim akcijama uznemiravaju neprijatelja na položajima i u samom Aržanu. Zbog toga neprijatelj poduzima odgovarajuće akcije, vršeći ispade na položaje partizanskih jedinica.

Ujutro 21. listopada 1944. godine neprijatelj je iz Aržana otvorio snažnu vatru iz artiljerijskih oruđa po položajima jedinica MPO i 10. brigade. Poslije artiljerijske vatre čule su se eksplozije u mjestu i na okolnim visovima. Rušili su se bunker i neki drugi objekti. Primijećeni su i pokreti jedinica iz Zadvarja, Sestanovca, Ciste Provo i Lovreća u pravcu Imotskog. Negdje oko 12 sati primijećeno je da je neprijatelj počeo s povlačenjem svojih jedinica iz garnizona Aržano u pravcu sela Studenci. Odmah je dostavljeno naređenje svim jedinicama koje su držale položaje oko Aržana, da izvrše napad i one-moguće neprijatelja. U napadu su neprijatelju nanijeti veliki gubici u ljudstvu i tehnici, ali se ipak glavnina uspjela povući u pravcu Imotskog.³⁶⁰

U borbama koje su vodile jedinice 10. dalmatinske brigade i MPO u rejonu Aržana, od 9. do 22. 10. 1944. godine ubijeno je 179, ranjeno oko 200 i zarobljeno 45 neprijateljskih vojnika i starješina

O toj općoj situaciji i stanju, njemački oficir Franz Schraml, u knjizi »Ratište u Hrvatskoj«, o borbi za Aržano, pored ostalog piše: »Livno je uslijed izdaje palo neprijatelju u ruke. Peta četa je razbijena, samo njen dio se je mogao spasiti u uporištu Aržano. Poručnik Bajer se također probio ali je odmah zatim poginuo u obrambenim borbama oko Aržana. Sada se napad koncentrirao oko ovog uporišta. Treći, 369. i 118. lovački bataljon branili su ovo uporište odbijajući mnogobrojne napade... tada je shodno naređenju uporište evakuirano. Prvo se je povukao naš bataljon. Kada je neprijatelj primijetio ovaj pokret, on je jurišao svim snagama, prodro u mjesto i raspršio lovački bataljon, samo malo se ljudi moglo spasiti u uporištu Studenci...«

Kada je noću od 22. na 23. listopada 1944. godine prebačena jedna tenkovska četa 2. tenkovskog bataljona 1. tenkovske brigade u području Krila-Jesenice, neprijatelj je na to odmah reagirao. Otvorena je vatra iz artiljerijskih oruđa na male invazione čamce koji su u Bračkom kanalu vršili prebacivanje tenkovske jedinice, ali bez postignutog uspjeha. Povlačeći se u pravcu Splita, neprijatelj je za sobom porušio gotovo sve mostove, propuste i dionice puta Omiš—Split, i cesta od Omiša preko Tugara i Zrnovnice prema Splitu. Na popravku ceste od Omiša prema Splitu angažiran je 4. inženjerijski bataljon, pionirsko odjeljenje 26. divizije, te mještani Omiša i okolnih sela, tako da je u roku od 24 sata cesta bila osposobljena za saobraćaj. To je iskoristila tenkovska četa iz 2. tenkovskog bataljona, koja je podržavala jedinice iz 12. brigade i 3. prekomorske brigade, kao i jedinice Mosorskog partizanskog odreda, do pred samo predgrađe Splita.

³⁶⁰ Operativni dnevnik Štaba MPO. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 190—191. B. Kokić, isto. M. Markov Zarko, isto. Pismena sjećanja V. Barbarića, B. Pavele i J. Jurenića.

U sklopu općih akcija jedinica 20. i 26. divizije, čije su glavne snage bile angažirane u pravcu Splita, MPO je dobio zadatak da napadne i likvidira neprijateljsku posadu na zapadnom dijelu planine Mosor u predjelu Debelo brdo. U uporištu su se nalazile jedinice iz sastava 264. njemačke divizije i ustaško-domobranske jedinice, koje su bile u sastavu ostalih jedinica za vanjsku obranu grada Splita.

Treći bataljon je 22. listopada 1944. godine prebačen na područje Mosora, tako da se Stab MPO, s 2. i 3. bataljonom, nalazio na Mosoru, pa su odmah počele pripreme za izvršenje naredbe.

Prvi bataljon MPO je, po naređenju Štaba Odreda, ostao u rejonu Kamensko. Druge jedinice MPO krenule su 23. listopada 1944. godine iz Doca Donjeg u pravcu zapadnog dijela planine Mosor i stigle istog dana na položaje u predjelu Debelog brda. Predvečer je predviđen napad na neprijateljsku posadu, ali je zbog vrlo lošeg vremena odložen za naredni dan.

Izjutra oko 4 sata 24. listopada 1944. godine, počeo je napad 2. i 3. bataljona na neprijateljsku posadu na Debelom brdu. Napad je bio iznenađan i silovit, tako da je neprijatelj bio brzo razbijen. Ubijeno je sedam i ranjeno osamnaest neprijateljskih vojnika. Manji broj je zarobljen, a većina ih se spasila bježanjem. Zaplijenjena je veća količina oružja, municije i vojne opreme. U jedinicama MPO jedan je borac poginuo, dok je jedan ranjen.

Nakon borbe, zajedno sa Štabom MPO, jedinice se prebacuju u Vučkovića staje, iznad Dugopolja, gdje se kraće vrijeme zadržavaju radi odmora boraca i pripreme za izvršenje zadatka koji ih je očekivao već narednog dana (25. listopada).

Prvi bataljon MPO, koji se nalazio u rejonu Kamensko—Strižepi, poslije prebacivanja u Dolac Donji i kraćeg boravka u predjelu Glavice, ponovo se po naređenju Štaba MPO upućuje u Strižepi, odakle 26. listopada odlazi na raspored u Štab 9. dalmatinske divizije, koji se tog dana nalazio u selu Korito. Od Štaba 9. dalmatinske divizije upućen je 1. bataljon MPO na raspored u Štab 3. brigade u selo Zagorje, i dalje u Imotski gdje je ušao u sastav 4. bataljona 3. brigade 9. dalmatinske divizije.³⁶¹

Štab MPO je dobio 25. listopada 1944. godine zadatak da s jedinicama zauzme položaje na terenu Dicmo—Križiće, kako bi, s jedinicama 20. divizije, onemogućio prodor neprijateljskih snaga iz pravca Sinja prema Splitu.

Jedinice Mosorskog partizanskog odreda su blagovremeno zauzele položaje u određenom rejonu. Pošto je neprijatelj, poslije napada jedinica 20. divizije, bio prisiljen napustiti Sinj, pokušao se probiti u pravcu Splita. Oformio je jednu jaču borbenu grupu, koju je nazvao »Cetina«, kako bi se probio i tako omogućio i ostalim jedinicama da se prebace do obale.

Prednji dijelovi borbene grupe »Cetina« sukobili su se 25. listopada 1944. godine s jedinicama MPO i ostalim jedinicama iz sastava 20. divizije u predjelu Križiće—Butige, gdje su dočekani jakom vatrom. Bili su prisiljeni zaustaviti se i prihvatiti borbu. Sva nastojanja neprijatelja da se probije u pravcu Splita bila su onemogućena. Nanijeti su mu veliki gubici. Poslije dva sata borbe neprijateljska je grupacija bila opkoljena i prisiljena na predaju.

³⁶¹ Izvještaj Štaba 1. tenkovske brigade od 19. XI 1944. (kopija kod autora), izvještaj Obavještajnog povjereništva kotara Omiš, (kopija kod autora), AVII, arhiv NOB, reg. br. 25/1-2, k. 2066; Izvještaj Štaba IV pomorskog obalskog sektora, Pov. br. 328, od 22. X 1944. AVII, arhiv NOB, reg. br. 35/1, k. 2066; izvještaj Štaba IV pomorskog obalskog sektora, Pov. br. 338, od 1. XI 1944. Pismena sjećanja K. Mihanovića, V. Barbarića i J. Jurenica. R. Kokić, isto. M. Markov Zarko, isto. Popis ljudstva MPO, sastavljen 20. IX 1944. (kopija kod autora).

O ovoj borbi u knjizi »10. dalmatinska udarna brigada«, na strani 197. pored ostalog, piše:

»Ujutro 25. listopada oko 7 sati primjećena je jača neprijateljska kolona koja se kretala od Sinja kroz selo Dicmo. Tog časa bataljon brigade trkom prelazi prostor od Prosika preko kote 430 i posjeda položaj na Križicama. Tu su se već nalazili dijelovi Mosorskog odreda. Sudbina neprijateljske grupacije iz Sinja time je bila zapečaćena. Kada je čelo neprijateljske kolone izbilo ispred zaseoka Butige (Sv. Jakov), nanj je otvorena jaka mitraljeska i puščana vatra nakon čega se je prešlo na juriš. Poslije kraće borbe čelo te kolone počelo se je predavati...«

U borbi u širem području Dicma neprijatelj je imao oko 120 poginulih vojnika. Svi ostali iz grupe »Cetina«, i oni koji su se s njima pokušali probiti iz Sinja prema Splitu, bili su zarobljeni. Pored velikog broja oružja, municije i vojne opreme, zaplijenjena su i sva motorna vozila.

Među zarobljenima, kao nikada do tada, bilo je otkriveno više osoba koje su se presvukle u civilna odijela kako bi izbjegli hapšenje. Bilo je tu dosta ustaških funkcionera, kod kojih su pronađene veće količine novca i raznih predmeta od zlata.

Uništavanjem neprijateljske formacije, olakšane su akcije jedinicama 20. dalmatinske divizije koje su napadale neprijatelja na periferiji Splita. Uključenjem jedinica 20. divizije i Mosorskog partizanskog odreda, ubrzana je likvidacija neprijatelja i 26. listopada 1944. godine u 7 sati ujutro ušle su prve partizanske jedinice u oslobođeni Split. Među prvim jedinicama bila je i Komanda mjesta Split. Članovi Komande povezali su se s komandom Vojnog područja Splita, majorom Ivom Purišićem, koji se u grad ilegalno ubacio i pridružio se borcima udarne grupe iz sastava MPO. Zajedno s ostalim jedinicama, borci MPO su učestvovali u razoružavanju oko 800 neprijateljskih vojnika koji su se predali.³⁶²

MOSORSKI ODRED U GONJENJU NEPRIJATELJA

Nakon oslobođenja Splita, neprijatelju je kao jedina mogućnost povlačenja ostao pravac Kaštela—Trogir—Šibenik—Drniš—Knin. Na tom su se pravcu povlačile jedinice 264. njemačke divizije i 7. ustaškog zdruge, koje su bile pod stalnim udarima jedinica narodnoslobodilačke vojske, među kojima su i jedinice Mosorskog partizanskog odreda.

Jedinice MPO kretale su se, prema naređenju, na pravcu Dicmo—Neorić—Muć—Ogorje—Milešina—Postinje. Na tom se pravcu Odred zadržava do 31. listopada 1944. godine radi popravka i osposobljavanja za saobraćaj ceste Muć—Kljaci. Nakon izvršenog zadatka nastavio je borbene akcije u pravcu Drniša, po zapovijedi Štaba 20. divizije kojem je bio potčinjen.

Naređenjem Štaba 20. divizije Odredu je postavljen zadatak da se prebaci preko Moseća, te da preko sela Sedramić jednovremeno ugrožava neprijatelja u Drnišu i Zitniću. Taj pritisak, kako u naređenju stoji, treba imati karakter demonstrativnog napada, ali što jači, da bi na sebe vezivao snage neprijatelja

³⁶² Avrr, arhiv NOB, reg. br. 12/2, k. 519; reg. br. 6/15-9, k. 28. 10. dalmatinska udarna brigada, str. 197. Pismena sjećanja M. Pezelja i U. Kolimbatovića. R. Kokić, isto. M. Markov žarko, isto.

iz Drniša i tako onemogućio neprijatelju intervenciju u pravcu Šibenika i Vrlike.

U zapovijedi Štaba 20. divizije NOVJ (O. br. 12. od 31. listopada 1944. godine), postavljen je zadatak Mosorskom partizanskom odred:

»Sastav : Mosorski odred. .. komandant kapetan Križan Marko. Polit, komesar Ratomir Kokić.

Zadatak: Izvršiti pritisak na Drniš preko Moseća, Sedramića i ugrožavajući na taj način jednovremena i Drniš i Zitnić. Taj pritisak treba da shvatite kao demonstrativan napad na pomenuta mjesta, ali vaš pritisak treba da bude što jači kako biste pri vezali neprijateljske snage u Drnišu, da iste ne bi mogle intervenirati u pravcu Šibenika, niti u pravcu Maovice i Vrlike...

Borbenim akcijama jedinice Mosorskog partizanskog odreda ne samo da su vezivale neprijateljske snage, već su natjerale neprijatelja, zajedno s jedinicama 12. brigade, da se prije planiranog vremena povuče iz Drniša.

Iz Postinja se Odred 1. studenog 1944. godine prebacuje preko Moseća za Čavoglave i iz pokreta vrši napad na neprijatelja u selu Sedramić. Neprijatelj je prisiljen na povlačenje, a jedinice MPO ga gone sve do sela Zitnić.

Noću od 2. na 3. studenoga 1944. godine jedinice MPO čiste teren od domaćih četnika. U toku borbe je uspostavljena veza s jedinicama 12. brigade, pa je zajedno nastavljena akcija sve do Drniša.

Mosorski partizanski odred je 3. studenoga 1944. godine uspio izbaciti neprijatelja iz Zitnića i nastaviti kretanje prema dominantnim visovima Crni vrh (k. 572). Umci (k. 618) i Gradina (k. 469). Poslije žestokog okršaja jedinice su uspjele izbaciti neprijatelja koji se povukao u pravcu Petrova polja i Drniša. Povlačenje s visova, neprijatelj je iz predjela željezničke stanice Drniš otvorio artiljerijsku vatru na partizanske položaje na Crnom vrhu.

Jedinice MPO produžile su 4. studenoga 1944. godine akcije u kojima su zauzele sela Kričke i Ružići. Poslije kraćeg vremena, uz snažnu podršku artiljerije, neprijatelj je izvršio uspješan protivnapad na 3. bataljon MPO i ponovno zauzeo sela Kričke i Ružići. Međutim, borci 3. bataljona MPO brzo sređuju svoje redove i koristeći pogodnosti zemljišta, ponovo vrše juriš i zauzimaju oba sela. Među prvim jedinicama u jurišu bila je 3. četa 3. bataljona iz koje su dva borca poginula: Milan Culin i Božo Kovačić. Na području ovih sela borci 3. bataljona zarobili su i razoružali oko 200 četnika iz tog kraja. Pored veće količine zaplijenjenog oružja i municije, bilo je dosta razne opreme i drugog vojnog materijala.

Neprijatelj se 5. studenoga 1944. godine iz Drniša povlačio, a jedinice MPO su ga stalno napadale i gonile po Petrovu polju u pravcu Knina. U toku povlačenja ostavljao je mrtve i ranjene vojnike, razna oružja, oruđa, municiju i vojnu opremu. Narod Drniša je oduševljeno dočekao i pozdravio svoje oslobodioce, iznosio poklone i nudio borce, prema starom običaju, bukarama s vinom.

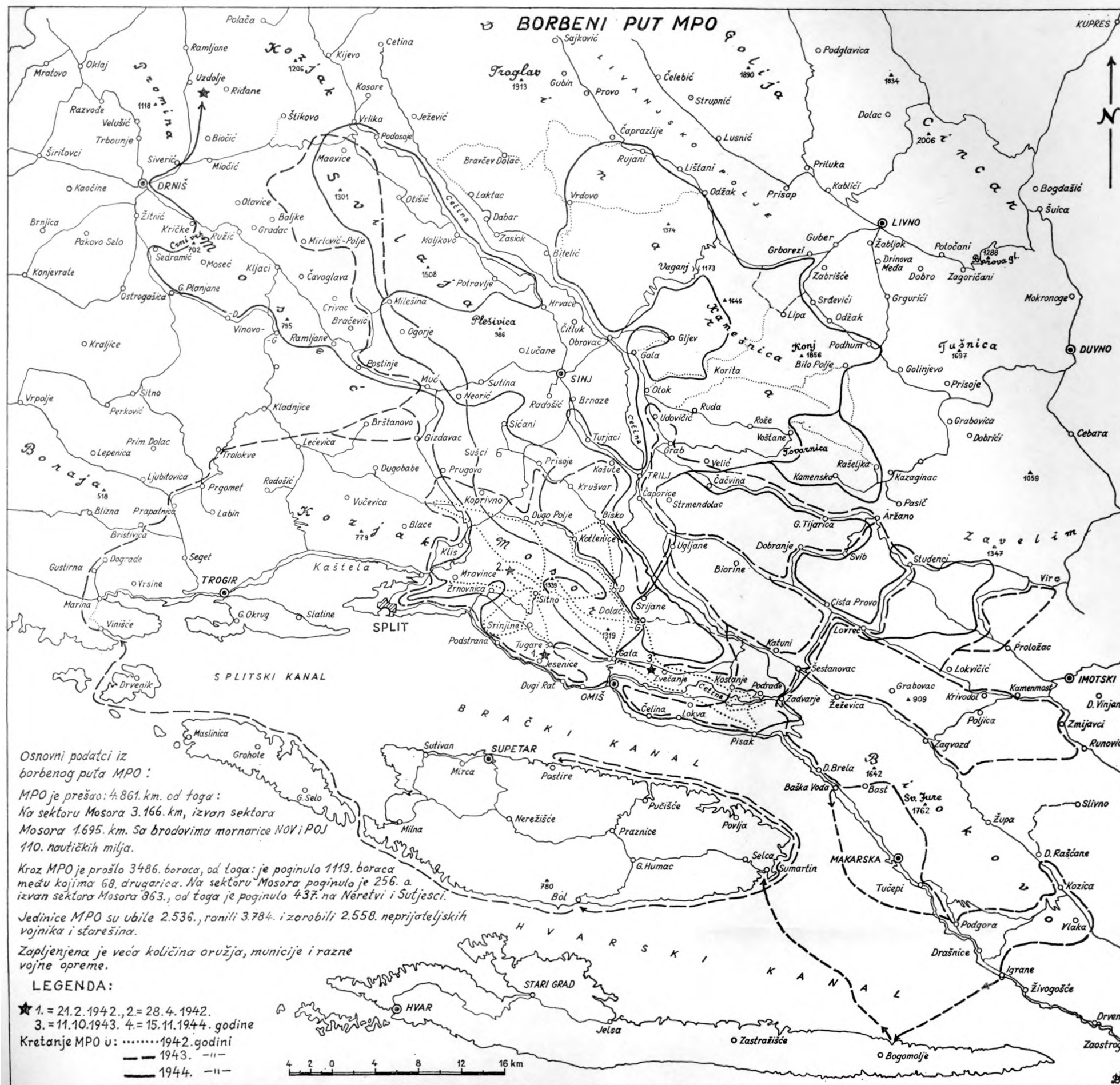
Nastavlja se 6. i 7. studenoga gonjenje neprijatelja u pravcu Kosova. Zaustavljen je u predjelu Markovca. Dio jedinice MPO ostaje 8. i 9. studenoga na položajima u blizini Markovca, dok se drugi dio (3. bataljon) prebacuje preko Svilaje u područje Maovice. Predah je iskorišten za odmor i za popunu novopridošlim borcima. Tog je dana došlo 80 novih boraca, koji su raspoređeni po jedinicama.

Nakon izvršene popune jedinica ljudstvom, naoružanjem i opremom, 3. bataljon se ponovo vraća na položaje u blizini Markovca, gdje smjenjuje jedinice 10. brigade 20. dalmatinske divizije. Jedinice MPO su 10. i 11. studenoga 1944. godine na položajima iznad Markovca, uz stalne akcije protiv neprijatelja koji se povlačio prema Kninu.

Po naređenju Štaba MPO, iz svakog bataljona je određeno 20 starijih boraca za popunu jedinica KNOJ-a. Tada MPO ima dva bataljona iz kojih je odabrano 40 boraca i još 10 iz prištapskih jedinica, tako da je svega 50 boraca upućeno u Stab 8. dalmatinskog korpusa, na raspored za jedinice KNOJ-a i OZN-e. To su bile specijalne jedinice koje su djelovale na oslobođenoj teritoriji za osiguravanje značajnih objekata, tvornica, luka, željeznice, ustanova i drugih institucija, pa i za zaštitu naroda od ostataka neprijatelja. Jedan od važnijih zadataka jedinica KNOJ-a i jeste bio hvatanje i likvidacija ostataka neprijatelja.

Dijelove 3. bataljona, koji su smijenili dijelove 10. dalmatinske brigade i zauzeli položaje na visu Pakovo brdo, neprijatelj je 12. studenoga 1944. godine neočekivano i iznenada napao. U prvom naletu ranjeno je osam boraca, među kojima su većina bila iz zadnje popune. Jedinice su se brzo srodile i pružen je jak otpor. Neprijatelj je ponovo odbačen s visa uz gubitke koji su ostali nepoznati.

Jedinice MPO i dalje od 12. do 14. studenoga 1944. godine drže položaje u rejonu Markovac—Pakovo brdo, kada su smijenjene od jedinica 20. divizije. Nakon smjene sve jedinice Odreda upućene su preko Svilaje u Kijevo, gdje su rasformirane, a borci raspoređeni u druge jedinice narodnooslobodilačke vojske.

RASFORMIRANJE MOSORSKOG ODREDA

Naredbom Štaba 8. dalmatinskog korpusa, rasformiran je Mosorski partizanski odred, a u vremenu od 14. do 16. studenoga izvršen je raspored boraca i starješina po drugim jedinicama NOV. Većina starješina iz štabova bataljona upućeni su za Kaštel Lukšić u Stab 8. korpusa na raspored, dok je jedan dio upućen u artiljerijske jedinice. Većina boraca i starješina iz komandi četa, raspoređeni su u jedinicama 20. dalmatinske divizije.

Mosorski partizanski odred je prešao veoma težak ali slavan put u toku NOR-a, od njegovog formiranja pa do kraja. Rasformiranje je uslijedilo kao posljedica udaljavanja Odreda s teritorije na kojoj je djelovao, a samim tim je i njegova uloga, kao partizanskog odreda, prestala.

U MPO je poniklo više dobrih i sposobnih starješina i istaknutih boraca, koji su se u daljnjim borbama, do konačnog oslobođenja zemlje, iskazali i opravdali povjerenje koje im je ukazano.³⁶³

U početku ratne 1944. godine odsutnost partizanskih jedinica sa sektora Mosora pogodovala je neprijatelju da lakše organizira brojne garnizone i posadne jedinice, da patrolama vrši kontrolu teritorije, kako bi osujetio razvoj narodnooslobodilačkog pokreta. Raznim mjerama terora i zločina nad stanovništvom, okupatori i domaći izdajnici su nastojali onemogućiti bilo kakvu partizansku aktivnost. Iako u vrlo otežanim uvjetima i uz velike osobne žrtve, ipak se partijsko-politički rad i djelovanje NOO-a odvijalo zahvaljujući, u prvom redu, pomoći i podršci većine stanovništva ovog kraja.

Povratkom Mosorskog partizanskog odreda na područje Mosora, u siječnju 1944. godine, i aktivnošću njegovih jedinica, neprijatelju se nanose ne samo gubici u ljudstvu i ratnoj tehnici, već se u njegovim redovima javlja strah i bojazan od posljedica, te je prisiljen koncentrirati svoje snage u veće garnizone. Oslobođanjem dijela teritorije pojačava se na području Mosora djelovanje organizacija i organa narodne vlasti na terenu, a time se sve veći broj novih boraca javlja u jedinice Odreda. Dolaskom novog ljudstva vrše se popune i formiraju se nove partizanske jedinice na Mosoru, čime se pojača-

10. dalmatinska udarna brigada, str. 204—205. i 220. R. Kokić, isto. M. Markov Zarko, isto. Pismena sjećanja U. Kolimbatovića, M. Cećuka, M. Pezelja i K. Mihanovića. Kronologija razvoja i borbenih dejstava MPO u toku NOR-a, »Glas Mosoraša«, prosinac 1981.

vaju borbene akcije u kojima neprijatelj trpi sve veće gubitke. Zbog toga neprijatelj pribjegava metodama od ranije poznatim, šalje na oslobođenu teritoriju svoje kaznene ekspedicije, ubacuje specijalne jedinice trupove i svoje jače snage, koje nad nedužnim stanovništvom vrše stravična zlodjela.

Ratna 1944. godina značajna je ne samo po masovnom odazivu stanovništva na poziv za stupanje u redove narodnooslobodilačke vojske, već je karakteristična i po velikom broju pribjeglih neprijateljskih vojnika, koji pojedinačno, u grupama ili jedinicama prelaze u partizane. Od novoprimitljenih se samo jedan manji dio zadržava u sastavu Mosorskog partizanskog odreda, dok se većina upućuje u druge jedinice.

Sve povoljnija vojno-politička situacije u našoj zemlji, kao i na frontovima naših saveznika, utjecala je da se i na Mosoru poduzimaju odgovarajuće mjere za uništenje neprijatelja, prema planu i zamisli Vrhovnog štaba NOV i POJ, akcije u kojima jedinice Odreda samostalno, i u suradnji s ostalim jedinicama, uništavaju veće snage neprijatelja i oslobađaju ovaj dio naše zemlje. Oslobođanjem područja Mosora, Mosorski partizanski odred nastavlja aktivnosti goneći neprijatelja, s ostalim jedinicama 8. dalmatinskog korpusa, sve do pred sam Knin, gdje, zbog napuštanja teritorije na kojoj je djelovao, naređenjem Štaba 8. dalmatinskog korpusa dolazi do njegovog rasformiranja. Borci i starješine iz njegovog sastava raspoređeni su u ostale jedinice narodnooslobodilačke vojske, u čijem sastavu se bore sve do konačnog oslobođenja naše zemlje i pobjede nad fašizmom.

I u ovoj 1944. godini, neprijatelj je protiv Mosorskog partizanskog odreda poduzeo 26 akcija u trajanju više od jednog dana, s veoma jakim snagama i s ciljem uništavanja partizanskih jedinica na pravcu izvedenih borbenih akcija. S nešto manjim snagama, i u toku jednodnevne borbe, neprijatelj je izveo 19 direktnih napada na jedinice MPO koje su držale položaje na pravcu napada. U cilju direktne pomoći ugroženim jedinicama, neprijatelj je poduzeo 21 protivnapad, intervenciju i ispad. Bobene akcije širih razmjera, s veoma jakim snagama usmjerenim iz više pravaca i uz svestranu podršku, izvedene su u 1944. godini ukupno tri operacije, a namjera neprijatelja je bila da se partizanske jedinice nabace na terene nepovoljne za borbu i manevar kako bi im se nanijeli veći gubici. Pored navedenih aktivnosti, neprijatelj je na terenu Mosora primjenjivao i ubacivanja svojih specijalnih jedinica, posebno obučenih za protivpartizanske akcije, radi izvršavanja obavještajno-izviđačkih, diverzantskih i drugih zadataka, protiv komandi, štabova i jedinica Mosorskog partizanskog odreda.

Kroz sve navedene borbene i druge akcije, neprijatelj je zbog neuspjeha u borbama na području Mosora svoj bijes iskaljivao nad nedužnim stanovništvom. Od siječnja do listopada 1944. godine, okupatori i domaći izdajnici su na ovom području ubili 584 osobe, većinom starije, nejake i iznemogle osobe. U navedenom periodu neprijatelj je na području Mosora zapalio 551 zgradu, od čega 172 stambene, uhapsio je 1.402 osoba i opljačkao razne imovine, 1.350 grla krupne i sitne stoke.

I Mosorski partizanski odred je u 1944. godini izveo niz borbenih akcija, kako na sektoru, tako i na širem području Mosora, od kojih: 12 akcija s jačim snagama, 59 napada na neprijateljske garnizone, posade, jedinice u pokretu i drugo. Izvedeno je također 77 prepada na neprijateljske garnizone i jedinice na položajima, s određenim ciljem. Različitim učinkom su organizirane i izvedene 22 veće i više manjih diverzija.

I u ovoj ratnoj godini, od strane pretpostavljenih komandi, štabova i partijskih organa, jedinicama Mosorskog partizanskog odreda su povjerena, pored ostalih, i dva specijalna zadatka u cilju sprečavanja neprijatelja da digne u zrak već ranije određene i pripremljene, minirane objekte. Za razliku od prethodne dvije, u 1944. godini izvršeno je 9 gonjenja neprijatelja, u trajanju od po više dana, od strane jedinica Odreda ili u suradnji s ostalim jedinicama narodnooslobodilačke vojske.

Rezultati navedenih borbenih akcija, koje su izvele jedinice MPO, nisu mali, a ogledaju se u 1.856 ubijenih, 1.854 ranjenih i 1.816 zarobljenih neprijateljskih vojnika. Također je 455 neprijateljskih vojnika i starješina prebjeglo i prijavilo se u Mosorski partizanski odred.

Jedinice Odreda su neprijatelju uništile 143 motorna vozila, 17 zaprežnih kola, 3 lokomotive i 12 željezničkih vagona. Porušena su 603 poštanska tt stupa, 1.160 metara ceste, 12 mostova, 18 propusta, 1.950 metara željezničke pruge, a postavljeno je i 195 barikada. U toku izvođenja gonjenja neprijatelja, neko vrijeme je Mosorski partizanski odred bio angažiran na popravkama cesta i otklanjanja barikada s ceste, na pravcima napada jedinica narodnooslobodilačke vojske.

Neprijatelju su, u 1944. godini, jedinice Mosorskog partizanskog odreda zaplijenile 1.615 pušaka, 142 puškomitraljeza, 45 mitraljeza, 104 automata, 106 pištolja, 1.459 ručnih bombi, 158.300 metaka, 15 minobacača s preko 500 mina, 13 tromblona s 150 granata, 3 radio-stanice, 2 telefonske centrale, 18 telefona, 9 dvogleda, 7 signalnih pištolja, kao i razne vojne opreme, motornih vozila, raznoraznih artikala i to u većim količinama, hrane i raznih drugih sredstava.

U 1944. ratnoj godini gubici u Mosorskom partizanskom odredu nisu bili mali: 118 poginulih, 173 ranjena i 26 nestalih. Bila je to posljedica žestokih borbi koje su vodile jedinice Odreda protiv neprijatelja na području Mosora, u akciji istjerivanja okupatora i domaćih izdajnika, i oslobađanja teritorije na kojoj je jedinica djelovala.

U Mosorskom partizanskom odredu se u toku 1944. godine prijavilo 1.510 boraca, od kojih su vršene popune i formirane nove jedinice. Jedan dio dobrovoljaca upućivan je u druge jedinice Narodnooslobodilačke vojske. Iz Odreda je, u navedenoj godini, bilo upućeno, u više grupa različitog brojnog stanja u razne jedinice, 435 boraca i starješina, dok su iz MPO bile upućene tri čete i pet bataljona, s ukupno 892 borca, sa svom opremom i naoružanjem.

U razdoblju siječanj—studen 1944. godine, jedinice Mosorskog partizanskog odreda su prešle 2.875 kilometara, od čega na predjelu Mosora 1.240 kilometara, a izvan Mosora 440, isključivo pješice i u toku borbenih akcija.

Naprijed navedeni podaci potvrđuju veliki doprinos Mosorskog partizanskog odreda. Prednjačili su članovi KPJ i SKOJ-a osobnom hrabrošću i držanjem u borbi, od kojih su mnogi istaknuti borci dali svoje živote i kao takvi ostali nezaboravljeni od svojih suboraca.

Doprinos Mosorskog partizanskog odreda u 1944. godin, kao i u prethodne dvije, ne može se izdvojiti od podrške i pomoći naroda s područja Mosora, koji je i pored neprijateljskog terora, zlostavljanja i osobnih žrtava, doprinio konačnoj pobjedi naroda koji je imao puno povjerenje u KPJ i ispravnost narodnooslobodilačke borbe na čijem je čelu bio Vrhovni komandant, maršal Josip Broz Tito.

ANTE V. PETRIC

POPIS BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA
PARTIJSKO-POLITIČKIH I TERENSKIH RADNIKA
NA PODRUČJU MOSORA

P R E D G O V O R

Predsjedništvo Domicila Mosorskog partizanskog odreda — Omiš i Predsjedništvo sekcije Mosorskog PO pri Općinskom odboru SUBNOR-a Split, zadužilo me da izvršim popis i prikupim podatke o borcima Mosorskog partizanskog odreda. Pored toga da izvršim popis i prikupim podatke o boroima komandi mjesta, partijsko-političkim rukovodiocima, obavještajcima, odbornicima, kuririma i drugim terenskim radnicima na području Mosora (pretežno ratni kotar Omiš) a čiji je udio u NOB bio golem i bez čije veoma uske suradnje nije se moglo ni zamisliti aps to janje kao i izvođenje borbenih dejstava Mosorskog partizanskog odreda.

Prü realizaciji ovog zadatka rukovodio sam se time da u odabiranju podataka prednost dadem arhivskim dokumentima pa tek onda drugim izvorima podataka i da obuhvatim sve borce Mosorskog PO, odnosno partijsko-političke i terenske radmffike na sektoru Mosora.

S obzirom na nedostatak arhivskih dokumenata, a da bi popis bio što potpuniji i podaci sveobuhvatniji, korištene su d poslijeratne publikacije — monografije ratnih jedinica, te obavljeni neposredni kontakti s većinom, a pismeni sa 108 udruženja boraca NOR-a pri mjesnim zajednicama općina: Split, Omiš i Sinj, kao i odborima SUBNOR-a općina: Omiš, Sinj, Split, Imotski, Šibenik, Makarska i općina srednjodalmatinskih otoka, koji su u mnogome olakšali rad, dali podršku i od njih dobili veliki broj dragocijenih podataka.

Podaci su prikupljani i neposrednim kontaktima s preživjelm borcima kojii su u toku NOR-a bili u borbenom sastavu Mosorskog PO, posebno onih koji su popunili ankebn listove. Popis bi bio potpuniji i iscrpniji da su se svi preživjeli borci odazvali i popunili anketne listove koji su im bliM upućeni.

Do mnogih podataka došlo se preko bliže i dalje rodbine, znanaca i prijatelja poginulih boraca, kojima je poklonjena posebna pažnja, naročito u pogledu utvrđivanja ratne jedinice, vremena i mjesta pogibije.

Koristeći raspoložive historijske dokumente, publikacije i druge izvore, došlo se do mnogo korisnih podataka, ali je ujedno otkriveno više pogrešaka u tim dokumentima.

Za mali broj boraca i terenaca, osim imena i prezimena nije se raspolagalo drugim podacima, a utvrđeno je da su bili u Mosorskom PO, odnosno bili uključeni u NOP, pa je unesen samo taj podatak.

Ukoliko je učesnik NOR-a bio partijsko-politički rukovodilac, odnosno terenac, pa zatim i borac Mosorskog PO i obratno, a da bi se izbjeglo dupliranje istih imena učesnika, u popisu je takav prikazan samo na jednom mjestu s podacima rada na terenu i učešću u Mosorskom PO i obratno.

S obzirom da tokom NOR-a na području Mosora i šire nije postojao Odred kao stalna formacijska jedinica, već je on mijenjao svoju strukturu ovisno o nizu okolnosti, kao: Mosorska partizanska četa, Leteći mosorski vod, Leteća mosorska četa, Mosorski bataljon, Mosorski partizanski odred i slično, to se u popisu nastojalo prikazati borca da je stupio u onu formacijsku mosorsku partizansku jedinicu, koja je tog momenta djelovala na Mosoru i šire, odnosno iz koje je upućen u drugu jedinicu NOVJ.

Iako se u toku rada uvijek težilo za materijalnom istinom, svakako da je manjkavost arhivskih dokumenata i različitost izvora donekle uticalo na dio prikazanih podataka, zbog čega i ne mogu biti garancija apsolutne točnosti. S toga je i razumljivo da su se i u ovom popisu potkrale određene pogreške koje iz objektivnih razloga nisu mogle biti izbjegnute.

Na osnovu naprijed navedenih izvora, a na kraju ovog popisa, dati su pregledi boraca koji su prošli kroz mosorske partizanske jedinice.

Sigurno da ovaj popis nije d konačan pregled svih boraca koji su prošli kroz Odred, kao i terenaca sa sektora Mosora. Stoga će se vjerojatno i nakon izlaska ove knjige doći do novih dokumenata i otkriti imena boraca Mosorskog PO i terenaca koji nisu uvedeni u popis. Radi toga ostaje onima koji će naknadno proučavati historiju Mosorskog PO da sve manjkavosti i propuste u ovom popisu isprave i dopune.

Na kraju popisa boraca dat je pregled rukovodećeg kadra osposobljenog u borbenim dejstvima Mosorskih partizanskih jedinica, a koji je tokom 1942—1944. i nakon rasformiranja Mosorskog PO nastavio rukovođenjem i u drugim ratnim jedinicama do završetka NOR-a. Nije bilo moguće sve rukovodioce u Mosorskom PO navesti zbog čestih promjena kao posljedica stalnih borbenih dejstava, pogibija, odlaska u bolnicu zbog ranjavanja ili prekomandi u druge jedinice, koje se nije ni u toku NOR-a sve moglo evidentirati, a niti poslije rata registrirati.

Imena boraca i terenaca koji su poginuli u toku NOR-a štampana su masnim slovima.

Zahvaljujem suradnicima, kao i svim drugaricama i drugovima suborcima, koji su na bilo koji način doprinijeli evidentiranju boraca, partijsko-političkih i terenskih radnika i upotpunjavanju njihovih podataka.

AUTOR

IZVORI I LITERATURA

ARHIVSKI DOKUMENTI

POIMENIČNI SPISAK LJUDSTVA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA vođen od 1. VII. 1944. god. AVII, reg. br. 3/23, K 1600 A;
POIMENIČNI SPISAK LJUDSTVA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA vođen od 20. IX. 1944.
SPISAK POGINULIH BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA vođen od 1. VII. 1944.
SPISAK RANJENIH BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA vođen 1. 1. 1944.
SPISAK NESTALIH BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA vođen od 1. I. 1944.
SPISAK OTISLIH U BOLNICU — vođen od septembra 1943.
OPERATIVNI DNEVNIK MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA — za razdoblje od 1. III. 1944. do 17. X. 1944. god.
Dopisi — akti Komande LETEĆEG MOSORSKOG VODA i LETEĆE MOSORSKE CETE od 24. 9. 1942. do 27. 10. 1942. o upućivanju boraca LMV i LMC na raspored u Štab 4. operativne zone;
SPISAK POGINULIH BORACA GRADA SPLITA (anketni listovi poginulih boraca pri Općinskom odboru SUBNOR-a Split);
SPISKОВI BORACA MOSORSKOG PO OPĆINE OMIS (spiskovi boraca iz 31 udruženja boraca NOR-a općine Omiš);
SPISKОВI BORACA MOSORSKOG PO OPĆINE SPLIT (spiskovi boraca iz 68 udruženja boraca NOR-a općine Split);

PUBLIKACIJE

KRONOLOGIJA RAZVOJA I BORBENIH DEJSTAVA JEDINICA MOSORSKOG PO U TOKU NOR-a 1942—1944, autor Miroslav Velić;
HRONOLOGIJA OSLOBODILAČKE BORBE NARODA JUGOSLAVIJE 1941—1945, Vojnoistorijski institut, 1964. Beograd;
KRONOLOGIJA SPLITA 1941—1945, IHRPD 1980, Split;
SPLIT U NOB I SOCIJALISTIČKOJ REVOLUCIJI 1941—1945, IHRPD 1981.

ČETVRTA DALMATINSKA (SPLITSKA) BRIGADA, IHRPD, 1980.

OSMA DALMATINSKA UDARNA BRIGADA (ŠIBENSKA), SUBNOR općine Šibenik i Domicil 8. dalmatinske brigade, Šibenik 1981.

DEVETA DALMATINSKA (TROGIRSKA) UDARNA BRIGADA, autor Eugen Đenko Krstić, Trogir 1985, OPĆINSKI ODBOR SUBNOR-a TROGIR.

DESETA DALMATINSKA UDARNA BRIGADA, SUBNOR-a Sinj, 1977.

DALMATINCI U PRVOJ PROLETERSKOJ NOU BRIGADI. IHRPD 1982.

IV POS 1943—1983, Sekcija boraca IV POS-a pri Općinskom odboru SUBNOR-a Split 1983.

2ENE BORCI DRUGE PROLETERSKE DALMATINSKE NOU BRIGADE, autor Obrad Egić, »Narodni List« Zadar — 1983.

BORCI DALMACIJE POGINULI NA SUTJESCI, autor Viktor Kućan, 1973. (rukopis) ;

JUGOSLAVENSKI PARTIZANI NA MALTI, autori: Š. Janović, M. Kukoč, D. Letis, Čakavski sabor Split, 1979.

JEVREJI JUGOSLAVIJE U NOB 1941—1945, autor I. Romano. 1982.

ZIDOVI U POVIJESTI SPLITA, autor Duško Kečkemet, 1971.

NA IZVORIMA POVIJESTI OMIŠKE, POLJICKE I KRAJIŠKE OPĆINE 1911—1941, autor Josip Stanić, IHRPD, 1972.

RADNIČKI POKRET I SOCIJALISTIČKA REVOLUCIJA NA PODRUČJU OMIŠA 1900—1950, I, autor Josip Stanić, IHRPD, 1981.

RADNIČKI POKRET I SOCIJALISTIČKA REVOLUCIJA NA PODRUČJU OMIŠA 1900—1950, II, autor Josip Stanić, IHRPD, 1983.

IMOTSKA KRAJINA U NOB 1941—1945. autor Nedjeljko Kujundžić, SUBNOR Imotski za kulturu općine Imotski, 1981.

U SPOMEN REVOLUCIJI, autor Tomislav Perić, SUBNOR Omiš, 1983.

U SPOMEN REVOLUCIJI, autori: Tatjana Kovač i Mijo Vojnović, IHRPD. 1976.

ŽIVOT I BORBA NARODA KLIS-KOSE, Čakavski sabor, Split, 1978.

NARODNOOSLOBODILACKA BORBA U DALMACIJI 1941—1945, ZBORNIK DOKUMENATA — knjiga 1 do 7, IHRPD, 1981—1984.

ZACASNI SEZNAM OSEB UMRLIH ZARADI RAN. KI SO JIH DOBILE V TRSTU IN OKOLICI V BOJIH OD 28. 4. do 3. 5. 1945. (izdanje Narodne in študijske knjižice v Trstu — odsek zgodovine, Trst, 1978) ;

stazama Casti 1941—1945. — Žitelji velog varoša poginuli u NOR-u I SOCIJALISTIČKOJ REVOLUCIJI 1941—1945. — izdanje MZ »Varoš« Split, autor Andrija Križević, 1984.

**POPIS BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA
1942—1944.**

ABRAM Stipe MARKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1923. Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ABRAM Mate STJEPAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 7. 1915. Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 16. rujna 1944. godine. Poginuo 3. listopada 1944. kod Dobranja, Imotski, kao borac 2. čete 2. bataljona, Mosorskog PO.

ABRAMOVIĆ Bože JURE-STANISLAV, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Biorine, Imotski, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 5. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ABRAMOVIĆ Mate STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 15. 2. 1913. Imotski, obalni radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od veljače 1942. U Mosorski bataljon stupio u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 11. lipnja 1942. na Zelengori u 2. dalmatinskoj brigadi.

AČEVIĆ Ivana LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. rujna 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada kada je upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

ADLER S. LJERKA, bolničarka Mosorskog PO. Rođena 1925. Osijek, učenica, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim ušla u sastav 9. dalmatinske divizije.

ADOVIĆ Ante ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 12. 1909. Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 14. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

AGLIĆ-ČUVIĆ Ante ANTE-ZVONKO »Šaban«, kurir Štaba Mosorskog PO rođen 2. 5. 1926. Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao srpnja 1943. iz Cetinskog bataljona u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Stab Mosorskog PO. Prekomandiran 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima.

AGOSTINI ANTONIO, desetar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 2. 1918. Ascati, Picena, bojadar, Talijan. U Mosorski PO došao rujna 1943. Rasformiranjem Odreda, ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

AKRAP-MANFREDA Lucije PERICA, borac 1. čete 1. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona. Rođena 17. 7. 1924. Split, učenica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Omišku grupu udarnih bataljona došla 11. rujna 1943. u čijem je sastavu bila do 30. rujna kada je zbog ranjavanja u borbi na Perunu kod Žrnovnice, upućena u bolnicu.

ALBAHARI Morica ALBERT, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Splitu, student, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen u Stab 26. dalmatinske divizije i u Štab Baze NOVJ u Bari — Italija.

ALBO GIOVANNI, borac Mosorskog PO Rođen u Italiji, zidar, Talijan. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 15. lipnja 1944. kod Dugopolja, Split kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

ALDUK ANTE, mitraljezac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Pribude, Ogorje, Split. U Mosorski PO došao rujna 1943. Rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1980.

ALFIREVIĆ Ivana ANTE-TONČI »Trobo«, borac I mosorskog PO. Rođen 31. 7. 1920. u Splitu, radnik. Hrvat, član KPJ 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno je radio na prikupljanju oružja i opreme za NOP u Splitu. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odredavraćen u Split. Na ponovnom odlasku za Mosor 24. travnja uhapšen od Talijana, suđen i odveden u logor. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ALFIREVIĆ Mate DINKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja-lipnja 1943. u Crnoj Gori kao borac 1. dalmatinske brigade.

ALFIREVIĆ Ivana SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio svibnja 1944, a zatim upućen u Komandu mjesta Omiš i KNOJ.

ALKALAJ SIDA, bolničarka Mosorskog PO. Rođena 1923. Sarajevo, učenica, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim ušla u sastav 3. dalmatinske brigade 9. divizije, art. grupe 8. korpusa i referent saniteta diviziona Artiljerijske brigade 4. armije.

ALMIĆ Filipa MILAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 9. 1919. Naklice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. 9. 1944. Prekomandiran 5. 10. 1944. u Komandu cetinskog područja.

ALTARAC Ješua AVKAM-BFRTO, zamjenik politkomesara čete u Mosorskom PO. Rođen 10. 8. 1913. u Travniku, pravnik, Jevrej, predratni član KPJ i član MK KPJ Travnik, ilegalac i zatvorenik u Splitu. U NOB od 1941. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo 18. listopada 1943. kod Gradca, Omiš, kao zamjenik politkomesara 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

ALTARAC Samuela FLORA, borac Mosorskog PO. Rođena 1935. u Beču, domaćica, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim ušla u sastav 1. dalmatinske brigade.

ALUJEVIĆ Ante BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1924. Split. U Mosorski PO došao 27. 10. 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

ALUJEVIĆ Spira FRANE, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 7. 1907. Split, radnik, Hrvat, član KPJ 1944. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943, a zatim prekomandiran u 13. dalmatinsku brigadu.

ALUJEVIĆ JOZO »Patak«, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Splitu, zidar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao rujna 1943. Prekomandiran s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Umro 1980.

ALUJEVIĆ Paške MARIN, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1923. Split, radnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Upućen 6. 1. 1944. u Pomorsku bazu u Monopoli (Italija).

ALUJEVIĆ Spira SLAVKO, vođa teškog bacača Prateće čete Mosorskog PO, Rođen 24. 4. 1910. Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

ALUJEVIĆ Fabjana VINKO »Dino«, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO, Rođen 3. 1. 1915. Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Na traženje NOO Općine u studenom 1944. upućen u Split. Umro 1982.

ALJINOVIĆ Andrije ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1905. Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. listopada 1944. Poginuo 17. studenog 1944. u borbi kod Klenka, Posušje, kao borac 2. čete 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

ALJINOVIĆ Grge ANDRIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. Zrnovnica, Split, sobar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade.

ALJINović Mate ANDRIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 8. 12. 1923. Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio u veljači 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 29. svibnja 1943. na Komarnici, kao borac 3. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ALJINović Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943. Umro.

ALJINović Marina ANTE »Lulač«, zamjenik komandira čete u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1919. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod i 27. istog mjeseca upućen na raspored u Stab 4. operativne zone, a zatim vraćen u Mosorski bataljon. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao zamjenik komandira 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ALJINović Marina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 3. 1914. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOP od početka ustanka. Iz Mosorskog PO upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ALJINović-LELANović Marina BOSILJKA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 28. 2. 1926. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorsku četv stupila 15. studenog 1942. a zatim upućena u 1. dalmatinsku brigadu.

ALJINović-BECić Vlade FILE, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1925. Srinjine, Split, radnica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 1944. i rasformiranjem Odreda ušla u sastav 20. dalmatinske divizije.

ALJINović Josipa ILIJA »Ilijaš«, intendant I mosorskog PO. Rođen 1906. u Zrnovnici, Split, postolar, Hrvat, član KPJ 1922. Jedan od osnivača KPJ u Zrnovnici i dugogodišnji sekretar Mjesnog komiteta KPH u tom mjestu. Organizator ustanka, član KK KPH — Omiš 1941. i jedan od učesnika u formiranju I mosorskog PO. Stupio 26. veljače 1942. u I mosorski PO i u njegovom sastavu bio do njegovog privremenog raspusta. U drugoj polovini 1942. ponovo stupio u Mosorski bataljon, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro od tifusa travnja 1943. u Centralnoj bolnici VŠ kod Nevesinja, kao intendant bataljona u 3. dalmatinskoj brigadi.

ALJINović Andrije IVAN »Kargiš«, vodni delegat 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 9. 1922. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB stupio 12. veljače 1943. U Mosorski PO došao 13. lipnja 1944. Poginuo 4. travnja 1945. kod Ličkog Osika — Gospić kao borac 3. bataljona 9. dalmatinske brigade.

ALJINović Vicka IVANKA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođena 1921. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Početkom listopada 1942. stupila u Leteći mosorski vod i 7. listopada upućena na kurs AFZ pri Štabu 4. operativne zone. Nakon toga ušla u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginula 7. lipnja 1943. na Gornjim Barama kao bolničarka u brigadnom sanitetu 2. dalmatinske brigade.

ALJINović Vladimira KRUNO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 13. prosinca 1942. a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci (zarobljen i ubijen) kao borac 1. dalmatinske brigade.

ALJINović Ante LEOPOLD-POLDO, politkomesar Mosorskog bataljona. Rođen 28. 10. 1920. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je sekretar SKOJ-a u Zrnovnici i član udarne grupe. Stupio 1942. u Leteću mosorsku četv, a zatim i u Mosorski bataljon. Ranjen 3. svibnja 1943. u borbi na Cisti, Imotski i upućen na liječenje.

ALJINović-DZEPINA Ante MARIJA-MARICA »Matušica«, borac Mosorskog bataljona. Rođena 19. 8. 1925. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U NOB od 10. listopada 1942. kada je od Leteće mosorske čete upućena na kurs AFZ u Stab 4. operativne zone. U Mosorski bataljon stupila početkom veljače 1943. a zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Od travnja 1943. je u 1. dalmatinskoj brigadi.

ALJINović Ante MARIN »Kumić«, borac-puškmitraljezac u I mosorskom PO. Rođen 12. 7. 1915. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1942. U I mosorski PO stupio 20. ožujka 1942. i privremenim raspustom odreda vraćen na tpre. Polovinom lipnja 1942. ponovo »stupio u Mosorsku partizansku četv (11

MPO) i s njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. U toku NOR-a nekoliko puta lakše ranjavan.

ALJINOVIĆ Jerka MARIN »Antonica«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1924. u Žrnovnici, Split, mesar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio rujna 1942. i 7. listopada upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo krajem 1943. kod Ivanjice u Srbiji.

ALJINOVIĆ Vicka MARKO »Pišilov«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1942. Poginuo rujna 1943. kod Klisa kao politkomesar čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ALJINOVIĆ Ante MATE »Matušica«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921. u Zrnovnici, Split, mesar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio 1. veljače 1943. a zatim upućen u štab 4. operativne zone koja ga je 4. veljače uputila u Dinarski bataljon. zatim u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1. siječnja 1944. kod Nove Varoši kao borac 1. bataljona 2. dalmatinske brigade.

ALJINOVIĆ Marina MATE. borac Mosorskog PO. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat.

ALJINOVIĆ Paške MIJO. borac Mosorske partizanske čete (II MPO). Rođen 2. 4. 1926, Split. U Mosorsku četv stupio svibnja 1942. i s njom polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

ALJINOVIĆ Marina PETAR »Ico«, borac I mosorskog PO. Rođen 2. 6. 1912. u Zrnovnici, Split, policajac, Hrvat, član SKOJ-a 1932. U I mosorski PO stupio 20. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Mosorski PO 16. rujna 1944. i bio borac 3. čete 2. bataljona. Prekomandiran 19. listopada 1944. u Komandu cetinskog područja.

ALJINOVIĆ Marina STANKO »Trogirkin«, borac I mosorskog PO. Rođen 1919. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Poginuo 26. studenog 1942. u borbi kod Jajca kao puškomitraljezac 3. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ALJINOVIĆ Ante STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 26. 12. 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 12. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 4. proleterske brigade.

ALJINOVIĆ Ante STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Zrnovnici, Split Bio je borac Mosorskog PO.

ALJINOVIĆ Ante ŠIME »Šilo«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 11. 7. 1915. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od prosinca 1942. U Mosorski bataljon stupio početkom srpnja 1943. a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u drugoj polovini studenog 1943. na Vis u 26. dalmatinsku diviziju.

ALJINOVIĆ Marina ŠPIRO, zamjenik politkomesara čete u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 19. 5. 1921. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ 1943. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ aktivno i organizovano uključen u NOP. Bio je član udarne grupe u Zrnovnici i terenski radnik. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. na dužnost sekretara SKOJ-a 1. bataljona. Prekomandiran u Sekciju naoružanja Štaba 8. korpusa. U toku rata jedanput ranjen.

ALJINOVIĆ Nikole ŠPIRO »Mudaka«, borac Mosorskog bataljona. Jtoden 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četv, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

ALJINOVIĆ Petra ŠPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi u Crnoj Gori kao borac 3. dalmatinske brigade.

ALJINOVIĆ Bartula TOMA. borac Mosorskog bataljona. Rođen 1. 12. 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1943. kod Jablanice.

ALJINOVIĆ-GOJAK Valentina VINKA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 7. 12. 1920. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Polovinom 1942. je član odbora AFŽ u Zrnovnici. U Mosorsku četv stupila početkom listopada 1942. i 7. listopada upućena na kurs AFŽ pri Štabu 4. operativne zone, a zatim u sastav bolnice. U lipnju 1943 zarobljena i odvedena u logor.

ALJINOVIĆ Ivana ZVONIMIR, borac-harmonikaš Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 17. 7. 1924. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 15. veljače 1943. u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio do kolovoza 1943. Ponovo stupio u Mosorski PO 15. ožujka 1944. i u njegovom sastavu bio do 10. rujna 1944. kada je prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

AMBROSIO Ivana SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 1. 1906. u Otruje, Križevci. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda u studenom 1944. ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

AMIZIĆ Tome ANA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 1924. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorsku četu stupila početkom listopada 1942, a zatim upućena na kurs AFZ pri 4. operativnoj zoni. U studenom 1942. ušla u sastav 3. dalmatinske brigade, a 8. lipnja 1943. u 2. dalmatinsku brigadu. Srpnja 1943. upućena u bolnicu u Sehoviće.

AMIZIĆ-VUJANIĆ Stipe ANDRICA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 18. 10. 1919. u Žrnovnici, Split, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ 1943. U Mosorskoj četi bila od 2. do 10. studenog 1942. kada je upućena na kurs AFZ pri 4. operativnoj zoni, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Od srpnja 1944. je bolničarka u bolnici NOVJ u Bari (Italija).

AMIŽIĆ Ivana ANKA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1918. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski vod došla rujna 1942, a zatim ušla u I udarni mosorski bataljon sa kojim je u studenom 1942. ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

AMIŽIĆ Andrije ANTE, borac Mosorskog partizanskog bataljona (Ljubićev; Rođen 13. 10. 1928. u Žrnovnici. Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski bataljon došao 20. veljače 1943. Iz bataljona je otišao 28. svibnja 1943. u 9. dalmatinsku diviziju.

AMIŽIĆ Ivana ANTE »Bećar«, borac I mosorskog PO. Rođen 1921. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod iz kojeg je upućen u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. proleteršku brigadu. Umro krajem 1942. u bolnici u Prekaju od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih nesretnim slučajem u Bosanskom Grahovu kao mitraljezac 2. proleterške brigade.

AMIŽIĆ Ivana ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 2. 1927. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. ožujka 1944. Prekomandiran 21. 10. 1944. u Okružni komitet.

AMIŽIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924. u Žrnovnici, Split. Umro 1978.

AMIŽIĆ Jakova ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 25. 9. 1925. u Žrnovnici, Split. U Mosorski bataljon stupio 1. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

AMIŽIĆ Mate ANTE »Đanko«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 5. 3. 1900. u Žrnovnici, Split, radnik. Hrvat, predratni revolucionar i član KPJ. S bratom Pavom bio je domaćin delegatima Pokrajinske partijske konferencije za Dalmaciju u kolovozu 1940. u čijem radu je sudjelovao drug Tito. U drugoj polovini 1942. stupio je u Mosorski vod i 24. rujna upućen na raspored u 4. operativnu zonu. a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1983.

AMIŽIĆ Spira BLAŽ »Žulj«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1916. u Žrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Bio je član MK KPH Žrnovnica 1941. Rujna 1942. stupio u Mosorski vod i 24. istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo 2. lipnja 1944. kod s. Vlahinje, Bileća kao politkomespr. čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

AMIŽIĆ Marina IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 26. 9. 1920. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao rujna 1942. i krajem istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone.

AMIŽIĆ-BULJEVIĆ Spira JELKA, borac Mosorskog PO. Rođena u Žrnovnici, Split.

AMIŽIĆ Tome JOSIP-JOŠKO, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 3. 1928. u Žrnovnici, Split, mehaničar. Hrvat. U NOB od 5. srpnja 1943. U Mosorski PO došao iz Šibensko-trogirskog PO 23. lipnja 1944. Prekomandiran 3. srpnja 1944. u 4. dalma-

tinsku (plitsku) brigadu. U toku NOR-a ranjavan 4 puta u borbama po Bosni i Lici.

AMIZIĆ-PEOVIĆ Ivana MARIJA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođena 10.

1. 1925. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član KPJ 1944. U kolovozu 1942. stupila u Mosorski vod i 7. listopada upućena na kurs AF2 pri 4. operativnoj zoni. Bila je u sastavu 3. i 2. dalmatinske brigade. Ranjena polovinom svibnja 1944.

AMIZIĆ Ante MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 13. 9. 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKCJ-a. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo u travnju 1943. na Drini kao borac 1. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

AMIZIĆ Josipa MARIN »Bamba«, borac I mosorskog PO. Rođen 1893. u Zrnovnici, Split, cestar, Hrvat, član KPJ 1922. Do stupanja u NOV aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. i privremenim raspustvom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u rujnu 1942. u Leteću mosorsku četvu i 12. listopada upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo travnja 1943. u četvrtoj ofenzivi kod Nevesinja u 3. dalmatinskoj brigadi.

AMIZIĆ Josipa MARIN »Kum«, borac Mosorskog PO. Rođen 1914. u Zrnovnici. Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943, godine. Umro 1979.

AMIZIĆ Andrije MATE »-Sokolov-«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u prvoj polovini 1943. Umro 1944. u Zrnovnici od posljedica oboljenja u NOV.

AMIZIĆ Ante MATE »Čuketa«, desetar u I mosorskom PO. Rođen 26. 1. 1917. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1932, KPJ 1936. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizovano uključen u NOP na terenu Zrnovnice. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Polovinom lipnja 1942. ponovo stupio u Mosorsku partizansku četvu (II MPO) s kojom je ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. U toku NOR-a ranjavan 5 puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

AMIZIĆ Nikole MATE »Kovačinkin«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1918. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio 15. listopada 1942. i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao komandir 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

AMIZIĆ Ivana MIRKO »Zlatan«, borac I mosorskog PO. Rođen u Zrnovnici, Split. U I mosorski PO stupio 20. ožujka 1942. i njegovim rasformiranjem upućen na teren.

AMIZIĆ Ante NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 12. 1926, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO došao polovinom listopada 1943.

AMIZIĆ Jure NIKOLA, borac I mosorskog PO. Rođen 17. 11. 1916. u Zrnovnici, Split. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO stupio 10. ožujka 1942. i njegovim rasformiranjem upućen na teren. 20. lipnja 1942. ušao u sastav 4. operativne zone U toku NOR-a više puta ranjavan od čega teško 4. lipnja 1943. na Komarnici u 5. ofenzivi. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

AMIZIĆ Ivana ŠIMUN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. Zrnovnica, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1941. U NOB stupio 1941. U Mosorski bataljon došao 15. ožujka 1943. Poginuo 31. svibnja 1943. na Durmitoru u Centralnoj bolnici, kao borac 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

AMIZIĆ Marka VELIMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 23. 4. 1923. Zrnovnica, Split, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorski vod došao 8. srpnja 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. U 2. dalmatinsku brigadu ušao 6. lipnja 1943. i bio omladinski rukovodilac bataljona.

AMULIĆ Mije MILAN, desetar Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 29. 9. 1925. Koštanje, Omiš. U NOB-u od 10. listopada 1942. U Mosorski bataljon došao 21. listopada 1942. Prekomandiran 10. svibnja 1943. u 1. dalmatinsku brigadu, u kojoj je ranjen 30. listopada 1944. u borbi kod Vrpolja, Šibenik.

ANČIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen u općini Sinj.

ANDRIĆ Mate JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. Mravince, Split, radnik. Hrvat. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. godine. Poginuo 30. rujna 1943. kod Trogira, kao borac Trogirskog PO.

ANDRIĆ Andrije VLADE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1912. Mravince, Split, radnik. Hrvat. U Mosorsku četvu došao 13. veljače 1943. i 2. ožujka vraćen na teren. Umro 1979. godine.

ANDRIĆ Petra ŽIVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 22. 3. 1924. Mravince, Split, bravar u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1942. godine. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 18. travnja 1943. na Veležu, kao borac 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ANDELIĆ Nikole IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. Trogir. U Mosorski PO došao rujna 1943. i rasformiranjem Odreda u studenom 1944. ušao u sastav 20. divizije. Umro 1980. godine.

ANĐELIĆ Bartula MILKA, borac Mosorske čete (II MPO). Rođena 26. 4. 1923, Vela Luka, Korčula. U Mosorsku četvu došla 6. lipnja 1942. i sa njom ušla u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

ANDELINOVIC Danka VUK, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1922. Zagreb. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine, a zatim u 3. prekomorsku brigadu.

ANIČIĆ Ivana JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 9. 1909, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 8. listopada 1943. Prekomandiran početkom 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u Tušnici, Duvno 1944. godine.

ANICIC Josipa VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 1925. u Trogiru, dak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 4. veljače 1945. u bolnici na Hvaru.

ANTERIĆ Bože ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1920. u Trogiru. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943, a zatim upućen u 1 dalmatinsku brigadu.

ANTIČEVIĆ Mate ANTE, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 7. 9. 1926, Dugi Rat, Omiš, dak, Hrvat. U Mosorski PO došao 5. kolovoza 1944. Prekomandiran listopada 1944. u Komandu mjesta Omiš. Umro 1981.

ANTIJEVIĆ JOZO, borac Mosorskog bataljona (Đanin). Nestao 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ANTIŠIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. bataljona 4. proleterske brigade.

ANTISIĆ Petra JERKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. Prekomandiran u studenom 1942. u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1970.

ANTONINI Ante ANTE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1913, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim u 12. dalmatinsku brigadu.

ANZULOVIC Vicka JURKO. borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Jelsa, Hvar. Došao 6. rujna 1943. u Mosorsku leteću četvu, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do studenog 1943. kada je upućen u 11. dalmatinsku brigadu.

ARMAND A Jure MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski PO Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u kolovozu 1944. kod Gračaca.

ARMANDA Mate MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 5. 1921, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Krajem listopada 1943. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ARMANDA Grge STIPE, vodnik 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 12. 1913, Hrvace, Sinj, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO došao iz Biokovsko-neretvanskog PO 14. prosinca 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 7. svibnja 1944. u borbi kod Vinova.

ARMANDA Šimuna TADIJA, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 1913. u Koprivnu, Split. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 14. listopada 1944. u borbi za Duvno.

ARTIC Josipa FILIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao mitraljezac u -3. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

ARTIĆ Joze MARIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1920, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radila za NOP na terenu Tugare. Bila je član inicijativnog odbora AFZ Tugare „ studenom 1941. U Mosorski bataljon stupila u listopadu 1942. i 12. studenog ušla sa bataljonom u sastav 3. dalmatinske brigade.

ARTIĆ Joze MARIN, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda u studenom 1944. upućen u KNOJ.

ARTIĆ Joze MILICA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1923, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla listopada 1942. i u studenom ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula lipnja 1943. na Zelengori kao bolničarka 2. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ARTIĆ Ivana NIKOLA, vodnik u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1919. Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ. Stupio listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 16. srpnja 1943. u borbi kod Grabovca, Omiš kao vodnik Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ARŽIĆ Ante SREČKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1924. u Splitu, dak, Hrvat. U Omišku grupu stupio 11. rujna 1943. Zarobljen 15. rujna 1943. kod Zadvarja i strijeljan od Nijemaca.

ASANOVIĆ Jakova NIKOLA-NIKSA, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 11. 1922. u Splitu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943.

ATIJAŠ Salamona LEON, borac Mosorskog PO. Rođen 1908. u Sarajevu, službenik, Jevrej. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943, a zatim prekomandiran u Vrlički PO i 20. dalmatinsku diviziju.

BABIĆ VJERA, bolničarka 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

BACCI Vicka EDUARD, vodni delegat 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 8. 1927. u Vranjicu, Split dak, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 27. veljače 1943. u Mosorski bataljon a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 12. rujna 1944. u borbi kod Srpskog klanca Grračac

BACE Mije MAKSIMILJAN-MILIC, rođen 12. 12. 1914. u Pakoštanima, Zadar, student, član KPJ 1932. Predratni revolucionar, španski borac i jedan od organizatora ustanka i partizanskih jedinica u Dalmaciji 17. veljače 1942. iz Štaba Dinarskog NOPO došao u Jesenice kod Omiša u cilju ispomoći u formiranju I mosorskog PO. U borbi ispred pećine iznad Jesenica 21. veljače 1942. teško ranjen i ilegalno prebačen u Split na liječenje. Po ozdravljenju nastavio je s radom na organiziranju partizanskih jedinica u Dalmaciji. Od travnja 1942. je operativni oficir i kratko vrijeme politkomesar Štaba 4. operativne zone, a zatim nastavlja sa obavljanjem nizom visokih vojnih dužnosti. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen 24. srpnja 1953.

BACIĆ Jure CVITKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1904. u Benkovcu, Zadar. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1978.

BACIĆ Grge VLADIMIR, vodnik 2. voda 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 4. 1923. u Splitu, bravar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. Početkom listopada 1944. u sastavu 2. čete 3. bataljona ilegalno ušao u Split i krajem istog mjeseca prekomandiran u Narodnu miliciju.

BAG AT Marka MATE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1903, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Prekomandiran u Štab 8. korpusa, umro.

BAGATIN Martina ANTE-JUGOSLAV-JUGO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 4. 9. 1921, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 10. rujna 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 3. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

BAJAMA Stipe BRANKO, desetar u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1925, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

BAJAMA Stipe NEDJELJKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 12. 1926, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. godine. Poginuo u studenom 1944. u borbi kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

BAJAMIĆ Bože IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 6. 1914, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. listopada 1944 i krajem tog mjeseca prekomandiran u Dinarski PO. Umro 1981.

BAJAMIĆ Ivana PETAR, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1910, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 4. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

BAJČIĆ Nikole JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1907, Drniš, radnik. U Mosorski vod stupio 1942. i rujna ušao u sastav 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 1. proleterskoj brigadi.

BAJČIĆ Frane BRANIMIR-BRANKO, zamjenik komandira čete u Mosorskom PO. Rođen 9. 10. 1914, Zadvarje, Omiš, bojadisar, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno je uključen u NOP. Od veljače 1943. je u Mosorskom partizanskom bataljonu. a zatim i u Mosorskom PO Poginuo 31. siječnja 1944. kod Drinova na Biokovu kao zamjenik komandira odsječne grupe boraca 2. bataljona Mosorskog PO.

BAJČIĆ Mate DRAGUTIN-DRAGO, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 17. 7. 1921, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ 1945. Od siječnja 1943. je aktivni učesnik NOP. Bio je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Sestanovac. U Mosorski PO stupio srpnja 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

BAJČIĆ Stipe IVAN-IVANKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 1. 1916, Zadvarje, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ 1944. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u srpnju 1944. upućen u Općinski NOO Omiš.

BAJČIĆ Nikole IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 2. 1928, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. srpnja 1943. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade. Umro 1979.

BAJČIĆ-BILIĆ Ivana MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 1926, Zadvarje, Omiš, domaćica, Hrvat. Bila je prvi sekretar aktiva SKOJ-a u Zadvarju od 1942 do odlaska u NOV. U Mosorski PO stupila 1944.

BAJČIĆ Jure MATE »Matrljan«, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Zečevica, Omiš, radnik, Hrvat. U NOB od 15. veljače 1942. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. diviziju. Umro 1984.

BAJČIĆ Jakova MIJO, borac Mosorske partizanske čete (II MPO). Rođen 16. 4. 1926, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četv stupio 14. lipnja 1942. i sa njom 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

BAJČIĆ Joze MILJENKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 21. 9. 1926. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u prvoj polovini 1943. i u rujnu ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

BAJČIĆ Jakova MIRKO, zamjenik komandira 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 10. 1921. u Šestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od kolovoza 1943. Poginuo 27. travnja 1945. na Velikoj Učki, kao vodnik voda 2. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

BAJČIĆ Ivana NEDJELJKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Ercegovcima, Sinj.

BAJČIĆ Jakova SREČKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 7. 1923. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. kolovoza 1944. i po rasformiranju Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BAJČIĆ Ante TOMO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1921, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 24. kolovoza 1943. u Krajišku četv, a zatim i u Mosorski PO. Zarobljen od ustaša 31. siječnja 1944. na Biokovu kao borac u odsječnoj grupi 2. bataljona Mosorskog PO. Umro 1956.

BAJČIĆ Ivana VINKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1912. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od 1942. do odlaska u NOV bio je član NOO Zečevica. U Mosorski PO došao iz Biokovsko-neretvanskog PO.

BAJČIĆ Ivana ZLATAN, desetar 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922. u Zadvarju, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Do odlaska u NOV agitator i rukovodilac prikupljanja oružja i opreme za NOV u Zadvarju. Stupio krajem 1942. u Mosorsku četv a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je početkom rujna ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo početkom 1945. u borbi na Širokom Brijegu, Mostar u 9. dalmatinskoj diviziji.

BAKOTA Jure ANTE »Gajo«, borac 1 mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1918. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. godine. Poginuo 15. ožujka 1942. u borbi sa Talijanima kod Sitanjskih staja kod Sitna Gornjeg, Split. Prvi poginuli borac I mosorskog PO.

BAKOTA Jerka MATE, borac u I mosorskom PO. Rođen 21. 10. 1919. u Podstrani, Split, student medicine, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1941. i jedan od organizatora ustanka u Podstrani. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Ponovno stupio u NOV i bio u 16'. omladinskoj brigadi, 17. udarnoj brigadi, 28. i 40. diviziji — upravnik bolnice. Ranjen rujna 1943. kod Ludbrega.

BAKOTA Jure VJERA, bolničarka 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 11. 7. 1925. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Stupila siječnja 1943. u Mosorski bataljon (Ljubićev) a zatim i u Mosorski PO u kojem se nalazila do polovine studenog 1944. kada je upućena u 9. dalmatinsku brigadu. Umrta 9. travnja 1948. u Podstrani od posljedica rata.

BAKOTIĆ Filicija ANTON, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1898. u Kaštel Gomilici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1921. Organizirano radio za NOP od 1941. Bio je sekretar partijske ćelije mjesta i član MK KPH za Kaštela 1941. U Mosorski bataljon stupio 10. listopada 1942. Umro 1. svibnja 1945. u Kaštel Gomilici od posljedica rata.

BAKOTIN MARIN, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Za vrijeme 6. ofenzive ranjen na Mosoru i početkom siječnja 1944. upućen na liječenje u bolnicu.

BAKOVIĆ Ivana PETAR, desetar u 2. vodu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 2. 1927, Murvica, Supetar, o. Brač, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 8. srpnja 1943. i u prvoj polovini listopada 1943. prekomandiran u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen u veljači 1944. kod Milešine.

BAKULA Marina NIKOLA, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 9. 1926, Roško Polje, Duvno, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Štab Grupe PO.

BALABAN Sime PETAR-PERO, komandant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 5. 1921, Titov Drvar, radnik, Srbin, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U NOB od 1941. U Mosorski PO došao polovinom rujna 1943. iz oficirske škole VS NOVJ. 7. siječnja 1944. teško ranjen u borbi kod Divovića, Unešić i 17. istog mjeseca upućen na liječenje u Italiju. Nakon ozdravljenja bio je pri Štabu !I. korpusa. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BALIĆ Jure ANDRIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Dugopolju, Split, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo ožujka 1943. u 4. ofenzivi kod s. Rakitno kao borac 3. dalmatinske brigade.

BALIC Mije ANĐELKO «-Miško», pomoćnik politkomesara 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 3. 1915. u Podašpilju, Omiš. zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Partijsko-politički i terenski radnik od studenog 1941. Do odlaska u NOV bio je rukovodilac »Crvene pomoći«, Član udarne borbene grupe, tajnik prvog NOO i sekretar partijske ćelije u Podašpilju, te član Općinskog i Kotarskog NOO — Omiš. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944, a zatim je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BALIĆ Tadije ANTE, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 1925. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio ožujka 1943, a zatim vraćen zbog bolesti u seosku stražu.

BALIĆ Ivana BOZO, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 23.8. 1904. Dugopolje, Split, tvornički radnik, Hrvat. Došao početkom srpnja 1942. u Mosorski leteći vod, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran krajem 1943. u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1982.

BALIĆ Bože IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1930, Dugopolje, Split.

BALIĆ Mate IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 26. 4. 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1944. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. i u siječnju 1943. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 15. travnja 1943. u borbi kod Goražda.

BALIĆ Bartula NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1929, Dugopolje, Split Umro 1978.

BALIC Mate PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Poginuo 1943. na Mosoru.

BALIC Mije PETAR »Musa«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 22. 3. 1917, Podašpilje, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Stupio prosinca 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio do kolovoza 1943. kada je prešao u sastav 10. dalmatinske brigade. Ranjen 1942. kod Klisa i 1944. na Hvaru.

BALIĆ Mate STJEPAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 8. 7. 1923, Slatine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku leteću četvu stupio 24. kolovoza 1943. Poginuo 18. prosinca 1943. kod Livna kao borac 1. baze Komande vazduhoplovstva.

BALIĆ Tadije STIPE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 10. 1921, Podašpilje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 20. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

BALIĆ Ivana ŠPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1925, Dugopolje, Split. Umro 1973.

BAN Ante ANTE, komandant 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 10. 1920, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Član KPJ 1943. Stupio 18. veljače 1943. u Mosorsku leteću četvu, a zatim u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. ušao u sastav artiljerijskog divizionu 26. dalmatinske divizije.

BAN Ilije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944.

BAN FRANE, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. Za vrijeme 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 13. studenog 1943. upućen na liječenje u bolnicu.

BAN Ante IVAN, desetar 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3. 1926, Bisko, Sinj, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO došao 23. travnja 1944. Početkom listopada 1944. u sastavu 2. čete 3. bataljona ilegalno ušao u Split, a zatim ostao u sastavu Komande grada. Ranjen 10. rujna 1944. u borbi kod Lugar-nice na Mosoru.

BAN Ante JOZO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 9. 1920, Krušvar, Sinj, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO došao 30. svibnja 1944. Prekomandiran polovinom kolovoza 1944. u 13. dalmatinsku brigadu. Ranjen u borbi na Gardunu, Trilj i na Širokom Brijegu, Mostar.

BAN Ivana JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Bisko, Sinj. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. Poginuo (dalji podaci nepoznati).

BAN-RADE Marina MARIJA, referent saniteta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 1. 1926, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U NOB stupila 23. travnja 1943. i rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. ušla u sastav 9. dalmatinske brigade.

BAN Mije STIPE, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 13. 9. 1915, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Umro 1974.

BAN Ante VINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Prvi predsjednik Mjesne organizacije USAOH-a 1943. do odlaska u NOV. U Mosorski PO došao lipnja 1944. i po njegovu rasformiranju ušao u sastav 2. dalmatinske brigade.

BANDALOVIĆ Ivana SRETEN, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 3. 1926. u Splitu. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943, a zatim upućen u Ratnu mornaricu.

BANIĆ Petra ANTE, borac I mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1922. u Podstrani, mehaničar. Hrvat, član KPJ 1941. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. Rasformiranjem odreda vraćen na teren, ali je 22/23. travnja uhapšen na putu za Podstranu, osuđen i odveden u logor u Italiju. Po kapitulaciji Italije aktivno i organizovano radi na terenu Podstrane i Donjo-poljičke općine.

BANIĆ Mate IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1913. u Podstrani, Split, zemljoradnik. Hrvat. U I mosorski PO stupio početkom travnja 1942. Rasformiranjem Odreda vraćen na teren gdje je nastavio aktivnim i organizovanim radom. Ponovo stupio u NOV 1944. u inženjerski bataljon 2. tenkovske divizije.

BANIĆ Martina JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 29. 1. 1922, Dolac Donii, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo 2. studenog 1944. na Oštroj glavici, Knin kao borac 3. bataljona 10. dalmatinske brigade.

BANIĆ Vice KRESiMIR-KRESO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u veljači 1944.

BANIĆ Stipe MATE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1924, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944. Poginuo 8. prosinca 1944. na Inkuši, Gračac, kao borac 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

BANIĆ Mate MILIVOJ, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1920. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 24. siječnja 1943. i sa glazbom iz Podstrane ušao u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije.

BANIĆ Martina MIRKO, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1913, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, U Mosorski PO stupio rujna 1944.

BANIĆ Marina ŠIMUN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 10. 1920. u Podstrani, Split, student, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. Prekomandiran 19. listopada 1944. u komandu Cetinskog područja.

BANIĆ Marina VINKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 8. 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943. i tokom ožujka vraćen na teren, gdje se uključio u rad omladinske i skojevske organizacije.

BANOVIĆ Ivana ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 8. 1923. u Koštanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Teško ranjen 10. rujna 1944. kod Lugarnice na Mosoru i upućen u bolnicu 20. dalmatinske divizije.

BANOVIĆ Joze IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 12. 1903, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 22. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odrada ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BANOVIĆ Joze JOZO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1922. Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 15. travnja 1944. godine. Poginuo 28. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Trilj, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO

BANOVIĆ Joze LUKA, borac-kurir Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 8. 8. 1919. u Docu Gornjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 8. veljače 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon iz kojeg je upućen u Komandu mjesta Omiš pri kojoj je bio vodnik, zamjenik i komandir čete. U rujnu 1943. je ponovo desetar u 1. četi 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona i u listopadu je prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu. Ranjen je kod Dicma, Sinj.

BANOVIĆ Petra MATE, desetar u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 2. 1921, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 28. veljače 1944. U borbi na Aržanu, Imotski 16. listopada zarobljen. Nakon toga u 9. brigadi 20. divizije.

BANOVIĆ Petra STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Poginuo 1944. kod Knina.

BANJE Marina ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 22. 8. 1921, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942. i polovinom listopada ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. U 2. dalmatinskoj brigadi bio je od 1944. godine politkomesar čete.

BANJE Ante BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 22. 6. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. čete 4. bataljona 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

BANJE Ante VLADO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 11. 12. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku čet došao 4. prosinca 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1973.

BARAĆ Ive SIMUN, borac Mosorskog PO. Rođen 31. 1. 1919, Bajagić, Sinj. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943.

BARBARIĆ Ante IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u studenom 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1943. kod s. Krstac, Jablanica kao borac 5. dalmatinske brigade.

BARBARIĆ Ivana IVAN, desetar 2. desetine 3. voda I mosorskog PO. Rođen 26. 5. 1911. u Zrnovnici, Split, zidar, Hrvat, član KPJ 1938. U NOB od početka ustanka. U I mosorski PO došao 10. ožujka 1942. U borbi na Mosoru 15. travnja

ranjen i upućen na liječenje. Svibnja 1943. bio je intendant Komande mjesta Poljica. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1981.

BARBARIĆ Antona JURE, borac I mosorskog PO. Rođen u Žrnovnici, Split, postolar, Hrvat. U I mosorski PO stupio 2tl. ožujka 1942. i njegovim privremenim raspustom upućen na teren. Umro.

BARBARIĆ Luke KLEMENT, borac 1. bataljona Mosorskog PO, Rođen 7. 11. 1926. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 15. rujna 1943. U Mosorski PO došao 8. listopada 1944. i u studenom 1944. upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

BARBARIĆ Ante MATE, borac I mosorskog PO. Rođen 19. 4. 1917, u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1940. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno uključen u NOP. U I mosorski PO stupio polovinom ožujka 1942, a nakon njegovog privremenog raspusta vraćen na teren. Ponovno stupio u Mosorski bataljon i početkom 1943. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen travnja 1944. pri forsiranju rijeke Ibar i u veljači 1945. u borbi kod Sida. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BARBARIĆ Spira MILKA »Čuklina«, borac Mosorskog bataljona, rođena 1922, Žrnovnica, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupila u siječnju 1943. i u veljači upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula lipnja 1943. na Vučevu, kao borac 3. dalmatinske brigade.

BARBARIĆ Spira MIRO, borac 3. voda I mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1920. u Žrnovnici, Split, građevinski radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ 1943. U NOB od početka ustanka. U I mosorski PO stupio 15. ožujka 1942. i njegovim rasformiranjem vraćen na teren. Ponovno stupio polovinom lipnja 1942. u Mosorsku partizansku četvu (II MPO) i s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjodalmatinskog PO, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjen u 5. ofenzivi na Barama. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BARBARIĆ Marina PETAR »Cigo«, borac I mosorskog PO. Rođen 6. 10. 1914, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO stupio 10. ožujka 1942. i njegovim rasformiranjem upućen na teren. Ponovno stupio u Mosorski PO 13. rujna 1943. i bio borac 1. čete 3. bataljona sve do 2. listopada 1944. kada je prekomandiran u Stab 8. korpusa.

BARBARIĆ Spira VINKO, komandir 1. voda I mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1919, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ 1939. i član MK SKOJ-a Žrnovnica. Fartijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Bio je član MK KPH Žrnovnica 1941. i učesnik u pripremi formiranja I mosorskog PO. Stupio 20. ožujka 1942. u I mosorski PO i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Od 20. svibnja 1944. je ponovo u Mosorskom PO politkomesar 3. čete 1. bataljona i 25. listopada prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen kod Podgrađa i na Širokom Brijegu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BARBIĆ Marina BRUNO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 6. rujna 1943. U studenom 1943. prekomandiran u 1. dalmatinsku brigadu.

BARIC Marka DRAGOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Tugare, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

BARIC Frane IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. lipnja 1943. u borbi na Donjim Barama, Sutjeska, kao borac 2. dalmatinske brigade.

BARIC Luke LUKA, politkomesar čete u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 11. 10. 1919, Komiža, Vis, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1941, a u NOVJ od ožujka 1942. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 16. srpnja 1943, kada je zbog teškog ranjavanja u oko upućen na liječenje. Poginuo 23. listopada 1944. kod Hrvača Sinj, kao politkomesar Komande mjesta Sinj.

BARIC Josipa LJUBICA, borac Mosorskog PO. Rođena 2. 1. 1919, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Umrla 1980.

BARIC Ivana MARIN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 9. 1912, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. srpnja 1944.

BARIČ Marka MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

BARIC MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Slivno, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao iz Pitava, Hvar 6. rujna 1943. u čijem se sastavu nalazio do studenog, kada je upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

BARIC Mate MILIVOJ, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922. u Podslrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942. a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 15. travnja 1945. u s. Gorjani kod Đa..ova.

BARIC Mate STANKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 17. 9. 1920, Klis, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorsku četu stupio 9. lipnja 1942, a zatim sa njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srenju Dalmaciju. Jmro 1984.

BARIC Ante VINKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 7. 12. 1920, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Do stupanja u NOVJ aktivno uključen u NOP na terenu Kose. U Mosorsku četu stupio početkom lipnja 1942. s kojom je polovicom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo — umro u veljači 1943. u bolnici kod Ostrošca od preloma kralježnice kao glazbar Klis-Kose u 3. diviziji.

BARISIĆ-DIZDAR Joze MARIJA, bolničarka 1. čete Mosorskog partizanskog bataljona (Ljubićev). Rođena 12. 9. 1927. u Solinu, Split, domaćica, Hrvat, član S.iOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došla iz Mosečkog PO siječnja 1943. u kojem se nalazila do rujna 1943. Ranjena od bombardiranja kod Muća.

BARISIC Lovre MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 3. 1928. u Solinu, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1943. Poginuo 1944.

BARISIC Jerka VELJKO »Gebac«, borac I mosorskog PO. Rođen 21. 7. 1921. u Omišu, elektromehaničar, Hrvat, član KPJ. Član je udarne grupe od 13. ožujka 1942. u oslobođenju I. L. Lavčevića iz Splitske bolnice. U drugoj polovini istog mjeseca došao u I mosorski PO, a zatim ušao u sastav bataljona »V. Zirojević«. Umro krajem veljače 1943. u 4. ofenzivi kod Jablanice, kao komandir čete bataljona »V. Zirojević« (bio je teški ranjenik u Centralnoj bolnici).

BARISIC Jerka ZVONKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 28. 8. 1910. u Zadru. U Omišku grupu došao 9. rujna 1943, a zatim u Komandu područja Split.

BAROJEVIC ĐENKO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 10. studenog upućen u bolnicu.

BARTULIC Tome PETAR, borac I mosorskog PO. Rođen 27. 6. 1914, Zmornica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Mosorsku partizansku četu iz koje je u studenom 1942. upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjen u studenom 1942. u borbi kod Livna.

BARTULIN Ante BENEDIKT, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 1. 1909, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

BARTULIN Stipe IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u studenom 1942. Prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

BARTULIN Stipe JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Sitno Donje, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

BARTULIN Ante LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 2. veljače 1945. na Širokom Brijegu, Mostar kao borac 3. čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

BARTULOVIC Ivana ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 1. 1920, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. rujna 1944. Poginuo u prosincu 1944. kod Padana, Knin, kao borac 3. dalmatinske brigade.

BARTULOVIC ANTE, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Gornjim Brelima, Makarska, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u drugoj polovini

1943. Poginuo 31. siječnja 1944. kod Drinova na Biokovu, kao borac odsječne grupe 2. bataljona Mosorskog PO.

BARTULOVIC Virgila MARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922, Blato na Cetini, Omiš, brodograđevni radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Leteću mosorsku četetu stupio u listopadu 1942. Poginuo 19. listopada 1943. u Blatu na Cetini (bio na liječenju kod kuće) kao borac Mosorskog PO.

BARTULOVIC Luke MATE, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 1927, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

BARTULOVIC Stipe MIRKO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 5. 1926, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i listopada 1944. ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

BARTULOVIC Joze NEDILJKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1925, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

BARTULOVIC Ivana VLADIMIR-VLADO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 15. listopada 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

BASIC Lovre ALEKSANDAR, borac minobacačkog odjeljenja Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1929. u Splitu. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

BASIC Joze ANA, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođena 1930, Gardun, Sinj. U NOB od 20. kolovoza 1943. Poginula u prosincu 1943. kod s. Voštane Gornje, Sinj u 10. dalmatinskoj brigadi.

BASIC Luke ANTE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 5. 1915, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. kolovoza 1944. Prekomandiran 20. listopada u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BASIC Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Umro.

BASIC Mije ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio krajem 1942. a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama kao borac 1. bataljona 2. dalmatinske brigade.

BASIC Ivana IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 5. 1924, Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. rujna 1944. Prekomandiran 21. studenog u OK KPH — Split.

BASIC Lovre IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom lipnja 1944. Poginuo u studenom 1944. u borbi na Kninu kao borac 20. dalmatinske divizije.

BASIC Stipe IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1980.

BASIC Joze JAKOV, puškomitraljezac 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 26. 4. 1924, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 20. lipnja 1943. i početkom rujna ušao u sastavu Prateće čete Cetinske brigade (10. dalmatinske brigade). Teško ranjen 1. listopada 1943. kod Doca Donjeg i upućen u bolnicu.

BASIC Jure JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 2. 3. 1925, Otok, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četetu stupio 6. travnja 1943. Poginuo 28. ožujka 1944. kao vodni delegat u Dinarskom PO.

BASIC Stjepana JURE, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1914, Prugovo, Split, drvodjelac, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1942. U Mosorsku četetu stupio travnja 1942. i sa njom 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. kod s. Rudine na Pivskoj planini u 5. crnogorskoj brigadi.

BASIC Jure MARIN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 7. 1912, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. ožujka 1944. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1984.

BASIC Luke MARKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1912, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. srpnja 1944. Poginuo 29. studenog 1944. kod Knina kao borac 3. bataljona 10. dalmatinske brigade.

BASIC Marina MARKO, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925, Dubrava, Omiš. U NOB od veljače 1943. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u prosin-u upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BASIC Stipe MARKO, vodnik 2. voda, 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1914, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. travnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

BASIC Martina MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Prekomandiran 8. listopada 1944. u 8. dalmatinsku brigadu. Umro 1978.

BASIC Miška MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. Stupio 20. kolovoza 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. U listopadu 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1977.

BASIC Jure MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio krajem 1942. a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao borac 1. bataljona 2. dalmatinske brigade.

BASIC Ante PAVAO, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 10. 1918, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio u studenom 1942. U Mosorski PO došao 24. travnja 1944. i rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. U toku NOR-a ranjen 2 puta i to kod Dicma, Sinj i u borbi na Kninu.

BASIC Ante STANKO, borac-puškomitraljezac u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 4. 1920, Donji Dolac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

BATARELO Nikole IVAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 3. 1928, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. lipnja 1944. i u njemu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u sastav 5. brigade KNOJ-a.

BATARELO Jakova MARKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1912, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. lipnja 1944. i u njemu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

BATOS Jerka BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Jelsa, Hvar, ribar, Hrvat. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943, a zatim prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1973.

BATURINA Ivana JAKA, borac Mosorskog PO. Rođena 10. 8. 1924, Nisko, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Poginula početkom studenog 1943. na brdu Perun, Žrnovnica, Spiit u 1. bataljonu Mosorskog PO.

BAUČIĆ Marijana DUJE, puškomitraljezac u 3. vodu I mosorskog PO. Rođen 1922, Omiš, mesar, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Mosorski leteći vod i 27 rujna 1942. upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (u Centralnoj bolnici), kao borac 3. dalmatinske brigade.

BAUCIĆ Ivana DUŠICA, borac-kurir Leteće mosorske čete. Rođena 23. 5. 1912, Borak, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radila kao član Odbora AFŽ — Omiš. U Mosorsku čet, došla 6. siječnja 1943. Umrta.

BAUCIĆ Josipa ERFIND-RINO, borac I mosorskog PO. Rođen 1910. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1943. U I mosorski PO stupio 15. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u 1. udarni mosorski bataljon i kao komandir čete s bataljonom u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo polovinom lipnja 1943. kod Miljevine kao komandir čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

BAUCIĆ Pija IVAN “Cindrić”, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925. u Omišu, đak, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo krajem 1943. kod Duvna kao vodni delegat u 3. dalmatinskoj brigadi.

BAUCIĆ Stipe IVKA, bolničarka u bolnici Odreda. Rođena 5. 5. 1921. u Omišu, radnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od lipnja 1941. Do stupanja u NOV bila je sekretar grupe SKOJ-a u Omišu. U bolnicu stupila 24. prosinca 1942, zatim bolničarka u Mosorskom bataljonu i rujna 1943. referent saniteta Omiške grupe udarnih bataljona. Ranjena rujna 1943. kod Podgrada i upućena na liječenje u bolnicu Vis i Grammo — Italija.

BAUCIC Ivana JAKISA »Brko«, komandant Mosorskog PO. Rođen 1. 11. 1917. u Omišu, brijač, Hrvat, predratni član KPJ. U NOB od 20. srpnja 1941. Stupio početkom ožujka 1942. u I mosorski PO u kojem se kao puškomitraljezac nalazio do 19. travnja kada je Odred privremeno raspušten. 13. ožujka rukovodio je udarnom grupom u oslobodenju I. L. Lavčevića iz Splitske bolnice. U ponovnom formiranju Mosorske čete (II MPO) postavljen je za zamjenika komandira čete i s istom 20. lipnja ušao u sastav Srednjedalmatinskog NOPO. Od rujna 1942. je u 1. dalmatinskoj brigadi. U kolovozu 1943. došao iz 2. dalmatinske brigade za komandanta Omiške grupe udarnih bataljona, a zatim za zamjenika i komandanta Mosorskog PO. Rujna 1944. prekomandiran je na dužnost zamjenika komandanta Grupe PO za srednju Dalmaciju i pri kraju rata u STT Trst. Umro 1980. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BAUCIC Ivana JAKOV-JAKIŠA, borac-potkivač u intendanturi Štaba Mosor-PO. Rođen 1. 5. 1914. u Omišu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i u listopadu upućen u Omiš.

BAUCIC Mate JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1924. u Omišu, kondukter, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četetu došao u studenom 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (u Centralnoj bolnici VŠ) kao borac 2. dalmatinske brigade.

BAUCIC Mate LUKA, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922. u Omišu, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četetu stupio početkom 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade (umro u Centralnoj bolnici).

BAUCIC-VUČETIC Ivana MARIJA, borac-krojačica u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1914. u Omišu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. pila 10. rujna 1944. i 25. listopada upućena u Omiš.

BAUCIC Ante MIRO, vodnik u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1922. u Omišu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 20. lipnja 1943. i 1944. upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

BAUCIC-GRUBISIC Ivana NANA-NADA, borac-krojačica u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođena u Omišu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 10. rujna 1944. i 25. listopada upućena u Omiš. Umrla.

BAUCIC Petra OLGA, borac Mosorskog PO. Rođena u Omišu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. U borbi kod Zvečanja ranjena i 18. rujna 1943, upućena u bolnicu. Umrla.

BAUCIC Ivana RIMOSLAV-TONI, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1892, u Omišu, zidar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama kao borac 2. dalmatinske brigade.

BAUCIC Ivana TONKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1904. u Omišu, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Umro.

BAUK Joze MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943. a zatim sa bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bolnici na Neretvi kao komandir čete u 3. dalmatinskoj brigadi.

BAUK Stipe MATE, desetar u Mosorskom bataljonu. Rođen u Lokvi-Rogoznici, Omiš. U Mostarski bataljon stupio 2. ožujka 1943. Poginuo 1943, u logoru u Zemunu.

BAVCEVIC-ZIVKOVIC Filipa MILENA, bolničarka u 2. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 26. 3. 1921, Gornje Selo, Šolta, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 12. kolovoza 1943. Prekomandirana u listopadu 1944. u ronilačku četetu Ratne mornarice. Ranjena u travnju 1944. u borbi kod Blata na Cetini, Omiš.

BAŽDARIĆ Štipana MILAN, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 18. 8. 1908. u Zemuniku, Zadar, Hrvat. U NOB od polovine rujna 1943. Poginuo 19. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš kao borac Omiške grupe udarnih bataljona.

BECIC Ivana ANĐELKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 28. 7. 1924, Srinjine, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u studenom 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo pri oslobodenju Bara od četnika u 1. bokeljskoj brigadi.

BECIC Mate ANTE, zamjenik komandira 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 1. 1924, Srinjine, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Prvi put stupio 3. rujna 1942. u Mosorski leteći vod i 10. listopada upućen na raspored u Štab 4. operativne zone.

BEČIĆ Roka GRGO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1913, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943, a zatim u 20.dalmatinsku diviziju.

BECIC Ante JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 12. 4. 1920, Srinjine, Split, pekar, Hrvat, član KPJ. U NOB od početka ustanka. Došao kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod i 10. listopada upućen na raspored u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjen u 4. i 5. ofenzivi na Crnom vrhu i Treskavici i travnja 1944. na Ulogu kod Trebinja. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1982.

BECIC Dušana LJUBO, borac-puškomitraljezac u 2. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 8. 1923, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran 10.siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 1944. kod Muća.

BEČIĆ Fabijana MARIN, komandir čete 1. bataljona Mosorskog PO, rođen 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 28. ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a rujna 1943. i u Mosorski PO. Poginuo 12. listopada 1944. u borbi kod s. Kljaci, Drniš u 2. bataljonu 3. dalmatinske brigade.

BECIC Marka MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Srinjine, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

BEČIĆ Ivana ROKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio rujna 1942. u Mosorsku četu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 24. ožujka 1943. kod Jablanice, u 3. dalmatinskoj brigadi.

BECIĆ Bartula ZDENKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1924, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom svibnja 1943. i u kolovozu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju. Poginuo 24. rujna 1943. kod Vrbe, Muć kao borac 2. čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

BEČIĆ Dušana ZVONKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Srinjinama, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u ožujku 1943. Poginuo (podaci nepoznati).

BEGO Stipe LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Poginuo 1943. u 4. ili 5. ofenzivi.

BEGO Stipe NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Poginuo 1943. u 4. ili 5. ofenzivi.

BEJO Blaža BLAŽ, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 11. 1908, Radošić, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943.

BELAJIĆ-JIIRIC Bože JAKICA, borac Mosorskog PO. Rođena 1915, Obrovac, Sinj, domaćica, Hrvatica. U NOB-u stupila 1942. Poginula na Mosoru (dalji podaci nepoznati).

BELAMARIĆ Josipa SERDO, borac Moßorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922. u Šibeniku, električar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ u toku NOB. U NOB od prosinca 1942. U Mosorski bataljon stupio je u prvoj polovini 1943. i početkom rujna ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 7. veljače 1945. u borbi na Širokom Brijegu, Mostar, kao politkomesar čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

BELIĆ Ivana JURE-JURKO, borac-puškomitraljezac, u 3. četi 3. bataljona Mosorskog PO, Rođen 30. 10. 1923, Jelsa, Hvar, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio 29. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. U studenom prekomandiran u mornaričku pješadiju 4. pomorskog obalskog sektora.

BELIĆ Luke MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Jelsa, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 29. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. U studenom 1943. prekomandiran u 11. dalmatinsku brigadu. Ranjen u srpnju 1944, te upućen u bolnicu Grumo (Italija).

BELOTI Josipa ZDRAVKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1913. Omiš, činovnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942. i istog mjeseca s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO.

BENIC-HRBOHOR ANKA, borac u 3. bataljonu Mosorskog PO. Domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Za vrijeme 6. ofenzive ranjena na Mosoru i 17. listopada 1943. upućena u bolnicu.

BENZON Petra IVO, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1913. Metković. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i krajem studenog 1943. prekomandiran u Viški PO.

BENZON Joze IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1923, Vranjic, Split. U NOB-u stupio u veljači 1942, a u Mosorski PO došao rujna 1943.

BENZON Andrije SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1924. Vranjic, Split.

BEOVIĆ Mate ANTE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 1. 1920, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 21. lipnja 1944, i vraćen u 3. dalmatinsku brigadu.

BEOVIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Gata, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

BEOVIĆ Ivana JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

BEOVIĆ Mate MIRKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četv došao 10. listopada 1942, a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo ožujka 1944, Dolac Donji, Omiš, kao borac Mosorskog PO.

BEOVIĆ Petra MIRKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Sutivanu, Brač. Stupio siječnja 1943. u Leteću mosorsku četv, a zatim i u Mosorski bataljon.

BEOVIĆ Mate TADIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Gata Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942, i « studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. kod Nevesinja, kao borac 3. dalmatinske brigade.

BERVALDI Ante ELENA, borac Mosorskog PO. Rođena G. 9. 1925, Zadar, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila rujna 1943. i u listopadu upućena na teren na području Koštanje—Zvečanja, Livno i Glamoč.

BESLIĆ Marka CIRO, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1925. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od prosinca 1942. Poginuo 24. ožujka 1944. u prepadu na Blato na Cetini, Omiš, gdje je i pokopan kao desetar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

BESLIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. Nestao u lipnju 1944. iz MPO.

BESLIĆ Ivana JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1942. i nestao iz sela Ugljani, Sinj.

BESLIĆ Tome MIJO borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1944. Nestao 13. lipnja 1944. s Kočinjeg brda, Dugopolje.

BETTINI-KRSTULOVIC Ante MARIJA, borac-kuhar u Štabu 1. bataljona Mosorski PO stupio 1944. Nestao u lipnju 1944. iz MPO.

PO stupila 15. lipnja 1944. Prekomandirana listopada 1944. u 4. dalmatinsku (split-sku) brigadu.

BEZIĆ Ante VINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 12. 1906, Grohote, Šolta, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 25. veljače 1944. na Biokovu.

BEZMALINOVIĆ Nikole JAKSA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 11. 1. 1921, Nerežišće, Brač. Stupio kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon.

BIGAVA Petra MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 9. 1917, Crivac, Split, obalni radnik, Hrvat. U NOB-u stupio u veljači 1943. Poginuo u studenom 1943. na Perunu, Zmornica, Split, kao borac 2. bataljona Mosorskog PO.

BILAN Ante JUGOSLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 12. 1912, Split, privatni činovnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo 26. rujna 1943. kod Klisa, kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

BILANDZIĆ Martina CIRO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1918. Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BILANDZIĆ Petra IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1985.

BILANDŽIĆ IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Umro.

BILANDŽIĆ Vice JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio rujna 1943.

BILANDŽIĆ Strujišin JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1943. Umro 1984.

BILANDŽIĆ MARJAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 29. listopada 1943. upućen u bolnicu, a zatim ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro.

BILANDŽIĆ Petra NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. Poginuo 25. travnja 1945. kod Ilirski Bistrice kao borac 3. bataljona 10. dalmatinske brigade.

BILANOVIĆ Ivana BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Duče, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

BILANOVIĆ Filipa IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Duče. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943. i sa bataljonom upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Vraćen na raspolaganje MNOO Duče.

BILANOVIĆ Ante MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Duče, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. siječnja 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. na Neretvi kao borac 2. dalmatinske brigade.

BILANOVIĆ Ivana VINKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Duče, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. siječnja 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. na Neretvi kao borac 2. dalmatinske brigade.

BILIĆ-VUKOSA Ivana MARIJA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 13. 10. 1922, Selca, Bogomolje, Hvar, Hrvatica, domaćica. U Mosorski PO stupila polovinom lipnja 1944. U borbi kod Hrvača, Sinj 31. srpnja 1944. teže ranjena i upućena u bolnicu 20. dalmatinske divizije.

BILIĆ-BAŠIĆ Ante AIŠA, sekretar u Štabu 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 8. 4. 1925, u Splitu, dalt, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO — krojačku radionicu, stupila rujna 1943. i u listopadu 1944. ušla u sastav 3. dalmatinske brigade.

BILIĆ Mije JAKOV, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Glavicama, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreča, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

BILIĆ Stjepana PETAR-PERO, borac Mosorskog PO. Rođen 29. 6. 1923. u Kaštel Gomilici, Split. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943, a zatim u Svilajsko-mosečki PO i 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1985.

BILIĆ Ante VJEKOSLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1907. u Šibeniku. Došao 8. kolovoza 1943. u Mosorski PO i krajem ožujka 1944. upućen u 4. pomorski obalni sektor.

BILOŠ Josipa MATE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1925, Poljica, Imotski. U Mosorski PO stupio 13. listopada 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

BIRČIĆ Stjepana JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914. u Grabovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u prvoj polovini 1943. Poginuo krajem 1944. kod Krila-Jesenice, Omiš.

BLAGAJIĆ Petra BLAZENKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 2. 1922, Donje Selo, Šolta. U Mosorsku četu stupio 23. kolovoza 1943. iz Biokovskog PO, a zatim u 10. dalmatinsku brigadu.

BLAJIĆ Marka ANTE »Sokrat«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio u prosincu 1942, a zatim upućen na raspored u Štab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače 1943. upućen u 4. NOU brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci.

BLAJIĆ Ivana JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1918. u Krušvaru, Sinj. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. i njegovim rasformiranjem upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

BLAJIĆ Joze JOZO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1909. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942. i 12.

studenog sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. dalmatinske brigade.

BLAJIĆ Joze MATE, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1904. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio polovinom lipnja 1942. i sa njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 25. lipnja 1942. na Kozjaku, Knin, kao borac 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

BLAJIĆ Grge NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1906. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

BLAJIĆ Andrije ŠTIPAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1908. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio listopada 1944. Umro.

BLASKOVIĆ Tome JORDAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1898. u Splitu, parketar, Hrvat. Stupio krajem 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci.

BLAZEVIĆ Simuna JERKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1906. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio početkom listopada 1942. i kao glazbar upućen 10. listopada na raspored u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

BLAZEVIĆ Vicka LJUBOMIR, borac 3. voda I mosorskog PO. Rođen 13. 8. 1919. u Stobreću, Split, radnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 7. travnja 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Ponovno stupio u studenom 1942. u Mosorsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Nakon toga je u sastavu 10. hercegovačke brigade.

BLAZEVIĆ Ante MILAN-MILJENKO, borac I mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1916. u Stobreću, Split, klesar, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 7. travnja 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Ponovo stupio u Mosorski PO i upućen u 13. proletersku brigadu.

BLAZEVIĆ Mate MILAN-MILE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 29. 9. 1922. u Zrnovnici, Split, vodoinstalater, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorski vod stupio 9. rujna 1942. i 7. listopada upućen kao glazbar u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

BLAZEVIĆ Frane MIRKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1923, Stobreć, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1979.

BLAZEVIĆ Marina PETAR, borac I mosorskog PO. Rođen 10. 2. 1924, Stobreć, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 7. travnja 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio početkom studenog u Leteću mosorsku četvu, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

BOBAN Josipa ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Klis, Split. Umro 1980.

BOBAN Ante ANTE, kuhar u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen u Klisu, Split.

BOBAN Stjepana GRGO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 17. 9. 1908, Solin, Split, radnik, Hrvat, član KPJ prije rata. U NOB-u stupio rujna 1941. U Mosorsku četu stupio 1942, a zatim u 1. i 2. dalmatinskoj brigadi. Bio je intendant bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1983

BOBAN Marka JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 4. 1907, Prugovo, Split, brodogradilišni radnik-kovač, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 11. studenog 1943. kod Dubaca, Omiš, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

BOBAN Jerka MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Solin, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u veljači 1944. Umro od posljedica ranjavanja 7. veljače 1944. u bolnici na Visu, kao borac 10. dalmatinske brigade.

BOBAN SILVESTAR, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Zidar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943.

BOČINA-KRAGIĆ Ivana IVKA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 2. 11. 1922. domaćica. Hrvatica. Stupila kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon, sa kojim je u studenom 1942. ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjena 1943. u bici na Sutjesci.

BOČINA-MARDEŠIĆ Ante MARICA, zamjenik referenta saniteta 3. bataljona u Mosorskom PO. Rođena 23. 3. 1927, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 3. lipnja 1944, a zatim upućena u sastav 9. dalmatinske brigade.

BOČINA Josipa NIKOLA, borac 1. voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 3. 1920, Lečevica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. s dužnosti člana NOO Lečevica. Prekomandiran krajem studenog u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1943. u nadiranju Nijemaca ka Splitu.

BOČINA Ante STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1925, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim upućen u 4. POS.

BODLOVIC Simuna STJEPAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Bol, Brač, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo 25. rujna 1943. kod Dubrave, Omiš.

BOGDAN Jakova DINKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 1. 1927, Zrnovnica, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 7. kolovoza 1944. Krajem listopada prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu.

BOGDAN Pavla JOZO, borac 3. čete, 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 8. 1913, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. lipnja 1944.

BOGDAN Andrije MILAN »Tarin«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću morskou četuu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 13. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. bataljona 5. crnogorske brigade.

BOGDAN Andrije PAVE »Tarin«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a žalim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. kod Ziopolja, Duvno kao borac 2. čete 4. bataljona 5. dalmatinske brigade.

BOGDANIĆ Fabijana NIKOLA, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917, Stari Grad, Hvar. U NOB od lipnja 1943. Polovinom kolovoza 1943. stupio u Omišku grupu udarnih bataljona. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

BOGETIĆ Petra JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Srednje Selo, Šolta, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

BOJANIĆ Štipana ANTE, politkomesar 3. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1909, Vrisnik, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1929. U NOB-u stupio 1941. Došao travnja 1943. u Mosorski bataljon CPO, a zatim i u Omišku grupu udarnih bataljona u čijem se sastavu nalazio do 10. listopada 1943. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BOJANIĆ Marina RATO, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do polovine listopada kada je upućen u 13. dalmatinsku brigadu.

BOJANIĆ Nikole VJEKOSLAV, borac-vodnik Mosorskog i Cetinskog PO. Rođen 1915, Pitve, Hvar, zemljoradnik. U NOB-u stupio srpnja 1943. i u rujnu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Poginuo-umro od tifusa u prosincu 1943. u Korpusnoj bolnici na Čelebiću.

BOJČIĆ Ivana ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 15. 3. 1927, Knin. U Mosorski vod stupio 8. kolovoza 1942, a zatim u 3. sandžačku brigadu.

BONACIN Ivana ANTON, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 14. 4. 1908, Kaštel Sućurac, Split, radnik tvornice cementa, Hrvat, član KPJ 1935. i organizator ustanka u Kaštel Sućurcu. U NOB-u stupio 1942. U Mosorski bataljon došao srpnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

BONAĆI Davida BOŽO, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 10. 1925. u Čakovcu, đak. Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom 1943. godine. Poginuo 3. listopada 1944. kod Pavića mosta — Podgrađe, Omiš.

BONAĆI Bože VILKO, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 8. 12. 1905, Split. U Mosorski PO stupio kolovoza 1943. i zbog oboljenja u listopadu upućen u bolnicu na Vis. Po ozdravljenju postao komandant, a zatim politkomesar inženjerijskog bataljona 26. dalmatinske divizije.

BONAĆIĆ Pavla BARTUL, borac-ekonom u Mosorskom PO. Rođen 30. 6. 1908, Sućuraj, Hvar. U Mosorskom PO se nalazio od 9. rujna do polovine listopada 1943, a zatim upućen u 4. POS.

BONDI-ELAZAR Salamona IDA, borac Mosorskog PO. Rođena 9. 5. 1912. u Doboju, učiteljica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. i u decembru upućena u prekomorsku brigadu Gravina. Umrla 1985.

BONOMI Vicka VESO, borac 2. voda 3. čete 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 7. 1928. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. U svibnju 1944. prekomandiran u Stab 8. korpusa. Ranjen 8. veljače 1944. u borbi kod Doca Donjeg, Omiš. Umro 1983.

BORIĆ ACO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

BORKOVIĆ Vlade IVAN-IVO »Madar«, borac Mosorskog bataljona (Dänin).

Rođen 17. 4. 1927. u Sinju, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 6. lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

BOROVIC OLGA, borac Mosorskog PO. Rođena u Splitu. U Mosorski PO stupila rujna 1943. U januaru 1944. upućena u bolnicu.

BOROVIC ANTE-TONČI, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Za vrijeme 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 11. studenog 1943. upućen u bolnicu.

BOROZAN Marka IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 4. 1924. u Splitu.

U Mosorski PO stupio 1943, a zatim prekomandiran u 11. dalmatinsku brigadu.

BOSANČIĆ Jozе BOZIDAR-BOŽO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Dugopolju, Split. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. Nestao 13. lipnja 1944. kod Dugopolja.

BOSANČIĆ Marka GRGO «Grše», vodnik 2. voda 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 20. 8. 1908. u Dugopolju, Split, radnik, Hrvat. U NOB od 20. srpnja 1942. U Mosorski bataljon došao 16. veljače 1943. Prekomandiran rujna 1943. u 3. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjavan pet puta. Umro 1985.

BOSANČIĆ Ivana JOSIP »Lake«, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 11. 1913. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. svibnja 1944. Umro 3. kolovoza 1944. u bolnici 20. divizije na Vrđovu od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 26. srpnja 1944. u borbi kod Hrvača, Sinj kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

BOSANČIĆ Bože PETAR, komandant 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1920. u Dugopolju, Split, zemljoradnik. Hrvat, član KPJ. U NOB od 6. veljače 1941. U Mosorski PO došao iz 6. ličke divizije 10. listopada 1943. Prekomandiran 15. srpnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. U toku NOR-a ranjavan 4 puta (Lapac, Dinara, Dubrava, Aržano).

BOSANČIĆ Jure SPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Umro 1983.

BOSKOVIĆ Luke ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 8. 1907. u Zrnovnici, Split. Bio je borac Mosorskog PO.

BOŠKOVIĆ Nikole ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao 7. listopada 1942. a zatim upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo 1943. u toku 4. ofenzive na Maklenu kao borac 2. proleterske brigade.

BOŠNJAK Martina BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 4. 1918, Dicmo, Sinj, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943.

BOTIĆ Ante DUŠAN, borac 1. voda Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1929, Krušvar, Sinj, učenik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i 17. rujna upućen u KNOJ.

BOTIĆ Ivana IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944.

BOTIĆ Jozе IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1910, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. Umro 1981.

BOŽIĆ Ivana ANTE, borac-kurir Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1927, Cvrljevo,

Split, brodogradilišni naučnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. na Mosoru u toku 6. ofenzive, kao borac Mosorskog PO.

BOŽIĆ Mate ANTE, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1928. Zvečanje, Omiš. Stupio 20. srpnja 1943. u Mosorsku leteću čet, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 3. lipnja 1944. u Stab 9. dalmatinske divizije. U toku NOR-a ranjen 1943. kod Biska i na Pavića mostu, Omiš.

BOŽIĆ Stipe ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO došao 18. svibnja 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Teže ranjen rujna 1944. kod Kotlenica, Split. Umro 1966.

BOŽIĆ Mate FRANO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1909, Split. U Mosorski PO stupio u prosincu 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

BOŽIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. kod Kalinovika kao borac 2. dalmatinske brigade.

BOŽIĆ Mate MARIN-MARKICA, borac-konjovodac, pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 1930, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u Mosorski PO 10. svibnja 1944. i u njegovom se sastavu nalazi do rasformiranja. Umro 1948.

BOŽIĆ Nikole MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Strijeljan u drugoj polovini 1943. u logoru u Beogradu (zarobljen lipnja 1943. u bici na Sutjesci).

BOŽIĆ Mije MARKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 10. 10. 1920. u Pisku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio u Leteću mosorsku četu na jesen 1942, a zatim u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo početkom lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao puškomitraljezac u 2. dalmatinskoj brigadi.

BOŽIĆ Ante MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon došao 10. siječnja 1943. Poginuo u veljači 1945. kod Širokog Brijega, Mostar kao zamjenik politkomesara čete u 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi.

BOŽIĆ Mate MILENKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 12. 1912, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 17. svibnja 1944. i prekomandiran 20. rujna u 9. dalmatinsku diviziju.

BOŽIĆ Petra RUŽA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1926, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Stupila 21. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade.

BOŽIĆ Mate SLAVKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Zvečanje, Omiš, kovač, Hrvat, kandidat KPJ 1941. U Mosorski bataljon stupio 21. listopada 1942, a zatim ušao u sastav Mosorskog bataljona (Ljubićev). Ranjen u studenom 1942. kod Gata. Umro 1980.

BOŽIĆ Mate VICKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1910, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i polovinom studenog upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

BOŽIĆ Nikole VLADO, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 1929, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. U Mosorski PO stupio početkom lipnja 1944. a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

BOŽIKOVIĆ Ante ANTE «Tončilo», borac Mosorskog bataljona. Rođen 21. 6. 1928. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ 1943. Iako maloljetan, uključen u NOP 1941. Prikupljao je oružje i opremu za NOV i bio kurir na terenu. Od druge polovine 1942. povremeno boravio u mosorskim partizanskim jedinicama. Od veljače 1943. je u sastavu Mosorskog bataljona s kojim odlazi u sastav 5. dalmatinske brigade iz koje je ožujka 1943. vraćen na teren. Od 12. srpnja 1944. do demobilizacije je pri Komandi mjesta Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BOŽIKOVIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim s bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo polovinom 1943. na Miljevini kao borac 3. dalmatinske brigade.

BOŽIKOVIĆ Mate ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 25. 11. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. KPJ 1943. U Mosorsku čet, stupio 1. siječnja 1943, a zatim u Mosorski bataljon, sa kojim je početkom veljače 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Srpnja 1943. upućen na liječenje na Majevicu, a zatim ušao u sastav 17. majevičke brigade. Umro 1968.

BOŽIKOVIĆ Petra ANTE »Sipa«, borac I mosorskog PO. Rođen 12. 8. 1908, Podstarana, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 11. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen je na teren. Ponovno je lipnja 1942. stupio u Mosorski leteći vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. U toku NOR-a nekoliko puta ranjavan, te je ostao teški RVI. Umro 1980.

BOŽIKOVIĆ Jure BOGOMIL, borac Mosorskog bataljona. Rođen 21. 1. 1928, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao desetar u 2. dalmatinskoj brigadi.

BOŽIKOVIĆ Marina DANKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 9. 5. 1920, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 13. veljače 1943. a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

BOŽIKOVIĆ Petra FABIJAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 1928, Podstrana, Split, zemljoradnik-ribar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 3. čete Mosorskog bataljona, Cetinskog PO.

BOŽIKOVIĆ Mate LUKA, borac mosorskog bataljona. Rođen 17.10.1923, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja kod Tjentišta u bici na Sutjesci u Centralnoj bolnici.

BOŽIKOVIĆ Marina MILAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 20. 6. 1925, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade.

BOŽIKOVIĆ Ante MLADEN, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1926. u Podstrani, Split, učitelj, Hrvat, član SKOJ-a. Rujna 1942. stupio u Leteći mosorski vod ali je nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren gdje je bio član udarne grupe i član Općinskog komiteta SKOJ-a Donja Poljica. Ponovo stupio 18. kolovoza 1944. u Mosorski PO, a zatim upućen na učiteljski kurs. Poginuo 1. siječnja 1945. na putu Omiš—Kraljevac, vraćajući se kući na dužnost.

BOŽIKOVIĆ Mate NEDILJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 4. 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju.

BOŽIN Frane MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Kaštel Sućurac, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 29. listopada kada je upućen u bolnicu na otoke. Poginuo (ostali podaci nepoznati).

BOŽINOVIĆ JOSIP, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Podstranje, Imotski. U Mosorski vod stupio početkom rujna 1942. i 27. istog mjeseca prekomandiran u Štab 4. operativne zone.

BOZULIĆ DARKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943.

BRADARIĆ Petra ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1909, Nova Sela, Ugljane, Sinj, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1973

BRADARIĆ-KOSČAK ANTICA, vodni delegat u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 13. 7. 1927, Podselse, Vis, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupila rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazila do polovine studenog 1944. kada je upućena u 9. dalmatinsku brigadu. Lakše ranjena krajem 1944. u borbi na Kninu.

BRADARIĆ Jakova FILIP, borac Mosorske čete. Rođen 1926, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 2. srpnja 1942. Poginuo 1944. u borbi kod Bosanskog Grahova.

BRADARIĆ Andre IVAN, vodnik 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1923, Ugljane, Sinj. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944.

BRADARIĆ Ivana IVAN-IVANKO »Kužina« borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Nova Sela, Sinj, kuhar, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao u prvoj polovini ožujka 1942. i u njegovu sastavu se nalazio do 19. travnja 1942. Poginuo rujna 1944. kod Vukova klanca, Dubrovnik, kao politkomesar čete u 1. dalmatinskoj brigadi.

BRADARIĆ Jure IVAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 5. 1924, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 2. 5.1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1954.

BRADARIĆ Štipana IVAN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 192(1, Nova Sela, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 8. veljače 1943. Poginuo 1943.

BRADARIĆ Luke MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 1944. Umro 1981.

BRADARIĆ Ivana MARKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1911, Nova Sela, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio 8. veljače 1943. Poginuo svibnja 1943. u Bosni, kao borac 2. dalmatinske brigade.

BRADARIĆ Pavla MARKO, desetar 3. čete Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 16. 3. 1924, Nova Sela, Sinj, zemljoradnik, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 8. veljače 1943. Prekomandiran 16. ožujka 1943. u Mosečki PO. Ranjen svibnja 1943. u borbi kod Zelova. Sinj.

BRADARIĆ Jure MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 9. 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. Poginuo 24. listopada 1944. kod Sinja kao borac 3. bataljona 8. dalmatinske brigade.

BRADARIĆ Šimuna MATE, vodnik u Mosorskom PO. Rođen 1911, Nova Sela, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 2. srpnja 1942. godine u Mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski PO.

BRAINOVIĆ VINKA, bolničarka 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 4. 10. 1927, Marina, Trogir, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. Prekomandirana u 9. diviziju.

BRAJIĆ Ivana ANTE, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 1922, Gata, Omiš, student, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radi na terenu Gata. Poginuo 10. studenog 1943. na Slimenu, Omiš, kao komandir 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

BRAJIĆ Blaža JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

BRAJIĆIĆ Stipe DRAGUTIN, borac Mosorske čete. Rođen 10. 9. 1911, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u Mosorsku četvu 3. siječnja 1943. i polovinom istog mjeseca upućen s glazbom iz Podstrane u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije.

BRAJIĆIĆ Ive FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 24. 1. 1924, Podstrana, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorsku četvu stupio 11. veljače 1943.

BRAJIĆIĆ Luke FERDINAND, borac Leteće mosorske čete. Rođen 30. 5. 1924, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 11. veljače 1943, a zatim prekomandiran u 5. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a lakše ranjavan nekoliko puta.

BRAJIĆIĆ Ivana MATE, borac I mosorskog PO. Rođen 8. 8. 1914, u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 6. kolovoza 1941. U I mosorski PO stupio početkom travnja 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Ponovo stupio 16. rujna 1942. u Mosorsku partizansku četvu i ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. Umro 1983.

BRAJIĆIĆ Stipe VLADIMIR-VLADE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 21. 2. 1918. u Podstrani, Split, pekar, Hrvat. Stupio 16. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorsku četvu, a potom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo ožujka 1943. kod Jablanice kao intendant prištapske jedinice 9. dalmatinske divizije.

BRAJKOVIĆ Gruje MIRKO, operativni oficir 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 1. 1919, Stolac, student, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1944.

BRALIĆ Nikole STIPE »Stipić«, borac Mosorskog bataljona (Damn.). Rođen 26. 3. 1927, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 28. svibnja 1943. i krajem srpnja upućen za kurira štaba Cetinskog PO.

BRALIĆ Simuna STIPE »Stipić-«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Klis-Kosa, Split, postolar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio početkom 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Bio je borac u 1. proleterskoj brigadi. Ranjen 25. rujna 1943. u Dalmaciji. Uvnro.

BRAOVIĆ Ante JAKOV, borac pri ambulanti Štaba Mosorskog PO. Rođen 17. 7. 1909, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 10. dalmatinske brigade.

BRAOVIĆ Ivana JAKOV, borac Prateće čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 3. 1900, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 4. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1955.

BRAOVIC Grge SIMUN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO Rođen 21. 9. 1911, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BRAŠKIĆ Ante ANTE-TONCI, borac Leteće mosorske čete. Rođen 31. 3. 1926, Gornje Selo, Šolta, Split, postolar, Hrvat, član SKOJ-a. U Leteću mosorsku četu stupio na jesen 1942, a zatim upućen u dalmatinske brigade. Poginuo 1942. (ostali podaci nepoznati).

BRASKIĆ PETAR-PERO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine.

BRASKIN Lovre TOMA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Mravince, Split. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943, a zatim upućen na raspored u 5. dalmatinsku brigadu.

BRATIĆ Augustina MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U NOB od 1942. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1943. kod Nevesinja, kao kurir u 9. dalmatinskoj diviziji.

BRATIĆ Filipa PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (u Centralnoj bolnici VŠ) kao vodnik 9. dalmatinske divizije.

BRATIM Joze MIJO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1919. u Sitnu Gornjem, Split, radnik, Hrvat. IJ Mosorski vod stupio 23. kolovoza 1942. i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

BRATIM Joze NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

BREŠAN MARIN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine.

BRITVIĆ Šimuna ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1915, Nevidane, Pašman, Zadar, trgovački pomoćnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio je 9. rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. između Jesenica i Gata, Omiš u Mosorskom PO.

BRKIĆ JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen u Dicmu, Sinj, zemljoradnik. U Mosorski PO stupio rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen u borbi na Mosoru i 11. studenog 1943. upućen u bolnicu.

BRKIĆ Luke MATE, komandant bataljona u MPO. Rođen 1923. Dicmo, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 25. ožujka 1944. na Prčevici, Dolac Donji, Omiš, kao komandant 2. bataljona Mosorskog PO.

BRKLJAČA-MATKOVIĆ Ivana VINKA, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođena 2. 1. 1924, Split. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Prekomandirana u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjena 26. listopada 1944. u borbi kod Kovača, Duvno.

BRNIĆEVIĆ Mate FILIP, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 30. 10. 1925, Dugi Rat, Omiš, đak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, u rujnu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1976.

BRNIĆEVIĆ Ivana MILENKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Dugi Rat, Omiš, zemljoradnik, Hrvat član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. kod Rakitna, Neretva, kao borac 5. dalmatinske brigade.

BRNIĆEVIĆ Ante PAVE, borac I mosorskog PO. Rođen 11. 5. 1913, Krilo-Jeserice, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ 1938. Predratni revolucionar, prvoborac i jedan od organizatora ustanka. U I mosorski PO došao u veljači 1942. i zbog teškog ranjavanja 21. 2. 1942. ispred pećine kod Jesenica, upućen na liječenje u ilegalnost. Ubijen krajem svibnja 1942. u vinogradu u Jesenicama, Omiš.

BRONZATTI Oberdan DIONISIO, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. listopada 1908, Travani, Verona, radnik, Talijan. U Mosorski PO došao 25. siječnja 1944.

BRSTILO Stipe ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

BRSTILO Stipe MARKO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 3. 1923, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 2. svibnja 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen 14. travnja 1945. u borbi kod Gospića.

BRZOVIĆ Jozef FILIP, borac-brijač pri Štabu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 4. 1914, Svinišće, Omiš, brijač, Hrvat. Stupio 28. srpnja 1943. u Mosorski oataljon (Danin), a zatim i u Mosorski PO. Nakon rasformiranja Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

BRZOVIĆ Jure IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BRZOVIĆ Ivana JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

BRZOVIĆ Mije MARKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Svinišću Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao je u veljači 1943. Poginuo 1943. kod Lovreća, Imotski.

BRZOVIĆ Ante NIKOLA, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 6.

1911, Svinišće, Omiš, pekar, Hrvat. U Mosorski PO stupio je 11. rujna 1943. i sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO, a zatim pri Štabu 20. dalmatinske divizije.

BRZOVIĆ Mije SREČKO, borac Mosorskog bataljona (Danin). Rođen 1926. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u svibnju 1943. Poginuo lipnja 1943. kod Grabovca, Omiš, kao borac Mosorskog bataljona Cetinskog FO.

BUBIĆ Ante FRANE »Francuska«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1926, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Do stupanja u NOVJ aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Kose. U Mosorski vod stupio 18. srpnja 1942. a zatim upućen u Stab 4. operativne zone. Od rujna 1942. je glazbar Klis-Kose u 1. dalmatinskoj brigadi. Poginuo u studenom 1944. u borbi na Kninu kao komandir čete u 1. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

BUBIĆ Jerka MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Klisu, Split. U Mosorski PO stupio 1942, a 1943. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen rujna 1943. u borbi na Mosoru. Umro. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BUBIĆ Ante STANKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 3. 1918. u Klisu, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 2. lipnja 1944. Rasformiranjem Odreda upućen na raspored u Stab 4. armije.

BUBIĆ Mate VLADIMIR »Vovo«, zamjenik politkomesara Cetinskog PO. Rođen 21. 3. 1916. u Klisu, Split, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivno uključen u NOP od početka ustanka i radio na terenu Solinsko-kliškog bazena. Iz Okružnog komiteta KPH za srednju Dalmaciju upućen travnja 1943. u Cetinski PO iz kojeg je kolovoza ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, zatim i u 3. dalmatinsku brigadu. Od 1944. je organizacioni sekretar Okružnog komiteta KPH za srednju Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BUČAN Ante ANKA, polit, rukovodilac radionice i ambulante na Mosoru. Rođena 28. 7. 1916, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1942. Od početka ustanka do dolaska u NOVJ aktivno i organizovano uključena u NOP. Bila je član prvog akcionog odbora NOP-a 1941. Mravince. U radionicu došla siječnja 1943, ali je nakon kraćeg zadržavanja ponovo vraćena na teren. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BUČAN Spira BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Mravince, Split, bravar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

BUČAN Jure IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1912, Mravince, Split, kovač, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 5. crnogorske brigade.

BUČAN Vicka IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Mravince, Split, student, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

BUĆAN Ante JOSIP-JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1902, Mravince, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOVJ aktivno i organizirano radio za NOP u Mravincima. Bio je član prvog akcionog odbora NOP 1941. i predsjednik NOO Mravince. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943. Poginuo kao borac prištapskih jedinica 1. dalmatinske brigade (nije preživio 30. lipnja 1943).

BUĆAN Ivana LEON, desetar u 2. vodu 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 7. 1927, Mravince, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1943. i u 1944. prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu.

BUĆAN Ante MATE, borac-puškomitraljezac u Mosorskom bataljonu. Rođen 1916, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. i zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro 1975.

BUĆAN Grge PAVE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Mravince, Split, tokar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo travnja 1943. kod Faziagića Kule, Gacko, kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

BUĆAN Spira SMILJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 12. 1926, Mravince, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom siječnja 1943, a zatim u Biokoyski PO.

BUJ Josipa SRECKO, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 5.1915, Primošten, Šibenik, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim ušao u sastav Biokovsko-neretvanskog PO.

BULAT Bože MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Bisko, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. Umro.

BULIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 12. 4. 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943. i 20. istog mjeseca ušao u sastav 1. dalmatinske brigade.

BULIĆ Mate ANTE «Soma», borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

BULIĆ Mate ANTE »Ban«, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 1. 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. Poginuo 3. prosinca 1944. kod Knina kao borac 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Fabijana DUJE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Tugare, Omiš. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Josipa FILE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1920, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Stupila rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u studenom ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula 13. lipnja 1943. u s. Miljevina, kao bolničarka u 2. dalmatinskoj brigadi.

BULIĆ Josipa IVAN »Bula«, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 9. 1919. u Splitu, brodski strojar, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1941. Zbog ilegalnog rada hapšen i zatvaran od Talijana u Splitu i Zadru. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Poginuo 26. rujna 1943. kod Zmornice.

BULIĆ Josipa IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio svibnja 1944. Poginuo 2. prosinca 1944, kod Knina, kao borac u 20. dalmatinskoj diviziji.

BULIĆ Mate IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1950.

BULIĆ Mate IVO, zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 10. 1906, Supetar, Brač, Hrvat. Član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Početkom prosinca 1943. prekomandiran u II POS.

BULIĆ JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Vranjicu, Split. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo listopada 1943. na Perunu, Zrnovnica, Split, kao borac 1. bataljona Mosorskog PO.

BULIĆ Petra JOSIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1943. u Crnoj Gori, kao borac 3. dalmatinske brigade.

BULIĆ Mate JOZO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Mate LUKA, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1921, Tugare, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Jozе MARIJA, borac-kurir pri Štabu Mosorskog PO. Rođena 20. 6. 1924, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 10. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušla u sastav 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Ivana MARIN »Bešker«, borac Mosorskog PO. Rođen 1905, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio ožujka 1944. Umro.

BULIĆ Jakova MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1943. kod Nikšića, kao borac 1. dalmatinske brigade.

BULIĆ Jakova NEDILJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944.

BULIĆ NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen u Ogorju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo 19. prosinca 1943. kod Vrbe, Muć, Split kao borac 2. bataljona Mosorskog PO.

BULIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

BULIĆ Marka PETAR-PERO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 4. 1926, Stobreč, Split, zlatar, Hrvat. U Mosorsku četu stupio u drugoj polovini 1942. i upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Od listopada 1944. je u 2. dalmatinskoj brigadi.

BULIĆ Ivana SLAVKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 2. 1907, Tugare, Omiš, obučar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. kolovoza 1944. Poginuo 3. prosinca 1944. kod Knina kao borac 20. dalmatinske divizije.

BULIĆ Jozе SPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943. i zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

BULIĆ Josipa VLADO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 9. 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

BULJ ZORKA, borac-kurir u Pratećoj četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1905, Solin, Split, trgovkinja, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943, i rasformiranjem Odreda ušla u sastav 20. dalmatinske divizije. Umrlo.

BULJEVIĆ Stipe DANE »Musa-«, vodnik u Mosorskom PO. Rođen 1917, Lokva-Rogoznica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Poginuo 1945. kod Lovreća.

BULJEVIĆ Nikole JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 10. 1912. u Omišu postolar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. listopada 1944. i 28. istog mjeseca zbog nesposobnosti (gluhonijem) vraćen na teren i radio za NOP u postolarskoj radionici.

BULJEVIĆ Nikole KRUNOSLAV, borac I mosorskog PO. Rođen 1914, Omiš, kipar, Hrvat, član KPJ od 1941. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda uhapšen 21/22. travnja i odveden u logor. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BULJEVIĆ Mate dr LJUBO, borac-liječnik I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 24. 9. 1913. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, liječnik, Hrvat, član KPJ i predratni revolucionar. Stupio 1. listopada 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon iz kojeg je upućen na dužnost referenta saniteta Grupe odreda za srednju Dalmaciju. Poginuo u veljači 1943. u selu Stipanici, Livno kao referent saniteta 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa). Sahrnjen u Duvnu.

BULJEVIĆ Stipe LJUBO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1917. u Omišu, stolar, Hrvat, član KPJ prije rata. Do odlaska u NOV, aktivno radi kao partijsko-politički radnik. Bio je predratni sekretar mjesne organizacije SKOJ-a u Omišu. U Mosorsku četu stupio polovinom 1942, a zatim ušao u sastav Srednjedalmatinskog NO partizanskog odreda. Poginuo 1943. kod Livna.

BULJEVIĆ Ante NIKOLA, borac-mitraljezac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 6. 1923, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolo-

voza 1944. Početkom listopada 1944. sa 2. čestom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada.

BURA Marko LJUBO, borac-puškmitraljezac u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 21. 2. 1925. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u listopadu upućen u Bračku flotilu.

BURIĆ Mije ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 6. 1927, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944, a zatim prekomandiran u Dinarski PO.

BURIĆ Štipana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BURIĆ Ivana FILIP, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1924. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 1943. Umro 1945.

BURIĆ Ivana IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1917. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. Poginuo u studenom 1944. u borbi kod Knina kao borac 10. dalmatinske brigade.

BURIĆ Štipana JOSIP, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1907, Srijane, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ i jedan od organizatora ustanka u Srijanima. Bio je prvi predsjednik NOO Srijane od listopada 1942. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u Štab 8. korpusa. Umro.

BURIĆ Bartula KÁRLO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 4. 11. 1926. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao kolovoza 1942. U sastavu 12. dalmatinske brigade bio je 1944. godine. Ranjen 1944, u borbi na Vidovoj gori, Brač.

BURIĆ-PEKAS Vice MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 8. 11. 1916, Gradina, Šibenik, domaćica, Hrvat. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim upućena u 11. dalmatinsku brigadu.

BURIĆ Ante MARIJAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 8. 1924. ju Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

BURIĆ Mihovila MIHOVIL-Miće, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Zadru, slastičar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Sinja (Jabuka — Cačvina).

BURIĆ Nikole ŽARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, u Splitu, đak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 25. prosinca 1943. kod Maovica, Vrlika, kao puškmitraljezac 3. bataljona Mosorskog PO.

BURIĆ Luke 2ELJKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 21. 4. 1923, u Splitu. U Mosorski bataljon došao travnja 1943, a zatim u Štab 8. korpusa.

BURILOVIĆ Jakova IVAN, borac Mosorskog PO.

BUSATTO Karla ANTE, rukovodilac SKOJ-a u Štabu Mosorskog PO. Rođen 10. 11. 1921, u Dugom Ratu, Omiš, student, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1. siječnja 1942. U Mosorski PO došao 25. rujna 1943. Prekomandiran 16. rujna 1944. u Štab Grupe srednjedalmatinskih PO.

BUŠIĆ Ilije JERKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 4. 1909, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. rujna 1944.

BUŠKAIN Ivana MATE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 12. 1912, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO.

BUŠKAIN Jure MIJO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka. Bio je član NOO Smolonje. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

BUŠKAIN Ivana PETAR, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 1. 1911, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je prvi predsjednik NOO u Čišli 1942. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. i njegovim rasformiranjem upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1982.

BUTINA Hertina ANKA-VERA, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 18. 4. 1926. u Splitu, đak, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943. Poginula 1. studenog 1943. kod Grabovca, Omiš.

BUZOLIC Marka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1926. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1942. Strijeljan od Nijemaca 14. studenog 1943. u Trsteniku, Split.

BUZOV Marina FILE, bolničarka 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 19. 5. 1922, Gornje Selo, Šolta, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 20. prosinca 1943. Prekomandirana 20. srpnja 1944. u Svilajsko-mosečkđ PO.

BUZOV Joze ILIJA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. Prekomandiran 11. studenog 1943. u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro 1985.

BUZOV Marka IVAN, zamjenik politkomesara 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 12. 1916, Mirlović Polje, Drniš, radnik, član KPJ. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Prekomandiran 13. svibnja 1944. U Svilajsko-mosečki PO.

BUZANČIĆ Ilije IVAN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 11. 1911. u Lečevici, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u studenom prekomandovan u avio-bazu VŠ NOVJ — Ldvno.

BUŽANČIĆ ZVONKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i upućen 17. studenog 1943. u bolnicu.

CAKTAŠ Bože IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1926, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat U Mosorski bataljon došao 2. listopada 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1. listopada 1943. u Crnoj Gori, kao borac 5. crnogorske brigade.

CAKTAS Mate IVAN »Jovica«, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 3. 11. 1930, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od 1942. do stupanja u NOV kurir na terenu Dugopolja i mosorskim partizanskim jedinicama. Iz Mosorskog PO rujna 1943. otišao za kurira u Stab 10. dalmatinske brigade. Umro 1952.

CAKTAŠ Filipa MARKO, borac 3. čete 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 12. 1920, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1943. U borbi na Trilju 15. rujna teže ranjen i upućen u bolnicu NOV na Vrdovu.

CAKTAŠ Marka VINKA, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1926, Dugopolje, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila početkom 1943. Nestala 26. ožujka 1944. kod s. Poda, Sinj.

CALICI di Vincenzo SEBASTI, bolničar u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1922, Catania, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO došao 1. lipnja 1943. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

CALOGIERA di Luigi MARIO, liječnik-upravnik ambulante i šef saniteta Mosorskog PO. Rođen 10. 5. 1915, Rijeka, liječnik, Talijan. U Mosorski PO došao rujna 1943. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav bolnice 20. dalmatinske divizije. Umro 1952.

CAR Augustina ALEKSANDAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 10. 8. 1920, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro 8. rujna 1944. u logoru Mathausen, (zarobljen lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade).

CAR Marina ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1915, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četū došao početkom studenog 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao kuhar u 3. bataljonu 3. dalmatinske brigade.

CAR Marina ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 6. 1. 1919, Podstrana, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorsku četū stupio 11. veljače 1943.

CAR Augustina BRUNO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 3. 1923, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četū stupio 11. veljače 1943, a zatim u 9. i 26. dalmatinsku diviziju.

CAR Petra DANKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 2. 2. 1924, Podstrana, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorsku četū došao 15. siječnja 1943. i nakon kratkog zadržavanja s glazbom iz Podstrane upućen u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Umro 11. svibnja 1943. od tifusa u zatvoru u Sarajevu, (zarobljen u ožujku 1943. u 4. ofenzivi).

CAR Marina IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1925, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četū stupio 24. siječnja 1943, a zatim upućen u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije.

CAR Petra MILOŠ, borac Mosorske čete. Rođen 23. 2. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četū došao 24. siječnja 1943, i nakon kraćeg

zadržavanja upućen s glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Poginuo u siječnju 1945. na Sremskom frontu kao politkomesar čete.

CARIĆ Jakova JAKOV »Jakić«, borac pri Štabu 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922, Vrisnik, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 29. listopada upućen u bolnicu. Umro 1945.

CARIĆ Jakova MARIN, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1908, Svirče, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. U Omišku grupu stupio 10. lokovoza 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 13. rujna 1943.

CATTINI GIUSEPPE, borac Mosorskog PO. Rođen u Reggio Emilia, Italija, radnik, Talijan. U Mosorski PO došao u listopadu 1943. Poginuo 18. veljače 1944. kod Srijana, Omiš kao borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

CECIĆ Marina UROS, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 7. 1922, Grohote, Šolta, obučar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Klisa, kao borac 1. dalmatinske brigade.

ČEGA Srečka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 11. 1911, Solin, Split, stolar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. i početkom siječnja 1944. upućen u bolnicu na Vis. Umro od posljedica ranjavanja 19. listopada 1945. u Ljubljani, kao borac 3. baterije 1. art. divizionu 26. dalmatinske divizije.

CETINČIĆ DOMIJAN, borac omladinske čete Mosorskog PO. Rođen u Kaštel Novom, Split. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Prekomandiran u 1. dalmatinsku brigadu.

CHESSA ANTONIO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1921, Pessade, Sardinia, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i prekomandiran krajem listopada u 9. dalmatinsku diviziju.

CIKOJEVIĆ Marka TONICA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 25. 11. 1923, Primošten, Šibenik, domaćica, Hrvatica U Mosorski bataljon stupila 7. srpnja 1943. i rujna 1943. upućena u 3. dalmatinsku brigadu. Umrta 1980.

CINOTTI Ivana NEVEN, vodni delegat 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1927, Dugi Rat, Omiš, dak. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

CLEMENTI AVIO, nišandžija na topu »Miško« u 2. bataljonu Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen u Rimu, Italija, talijanski oficir. U Omišku grupu stupio početkom rujna 1943. iz njemačkog logora u Sinju. 26. rujna ušao u sastav 1. proleterske brigade.

COCE Marina ANTE, borac voda za vezu Štaba Mosorskog PO. Rođen 3. 10. 1922, Trogir, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943.

COKARIĆ Marina ANDELKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Stobreč, Split, šofer, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 20. siječnja 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 30. travnja 1943, kod Kalinovika, kao borac 3. dalmatinske brigade.

COKARIĆ Sime ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 9. 1924. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. listopada 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

COKARIĆ Ante KAZIMIR, borac I mosorskog PO. Rođen 1915. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ. Do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. U rujnu 1942 ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

COKARIĆ Pave LOVRENKA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođena 1922. u Stobreću, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski vod stupila rujna 1942, a zatim upućena u sastav 1. dalmatinske brigade. Umrta 1984.

COKARIĆ Jakova LJUBOMIR, borac 7. voda I mosorskog PO. Rođen 27. 8. 1919. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno radio za NOP. U I mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren Ponovo stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim upućen na raspored u Stab 4. operativne zone. Ranjen 1944. kod Livna.

COKARIĆ Ante MARIN «Bilinić», borac 1 mosorskog PO. Rođen 1898. u Stobreću, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1938. i predratni revolucionar. Od po-

četka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. U 1 mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Od 1943. je ponovo na terenu gdje je bio član Općinskog NOO Donja Poljica. Poginuo 11. studenog 1944. prilikom čišćenja mina u Stobreću.

COKARIĆ Jakova TOMISLAV, borac I mosorskog PO. Rođen 1919. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ prije rata i član MK SKOJ-a Zrnovnica 1937. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u prvoj polovini 1942. u Leteći mosorski vod iz kojeg je upućen u Dinarski bataljon. Poginuo 1942. na Kozjaku kod Knina, kao vodnik u Dinarskom bataljonu.

CORRADO di Giovanni PASQUA, borac pri Stabu 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 12. 1919, Poganica, Acquilla, student, Talijan. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i krajem listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

COTIC Marina ŽELJKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1924, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

CRLJEN Petra BOŽO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Rudi, Sinj. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Poginuo krajem 1943. kod Hana, Sinj kao borac 1. bataljona 8. dalmatinske brigade.

CVIJETIĆ-FRADELIC ZORA, borac Mosorskog PO. Rođena 1926, Split. U Mosorski PO stupila rujna 1943.

CVITANIĆ Vjeke ČEDO »Jastreb«, borac u 3. vodu I mosorskog PO. Rođen 7. 6. 1920, Split, krojač, Hrvat, kandidat KPJ. U NOB-u stupio 28. veljače 1942. U 1 mosorski PO došao 16. ožujka 1942. iz Kozjačke leteće čete. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. U toku borbi I MPO na Mosoru, ranjen polovinom travnja 1942. Pored toga ranjen kod Segeta i na Jadovniku. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

CVITANOVIĆ Josipa JELKA, borac Mosorskog PO. Rođena 29. 7. 1927, Split U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. i u listopadu upućena u agit-prop, na Hvaru.

CVITANOVIĆ Ivana VALENTIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 4. 1. 1927, Trogir, đak mornaričke škole, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 2. siječnja 1943. Poginuo 14. travnja 1943. u logoru Zenica, kao borac 5. dalmatinske brigade.

CVITKOVIĆ Mate FRANE »Bariša«, vodnik Mosorske čete (II MPO). Rođen 16. 5. 1917, Korčula, drvodjelac u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. U NOB stupio u veljači 1942. U Mosorsku četvu došao svibnja 1942. i u lipnju sa četom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo ožujka 1943. na Tari, kao zamjenik komandira čete 3. bataljona 2. dalmatinske brigade (bio ranjenik pri radionici VS).

CVITKOVIĆ Mate MIRKO, borac Mosorske čete. Rođen 10. 11. 1918, Korčula, postolar, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1941. U Mosorsku četvu stupio 25. svibnja 1942. i početkom listopada ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Travnja 1944. upućen u 2. udarni korpus. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ČAGALJ Joze ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1975.

ČAGALJ Ante NEDJELJKO, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1922. u Kućima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom 1944. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš kao desetar 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

ČAGALJ Ante NIKOLA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 12. 1907, Kućice, Omiš, tvornički radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1955.

ČAGALJ Josipa PETAR, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1926, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. srpnja 1944. i prekomandiran 10. rujna u 9. dalmatinsku brigadu.

ČAGALJ Jozе SREČKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

CAKIĆ Nikole BRANKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 9. 2. 1928. u Splitu, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. i zbog ranjavanja krajem istog mjeseca pod Biokovom upućen u bolnicu na liječenje na o. Brač, a zatim raspoređen u bataljon »Jozе Bodlovića«.

CALETA Tome TOMISLAV-TOMO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 28. 5. 1915, Komiža, Vis, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 9. lipnja 1943. a zatim bio u sastavu 12. dalmatinske brigade.

CAVALA Ivana BOŽIDAR-BOZO, desetar u Letećoj mosorskoj četi. Rođen 29. 3. 1918. u Splitu, tapetar, Hrvat, član SKOJ-a 1936, KPJ od 1943. U NOB od svibnja 1942. Stupio kolovoza 1942. iz I bračkog NOPO u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorsku četу iz koje je u veljači 1943. ušao u sastav 5. crnogorske brigade. Ranjen svibnja 1943. u borbi kod Prozora.

ČAVCIĆ Jakova MARTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. Umro.

ČEČUK Ante ANTE-TONČI, borac-kurir pri Štabu Mosorskog PO, Rođen 16. 1. 1928, Borak, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio siječnja 1943. Stupio 20. srpnja 1943. u Leteću mosorsku četу, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 20. listopada 1944. u Bataljon za vezu 8. korpusa.

ČEČUK Marka ANTE-TONČI, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922, Borak, Omiš, konobar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četу došao 12. listopada 1942. a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. na Borovoj glavi kod Livna, kao borac 1. dalmatinske brigade.

ČEČUK Marka BRUNO, kurir pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 6. 9. 1924, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 7. srpnja 1943. u Mosorsku letеću četу, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1984.

ČEČUK Duje IVAN »Jugović«, borac I mosorskog PO. Rođen 1904, Borak, Omiš, obalni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1926, član KPJ. U NOB stupio 1941. i jedan od organizatora ustanka u Borku, Omiš. U I mosorski PO došao polovinom ožujka 1942. i njegovim rasformiranjem upućen na teren. U drugoj polovini 1942. ponovno stupio u Leteću mosorsku četу i u I udarni mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. ušao u 3. dalmatinsku brigadu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1976.

ČEČUK Marka IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 1916, Omiš, električar. Hrvat. Stupio polovinom lipnja 1943. u Mosorsku letеću četу, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do 1. siječnja 1944. kada je upućen u bolnicu.

ČEČUK Nikole MATE, komandir 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 11. 1924, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ od 1943. Stupio 15. veljače 1943. u Mosorski partizanski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

ČELAN Mate MATE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1910, Dugopolje, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat. U Omišku grupu došao 9. rujna 1943, a zatim upućen u 3 dalmatinsku brigadu. Poginuo 22. prosinca 1943. kod Glamoča, kao borac 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ČEPIĆ Andrije ANTE-ČEDO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922, Duće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1943. i rujna 1944. prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 3. čete 3. dalmatinske brigade.

ČEPIĆ Tadije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ČEPIĆ Tadije IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944, a zatim prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Umro.

ČEPIĆ Jozе MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Duće, Omiš. Do odlaska u NOV prvi predsjednik NOO Duće. (J Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ČEPIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944, a zatim prekomandiran u KNOJ.

ČERINA Ante ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine.

ČERINA Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro.

ČEVRA Bože MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim ušao u sastav 12. dalmatinske brigade.

ČIČIN-ŠAIN Srečka SREČKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1915, Vodice, Šibenik, činovnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Poginuo 20. studenog 1943. kod Zadvarja.

ČIKES Mije IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 8. 1923, Žeževica, Omiš, zemljoradnik. U NOB od 2. kolovoza 1943. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije

ČIKOTIĆ Ivana ČIRO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 6. 1920, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. travnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

ČIKOTIĆ Luke STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1912, Nova Sela, Sinj, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 8. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. kod Nevesinja u 9. dalmatinskoj diviziji.

ČIPČIĆ Jozse IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od svibnja 1942. U Mosorski PO stupio 15. ožujka 1944. Poginuo lipnja 1944. u borbi kod Vrlike

ČIPČIĆ Nikole JOZO, ekonom Leteće mosorske čete. Rođen 25. 2. 1911. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao lipnja 1943. u Leteću mosorsku čet u listopadu prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

ČIPČIĆ Josipa TOMISLAV-TOMA, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u sastav 20. dalmatinske divizije

ČIZMIĆ Filipa ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1927, Zadvarje, Omiš, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Od siječnja 1943. je učesnik NOP. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943, a zatim ušao u sastav Auto-bataljona Glavnog štaba Hrvatske.

ČIZMIĆ Ante ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1915, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim upućen u 9. diviziju. Umro 1975.

ČIZMIĆ Grge AUGUSTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ČIZMIĆ Ivana JAKOV, pekar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1922, Zadvarje, Omiš, pekar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. diviziju. Umro 1945.

ČIZMIĆ-JANIĆ Ivana KONSTANCIJA-KSENIJA »Seka«, bolničarka 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 17. 2. 1920. u Zadvarju, Omiš. domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1944. U Mosorski PO stupila 1944. i lipnja iste godine upućena na bolničarski kurs. U listopadu 1944. prekomandirana u 3. dalmatinsku brigadu.

ČIZMIĆ-POPOVIĆ Mirka MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 30. 7. 1924. u Zadvarju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski PO stupila 1943, a zatim vraćena na teren gdje je bila sekretar partijske organizacije u Žeževici i član Komiteta SKOJ-a Krajiške općine 1944. Umrta 1978.

ČIZMIĆ-NIKOLIĆ MILA, borac Mosorskog PO. Rođena 1921. u Zadvarju. Omiš. Bila je član I konferencije USAOH-a Krajiške općine 1944.

ČIZMIĆ Grge NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 5. 1914, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od 1943. je terenski radnik u Zadvarju. Iz Mosorskog PO je upućen u Komandu Cetinskog Područja.

ČIZMIĆ Mate PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 7. 7. 1926. u Splitu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U NOB od 6. veljače 1942. U Mosorsku čet u stupio siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače 1943. upućen u 4. NOU brigadu.

ČOKO JELE, borac Mosorskog PO. Rođena 1921, Slime, Omiš, domaćica. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

ČOLAK Stjepana MARKO »Blaž«, zamjenik politkomesara Štaba Mosorskog PO. Rođen 17. 9. 1917, New York, SAD, činovnik, Hrvat, član SKOJ-a 1934, KPJ

od 1939. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizovano uključen u NOP kao ilegalac u gradu Splitu. U Mosorski PO stupio 10 rujna 1943. s dužnosti sekretara Gradskog komiteta KPJ Split. U sastavu Odreda bio do svibnja 1944. kada je upućen na novu dužnost na teren.

ČOLIĆ ANTE, borac pri Štabu 2. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 18. rujna 1943. kada je upućen u bolnicu.

ČOLIĆ LJUBICA, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupila rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazila do 3. siječnja 1944. kada je upućena u bolnicu na Maltu.

ČOPAC Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

ČOPAC Ante MARIN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 3. 1930, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

ČORVILA Luke IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 8. 7. 1925. u Lećevici, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 21. rujna 1943. kod Zrnovnice.

ČOTIĆ Ivana MIRKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1918. u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. kolovoza 1944. i prekomandiran u listopadu u 9. dalmatinsku diviziju.

ČOTIĆ Ivana NEDJELJKO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ČOVIĆ Duje ANTE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Čaporicama, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda raspoređen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1971.

ČOVIĆ Filipa DRAGAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ČOVIĆ Joze IVAN, desetar u Pratećem vodu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 10. 1917, Čaporice, Sinj, zemljoradnik Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ČOVIĆ Stipe IVAN, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 5. listopada 1942, a zatim sa bataljonom ušao u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 24. ožujka 1943. u 4. ofenzivi na Nevesinjskom polju, kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ČOVIĆ-ŠEPUTIĆ Joze JELA-LJUBICA, bolničarka u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođena 27. 12. 1920, Suhač, Sinj, domaćica. Hrvatica. Stupila 15. ožujka 1943. u Mosorski partizanski bataljon, a zatim i u Mosorski odred u čijem se sastavu nalazila do odlaska u bolnicu. Ranjena 5. veljače 1944. u borbi kod Aržana, Imotski.

ČOVIĆ Šimuna JOSIP, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 5. rujna 1942. i 10. listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 5. srpnja 1943. u 3. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

ČOVIĆ Stipe MARIN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 3. 8. 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 5. rujna 1942. Prekomandiran 10. listopada 1942. u Štab 4. operativne zone, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. U toku 4. i 5. ofenzive ranjavan 5 puta.

ČOVIĆ MATIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 1900, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO se nalazila tokom 1944. Umrta.

ČOVIĆ Mate MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine.

ČUBRE Luke NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Vrbanj, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. Poginuo 1944. u 9. dalmatinskoj diviziji.

ČULIĆ ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO došao početkom rujna 1943. U toku borbi na Mosoru ranjen i 18. rujna upućen u bolnicu.

ĆULIĆ Petra ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. godine.

CULIC Duje BOZO, zamjenik politkomesara 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 12. 1909, Split, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao iz Komande grada Splita 9. rujna 1943. Prekomandiran 8. kolovoza 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen ožujka 1944. u borbi kod Doca Donjeg, Omiš.

CULIC-PARUNOV Mate CVITA, kuharica 3. čete 3. bataljona. Rođena 25. 2. 1925, Brštanovo, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla početkom rujna 1943. Prekomandirana u travnju 1944. u 9. dalmatinsku diviziju.

CULIĆ Mihovila DALIBOR, zamjenik politkomesara 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1918, Split, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao rujna 1943. Ranjen 29. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj, i upućen u bolnicu na otok Vis.

ĆULIĆ DESANKA, bolničarka u 1. bataljonu Mosorskog PO.

CULIĆ Ivana IVAN, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1921, Split, drvodjelac, Hrvat. U Omišku grupu došao kolovoza 1943. godine, a zatim u 10. dalmatinsku brigadu.

ĆULIĆ Joze IVAN, vodni delegat Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 10. 1914, Konjsko, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 25. 9. 1943. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo u studenom 1944. kod Rotkova Polja.

ĆULIĆ Ante JURE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1946.

CULIĆ Stipe JURE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1908, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1984.

ĆULIĆ Lovre LJUBO, obavještajni oficir 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 8. 1921, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

ĆULIĆ Ivana MARKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 10. 1926, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

ĆULIĆ Ante MATE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 8. 1924, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ĆULIĆ Jure MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1977.

ĆULIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1912. u Splitu, zidar, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. godine.

CULIĆ Ante SLAVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 14. 6. 1920. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 16. ožujka 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1944. kod Livna kao borac 1. dalmatinske brigade.

CULIĆ Ante VICKO-VINKO »Žava«, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 7. 1919. u Splitu, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1941. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. Poginuo krajem listopada 1943. kod Gata. Omiš, u Mosorskom PO.

ĆULIN Petra ANDRIJA, mitraljezac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1914, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i 12. studenog s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo srpnja 1943. kod Kladnja, Tuzla, kao desetar u 1. proleterskoj brigadi.

ĆULIN Ivana JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 3. 1919, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i prekomandiran 1944. u KNOJ na dužnost zamjenika komandira čete. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima, Omiš.

ĆULIN Petra MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u srpnju 1944. Poginuo 4. studenog 1944. na Crnom vrhu kod Vrlike, kao borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

ĆULIN Ivana STIPE, borac Mosorske leteće čete. Rođen 1919, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao lipnja 1943. Poginuo 27. travnja 1944. kod Aržana, Imotski, kao zamjenik komandira čete 3. bataljona 10. dalmatinske brigade.

CULIN Ante VINKO, borac Mosorskog bataljona Rođen 1913. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u sastav 1. dalmatinske brigade.

ČUVIĆ Štipana LUKA, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1926, Nova Sela, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943.

ČATIPOVIĆ Jakova ZVONKO, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 5. 1926, Tjaraica, Sinj. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran travnja 1944. u Prateći bataljon 8. korpusa. Ranjen listopada 1943. iznad Omiša.

ČIĆERIĆ Luke ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 28. 3. 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, član KPJ. U Mosorsku četu stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 18. lipnja 1943. na pruži Sarajevo—Višegrad kao politički delegat 1. čete 1. bataljona 2. dalmatinske brigade.

ČIĆERIĆ Petra BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 7. 11. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. siječnja 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

ČIĆERIĆ Ivana FABIJAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 21. 12. 1924. u Podstrani, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942, a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. u Crnoj Gori pred početak 5. neprijateljske ofenzive kao politički delegat u 1. dalmatinskoj brigadi.

ČIĆERIĆ Ivana IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 4. 1. 1920. u Podstrani, Split, đak, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO stupio početkom travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda upućen na teren, ali je 22. travnja uhapšen kod s. Dubrave, osuđen i odveden u logor u Italiju. Kolovoza 1944, stupio u 7. krajišku brigadu. Poginuo 10. svibnja 1945 kod Rakeka u Sloveniji kao, politički komesar bataljona 7. krajiške brigade.

ČIĆERIĆ Blaža RANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 6. 1. 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio 6. siječnja 1943, a zatim ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. U toku NOR-a ranjavan tri puta te ostao RVI.

ČORIĆ Jozе IVANKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

ČORIĆ-ZULJEVIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1912, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1. srpnja 1942. U Mosorski bataljon stupio 8. veljače 1943.

ČORIĆ Ivana STIPE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1922, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 7. srpnja 1942. i u listopadu ušao u sastav Mosorskog bataljona. Poginuo u ožujku 1943. kod Blata na Cetini, Omiš, kao borac Mosorskog bataljona.

ČOSIĆ Abrama ANTE, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 20. 7. 1909. u Grabu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. kolovoza 1943.

ČOSIĆ Martina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Umro 1977.

ČOSIĆ Ivana BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1909. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944.

ČOSIĆ Martina MARIN, desetar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 9. 1924. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Stupio 23. svibnja 1943. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ČOSIĆ Ivana MARKO, borac i. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 7. 1924. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. i polovinom srpnja prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu,

ČOSIĆ Martina PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1925. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio travnja 1944.

COSO Mije ANDELKO, borac Mosorske čete. Rođen 1917. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Aktivno uključen u NOP od listopada 1941. kada je bio član odbora »Crvene pomoći". Od 1942. je član udarne borbene grupe i član NOO Podašpilje. U Mosorsku četu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1979.

COSO Mije ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1926. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP-a od svibnja 1942. U Mosorsku četu stupio svibnja 1943, a zatim ušao u sastav Cetinske brigade, Poginuo 1943. na Svilaji kao vodni delegat.

ČUDINA Nikole ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Srinjine, Split. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943.

CUDINA Marka IVAN, vodnik 1. voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 1. 1925, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U listopadu 1942. stupio u I udarni mosorski bataljon i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovo je došao u Mosorski PO 1943. Ranjen ožujka 1944. u borbi kod Dubrave, Omiš.

CUDINA Nikole MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 12. 9. 1913, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom listopada 1942. i u studenom ušao u sastav 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ČUKUŠIĆ Ante ANTE, vodnik 2. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1918, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 7. travnja 1944.

ČUKUŠIĆ Jure ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo 1943. (ostali podaci nepoznati).

ČUKUSIĆ Ante IVAN »Brko«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920, Ercegovci, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942. i u studenom s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 4. svibnja 1944. na Lisini kod Mrkonjić-grada, kao zamjenik komandira 3. čete 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

ČUKUŠIĆ Ante JAKOV, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1912, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. Poginuo 9. rujna 1943. u s. Ercegovci, Sinj.

ČUKUŠIĆ Ilije JURE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1918, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Umro 1976.

ČUKUŠIĆ Mate MARIJAN, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Ercegovci, Sinj, potkivač, Hrvat. U Mosorski bataljon došao rujna 1942. i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Gornjim Barama kao borac 2. dalmatinske brigade.

ČUKUŠIĆ Jozе MIRKO, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Ercegovci, Sinj, kovač, Hrvat, kandidat KPJ. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. lipnja 1943. na Donjim Barama kao borac 2. dalmatinske brigade.

ČUKUŠIĆ Mate MIRKO, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 23. 10. 1914, Ercegovci, Sinj. U Mosorski bataljon došao 18. listopada 1942. i 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1979.

ČUKUŠIĆ Mate PETAR, desetar u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 8. 1925, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ČULAP Mate ANTE, komandir 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 4. 1923, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 9. kolovoza 1943. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 25. listopada 1944. u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen u borbi kod Klisa i kod Vrbe, Muć.

ČULAP Mate STIPE, borac 2. čete 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1911, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat. 1942. uhapšen i odveden u logor u Italiju. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo 5. studenog 1944. kod Knina kao borac 3. bataljona 9. dalmatinske brigade.

ČULAP Mate VICKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1910, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

CURKOVIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1928, Krušvar, Sinj. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943.

CURKOVIĆ Nikole ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 19. kolovoza 1944. Poginuo 3. listopada 1944. kod Dobranja, Imotski kao borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

ĆURKOVIĆ Ante IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1914, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

ĆURKOVIĆ Jure IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1897. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro

ĆURKOVIĆ Luke IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1901. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom svibnja 1944, a zatim ušao u sastav 20. divizije. Umro 1979.

ĆURKOVIĆ Lovre JAKOV, borac-mitraljezac u Pratećem vodu 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 1. 1922, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. travnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u sastav 20. dalmatinske divizije.

ĆURKOVIĆ Ivana JOZO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 10. 1922, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944, a nakon toga prekomandiran u Štab 8. korpusa.

ĆURKOVIĆ Nikole JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 27. 8. 1910, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1941. Stupio srpnja 1942. u Mosorski vodi a zatim i u Mosorsku čet. 1943. upućen na teren kao obavještajac.

ĆURKOVIĆ Ivana MARKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 11. 1925, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 7. ožujka 1943. U Mosorski PO došao 1. svibnja 1944. iz 4. krajiške brigade. U borbi kod Hrvača, Sinj, teže ranjen i 31. srpnja 1944. upućen u bolnicu 20. divizije.

ĆURKOVIĆ Mate MATE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1926, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. travnja 1944. U borbi na vrhu Mosora teže ranjen i 10. rujna 1944. upućen na liječenje u Italiju.

ĆURKOVIĆ Mate NIKOLA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1918, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1943. U Mosorski vod stupio 9. rujna 1942, a u listopadu u I udarni Mosorski bataljon sa kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. kod s. Miljevina, kao borac 2. dalmatinske brigade.

ĆURKOVIĆ Petra NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1904, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ĆURKOVIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1905, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ĆURKOVIĆ Jozе PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine.

ĆURKOVIĆ Jure PETAR, borac-kovač u Mosorskom PO. Rođen 1904, Krušvar, Sinj, kovač, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

ĆURKOVIĆ-CIOTTI Ante ROSANDA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 8. 12. 1920. u Splitu, modistica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došla početkom svibnja 1943. iz Splitskog odreda. Od rujna 1943. je u 2. bataljonu Mosorskog PO, a zatim je upućena u artiljeriju 26. dalmatinske divizije.

ĆURKOVIĆ Ante SREĆKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923. u Splitu, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine. Poginuo (datum i mjesto nepoznato) nije preživio 31. siječnja 1944. godine.

ĆURLIN Ante MATE, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1905, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1960.

ĆURLIN Marka MILAN, zamjenik komandira 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 5. 1923, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 6. srpnja 1943. u Mosorski partizanski bataljon. a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 8. dalmatinske brigade. Poginuo 23. prosinca 1944. kod Knina kao komandir čete u 8. dalmatinskoj brigadi.

ĆURLIN Marka STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944 i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

DADIĆ Luke ANKA, kuharica 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 17. 6. 1924, u Brštanovu, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 9. svibnja 1944. i po rastormiranju Odreda upućena na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

DADIĆ Mate IVAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 5. 1929, Milešina, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. i raslormiranjem Odreda raspoređen u 20. dalmatinsku diviziju.

DADIĆ Ivana LUKA, desetar u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18 10. 1911, Milešina, Split, kovač, Hrvat U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. U borbi na Gardunu, Trilj ranjen i 29. lipnja 1944. upućen u bolnicu na Vis.

DADIĆ Spira MARIN »Laco«, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo rujna 1943. na Mosoru.

DADIĆ Ivana MARTIN, desetar u 1. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1924, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944, a zatim prekomandiran u Stab 4. armije.

DADIĆ Felicija SPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 7. 1926. Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od svibnja 1942. do odlaska u NOV. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. a zatim prekomandiran u Komandu mjesta.

DAGELIĆ Martina MATE, borac Prateće čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 9. 1912, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

DAGELIĆ Martina PETAR, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 9. 1910, Donji Dolac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

DAJAK Simuna MIRKO, borac 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 11. 9. 1906, Blato na Cetini, Omiš, aidar, Hrvat, član KPJ 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivni je učesnik NOP. Bio je sekretar Rejonskog komiteta Partije Dobri-Manuš i jedan od organizatora prikupljanja oružja i opreme za NOP u Splitu. U Mosorski bataljon stupio 8. travnja 1943. i u njegovom sastavu bio do ranjavanja, te upućen na liječenje u Zmornicu. Nakon ozdravljenja je politkomesar Komande mjesta Sinj. Ranjen srpnja 1943. kod Naklica, Omiš i svibnja 1945. kod Matulja, Učka. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DALBELO Marka UGO, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju.

DANITI Jozefa HANA, bolničarka Mosorskog PO. Rođena 1927. u Sarajevu, učenica, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim upućena u bolnicu 8. korpusa na Vis.

DANON Avrama DAVID-DADO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Sarajevu, krojač, Jevrej. U Mosorski bataljon stupio ožujka 1943, a zatim upućen u 5. Crnogorsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. u bici na Sutjesci.

DANON Morica JASA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1918. u Visokom, slovoslagač, Jevrej. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943, zatim u Prateći bataljon Vrhovnog štaba.

DANON Moisea JOZEF-JOŽIKA, sekretar SKOJ-a 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920, Visoko, Sarajevo, urar, Jevrej, član SKOJ-a prije rata. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 5. studenog 1943. kod Sv. Luke, s. Sitno Gornje na Mosoru u Mosorskom PO.

DANON Moše SALAMON-MONI-MONIKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Visoko, Sarajevo, đak, Jevrej, član SKOJ-a prije rata. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 18. listopada 1943. kod Gradca, Omiš, kao borac 1. bataljona Mosorskog PO.

DECAN di Luigi GIACOMO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 6. 1914, Cinole, Udine, činovnik, Talijan. U Mosorski PO došao 1. lipnja 1944. Nestao 3. srpnja 1944. kod s. Strizrep, Sinj.

DEL PIETRO, poslužioc topa u 2. bataljonu Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen u Trstu, talijanski oficir. U Omišku grupu stupio početkom rujna 1943, iz njemačkog logora u Sinju. 26. rujna ušao u sastav 1. proleterske brigade. Ranjen 29. rujna 1943. u borbi kod Zvečanja.

DELALIĆ Halila ALIJA, borac-kurir Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 8. 1. 1925, Ljubuški, naučnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao

ožujka 1943. iz 9. dalmatinske divizije. Lipnja 1943. upućen na raspored u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

DELAS Ante TADE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 11. 1926, Zečevica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. Prekomandiran 21. listopada 1944. u OK.

DELAS Jakova TADE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Šestanovac, Omiš. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. Prekomandiran u listopadu 1944. u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1954.

DELIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Broćanac, Split, kovač, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Umro 1944. od posljedica teškog ranjavanja u bolnici 8. korpusa na Tičevu kao borac Mosorskog PO.

DELIĆ Ante IVAN-IVO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 17. 8. 1922, Sinj. U Mosorsku četvu stupio 16. lipnja 1942. i s njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO.

DELIĆ IVAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubičev). Rođen u Sutivanu na Braču. U Mosorski bataljon došao 0. siječnja 1943. Poginuo (podaci nepoznati).

DELIĆ Ante KAZIMIR, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 4. 3. 1914. u Lečevici, Split, konobar, Hrvat, član KPJ od 1943. Stupio 15. ožujka 1943. u Mosorsku četvu a zatim i u Mosorski bataljon iz kojeg je nakon rasformiranja, početkom rujna 1943. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen kolovoza 1944. u borbi kod Srba.

DELIĆ Bruna NIKOLA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1929, Imotski, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U NOB od 16. siječnja 1943. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i polovinom studenog zbog oboljenja upućen u bolnicu na Vis i u travnju 1944. ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. Teže ranjen 1944. u borbi na Korčuli.

DERADO Kuzme NIKOLA, desetar u Mosorskom PO. Rođen 25. 12. 1925, Supetar, Brač. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1943. iz Bračkog PO i krajem 1943. prekomandiran u 12. dalmatinsku brigadu.

DESPALATOVIĆ Nikole ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1900. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Umro 1980.

DESPOTOVIĆ Simuna DRAGO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1913. u Krušvaru, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ od 1936. U Mosorsku četvu stupio 1942. i 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO. Nakon toga bio je u 1. i u 2. dalmatinskoj brigadi. Umro 1976.

DESPOTOVIĆ Stjepana FRANJO »Vrančina«, borac I mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1923. u Krušvaru, Sinj, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1941. U I mosorski PO stupio u prvoj polovini ožujka 1942. i lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO, a od rujna u 1. dalmatinskoj brigadi. Nakon ranjavanja upućen na teren gdje je kao partijsko-politički radnik aktivno radio do oslobođenja. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DESPOTOVIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 7. 1928. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 16. lipnja 1944. u Kotlenicama, Split kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

DESPOTOVIĆ Ante IVANKA »Gaga«, borac Mosorskog bataljona. Rođena 25. 11. 1927. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila 25. srpnja 1943. i u rujnu ušla u sastav 10. dalmatinske brigade.

DESPOTOVIĆ LUKA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio početkom 1944. godine.

DESPOTOVIĆ Petra LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Poginuo 25. svibnja 1945. kod sv. Petra u Istri, kao komandir čete 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

DESPOTOVIĆ Mate MARKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1912. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio rujna 1942. i početkom listopada upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja 1943. kod Miljevine u 2. dalmatinskoj brigadi.

DESPOTOVIĆ Mate PAVAO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1925. u Krušvaru, Sinj. U Mosorski PO stupio 18. travnja 1944. i prekomandiran 26. listopada u 3. brigadu KNOJ-a.

DESPOTUSIĆ Joze LUKA, puškomitraljezac 1. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 10. 1925, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. 1943, KPJ od 1945. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1943. Bio je sekretar SKOJ-a Kotlenice. U Mosorski PO stupio 29. travnja 1944. i rujna iste godine upućen u Komandu splitskog područja, a zatim u 8. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjavan tri puta.

DESPOTUŠIĆ Joze MATE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 4. 1917, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944. Poginuo 21. veljače 1945. kod Lapca, kao borac 10. dalmatinske brigade.

DESPOTUŠIĆ Joze MIRKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 9. 1919, Kotlenice, Split, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944. Poginuo 23. travnja 1945. kod Ilirske Bistrice, kao borac 10. dalmatinske brigade.

DESPOTUSIĆ Mate MIRKO, desetar u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 6. 1920, Bisko, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. travnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

DEŠKOVIC Stjepana PETAR, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1918, Jelsa, Hvar, ribar, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u studenom upućen u 4. POS. Umro 1968.

DETONI CVITAN, borac u intendanturi Mosorskog partizanskog bataljona. Rođen u Italiji, radnik, Talijan. U Mosorski bataljon stupio 4. prosinca 1942. iz talijanske vojske, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

DEVČIĆ Luke LJUBO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1903, Duće, Omiš. U Mosorski bataljon došao 12. ožujka 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

DEVČIĆ Petra LJUBO, vodni delegat 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. travnja 1903, Podgrađe, Omiš, tehničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u sastav 3. brigade.

DEVIĆ Mate LUKA, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 1926, Gljev, Sinj. U Mosorski bataljon došao u travnju 1943. Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

DIDAK Stipe FILIP, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 7. 1911, Koprivno, Spin, /emljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. travnja 1944. i polovinom istog mjeseca upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

DIDOVIC Dragutina TONČI, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 6. 1921. u Kaštel Sućurcu, Split, radnik, Hrvat U Mosorski PO stupio 15. rujna 1943. Poginuo (podaci nepoznati).

DIKER MARTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1900. u Rahovu (Rumunija), trgovac, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943. U toku 6. ofenzive na Mosoru ranjen u glavu i upućen na liječenje u Italiju.

DODOJA Mate PETAR, borac-puškomitraljezac u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 16. 5. 1924, Dugopolje, Split. U Mosorski PO došao iz Mosorske leteće čete 17. travnja 1943. Prekomandiran ožujka 1944. u Štab 8. korpusa.

DODOJA Joze SPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1984.

DOLEŽAL Ivana JANDO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Milna, Brač, brijački radnik, Ceh, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim tim ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade.

DOLEŽAL Ivana TADIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Milna, Brač, brijački radnik, Ceh, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim upućen u 1. proletersku brigadu. Poginuo 6. travnja 1944. podno Vlačića kod s. Sišava u Bosni, kao puškomitraljezac 1. čete 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade.

DOLEŽAL Ivana TOMISLAV, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 4. 1925, Milna, Brač, trgovački pomoćnik, Ceh, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Umro 12. listopada 1944. u bolnici Grumo (Italija) od posljedica ranjavanja zadobivenih u borbi 4. studenog 1944. kao vodnik u 3. dalmatinskoj brigadi.

DOMIC Mate MARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 9. 1919. Slatine, Split, ribar, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 25. kolovoza 1943. Poginuo 18. prosinca 1943. kod Livna, kao borac 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

DOMLJANOVIĆ Ivana ANTE-NEDO, borac I mosorskog PO. Rođen 1918 Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 26. ožujka 1942. i raspormiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio početkom rujna 1942. u Leteći mosorski vod i krajem istog mjeseca upućen u Štab 4. operativne zone.

DOMLJANOVIĆ Petra ANTE »Balatura«, borac I mosorskog PO. Rođen 1918. Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 26. ožujka 1942. Krajem rujna upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo lipnja 1943, u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

DOMLJANOVIĆ Spira IVAN, desetar u Mosorskom bataljonu. Rođen 12. 3. 1925, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio 23. rujna 1942. Došao 10. ožujka 1943. u Mosorski bataljon u kojem se nalazio do polovine lipnja kada je upućen u 1. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjen 2puta.

DOMLJANOVIĆ Marina JEROLIM, vodnik 5. voda I mosorskog PO. Rođen 1919. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 26. ožujka 1942, i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku partizansku četvu sa kojom je ušao u sastav Srednjdalmatinskog PO. Poginuo 25. lipnja 1942. na Kozjaku, Knin kao mitraljezac 1. čete 2. bataljona Srednjdalmatinskog NOPO.

DOMLJANOVIĆ Lovre MARTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

DOMLJANOVIĆ Ivana SREČKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac Mosorskog PO.

DOMLJANOVIĆ Spira STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

DORIĆ-SERIĆ Marina JELKA, bolničarka 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila 1943. Umrta 1965.

DORIC Ante JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 7. 10. 1904. u Splitu. U Mosorsku četvu došao početkom srpnja 1943, a zatim ušao u sastav 9. dalmatinske divizije. Umro.

DORIĆ-JURČIĆ Marina KATICA, bolničarka u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođena 26. 10. 1923. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. listopada 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

DORIĆ Marina VICKO, zamjenik politkomesara čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 8. 1918. u Splitu, vodoinstalater, Hrvat, član KPJ od 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i s 2. bataljonom ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO 10. siječnja 1944.

DOZDOR Ante BOZIDAR »Laura«, zamjenik politkomesara 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1908. u Dugopolju, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Do stupanja u NOVJ terenski radnik i aktivista NOO i jedan od organizatora ustanaka u Dugopolju. Stupio u veljači 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 18. veljače 1944. kod Doca Donjeg, Omiš kao politkomesar 2. bataljona Mosorskog PO.

DOZDOR Ante BOŽO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1925, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942, i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo u travnju 1943. u 4. ofenzivi kod Nevesinja, kao desetar u 3. četi 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

DOZDOR Jure BOZO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 8. 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

DOZDOR Ivana BOZO »Svilajka«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao rujna 1942. i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori.

DOZDOR Luke DUJO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1910, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio srpnja 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski PO. 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen krajem listopada 1943. u borbi kod Seline, Omiš. Umro 1984.

DOZDOR Mate IVAN, borac-kuhar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1903, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 23. kolo-

voza 1944. Prekomandiran 3. listopada u Dinarski PO. Umro 25. prosinca 1944. u bolnici u Kninu, od zadobivenih rana u borbi na Medaku, kao desetar u 1. bataljonu 10. dalmatinske brigade.

DOZDOR Mije IVAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1913, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1981.

DOZDOR Bože JURE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 4. 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Prekomandiran 3. listopada u Dinarski PO. Poginuo 24. travnja 1945. kod Ilirske Bistrice, kao borac 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

DOZDOR Ante MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1911, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1980.

DRAGAN Joze JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1919, Bristivica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorskom PO se nalazio od rujna do studenog 1943.

DRAGANIĆ Pavla DUJE, vodnik 1. voda 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 3. 1911. u Dicmu, Sinj, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943.

DRAGICEVIĆ Vicka JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Supetru, Brač. U Mosorski bataljon stupio 6. siječnja 1943. Poginuo 10. siječnja 1943. kod Mravinca, Split, kao borac Mosorskog bataljona (Ljubićev).

DRAGICEVIC Luke MARKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Supetru, Brač. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća kao kurir Štaba Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

DRAGICEVIĆ Petra STJEPAN, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1921. u Supetru, o. Brač, obalni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. KPJ od 1944. U NOP od lipnja 1942. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. iz Komande mjesta Split. U prosincu 1943. ušao u sastav 12. dalmatinske brigade.

DRAGOJEVIĆ Nikole IVAN »Silo«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 11. 1920, Vela Luka, Korčula, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1941 U Mosorsku četvu došao 1942. 1 početkom listopada upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Studenog 1944. je u partizanskom logoru Gravina, Italija, a zatim predsjednik NOO Vela Luka. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1983.

DRAGOJEVIĆ Franka MIRO »Rusko«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 14. 4. 1921, Vela Luka, Korčula, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorsku četvu stupio 14. lipnja 1942. i sa njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Početkom listopada je u sastavu 2. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. kod Miljevine u 2. dalmatinskoj brigadi.

DRAGOJEVIĆ Nikole NIKOLA »Silo«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 14. 5. 1912, Vela Luka, Korčula, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četvu stupio 22. lipnja 1942. i početkom listopada ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. na Miljevini u 2. dalmatinskoj brigadi.

DRASKOVIC Ante LUCIJA, borac Mosorske čete (II MFO). Rođena 7. 10. 1913. u Solinu, Split, krojačica, Hrvatica, član KPJ 1944. Od travnja 1941. do odlaska u NOV aktivno uključena u NOP. U Mosorsku četvu stupila 2. svibnja 1942, a zatim raspoređena u krojačku radionicu na Mosoru. 12. listopada 1942. je u intendanturi 3. dalmatinske brigade, a od 4. lipnja 1943. u 2. dalmatinskoj brigadi. Teško ranjena na Zelengori.

DREZGA Mate BOZIDAR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 12. 10. 1919, u Makarskoj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1939, član KPJ. Stupio 3. svibnja 1942. u Mosorsku četvu i sa njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. 3. listopada 1942. ušao u 2. dalmatinsku brigadu u kojoj je bio politkomesar bataljona. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DRNAS Petra ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1912, Mravince, Split, stolar, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Zarobljen kao ranjeni borac MPO i strijeljan od Nijemaca 27. rujna 1943. kod Sirobuje, Split.

DRNAS Bože BOŽO-BOZICA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 6. 1. 1921, Mravince, Split, mehaničar u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao 15. kolovoza 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo — nestao 20. lipnja 1943. u Crnoj Gori, kao borac 1. dalmatinske brigade.

DRNAS Bože JOSIP, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 25. 3. 1925, Mravince, Split, stolar, Hrvat. U Omišku grupu došao 9. rujna 1943, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Poginuo 26. rujna 1943. kod Kučina (teško ranjen) i sahranjen u Zrnovnici kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

DRNAS Bože NEDILJKO-DINKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 6. 8. 1923, Mravince, Split, cjevar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 30. lipnja 1943. u Crnoj Gori.

DRNAS Spira TOMISLAV-TOMO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u sastav 5. dalmatinske brigade.

DRUCIĆ DINKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1909. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u 8. korpus.

DRUŽIĆ Nikole ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1928. u Omišu, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo 10. studenog 1943. na Dupcima, Omiš u Mosorskom PO.

DRUŽIĆ Nikole MIRO, borac I mosorskog PO. Rođen 1918. u Omišu, električar, Hrvat, član KPJ 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u NOV u prvoj polovini 1943. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade.

DRUŽIĆ Ante STIPE, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 1912. u Omišu, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV bio je partijsko-politički i terenski radnik u Omišu, obavještajac i član KK KPH Omiš 1941. U Mosorski PO došao 1943. godine. Poginuo 8. studenog 1943. kod Graca, Omiš kao politkomesar čete u 1. bataljonu Mosorskog PO.

DUBOKOVIĆ Ivana FRANE, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 1913, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1937. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ. Jedan je od rukovodilaca NOP i sekretar partijske organizacije Pitve. Početkom rujna 1943. došao u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do prosinca 1943. kada je upućen u 4. pomorski obalni sektor. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DUBOKOVIĆ Petra JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Do stupanja u NOVJ član je udarne grupe Pitve. U Mosorski bataljon stupio kolovoza 1943, a zatim u Cetinsku brigadu. Poginuo rujna 1943. kod Dicma kao borac Cetinske brigade.

DUJIC Mate ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

DUJMIĆ Stjepana ANTE, borac 2. čete Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 8. 5. 1909, Podgora, stolar, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. i nakon kratkog zadržavanja upućen u 1. proletersku brigadu. Ranjen prosinca 1944. na sremskom frontu.

DUKA Duje ALEKSANDAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1920. u Splitu, brijač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943.

DUKA Duje STANKO, borac Omiške gupe udanih bataljona. Rođen 19. 3. 1924. u Splitu, urar, Hrvat. U Omišku grupu stupio rujna 1943. Poginuo krajem rujna 1943. kod Graca, Omiš kao borac 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

DUKAN Jakova MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 19. 9. 1922, Bristivica, Trogir. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943, a zatim u sastavu 9. dalmatinske brigade.

DUKIC Petra LOVRE, vodnik u 1. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1915, Supetar, Brač. Stupio 10. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i Mosorski PO. Prekomandiran u veljači 1944. u Štab 8. korpusa.

DULCIC-CVITANOVIC Jakova DRAGICA, borac Mosorskog PO. Rođena 21. 8. 1925, Rudine, Hvar, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1944. U NOB od 1942. Stupila lipnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je upućena u 10. dalmatinsku brigadu.

DUMANIĆ Mate BOGUMIL, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1916 u Splitu, zidar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreča, Imotski kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

DUMANIĆ Marina IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 4. 1924. u Splitu. U Mosorsku četu stupio 1. srpnja 1943, a zatim i u Mosorski PO. Po rasformiranju Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1979.

DUMANIĆ Jakova MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1909. u Splitu, kovač, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 14. lipnja 1943. kod Miljevine kao puškomitraljezac 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

DUMANIĆ Jakova MIRKO-SEVEJ »Pavle«, komandir 3. voda I mosorskog PO. Rođen 1912. u Splitu, kovač, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku partizansku čet (II MPO) i sa njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO. Poginuo svibnja-lipnja 1943. u bici na Sutjesci (umro od tifusa) kao intendant bataljona 2. proleterske brigade.

DUMANIĆ Pavla SLAVICA, borac Mosorskog PO. Rođena 1921. u Splitu, radnica Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943, a zatim prekomandirana u 20. dalmatinsku diviziju. Umrula 1982.

DUMANIĆ Josipa VELJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. i u listopadu ušao u sastav 2. čete 3. bataljona 1. proleterske brigade. U toku rata ranjavan.

DUMANIĆ Marina ZORA, bolničarka u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođena 1917. u Splitu, krojačica, Hrvatica, član KPJ. U Mosorski bataljon stupila siječnja 1943. Poginula 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreča, Imotski, kao bolničarka 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

DUMIČIĆ Petra DUŠAN, zamjenik komandanta 1. udarnog mosorskog bataljona. Rođen 27. 5. 1911. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. i organizator ustanka u Podstrani. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda upućen na teren. Ponovo stupio 1942. u Leteću mosorsku čet (na dužnost komandira 1. voda, a zatim zamjenik komandanta I udarnog mosorskog bataljona sa kojim je u listopadu 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 19. ožujka 1943. na Prenju kao komandant 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

DUMIČIĆ Petra JOSIP, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od lipnja 1941. do odlaska u NOV bio je sekretar grupe SKOJ-a u Podstrani. U Mosorsku čet (u lipnju 1942. i s njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Povratkom na teren postaje član KK SKOJ-a Omiš i član Kotarskog NOO Omiš siječnja 1944 nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1977.

DUMIČIĆ Petra LJUBOMIR »Ljubić«, komandant Mosorskog bataljona i Cetinskog PO. Rođen 7. 1. 1920. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ od 1940. i jedan od organizatora ustanka u Podstrani. Aktivno i organizirano uključen u NOB od početka ustanka. Bio je organizator prikupljanja oružja i opreme za NOV. U I mosorski PO došao 1. ožujka 1942. i bio vodni delegat. Do pogibije je bio komandir Letećeg mosorskog voda i čete, komandant Mosorskog bataljona i komandant Cetinskog PO. Umro 25. travnja 1943. u Domu na Mosoru od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 22. travnja pri ispitivanju ručne bombe »Mosorke«, kao komandant Cetinskog PO. Sahrnjen 27. travnja 1943. u Sitnu Gornjem. Za narodnog heroja proglašen 24. srpnja 1953.

DUMIČIĆ Petra PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 10. 8. 1914. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku čet došao 11. veljače 1943. Ponovo vraćen na teren na dužnost predsjednika NOO i člana plenuma Kotarskog NOO — Omiš. Uhapšen od Nijemaca srpnja 1944.

DUMIČIĆ Petra VINKO »Janko«, borac I mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1917. u Podstrani, Split, student agronomije, Hrvat, predratni član KPJ i organizator ustanka u Podmosorju. Bio je sekretar prve partijske organizacije u Podstrani, a zatim član, te organizacioni i politički sekretar KK KPH Omiš. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren na partijsko-političku dužnost. Poginuo kao politički sekretar KK KPH — Omiš oko 20. rujna 1942. kod Babina potoka, Donji Lapac na putu za Viši partijski kurs pri CK KPH u Veljunu.

DUMICIĆ Petra VJEKOSLAV, politkomesar 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ 1942. Do odlaska u NOV bio je član Općinskog komiteta SKOJ-a Poljica. U Mosorski FO stupio 1943, a zatim upućen na dužnost politkomesara Komande mjesta Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DUNATOV Sime ROZARIO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 26. 9. 1912. u Preku, Zadar, pomorski strojar, Hrvat, član KPJ od 1943. U Omišku grupu stupio početkom rujna 1943. i polovinom istog mjeseca upućen u Obalsku komandu Ratne mornarice. Ranjen listopada 1943. na partizanskom brodu -Sitnica« pri bombardiranju Barija.

DUPLANČIĆ Josipa ANTE »Bećo«, borac 1. voda I mosorskog PO. Rođen 8. 1. 1923. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Pono-
vno stupio u NOV i bio u 3. dalmatinskoj brigadi i KNOJ-u.

DUPLANČIĆ Ante JOSIP, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 14. 3. 1912. u Splitu, postolar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. kolovoza 1943, a zatim ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. Ranjen siječnja 1945. kod Srba.

DUPLANČIĆ-KOČEVIĆ Frane MILENA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 11. T. 1919. u Splitu, domaćica, Hrvatica. Stupila 7. siječnja 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Rasformiranjem Cetinskog PO ušla u sastav 2. bataljona 10. dalmatinke brigade.

DUPLANČIĆ Duje RADE, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1924, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.

DUPLANČIĆ Josipa TIHOMIR, borac-puškmitraljezac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 12. 1925, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran listopada 1943. u 26. dalmatinsku diviziju. Listopada 1943. ranjen u borbi na Dubcima, Omiš.

DUPLANČIĆ-DELIĆ Luke VESELA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 24. i. 1927, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla 10. rujna ? 943. Prekomandirana u travnju 1944. u Dinarski PO.

DURAKOVIĆ Frane JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. Poginuo u listopadu 1944. kod Sinja, kao borac 9. dalmatinske brigade.

DUVNJAK-ŠIMIĆ Nikole MILKA, partijsko-politički rukovodilac bolnice i radionice na Mosoru. Rođena 18. 2. 1922, Split. Domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1939. U bolnicu došla ožujka 1943, a zatim bolničarka u Mosorskom bataljonu (Dänin). Prekomandirana u kolovozu 1943. u Prateću četvu Štaba 8. korpusa. Ranjena lipnja 1944. na Tičevu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

DUZEVIĆ Tome BARE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 24. 2. 1920, Dol, Hvar. Došao u kolovozu 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona i nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren kao bolestan borac.

DUZEVIĆ Marina FRANE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 3. 10. 1912, Dol, Hvar. U Omišku grupu došao kolovoza 1943. godine.

DUZEVIĆ Sime KUZMA, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Jelsa, Hvar, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO došao rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

DUZEVIĆ Kuzme SLAVKO, vodnik 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 10. 1910, Dol. Hvar, zemljoradnik. Hrvat, član KPJ. Stupio 29. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran rujna 1944. u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1949.

DVORNIK Marina BOGUMIL, desetar u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođen 12. 9. 1925, Split, službenik, Hrvat, član KPJ 1942. Stupio 2. listopada 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen početkom 1943. kod Knina i travnja 1945. kod o. Sušca na NB »Crvena zvijezda«.

DVORNIK Tome JOSIP, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 5. 3. 1904, Split. U Mosorski bataljon došao travnja 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do svibnja 1943. kada je upućen u Komandu mjesta Split.

DVORNIK Stipe VICKO, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1908, Split. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1943. i u njegovu sastavu bio do 20. listopada 1943. kada je upućen u radionicu Biokovskog PO.

DVORNIK Ante VITOMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 27. 3. 1924, Split, obučar, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio ožujka 1943, a u Mosorski PO rujna 1943. Poginuo 9. studenog 1943. na Pavića mostu, Slime, Omiš, kao borac 2. čete 4. bataljona Mosorskog PO.

DVORNIK Frane ZLATKO, vodnik 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 6. 1913. u Trstu, tehničar, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u prosincu upućen u pomorski saobraćaj JRM. Ranjen u prosincu 1943. Umro 1985.

ĐEKIĆ Selima ARIF, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 8. 1920. u Gornjem Vakufu. U Mosorski PO stupio 17. rujna 1944. Početkom listopada 1944. u sastavu 2. čete 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada.

DIKO Marka ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1912, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 20. kolovoza 1944. Poginuo 5. travnja 1945. na Pagu, kao borac 3. dalmatinske brigade.

DIKO Šimuna BOZO, pomoćnik puškomitraljezca u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1925, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 16. kolovoza 1944. i prekotnandiran 28. rujna u Narodnu miliciju.

DIKO Marka IVAN, desetar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 7. 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 13. listopada 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Ponovno stupio 1. svibnja 1944. u Mosorski PO. Ranjen 1943. u borbi u Crnoj Gori.

DIKO Šimuna JAKOV, desetar 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 12. 1913, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944. Poginuo 7. prosinca 1944. kod Zrmanje, Knin, kao borac 2. čete 1. bataljona 3. dalmatinske brigade.

DIKO Ivana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1944. i njegovim rasformiranjem ušao u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1980.

DIKO Petra PETAR, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 5. 1903, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Poginuo 10. prosinca 1944. kod Knina, kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ĐOGAS Jure JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 1. 1915, Crivac, Muć. U Mosorski PO stupio 28. listopada 1943. godine.

ĐOLONGA Mate DARKO, vodnik 2. voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 6. 1925, Koprivno, Split, zemljoradnik. Hrvat. Stupio 14. srpnja 1943. u Dugopoljsku četvu, a zatim i u Mosorski PO. U borbi kod Hrvača, Sinj teže ranjen i 31. srpnja 1944. upućen u bolnicu NOV na Vis.

ĐOLONGA Marka IVAN, obavještajni oficir 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 3. 1919, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku četvu, a zatim i u Mosorski PO, u čijem se sastavu nalazio do travnja 1944. kada je prekomandiran u Ratnu mornaricu.

ĐOLONGA Mate JOZO, borac Mosorske čete. Rođen 1922, Koprivno, Split, radnik brodogradilišta, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorsku četvu stupio u u prvoj polovini 1942. i u rujnu 1942. ušao u sastav prištapske jedinice 1. proleterske brigade.

ĐOLONGA Marka MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen u Koprivnu, Split. Došao srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1981.

ĐOLONGA Martina PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. i u njemu se nalazio do 10. siječnja 1944. kada je upućen u bolnicu.

ĐUDERIJA Mije JAKOV, komandir 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 5. 1922, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 16. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 4. travnja 1945. kod s. Učki Novi, Gospić, kao komandir 2. čete 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

ĐUDERIJA Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao kolovoza 1944. Poginuo 12. ožujka 1945. kod Lapca, Udbina, kao borac 1. čete 3. bataljona 9. dalmatinske brigade.

I

ĐUDERIJA Marka MATE »Toroja«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a' zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 12. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 3. dalmatinske brigade.

ĐURKOVIC Jakova PETAR, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 15. 8. 1922, Ljubunčić, Livno, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen 1943. na Boračkom jezeru i 1945. na Pletemici.

DZAJA Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 7. 1913, Medov Dolac, Imotski, strojobravar, Hrvat, član KPJ 1943. U NOB stupio 1. siječnja 1943. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u siječnju 1944. prekomandiran u Svilajsko-mosečki PO.

DZEKO Ante PAVAO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Split, vodoinstalater, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio ruina 1943. i u listopadu ušao u sastav 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

EĆIM Jure BOŽO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 18. 1. 1917, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u siječnju 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem svibnja 1943. kod Tepaca na r. Tari u 2. dalmatinskoj brigadi (umro od tifusa).

ECIM JOZO, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1931, u Split, đak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

EĆIM Jure LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 4. 12. 1921, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori, kao vodni delegat u 2. dalmatinskoj brigadi.

EĆIM Pavla MIJO, borac-obučar u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 26. 2. 1908, Sitno Gomje, Split, postolar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro 1979.

EĆIM Jure VJEKOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 25. 5. 1925, Sitno Gomje, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1945. U Mosorski PO stupio 1. veljače 1943, a zatim upućen u 5. i 3. dalmatinsku brigadu. Od 6. lipnja 1943. komandir čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

ELAZAR Salamona DAVID, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 7. 1910. u Doboju urar, Jevrej. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. kod Jabuke, Sinj, kao borac Mosorskog PO.

ELAZAR Salamona JOSIP-MAJO, borac Mosorskog PO. Rođen 1916, u Doboju, kožarski tehničar, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen u 1. automobilski puk. Obolio 1944. i uočen na liječenje u Italiju.

ELEZ Ilije GRGO, rukovodilac SKOJ-a 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 2. 1923, Ogorje, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. Prekomandiran srpnja 1944. u Vrlički PO.

ERCEG Ive JERKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 2. 3. 1913, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao u Leteću mosorsku čet 24. siječnja 1943. i upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9 diviz'ie

ERCEG Ante JOSIP, borac 1. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 3. 1922, Kaštel Sućurac, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 17. travnja 1944. u Inženjerijsku brigadu 8. korpusa.

ERCEG Ivana MARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 8. 3. 1919, Podstrana, Split, zemljoradnik. Hrvat. U mosorsku čet 17. siječnja 1943. i nakon kratkog zadržavanja upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

ERCEG Ivana PETAR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 8. 10. 1916, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio kolovoza 1942. a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1979.

ERCEGOVIĆ Stipe ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice Omiš, gostioničar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen

u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 3. čete 3. bataljona, 2. damatinske brigade.

ERCEGOVIĆ Stipe DANILO, borac Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1927, Krilo-Jesenice, Omiš, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. srpnja 1943. a zatim upućen u školu veze Vrhovnog štaba NOVJ.

ERCEGOVIĆ Stipe DUŠAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1. 7. 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, bravar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Do stupanja u NOV bio je prvi sekretar organizacije SKOJ-a u Jesenicama. Stupio rujna 1942. u Mosorski vod, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Lipnja 1943. kao tifusar zarobljen i odveden u logor Sisak, a zatim u Njemačku. Pobjegao iz logora. Umro 1985.

ERCEGOVIĆ Jozef FRANE, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943, a zatim upućen u 4. POS.

ERCEGOVIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatisku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

ERCEGOVIĆ Stipe IVAN, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

ERCEGOVIĆ Ivana JOSIP »Sudac«, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Šibeniku, fotograf, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 1943. i u listopadu ušao u sastav 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

ERCEGOVIĆ Ivana JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Krilo-Jesenice. Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ERCEGOVIĆ Andrije MARIJA-MARIJOLA, kuharica 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 17. 3. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1. srpnja 1944, a zatim prekomandirana u 9. dalmatinsku diviziju.

ERCEGOVIĆ Ante MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine, a zatim upućen u 4. POS.

ERCEGOVIĆ Jakova MARIN, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942. godine. Uhapšen 22. veljače 1944. i ubijen od ustaša u Jesenicama.

ERCEGOVIĆ Ivana MILAN, borac Omladiske čete Mosorskog PO. Rođen 1928, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ERCEGOVIĆ Stipe PETAR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Do odlaska u NOV bio je sekretar KK SKOJ-a Omiš i član Okružnog komiteta SKOJ-a za srednju Dalmaciju. U Mosorski vod stupio rujna 1942, a zatim upućen u Bosnu u sastav dalmatinskih partizanskih jedinica.

ERCEGOVIĆ Stipe ŠPIRO, borac Mosorske čete. Rođen 2. 1. 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ 1944. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorsku četu iz koje je u veljači 1943. upućen u sastav 2. dalmatinske brigade. Od kolovoza 1944. bio je u Dubrovačkom PO na dužnosti politikomesara čete.

ERCEGOVIĆ Ante TOMA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

ERICA Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao krajem siječnja 1943, a zatim upućen na raspored u Štab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače 1943. upućen u 4. NOU brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao kurir 2. dalmatinske brigade.

ETEROVIĆ Jure BENJAMIN, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 1. 1927, Pučišće. Brač. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran u 13. dalmatinsku brigadu, a zatim u Imotski PO.

ETEROVIĆ Jure IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1921, Split. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943, i u listopadu 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro 1979.

ETEROVIC Ivana LJUBOMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Pučišće, Brac U Mosorski PO došao početkom rujna 1943. i krajem listopada upućen u 26. dalmatinsku diviziju na Vis. Umro.

FABRIS Ivana MARIO, borac Minerskog voda Mosorskog PO. Rođen 2. 7. 1924, Korčula, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao travnja 1944. iz 11. dalmatinske brigade i 16. listopada prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO. Ranjen listopada 1943. u borbi kod Medova Doca, Imotski.

PAKAO Nikole KAMILO, borac Pratećeg voda 1. bataljona mosorskog PO. Rođen 1912. u Splitu, službenik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Iz odreda otišao 11. studenog 1943. kada je upućen u bolnicu na Vis, a zatim u sastav 1. proleterske brigade. Umro 1983.

FAKAČ Luke NIKOLA-NIKSA, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu, student medicine, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Zbog oboljenja iz Odreda upućen 29. listopada 1943. u bolnicu na Vis, a zatim na Maltu. Umro.

FERIĆ Paške MARIN, ekonom I mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1912. u Splitu, krojač, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. U njegovoj kući — radionici održavani su ilegalni sastanci partijskih rukovodstava i ilegalaca Splita. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen u Split. Na ponovnom odlasku za Mosor 24. travnja 1942. uhapšen od Talijana, osuđen i odveden u logor.

FERIC MILIVOJ, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 18. rujna kada je upućen u bolnicu.

FIDLER Oskara TONI, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 8. 6. 1920. u Blagorodovcu, Daruvar, zemljoradnik, član SKOJ-a 1940. U Mosorsku četu stupio polovinom lipnja 1942. Zarobljen od Talijana i odveden u logor. Po kapitulaciji Italije stupio u Osječku, zatim Češku i 4. brodsku brigadu.

FILINIĆ Filicija BRANKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao srpnja 1942, a zatim i u I udarni mosorski bataljon iz kojeg je 7. listopada upućen na raspored u Stab 4. operativne zone. Poginuo lipnja 1943. na Zelen gori kao borac 1. dalmatinske brigade.

FILINIC Filicija STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. godine.

FILIPOVIC Jakova ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Sitno Gornje, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine

FILIPOVJC Jakova IVAN, borac 2. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 9. 1925, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. lipnja 1944. i u kolovozu prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu.

FILIPOVIC Josipa MARKO »Jokin«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 25. 4. 1930. u Sinju. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz 3. dalmatinske brigade. Polovinom kolovoza 1943. prekomandiran u Dinarski PO. Ranjen na Prenju u 4. ofenzivi.

FILIPOVIC Petra NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 25. siječnja 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo polovinom lipnja 1943. u probou sa Zelengore, kao borac 4. crnogorske brigade.

FINCI Josipa ALBERT, borac Mosorskog PO. Rođen 1915. u Zenici, službenik, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Krajem 1944. u ZAVNOH-u.

FINCI Jozefa IZIDOR, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Sarajevo, đak, Jevrej, član SKOJ-a 1941. U NOP od 1941. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 17. listopada 1943. kod Gradca, Omiš, kao borac Mosorskog PO.

FINCI-ATIJAS Moše LUNA, borac Mosorskog PO. Rodena 1914. u Travniku, službenik, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943. U drugoj polovini 1944. oboljela i upućena na liječenje u Italiju. Po izlječenju ostala na radu u Sanitetskoj školi u Grumo (Italija).

FINCI Jozefa MATILDA-TILDA, borac Mosorskog bataljona. Rodena 1926. u Splitu, učenica, Jevrejka, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon stupila u veljači 1943, a zatim u 1. proletersku brigadu. Poginula 14. lipnja 1943. na Miljevini, kao borac u 1. proleterskoj brigadi.

FINCI Jozefa MENTO, borac Mosorskog PO. Rođen 1928. u Sarajevu, učenik, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim bio u drugim dalmatinskim partizanskim jedinicama.

FINCI Leona SiDA, bolničarka Mosorskog PO. Rođena 1928. u Sarajevu, učenica, Jevrej Ka, član s>KOJ-a 1942. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. PreKomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Nakon toga u bolnici 8. korpusa na Hvaru, Visu i bolnici br. 13. Grumo (Italija).

FISTONIC Ante DINKO, politkomesar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 5. 1924, Pisak, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 11. 2. 1942. U Mosorski PO došao 1. rujna 1943. iz 3. dalmatinske brigade. U borbi kod s. Srijana, Omiš, teže ranjen i 19. veljače 1944. upućen u bolnicu 9. dalmatinske divizije.

FISTONIĆ Mije DRAGO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1912, Pisak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Omišku grupu došao rujna 1943. Poginuo 17. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš, kao borac 1. čete 2. bataljona Omiške grupe udanrh bataljona.

FISTONIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Pisak, Omiš, radnik. Hrvat, član KPJ. Do odlaska u NOV bio je sekretar SKOJ-a u Pisku. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

FLES EUGEN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, optičar, Jevrej. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo krajem rujna 1943. na Mosoru, kao borac Mosorskog PO.

FRADELIĆ FRANE, borac-konjovodac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Umro.

FRANCESCHI Ivana ANTE-TONKO, vozač-radista pri Štabu Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 20. 4. 1910. u Omišu, šofer, Hrvat. U Omišku grupu stupio 10. rujna 1943, a zatim bio pri Štabu 8. korpusa i Štabu 4. armije.

FRANCESCHI Ivana IGOR, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 20. 9. 1923. u Omišu. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

FRANCESCHI Josipa RADOSLAV-RADE, sekretar pri Štabu 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 8. 1923, Omiš, student. U Mosorski PO stupio 6. kolovoza 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

FRANCESCHI Petra VJEKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Dugi Rat, Omiš, student. U Mosorski PO stupio u veljači 1944. Prekomandiran u svibnju 1944. u bolnicu 20. divizije na Vrdovo.

FRANETOVIĆ Dinka DESIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 9. 1924, Stari Grad, Hvar, član SKOJ-a. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 20. prosinca 1943. kod Vrlike.

FRANIĆ Sirnuna ANTE-NINO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 2. 1915, u Trstu, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 11. studenog upućen u bolnicu na Mqlti Umro 1982.

FRANIĆ Mije MARKO-MARIN, rukovodilac u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 20. 9. 1902. u Blatu na Cetini, Omiš, rudar, Hrva, član KPJ, španski borac. Po povratku iz Spanije u Dalmaciju, odmah se priključio NOP-u tako da se već 8. travnja 1943. nalazio u Mosorskom bataljonu. Poginuo krajem rujna 1943. kod brda Visoko, Sinj u borbi sa njemačkim tenkovima.

FRANIĆ Vice SPIRO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1913, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Poginuo 1944. kod Knina, kao borac 20 dalmatinske divizije.

FRANIĆEVIĆ Ivana MARIN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1911, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u Štab Grupe srednjedalmaćinskih PO.

FRANIĆEVIĆ Antuna NIKOLA, kurir Štaba 1. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1922, Vrisnik, Hvar, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Omišku grupu stupio krajem kolovoza 1943. Poginuo u NOV (ostali podaci nepoznati).

FRANIN Ivana BORIS, vodnik voda u 2. četi Mosorskog bataljona. Rođen 29. 10 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Stupio 15. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet u u veljači 1943. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ponovno stupio u travnju 1943. u Mosorski bataljon (Dänin) i krajem kolovoza upućen u Prateću čet u Štaba 4. operativne zone, zatim Štaba 8. korpusa. Ranjen 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću.

FRANIN Ivana JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 4. proleterske brigade.

FRIDEL Josipa BRUNO, desetar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1914. Split. U Mosorski PO došao 3. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 13. srpske brigade 24. divizije.

FRIDEL Josipa HERMAN, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 11. 1924, Split. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. godine. Umro 1975.

FRKA Grge DANICA, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rodena 11. 3. 1914, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 8. rujna 1943. godine.

FUSTAR Marka ANTE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 9.

1929, Krušvar, Sinj, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

FUSTAR Mate Ć/TANKO, borac Mosorskog PO. Rođenu Krušvaru, Sinj. Iz Mosorskog PO upućen u sastav 9. dalmatinske brigade.

br* T "T^i

GABELIĆ Nikole ANDRÔ, politkomesar 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1920, Vrbovska, Hvar, bačvar, Hrvat, član SKOJ-a 1938, KPJ od 1940. Stupio svibnja 1943. u Mosorski bataljon (Danin), a zatim bio u Letećoj mosorskoj četi, u Štabu MPO, kao i u 1. i u 2. bataljonu Mosorskog PO. U listopadu 1944. prekomandiran u Vrlički i Dinarski PO, a zatim na dužnost politkomesara 8. dalmatinske brigade.

GABELIC Nikole NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Vrbovskoj, Hvar. U Mosorski bataljon došao u prvoj polovini 1943. godine. Poginuo 1943. na Neretvi.

GABRIC ANTE, obavještajni oficir 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 9. 1908, Zelovo, Sinj, remenar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine. Umro 1978.

GABRIĆ Marina BERNARD, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1911, Kamen, Split. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Prekomandovan 16. listopada 1944. u Stab Grupe srednjdalmatinskih PO.

GABRIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. siječnja 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 11. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

GABRIČEVIĆ Jure MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. listopada 1943. i 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

GABRILO Jure MIŠKO, politkomesar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 7. 1918, Dikmo, Sinj, mesar, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. godine. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine, prekomandiran svibnja 1944. u Vrlički PO. Umro 1977.

GAČINA Blaža EMIL-MILE, borac Mosorskog PO. Rođen 31. 10. 1920, Zadar. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.

GAGIĆ-RADOJEVIĆ Miluna JOVANKA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rodena 2. 2. 1917, Nemet, Rumunija. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Krajem 1943. upućena je u bolnicu na Vis, a zatim preko Italije u El Shatt.

GALE Stipe ANTE, Borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 10. 1928, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1949.

GALE Cvitana IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1909, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944, U borbi kod Aržana 15. listopada 1944. zarobljen.

GALE Ivana MAKS «Luka», borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 30. 8. 1927. u Splitu, srednjoškolac, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1945. U Mosorski bataljon stupio 25. travnja 1943. i nakon mjesec dana ušao u sastav Biokovske čete. Od rujna 1943. je u 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi.

GAMULIN Stjepana NIKOLA, borac-kurir 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920. u Jelsi, Hvar, bačvar, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio 25. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Nakon ranjavanja u studenom 1943. prekomandiran u 12. dalmatinsku brigadu.

GANČEVIĆ Marina PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1921, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 13. veljače 1943. i nakon 20 dana upućen na teren. Ponovno stupio u 12. dalmatinsku brigadu.

GANZA FRANE, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917. u Splitu, dak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i s bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO. Umro.

GAON Isaka MORDO-MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1908. u Sarajevu, službenik, Jervrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućenu Komandu vojnog područja Split i intendanturu 8. korpusa.

GARACA Gavre NIKOLA-NIKO »Lako«, komandant Mosorskog PO. Rođen 1915. u Bosanskoj Dubiti, radnik, Srbin, član KPJ. U NOB od 1941. U Mosorski PO došao početkom rujna 1943. iz 1. krajiške brigade. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO na dužnost komandanta Odreda. Umro 1981.

GARAFULIĆ Jerka PETAR, vodni delegat 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 28. 4. 1923. u Nerežišću, Brač, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao 20. veljače 1943. Upućen kolovoza 1943. u Grupi udarnih bataljona, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu, kao zamjenik politkomesara čete. Ranjen 20. listopada 1943. na Snježniku.

GASTOVIC Jakova DINKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1905. u Nerežišću, Brač, trgovac, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. Poginuo 17. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš kao borac 2. čete 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

GATARA Vice ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908. u Šibeniku, brijač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Umro u studenom 1943. u bolnici u Jelsi-Hvar, od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 6. studenog 1943. u borbi kod Zvečanja, Omiš, kao borac Mosorskog PO.

GATARA-STOJANOVIC Vice MERI, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođena 25. 3. 1926. u Dugom Ratu, Omiš, krojačica, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Omišku grupu stupila 20. kolovoza 1943. i početkom rujna upućena u 11. dalmatinsku brigadu. Ranjena 1944. u borbi na o. Pelješcu.

GAZIBARA Stipe ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen u Klisu, Split. U Mosorski PO stupio 1943. godine.

GAZIN Rudia FERDO, komandant Štaba I mosorskog PO. Rođen srpnja 1909. u Puli, dipi, ekonomista, Hrvat, organizator ustanka u Donjim Poljicima. Bio je član KK KPH Omiš i Vojne komisije 1941. u Omišu, jedan od rukovodilaca pripreme i formiranja I mosorskog PO. Za komandanta I MPO postavljen je 19. siječnja 1942. Privremenim raspustom Odreda upućen u Štab 4. operativne zone. Poginuo 11. lipnja 1942. na Vještic gori, Dinara.

GENERALIC Frane FILOMENA-FILE »Pupe«, bolničarka u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođena 7. 3. 1925. Dugi Rat, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Došla travnja 1943. u Mosorski bataljon a zatim i u Mosorski PO. Prekomandirana u studenom 1943. u 12. dalmatinsku brigadu. Ranjena svibnja 1944. u borbi na Vido-voj gori, Brač. Umrta 1985.

GENERALIC Ivana MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

GENERALIC Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

GIANNINI, poslužilac topa »Miško« u 2. bataljonu Omiške grupe udarnih bataljona. Talijanski oficir. U Omišku grupu stupio početkom rujna 1943. iz njemačkog logora u Sinju i 26. rujna ušao u sastav 1. proleterske brigade.

GIROTTO di Rugero GIOVANNI, borac-puškar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1910, Venezia, šofer, Talijan. U Mosorski PO došao 9. srpnja 1943, iz talijanske vojske. Krajem 1944. upućen na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

GIZDAVCIĆ Stipe ČASLAV, sekretar u Štabu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 2. 1927, Dugi Rat, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u od 13. lipnja 1943. U Mosorski PO stupio 14. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

GIZDIĆ Bože DRAGO »Marko«, instruktor PK KPH za Dalmaciju u formiranju I mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1912, Klis, Split, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ od 1930. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik i jedan od istak-

nutih organizatora ustanka Kliško-solinsko-kaštelanskog bazena. Po direktivi PK KPH za Dalmaciju dolazi 14. veljače 1942. u Jesenice u cilju ispomoći u formiranju I mosorskog PO. U borbi ispred pećine kod Zeljevića, Jesenice 21. veljače 1942. bio je ranjen i vraćen na teren radi liječenja. Nakon ozdravljenja nastavlja radom na daljem razvoju NOP-a, Partije i narodne vlasti i na sektoru ratnog kotara Omiš. Nosilac je partizanske spomenice 1941. Umro 1983.

GIZDIĆ Stipe IVAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925, Mravince, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen travnja 1944. u borbi kod Bihaća.

GIZDIĆ-ŠAKIĆ Frane JELA-JELICA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 19. 5. 1919, Klis, Split, domaćica, Hrvatica, član KPJ 1942. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radila zaNOP. U Mosorski bataljon došla polovinom listopada 1942, a zatim upućena u sastav 3. dalmatinske brigade. Bila je i bolničarka u bolnici 9. dalmatinske divizije. Od početka lipnja 1943. je u sastavu 2. dalmatinske brigade, referent saniteta bataljona. Nosilac je partizanske spomenice 1941.

GIZDIĆ-JAMAN Stipe MARIJA, bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 1923, Mravince, Split domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila siječnja 1943. i u veljači upućena u 5. dalmatinsku brigadu.

GIZDIĆ Stipe MARTIN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 11. 11. 1921. Mravince, Split, brodogradilišni manuelni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka i bio rukovodilac SKOJ-a 1941. Mravince. U Mosorski vod stupio 15. kolovoza 1942. u kojem je bio ranjen i liječen. Zatvoren od Talijana. U rujnu 1943. je ponovo u NOV. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 27. rujna 1943. u Trsteniku u Splitu.

GIZDIĆ Grge MILKA, borac Mosorskog PO. Rođena 1921. u Klisu, Split, domaćica, Hrvatica. Poginula (dalji podaci nepoznati).

GIZDIĆ Luke NEDJELJKA-NEDA, bolničara u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođena 15. 8. 1915, Klis, Split, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a. Stupila polovinom listopada 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon (Ljubićev). Poginula 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao bolničarka 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

GIZDIĆ Marka VITOMIR, borac 2. voda 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 7. 1927, Klis, Split. U Mosorski PO stupio 3. siječnja 1944. i prekomandiran 26. kolovoza u 20. dalmatinsku diviziju.

GIZDIĆ Frane VJEKOSLAV, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1905, Klis, Split, strojar, Hrvat, kandidat KPJ 1941. Stupio 10. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 31. svibnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac u Centralnoj bolnici.

GLAJHER Adolfa RUDI, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, službenik, Jevrej. U Mostarski PO stupio rujna 1943. U borbi s Nijemcima ranjen i po izlječenju upućen na rad u pozadinu.

GLAVINA Nikole ANTE, vodni delegat 2. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 11. 1923, Majdan, Solin, Split, student, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 29. svibnja 1944, a zatim prekomandiran u Vrlički PO. Poginuo 1944. između Uništa i Crnog Luga na Dinari, kao mitraljezac Vrličkog PO.

GLAVINA Andrije PAŠKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Klis, Split, zidar. Hrvat. U Mosorski PO došao početkom 1944. Poginuo 15. lipnja 1944. na Gradini kod Dugopolja, Split, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

GLAVINOVIĆ Ante SLAVKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 16. 11. 1903. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 24. siječnja 1943, a zatim upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Umro 1973.

GLIBOTA Ivana JELICA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 1924. u Slivnu, Imotski, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila 1943. godine. Poginula 22. srpnja 1943. u Mrnjavcima, Lovreć, kao borac Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

GLUMAC Petra LUKA-VLADE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921, Lastovo, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Umro 23. studenog 1943. u bolnici NOVJ u Jelsi, Hvar od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih polovinom studenog 1943. u borbi kod s. Kozica na Biokovu.

GOJSALIĆ Ivana JOZO »Siler«, vodnik 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 9. 1910. u Podgrađu, Omiš, zidar, Hrvat, član KPJ od 1944. Od početka ustanua do stupanja u JNluV Dio je terensni radnik u Podgrađu. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. Početkom listopada 1944. sa 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i nakon oslobođenja ostao u sastavu Komande grada.

GOJSALIC Ivana VICivO, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, u Podgrađu, Omiš, službenik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV bio je terenac u Pocigraau. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 25. svibnja 1944. u borbi u Drvaru kao slušalac oficirske škole.

GOLDSTEIN EMIL, borac Mosorskog PO. Rođen 1920. u Sarajevu, fotograf, Jevrej. Stupio kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 10. listopada 1943. upućen u bolnicu. Nakon toga ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Bio je i u Agitpropu 9. dalmatinske divizije i Agitpropu 8. korpusa.

GOSPODNETIČ Ivana FRANE, intendant Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1918, Dol, Brač, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. iz 3. bataljona 4. operativne zone. Prekomandiran 7. srpnja 1944. u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO na dužnost intendanta PO. Ranjen listopada 1943. u borbi kod Gradaca, Omiš.

GOSLJEVIĆ Jozе ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. listopada 1943.

GOSLJEVIĆ Mate IVAN, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

GR ABIC Marka MATE, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 9. 11. 1920, Split, pekar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine. Poginuo 26. listopada 1943. kod Kotlenica, Split, kao politkomesar čete u 4. bataljonu Mosorskog PO.

GRACIN Ive ANTE, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925, Vadalj, Šibenik, ribar, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. i zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. U toku NOR-a ranjavan tri puta.

GRANDE ANGIOLINO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1919. Italija, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO došao 21. listopada 1943. godine.

GRBANOVIĆ Jure MARIN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 2. 1906, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 13. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

GREGOREC Josipa EDUARDO-EDO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 15. 9. 1921, Zagreb, brodogradilišni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu stupio svibnja 1942, a zatim ušao u sastav Srednjedalmatinskog PO i u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo rujna 1943. u borbi kod Dicma, Sinj, kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

GRGIN Mije IVO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 19. 10. 1923, Kaštel Novi, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon, sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

GRUBIĆ Mije KLEMENTO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1914, Solin, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski vod došao kolovoza 1942, i u listopadu ušao u sastav 2. crnogorskog bataljona 1. proleTERSke brigade. Poginuo 9. lipnja 1943. kod Bavana — Orlovača u 5. ofenzivi u 1. proleTERSkoj brigadi.

GRUBIC Marka MILIVOJ, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Vranjic, Solit, brodogradilišni radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. Poginuo 1943. kod Blata na Cetini, Omiš u Mosorskom bataljonu.

GRUBIC Josipa MIROSLAV, vodnik u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1921, Vranjic. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon.

GRUBIC Roka VELIMIR-VELJKO, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 1918, Kotor, student tehnike, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine. Poginuo 13. listopada 1943. na Perunu kod Splita, kao vodnik voda u 1. četi 1. bataljona Mosorskog PO.

GRUBIŠA Ivana ANTE, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, konobar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četu došao lipnja 1942, a zatim s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao vodnik voda u 2. dalmatinskoj brigadi.

GRUBISA Ivana STIPE, borac I mosorskog PO. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Polovinom travnja ranjen u borbi na Mosoru i upućen na liječenje. U listopadu 1942. stupio u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. na Kobiljoj glavi kod Gackog, kao borac u 2. dalmatinskoj brigadi.

GRUBISIĆ Ivana AGO, borac Prateće čete 1. bataljona mosorskog PO. Rođen 15. 8. 1919, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

GRUBISIĆ Grge ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1923. Korešnica, Split, drvodjelac, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 1943. i rujna 1943. ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Umro 1953.

GRUBISIĆ Ivana DAMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 5. 1925, Sutivan, Brač. U NOB-u stupio 19. rujna 1942. Došao 6. siječnja 1943. u Mosorski bataljon iz udarne grupe Bračke partizanske čete. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen u toku borbi na Lovreću, Imotski i kod Biska, Sinj.

GRUBISIĆ Spira DINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 4. 8. 1912. u Solinu, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. na Mosoru.

GRUBISIĆ Ivana DUŠKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 11. 1921. Zadvarje, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Učesnik je NOP od 1942. U Mosorski PO stupio 1943. i 1944. upućen u 20. diviziju. Ranjen krajem studenog 1944. u borbi na Kninu. Umro 1978.

GRUBISIĆ Ivana IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1926, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 25. kolovoza 1944. Prekomandiran 2. listopada u Štab Grupe srednjedalmatinskih PO. Poginuo 1945. u Petrovaradinu, kao borac 9. dalmatinske divizije.

GRUBISIĆ Mije KRUNO, zamjenik intendanta Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1913, Čišla, Omiš, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine.

GRUBISIĆ Mihovila MILE, rukovodilac tehničke radionice Odreda na Mosoru. Rođen 2. 12. 1907. u Solinu, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Do stupanja u radionicu aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je komandir 2. i 3. voda Solinskog PO 1941. i 1942. godine. U tehničku radionicu stupio ožujka 1943. godine. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

GRUBISIĆ Kaje MIROSLAVA, borac Mosorskog PO. Rođena 1928, Solin, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Poginula 23. rujna 1944. na Plješevici, kao bolničarka 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

GRUBISIĆ Ivana RATOMIR, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 3. 9. 1914, Zadvarje, Omiš, brodogradilišni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo 12. listopada 1943. kod s. Mrnjavci, Lovreć, Imotski, kao komandir čete u 3. dalmatinskoj brigadi.

GRUICA Luke ANTE-DUSAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 10. 1. 1920, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon stupio 15. veljače 1943. a zatim upućen u 4. crnogorsku brigadu. Od lipnja 1943. je u sastavu 2. dalmatinske brigade. Ranjen 14. ožujka 1943. u borbi kod Grahova (Crna Gora).

GRUICA Spira FRANE, borac Letećeg Mosorskog voda. Rođen 15. 10. 1920, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao početkom rujna 1942. Prekomandiran 27. rujna u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu kao politkomesar čete.

GRUICA Marina LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1944. godine. Poginuo 1944. na Vrdovu, Dinara.

GRUICA Ivana MIRKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1906, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao lipnja 1942. i s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Umro.

GRUICA Marina PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Sitno Gornje, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

GRUICA Marina STIPE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 10. 1908, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

GRUICA Jakova SPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 21. 10. 1913, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. i u veljači ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

GRUICA Vicka ŠPIRO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1919. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao početkom rujna 1942. Prekomandiran 27. rujna u Stab 4. operativne zone, a zatim u 5. crnogorsku brigadu.

GRUIĆ-MATKOVIĆ Marina DRAGICA, borac Mosorske čete. Rođena 1913, Kučine, Split, domaćica, Hrvatica, član KPJ. U Mosorsku četu stupila 1942, a zatim upućena u 4. dalmatinsku brigadu. U ožujku 1943. ušla u sastav saniteta 1. proleterske brigade.

GRVIC Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. listopada 1944. i polovinom studenog upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Poginuo 30. studenog 1944. kod Golubića, Knin, kao borac 1. čete 3. bataljona 9. dalmatinske brigade.

GRVIC Ante MARIN, borac-puškomitraljezac u Mosorskom bataljonu. Rođen 20. 4. 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

GUDELJ Grge JOSIP «Jurek», borac Mosorskog PO. Rođen 1905. u Omišu, mehaničar, Hrvat član KPJ. Do odlaska u NOV bio je aktivni politički i terenski radnik u Omišu i to član NOO Stanići, član Gradskog i Općinskog NOO — Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. Umro.

GUGIĆ-ETEROVIC Jure HELENA, bolničarka u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 4. 4. 1928, Cochabamba, Bolivija. U Mosorski PO stupila 30. studenog 1943. Prekomandirana 28. ožujka 1944. u bolnicu 8. korpusa.

GUINA VINKO, politkomesar Dugopljске čete. Rođen u Trogiru, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. U Dugopoljsku četu došao srpnja 1943, a zatim u Omišku grupu udarnih bataljona. Prekomandiran rujna 1943. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu u kojoj je bio politkomesar 4. bataljona.

GURDULIĆ Dinka NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Vrisnik, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1943. kada je upućen u dopunsku četu 4. POS.

GUTIC Riste DANILO, borac Mosorske čete. Rođen 1922, Trst, radnik, član SKOJ-a 1942, KPJ u toku rata. U Mosorsku četu stupio 1942. i rujna 1943. ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

HAJDER Jakova ANTE, vodnik Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1915, Pribude, Split, radnik Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. godine.

HARTMAN Roberta RENATO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, učenik, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim prekomandiran u tenkovski divizion 26. dalrriatinske divizije.

HREPIĆ Petra ZLATKO, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 2. 4. 1925, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 28. studenog 1943. Prekomandiran u studenom 1944. u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1981.

HRSTE Josipa IVAN-IVO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 21. 2. 1927. u Sinju, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio lipnja 1943. iz Sirijskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

HRUSKA Cirila MILAN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. >. 1920.' u Splitu, radnik, Hrvat. U NOV od početka 1943. Umro u bolnici u Taranto — Italija.

HRVATIĆ Ivana JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 4. 1915. u Splitu. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.

IPOLIĆ Ivana VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1924. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943. i u listopadu upućen u bolnicu, a zatim u II tenkovsku brigadu. Ranjen 1945. u proboju Sremskog fronta. Bio je na liječenju na Malti.

IVANČIĆ Ante MARIN »Tičica«, borac 2. voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1918. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1934, KPJ od 1941

Od početka ustanka aktivni je učesnik NOP. Bio je član udarne grupe u Varošu i učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOV. Zbog ilegalnog rada hapšen, zatvaran i interniran u Italiju. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u Svi laj sko-moseć id PO, a zatim u Kazališnu grupu pri Oblasnom NOO za Dalmaciju.

IVANČIĆ Sime MIROSLAV, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 18. 9. 1908. u Splitu, vrtlar, Hrvat. U Mosorski PO došao 1. srpnja 1944. i rasformdranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1979.

IVANČIĆ Josipa VESELA »Aurora«, borac 1. udarnog mosorskog bataljona. Rođena 7. 11. 1920. u Splitu, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. Stupila polovinom kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u 1. udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Od polovine lipnja 1943. je u sastavu 2. dalmatinske brigade. Poginula 24. kolovoza 1943. kod s. Banovića na Ozrenu kao borac u 1. vodu intendanture 2. dalmatinske brigade.

IVANISEVIC Frane ANTE-TONKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944.

IVANISEVIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro 1963.

IVANISEVIC Ante TOMA-JEROLIM, borac Mosorskog PO. Rođen u Makarskoj. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i prekomandiran u Biokovski PO, zatim u 4. POS.

IVANIŠEVIC Ante JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1905, Krilo-Jesenice. Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. Umro 1960.

IVANISEVIC Ivana MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 9. lipnja 1943. na Zelengori, kao vodnik voda u 3. bataljonu 1. proleterske brigade.

IVANISEVIC Luke SLAVICA, borac Mosorskog PO. Rođena 1923. u Splitu, krojačica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Poginula (datum i mjesto nepoznati) nije preživjela 31. prosinca 1943.

IVANKOVIĆ Antuna JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Vrisnik, Hvar. zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Zbog bolesti u listopadu otišao iz Odreda u Afriku.

IVANOVIĆ Davida FRANO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Sutivanu, Brač. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. godine.

IVANOVIĆ Milana MILENA, borac Mosorskog PO. Rođena u općini Sinj. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

IVANOVIĆ Jakova MILIVOJ, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Sutivan. Brač, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

IVANOVIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Sutivanu, Brač. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. Poginuo (podaci nepoznati).

IVELJA VLADIMIR, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 14. studenog upućen u bolnicu.

IVESA Ljudevita LJUDEVIT, borac Mosorskog PO. Rođen 1921. na Visu, student tehničkog fakulteta, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Poginuo 11. studenog 1943. u borbi na Dubcima, Omiš, kao borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

IVICA Pave IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 4. 1900. u Segetu, Trogir, brodogradilišni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 31. listopada 1943. Kotlenice, Split, kao borac 4. bataljona Mosorskog PO.

IVIĆEV Frane JOZO, borac 1 udarnog mosorskog bataljona. Rođen 11. 5. 1922, Kaštel Stari, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio 20. rujna 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 18. lipnja 1943. kod stanice Sprača u istočnoj Bosni u 4. kragujevačkom bataljonu 1. proleterske brigade.

IVKOVIĆ Jozе IVANKA, borac Mosorskog PO. Rođena 1925, Vojniće, Sinj, krojačica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Poginula 27. rujna 1943. u 2r-novnici (uhapšena i strijeljana od Nijemaca).

JADRIĆ Marka IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

JADRIĆ Martina PETAR, vodni delegat u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 7. 1928. Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 17. lipnja 1944. godine.

JAIC Ivana IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1914, Knežci, Slavenska Požega. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine. U borbi kod Klisa ranjen i 14. rujna upućen u bolnicu, a zatim u 12. slavonsku diviziju.

JAKASOVIĆ Kleme KRUNO «Braco», sekretar Štaba Mosorskog PO. Rođen 3.

7. 1922. u Splitu, student-trgovac, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine. Umro.

JAKAŽA Josipa ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 17.12. 1908, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 11. studenog upućen u bolnicu.

JAKASA Petra ANTE, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 9. 1918. u Splitu, službenik, Hrvat, član KPJ. Došao 4. rujna 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

JAKASA Filipa TEODOR, referent saniteta u ambulanti Mosorskog PO. Rođen 1913. u Splitu. Stupio ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je 10. siječnja 1944. prekomandiran u Svilajsko-mosečki PO.

JAKELIĆ-ZEGARAC Mije ANKA, borac minerskog voda Mosorskog PO. Rođen 26. 4. 1926. u Splitu. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. godine. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

JAKOVAC Ivana ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 6. 1925, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. KPJ od 1945. U Mosorsku četu stupio 6. siječnja 1943. i 17. istog mjeseca upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije.

JAKOVAC Stipe JEROLIM, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 19. 10. 1910, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 16. rujna 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. između Gornje i Donje Brezine, kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

JAKOVČEVIĆ Martina MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 1. 1923, Gomje Selo, Šolta. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine, a zatim upućen u 12. dalmatinsku brigadu.

JAKOVČIĆ Jure ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1907, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944, i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

JAKOVČIĆ Jure MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Tugare, Omiš. U Mosorski PO stupio listopada 1944. godine, a zatim u 20. dalmatinsku diviziju.

JAKOVČIĆ Jure MILAN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1914, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. godine. Umro.

JAKOVČIĆ Ivana NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944, a zatim ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

JAKOVLJEVIĆ Ante LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1901, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 10. studenog upućen u bolnicu.

JAKSIĆ Roka NIKOLA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Supetru, Brač. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

JAKULJ Stipe ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja-lipnja 1943. kod Foče u 2. dalmatinskoj brigadi.

JAKULJ Bože FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Ranjen 5. 5. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 24. siječnja 1943, a zatim upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Umro 1978.

JAKULJ Stipe LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 18. 10. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 15. svibnja 1943. na Crnom vrhu kod Foče kao borac 2. dalmatinske brigade.

JAKULJ Stipe LJUBOMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 5. 12. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat U Mosorski vod stupio rujna 1942. i nakon kratkog zadržavanja upućen u sastav 1. dalmatinske brigade.

JAMAN Frane ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1905. u Splitu, radnik-mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. i u listopadu ušao u sastav G. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Poginuo 25. svibnja 1944. kod Mliništa za vrijeme desanta na Drvar u 1. proleterskoj brigadi.

JAMAN Vicka BERISLAV »Bere«, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 18. 11. 1926, Majdan, Klis, Split, dak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 3. srpnja 1944. kod Završja, Aržano. kao politkomesar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

JAMAN Zorka MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila rujna 1943. Umrula.

JAMAN Ante MARIN »Cindro«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 21. siječnja 1943, a zatim upućen na raspored u Stab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače upućen u sastav 4. NOU brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. bataljona 3. dalmatinske brigade (umro u Centralnoj bolnici VS).

JAMAN Marina MATE "Krabo«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1915, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio početkom svibnja 1942, sa kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Od rujna 1942. je glazbar Klis-Kose u 1. dalmatinskoj brigadi. Poginuo polovinom ožujka 1943. na padinama Prenja, kao rnitraljezac 4. bataljona 1. dalmatinske brigade (ranjenik u Centralnoj bolnici VS).

JANEŽIĆ-IVEKOVIC Antona VERA, borac Mosorskog PO. Rođena 1927, Vranjic, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla polovinom rujna 1943. Prekomandirana u ožujku 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

JANKOV Marina DAVOR, vodni delegat Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1923, Klis, Split, mehaničar. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 28. svibnja 1944. i polovinom studenog sa dužnosti sekretara SKOJ-a 1. bataljona upućen u sastav 3. dalmatinske brigade.

JANKOV Nikole LJUBO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1925, Klis, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio kao terenac. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. U toku borbe na s. Gardun, Sinj 29. lipnja 1944. teško ranjen i upućen u bolnicu na Vis. Nakon ozdravljenja ušao u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

JAVOR Save TOMA, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1906. Zadar, radnik, Hrvat. U Omišku grupu došao rujna 1943. Umro 1978.

JAVORČIĆ Ivana ANTE »Pećenko«, borac I mosorskog PO. Rođen 11. 7. 1921, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i polovinom lipnja ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo 25. lipnja 1945. kod Zagreba, kao pripadnik Odsjeka za municiju MNO Jugoslavije.

JAVORČIĆ Mate ANTE (Jablan) »Vrančesko-«, borac I mosorskog PO. Rođen 29. 3. 1908, Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. U I mosorski PO došao 20. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. Početkom listopada 1942. ušao u sastav 2. dalmatinske brigade i bio komandir čete. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JAVORČIĆ Ante BARTUL, borac I mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1921, Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren. Poginuo 20. siječnja 1943. kod Klis-Kose, Split, kao kurir MNOO Zrnovnica.

JAVORČIĆ Ante FRANE, borac Mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1921. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ aktivno i organizirano radio za NOP. Iz Mosorskog PO ušao u sastav 5. crnogorske a zatim 5. sandžačke brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JAVORCIC Ante IVAN »Ljuti«, borac I mosorskog PO. Rođen 1921, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1940. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 22. ožujka 1942. i polovinom lipnja ušao u sastav 2. bataljona Srednjo-dalmatinskog PO. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 5. crnogorske brigade.

JAVORCIC Blaža IVAN »Motić«, borac I mosorskog PO. Rođen 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1941. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i polovinom lipnja ušao u sastav 2. bataljona Srednjo-dalmatinskog PO. Poginuo 13. lipnja 1943. na Vučevu, kao borac 3. bataljona 5. crnogorske brigade.

JAVORCIC Blaža IVAN-IVO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 4. 1928, Zrnovnica, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Bio je u 13. južnodalmatinskoj i 2. dalmatinskoj brigadi. U toku NOR-a dva puta ranjavan.

JAVORCIC Duje IVAN »Buco«, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Umro 1977.

JAVORCIC Ivana JOSIP »Šore«, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 3. 1927. u Zrnovnici, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. Od svibnja 1942. do stupanja u NOV član udarne grupe u Zrnovnici. U Mosorski PO stupio 1944. i iste godine upućen u 1. tenkovsku brigadu 26. divizije.

JAVORCIC Ante JOZO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 26. 7. 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 7. eljače 1943. godine.

JAVORCIC Spira JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 1. čete 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

JAVORCIC Ante KLEMENT, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 11. 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1942. i upućen lipnja 1944. u bolnicu 8. korpusa.

JAVORCIC Ante LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama, kao borac 2. dalmatinske brigade.

JAVORCIC Spira LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO stupio rujna 1942. 1 u srpnju 1944. upućen u Štab 26. dalmatinske divizije. Umro 1982.

JAVORCIC Spira MARIN, borac I mosorskog PO. Rođen 13. 9. 1920, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1941. U I mosorski PO došao 15. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno došao 29. travnja 1942. u Mosorsku četu (II MPO) i s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjo-dalmatinskog PO, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjen u ožujku 1943. u borbi kod Foče. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JAVORCIC Marina MARTIN »Rebac«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 16. kolovoza 1942 U Mosorski bataljon došao početkom 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u travnju 1943. u 4. ofenzivi kod Nevesinja, kao borac 5. dalmatinske brigade.

JAVORCIC Ante MATE »PaStrica«, kuhar I mosorskog PO. Rođen 1912, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u 1941. U I mosorski PO došao 20. ožujka 1942. Poginuo u travnju 1943. kod Kifina Sela, kao borac 1. čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

JAVORCIC Marina PAVE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Zrnovnici, Split, kovač, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1942. Umro rujna 1943. u bolnici na Vrdovu od posljedica teškog ranjavanja u borbi na Klisu kao komandir 2. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

JAVORCIC Ante VICKO-VICENCO, borac Mosorske« bataljona. Rođen 22. 3. 1925, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 2. ožujka 1943. kod Kalinovnika, kao borac 2. dalmatinske brigade.

JAVORČIĆ-VITAČ Ante VINKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 18. 11. 1927, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO stupila 1944. godine, a zatim u bolnicu 8. korpusa.

JELACIĆ Duje ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 3. 1906. u Splitu, drvodjelac, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 31. listopada 1943. kod Dubrave, Omiš kao borac 2. bataljona Mosorskog PO.

JELACIĆ Paške ANTE, vodnik 1. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 6. 1914, Sutomore, Bar, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. U toku 6. ofenzive teško ranjen kod s. Rošca, Omiš i u studenom 1943. upućen na liječenje u Bari, a zatim na Maltu.

JELACIĆ-MARASOVIĆ Paške DRAGICA, bolničarka 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 18. 10. 1925. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 28. svibnja 1944. i polovinom studenog upućena u sastav 9. dalmatinske brigade.

JELACIĆ-IVE Paške MARIJA, bolničarka 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 18. 10. 1925. u Splitu, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla 28. svibnja 1944. i polovinom studenog upućena u sastav 9. dalmatinske brigade.

JELASKA-DIDOVIĆ Mije ANKA, bolničarka 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 26. 1. 1928. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušla u sastav Svilajsko-mosečkog PO, a zatim pri Štabu 3. brigade KNOJ-a.

JELASKA Ante KAJO, borac Dugopoljske partizanske čete. Rođen 1. 1. 1922. u Splitu, traser u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1942. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. Kao član Gradskog komiteta SKOJ-a aktivni je učesnik borbenih i drugih ilegalnih akcija u Splitu do svibnja 1942. kada je uhapšen i zatvoren. Stupio 4. rujna 1943. u Dugopoljsku četu, a zatim 10. rujna ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade. U toku NOR-a ranjavan lakše tri puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JELASKA Ante VELJKO »IVO«, borac I mosorskog PO. Rođen 31. 1. 1922. u Splitu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1937, kandidat KPJ 1940, član KPJ od 1942. Od početka ustanka do odlaska u NOV kao član udarne grupe u Splitu učestvuje u mnogobrojnim akcijama. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942, i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren, ali je na putu za Split uhapšen 24. travnja, zatvoren i osuđen na doživotnu robiju. 10. listopada 1942. bježi iz splitske bolnice i ponovo je u NOV pri Štabu 4. operativne zone. Nosilac je partizanske spomenice 1941.

JELAVIĆ-LACKOVIĆ Mate ANDELKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1917. u Muću, Split. U NOB od veljače 1942. godine. Iz Mosorskog PO upućena u Svilajsko-mosečki PO.

JELIĆ Frane JOSIP, zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 9. 1912, Kovačić, Knin, namještenik, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 29. lipnja 1944. kada je u borbi na Gardunu, Sinj teže ranjen, te upućen na liječenje u bolnicu na Vis.

JELIĆ Petra BRANKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1927, Brusje, Hvar. U Omišku grupu bataljona došao polovinom kolovoza 1943. i u rujnu ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

JELIĆ-NONVEILER Nikole MARIJA, borac 1. čete 4. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 10. 1927. u Splitu. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. i u studenom, zbog oboljenja, upućena u bolnicu NOV na Hvar.

JELIĆ Bruna ZIVKO, vodni delegat 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 6. 1920. u Splitu, student, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio početkom rujna 1943. i od 10. studenog je urednik u »Slobodnoj Dalmaciji« i »Omladinskoj Iskri«. Bio je učesnik I konferencije kulturnih radnika Dalmacije održane prosinca 1943. na Hvaru. Ranjen listopada 1943. kod Biska, Sinj.

JELINČIĆ Joze JOSIP-JOZO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Glavicama, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 6. lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

JERČIĆ Andrije ČIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Podgrađu, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada kada je ponovo upućen na teren.

JERČIĆ Ante ILIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1906. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

JERČIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23.10.1925, Krilo-Jesenice, Omiš, pomorac, Hrvat, član SKOJ-a 1942. KPJ od 1944. U Mosorski bataljon došao 9. siječnja 1943, a zatim ušao u 2. dalmatinsku brigadu. Srpnja 1944. upućen na liječenje u Italiju.

JERČIĆ Mije JERKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1905, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon stupio krajem siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je upućen 3. veljače 1943. u 4. NOU brigadu.

JERČIĆ Mije MATE »Barbin«, bolničar u Mosorskom PO. Rođen 1911. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro.

JERČIĆ Stanka MIHOVIL-MIČE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Kaštel Sućurcu, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1966.

JERČIĆ Ivana MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1918. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. lipnja 1944. i u srpnju prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

JERČIĆ Andrije ROKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 3. lipnja 1944. i prekomandiran 10. srpnja u 10. dalmatinsku brigadu.

JERČIĆ Andrije STANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

JERČIĆ Ante STIPE, vodni delegat 1. voda 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 8. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od srpnja 1942. U Mosorski PO stupio 13. kolovoza 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo svibnja 1945, kod Zadra.

JERČIĆ Mate STIPE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1913. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju. Poginuo 3. prosinca 1944. kod s. 2a-grović, Knin kao bolničar u 3. bataljonu 10. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Andrije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen u Žrnovnici, zemljoradnik, Hrvat.

JERKOVIĆ Luke ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 12. 1910. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

JERKOVIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 19. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 1. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Nikole ANTE »Bada«, borac I mosorskog PO. Rođen u Žrnovnici, Split, podoficir bivše Jugoslavenske mornarice, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren, ali je 14. travnja uhapšen od talijanskih karabinjera. Umro 1978.

JERKOVIĆ Nikole DANKO »-Jurela«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo početkom lipnja 1943. kod s. Rudine na Pivskoj planini, kao borac 2. dalmatinske brigade (u Centralnoj bolnici).

JERKOVIĆ Ivana IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1915, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. kod s. Mi-ljevdna, kao borac 3. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Joze IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 12. 1908, Vojnici — Trilj, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine.

JERKOVIĆ Martina IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1921, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 12. listopada 1942. i kao glazbar upućen u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 14. lipnja 1943. kod s. Miljevine, kao borac-muzičar 2. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Pave IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 22. 2. 1914, Žrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio 12. rujna 1942. i kao glazbar upućen 12. studenog na raspored u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

JERKOVIĆ Jure IVICA, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. Dugopolje, Split. U Mosorski PO došao 15. rujna 1943. godine.

JERKOVIĆ Ivana JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Luke JOZO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 1. 1912, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

JERKOVIĆ Jakova KAJA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 1. 1901, Žrnovnica, Split, postolar, Hrvat. Stupio krajem siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u Štab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače 1943. upućen u Dinarski bataljon. Ponovo došao u Mosorski PO 1. studenog 1944. i njegovim rasformiranjem upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1984.

JERKOVIĆ Ante MARKO »Stojan«, politkomesar čete u Mosorskom bataljonu. Rođen 1920. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937. član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV bio je sekretar MK SKOJ-a u Žrnovnici 1941, član KK SKOJ-a Omiš 1941. i član Opć. komiteta SKOJ-a Poljica 1942. Poginuo 11. rujna 1943. u borbi kod Klis-Grla kao politkomesar čete 1. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Ivana MIJO, desetar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1906, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944. i u listopadu upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 27. travnja 1945. kod s. Nedeljišćina, Labin, kao borac 2. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

JERKOVIĆ Jakova MILENKO-MILE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1905, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. godine. Poginuo 30. studenog 1944. kod Knina, kao borac 3. čete 4. bataljona 9. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Nikole MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u od 1942. Poginuo 16. lipnja 1944. od ustaške zasljeđe pod Ljutim kamenom — Mosor, na povratku iz Kotlenica kao kurir Mosorskog PO.

JERKOVIĆ Jakova PETAR, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1903. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 2. listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 14. lipnja 1943. kod Miljevine u probodu 5. ofenzive, kao borac 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

JERKOVIĆ Martina PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. lipnja 1943. na Pivskoj planini kod Rudina, kao borac u prištapskim jedinicama 5. crnogorske brigade (ranjenik u Centralnoj bolnici).

JERKOVIĆ Ante SLAVKO »Daganelo«, borac I mosorskog PO. Rođen 1924, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 26. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Ponovno stupio u Mosorsku četu i 12. listopada 1942. kao glazbar upućen u 4. operativnu zonu, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 18. lipnja 1943. na komunikaciji Sarajevo—Višegrad (Romanija), kao borac-muzičar pri Štabu 2. dalmatinske brigade.

JERKOVIĆ Marka TOMA, borac-mitraljezac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 17. 12. 1909, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao 10. studenog 1942, a zatim s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

JERKUNICA Pave DOMJAN, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 24. 9. 1916. u Kaštel Sućurcu, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1942. Iz Mosorskog PO ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Poginuo 1. kolovoza 1945. u Zagrebu (umro u bolnici — nesretni slučaj).

JERKUNICA Marka MARIN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922, Kaštel Sućurac, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. i bio do 3. studenog kada je upućen u bolnicu.

JERMELIC Ivana ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio lipnja 1943. u Mosorski bataljon. a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1969.

JERMELIC Jure JAKOV, borac Mosorskog letječeg voda. Rođen 1913. Krilo-Jesenice, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1941. Od Početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radio na terenu Jesenica. U NOB-u stupio svibnja 1942. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

JERMELIĆ Ivana LJUBO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, konobar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

JERMELIC Jure MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

JERONCIC Pavla LUKA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 10. 1904, Seoca, Omiš, službenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944. ikrajem istog mjeseca upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo siječnja 1945. kod Širokog Brijega, Mostar kao borac 1. bataljona 3. dalmatinske brigade.

JERONCIC Bartula PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon stupio 6. rujna 1942. i početkom listopada ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 20. siječnja 1943. kod Livna u 2. dalmatinskoj brigadi.

JOSPIĆ Filipa JOSIP, borac Leteće mosorske čete. Rođen 13. 7. 1900. u Splitu. U Mosorsku četu stupio 1. lipnja 1943. Umro 1985.

JOVANOVIĆ Miroslava ALBERT, borac Leteće mosorske čete. Rođen 16. 1. 1926. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu stupio 6. siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače upućen u 4. NOU brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. čete 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

JOVANOVIĆ Ive ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 10. 1910. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. listopada 1944. Umro 1973.

JOVANOVIĆ Luke ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1908. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. listopada 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Poginuo 27. studenog 1944, Gradina — Knin kao borac 2. čete 4. bataljona 9. dalmatinske brigade.

JOVANOVIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 3. 1. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 20. ožujka 1943. u 4. ofenzivi u s. Zlopolju kod Duvna kao borac 5. dalmatinske brigade (umro od tifusa).

JOVANOVIĆ-ALPAR Andrije ĐORĐE, zamjenik politkomesara 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 1. 1922. u Pećuhu, dak, Srbin, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i prekomandiran 1944. na dužnost pomoćnika komesara divizion-a i personalnog referenta 20. dalmatinske divizije.

JOVANOVIĆ Marina FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 28. 2. 1925, u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 24. siječnja 1943. i nakon kraćeg zadržavanja upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije.

JOVANOVIĆ Andrije JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 4. 1906. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Uključen u NOP polovinom 1942. i bio pri Mjesnom NOO. U Mosorski PO stupio 28. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1985.

JOVANOVIĆ Mate MARIN, borac Mosorske partizanske čete (II MPO). Rođen 8. 9. 1919. u Podstrani, Split, student elektrotehnike, Hrvat. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942, a zatim ušao u sastav 2. udarnog bataljona Sredn jedal matinsikog NOPO. Poginuo u travnju 1943. kod Gornjeg Vakufa kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

JOVANOVIĆ Miroslava OLIJEN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 10. 2. 1922. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 30. svibnja 1943. kod Tepaca na Tari kao borac 2. dalmatinske brigade (umro u bolnici VS).

JOVANOVIĆ Andrije SLAVKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 11. 2. 1913. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 24. siječnja 1943. a zatim s glazbom iz Podstrane upućen u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije, uhapšen i strijeljan od Nijemaca 18. ožujka 1944. na Vršini, Podstrana.

JOVANOVIĆ Ivana STIPE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 1. 1914. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio 6. prosinca 1942. Početkom siječnja 1943. upućen u sastav 3. dalmatinske brigade.

JOVANOVIĆ Luke VINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 1. 1912. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio ožujka 1944, a zatim ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1985.

JOZIĆ Stjepana NEDILJKO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 4. 8. 1929. u Trilju, Sinj, učenik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U NOV od srpnja 1943. U Mosorski PO stupio krajem prosinca 1943. iz Komande mjesta Sinj i 19. rujna 1944. prekomandiran ponovo u Komandu mjesta Sinj.

JUGINOVIĆ Filicija BOŽO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 23. 11. 1923. u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio 1. listopada 1942. a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

JUGO BOGDAN, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu. Ponovno stupio početkom 1944. u Mosorski PO i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja.

JUGOVIĆ Stjepana SIME, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 3. 1922, Donji Humac, Brač. U Mosorski bataljon stupio 7. siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače upućen u 4. NOU brigadu.

JUKIĆ-PRANIĆ Blaža ANKA, bolničarka 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 23. 7. 1914, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla rujna 1943. iz Posadnog bataljona Split. Prekomandirana 1944. u 12. dalmatinsku brigadu.

JUKIĆ Ante IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1926, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio krajem 1942.

JUKIĆ Jurja JOSIP, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 10. 12. 1921, Vela Luka, Korčula. U Mosorski PO došao krajem rujna 1943. iz 10. čete Komande područja Split. Ranjen 18. listopada 1943. kod Gradca. Omiš i upućen u bolnicu. Nakon ozdravljenja je u sastavu Ratne mornarice.

JUKIĆ Petra MATE, desetar u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođen 15. 2. 1919, Bračević, Split, pekar, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. Poginuo 16. rujna 1943. kod Grabovca, Omiš u Omiškoj grupi udarnih bataljona.

JUKIĆ Jakova PETAR, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 22. 11. 1924, Bračevići, Split, šegrt, Hrvat, član SKOJ-a, KPJ od 1944. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943, a zatim s 1. vodom 10. čete ušao u sastav Imotskog PO. U toku NOR-a ranjavan tri puta.

JUNUŠIĆ Jakova ĆIRIL, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 8. dalmatinske brigade.

JUNUŠIĆ Jakova FILIP borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1900, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944, a zatim upućen u 20. diviziju.

JUNUŠIĆ Jakova IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen u Docu Donjem, Omiš. U Mosorski PO stupio travnja 1944. i u srpnju prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

JUNUŠIĆ Mije MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio ožujka 1944.

JURADIN Fabijana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1906. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944. Umro 1978.

JURADIN Fabijana DRAGUTIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 3. 8. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 26. studenog 1944. kod Knina kao borac 12. dalmatinske brigade.

JURADIN Fabijana DUŠAN, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 5. 1912. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Do stupanja u NOV bio je član udarne grupe u Podstrani. U Mosorski PO stupio listopada 1944.

JURADIN Marina MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 12. 6. 1915. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim priključen glazbi iz Podstrane u 4. dalmatinskoj brigadi 9. divizije. Poginuo 12. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

JURADIN Marina RUDOLF, borac I mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1916. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 10. veljače 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1971.

JURANOVIC Mate BLA2 »Šarac«, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 2. 1923, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 23. svibnja 1944. Poginuo 9. rujna 1944 kod Lugarnice na Mosoru, kao puškomitraljezac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

JURANOVIC Marka MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Čišla, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

JURAS Ivana ĆIRO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 5. srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1972.

JURAS Stipe MARINKO, borac I mosorskog PO. Rođen 16. 5. 1914. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. Privremenim raspustom Odreda vraćen na teren ali je uhvaćen od Talijana, suđen i odveden u logor u Italiju. U studenom 1943. po izlasku iz zatvora stupio je u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1964.

JURAS Mije MILJENKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 18. 10. 1923, u Podstrani, Split, obučar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro 9. prosinca 1944. u Sinju od posljedica ranjavanja zadobivenih u borbi na Kninu, kao borac 3. čete 2. bataljona 9. dalmatinske brigade.

JURAS Ivana PETAR, vodni delegat 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 9. 1914, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od ožujka 1943. U Mosorski PO došao 1. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 8. dalmatinske brigade. Umro 1970.

JURAS Marina PETAR, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. C. 1920. u Podstrani, Split, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 3. brigadu KNOJ-a.

JURAS Stipe RIKARDO, borac I mosorskog PO. Rođen 22. 7. 1921. u Podstrani, Split, postolarski naučnik, Hrvat, član SKOJ-a, KPJ od 1944. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 7. rujna 1943. u Splitski posadni bataljon.

JURAS-BOJČIĆ Ivana TONKA-TONE »Crna«, bolničarka u četi Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođena 9. 2. 1925. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla 10. siječnja 1943. i u kolovozu upućena na raspored u Stab 4. operativne zone.

JURAS Stipe VINKO, borac I mosorskog PO. Rođen 4. 3. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 4. studenog 1942. u I udarni mosorski bataljon sa kojim je ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u drugoj polovini svibnja 1943. u Sandžaku u sastavu 4. crnogorske brigade.

JURAS Mije ZIVKO, borac I mosorskog PO. Rođen 26. 8. 1920. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanaka. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio srpnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Poginuo — nestao 22. rujna 1944. kod Otavica, Drniš kao borac 3. čete 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

JURAS-BOŽOVIC Ante ANKA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1923. u Splitu, dak, Hrvatica, član KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupila travnja 1943, a zatim upućena u sastav 1. proleterske brigade.

JURASIN NIKSA, borac Pratećeg voda 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1927. u Splitu, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 20. listopada 1944. kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

JURAŠIN-BRATINČEVIĆ Ante RADOJKA, bolničarka 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1927. u Splitu, dak, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila rujna 1943. Prekomandirana u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

JURČIĆ Ivana CIRILO-CIRO, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 2. 1915, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. rujna 1943. i prekomandiran 10. ožujka 1944. u Stab 8. korpusa, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 25. ožujka 1944. u borbi kod Suvaje u Lici.

JURČIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 7. veljače 1943, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

JURUĆ Ivana STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 24. 12. 1913, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem svibnja 1943. u 5. ofenzivi Sarnik — Zabljak kao borac 1. čete 4. bataljona 2. proleterske brigade.

JURENICH Bože IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao u ožujku 1944. Poginuo 0. prosinca 1944. kod Knina kao borac 2. čete 1. bataljona 12. dalmatinske brigade.

JURENICH Bože JERKO »Gak«, komandant 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 2. 1913, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. Prekomandiran 13. studenog 1944. u Artiljerijsku brigadu 8. korpusa. Teže ranjen ožujka 1943. u borbi kod Dubrave, Omiš.

JURENICH Bože MARKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 1. 1905, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1914. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO. Umro 1975.

JURENICH Marka MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 10. 9. 1928, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 1. ožujka 1943. godine.

JURENICH Ivana ŠTIPAN, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 12. 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1978.

JURETICH Marka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1903, Krušvar, Sinj. Stupio svibnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1973.

JURETICH Ivana BLAZ, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 3. 2. 1923, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine.

JURETICH Bože IVAN »Braco«, borac Mosorskog PO. Rođen u Ercegovcima, Sinj. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo 27. listopada 1943. na Omiškoj Dinari kao borac 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

JURETICH Marka JOZO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 3. 1907, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. srpnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

JURETIN Ante DRAGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Sitno Donje. Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 8. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja-lipnja 1943, u 5. ofenzivi, kao borac u Centralnoj bolnici.

JURETIN Ivana IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u siječnju 1943. godine. Poginuo svibanj-lipanj 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. dalmatinske brigade.

JURETIN Ante STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Zarobljen u toku 5. ofenzive u Crnoj Gori i odveden u logor Sisak i Beč.

JURIĆ Ivana BOZO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1913, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

JURIĆ »GIGE«, pomoćnik intendanta Mosorskog bataljona (Dänin). U Mosorski batalion stupio 1943. i krajem kolovoza ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju.

JURIĆ Jure MATE, borac I mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1916, Dolac Gornji, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao u prvoj polovini ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Leteći mosorski vod i u rujnu 1942. upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1980.

JURIĆ Mate MIRKO, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 11. 1919, Tmbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

JURIĆ Stjepana NEVENKA, borac 2. voda 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1. 1. 1926, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Stupila 20. lipnja 1943. u Mosorski bataljon (Danin), a zatim i u Mosorski PO. Ranjena 18. prosinca 1943. kod Gizdavaca, Muć i upućena u bolnicu na Vis. Nakon ozdravljenja ušla u sastav 26. dalmatinske divizije.

JURIĆ Jure PETAR, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1925, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

JURIĆ Frane ŽIVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Vranjic, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 15. studenog 1942. godine. Poginuo 23. ožujka 1943. kod s. Vrba, Muć.

JURIĆEVIĆ Marina JOZO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1926, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

JURICIĆ Ivana TITO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 1943, a gatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju u kojoj je obolio i upućen na Vis. Umro u studenom 1944. u zbjeugu u El Shattu od posljedica oboljenja u NOV.

JURIN Stipe JERE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1908, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ i predratni rukovodilac URS-ovih sindikata obalnih radnika u Dugom Ratu. U Mosorski bataljon stupio 17. siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 1. veljače 1943. upućen u 4. NOU brigadu. Umro 1976.

JURIN Stipe MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori, kao borac u 3. dalmatinskoj brigadi.

JURISIĆ ANDRIJA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Zemljoradnik, Hrvat. Poginuo početkom veljače 1945. na Širokom Brijegu, Mostar u 9. dalmatinskoj diviziji.

JURISIĆ Jure ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1904, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. godine.

JURISIĆ DINKO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom 1944. Nestao 6. srpnja 1944. iz s. Cačvina, Omiš.

JURISIĆ Jozе DUŠAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 1. bataljona 3. dalmatinske brigade (umro u Centralnoj bolnici).

JURISIĆ Nikole FILIP, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Bio-rinama, Imotski, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

JURISIC Drage IVAN, borac Mosorskog bataljona (Danin). Rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943. i krajem kolovoza ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

JURISIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u siječnju 1943. godine. Poginuo u drugoj polovini svibnja 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 2. čete 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

JURISIĆ Mate KLEMENTINA, bolničarka u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođena u Sitnu Donjem, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1943, a zatim prekomandirana u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

JURISIĆ Andrije LUKA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 10. 1906, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 28. travnja 1944. Poginuo 28. studenog 1944. kod Knina, kao borac 2. čete 4. bataljona 9. dalmatinske brigade.

JURIŠIĆ Jure LUKA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 10. 1909, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1941. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

JURIŠIĆ Simuna LUKA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24.

8. 1913, Biorine, Imotski, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. rujna 1944. i u listopadu upućen u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

JURIŠIĆ Stanka MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Tugare, Omiš, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

JURIŠIĆ Ivana MICE -Zingin'«, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

JURIŠIĆ Jozе MILAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama, kao borac 2. dalmatinske brigade.

JURIŠIĆ Stanka MILENKO-MILAN, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 12. 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 29. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

JURIŠIĆ Stjepana MILJENKO-MILAN, zamjenik politkomesara 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1919, Omiš, student, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

JURIŠIĆ Stanka MIRO, borac 3. čete I. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

JURIŠIĆ Jozе PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen u Docu Donjem, Omiš.

JURIŠIĆ Drage STJEPAN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 8.

1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, U Mosorski PO stupio početkom studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

JURJEVIĆ Bartula ANDRIJA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1921, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 15. veljače 1945. kod s. Drežnica, Mostar, kao vodnik voda u 3. bataljonu 4. dalmatinske (splitske) brigade.

JURJEVIĆ Stipe STIPE, vodni delegat 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 3. 1913, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. U Mosorski PO došao 15. rujna 1944. Poginuo 1945. na Srbu.

JURJEVIĆ Diega TONČI, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Splitu. Iz Mosorskog PO prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

JURKO Ante IVAN, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 3. 4. 1915, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao srpnja 1943. u Dugopoljsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Teže ranjen 1. lipnja 1944. u borbi kod Peulja — Grahovo.

JURKO Marka JOZO, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 1914, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Do odlaska u NOV bio je organizator ustanka u Koprivnom. Došao polovinom srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku čet, a zatim i u Mosorski PO.

JURKO Marka MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Koprivno, Split, zemljoradnik. Hrvat. Stupio kolovoza 1943. u Dugopoljsku partizansku čet, a zatim i u Mosorski PO.

JURLIN Stipe ANDRIJA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. U. 1903, Sitno Gomie, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. i polovinom 1944. upućen u Kotarsku miliciju. Ranjen u borbi na Mosoru.

JURLIN Luke ANTE, komandir 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12.

6. 1920, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 18. srpnja 1943. u Mosorski bataljon gdje je bio vodni delegat, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen u studenom 1943. kod Igrana, Makarska.

JURLIN Luke DRAGO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

JURLIN Spira NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Sitno Gornje, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. na Zelengori, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

JUTRONIĆ Mate MIHOVIL-MICO, borac Mosorskog bataljona (Ljubičev). Rođen u Sutivanu, Brač. U Mosorski bataljon došao 6. siječnja 1943. godine.

KABILJO Isaka ERNA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1921. u Sarajevu, domaćica, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim upućena u Komandu mjesta Sutivan i u bolnicu Bari (Italija).

KABILJO Alberta JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Doboju, krojač, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen za intendanta u 1. dalmatinskoj brigadi.

KACIĆ-BARTULOVIĆ Jurja TEREZA, borac-bolničarka u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođena 22. 2. 1925. u Sućurju, Hvar, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Omišku grupu stupila početkom rujna 1943, a zatim upućena u Cetinsku brigadu. Poginula 31. prosinca 1943. kod Lovreća, Imotski.

KACUNIĆ Marka FRANE »Pobjeda«, borac-kurir I mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1919, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Tugara. U I mosorski PO došao 25. veljače 1942. Polovinom lipnja s Mosorskom četom (II MPO) ulazi u sastav 2. bataljona Srećnjedalnog PO, a zatim i u 1. dalmatinsku brigadu. Ranjen lipnja 1942. na Kozjaku — Knin, travnja 1943. na Kobiljoj glavi i rujna 1943. na Kočinu brdu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

KACUNIĆ Tome IVAN, kuhar 3. čete 2. bataljona Mosoirskog PO. Rođen 15. 9. 1918, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. travnja 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO. Umro 1968.

KACUNIĆ Marka MILAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KACUNKO Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Gata, Omiš, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

KADIĆ Stipe DUJE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 7. 1925, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 8. lipnja 1944. godine.

KADIĆ Ivana IVAN, kuhar Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 8. 1908, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u Komandu pozadine 9. dalmatinske divizije.

KADIĆ Marka IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Krilo-Jesenice, Omiš, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944, a zatim upućen u radio-nu 8. korpusa. Umro 1980.

KADIĆ Jure IVO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 1. 1928, Dugi Rat, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio 20. svibnja 1943. U Mosorski PO došao 10. lipnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja.

KADIĆ Stipe PAVAO »Tulin«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1931, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 20. veljače 1942. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao komandir čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

KADIĆ Stipe ROKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

KADIĆ Marka SLAVKO, zamjenik politkomesara Štaba I mosorskog PO. Rođen 19. 4. 1916, Krilo-Jesenice, Omiš, drvodjelac, Hrvat, član KPJ od 1937. Istaknuti revolucionar, sindikalni rukovodilac u Dugom Ratu i od 1935. sekretar SKOJ-a Donja Poljica. Jedan od organizatora ustanka i pripreme formiranja I mosorskog PO. Bio je sekretar Rejonskog komiteta KPH Donja Poljica, sekretar KK KPH — Omiš i član Vojne komisije Omiš 1941. U pripremi formiranja I MPO ranjen 21. veljače 1942. ispred pećine kod Jesenica. Poginuo 22. svibnja 1942. na njivama, Majdan kod Solina u sukobu sa talijanskom patrolom kao sekretar KK KPH Omiš i povjerenik PK KPH za Dalmaciju.

KADIC Mate SREĆKO, borac Letećeg Mosorskog voda. Rođen 1919, Knlo-Jesenice, Omiš, student. Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod došao 22. rujna 1942. i 27. istog mjeseca upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo lipnja 1943. u bici no Sutjesci, kao politkomesar čete u 1. dalmatinskoj brigadi.

KALAJZIĆ Đuro MILOŠ, borac I mosorskog PO. Rođen 1921. u Splitu, električar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka aktivni je učesnik udarne grupe u Splitu. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. Kao član udarne grupe iz I mosorskog PO 13. ožujka učestvuje u oslobodenju I. L. Lavčevića iz splitske bolnice. Privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom svibnja 1942. u Mosorsku četvu (II MPO) s kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1971. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

KALAJZIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1916, žeževica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 1943. u Krajišku četvu a zatim i u Mosorski PO.

KALAJZIĆ Marka BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 9. 1925. u Zeževici, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 2. kolovoza 1943. u Krajišku četvu a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

KALAJZIĆ Marka JAKOV, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 1923, Zeževica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao 2. kolovoza 1943. u Krajišku četvu a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 27. svibnja 1944. kod Ariana, Imotski kao vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

KALAJZIĆ Vicka JOZO »Cvitan«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 2. ožujka 1943. ali je nakon kratkog zadržavanja vraćen na teren gdje je bio član udarne borbene grupe. Ponovo stupio u listopadu 1944. u Mosorski PO iz kojeg je prekomandiran u KNOJ.

KALAJZIĆ Stipe MARKO, politkomesar 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1924, Žeževica, Omiš, mesar, Hrvat, član KPJ. Stupio 14. svibnja 1943. u Mosorski bataljon. U Mosorski PO došao iz Krajiške čete 30. kolovoza 1943. Prekomandiran polovinom kolovoza 1944. u Vrlički PO.

KALAJZIĆ Filipa PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Žeževica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom studenog 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

KALAJZIĆ Filipa VICE »Purak«, borac Mosorske čete. Rođen 1925. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Do stupanja u NOV bio je član udarne grupe Podašpilja. U Mosorsku četvu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u listopadu 1944. u borbi kod Beograda kao intendant bataljona u 1. proleterskoj brigadi.

KALEBIĆ-STANČIN Mate ANKA-ANICA, zamjenik referenta saniteta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 21. 10. 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U NOB od siječnja 1943. U Mosorski PO stupila 1943. i rasformiranjem Odreda upućena u 3. dalmatinsku brigadu.

KALEBIĆ Ante ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. i listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

KALEBIĆ Mate IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio u studenom 1942. Bio je i u sastavu 4. pomorskog obalnog sektora.

KALEBIĆ-ROMAC Mate LJUBICA, bolničarka 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 5. 2. 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 8. lipnja 1944, a zatim prekomandirana u Vrlički PO.

KALEBIĆ Ivana MARICA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla siječnja 1943. i u veljači upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula krajem svibnja 1943. u Crnoj Gori, kao bolničarka u 3. dalmatinskoj brigadi.

KALEBIĆ Roka MARIN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. 10. 8. 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 5. ožujka 1944. Poginuo 1944. u Lici u 2. dalmatinskoj brigadi.

KALEBIĆ Roka MIRKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorskom PO se nalazio od 18. do 22. veljače 1942. kada je obezbjeđivao ishranu borcima u pećini Jesenice. U listopadu 1942.

ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KALEBIĆ Ivana PERE, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

KALEBIĆ Ivana PETAR, vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 6. 1925, Donje Selo, o. Šolta. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. kada je zbog ranjavanja u borbi kod Gata upućen u bolnicu. Zbog ponovnog teškog ranjavanja 22. travnja 1944. u borbi na Korčuli izgubio ruku.

KALEBIĆ-JANJIĆ Roka ZORKA, bolničarka 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 9. 4. 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 23. listopada 1943. i rasformiranjem Odreda ušla u sastav 9. dalmatinske brigade. Ranjena u prosincu 1944. u borbi na Otarniku.

KALINIĆ Mije IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1905, Bročanac, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1978.

KALITERNA Pave DUŠAN, boirac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 2. 11. 1911, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao polovinom lipnja 1943. U rujnu 1943. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1980.

KALITERNA Pave VLADE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 15. 12. 1918. u Splitu, vodoinstalater, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1943. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ aktivno uključen u NOP u splitskom brodogradilištu. U Omišku grupu stupio rujna 1943. i nakon kratkog zadržavanja upućen u sastav 4. pomorskog obalnog sektora.

KALUĐERA FRANJO, zamjenik politkomesara Mosorskog PO. Rođen 21. 6. 3921, Blato — Korčula, student tehnike. Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1. ožujka 1943. U Mosorski PO došao 1944. i u studenom ušao u sastav 9. dalmatinske brigade na dužnost zamjenika politkomesara brigade.

KALJKOVIĆ BORIS, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. studenog kada je upućen u bolnicu.

KAMHI A. BLANKA, bolničarka Mosorskog PO. Rođena 1918, radnik, Jevrejka. U Mosorski PO stupila rujna 1943, a zatim prekomandirana u 26. dalmatinsku diviziju. 1944. upućena zbog bolesti u Italiju na liječenje, a po izlječenju završila u Italiji rentgenološki kurs.

KAMHI MARIO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, brijač, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen u 1. proletersku brigadu.

KAMHI Hajima MORIC, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Mostar, trgovački pomoćnik, Jevrej. U NOB-u stupio u veljači 1943. Poginuo u studenom 1943. kod Jabuke, Sinj.

KAPIĆ Mate DRAGAN, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 9. rujna 1944. kod Lugarnice, na Mosoru, kao komandir 1 čete 3. bataljona Mosorskog PO.

KAPIĆ Bariše IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1943. u Crnoj Gori, kao borac 4. proleterske brigade.

KAPIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 1942. godine. Uhapšen 22. veljače 1944. i ubiven od ustaša u Jesenicama.

KAPIĆ Petra VLADIMIR, borac 1 mosorskog PO. Rođen 1917, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Poginuo svibanj-lipanj 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KAPOR FRANE, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 1914, Korčula. U Mosorski PO došao rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Umro.

KARABATIĆ Luke ANDRIJA, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 11. 1921, Marina, Trogir, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Ranjen u listopadu u borbi na Perunu i ponovno 4. studenog 1943. u borbi kod Sitna Gornjeg, te je upućen na liječenje u bolnicu Vis, Grumo u Italiji i na Maltu.

KARABATIĆ Nikole ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 1. 1911. u Splitu, obalni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. godine. Poginuo — nestao rujna 1943. (ostali podaci nepoznati).

KARAČIĆ Ivana PETAR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 7. 9. 1922, Dubrovnik. U Mosorsku četvu došao 2. lipnja 1942. i s njom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO.

KARAMAN Marina DANKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1920, Podstrana, Split, dak, Hrvat.

KARAMAN Jure JEROLIM, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od 1941. do odlaska u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP na terenu Podstrane. Bio je terenski radnik i odbojnik. U Leteću mosorsku četvu stupio 11. veljače 1943.

KARAMAN-SEMEŠ Blaža LINA, ekonom u štabu Mosorskog bataljona. Rođena 8. 6. 1922. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Došla 15. listopada 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Ranjena u kolovozu 1944. na Kamešnici.

KARAMAN Ivana MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

KARAMAN Mije POLDO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibanj-lipanj 1943. u 5. ofenzivi kao borac 4. proleterske brigade.

KARAMAN Šimuna ŠIME, politkomesar Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, student, Hrvat, član KPJ. Stupio 20. svibnja 1942. u Mosorsku partizansku četvu (II MPO), a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

KARAMAN Jure VINKO-VJEKOSLAV, borac 1 mosorskog PO. Rođen 25. 5. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1942. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 16. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u 4. neprijateljskoj ofenzivi kao intendant Komande mjesta Livno.

KARAMARKO Petra MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 12. 1921. u Kruševu, Benkovac, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 1. prosinca 1943. kod Zrnovnice od nagazne mine.

KARDUM Joze MILJENKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Dugopolju, Split, dak Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori kao politički delegat mitraljeskog voda u 3. bataljonu 2. dalmatinske brigade.

KARDUM Šimuna SLAVKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Dugopolju, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 1942. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942. i s bataljonom 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

KARNA Ivana ILIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 4. 1910, Knin. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran 1944. u 26. dalmatinsku diviziju.

KAROLIJA Luke MIRO, borac Mosorske čete Rođen 1924. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Do stupanja u NOV bio je član udarne borbene grupe u Podašpilju. U Mosorsku četvu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

KARUZA ALEKSANDAR, borac Mosorskog PO. Rođen u Marina Zemlje, o. Vis. U Mosorski PO stupio rujna 1943.

KASIM Joze MIRKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 7. 1909, Opanci, Imotski, trgovac. Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

KASIM Petra SLAVKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 2. 1916, Opanci, Imotski, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

KAŠTELAN Joze IVAN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 8. 1918, Čižla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije

KAŠTELAN Mije JAKA, borac Mosorskog PO. Rođena 1922, Zakućac, Omiš, domaćica. Od 1942. do odlaska u NOV aktivno radila pri NOO Zakućac. Od 1943. borac Mosorskog PO.

KAŠTELAN Mije JOSIP, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1909, Zakućac, Omiš, telefonista. Hrvat, u Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1984.

KAŠTELAN Mije SREČKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1913, Zakućac, Omiš, telefonista, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

KAŠTELANČIĆ Ante ANTE-VLADIMIR «Tonica», borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 30. 4. 1908, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Pošao u kolovozu 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I mosorski bataljon s kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u ožujku 1943. kod Jablanice, kao kurir Štaba 3. dalmatinske brigade.

KAŠTELANČIĆ Ante DRAGAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 14. 10. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 16. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon iz kojeg je upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao politički delegat u 3. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

KAŠTELANČIĆ Luke DUŠAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 31. 5. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 24. siječnja 1943, a zatim sa glazbom iz Podstrane upućen u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije.

KAŠTELANČIĆ Ante FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 11. 5. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu došao 6. siječnja 1943, a zatim se priključio glazbi iz Podstrane i s njom ušao u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije. Poginuo 3. ožujka 1943. kod Mandina Sela, Prozor kao borac 1. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

KAŠTELANČIĆ Ante MILAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 9. 1905. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 24. siječnja 1943, a zatim sa glazbom iz Podstrane upućen u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 18. ožujka 1944. na Vršini, Podstrana.

KAŠTELANČIĆ-KLARIĆ NEDILJKA-NEDA (žena Ante), borac Leteće mosorske čete Rođena 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorsku četu stupila listopada 1942. Poginula ožujka 1943. kod Jablanice sa novorođenim sinom Slobodanom, kao bolničarka u Centralnoj bolnici VŠ.

KAŠTELANČIĆ Mate PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 26. 9. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 24. siječnja 1943. i s glazbom iz Podstrane upućen u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije.

KAŠTELANČIĆ Andrije VJEKOSLAV, borac I mosorskog PO. Rođen 26. 4. 1922. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Leteći mosorski vod 16. rujna 1942. Poginuo 3. lipnja 1944. prilikom bombardiranja Splita kao obavještajni ofocir 20. dalmatinske divizije (zarobljen 19. veljače 1944. kod Trilja i kao teški ranjenik odveden u bolnicu u Split).

KATALINIĆ Mate ANTE-TONČI, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1907. u Omišu, postolar, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon stupio 20. veljače 1943. Umro.

KATALINIĆ Bruna DÖRA, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 28. 9. 1924. u Splitu, dak, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjena na Mosoru i U. listopada 1943. upućena u bolnicu na Vis. Umrta 1967.

KATALINIĆ Mate DRAGUTIN-KARLO, borac I mosorskog PO. Rođen 1913. u Omišu, postolar, Hrvat, član KPJ od 1939. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. U I mosorski PO stupio 21. veljače 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim ušao u sastav kliške glazbe 1. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac pri Štabu 3. divizije.

KATALINIĆ Mate JOSIP »Bepe«, borac I mosorskog PO. Rođen 1900. u Omišu, postolarski obrtnik, Hrvat, član KPJ od 1919. Predratni revolucionar i dugogodišnji rukovodilac omladine između dva rata. Bio je prvi sekretar SKOJ-a u Omišu, član MK i KK KPH Omiš i organizator ustanka Krajiške općine i član

Vojne komisije 1941. u Omišu. U I mosorski PO stupio 21. veljače 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen u Omiš. Ponovo stupio u Mosorski PO i kolovoza 1942. ušao u sastav glazbe Klis-Kosa 4. operativne zone u kojoj je bio kapelnik. Umro 1982.

KATALINIĆ Mate KREŠIMIR-KREŠO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1912. u Omišu, drvodjelac, Hrvat, član KPJ 1937. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. U Leteći mosorski vod stupio kolovoza 1942. i u rujnu ušao u sastav Kliške glazbe 1. dalmatinske brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

KATALINIĆ Bruna ZAGORKA-GORKA »Beba«, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1923. u Splitu. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943, a zatim upućena u bolnicu 8. korpusa na Vis. Poginula 25. siječnja 1944. kod Nadgradine, Bitelić, Sinj u pratnji dr Izidora Perera Matića, kao bolničarka bolnice 8. dalmatinskog korpusa.

KATAN Moše SALAMON, borac Mosorskog PO. Rođen 1909. u Sarajevu, drvodjelac, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim bio u drugim dalmatinskim partizanskim jedinicama.

KATAN Mojsija SANTO-SANDOR, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Sarajevu, automehaničar, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Bio je i u intendanturi 2. korpusa,

KATIC Luke JAKOV, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 24. 7. 1926. u Otoku, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona Cetinskog PO. Prekomandiran početkom rujna 1943. u 3. dalmatinsku brigadu.

KATIĆ Blaža VICKO, borac 3. voda I mosorskog PO. Rođen 22. 1. 1920. u Solinu, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1942. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je borac I solinskog PO od kolovoza 1941. U I mosorski PO stupio 20. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda ponovo je u sastavu Solinskog PO. U toku NOR-a ranjavan četiri puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

KATIĆ VITO, borac-obučar u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen u Vojniće, Sinj, obučar. Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom 1944. i 10. listopada prekomandiran u Komandu cetinskog područja.

KATUNARIĆ Ivana JERE, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 11. 1896. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943.

KATUNARIĆ Vicka MILIVOJ, borac Mosorskog bataljona. Rođen 10. 11. 1911. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. i s bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Umro 1982.

KATUNARIĆ Ante SREČKO »Skombro«, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u listopadu upućen u 4 dalmatinsku (splitsku) brigadu.

KATUNARIĆ Vicka VLADIMIR »Cvijo«, borac Mosorske partizanske čete (II MPO). Rođen 10. 12. 1920. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio svibnja 1942. i s njom 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Bio je i u sastavu 4. dalmatinske brigade.

KATUSIĆ Marina ANDRIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943. i sa bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Umro.

KATUSIĆ Josipa ANTE, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 1924. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio svibnja 1944, a zatim prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

KATUSIĆ Vicka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944, a zatim upućen u Komandu cetinskog područja.

KATUSIĆ Josipa DINKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 28. 8. 1926, Smolonje, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski vod stupio u prvoj polovini 1942. i 3. listopada 1942. ušao u sastav 2. dalmatinske brigade.

KATUŠIĆ Ivana DRAGO, ekonom 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 9. 1909, Zvečanje, Omiš, drvodjelac, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i 10. rujna prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

KATUŠIĆ Jure IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Vučevu, kao kurir 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

KATUŠIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Podgrađe, Omiš, zidar, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski PO stupio rujna 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 10. dalmatinske brigade.

KATUŠIĆ Vicka IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro u kolovozu 1943. u logoru u Njemačkoj (zarobljen lipnja 1943. u bici na Sutjesci).

KATUŠIĆ Ante JURE, borac i mosorskog PO. Rođen 30. 7. 1917, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ. U I mosorski PO stupio u prvoj polovini ožujka 1942. Teško ranjen 15. ožujka 1942. kod Sitnjanskih staja na Mosoru, te upućen na liječenje.

KATUŠIĆ Vicka JURE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3. 1920, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U NOB-u stupio 9. veljače 1943. U Mosorski PO došao 18. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1947.

KATUŠIĆ Andrije MARIJAN, kuhar u Mosorskom bataljonu. Rođen 21. 11. 1923, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. U 2. dalmatinskoj od 6. lipnja 1943.

KATUŠIĆ Ivana MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i 20. kolovoza upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1982.

KATUŠIĆ Ante MATE »Vučina«, borac I mosorskog PO. Rođen 14. 6. 1913, Smolonje, Omiš, kovački majstor, Hrvat, član KPJ od 1937. Predratni revolucionar. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio na terenu kao partijsko-politički i terenski radnik. Bio je prvi sekretar partijske organizacije 1941. u Smolonju i član KK KPH — Omiš. U I mosorski PO došao 11. ožujka 1942. s dužnosti sekretara Rejonskog komiteta KPH za srednja Poljica. Poginuo 15. travnja 1942. kod Putišića staja na Mosoru, kao borac I mosorskog PO.

KATUŠIĆ Mate MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944, a zatim prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

KATUŠIĆ Ivana MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u sastav 5. dalmatinske brigade. U 5. ofenzivi zarobljen i odveden u logor. Od rujna 1943. aktivno uključen kao terenac u Zvečanjima.

KATUŠIĆ Ante NIKOLA, komandir 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 7. 1922, Smolonje, Omiš, Hrvat, član KPJ. Stupio 26. listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon i s njim 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovo došao u Mosorski PO u listopadu 1943. U borbi kod Sitna Gornjeg — Mosor ranjen i 29. listopada upućen u bolnicu. Nakon toga ušao u sastav 4. pomorskog sektora.

KATUŠIĆ Marina PETAR, kuhar 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 3. 1925, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od ožujka 1943. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

KATUŠIĆ Vicka PETAR, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 6. 1918, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i 20. rujna prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

KATUŠIĆ Ivana STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 26. 1. 1923, Zvečanje, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

KATUŠIĆ Mije STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. Prekomandiran u Komandu Cetinskog područja. Umro.

KATUŠIĆ Andrije TOMISLAV, desetar u 1. vodu 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 11. 1920, Podgrađe, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1944.

u Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i polovinom listopada prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

KATUSIĆ Ivana VICKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

KAVESON Jakova BENCION, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, krojač, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943. U borbi s Nijemcima ranjen i po izlječenju ušao u sastav 26. dalmatinske divizije (krojačka radionica) na Visu. Poginuo — izvršio samoubojstvo krajem 1944. za vrijeme liječenja u bolnici u Taranto (Italija).

KAŽIMIR PA VICA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 12. 3. 1926, Košute, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla 9. siječnja 1943. i s njim ušla u sastav 5. dalmatinske brigade. Umrula 1978.

KAZIMIR Krunoslava ŽARKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1924, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Došao 3. lipnja 1943. u Mosorski bataljon u kojem se nalazio do polovine kolovoza 1943, kada je upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ponovo došao u Mosorski PO i kao borac 2. čete 1. bataljona u studenom 1943. ranjen kod Preodca i 9. studenog upućen u bolnicu u Italiju.

KEKEZ Nikole DAVOR, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Omiš, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio u kolovozu 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 14. siječnja 1944. kod Ugljana, Sinj, kao borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

KEKEZ Ante FILIP, kuhar u Mosorskom bataljonu. Rođen 1896, Katuni Gornji, Omiš, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio 1942, a zatim zarobljen i zatvoren. Nakon toga u zbjegu. Umro.

KEKEZ Marka IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 1942. godine.

KEKEZ Bože JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. godine. Umro 1976.

KELAM Lovre ANTE, zamjenik intendanta 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 5. 1901, Lečevica, Split, namještenik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i krajem 1944. upućen u 8. korpus. Umro.

KERIĆ Đure VELJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 1. 1924, Igrane, Makarska. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine, a zatim ušao u sastav 12. dalmatinske brigade.

KESIĆ Ivana JOSIP, obavještajni oficir 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1922, Kaštel Štafilić, Split, dak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i početkom prosinca prekomandiran u 1. dalmatinsku brigadu.

KLARIĆ Ante ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama, kao borac 1. bataljona 2. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Jure ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

KLARIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i sa njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Petra ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, konobar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1944. na prevoženju za o. Vis kao borac 4. pomorskog sektora.

KLARIĆ Petra ČEDOMIR, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, šofer, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

KLARIĆ Ante DRAGO, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, konobar Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo u listopadu 1944. kod Dočina, Tugare, Omiš, kao komandir čete 2. bataljona Mosorskog PO.

KLARIĆ Mate DUŠAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Jure FILIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 4. proleterske brigade.

KLARIĆ Mate FRANE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 10. 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

KLARIĆ Jakova ILIJA, kurir u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1919, Ernaze, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943. i u kolovozu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju. Poginuo rujna 1943. kod Pribuda, Muć kao kurir Štaba 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Ivana JOSIP, borac Mosorskog PO.

KLARIĆ Ante JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Mate JURICA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. matinske brigade.

KLARIĆ Mate MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

KLARIĆ Mate MARKO, borac Mosorske čete. Rođen 22. 1. 1924, Vis. U Mosorsku četu stupio 12. prosinca 1942. godine.

KLARIĆ Ante MATE »Belo«, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 2. 1908, Krilo-Jesenice, Omiš, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944, a zatim upućen u 4. POS.

KLARIĆ Luke MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u sastav 9. dalmatinske divizije. Umro 1973.

KLARIĆ Mate NEDILJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KLARIĆ Andrije RADE, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, student, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo u travnju 1945. na Katarini, Rijeka, kao borac 12. brigade 26. divizije.

KLEIN Ante LUDVIG, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 12. 1919, Split, električar, Hrvat, član KPJ prije rata. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo u travnju 1944. kod Drvara u 3. dalmatinskoj brigadi.

KLIŠKIĆ-BILAĆ Paške VINKA, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođena 20. 5. 1920, Split, krojačica, Hrvatica, član KPJ. U NOB-u stupila 14. lipnja 1942. Krajem veljače 1943. došla iz Štaba 4. operativne zone u Mosorski partizanski bataljon, gdje je bila zamjenik politkomesara čete. Iz Mosorskog PO otišla 4. studenog 1944. Ranjena polovinom rujna 1943. na prilazu Splitu.

KLIŠKINIĆ Nikole BLAZ, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1901, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. 8. 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1983.

KLIŠKINIĆ Jure BOŽO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 5. 1910. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 19. kolovoza 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u sastav 20. dalmatinske divizije.

KLIŠKINIĆ Ivana IVA, bolničarka 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 4. 5. 1925. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 5. svibnja 1944.

KLIŠKINIĆ Blaža IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

KLIŠKINIĆ Duje JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944.

KLIŠKINIĆ Ivana LJUBA, borac Mosorskog PO. Rođena 1922. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 1943. Poginula 1943. u borbi kod Vrlike.

KLISKINIĆ Mate MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1903. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

KLISKINIĆ Duje MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1912. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943.

KLISKINIĆ Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944.

KLISKINIĆ Marijana ŠTIPAN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 8. 1914. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. svibnja 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina kao desetar u 10. dalmatinskoj brigadi.

KLJAKOVIĆ-GASPIĆ Kaje JOSIP, borac Minerske čete Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1916. u Solinu, Split, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP, od lipnja 1941. U NOV od siječnja 1943. U Mosorski PO došao 12. kolovoza 1943. iz Biokovskog PO, a zatim upravnik tehničke radionice Mosorskog PO. U studenom 1943. prekomandiran u Komandu srednjedalmatinskog otočnog područja i 26. diviziju. Lakše ranjen pri ispitivanju partizanskog tromblona.

KNEZOVIĆ Nikole BOŽIDAR, borac Mosorskog PO. Rođen 8. 6. 1908. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Poginuo 26. rujna 1943. kod Splua.

KNEZOVIĆ Nikole IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 8. 1918. u Stobreču, Split, ribar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1956.

KNEZOVIĆ Lovre MLADEN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 2. 1922. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. i u listopadu upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1953.

KNEZOVIĆ Ante SREČKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1922. u Stobreču, Split, mehaničar u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ od 1942, član MK SKOJ-a Zrnovnica 1937. i jedan od organizatora ustanka u Stobreču. U I mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod i 24. is^log mjeseca upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 2. dalmatinskoj brigadi (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

KNEZOVIĆ Marina STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 20. 12. 1922. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 16. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kao borac 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

KNEZOVIĆ Ante VINKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ i jedan od organizatora ustanka u Stobreču. U Mosorski bataljon stupio 1942. i svibnja 1943. bio politkomesar Komande mjesta Poljica, a zatim zamjenik komandanta Cetinskog područja. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

KNEŽEVIĆ Petra IVAN »Joko«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 23. 8. 1907, Lokva-Rogoznica, Omiš, umjetnik. Hrvat, član KPJ. Stupio 1. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u I udarni mosorski bataljon. Po'om radi u Agitpropu OK KPH za srednju Dalmaciju na opremi lista »Naš Glasnik«, a od lipnja 1943. je prvi ilustrator lista »Slobdna Dalmacija« u pojati na Mosoru. U prosincu 1943. je učesnik I konferencije kulturnih radnika Dalmacije.

KNEŽEVIĆ MARIN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1919, Lokva-Rogoznica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i rasformiranjem odreda ušao u sas^lav 20. divizije.

KOCETĆ Petra PETAR, politkomesar 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 5. 2. 1919. u Splitu, zidar. Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio siječnja 1943. i oče*kom kolovoza ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 10. dalmatinsku brigadu. Ranjen ožujka 1945. u borbi na Gosniću.

KOKAN Nikole ANA »Luga«, borac Mosorskog PO. Rođena 1924, Krušvar, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1943. Poginula 29. prosinca 1943. kod Vrlike. Sinj kao bolničarka u 2. ba'aljonu 10. dalmatinske brigade.

KOKAN Fabijana JERE-JERKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 25. 3. 1927. u Splitu, radnik. Hrvat, član SKOJ-a. Stupio srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim upućen u Srednjedalmatinski NOPO. Iz 1. dalmatinska

brigade došao svibnja 1943. u Mosorski bataljon CPO i rujna 1943. je ponovo u sastavu 1. dalmatinske brigade do oslobođenja Splita. Umro listopada 1944. kao borac KNOJ-a.

KOKAN Nikole TOMISLAV-TOMO, borac I mosorskog PO. Rođen 1921. u Krušvaru, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno uključen u NOP. U I mosorski PO stupio u drugoj polovini ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku četvu (II MPO) s kojom je 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi kod Nevesinja u sastavu 1. dalmatinske brigade.

KOKIĆ Frane LJUBICA, borac Mosorskog voda. Rođena 6. 9. 1919, Pitve, Hvar, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U NOB stupila 6. rujna 1943. Poginula polovinom rujna 1943. kod Medov Docca, Imotski kao borac Mosorskog voda.

KOKIĆ Frane RATOMIR, politkomesar Mosorskog PO. Rođen 25. 11. 1917, Pitve, Hvar, student agronomije, Hrvat, član KPJ od 1939. U NOB od 7. svibnja 1942. Došao iz Štaba Grupe PO za Dalmaciju travnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim na dužnost politkomesara Cetinskog PO. Formiranjem Omiške grupe udarnih bataljona postaje njen politkomesar, a zatim i politkomesar Mosorskog PO u čijem se sastavu nalazio do polovine studenog 1944. kada je Odred rasformiran. Lakše ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima, Omiš.

KOKOTOVIĆ MIRKO, komandir 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim prekomandiran u Dinarski PO.

KOLAČA NIKOLA, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 17. studenog kada je upućenu bolnicu.

KOLIĆ Jakova ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 5. 1924. u Dugopolju, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO, a zatim u 10. dalmatinsku brigadu. Promrzao početkom 1945. na Medaku u Lici.

KOLIĆ Mate ĆIRO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Štab Grupe srednjedalmatinskih PO.

KOLIĆ Grge JURE, komandir 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 4. 1923, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat. U NOB-u stupio u veljači 1943. U Mosorski PO došao 20. rujna 1943. iz Cetinske brigade. Prekomandiran polovinom listopada 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

KOLIMBATOVIĆ Ivana UROŠ, politkomesar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 4. 1923, Supetar, Brač, tehničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Po rasformiranju Odreda polovinom studenog 1944. upućen u 9. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a 2 puta lakše i jednom teže ranjen zbog čega mu je amputirana lijeva noga.

KOLUDROVIĆ Josipa ANTE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1926, Stomorska, Šolta, Split, kovač, Hrvat. Došao 25. 8. 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Omišku grupu udarnih bataljona. Poginuo 19. rujna 1943. na Zvečanjskoj stazi, Zvečanje, Omiš u 2. bataljonu Omiške grupe udarnih bataljona.

KOLUDROVIĆ Lucijana JOSIP, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 9. 1924. u Splitu, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Prekomandiran u siječnju 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen u prosincu 1943. u Brštanovu.

KOLUDROVIĆ Emila RENATO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Splitu, kotlar, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. i 7. listopada prekomandiran u Štab 4. operativne zone.

KOLJANIN Ante JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 5. 1926, Bračević, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo u listopadu 1943. kod Gata, Omiš kao borac Mosorskog PO.

KOMIĆ Ante IVAN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 5. 1902. u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 8. dalmatinsku brigadu.

KOMIĆ Ante PETAR, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro.

KONČANI Nikole MIROSLAV-MIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 1. 1931. u Splitu, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. lipnja 1943.

KONDŽA Lovre IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 5. 1. 1925. u Otoku, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KFJ od 1944. U Mosorsku četv stupio 9. rujna 1943. i sa njom ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. Ranjen 2. studenog 1944. u borbi na Vrlici.

KORDUN Ante DRAGO, zamjenik politkomesara 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 11. 1924, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 2. veljače 1943. Bio je u 2. dalmatinskoj brigadi. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944.

KORDUN Tome ŠPIRO, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 12. 1917, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 15. kolovoza 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina u 9. dalmatinskoj diviziji.

KOS Ivana BERISLAV, kurir u Štabu Mosorskog PO. Rođen 21. 2. 1927. u Splitu. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. U njegovom sastavu se nalazio do 8. veljače 1944. kada je teže ranjen kod Tijarice i zarobljen.

KOSOR Marka (Stipe) MIJO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 4. 1908, Slime, Omiš, krojač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

KOSOR Stipe MIROSLAV-MIRO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1922, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ i prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1943. u Slimenu. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. Poginuo 5. travnja 1945. na Kantridi, Rijeka, kao vodni delegat u 9. dalmatinskoj brigadi.

KOSTOVIĆ ANTE, borac Mosorskog PO, Rođen 1914, Veli Drvenik, Trogir, klesar-kipar, Hrvat, član KPJ od 1941. Do stupanja u NOVJ aktivno radio na terenu. Bio je član Agitpropa Kotarskog komiteta. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 5. prosinca kada je upućen na Hvar. Učesnik je Prve konferencije kulturnih radnika Dalmacije održane prosinca 1943. na Hvaru. Od 15. veljače 1944. je sa zbijegom u El Shattu.

KOVAČ Konstantina MARIN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925. u Splitu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i 10. siječnja 1944. s 2. bataljonom ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

KOVAC Marina VINKA, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođena 3. 5. 1924. u Splitu, dak, Hrvatica. U Omišku grupu stupila 11. rujna 1943. Poginula 17. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš kao borac 2. čete 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

KOVAČEVIĆ Josipa ANTE, kurir u Mosorskom PO. Rođen 21. 8. 1915. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio siječnja 1943. i rasformiranjem Odreda upućen na teren u Kotarsku četv. Umro 1984.

KOVAČEVIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916. u Kruševu, Omiš, kovač, Hrvat. U NOB od 1942. godine. Poginuo 1943. u Katunima, Omiš.

KOVAČEVIĆ Mije ANTE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1906, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944, a zatim prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1981.

KOVAČEVIĆ Simuna ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919. u Zrnovnici, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ aktivno i organizovano radio za NOP. U Mosorski bataljon stupio 6. siječnja 1943, a zatim upućen u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo srpnja 1943. na Capardama, kao puškomitraljezac 4. kra-ljevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

KOVAČEVIĆ Ivana BARTUL, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917, Stari Grad, Hvar. U NOB od 10. listopada 1942. Stupio 3. srpnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do 20. prosinca 1943. kada je ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO. Umro 1985.

KOVAČEVIĆ Simuna BARTUL, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 1942. godine. Poginuo polovinom lipnja 1943. kod s. Miljevine u 4. proleterskoj brigadi.

KOVAČEVIĆ Marina DRAGUTIN-DRAGO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 17. 5. 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četv stupio 10. veljače 1943. i nakon kraćeg zadržavanja upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Ranjen travnja 1943. na Kobiljoj glavi. Umro 1985.

KOVACEVIĆ Lovre FILICIO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1904. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio rujna 1942. i kon toga upućen kao glazbar u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1976.

KOVACEVIĆ Lovre FRANE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1913. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio rujna 1942. i kao glazbar upućen 12. listopada u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

KOVACEVIĆ Ante FRANKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 4. 10. 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četu došao početkom listopada 1942. i kao glazbar upućen u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

KOVACEVIĆ Bože IVAN »Ivancina«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 1942. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

KOVACEVIĆ Marina IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1918. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Iz Mosorskog PO upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

KOVACEVIĆ Tome IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četu stupio u studenom 1942. U siječnju 1943. upućen na raspored u Stab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon. Umro.

KOVACEVIĆ Ante IVANKA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1918. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla početkom veljače 1943, a zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula lipnja 1943. na Tjentištu u probouju preko Sutjeske, kao bolničarka 1. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

KOVACEVIĆ Ante JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

KOVACEVIĆ Simuna JOSIP-JOZO, borac I mosorskog odreda. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, traser u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1940, član KPJ. Stupio 6. ožujka 1942. u I mosorski odred i njegovim rasformiranjem upućen na teren. Ponovno stupio u prvoj polovini 1942. u Leteći mosorski vod i u listopadu ušao u 2. proletersku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na Pivi, kao vodni delegat u 3. bataljonu 2. proleterske brigade.

KOVACEVIĆ Marina JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 10. 8. 1920, Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. U Mosorski vod došao rujna 1942. i kao glazbar upućen 12. listopada u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

KOVACEVIĆ Marina KVIRIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo polovinom lipnja 1943. kod s. Milievine, kao borac 4. proleterske brigade.

KOVACEVIĆ Ante MARIJA, borac Leteće mosorske čete. Rođena u Zrnovnici, Split, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a. Početkom listopada 1942. stupila u Leteću mosorsku čet, i 7. listopada upućena na kurs AFZ pri Štabu 4. operativne zone.

KOVACEVIĆ Jozе MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. i u studenom iste godine prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu. Poginuo rujna 1944. na Crnom vrhu kod Zitnića, kao borac 1. čete 1. bataljona 8. dalmatinske brigade.

KOVACEVIĆ Ivana MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, dak. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1943. u istočnoj Hercegovini.

KOVACEVIĆ Mate NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

KOVACEVIĆ NIKOLA, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio u drugoj polovini 1944. Nestao kod s. Ugljane, Sinj.

KOVACEVIĆ Josipa PAVE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Zrnovnici, Split. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dal-

matinsku brigadu. Poginuo 28. svibnja 1943. kod s. Bobotova u Sandžaku kao borac 3. dalmatinske brigade.

KOVACEVIĆ Marina PETAR, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 22. 7. 1923. u Žrnovnici, Split, bravar, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio 10. siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u 4. operativnu zonu iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon. Ponovo došao u Mosorski PO i 1944. prekomandiran u Stab Grupe srecinjedalmatinskih PO. Ranjen polovinom lipnja 1944. kod Ugljana, Sinj.

KOVACEVIĆ Mate ŠIMUN, borac Mosorskog PO. Rođen 1904. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim prekomandiran u Komandu područja Split.

KOVACIC Joze ANDELKO, desetar u 3. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 8. 1918, Čelina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od veljače 1943. do stupanja u NOV aktivno radio za NOP. U Mosorski PO stupio 3. rujna 1944. i rasiormiranjem Odreda upućen na raspored u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen rujna 1944, u borbi kod Lugarnice na Mosoru. Umro 1981.

KOVACIC Stipe ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 4. 5. 1928. u Splitu, đak. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

KOVACIC Marka BARTUL, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 29. ! 0. 1922. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski batalion došao u listopadu 1942. i 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 17. lipnja 1943. na komunikaciji Sarajevo—Višegrad (Romanija) kao borac . proleterske brigade.

KOVACIC ivana BOSKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 12. 1924, Lokva-Rogoznica, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944, i polovinom listopada prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

KOVACIC Stipe BOZIDAR-BOZO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 3. 1921, Celina, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski PO došao 30. listopada 1944. Poginuo 4. studenog 1944. u borbi kod Drniša kao borac 9. dalmatinske brigade.

KOVACIC Stipe EMIL, vodni delegat 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 21. 3. 1926, Lokva-Rogoznica, Omiš. 14. studenog 1942. stupio u Mosorski bataljon i u veljači 1943. upućen u sastav 5. damatinske brigade. Nakon toga vraćen ponovno u Mosor i stupio u Mosorski bataljon (Dänin). Početkom rujna 1943 ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

KOVACIC Filipa IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Lokva-Rogoznica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Ubijen 1944. u logoru Dahau, (zarobljen 1943. na Neretvi) kao vodnik u 3. dalmatinskoj brigadi.

KOVACIC Joze IVAN »Ikiša«, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 4. 1925, Celina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka. Bio je prvi predsjednik NOO Celina. U Mosorski PO stupio 3. rujna 1944. Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 27. travnja 1945. u borbi kod sv. Nedjelje, Istra.

KOVACIC Ante IVICA, puškomitraljezac 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1923. u Splitu, električar u brodogradilištu, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Umro 8. siječnja 1944. u bolnici na Visu od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 27. listopada 1943. u borbi na Omiškoj Dinari.

KOVACIC Marina JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Zrnovnica, Split.

KOVACIC Mate JOSIP, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Splitu, tehničar, Hrvat. U Mosorski vod došao listopada 1942. i zatim prekomandiran u Štab 4. operativne zone.

KOVACIC Stipe JOSIP-Jozica, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1927, Omiš, đak, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Donjim Barama, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KOVACIC Nikole JURE, komandir 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922, Kučiće, Omiš, mesar, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 13. ožujka 1944. kod s. Srinjine, Split, u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO.

KOVACIĆ Jure KRISTINA, kuharica u ambulanti Mosorskog PO. Rođena 21. 3. 1911, Žrnovnica, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda ušla u sastav 20. dalmatinske divizije.

KOVACIĆ Marina LENKO, borac u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 3. 8. 1924. u Splitu, postolar, Hrvat, član SKOJ-a 1939. U NOB od veljače 1943. U Mosorski bataljon stupio kolovoza 1943, kada je sa bataljonom ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim i u 3. dalmatinsku brigadu. Teško ranjen 22. listopada 1943. na Snježnici, Rakitno u Hercegovini.

KOVACIĆ Ivana MARIJA, vodna bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1925. u Čelini, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Do stupanja u NOV aktivno radila u organizaciji AF2. Bila je član Općinskog odbora AF2 — Omiš. U Mosorski PO stupila u listopadu 1944. i u studenom upućena u 9. dalmatinsku brigadu. Poginula početkom travnja 1945. kod s. Lički Novi, Gospić kao bolničarka 9. dalmatinske brigade.

KOVACIĆ Ivana MARIN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1923, Celine, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Od 1942. do odlaska u NOV bio je odbornik NOO. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. Prekomandiran 16. listopada 1944. u Stab Dinarskog PO.

KOVACIĆ Mile MILORAD, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 3. 1926, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. Prekomandiran 3. listopada u Dinarski PO, a zatim u 8. dalmatinsku brigadu.

KOVACIĆ Ivana PAVLE, borac Mosorskog bataljona (Ljubičev). Rođen 10. 7. 1914, Omiš, student, Hrvat, član KPJ 1943. U NOB-u stupio listopada 1942. U Mosorski bataljon došao 1. ožujka 1943, a zatim ušao u sastav Sinjskog bataljona. U toku NOR-a ranjen svibnja 1943. kod Kljaka i kod Poda, Sinj.

KOVACIĆ Ante PETAR, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1926, Celina, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. godine.

KOVACIĆ Ante STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ 1942. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 7/8. srpnja 1943. kod Zvomika, kao puškomitraljezac 1. čete 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

KOVACIĆ Mate STIPE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 8. 1919, Lokva-Rogoznica, Omiš, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

KOVACIĆ Stipe STIPE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 3. 1909, Celina, Omiš, ribar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

KOVACIĆ Petra VICKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 1. 1901, Celina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

KOVACIĆ Branka VUK, politkomesar Minerske čete Mosorskog PO. Rođen 8. 8. 1919. u Splitu, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. iz 4. dalmatinske (splitske) brigade. Prekomandiran početkom studenog 1943. u 4. POS. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima, Omiš i srpnja 1944. kod Cigelja, Bosansko Grahovo.

KOVIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 28. veljače 1943. Umro 1970.

KOVIĆ Marka ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1929, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 6. lipnja 1944, a zatim upućen na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

KRAGIĆ ANE, bolničarka 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena u Splitu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943.

KRAGIĆ-MARINIĆ Frane BORIS, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1926. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U Mosorski bataljon stupio lipnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

KRAGIĆ Vinka NIKOLA, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 17. 1. 1927. u Splitu, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Omišku grupu stupio 28. rujna 1943. iz Komande područja Split i 5. listopada prekomandiran u Komandu mjesta Zadvarje, a zatim u Biokovski PO i 12. dalmatinsku brigadu.

KRAGIĆ-MARINIĆ Jakova TONKA, bolničarka u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođena 25. 9. 1919. u Splitu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski

bataljon stupila 5. travnja 1943. Poginula 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao bolničarka 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

KRAGIĆ-MARINIĆ Josipa VESNA, borac Mosorskog PO. Rođena 13. 1. 1926. Split. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

KRAGIĆ Tome ZVONKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1. 11. 1913. u Splitu, Hrvat, član KPJ. Stupio 10. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon.

KRALJEVIĆ Martina C VIT AN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 3. 1910, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. Poginuo u travnju 1945. na o. Pagu.

KRALJEVIĆ Simuna JOZO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1914, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran u lipnju 1944. u 13. dalmatinsku brigadu.

KRALJEVIĆ Simuna SPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923. u Blatu na Cetini, Omiš, pekar, Hrvat. U Mosorski PO došao 1943. godine. Poginuo 25. ožujka 1944. kod s. Dolac Donji, Omiš, kao puškomitraljezac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

KRAUS P. dr. LAVOSLAV, upravnik partizanske bolnice na Mosoru. Rođen 1697, ljekar-stomatolog, Jevrej — predratni revolucionar. U bolnicu došao rujna 1943, a zatim upućen na dužnost referenta Saniteta 20. dalmatinske divizije.

KRAVAR-BAUČIĆ Mile MILKA, kuharica u Štabu Mosorskog PO. Rođena 1. 1. 1922, Drniš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 10. rujna 1943. U studenom 1944. prekomandirana u 3. prekomorsku brigadu.

KRCATOVIĆ Stipe ANTE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914. Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u Mosorski PO 23. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u Komandu mjesta Omiš. Umro.

KRCATOVIĆ Ivana LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1903, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

KRCATOVIĆ Ivana STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro.

KREMLJAK Rudolfa JAROSLAV, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1913, Omiš, slastičar, Hrvat. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942, a zatim ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo 25. srpnja 1942. na Čilašu, Sinj, kao borac Srednjedalmatinskog PO.

KRIVIĆ IVAN, zamjenik komandira 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen u općini Zadar. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine.

KRIVIĆ Mate MIJO »Cigo«, desetar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 10. 1919, Zeževica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. travnja 1944. Poginuo u drugoj polovini 1944. kod Vrdova, Sinj u 10. dalmatinskoj brigadi.

KRIŽAN Marka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 6. 1889, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Umro 1965.

KRIŽAN Nikole BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 10. 1907, Dugopolje, zemljoradnik, Hrvat. Umro.

KRIŽAN Joze IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 10. 1923, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1979.

KRIŽAN Mate JURE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 4. 1902, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1974.

KRIŽAN Joze LUKA, kuhar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1902, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944. rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1975.

KRIŽAN Ante MARKO, komandant Mosorskog PO. Rođen 23. 1. 1915. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB stupio 1. svibnja 1942. Od 1. studenog 1942. nalazio se na rukovodećim dužnostima u mosorskim partizanskim jedinicama od komandira čete do komandanta Mosorskog PO. Iz Odreda je upućen listopada 1944. na dužnost zamjenika komandanta 23. udarne divizije. Ranjen kolovoza 1944. u borbi na Mosoru.

KRIŽAN Nikole PETAR, zamjenik komandira 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. U borbi kod Vrlike 27. prosinca 1943. teže ranjen i upućen u bolnicu na Maltu, Umro 1971.

KRIŽAN Bože ŠTIPAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 7 1911, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944 i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1974.

KRNIC Ivana ANTE, ekonom u Mosorskom bataljonu. Rođen 15. 11. 1914. u Zadvarju, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ 1942. U NOB od studenog 1941. Došao 20. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon. 10. veljače 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade kao politkomesar 2. čete Mosorskog bataljona. Lipnja 1944. upućen na teren, gdje kolovoza 1944. postaje prvi sekretar Komiteta KPH Krajiške općine. Ranjen 15. ožujka 1943. u borbi pod Vran-planinom.

KRNIĆ Mije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 6. 1924, Zadvarje, Omiš. U NOB-u stupio 12. 2. 1943. U Mosorski PO došao 4. rujna 1944. i u listopadu upućen u Komandu mjesta Omiš, a zatim u 4. (splitsku) brigadu, 9. divizije.

KRNIĆ Ivana JOSIP, puškomitraljezac u Mosorskom PO. Rođen 27. 3. 1923, Zadvarje, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Stupio 20. srpnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO, iz kojeg je 1944. upućen na školovanje u SSSR.

KRNIĆ Mije MATE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 10.

1920, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

11. 1919, Zadvarje, Omiš, kovač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. srpnja 1944, a za-

KRNIĆ Josipa MIRKO, kovač u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 15. tim upućen u 9. diviziju. Umro 1984.

KRNIĆ Ivana VICKO-VICE, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 9. 1920, Zadvarje, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Do stupanja u NOV bio je član NOO. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. diviziju. Umro 1970.

KROKAR-BRITVIĆ Jozе FILOMENA, bolničarka u Mosorskom bataljonu (Darin). U Mosorski bataljon stupila 1943. godine.

KRSTIĆ Luke VIKTOR, borac-obučar pri Štabu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 7. 1906, Vojnići, Sinj, obučar, Hrvat. U mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

KRSTULOVIĆ Jozе DINKO, vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1909, u Splitu, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. u čijem se sastavu nalazio do 7. studenog kada je ranjen te zarobljen i odveden u Split, a zatim u logor u Zemun. Umro krajem 1943. od tifusa u logoru Zemun.

KRSTULOVIĆ-BOZULIĆ Petra FRANKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 27. 2. 1923, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 8. rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

KRSTULOVIĆ Vicka HRVOJE, zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 4. 1916, Split. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i u njemu bio do 13. studenog kada je upućen u bolnicu.

KRSTULOVIĆ JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Mosoru i 20. listopada upućen u bolnicu.

KRSTULOVIĆ Spira KRSTO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 2. 1912, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Teško ranjen 18. listopada 1943. u borbi iznad Gradca, Omiš te upućen u bolnicu.

KRSTULOVIĆ Ante MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1894, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i 15. prosinca upućen u 2. bataljon 1. dalmatinske brigade. Umro 1946.

KRSTULOVIĆ Marina RADE, borac Mosorskog PO. Rođen 27. 1. 1920. u Splitu. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.

KRSTULOVIĆ-FORETIĆ Karla VJERA, bolničarka 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 8. 1926, Split, učenica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

KRUŽE Stipe SPIRO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1922, Srinjine, Split. U NOB-u stupio 12. veljače 1943, a u Mosorski PO 1. studenog

1944. Nakon kratkog zadržavanja prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen u studenom 1944. u borbi kod Knina.

KRUŽICEVIC Vicka DINKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1922, Zvečanje, Omiš, pekar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944, i 30. listopada upućen u Artiljerijsku brigadu 8. korpusa.

KRUŽICEVIC Ivana FILE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došla početkom listopada 1942. i 12. studenog upućena u 3. dalmatinsku brigadu. Poginula lipnja 1943. kod Miljevine, kao borac 2. dalmatinske brigade.

KRUŽICEVIC Vicka FRANE, kurir u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 20. 2. 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SXOJ-a 1942. U NOB od 9. veljače 1943. U Mosorski PO stupio 20. svibnja 1944, i 29. listopada upućen u Stab 8 korpusa.

KRUŽICEVIC Luke IVAN, borac u tehničkoj radionici Odreda. Rođen 1917, Zvečanje, Omiš, automehaničar, Hrvat, kandidat KPJ. Do stupanja u NOV bio je prvi sekretar organizacije SKOJ-a u Zvečanju. U tehničkoj radioni se nalazio od studenog 1942. do 30. travnja 1943. Umro 1943.

KRUŽICEVIC Luke JERKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1911, Zvečanje, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. U Mosorski vod došao 3. rujna 1942. i početkom listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo u ožujku 1943. u zapadnoj Hercegovini, kao vodni delegat u 1. dalmatinskoj brigadi.

KRUŽICEVIC Cvitka JURE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 4. 5. 1917, Zvečanje, Omiš, vozač. Hrvat, član KPJ od 1942. Stupio 1. listopada 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

KRUŽICEVIC Cvitka MARKO-MARKICA, borac-bombaš i kurir Leteće mosorske čete. Rođen 1928, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu došao 1. studenog 1942. Poginuo 18. rujna 1943. u Zrnovnici, kao kurir Leteće mosorske čete.

KRUŽICEVIC-KATUSIĆ Jerka MATIJA, borac u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođena 24. 10. 1924, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Stupila početkom listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Bila je u sastavu 1. proleterske brigade. Ponovno stupila 20. rujna 1943. u Mosorski PO i kao referent saniteta s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušla u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

KRUŽICEVIC Marka MILJENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. travnja 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1979.

KRUŽICEVIĆ-COLOVIC Cvitka NIXICA, bolničarka u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođena 21. 12. 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Stupila početkom listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon, sa kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Od lipnja 1943. je u 2. dalmatinskoj brigadi referent saniteta bataljona. Ranjena u 4. ofenzivi kod Nevesinja.

KRUŽICEVIC Ante PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. kod Foče, u 2. dalmatinskoj brigadi.

KRUŽICEVIC Ante STANKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 9. 1923, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 6. prosinca 1944, na Runjevici, Gračac, kao puškomitraljezac 3. čete 2. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

KRUŽICEVIC Marka VLADIMIR-VLADO, borac omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 22. 12. 1922, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 16. lipnja 1944. i polovinom kolovoza upućen u 8. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjen u borbi na Kninu i Bihaću.

KRVAVICA Josipa PETAR-PERO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 17. 8. 1924. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Stupio rujna 1942[^] u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon, s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1983.

KRZELJ Josipa FRANO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 2. 1928. u Zadvarju, Omiš, učenik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943, u čijem se sastavu nalazio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu na otoke.

KRZELJ Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 8. 1. 1926, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 15. srpnja 1944, i u kolovozu upućen u 8. dalmatinsku brigadu.

KRŽELJ Marina IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Došao 20. kolovoza 1943. u Krajišku četvu a zatim i u Mosorski PO. Poginuo u studenom 1943. kod Gata, Omiš kao borac Mosorskog PO.

KR2ELJ Vice JELE, borac Mosorskog PO. Rođena 4. 9. 1919. u Zadvarju, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla rujna 1943. Poginula 20. prosinca 1943. kod s. Vrba, Muć, Split kao borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

KUCIC Dobroslava MIRKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 7. 7. 1924. u Splitu, kipar, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U NOB od veljače 1942. U Mosorsku četvu stupio svibnja 1942. i sa njom 20. lipnja ušao u sastav NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo travnja 1943. na padinama Veleža — Nevesinje kao zamjenik politkomesara Mosorskog bataljona 3. dalmatinske brigade.

KUDRIC Jakova PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 17. 9. 1911. u Zasioku, Sinj, pekar, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio u drugoj polovini 1943, a zatim i u Mosorski PO u kojem se nalazio do ranjavanja kada je upućen na liječenje na Vis, a zatim na Maltu.

KUJUNDZIČ Mije MILIVOJ, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 11. 2. 1928, Preko, Zadar, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 7. svibnja 1943. U Omišku grupu stupio krajem kolovoza 1943. iz Biokovskog PO. Rujna 1943. ušao u sastav Cetinske brigade.

KUKAVIČIĆ RADE, zamjenik komandira Prateće čete Omiške grupe udarnih bataljona u koju je stupio početkom rujna 1943, a zatim upućen u Komandu Cetinskog područja. Umro.

KUKOC Ante ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 1. 1909. u Splitu, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran u 4. bataljon 9. dalmatinske brigade, a zatim u 2. bataljon 10. dalmatinske brigade.

KUKOC Ante BERISLAV-BERKO »Bere«, vodni delegat 1. voda 1. mosorskog PO. Rođen 1905. u Splitu, drvodjelac, Hrvat, član Oblasnog Komiteta SKOJ-1924—1929, član PK KPJ 1931—1932, organizacioni sekretar PK KPH za Dalmaciju 1939—1940. U NOB od 1941. U mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i polovinom travnja iste godine zbog bolesti vraćen na teren. Ponovo stupio 26. lipnja 1942. u 4. operativnu zonu. Poginuo ožujka 1943. kod Livna kao ekonom u intendanturi Štaba 9. dalmatinske divizije (umro u Centralnoj bolnici VŠ).

KUKOC Ante RANKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 1. 1924. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i sa 2. bataljonom 10. siječnja ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO, a zatim u bataljon PPK 8. korpusa.

KULIŠIĆ Petra JURE, borac 1. voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 12. 1907. Srinjine, Split, cestar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO. Teže ranjen krajem travnja 1945. u borbi kod Cabra.

KULISIC Mije PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1905, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro 1983.

KULISIC Petra VJEKOSLAV-VJEKO, borac I mosorskog PO. Rođen 21. 11 1910, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ i organizator ustanka u Srinjinama. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Mosorsku četvu, a zatim i u 1. udarni Mosorski bataljon u kojem je bio zamjenik komandira čete. 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

KULJIĆ Janka NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 22. 7. 1930, Šibenik, učenik, Srbin, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. i u rujnu upućen u 9. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a jednom ranjen.

KUMBAT Antona IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Kaštel Kambelovcu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 30. studenog 1942. u borbi kod Biska, Sinj kao borac 1 čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

KUMBAT Antona JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 16. 6. 1924, Kaštel Kambelovac, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski vod

stupio 19. rujna 1942. a zatim upućen u 2. crnogorski bataljon 1. proleterske brigade. Poginuo 28. prosinca 1942. kod Kupresa kao borac 2. dalmatinske brigade.

KUMINATI Nikole TOMISLAV, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 6.

4. 1927. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a. Došao rujna 1942. u Leteću mosorsku četetu a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

KURIDA Pavla PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 9. 1913, Split. U Mosorski PO došao polovinom kolovoza 1943.

KURTOVIĆ ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Labinu, Split, mesar, Hrvat. U Mosorski vod došao početkom rujna 1942. i 27. rujna upućen u Stab 4. operativne zone.

KURTOVIĆ Joze ILIJA, zamjenik komandira 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1912, Klis, Split. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. U borbi kod Lugarnice, Mosor 10. rujna 1944. teže ranjen i upućen u bolnicu 20. dalmatinske divizije. Umro 1978.

KURTOVIĆ Mate LJUBO, vodni delegat 2. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 8. 1923, Klis, Split, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1915. Od veljače 1942. do stupanja u NOV bio je rukovodilac SKOJ-a i omladine u Klisu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i sa 2. bataljonom polovinom listopada 1944. ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

KUSČEVIĆ Ivana MARKO, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen u Nerežišću, Brač. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. a borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin) Cetinskog PO.

KUVAČIĆ Tadije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

KUVAČIĆ Jerka BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

KUVAČIĆ Tadije DRAGAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

KUVAČIĆ Jure IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro.

KUVAČIĆ Petra JURE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20.

3. 1909, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 8. prosinca 1944. u borbi na Inkuši, Knin.

KUVAČIĆ Ante MARIN »Ižepa«, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 2. 1915, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od 1941. do odlaska u NOV aktivni je učesnik NOP. Bio je član Općinskog NOO Gornja Poljica 1943. i član Kotarskog NOO Omiš. U Mosorski PO stupio 1943.

KUVAČIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

KUVAČIĆ Jure MARKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Stupio 1942. u Leteću mosorsku četetu, a zatim u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo rujna 1944. kod Valjeva, kao puško-mitraljezac 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

KUVAČIĆ Jure MATE, zamjenik komandira 1. čete 2. bataljona Mosorsko? PO. Rođen 18. 3. 1920, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Stupio 1942. u Leteću mosorsku četetu i I udarni mosorski bataljon sa kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. damatinske brigade. Ponovno došao u Mosorski PO 13. lipnja 1944. iz kojeg je listopada 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

KUVAČIĆ Ivana NIKOLA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen

3. 1. 1917, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. i plovinom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

KUVACIC Spira PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Poginuo — ubijen 1944. u logoru Mathausen — Austrija.

KUVACIC Stipe SLAVKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 7.

10. 1928, Gata, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1944. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. a zatim upućen u Stab 4. operativne zone. Od listopada 1944. je u sastavu 2. dalmatinske brigade.

KUVACIC Ante STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Poginuo — ubijen 1944. u logoru Mathausen — ta. U Mosorski PO došao 1944. godine. Umro 1983.

KUZMAN Ante VUCO, borac Mosorskog PO. Rođen 1929, Vojnić, Sinj, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ u toku rata. U Mosorski PO stupio 1943. i u listopadu ušao u sastav 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

KUZMANIC Ivana ANTE »Bogromaš«, vodnik u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođen 17. 1. 1912. u Splitu, krojač, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Grabovca, Omiš kao vodnik u Omiškoj grupi udarnih bataljona.

KUZMANIC Nikole ANTE-TONČI, obavještajni oficir Štaba Mosorskog PO. Rođen 4. I. 1910. u Omišu, pčelar, Hrvat, član KPJ. Do stupanja u NOV bio je tajnik NOO općine Omiš 1943, član predsjedništva Kotarskog NOO — Omiš. U Mosorski PO došao iz obavještajnog centra ROC «Cetina-« i 1944. upućen na raspored u Stab Ratne mornarice. Umro 1985.

KUZMANIC Ante BARTUL »Buriko«, borac Mosorskog PO. Rođen 1919. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo u veljači 1944. kod Hana, Sinj kao borac 3. čete 1. bataljona 10. dalmatinske brigade.

KUZMANIC Ante DAVID-VID, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 11. 1924. u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1982.

KUZMANIC Ivana DINKO, politkomesar 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 18. 11. 1923, Nerežišće, o. Brač, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. u Mosorski bataljon stupio početkom ožujka 1943. iz 9. divizije i bio politički delegat voda a zatim politkomesar čete. U sastavu bataljona se nalazio do rujna 1943. kada je ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Teško ranjen 14. listopada 1944. u Duvnu i ostao RVI.

KUZMANIC Dinka DUŠAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1910. u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio ožujka 1943, a zatim upućen na raspored u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u petoj ofenzivi u Crnoj Gori kao borac 2. dalmatinske brigade.

KUZMANIC Nikole GAJO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1904. u Omišu, električar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1944. u Komiži, Vis kao borac u Vojnotehničkoj radioni 8. korpusa.

KUZMANIC Ante JOSIP, borac Leteće mosorske čete. Rođen 16. 6. 1921. u Splitu. Stupio 9. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorsku čet. Bio je u 10. dalmatinskoj brigadi i 1. tenkovskoj brigadi.

KUZMANIC Marina JOZO »Crnac«, borac Mosorskog PO. Rođen 1921. u Splitu, klesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. godine. Poginuo u listopadu 1943. kod Lugarnice na Mosoru kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

KUZMANIC Luke LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Split, radnik, Hrvat, član KPJ u toku rata. U Mosorski PO stupio 1943. i u rujnu ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade.

KUZMANIC Jere MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 15. 9. 1905, Split. U Mosorski PO došao 1943. godine. Umro 1981.

KUZMANIC Ante MARINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 4. 1925. u Splitu, zidar, Hrvat. Stupio 9. rujna 1943. u Splitski posadni bataljon, a zatim u Mosorski PO. Zarobljen i početkom 1944, umro u logoru u Zemunu.

KUZMANIC Petra MATE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 15. 2. 1914, Pisak, Omiš, lugar, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942. Od veljače 1943. u 2. dalmatinskoj brigadi. Lipnja 1943. upućen na liječenje, a zatim u 1. vojvodansku brigadu.

KUZMANIC Dinka MILAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1912, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 1942. godine.

KUZMANIĆ Stipe MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Marušići, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 1943. godine.

KUZMANIĆ Vicka TONKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 28. 1. 1927, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. i u njemu bila do 18. rujna kada je upućena u bolnicu. Nakon toga ušla u sastav artiljerije 26. divizije.

KUZMANIĆ Vicka VJEKOSLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 11. 1927. u Splitu, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 15. studenog 1944. na putu od Solina do Klisa — nagazio na minu.

KUZMIĆ Vicka IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Split, građevinski radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i u listopadu ušao u sastav 3. kragujevačkog bataljona 1. proletherske brigade.

KUZMIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio početkom 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon (Dänin) u kojem se nalazio do kraja kolovoza 1943. kada je upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo 27. studenog 1943. na aerodromu Suho polje kod Glamoča, kao borac Prateće čete Štaba 8. korpusa (poginuo u osiguranju Ive Lole Ribara).

LABETIĆ Ivana PETAR, politkomesar ambulante Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1920, Milna, Brač, brijač, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.

LALIĆ Nikole MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Tučepi, Makarska, brodogradilišni radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943, a zatim ušao u sastav Makarskog PO. Poginuo 28. prosinca 1943. na Velikom Brdu, Makarska kao borac 1. čete Makarskog PO.

LASIĆ Joze BOZO, kuhar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 11. 1912, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO.

LASIĆ Ivana DRAGO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Trnbusima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

LASIĆ Ivana NIKOLA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1904, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. srpnja 1944. godine.

LASIĆ Joze STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Trnbusi, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. srpnja 1944, a zatim upućen u 8. dalmatinsku brigadu.

LATINAC Ive BOSKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 6. 12. 1924, Trilj, Sinj. U Mosorsku čet došao 1. kolovoza 1943. godine.

LAURA ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, ka , borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

LAUSIĆ Jakova JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Kreševo, O'.niš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine.

LAZANEO Nikole IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 7. 1928. u Splitu, dak, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 1944. kod Ramljana, Muć, i u borbi kod Knina.

LEJO Grge MATE, pomoćnik puškomitraljesca 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943.

LEKŠIĆ Ivana BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Poginuo u studenom 1944. u borbi kod Knina kao borac 9. dalmatinske brigade.

" LEKŠIĆ Ante MATE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 1. 1925, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 20. dalmatinsku diviziju.

LELANOVIĆ-VIDOVIĆ Ante VINKA, borac-bolničarka 2. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 5. 2. 1926. u Splitu. Domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. S 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušla u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

LELAS Nikole ANTE-TONKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1901. u Omišu, tvornički radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1923, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Omiša. U I mosorski FO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon i bio na dužnosti politkomesara 3. čete sve do 11. studenog kada je s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro.

LELAS Marka BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. u Borku, Omiš. U Mosorski PO došao 30. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu bio do 29. listopada kada je upućen u bolnicu, a zatim u 4. POS.

LELAS Ivana BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Borku, Omiš, radnik. Hrvat.

LELAS Ante DRAGO, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18.

10. 1924, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1943. Prekomandiran u veljači 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

LELAS Stipe DRAGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Omišu, dak. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi u Crnoj Gori kao borac 2. dalmatinske brigade.

LELAS Ante IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 30. 3. 1920, Borak, Omiš, obalni radnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Leteću mosorsku četvu iz koje je upućen u 2. dalmatinsku brigadu, a zatim u Prateći bataljon VS NOV i POJ.

LELAS Grge JOSIP »Gec«, borac I mosorskog PO. Rođen 1922. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao u prvoj polovini ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Leteću mosorsku četvu u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. u borbi na Donjim Barama kao borac 2. dalmatinske brigade.

LELAS Petra MARIJA »Proleterka«, referent saniteta 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 2. 12. 1925, Stanići, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. i KPJ u toku rata. Došla polovinom prosinca 1942. u Mosorsku partizansku četvu, a zatim upućena u veljači 1943. u 5. dalmatinsku brigadu. Ponovo došla rujna 1943. u Mosorski PO iz 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade do studenog 1944. kada je ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjena je u borbi na Capardama. Umrla 1983.

LELAS Stipe MILAN, intendant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 10. 1923. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio u drugoj polovini 1942. u Mosorsku partizansku četvu, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu iz koje je zbog bolesti vraćen na teren. Nakon ozdravljenja ponovo je u Mosorskom PO na dužnosti intendanta bataljona.

LELAS Grge MILENA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1924. u Omišu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radila za NOP. Bila je član MK SKOJ-a Omiš 1942, član Okružnog komiteta SKOJ-a u veljači 1943. i član Kotarskog odbora USAOH-a Omiš. U Mosorski bataljon stupila krajem veljače 1943, a zatim upućena na raspored u 4. operativnu zonu. Poginula travnja 1943. kod Livna u 2. dalmatinskoj brigadi.

LELAS Marijana NEDJELJKO »Dikan«, borac I mosorskog PO. Rođen 18. 8. 1922, Borak, Omiš, električar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. U I mosorski PO stupio 10. ožujka 1942. s dužnosti sekretara aktiva SKOJ-a u Borku i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo je stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu iz koje je upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao kurir 2. dalmatinske brigade.

LELAS Marijana NIKOLA »Zdrakalo«, komandir čete u Mosorskom bataljonu. Rođen 18. 7. 1916, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1940. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 10. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo 15. travnja 1943. u podnožju Vran-planine (kod s. Rakitno) od avio-bombe, kao zamjenik politkomesara 2. čete Mosorskog bataljona 5. dalmatinske brigade.

LELAS Marka SPIRO, zamjenik komandira 2. čete I. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 12. 1916, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 10. srpnja 1943. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. iz Omiške čete. Prekomandiran 16. lipnja 1944. u 10. dalmatinsku brigadu. Ranjen lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj.

LELAS Marka VID, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 2. 1925, Borak, Omiš, brijlač, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 1943. Prekomandiran u sastav 9. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1945. u borbi na Katarini, Rijeka.

LELAS Ivana VINKO, desetar u 3. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 7. 1914. u Omišu, radnik, Hrvat. U NOB od 12. kolovoza 1943, a zatim borac 2. dalmatinske brigade. U Mosorski PO stupio 1944. godine iz kojeg je upućen na raspored u Stab 8. korpusa. Umro.

LELAS Josipa ZVONIMIK-ZVONKO, rukovodilac SKOJ-a I mosorskog PO. Rođen 24. 1. 1921. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1938. Predratni revolucionar. Do odlaska u NOV bio je sekretar MK SKOJ-a i član KK KPH Omiš. 3 dužnosti sekretara KK SKOJ-a stupio je 10. ožujka 1942. u I mosorski PO. U listopadu postaje politkomesar I udarnog mosorskog bataljona s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 22. veljače 1943. na Kapini-Klobuku, kod Ljubuškog kao politkomesar 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

LESIC Nikole BOZIDAR-BOZO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 4. 1923, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i rasfomiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije.

LESIC Nikole KRUNO, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 9. 1922, Čišla, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 13. veljače 1945. u borbi kod Ceprljuge, Čapljina.

LEVI Moše JOZEF, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 10. 1924. u Sarajevu, dak, Jevrej, član SKOJ-a 1941. U NOB od 1941, a u Mosorski PO od 9. rujna 1943. Poginuo krajem rujna 1943. u borbi s Nijemcima.

LISICA Luke FRANE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 5. rujna 1942. i 10. listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutiesci, kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

LISICA Ante JOSIP, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 5. rujna 1942. i 10. listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutiesci, kao borac 1. dalmatinske brigade (bolesnik u Centralnoj bolnici).

LISICA Mate JOSIP, kuhar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1921, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1978.

LISICA Ante PETAR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1916, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio na terenu Srinjina. U Mosorski vod stupio 5. rujna 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja 1943. na Sutiesci, kao borac 2. dalmatinske brigade (ranjenik u Centralnoj bolnici).

LISICA-MUZINIĆ Mate PETAR, borac I mosorskog PO. Rođen 1912, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Rasfurmira-
njem Odreda upućen na teren. Ponovno došao rujna 1942. u Mosorski leteći vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942, ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1979.

LISICA Mate ROKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Srinjinama, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. Prekomandiran 10. listopada 1942. u Stab 4. operativne zone.

LISTES Jakova ANTE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1921, Klis, Split, kovač u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 27. rujna 1943. na brdu Kitožer kod Splitskog groblja.

LISTES Jakova BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Majdan, Klis, Split, brijlač, Hrvat. U NOV od 20. lipnja 1943. Poginuo 26. rujna 1943, kod Stobreča.

LISTES Blaža IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 5. 1927, Klis, Split. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. i u kolovozu prekomandiran u Stab 8. korpusa.

LISTEŠ Ante MARIJA, bolničarka 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 6. 1928, Klis, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 23. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućena na raspored u 20. dalmatinsku diviziju. Umrla nakon završetka rata u bolnici u Zagrebu (teški TBC bolesnik).

LISTES Marka MATE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 9. 1926, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. prosinca 1944. na Inkuši, Gračac, kao borac 2. čete 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

LISTES Jakova MIJO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 2. 1908, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. ožujka 1944. i u svibnju prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 4. rujna 1944. na Košir vrh, Gračac. Umro.

LISTES SREČKO, borac 1.. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Klisu, Split, kovač, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine.

LISTES Mate SPIRO, vodnik u Mosorskom PO. Rođen 4. 10. 1898, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine. Poginuo u listopadu 1943. u Zrnovnici.

LISTES Stipe SPIRO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 12. 1926, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

LISTES Joze TOMISLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 16. 12. 1925, Solin, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine, a zatim ušao u sastav 26. divizije.

LOLIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 4. crnogorske brigade.

LOLIĆ Jure BLAŽ, borac I mosorskog PO. Rođen 1912, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Poginuo 6. svibnja 1942. na Mosoru.

LOLIĆ Ivana DUJE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 7. 11. 1922, Zrnovnica, Split. U Mosorski bataljon došao 20. listopada 1942. godine, a zatim u dalmatinsku brigadu

LOLIĆ Petra GRGO, borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 26. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Poginuo 25. svibnja 1944. kod Drvara, kao borac 3. dalmatinske brigade.

LOLIĆ Andrije IVAN, »Kolarić«, borac I mosorskog PO. Rođen 3. 7. 1913, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i polovinom lipnja ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo 27. studenog 1943. kod Jajca, kao nišandžija bacača u 1. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

LOLIĆ Ivana IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1914, Zrnovnica, Split, obalni radnik, Hrvat. U drugoj polovini 1942. stupio u Mosorsku četu i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 4. proleterske brigade.

LOLIĆ-MARUSIĆ Ante JOZICA »Koka«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 6. 2. 1925. u Splitu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupila u prvoj polovini 1943. a zatim ušla u sastav 12. dalmatinske brigade.

LOLIĆ Marina JOZO »Orlina«, borac Mosorskog PO. Rođen u Sitnu Gornjem, Split.

LOLIĆ Jure JURE, borac I mosorskog PO. Rođen 1920, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Poginuo 6. svibnja 1942. na Mosoru.

LOLIĆ Mije KAJA, borac Mosorskog bataljona (Ljubičev). Rođen 1915, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. godine.

LOLIĆ Marina KAZIMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod došao početkom listopada 1942. i kao glazbar upućen 12. listopada na raspored u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

LOLIĆ Ante LJUDEVIT, krojač u intendanturi Štaba I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 20. 4. 1907, Mahvinje, Trst. Došao kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1977.

LOLIĆ Jure MATE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1915, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 20. listopada 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 4. proleterske brigade.

LOLIĆ Marina MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo ožujka 1943. u 4. ofenzivi Prozor—Konjic, kao borac I. dalmatinske brigade.

LOLIĆ Marka MATE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1906, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1969.

LOLIĆ Jerka NEDILJKO, puškomitraljezac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1923. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943. Prekomandiran listopada 1944. u 13. dalmatinsku brigadu. Umro 1959.

LOLIĆ Jure NIKOLA, borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Poginuo 6. svibnja 1942. na Mosoru.

LOLIĆ Marina PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio u studenom 1942. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi kod Jablanice, kao borac 3. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

LOLIĆ Mate SIMUN »-Lola-«, desetar u Mosorskom bataljonu. Rođen 1920, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. U Mosorski bataljon došao sa dužnosti predsjednika NOO Sitno Gornje. Poginuo 21. ožujka 1944. u Sitno Gornje, Split (uhvaćen pri liječenju od ranjavanja i strijeljan).

LOLIĆ Marina TOMISLAV, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922. u Zrnovnici, Split, limar, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 12. listopada 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 6. siječnja 1943. na Kupresu, kao borac 2. dalmatinske brigade.

LONČAR Mate DUŠAN, borac-bombaš Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 19. 12. 1925. J31ato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. S dužnosti prvog predsjednika mjesne organizacije USAOH-a došao polovinom listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. U borbi kod Ciste, Imotski teško ranjen 1. svibnja 1943, te upućen na liječenje u bolnicu na Mosoru. Kamešnji, Visu i na Malti. Ostao je teški RVI.

LONČAR Simuna IVAN, bilžsfflftte^čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 6. 1926. Nova Sela, Omiš^v^emljo?wfThik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1941. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1957.

LOZANČIĆ Ante ANTE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 8. 1926, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. godine, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

LOZANČIĆ Stipe IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. godine.

LOZANČIĆ Mate JAKOV, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 7. 1922, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

LOZANČIĆ Ivana JOŽO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. II. 1919. Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

LOZANČIĆ Stipe MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 3. 1926, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Do odlaska u NOV bio je sekretar SKOJ-a u Nova Sela. U Mosorski PO došao 15. rujna 1944. godine. Poginuo 25. listopada 1944. kod Dugopolja, Split, kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

LOZANČIĆ Ante PETAR, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 2. 1914, Nova Sela, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

LOZANČIĆ Joze PETAR, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1920, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. Nestao 14. listopada 1944. iz Cačvine.

LOZANČIĆ Jozе ŠTIPAN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1922, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO došao 16. kolovoza 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada.

LOZANČIĆ Mate ŠTIPAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. godine.

LOZANČIĆ Jozе STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. godine.

LOZIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1896, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 15. siječnja 1943. Poginuo 27. rujna 1943. (zarobljen i strijeljan od Nijemaca) kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

LOZIĆ Mate ANTE »Pašić«, borac I mosorskog PO. Rođen 1916, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radio na terenu Krilo-Jesenice. U I mosorski PO stupio 21. veljače 1942. i vodio borbu u pećini kod Jesenica.

LOZIĆ Roka ANTE »Ciko«, borac I mosorskog PO. Rođen 17. 2. 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ 1941. i jedan od organizatora ustanka u Krilu-Jesenicama. U I mosorski PO stupio 21. veljače 1942. Poginuo 21. veljače 1942. pri povlačenju iz Turske pećine iznad zaseoka Zeljevići, Jesenice kao borac I mosorskog PO.

LOZIĆ Vice ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10-1928, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. godine.

LOZIĆ-ROGOSIĆ Frane BOSA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1924, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došla siječnja 1943. godine.

LOZIĆ-BRASANAC Vice DANICA, bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došla 10. veljače 1943, a zatim s bataljonom ušla u sastav 5. dalmatinske brigade. Bila je u sastavu 3. dalmatinske brigade i 2. crnogorskom bataljonu 1. proleterske brigade. Ranjena 3. siječnja 1945. godine.

LOZIĆ Vice DUŽAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. Došao siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u kojem je bio do 20. listopada 1943. kada je upućen u bolnicu.

LOZIĆ Roka FRANE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

LOZIĆ Jozе IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1923, Mravince. Split, radnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio kolovoza 1942. Poginuo 1943. kod Dubrave, Omiš.

LOZIĆ Ante JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 3. 1911, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. godine. Poginuo 10. listopada 1944. kod Sitna Gornjeg, Split, kao borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

LOZIĆ Stipe JOZO »Jozica«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1909, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Umro 1984.

LOZIĆ Jozе LUCA, bolničarka u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođena 1920, Mravince, Split. U Mosorski bataljon došla u studenom 1942. i s bataljonom ušla u sastav 3. dalmatinske brigade.

LOZIĆ Vice ROKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao lipnja 1942, a zatim ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo polovinom 1942. kod s. Košuta, Sinj, kao borac 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO.

LOZIĆ Marka ŠPIRO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 8. 1912, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. 8. 1944. i asformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

LOZO Marina MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO stupio 1944, i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

LOZO Luke PAVAO, borac I mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1890, Poljica, Imotski, zidar, Hrvat, član KPJ od 1919. Prekaljeni revolucionar, partijsko politički i

terenski radnik, sekretar Općinskog i Kotarskog komiteta KPH Imotski i istaknuti organizator ustanka Imotsko-biokovskog područja. U I mosorski PO stupio ožujka 1942. Privremenim raspustom Odreda odlazi u Biokovski PO, a zatim na teren Imotske krajine gdje je bio predsjednik MNOO Imotski, član Okružnog NOO za Biokovo—Neretvu i član Oblasnog NOO za Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1970.

LUCIO Joze DRAGO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 7. 1919, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

LUČIĆ Ante GVIDO, nišandžija na puškomitraljezu u 3. vodu I mosorskog PO. Rođen 1917. u Omišu, brijač, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ aktivno i organizovano uključen u NOP u Omišu. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 29. travnja 1942. u Mosorsku četetu (II MPO) s kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. U rujnu je u sastavu 1. dalmatinske brigade. Ranjavan tri puta od čega teško kao komandir čete 24. prosinca 1943. na Korčuli, kada je upućen na liječenje u bolnicu na Vis, a zatim u Grumno u Italiji i na Maltu. Teški je RVI. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

LUČIĆ Ilije IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 7. 1909, Dolac Gornji, Omiš, kuhar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

LUČIĆ Mate IVAN, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 5. 1903, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro 1968.

LUČIĆ Tome JURE, politkomesar 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 2. 1919, Lepenice, Trogir, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 7. studenog 1943. godine.

LUČIĆ Josipa NIKOLA-MATESAN, zamjenik komandira Leteće mosorske čete. Rođen 1920, Gata, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ i jedan od organizatora ustanka u Gatima. Došao 14. ožujka 1942. u I mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do privremenog raspusta. Ponovo stupio u kolovozu 1942. na dužnost zamjenika komandira Letećeg mosorskog voda i čete, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao politkomesar bataljona u 3. dalmatinskoj brigadi.

LUČIĆ Paške ZIVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 29. 2. 1920. u Šibeniku, brijač, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 13. svibnja 1943, a u Mosorski PO od rujna 1943. godine. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

LUČIN Jure IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922. u Omišu, brijač, član KPJ. U Mosorski vod došao početkom rujna 1942. i 24. istog mjeseca upućen na raspored u Stab 4. operativne zone. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao zamjenik politkomesara čete u 3. dalmatinskoj brigadi.

LUETIĆ-ČURKOVIĆ Luke DRAGICA, vodni delegat u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 4. 1. 1924, Zupa Gornja, Imotski, radnica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Prekomandirana travnja 1944. u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjena 1944. u borbi na Svilaji.

LUETIĆ-BELAS Ante FILE, kuharica u Štabu Mosorskog PO. Rođena 20. 1. 1917, Zupa, Imotski, radnica, Hrvatica, član KPJ od 1944. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. U listopadu 1944. upućena u 5. brigadu KNOJ-a.

LUKAČEVIĆ-VRENOĆ Mate MARKO, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 11. 1906, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1944. Rasformiranjem Odreda ušao u sasav 9. dalmatinske brigade. Umro 1967.

LUKAN Jakova RATOMIR, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 3. 1915, Srednje Selo, Šolta, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 7. siječnja 1944. kada je kod s Divojevići ranjen i upućen u bolnicu u Italiju. Nakon ozdravljenja ušao u sastav 1. auto-bataljona VS NOVJ.

LUKETA Ante ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četetu došao 11. veljače 1943. godine. Umro.

LUKETA Slavka SVETISLAV, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 6. 1927, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1944. Prekomandiran 3. listopada 1944. u Dinarski PO.

LUKETINA Andrije KREŠIMIR-KRESO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 5. 4. 1923, Tučepi, Makarska, električar u splitskom brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četv stpuio 4. lipnja 1942. i 20. istog mjeseca ušao u sastav Srednjedalmatinskog NOPO, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo listopada 1942. kod Livna u 3. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

LUKIN Marka IVAN, intendat Mosorskog PO. Rođen 25. 3. 1921, Putišići, Omiš, mesar, Hrvat, član KPJ. Došao 5. lipnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. U travnju 1944. prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO. Ranjen rujna 1943. u borbi kod Zvečanja, Omiš.

LUKIN Marka MATE, desetar u 3. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 9. 1913, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od svibnja 1943. do odlaska u NOV bio je član NOO Putišići. U Mosorski PO stupio 16. veljače 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

LUKIN Jure STIPE, kurir u Štabu Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1925, Putišići, Omiš, mesar, Hrvat, član SKOJ-a. Od veljače 1942. do odlaska u NOB aktivno radio na terenu. U Mosorski PO došao 20. ožujka 1944. s dužnosti rukovodioca omladine Putišići i u studenom prekomandiran u Glavni štab Hrvatske. Ranjen 28. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj.

LULIC Jakova NIKOLA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 10. 1914, Biorine, Imotski, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1944, i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 15. veljače 1945. na Vrđi, kod Drežnice, Mostar, kao borac 3. čete, 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

LULIC Luke VLADO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 16. 6. 1919, Slatine, Split, kovač, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 8. lipnja 1943. Poginuo 18. prosinca 1943. kod Livna, kao borac 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

LUSIĆ Marina MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1921, Vrbanj, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja.

LJILJAK Ivana DANIEL-DANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u drugoj polovini svibnja 1943. u bici na Sutjesci (u Centralnoj bolnici).

LJILJAK Ivana LUKA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (u Centralnoj bolnici).

LJILJAK Frane SREĆKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 2. 1924, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944. godine, a zatim u 11. dalmatinsku brigadu.

LJUBENKO-BARISIĆ Petra ANTULA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 1902, Kaštel Sućurac, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorsku četv došla u listopadu 1942. i 1943. ušla u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

LJUBENKOV Ante SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Kaštel Sućurac, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio listopada 1943, a zatim ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade.

LJUBETIĆ Jere IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1924, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 28. studenog kada je kao ranjenik upućen na liječenje u bolnicu. Umro 1974.

MACANOVIC Jure DUŠAN, vodnik l.voda 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 11. 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

MACANOVIĆ Marka JOZO-NEDILJKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1927, Dugopolje, Split zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 23. svibnja 1944. Po rasformiranju Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

MACANOVIC Mate MILAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1909. u Dugopolju, Split, obalni radnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio srpnja 1942, a zatim ušao u sastav Dinarskog PO. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

MACANOVIC Mate MIRKO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 3. 1904, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1984.

MADIR Luke ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909. Sitno Donje, Split. U Mosorski PO stupio 28. listopada 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MADIR Mate NEDILJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1912, Sitno Donje, Split. U Mosorski bataljon stupio 1. svibnja 1943. godine.

MADUNIC Vice MARIN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 2. 1926, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. kolovoza 1944, i u studenom prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

MAGIOLAR VICENZO, borac 1. bataljona Mosorsnog PO. Rođen 1920, zemljoradnik. U Mosorski PO došao 21. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

MAJER Samuela MIRKO (TIJARDOVIĆ GRGA), borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Zemun, učenik, Jevrej. U Mosorski bataljon stupio 1942, a zatim vojni rukovodilac u dalmatinskim partizanskim jedinicama.

MAJIC NIKOLA, komandir Prateće čete Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 29. listopada kada je kao ranjenik upućen na liječenje u bolnicu. Umro.

MALENICA Bože ANTE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1904, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

MALENICA Jure ANTE, zamjenik intendanta Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1914, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao 15. studenog 1942. u Mosorsku leteću čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Prekomandiran u Komandu mjesta Omiš.

MALENICA Ante MAKKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi kao borac 3. dalmatinske brigade.

MALENICA Jure MATE, zamjenik intendanta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 9. 1911, Ostrvica, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim u Cetu za vezu 9. divizije.

MALENICA Jure MIRKO, politkomesar čete u Mosorskom bataljonu. Rođen 1921, Ostrvica, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Organizator ustanka u Ostrvici. U NOB-u stupio 2. kolovoza 1942. Poginuo 15. travnja 1943. kod Kifina Sela, Nevesinje, kao zamjenik politkomesara bataljona u 3. dalmatinskoj brigadi.

MALES JOZO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 27. studenog kada je upućen u bolnicu.

MALES MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

MALIC Ante FRANJO, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 3. 1921, Bosanski Samac. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. godine, a zatim u Stab 8. korpusa. Umro 1985.

MAMIĆ MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu, obučar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo 27. listopada 1943. na Omiškoj Dinari, Omiš, kao borac 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

MAMUZIĆ Lovre TADIJA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Glavicama, Sinj. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MANCH ARI GIANNI, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920, Italija, drvodjelac, Talijan. U Mosorski PO došao 21. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

MANDAC Frane BOŽO, zamjenik komandira 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 25. 11. 1918, Bmaze, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao

krajem lipnja 1943. i sa bataljonom rujna 1943. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. U toku NOR-a ranjavan u borbi kod Ercegovaca, kod Štikova, Kljaka i Lapca.

MANDIĆ Petra ANTE, radiotelegrafista pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 1922, Vranjic, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO privremeno dokomandovan 1944. iz Štaba Grupe srednjedalmatinskih PO.

MANDIĆ Frane DRAGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Dubravi, Omiš. U Mosorski bataljon došao 14. svibnja 1943. godine.

MANDIĆ Mate FRANE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 8. 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. Prekomandiran 3. listopada u Dinarski PO.

MANDIĆ Frane IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio krajem 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao politički delegat voda u 1. dalmatinskoj brigadi.

MANDIĆ Luke IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac u intendanturi 1. dalmatinske brigade.

MANDIĆ Frane JAKOV, zamjenik komandira 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 5. 1914, Dubrava, Omiš, zidar, Hrvat. U NOB stupio 7. veljače 1942. Došao 10. svibnja 1944. iz 1. dalmatinske brigade u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen lipnja 1943. kod Ustiprača.

MANDIĆ Ante JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 1. dalmatinske brigade.

MANDIĆ Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1923, Vranjic, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 10. studenog 1943. na Dubcima, Omiš, u Mosorskom PO.

MANDIĆ Josipa PAVAO »Marun«, politkomesar Mosorskog bataljona. Rođen 12. 3. 1913, Tugare, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1937. Predratni revolucionar i jedan od organizatora ustanka u Podmosorju. Do odlaska u NOV bio je član a zatim i sekretar KK KPH Omiš 1942, član Okružnog Komitet KPH Solin srpnja 1942. i član prvog Kotarskog NOO — Omiš 1942. U Mosorski bataljon stupio 22. rujna 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom svibnja 1943. iznad Pive kao politkomesar bataljona u 3. dalmatinskoj brigadi (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

MANDIĆ Josipa PETAR-VELJKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922 u Omišu, strojobravar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio rujna 1942, a zatim upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo 1943, kod Livna u 3. dalmatinskoj brigadi.

MANDIĆ Luke RADOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921. Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 1. dalmatinske brigade.

MANDIĆ Ante ŠPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 15. 2. 1920, Tugare, Omiš, kovač, Hrvat. U Mosorski PO došao početkom veljače 1943. i sa bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. U 2. dalmatinskoj brigadi bio je komandir čete.

MANDIĆ Ivana ŠPIRO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 12. 1925, Tugare, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu.

MANDIĆ Većeslava VELIMIR, vodni delegat 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 9. 1925, Vranjic, Split. U Mosorski PO došao rujna 1943. U borbi kod Vrbe, Muć ranjen 11. prosinca 1943. i 1. siječnja 1944. upućen u bolnicu Grumo — Italija.

MANDIĆ Stipe VJEKOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 17. 10. 1925, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Stupio 10. srpnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Komandu mjesta Omiš, iz koje je ušao u sastav Komande grada Dubrovnik. Ranjen rujna 1943. u borbi kod Dicma.

MANDUŠIĆ Mate MAKKO, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 6. 1920, Katuni, Omiš, cjevar u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. u s. Katuni, Omiš, kao borac Mosorskog PO (uhvaćen od ustaša i strijeljan kod kuće kao ranjenik).

MANESTRIDI IVAN, sekretar u Štabu Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 25. studenog kada je upućen u bolnicu.

MANOJLOVIĆ MIRKO »-Krajišnik«, zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO. Kozarčanin, radnik, Srbin, član KPJ. U Mosorski PO došao polovinom rujna 1943. iz oficirske škole VŠ NOV i POJ. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Poginuo 1944. kod Ljubitovice, kao komandant 1. bataljona Svilajsko-mosečkog PO.

MANZONI Ivana GOJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 9. 1911, Sutivan, Brač, profesor, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine, a zatim upućen u sastav Artiljerijske brigade 8. korpusa.

MARASOVIĆ Mate ANTE »Čakara«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1905, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i u studenom s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 20. svibnja 1943. u s. Višnjica, Sandžak, kao mitraljezac u 3. dalmatinskoj brigadi (umro od tifusa).

MARASOVIĆ Mije ANTE, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, student, Hrvat, član SKOJ-a U Mosorsku četu stupio svibnja 1942. a zatim ušao u sastav 2. udarnog bataljono NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

MARASOVIĆ Ivana BOZIDAR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 24. 12.

1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio lipnja 1942. i u veljači 1943. ušao u sastav 2. dalmatinske brigade.

MARASOVIĆ Ivana IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 17. 7. 1924. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski vod stupio početkom srpnja 1942, a zatim u sastavu Dinarskog PO. Od studenog 1942. je mitraljezac 3. čete 1. bataljona 5. crnogorske brigade. Umro 1984.

MARASOVIĆ Ivana JOSIP-JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943, zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi u Crnoj Gori.

MARASOVIĆ Mije MARIN-MARJAN, borac I mosorskog PO. Rođen 15. 11. 1914, Krilo-Jesenice, Omiš, ugostiteljski radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U I mosorski PO stupio početkom ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren, ali je 22/23. travnja uhapšen kod Tugara na putu za Jesenice, suđen i odveden u zatvor. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARASOVIĆ Ivana MIRKO-SIMUN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 2. 1928. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1?. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja, zatim pri Komandi grada Split.

MARASOVIĆ Mije MIRKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942, a zatim ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. Poginuo polovinom lipnja 1943. kod s. Miljevina kao borac 2. čete 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MARASOVIĆ Ante NEDJELJKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1926, Strmendolac, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorsku četu stupio rujna 1943, a zatim upućen u 3. kragujevački bataljon 1. proletherske brigade.

MARASOVIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1915. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1943. Umro 10. prosinca 1943. u bolnici NOVJ na Hvaru od posljedica ranjavanja zadobivenih u listopadu 1943. u borbi na Perunu, Zrnovnica kao borac Mosorskog PO.

MARASOVIĆ-JELENEK Frane SLAVICA, krojačica u intendanturi Štaba Mosorskog PO.. Rođena 24. 4. 1924. u Splitu, krojačica, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U NOB od veljače 1943. Stupila 11. travnja 1943. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazila do polovine studenog 1944. kada je upućena u Štab 20. dalmatinske divizije. Ranjena u rujnu 1943. u borbi kod Gata, Omiš.

MARASOVIC Josipa VIKTOR, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 4. 1910. u Splitu. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943. i u studenom prekomandiran u Ratnu mornaricu na Vis.

MARČELIĆ ANTE, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Docu Gornjem, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. Nestao 8. rujna 1944. kod Dugopolja. Umro 1979.

MARČIĆ Bože ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 17. siječnja 1943, a zatim upućen na raspored u Stab 4. operativne zone iz koje je upućen 1. veljače u 4. NOU brigadu. Umro 1969.

MARČIĆ Petra ANTE, borac I mosorskog PO. Rođen 1. 4. 1919, Smolonje, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1937. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio kao partijsko-politički i terenski radnih Podmosorja. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. s dužnosti člana KK KPH Omiš. Privremenim raspustom Odreda upućen na teren na kojem je od siječnja 1943. do listopada 1944. bio politički sekretar Kotarskog komiteta KPH Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1977.

MARČIĆ Stipe ANTE, vodni delegat Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 7. 1924, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MARČIĆ Marina MARIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, konobarica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla siječnja 1943. i u veljači upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula u lipnju 1943. u bici na Sutjesci kao bolničarka u 2. dalmatinskoj brigadi.

MARČIĆ Frane MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem 1943. kod Turbeta, Travnik kao puškomitraljezac 1. čete 2. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

MARČIĆ Bartula MARTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1919, Lepenice, Trogir. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Upućen 1944. u KNOJ.

MARČIĆ Marina MILAN, borac I mosorskog PO. Rođen 1. 11. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, vodoinstalater-gostioničar, Hrvat, član SKOJ-a 1940, član KPJ. U I mosorski PO došao 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u NOV u drugoj polovini 1942. Poginuo 16. veljače 1943. kod Prozora kao vodni delegat u 4. bataljonu 1. dalmatinske brigade (umro od tifusa).

MARČIĆ Petra STIPE, borac I mosorskog PO. Rođen 6. 9. 1911, Smolonje, Omiš, kovač, Hrvat, član KPJ od 1937. Od 1941. do odlaska u I MPO aktivno i organizovano radio za NOP na sektoru Podmosorja. U I mosorski PO stupio 10. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Od ožujka 1943. je predsjednik Općinskog NOO i član Općinskog komiteta KPH za Gornja Poljica, član Kotarskog NOO i plenuma KK KPH — Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1983.

MARČIĆ Stipe VICE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 17. 1. 1913, Smolonje, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 21. listopada 1942. i prosinca 1942. ušao u sastav 1. dalmatinske brigade.

MARDEŠIĆ NIKO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu.

MARDEŠIĆ Ante ZVONIMIR-ZVONKO, vodnik voda u Mosorskom bataljonu (Ljubićev.). Rođen 27. 1. 1919, Veli Rat, Zadar, strojobravar, Hrvat, član KPJ. Stupio rujna 1942. u Mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 20. srpnja 1943. kod Zagvozda, Vrgorac kao vodnik voda u 3. četi Sinjskog bataljona Cetinskog PO.

MARELIĆ Ivana ANDELO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Preku, Zadar. U Mosorski PO došao krajem 1943. Nestao 19. veljače 1944. kod Poda, Sinj.

MARIĆ Jure BRANKO «Mosor-«, zamjenik politkomesara 2. čete 1. udarnog mosorskog bataljona. Rođen 14. 10. 1921. u Podstrani, Split, student šumarstva, Hrvat, član KPJ od 1941. i organizator ustanka u Podstrani. Došao 11. ožujka 1942. u I mosorski PO. U borbi na Mosoru ranjen 14. travnja te upućen na liječenje. Ponovo stupio u Mosorsku leteću četu na dužnost zamjenika politkomesara, a zatim i u 1. udami mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske

brigade. Poginuo 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin, kao zamjenik politkomesara 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MARIC Karla JOSIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913. u Splitu. U Mosorski bataljon došao 27. srpnja 1943, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu. Umro 1985.

MARIĆ-JURJEVIĆ Marina MARIJA, borac Dugopoljske partizanske čete. Rođena 17. 4. 1927. Majdan, Solin, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Dugopoljsku četvu došla 9. rujna 1943. i u njenom sastavu se nalazila do 27. rujna kada je upućena na dužnost zamjenika sekretara komiteta SKOJ-a općine Klis.

MARIĆ Jakova SIME, borac Mosorskog bataljona. Rođen 25. 2. 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 11. veljače 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Umro 1960.

MABIĆ Marina TOMISLAV, vodnik 1. voda 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1928. Majdan, Solin, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kraja listopada 1944. kada je upućen u KNOJ. Ranjen travnja 1944. u borbi kod Kotlenica, Split.

MARIĆ Jure ZIVKO, komandir 2. čete Mosorskog bataljona. Rođen 10. 11. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Do stupanja u NOV aktivno i organizovano radio za NOP na terenu Podmosorja. Stupio 5. studenog 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Ranjen siječnja 1944. na Ivanjici u borbi za Trebinje.

MARIĆ-BANJE Ljube ZIVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943. i nakon mjesec dana zadržavanja u bataljonu, vraćen kući zbog bolesti.

MARIANI Nikole NIKOLA-NIKO, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 6. 1909. Astoria, Oregon, SAD. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943, a zatim prekomandiran u sastav 12. dalmatinske brigade. Umro 1984.

MARIN Frane ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Zrnovnici, Split, srednjoškolac, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio siječnja 1943. u Mosorski bataljon a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon.

MARIN Jure ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944.

MARIN Luke ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1919. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a prije rata. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942, a zatim ušao u sastav 2. crnogorskog bataljona 1. proletherske brigade. Poginuo 15. lipnja 1943. kod Vlasenice kao puškomitraljezac 1. proletherske brigade.

MARIN Marina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1925. u Zrnovnici, Split, srednjoškolac, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Stupio siječnja 1943. u Mosorski bataljon a zatim upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon, a zatim u 5. dalmatinsku brigadu. Zbog bolesti vraćen na teren gdje je obavljao partijsko-političke i terenske zadatke. Ponovo stupio u Mosorski PO 29. rujna 1944. iz čijeg sastava je 28. listopada prekomandiran u S. dalmatinsku brigadu.

MARIN Stipe ANTE »Pobro«, borac I mosorskog PO. Rođen 11. 12. 1912, u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP. U I mosorski PO stupio početkom travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u svibnju 1942. u Mosorsku četvu (II MPO) i s njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Bio je u 3. dalmatinskoj, 1. proletherskoj i 7. vojvodanskoj brigadi. U toku NOR-a nekoliko puta ranjavan. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARIN Jure IVAN »Đurica«, borac I mosorskog PO. Rođen 4. 1. 1920. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i privremenim raspustom odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom listopada 1942. u Leteći mosorski vod i nakon kraćeg zadržavanja kao glazbar upućen u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1976.

MARIN Stipe IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1919. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1943. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 8.

travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom listopada 1942. u Leteći mosorski vod i 12. istog mjeseca kao glazbar upućen u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu u kojoj je bio komandir čete. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARIN Ivana JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 5. 8. 1906. u Zrnovnici, Split, električar, Hrvat, član KPJ od 1934. Do odlaska u NOV aktivno radio za NOP u Žrnovnici. Stupio siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u 4. operativnu zonu iz koje je 4. veljače 1943. upućen u Dinarski bataljon, a zatim u 5. dalmatinsku brigadu. Umro 1985.

MARIN Ivana JOSIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1907. u Žrnovnici, Split, ljevač, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom siječnja 1943, a zatim upućen u Štab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače 1943. upućen u Dinarski bataljon i 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MARIN Nikole MARTIN, vodni delegat 1. čete Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 17. 2. 1913. u Žrnovnici, Split. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943. Nakon određenog vremena provedenog u bataljonu se razbolio te je zbog bolesti vraćen na teren.

MARIN Marina MATE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 7. 2. 1922. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, 1941. KPJ od 1943. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP. U Mosorski vod stupio početkom listopada 1942 i 10. istog mjeseca upućen u 2. dalmatinsku brigadu u kojoj je bio politkomesar čete. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARIN Mije MATE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1900. u Žrnovnici, Split. U Mosorski vod stupio početkom rujna 1942. i krajem istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Umro.

MARIN Vicka NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo (detaljniji podaci nepoznati).

MARIN-SELMAN Jure OLIMPIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 9. 4. 1926. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla 9. svibnja 1943. i krajem istog mjeseca ušla u sastav 2. dalmatinske brigade. Ranjena u Divuljama.

MARIN Luke TOMA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 12. 1909. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944.

MARIN Mladena VICKO, borac I mosorskog PO. Rođen 21. 1. 1913. u Žrnovnici, Split, postolar, Hrvat. U I mosorski PO došao početkom travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren.

MARIN Luke VJEKOSLAV, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1915. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio u listopadu 1942. i 12. istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo u prvoj polovini 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MARINI Petra VINKO, zamjenik politkomesara 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 10. 1924. u Splitu, bravar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Početkom listopada 1944, sa 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i nakon oslobođenja ostao u sastavu Komande grada. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima, Omiš.

MARINIĆ Andrije ANTE, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 12. 1915. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1936, KPJ od 1939. U Mosorski PO stupio rujna 1943. iz Splitskog posadnog bataljona. U Mosorskom PO bio do njegovog rasformiranja.

MARINOVIĆ Mate ŠTIPAN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 14. 2. 1924, Otok, Sinj. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. i u rujnu ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MARJANOVIĆ Frane DUJE, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, u Splitu, postolar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo (dalji podaci nepoznati).

MARKIĆ Ante BRANKO, borac-bolničar u Mosorskom PO. Rođen 1909, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 26. dalmatinsku diviziju. Umro 1985.

MARKIĆ Jakova IVAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 7. 1902, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i u rujnu upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1974.

MARKIĆ Ivana JOSIP, mesar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 14. 7. 1903, Lečevica, Split, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943.

MARKIĆ Jakova MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio travnja 1944. Umro 1953.

MARKIĆ Ante SLAVKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1923, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MARKIČEVIĆ Frane MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

MARKIČEVIĆ Frane MATE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 11. 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

MARKOV Kaje MARIN »Žarko«, zamjenik politkomesara 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1920. u Kaštel Sućurcu, Split, mesar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 1. ožujka 1944. Rasformiranjem 3. bataljona MPO listopada 1944, ušao u sastav artiljerije 20. dalmatinske divizije. Ranjen rujna 1944. u borbi na vrhovima Mosora i u Istri 1945.

MARKOVIĆ Frane JURE »Pčela«, komandir 1. čete I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1911, Kućine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1939. i jedan od organizatora ustanka u Kućinama. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 5. srpnja 1943. kod Zvomika kao puškomitraljezac u 6. Beogradskom bataljonu 1. proleterske brigade.

MARKOVIĆ Drage STIPE »Stevo«, zamjenik politkomesara I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1910. u Kućinama, Split, radnik, Hrvat, predratni član KPJ. Istaknuti revolucionar i jedan od organizatora ustanka svoga kraja. Bio je član Vojne komisije i MK KPH Solin, sekretar OPO Kućine i 1941/1942. komandir Solinskog NOPO. U drugoj polovini 1942. stupio je na dužnost političkog delegata 3. voda Leteće mosorske čete, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. U 2. dalmatinskoj brigadi bio je politkomesar intendature. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1971.

MARKOVINA Bariše IVAN, borac-obučar Leteće mosorske čete. Rođen 14. 10. 1906. u Zrnovnici, Split, postolar, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorsku četvu došao 11. studenog 1942 i početkom 1943. upućen u Stab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače 1943. upućen u Dinarski bataljon, a zatim je bio intendant bataljona u 2. dalmatinskoj brigadi.

MARKOVINA Ivana KLEMENT, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1919, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. (ostali podaci nepoznati).

MARKOVINA Bariše MARIN, zamjenik intendanta 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 8. 1907, Žrnovnica, Split. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1944, godine. Umro 1980.

MARKOVINA Roka MATE, borac Mosorskog PO. Rođen u Zrnovnici, Split.

MARKOVINA Martina SPIRO, borac I mosorskog PO. Rođen 1912, Žrnovnica. Split, zemljoradnik. Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 10. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Ponovno stupio u NOV u drugoj polovini 1942. godine. Poginuo 20. veljače 1943. kod Gornjeg Vakufa, kao borac 3. čete 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MAROVIC Duje ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. •?. 1925. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. godine.

MAROVIC Marina IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1911, Mravince. Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorsku četvu došao 31. prosinca 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. srpnja 1943. kod Zvomika, kao borac 3. bataljona 1. proleterske brigade.

MAROVIC Jakova JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1901. u Sinju, instalater, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 26. rujna 1943. kod Stobreča.

MAROVIC Ante KAZIMIR, borac Mosorskog bataljona. Rođen travnja 1920, Mravince, Split, kovač u brodogradilištu, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13.

veljače 1943. godine Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MAROVIC Jakova MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Mravince Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja 1943. kod Tjentišta, kao borac 2. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MAROVIC Ante MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Mravince, Split, radnik u brodogradilištu, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo u veljači 1943. kod Gornjeg Vakufa, kao borac 1. dalmatinske brigade.

MAROVIC Ante MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 10. 1923, Mravince, Split, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od veljače 1943. U Mosorski PO došao 28. rujna 1943. iz Leteće čete. U borbi kod Gata, Omiš 2. studenog 1943. ranjen te zarobljen i odveden u logor.

MAROVIC Petra RUDOLF, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 1. dalmatinske brigade.

MAROVIC Ivana VELIMIR-VELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Mravince, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u veljači 1943. u četvrtoj ofenzivi kod Gornjeg Vakufa kao borac u 1. dalmatinskoj brigadi.

MARTEDIĆ Šimuna ANTE-TONČI, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, u Zadru, električar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao polovinom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u petoj ofenzivi (umro u Centralnoj bolnici).

MARTIĆ Marka ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Smolonje, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

MARTIĆ Nikole IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924, Smolonje, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 21. listopada 1942. i s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

MARTIĆ Ante MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Zvečanje, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

MARTIĆ Jakova NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. srpnja 1944. i polovinom studenog upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umax» 1980.

MARTIĆ Jakova NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Smolonje, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

MARTIĆ Ivana SREČKO, zamjenik politkomesara Leteće mosorske čete. Rođen 21. 11. 1913, Zvečanje, Omiš, krojač, Hrvat, član KPJ od 1941. i prvi predsjednik općinskog NOO. U NOB od 11. kolovoza 1941. U Mosorsku četu stupio 21. ožujka 1943. i u njezinom sastavu se nalazio do srpnja kada je prešao u Cetinski PO, a zatim u 10. dalmatinsku brigadu. Teško ranjen 13. listopada 1944. u borbi na Aržanu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARTINOVIĆ Stipe JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925. u Koprivnu, Split. Stupio 7. srpnja 1943. u Dugopoljsku četu a zatim i u Mosorski PO.

MARTINOVIĆ-STANIĆ Petra MANDA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 3. 9. 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, đak, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupila u drugoj polovini 1942, a zatim upućena u 3. dalmatinsku brigadu. Od lipnja 1943. je u sastavu omladinske čete 3. bataljona 1. proleterske brigade. Ranjena kod Travnika 1943, kod Zvomika i Beograda 1944.

MARTINOVIĆ Petra OLGA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla u siječnju 1943, a zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula 1943. u 5. ofenzivi, kao bolničarka u 2. dalmatinskoj brigadi.

MARUNČIĆ Mate ANTE, borac 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1911, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, prvi predsjednik NOO 1942. u Kučiće. U Mosorski PO došao 28. kolovoza 1943. Prekomandiran 16. travnja 1944. u 12. dalmatinsku brigadu. Ranjen listopada 1943. kod Dugopolja, Split.

MARUNČIĆ Pave IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1922, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

MARUŠIĆ Daniela ANĐELKO, intendant Mosorskog PO, Rođen 1915. u Omišu, namještenik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Prekomandiran krajem 1943. u Štab Grupe srednjdalmatinskih PO. Umro 1981.

MARUŠIĆ Mate ANĐELKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Marušići, Omiš, mornar, Hrvat. Kao terenski radnik do stupanja u NOV održavao ilegalne kanale i veze kopno—otoci u Marušićima. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim ušao u sastav 4. POS-a. Umro 1985.

MARUŠIĆ Joze ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Marušići, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 1943. godine.

MARUŠIĆ Lovre BOZIDAR, ekonom u Štabu Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1910, Omiš, drvodjelac, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 16. lipnja 1943, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je u studenom 1944. ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

MARUŠIĆ Tome BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1885, Podgrade, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio ožujka 1944. i krajem iste godine upućen u zbjeg. Umro.

MARUŠIĆ Bože DANIEL-DANE, komandant Mosorskog bataljona. Rođen 1921. u Podgradu, Omiš, rudar, Hrvat, član je KPJ od 1942. i ilegalac od 1941. Rujna 1942, stupio je u Leteći mosorski vod, a zatim bio komandir voda, čete i bataljona. U Mosorskom bataljonu nalazio se do kolovoza 1943. kada je sa bataljonom ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 24. rujna 1943. kod s. Vrba, Muć, kao komandant 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Miloša DANILO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910. u Čapljini, redar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1945. Sraževac o. Mljet.

MARUŠIĆ DUŠAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen u Lokvi-Rogoznici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 2. ožujka 1943, ali je zbog bolesti lipnja iste godine vraćen na teren.

MARUŠIĆ Mije FRANE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Podgradu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i s bataljon ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Poginuo kod Nevesinja kao kurir 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Ante GOJKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 9. 2. 1928, Marušići, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Stupio 21. kolovoza 1943. u Leteću mosorsku četvu i početkom rujna ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade. Ranjen polovinom listopada 1943. u borbi iznad Gradca, Omiš.

MARUŠIĆ Danijela JOSIP »Pjesnik«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1908. u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio rujna 1942. i 27. listopada upućen na teren gdje je bio član Izvršnog odbora Kotarskog NOO — Omiš i obavještajac. Uhapšen 4. siječnja 1944. kod Katuna, Omiš kao član Kotarskog NOO Omiš, odveden u Ljubuški, a zatim u logor Zemun gdje je iste godine umro.

MARUŠIĆ Filipa JOSIP-JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio u drugoj polovini kolovoza 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 1944. u borbi kod Trilja, Sinj.

MARUŠIĆ Lovre JOSIP-JOZO »Jerko«, vodni delegat 5. voda I mosorskog PO. i jedan od organizatora ustanka Omiša. S dužnosti člana Kotarskog komiteta KPH Omiš došao 12. ožujka 1942. u I mosorski PO. U lipnju 1942. postaje politkomesar Letećeg mosorskog voda i čete. Formiranjem I udarnog mosorskog bataljona postavljen je za zamjenika politkomesara 1. čete, a zatim politkomesar bolnice 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kod Nikšića, kao politkomesar 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Mate JOZO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1907, Lokva-Rogoznica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. godine. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 11. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Mije JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Podgrađe, Omiš, transportni radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo polovinom lipnja 1943. u rejonu Miljevine, kao borac 2. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Milana JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio kolovoza 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo polovinom prosinca 1943. u Brštanovu, Split.

MARUŠIĆ Mate LJUBO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1923, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorski PO došao 18. kolovoza 1943. i u listopadu upućen u Ratnu mornaricu.

MARUŠIĆ Stipe MARKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 15. 4. 1921, Solin, Split. U NOB-u stupio 12. kolovoza 1941. U I udarni mosorski bataljon došao u listopadu 1942. iz Kozjačke leteće čete i s bataljonom 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARUŠIĆ Filipa MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Lokva-Rogoznica, pekar, Hrvat. Poginuo 1943. na Vlašiću kod Travnika.

MARUŠIĆ Ivana MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. i u studenom prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju.

MARUŠIĆ Marka MILAN, zamjenik komandira 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3. 1916, Ruskamen, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao polovinom kolovoza 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 1944. u borbi kod Ramljana i na Petrovu polju.

MARUŠIĆ-MESTROVIĆ Mate MILKA, bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 22. 10. 1922, Solin, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Stupila listopada 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon (Ljubićev). Poginula 22. srpnja 1943. kod Lovreća, Imotski, kao bolničarka 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MARUŠIĆ Jozе MIRO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1919, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od 1942. do odlaska u NOV bio je terenski radnik — član NOO Marušići. U Mosorski PO stupio 1944. Teže ranjen 6. kolovoza 1944. u borbi kod Podgrađa, Omiš.

MARUŠIĆ Umberta MLADEN-MLADO, komandant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 6. 1923. u Omišu, student tehnike, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano uključen u NOP. Bio je sekretar Mjesnog i Kotarskog Komiteta SKOJ-a Omiš. Stupio srpnja 1943. u Mosorski bataljon i kolovoza 1943. postao politkomesar Komande mjesta Zadvarje. U Mosorskom PO bio je politkomesar i komandant bataljona, obavještajni oficir i pomoćnik politkomesara Štaba Odreda. Prekomandiran kolovoza 1944. u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen u veljači 1944. u borbi kod Doca Donjeg, Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARUŠIĆ Andrije PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. godine. Poginuo 25. listopada 1944. kod s. Žitnića, Drniš, kao borac 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1905. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, pomorac, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. godine Poginuo krajem rujna 1943. kod Stobreća.

MARUŠIĆ Luke RADE, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio kolovoza 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 25. prosinca 1943. kod s. Maovice, Vrlika, Sinj, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

MARUŠIĆ Lovre RENCI, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1911, Omiš, šofer, Hrvat. U Mosorsku čet, stupio 8. svibnja 1942, a zatim ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Umro.

MARUŠIĆ Stipe STANISLAV-STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Omiš, student, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo 15. siječnja 1944, Gljev, Sinj, kao borac 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

MARUŠIĆ Ivana STIPE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1923, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorsku čet došao 17. kolovoza 1943. godine.

MARUŠIĆ Vice STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Marušići, Omiš radnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski PO došao 1943. iz Biokovskog PO, a zatim ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. 1944. upućen je u KNOJ.

MARUŠIĆ Ante VICE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1923, Lokva-Rogoznica, Omiš, kuhar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. Poginuo 1944. u Lici, kao borac 3. dalmatinske brigade.

MASLOV Ivana JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Kreševo, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. U Mosorski PO došao 1944. godine.

MASLOV Joze MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Kreševo, Omiš zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

MASTELIĆ Marka JURE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1915, Postanje Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1942. U Mosorsku četu stupio 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 14. lipnja 1943. na Miljevini, kao borac 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

MASIĆ (MOSIĆ) Ante JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 21. 12. 1908, Selca, Brač, obalni radnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio rujna 1942. Nestao 31. prosinca 1942. kod Livna.

MASKOVIĆ Petra MARIN, politkomesar čete u Mosorskom PO. Rođen 1919. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 18. listopada 1943. kod Gradca, Omiš, kao politkomesar 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

MATAS Ante ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Supetar, Brač, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo u veljači 1945. kod Širokog Brijega, Mostar.

MATAS Tome MARIJA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 30. 10. 1926. u Splitu, naučnik modistica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. Umrula 25. studenog 1944. u Vojnoj bolnici u Splitu od posljedica ranjavanja zadobivenih u borbi na Aržanu.

MATELIĆ Ante DANICA, kuhar 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 19. 8. 1907. u Rijeci, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. Prekomandirana u listopadu 1944. u 9. dalmatinsku diviziju. Umrula 1975.

MATEŠAN Jerka IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 17. siječnja 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 5. crnogorske brigade.

MATEŠAN Mije MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1928, Podstrana, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. Poginuo 19. listopada 1944. kod s. Aržano, Imotski, kao borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

MATEŠAN Jure MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 6. prosinca 1944. kod s. Budimir, Gračac, kao borac 3. čete 1. bataljona 4. dalmatinske (plitske) brigade.

MATEŠAN Ante MATE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 2. 1926, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo u veljači 1945. kod Širokog Brijega, Mostar, kao borac 2. čete 1. bataljona 4. dalmatinske (plitske) brigade.

MATIĆ Andrije ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 17. 2. 1916. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem lipnja 1943. po završenoj bici na Sutjesci po prelazu Romanije.

MATIĆ Ante IVA, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 12. 7. 1925, Krušvar, Sinj, domaćica, Hrvatica. U NOB-u stupila 18. svibnja 1943. Poginula 1944. pod Velebitom.

MATIĆ Ljubomira MARJAN, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 10. 1924. u Splitu. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran u veljači 1944. u artiljeriju 26. divizije.

MATIĆ Mate STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Krušvar, Sinj. U Mosorski PO došao svibnja 1944. godine. Umro.

MATIJACA Ante BARTUL, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 1. 1926, Kaštel Novi, Split. U Mosorski PO došao rujna 1943. u čijem je sastavu bio do prosinca 1943. godine.

MATIJEVIĆ Marina INKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1920, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 18. srpnja 1943. i u kolovozu ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo početkom 1945. kod Srba, kao borac u 9. dalmatinskoj brigadi.

MATIJEVIC Ante RATOMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 10. 1917, Zadar. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i krajem iste godine prekomandiran u artiljeriju 26. divizije. Kontuzovan i ranjen te upućen u bolnicu u Italiju.

MATKOVIC Luke ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 4. 1921, Sutivan, Brač. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim ušao u sastav 10. dalmatinske brigade.

MATKOVIĆ Ante BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 17. 1. 1919, Kućine, Split, student, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV je istaknuti rukovodilac srednjoškolske omladine u Splitu i aktivni učesnik NOP svoga kraja. U Mosorskim partizanskim jedinicama se povremeno nalazio od lipnja 1942. do rujna 1943. kada je postavljen na dužnost politkomesara Solinskog radničkog bataljona cementaša u 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi. Ranjen srpnja 1944. u borbi kod Kijeva. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MATKOVIĆ Andrije JEROLIM »Jeriša«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 6. 6. 1910. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 2. veljače 1943. i u kolovozu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1984.

MATKOVIC Josipa MIRKO, borac 3. čete u Mosorskom PO. Rođen 1921. u Bačkoj Palanci, službenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 7. rujna 1943. kod Kile, Split.

MATKOVIC Marina MIRO-RADOMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 14. 7. 1924, Kućine, Split, instalater, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski vod stupio 29. kolovoza 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo ožujka 1943. u 4. ofenzivi kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MATOŠIĆ Jere DANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1926. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOP od 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo (datum i mjesto nepoznati — nije preživio 31. 12. 1943).

MATOSIC Karla IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1912. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen kod Gata, Omiš i 11. studenog 1943. upućen u bolnicu na Vis. Ponovo ranjen travnja 1944. na Korčuli.

MATOŠIĆ Andrije LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1917. u Šibeniku, brijač, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Poginuo 30. rujna 1943. na Mosoru kao borac 4. bataljona 4. dalmatinske brigade.

MATOŠIĆ Jere PAVAO-PAVE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1914. u Splitu, mesar, Hrvat, član SKOJ-a prije rata, KPJ od 1941. U Mosorsku četu stupio 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom rujna 1943. oko Makljena — Goimji Vakuf kao borac 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

MATOŠIĆ Frane ZVONKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 12. 1908. u Splitu. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i početkom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

MATOVAC-BAŠIĆ Ivana MARIJA »Marijora«, borac Mosorskog bataljona. Rođena 11. 11. 1920, Dolac Donji, Omiš, kućna pomoćnica, Hrvatica. Stupila 27. studenog 1942. u Mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon iz kojeg je 1943. ušla u pozadinsku četu Komande mjesta Omiš. Bila je predsjednica AFŽ. Ranjena 26. ožujka 1944. u Docu Donjem, a zatim upućena u bolnicu.

MATOVAC Marka MARKO »Markica«, desetar u Mosorskom bataljonu. Rođen 1921, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao u studenom 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 20. lipnja 1943. kod s. Košute, Sinj. kao desetar u 1. četi Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MATULOVIĆ Ante ZORAN »-Lovac-«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1921, Klis, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Do stupanja u NOVJ bio je rukovodilac SKOJ-a Klis-Varoš i borac 1. voda 1. solinskog PO. U Mosorsku četu stupio početkom svibnja 1942. s kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 1. bataljona 4. proleterske brigade.

MATUTINOVIĆ Vicka SVEMIR, borac I mosorskog PO. Rođen 31. 12. 1921. u Splitu, trgovački pomoćnik, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je borac I splitskog odreda. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i 20. lipnja

ušao u sastav Srednjedalmatinskog NOPO na dužnost zamjenika komandanta Odreda. Poginuo krajem studenog 1942. u borbi kod Jajca kao operativni oficir 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MEDIĆ Jure ANTE, desetar u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 4. 1906, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu. Poginuo travnja 1945. kod Postojne kao vodnik voda u 4. bataljonu 9. dalmatinske brigade.

MEDIĆ Nikole ANTE »-RuCo«, zamjenik politkomesara 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 1. 1924. u Baškoj Vodi, Makarska, tokar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. Došao svibnja 1943. iz Svilajsko-mosečkog PO u Mosorski bataljon (Danin), a zatim i u Mosorski PO. Poginuo krajem studenog 1943. u Sumartinu o. Brač, kao intendant 1. bataljona Mosorskog PO.

MEDIĆ Pavla ANTE, borac Mosorskog bataljona, rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, mesar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. Poginuo u studenom 1944. kod Knina u 2. dalmatinskoj brigadi.

MEDIĆ Ivana BARTUL, borac u Mosorskom PO. Rođen 1925, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo 4. listopada 1944. kod Koštanja, Omiš kao borac Mosorskog PO.

MEDIĆ Jure MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovožu 1944. Umro u prosincu 1944. u Docu Donjem, Omiš od posljedice ranjavanja kao borac Mosorskog PO.

MEDIĆ Jure VLADIMIR-VLADE, borac Mosorskog bataljona (Danin). Rođen 1912, Medići, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u prvoj polovini 1943. Poginuo 20. travnja 1943. kod s. Sitno Gornje, Split u Mosorskom bataljonu Cetinskog PO.

MEKINIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Umro.

MAKINIĆ Mate DANICA, borac Mosorskog PO. Rođena 1919, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

MEKINIĆ Ivana IVICA, borac Mosorskog PO. Rođen 16. 9. 1909, Tugare, Omiš, konobar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Teško ranjen listopada 1943. u borbi kod Aržana, Imotski i upućen na liječenje u bolnicu na Vis i Maltu. Umro.

MEKINIĆ Ivana JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (umro od tifusa) u Centralnoj bolnici VS kao borac 3. dalmatinske brigade.

MEKINIĆ Petra MARTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio listopada 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

MEKINIĆ Jozе MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1943. i u listopadu 1944. upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

MEKINIĆ Jure STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

MEKINIĆ Ivana SPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci (umro od tifusa u Centralnoj bolnici VS) kao borac 3. dalmatinske brigade.

MESARIĆ VJENCESLAV, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i bio do 7. siječnja 1944. kada je upućen u bolnicu.

MESTANEK Josipa DALIBOR, politkomesar 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 6. 1924. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOVJ aktivno i organizovano uključen u NOP. Jedan je od istaknutih rukovodilaca napredne srednjoškolske omladine u Splitu. Zbog ilegalnog rada hapšen je i zatvaran. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. U borbi na Dubcima, Omiš, ranjen 16. studenog 1943. upućen na liječenje u bolnicu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MESTANEK Josipa DRAGOMIR-DRAGO, zamjenik politkomesara 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 3. 1922. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat, član KPJ od 1942. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu na Vis. Poginuo 3. lipnja 1944. na koti sv. Roko, Supetar, Brač, kao borac 3. čete 3. bataljona 11. dalmatinske brigade.

MIHALJEVIC Jure JERKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1908, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 1. rujna 1942. i nakon kraćeg zadržavanja upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. kod Nevesinja, kao borac 1. dalmatinske brigade.

MIHALJEVIC MARIĆ, puškomitraljezac u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen u Splitu, limar, Hrvat. U NOB od siječnja 1943. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. Umro.

MIHALJEVIC Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1945. u Splitu od posljedica teškog ranjavanja u NOVJ.

MIHALJEVIC Mate NIKOLA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 7. 1910, Ostrvica, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. s dužnosti člana NOO Ostrvica, a zatim prekomandiran u Stab 8. korpusa.

MIHALJEVIC Ivana SPIRO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1901, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. travnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Umro.

MIHANOVIC Ivana ABRAM, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibanj-lipanj 1943. u 5. ofenzivi.

MIHANOVIC Josipa ANDRIJA, borac-kurir Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB stupio početkom 1943. Bio je borac u 4. crnogorskoj brigadi. Poginuo 1943. (ostali podaci nepoznati).

MIHANOVIC Luke ANDRIJA, kurir u Letećoj mosorskoj četi. Rođen 29. 11. 1929. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. U Leteću četu stupio u veljači 1943, a zatim kurir između Mosorskog PO i NOO Žrnovnica.

MIHANOVIC Petra ANDRIJA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio srpnja 1942. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi na Neretvi.

MIHANOVIC Nikole ANDELKA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1926. u Zrnovnici, Split, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došla 6. veljače 1943, a zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula 10. lipnja 1943. na Ljubinom grobu — Zelengora, kao bolničarka u 4. crnogorskoj brigadi.

MIHANOVIC Josipa ANTE, borac-kurir Mosorskog PO. Rođen 11. 3. 1927. u Zrnovnici, Split, učenik, Hrvat. U Mosorskim partizanskim jedinicama se nalazio povremeno od 1942. do 1944.

MIHANOVIC Marina ANTE, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 8. 10. 1924, Sitno Donje, Split, brodograditelj, Hrvat, član KPJ od 1942. U Mosorsku četu stupio 6. svibnja 1942, ali je 9. veljače 1943. vraćen na teren gdje je radio za NOP kao ilegalac.

MIHANOVIC Marina BUDIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Žrnovnica, Split, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Umro 13. listopada 1943. u Bolu na Braču.

MIHANOVIC Ivana DANIEL, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Sitno Donje, Split. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. godine, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Marina DIOMIRA-MIRA, borac Mosorskog PO. Rođena 20. 4. 1924, Žrnovnica, Split, dak, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla rujna 1943. Poginula 19. rujna 1943. kod Grabovca, Zadvarje (strijeljana od Nijemaca).

MIHANOVIC Marka DUSAN-DUSKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1927. u Splitu, dak, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. godine. U Mosorski bataljon stupio 1943. i u rujnu ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proletherske brigade. Ranjen na Sremskom frontu. Umro 1949.

MIHANOVIC-SAVIC Joze FILE, bolničarka I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 8. 10. 1923, Žrnovnica, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Do odlaska u NOV aktivno i organizirano radila za NOP od 1941. godine. U Mosorski bataljon stupila početkom listopada 1942, a zatim upućena u 3. dalmatinsku brigadu. Od lipnja 1943. u 2. dalmatinskoj brigadi. Teško ranjena ožujka 1944. kod Grahova u Crnoj Gori.

MIHANOVIC Marina IVAN, puškomitraljezac u 1. četi Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 29. 1. 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 17. srpnja 1943.

MIHANOVIC Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1901, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. Poginuo 25. veljače 1945. kod Širokog Brijega, Mostar, kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MIHANOVIC Tome IVAN, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 4. 2. 1915, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 12. veljače 1943. U Mosorski PO došao 1943. i u studenom 1944. upućen u KNOJ.

MIHANOVIC Ivana JAKOV, borac Letećeg mosorskog voda Rođen 2. 10. 1917, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1945. U Mosorski vod došao 10. listopada 1942. i nakon kraćeg zadržavanja upućen kao glazbar u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Mate JERE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1910. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio 10. listopada 1942. i nakon kratkog zadržavanja upućen kao glazbar u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Ante JOSIP «Žilica», borac I mosorskog PO. Rođen 1906. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u NOV u drugoj polovini 1942. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kao borac 3. dalmatinske brigade.

MIHANOVIC Tome JOSIP-JOZO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 3. 1921. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 10. veljače 1943. U Mosorski PO stupio 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kolovoza 1944. kada je upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Tome KAZIMIR-KAZO, zamjenik komandanta Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1919. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizovano radio na NOP na terenu Podmosorja. Stupio krajem veljače 1942. u I mosorski PO u kojem je bio kurir. Od svibnja 1942. je u Mosorskoj partizanskoj četi (II MPO) a zatim u I udarnom mosorskom bataljonu s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Od veljače 1943. je u sastavu 5. dalmatinske brigade. Ponovo je vraćen u Mosor i u svibnju postaje komandir Leteće mosorske čete s kojom je u rujnu ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. Od svibnja 1944. je zamjenik komandanta Štaba Mosorskog PO u čijem se sastavu nalazio do rasformiranja. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MIHANOVIC Krste LOVRE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sitno Donje, Split. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1943. u 5. ofenzivi.

MIHANOVIC Marina LUKA, borac Mosorske čete. Rođen 7. 7. 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorsku četu stupio polovinom svibnja 1942, a zatim u 5. dalmatinsku brigadu. Od travnja 1943. je u sastavu 2. dalmatinske brigade kao politkomesar čete.

MIHANOVIC LUKA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 7. 1920, Jabuka, Sinj.

MIHANOVIC Marina MARIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1919, Zrnovnica, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla 1942. Poginula 3. prosinca 1944. kod Knina, kao bolničarka u 1. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

MIHANOVIC Ivana MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u siječnju 1944. kod Zvornika, kao borac 17. majevičke brigade.

MIHANOVIC Vicka MARIN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 5. 9. 1912, Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. i kao glazbar upućen 12. listopada na raspored u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Ivana MATE, borac 2. voda 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1926, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944. i početkom studenog prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

MIHANOVIC Ivana NEDJELJKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1919, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 24. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Poginuo 6. svibnja 1942. na Mosoru.

MIHANOVIĆ Ivana NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

MIHANOVIĆ Mate PAVE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1905, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro 1984.

MIHANOVIĆ Marina PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao desetar u 2. četi 1. bataljona 4. crnogorske brigade.

MIHANOVIĆ Ivana ROMAN-RAMO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 9. lipnja 1943. u bici na Sutjesci kod Tjentišta kao borac 3. dalmatinske brigade.

MIHANOVIĆ Jozе SREČKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do odlaska u NOV bio je učesnik NOP-a u Zrnovnici. U Mosorski vod došao rujna 1942. i 7. listopada upućen u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na položaju Košur kod Tjentišta kao mitraljezac 4. bataljona 2. proleterske brigade.

MIHANOVIĆ Mate STIPE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1918. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od veljače 1942. Poginuo 5. lipnja 1943. na Komarnici u Crnoj Gori kao borac 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MIHANOVIĆ Mate SPIRO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1914. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao u drugoj polovini 1942. Poginuo 19. lipnja 1943. kod Viteza kao borac 2. dalmatinske brigade.

MIHANOVIĆ Petra ŠPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi (u Centralnoj bolnici VS).

MIHANOVIĆ Tadije SPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo u travnju 1944. kod Blata na Korčuli kao borac 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MIHANOVIĆ Simuna TADIJA »Barba«, zamjenik komandanta Štaba I mosorskog PO. Rođen 1895. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1922. i sekretar Mjesnog komiteta KPH Zrnovnica 1936. Organizator ustanka u Zrnovnici i učesnik pripreme i formiranja I mosorskog PO. Bio je član KK KPH i član Vojne komisije 1941, Omiš. 19. siječnja 1942. postavljen je za zamjenika komandanta Štaba I mosorskog PO. 18. ožujka 1942. je vraćen na teren na partijsko-političku dužnost. Svibnja 1943. bio je komandant Komande mjesta Poljica. Umro 1972. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MIHATOVIĆ Ante MARIN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1919, Donje Selo, Šolta, zemljoradnik, član SKOJ-a 1941, a KPJ u toku rata. U Mosorski vod stupio 1942. i u rujnu ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Poginuo 12. travnja 1945. kod Mehova — Sarengrad pri proboju Sremskog fronta, kao vodnik voda 6. bataljona 1. proleterske brigade.

MIHOVILČEVIĆ Mate MIĆE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 29. 6. 1922, o. Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Omišku grupu došao krajem kolovoza 1943, a zatim ušao u sastav 1. dalmatinske brigade.

MIHOVILOVIĆ Ante BRANKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1923, Mravince, Split, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četu stupio u prosincu 1942. Poginuo travnja 1943. kod Nevesinja kao borac u prištapskim jedinicama 1. dalmatinske brigade.

MIHOVILOVIĆ Ante MANDA, bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 1920, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila siječnja 1943.

MIHOVILOVIĆ Martina MILIVOJ-MILE, borac voda za vezu Mosorskog PO. Rođen 19. 5. 1908, Srednje Selo, Šolta, mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 15. studenog 1944. kada je Odred rasformiran.

MIJAČ Nikole BOSKO, kurir u Mosorskom PO. Rođen 24. 12. 1931. u Splitu, učenik, Hrvat. U Mosorski PO došao svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

MIJAN Luke PAŠKO, zamjenik desetara 1. voda I mosorskog PO. Rođen 1. 8. 1915. u Splitu, zidar, Hrvat, član KPJ od 1939. i sekretar partijske organizacije rajona Varoš. Organizator prikupljanja oružja i opreme za NOP od početka ustan-ka u NOV. U I mosorski PO stupio 20. ožujka 1942. i polovinom lipnja s Mo-sorskom četom upućen za Vješić goru. Bio je politkomesar u 1. 3. i 4. dalmatin-skoj brigadi, sanitetu 9. dalmatinske divizije i Inženjerijskoj brigadi 8. korpusa. U toku NOR-a lakše ranjavan tri puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MIJANIĆ Marka ANDRIJA, komandir 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 25. 8. 1914, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U NOB-u stupio 13. 3. 1942. U Mosorski bataljon došao početkom 1943. i u kolovozu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim i u 3. dal-matinsku brigadu. Od ožujka 1945. u 2. dalmatinskoj brigadi.

MIKAS Jure ANDRIJA, desetar u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1911, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. kolovoza 1914. i u listopadu ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MIKAS Mate IVAN, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 8. 1925, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. lipnja 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada. Umro 1979.

MIKAS Petra JAKOV, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 11. 1911, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. svibnja 1944. u listopadu prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

MIKAS Mate MATE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1911, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. i ras-lormiranjem Odreda ušao u sastav 10. dalmatinske brigade.

MIKAS Petra MATE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1909, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade.

MIKAS Ante MILENKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 3. 1910, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. lipnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro.

MIKAS Jure PETAR »Tale«, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 11. 1910, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

MIKAS Joze ŠTIPAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 5. 1920, Srijane, Omiš, šofer, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. srpnja 1944, a zatim prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

MIKELIC Roka ŠPIRO, kurir u Štabu Mosorskog PO. Rođen 14. 10. 1929, Vra-njic, Split, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. i u listopadu preko man diran u Prateći bataljon Štaba 8. korpusa.

MIKIĆ Nikole ANTE, borac Pratećeg voda Mosorskog PO. Rođen 10. 6. 1911. Danilo, Šibenik. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. s 2. bataljonom u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen u listopadu 1943. u borbi kod Gata, Omiš.

MIKULIĆ Tome ANTE »Fundak s borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 17. 7. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 11. lipnja 1943. kod Tjen-tišta kao vodni delegat u 2. četi 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

MIKULIĆ Tome ANTE »Pupica«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 13. 8. 1914. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u drugoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao komandir Pratećeg voda 3. bataljona 1. dalmatinske bri-gade.

MIKULIĆ Tome DINKO »Pupica«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 7. 7. 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četetu stupio 24. siječ-nja 1943, a zatim s glazbom iz Podstrane upućen u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije. Umro 1981.

MIKULIĆ Tome ZORKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 8. 8. 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četetu stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

MILATIĆ Stjepana JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Svirče, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1940. U Mosorski bataljon došao 1942. u čijem se sastavu nalazio do 16. rujna 1943. kada je zbog bolesti napustio Mosorski PO. Ponovno stupio u NOV početkom listopada 1943. godine. Poginuo u travnju 1944. na tromeđi Dalmacije—Like—Bosne, kao zamjenik komandanta bataljona u 3. dalmatinskoj brigadi.

MILATIĆ Jakova TOMO, vodni delegat 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 2. 1922, Jelsa, Hvar, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 31. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu bio do polovine rujna kada je upućen u Kazališnu grupu srednjodalmatinskog otočja.

MILAVIĆ Ivana ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

MILAVIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. u bici na Sutjesci, kao desetar u 2. dalmatinskoj brigadi.

MILAVIĆ Marka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

MILAVIĆ Ivana IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u travnju 1943. u istočnoj Hercegovini kao borac 2. dalmatinske brigade.

MILAVIĆ Vicka SIMUN, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

MILE Ivana STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 6. 1918. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro 1947.

MILETA Ante DUŠAN, sekretar SKOJ-a Mosorskog PO. Rođen 1919, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1941. U Mosorski PO došao 20. rujna 1943. na dužnost zamjenika politkomesara čete u 4. bataljonu. U njegovom sastavu se nalazio do 25. listopada kada je upućen u sastav 3. POS-a.

MILETIĆ-RADUN Josipa MARIJA »Manja«, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 29. 4. 1924. u Splitu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. i u studenom prekomandirana u sastav 11. dalmatinske brigade. Ranjena travnja 1945. u Sloveniji.

MILETIĆ Frane MLADIN, borac Mosorskog PO. Rođen 27. 12. 1900. u Splitu, mljoradnik, Hrvat, član KPJ prije rata. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran 1944. u obalnu četvu na Vis. Umro.

MILETIĆ Mate PAŠKO »Glumac«, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1900. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 18. lipnja 1942. U Mosorski PO došao rujna 1943. Poginuo 8. studenog 1943. u borbi na Dupcima, Omiš, kao desetar u 1. bataljonu Mosorskog PO.

MILIĆ Petra ANTE »Spanac«, borac I mosorskog PO. Rođen 3. 11. 1919. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivni je učesnik u udarnim grupama. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku partizansku četvu s kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog, bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Bio je i komandant 2. bataljona 3. dalmatinske brigade. Umro 1979.

MILIC Lovre JAKOV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 7. 1. 1915. U Mosorski bataljon stupio 20. svibnja 1943. i početkom rujna ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1981.

MILIĆ Josipa ROMANO, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 11. 1924, Jurčići, Kastav, Rijeka, student, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943, i prekomandiran 1944. u 8. dalmatinsku brigadu. Poginuo 2. svibnja 1945. kod Opčine, Trst kao politkomesar 4. bataljona 8. dalmatinske brigade.

MILIĆ Petra ZVONIMIR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 7. 5. 1917, Omiš. U Mosorsku četvu došao 7. svibnja 1942. i polovinom lipnja sa četom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Ranjen u studenom 1944. u borbi kod Knina.

MILIČEVIĆ Ante LUKA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922. u Omišu, mehaničar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 20. veljače 1943, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je ušao u sastav 26. dalmatinske divizije.

MILIČEVIĆ Frane MARIN, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 12. 1904, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1981.

MILICEVIC Nikole MARKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

MILIČEVIĆ Luke NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1926, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

MILIČEVIĆ Mate NIKOLA, sekretar u Stabu 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 11. 1922, Zvečanje, Omiš, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i u srpnju s bataljonom ušao u sastav 9. dalmatinske divizije. Ranjen kod Srba rujna 1944. godine.

MILIČEVIĆ Vicka NOE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zrnovnica, Split. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro u bolnici Zeleni Brijeg nakon povratka iz Njemačkog logora. Kao borac 1. bataljona 1. dalmatinske brigade zarobljen u 5. ofenzivi.

MILIČEVIĆ Nikole SLAVKO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1910, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 18. travnja 1944. u Mosorski PO i 14. studenog upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Teže ranjen siječnja 1945. u Lici.

MILIČEVIĆ Frane SREČKO, komandant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 5. 1914, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Stupio 21. listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon s kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovno došao 15. ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u kojem se nalazio do polovine studenog 1944. kada je upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Poginuo siječnja 1945. kod Lapca, kao komandant bataljona u 10. dalmatinskoj brigadi.

MILIČEVIĆ Luke STIPE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 9. 1912, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. srpnja 1944. Prekomandiran 3. studenog 1944. u Dinarski PO. Ranjen 10. rujna 1944. u borbi na vrhu Mosora. Umro 1970.

MILIČIĆ Ivana VICKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Brusje, Hvar, zemljoradnik, Hrvat. Došao polovinom kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 25. prosinca 1943. u 10. dalmatinsku brigadu.

MILIŠIĆ Ante FABIJAN-FABO, komandir čete u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođen 1915, Solin, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. Došao u srpnju 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u veljači 1943. kod s. Kljaci, Muć, Split, kao komandir 2. čete, 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MILKOVIĆ Lovre DAVOR, borac-kurir Mosorskog bataljona. Rođen 25. 9. 1929. u Šibeniku, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi.

MILKOVIĆ Bože KSENIJA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena u Splitu. U Mosorski PO stupila 1943. i nestala 8. 2. 1944. kod s. Botice (Podi) Sinj.

MILKOVIĆ Bože LENKO, politkomesar 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1920, Zadar, strojarski tehničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran listopada 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MILOŠ Ivana BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

MIL JAK Joze ANTE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 3. 1920, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

MILJAK Stipe DOMINIK, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od siječnja 1943. do odlaska u NOV bio je odbornik. U mosorski PO stupio srpnja 1944. godine.

MILJAK Mate JURE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 12. 1912, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od svibnja 1943. do odlaska u NOV bio je odbornik. U Mosorski PO stupio 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

MILJAK Mate LUKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1922, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. Poginuo (nestao) 28. siječnja 1945. kod s. Sretnice, Mostar, kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MILJAK Jakova MIRKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 3. 1925, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 5. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

MILJKOVIĆ Bože BRANKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922. u Splitu, vodoinstalater, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorsku četvu stupio 10. listopada 1942, i zatim u 2. dalmatinsku i 3. sandžačku brigadu. Poginuo polovinom srpnja 1943. u bolnici u Šehovićima — istočna Bosna, kao borac prištapskih jedinica 1. proleterske brigade.

MILJKOVIĆ Jerka LOVRE, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Šibeniku, destilater, Hrvat, član KPJ. Stupio 9. rujna 1943. u Posadni splitski bataljon, a zatim u Mosorski PO. Poginuo 17. runja 1943. u borbi kod Zvečanja, Omiš u Mosorskom PO.

MIMICA Ivana BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Montevideo, šofer, Hrvat. Došao polovinom travnja 1943. u Mosotrski bataljon, a zatim u Mosorski PO iz čijeg je sastava upućen u 4. POS. Umro 1983.

MIMICA Mate FILIP »Brigo-«, borac Mosorske čete. Rođen 1917. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od travnja 1942. do odlaska u NOV aktivni je učesnik NOP-a. U Mosorsku četvu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

MIMICA Petra GRGO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943.

MIMICA Mate IVAN »Bacač«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od veljače 1943. U Mosorski bataljon stupio travnja 1943. i zbog ranjavanja u borbi na Slimenu vraćen na teren i bio u udarnoj borbenoj grupi.

MIMICA Stipe IVAN »Puvar«, pomoćnik politkomesara 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 3. 1909. u Svinišću, Omiš, pekar, Hrvat, član KPJ. O početka ustanka do stupanja u NOV bio je predsjednik NOO Svinišće, član Općinskog i Kotarskog NOO Omiš, član Općinskog komiteta KPH Omiš i član plenuma odbora JNOF općine Omiš. Od KK KPH Omiš upućen 10. rujna 1944. za rukovoditioca u MPO iz kojeg je prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MIMICA Mije JOSIP »Jozara«, vodnik 5. voda I mosorskog PO. Rođen 29. 8. 1912, Mimice, Omiš, inženjer agronomije, Hrvat, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivni je učesnik NOP. Bio je sekretar Rejonskog komiteta KPH Omiš i prvi sekretar partijske organizacije u Mimicama. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen u Omiš, ali je 22/23. travnja 1942. uhapšen i zatvoren. Nakon toga je bio u Zagrebačkom PO.

MIMICA Stipe JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Pisak, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je u Mosorskom PO. Umro 1972.

MIMICA Tadije JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1913, Mimice, Omiš, student, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod došao rujna 1942, a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi na Neretvi u sastavu 9. divizije.

MIMICA Petra MARIJAN, sekretar SKOJ-a I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1921, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin, kao sekretar SKOJ-a 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MIMICA Stipe MILOS, politkomesar 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 4. 1920, Mimice, Omiš, student, Hrvat, predratni član SKOJ-a, član KPJ i jedan od organizatora SKOJ-a po selima kotara Omiš. Od početka ustanka do stupanja u NOV bio je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Omiš, član MK KPH Omiš. U Mosorski PO došao 15. rujna 1943. iz KK KPH Omiš. Od prosinca 1943. je na dužnosti politkomesara bolnice na Visu.

MIMICA Petra MIRO-MIRAN, sekretar SKOJ-a bataljona Mosorskog PO. Roden u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Do stupanja u NOV bio je član KK SKOJ-a Omiš i član Kotarskog odbora USAOH-a Omiš 1944. U Mosorski PO stupio rujna 1944. godine.

MIMICA Mate PETAR, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1926, Podašpilje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. rujna 1944. Prekomandiran 20. listopada u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen krajem 1944. kod Posušja i kod Knina.

MIMICA Mate RADE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1916, Mimice, Omiš, mornar, Hrvat, kandidat KPJ. U Mosorski bataljon stupio u drugoj polovini 1942. i s njim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. na Neretvi u 4. ofenzivi, kao borac 3. dalmatinske brigade.

MIMICA Ivana SLAVKO-SLAVO, borac I mosorskog PO. Rođen 1922, Mimice, Omiš, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1941. U I mosorski PO došao ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren, a zatim u Sta'o 4. operativne zone. Ponovno stupio u Mosorski PO i bio zamjenik politkomesara 3. čete 2. bataljona.

MIMICA Joze STIPE, zamjenik intendanta I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1914, Mimice, Omiš, ekonomista, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin, u 3. dalmatinskoj brigadi.

MIMICA Jure STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom 1944. Poginuo 15. rujna 1944. kod Dugopolja, Split, kao borac 3. bataljona Mosorskog PO.

MIMICA Stjepana UROS, komandir 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1923, Mimice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao početkom kolovoza 1943. Zbog teškog ranjavanja 6. studenog 1943. u borbi kod Sitna Gornjeg, Split, upućen u Bolnicu Vis i u Italiju. Ponovno teško ranjen 26. listopada 1944. kod Kaštel Stafilića u 3. prekomorskoj brigadi.

MIMICA Marijana VENKO, komandant 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1916, Mimice, Omiš, student, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1942. Došao krajem srpnja 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim kao komandir 3. čete I udarnog mosorskog bataljona ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. U kolovozu 1943. je komandant Komande mjesta Zadvarje. U listopadu 1943. je ponovno u sastavu Mosorskog PO. U veljači 1944. upućen je na dužnost zamjenika komandanta Komande mjesta Omiš. Ranjen ožujka 1943. godine.

MIMICA Mate VICKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 3. 1912, Mimice, Omiš, brijač, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1976.

MIMICA Stipe VLADIMIR-VLADO, komandant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 11. 1914, Svinišće, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ i jedan od organizatora ustanka u Svinišću. Stupio svibnja 1942. u Mosorsku partizansku čet, a zatim i u Mosorski PO u kojem je bio vodnik voda, komandir i komesar čete i zamjenik politkomesara bataljona. Poginuo 26. ožujka 1944. u s. Bisko, Sinj, kao zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO (zarobljen kod s. Rošca, Omiš i nakon mučenja strijeljan u s. Bisko).

MINDOLJEVIĆ Ivana ANTE, komandir 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 5. 11. 1919, Zvečanje, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Stupio 7. listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon s kojim je 11. studenog ušao u stav 3. dalmatinske brigade. Ponovo stupio 20. veljače 1943. u Mosorsku čet, a zatim u Mosorski bataljon Cetinskog PO iz čijeg je sastava ušao u 3. dalmatinsku irigadu. U toku NOR-a ranjen dva puta.

MINDOLJEVIĆ Mate DRAGO, desetar u Mosorskom bataljonu. Rođen 1923, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Stupio 21. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon (Ljubičevi). Umro u travnju 1943. u partizanskoj bolnici na Mosoru.

MINDOLJEVIĆ Marka JURE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1914, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 21. listopada 1942. i s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1973.

MINDOLJEVIĆ Mate STIPE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1911, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četv došao 21. listopada 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo u studenom 1942. kod Jajca u 1. dalmatinskoj brigadi.

MINDOLJEVIĆ Marka VICKO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 18. 12. 1917, Zvečanje, Omiš, mlinar, Hrvat. U NOB-u stupio 15. rujna 1942. U Mosorski PO došao 10. siječnja 1944. iz 1. dalmatinske brigade i u njegovom sastavu nalazio se do rasformiranja. U toku NOR-a ranjen u borbi na Prozoru, Makljenu i Zelen-gori.

MINDOLJEVIĆ Mate VLADIMIR-VLADE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1909, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu. Umro 1982.

MINIGO Jure ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 5. 11. 1913, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četv došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1965.

MINIGO-NEJSMIĆ Nikole FILE, borac Leteće Mosorske čete. Rođena 1919, Kreševo, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorsku četv stupila 13. veljače 1943, a zatim borac Pratećeg voda 1. dalmatinske brigade.

MINIGO Marina JURE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 20. 2. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorsku četv stupio 11. veljače 1943, a zatim ušao u sastav 4. crnogorske brigade. Poginuo 6. veljače 1943. kod s. Radeljkovina, Široki Brijeg kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

MIOLIN Petra ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Kaštel Sućurcu, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon stupio u drugoj polovini 1942. Rujna 1943. ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske • gade. Poginuo 16. prosinca 1943. kod Suice, Livno u 1. proleterskoj brigadi.

[...] MIRKO »Krajišnik«, komandir kurira pri Štabu Mosorskog PO, Kozarčanin, Srbin, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao polovinom rujna 1943. iz 1. krajiške brigade. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Štab Svilajsko-mosečkog PO. Poginuo 1944. kod Ramljana kao komandir čete u Svilajsko-mosečkom PO.

MIRKOVIC Marijana VELJKO, borac 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 9. 1921, Veli Rat, Zadar. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u listopadu prekomandiran u 11. dalmatinsku brigadu. Ranjen krajem 1943. kod Vrgorca i upućen na liječenje na Vis a zatim na Maltu.

MIŠE Marina ALEKSA, borac Mosorskog PO. Rođen 15. 12. 1920. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. runja 1943.

MIŠE Duje FILIP, pomoćnik ljekara u ambulanti Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1905. u Splitu, zanatlija, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i polovinom studenog 1944. upućen u bolnicu 8. korpusa a zatim u 1. brigadu KNOJ-a. Umro 1984.

MIŠKOVIC LJUBOMIR-LJUBO »Krajišnik«, komandir čete u Mosorskom PO. Kozarčanin, radnik, Srbin, član KPJ. U Mosorski PO dokomandovan polovinom rujna 1943. iz oficirske škole NOV i POJ. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

MLADIN Petra DRAGAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 17. siječnja 1943, a zatim upućen u Štab 4. operativne zone iz koje je 1. veljače upućen u 4. NOU brigadu. Poginuo 24. svibnja 1944. kod Mutograsa, Omiš (strijeljan od Nijemaca) kao ranjeni borac NOV.

MLADIN Petra KRUNO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio travnja 1943.

MLADIN Jure STANKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3 7. 1926, Srijane, Omiš. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. Umro.

MLADINOV Ante DUŠAN, ljekar u ambulanti Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO stupio 1943.

MLADINOV-DUPLANCIC Jure MILEVA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 11. 11. 1924, Grohote, Šolta. U Mosorski PO stupila 8. rujna 1943. Prekomandirana u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MLIKOTIĆ Stipe LJUBICA, krojačica u intendanturi Mosorskog PO. Rođena 29. 2. 1921, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 22. ožujka 1944. Umrta 1971.

MODRIĆ Josipa IVAN, borac 1. voda 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 9. 1922, Glavice, Sinj. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. iz Komande mjesta Sinj. Prekomandiran krajem rujna 1943 u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MONTILJO-VOJNIC Jozefa HANIKA, bolničarkau Mosorskom PO. Rođena 1927, učenica, Jevrejka. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943, a zatim bila u druge dalmatinske jedinice. 1944. upućena na radio-telegrafski kurs u Gravini (Italija).

MONTILJO-KOSIĆ Jozefa ROZIKA, bolničarka 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 25. 4. 1920. u Sarajevu, službenik, Jevrej, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1945. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. Završila 1944. Viši sanitetski kurs u Tičevu, a zatim referent saniteta Sibensko-trogirskog PO, te sekretar kiruške ekipe 26. divizije.

MONTILJO Jozefa SARIKA, borac Mosorskog PO. Rođena 2. 4. 1925. u Sarajevu, službenica, Jevrejka, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupila 8. rujna 1943, a zatim bila u drugim dalmatinskim jedinicama.

MOREGHETTI LEO, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15.

4. 1920. u provinciji Padova, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i prekomandiran listopada 1944. u 9. dalmatinsku diviziju.

MORPURGO Viktora ing. JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1908. u Rovinju, elektromašinski inženjer, Jevrej. U Mosorski PO stupio 1943, a zatim upućen u Štab Ratne mornarice na Vis.

MRCELA Ante IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na r. Pivi kao borac 3. dalmatinske brigade.

MRCELIC Andrije JOSIP-JOZO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 3. 1909, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen 1944. u Rudi, Sinj.

MRCELIC Ivana JOSIP-JOZO, ekonom 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1910, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 18. rujna 1944. kod Gračaca.

MRCELIC Andrije MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon stupio početkom 1943. godine. Poginuo srpnja 1943. u borbi kod Grabovca, Omiš kao borac Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MRDULJAS Mate ANTE »Babo«, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 7. 1910. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. rujna 1943. iz Splitskog posadnog bataljona. U toku 6. ofenzive ranjen kod Gradca, Omiš i 24. listopada 1943. upućen na liječenje u bolnicu na Vis, a zatim u Italiju.

MRSIC IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen u Imotskom. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Poginuo 10. studenog 1943. u borbi kod sela Slime, Omiš kao borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

MUCIĆ Ivana DRAGO, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1911, Humac, Ljubuški, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 11. studenog kada je upućen u 4. pomorski obalni sektor.

MUCIĆ Stipe VICKO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 8. 1921, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. Poginuo krajem studenog 1944. kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

MUHAR Katice DRAGUTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 8. 1922, Karlovac, muzičar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 18. prosinca 1943. kod s. Radunić, Muć, Split kao borac 2. bataljona Mosorskog PO.

MUNITIĆ Stipe JURE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 22. 4. 1917, Ravnice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Bio je i u sastavu 2. dalmatinske brigade.

MUNITIĆ MILAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen u Ravnice, Omiš. Stupio u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

MUNITIĆ Ivana MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943. Poginuo 1943. kod Nevesinja, kao borac 2. dalmatinske brigade.

MUNIVRANA Lovre IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 16. 9. 1926, Gala, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. U Mosorski PO došao u prvoj polovini kolovoza 1943. i početkom rujna ušao u sastav Cetinske brigade. Od ožujka 1945. je u 2. dalmatinskoj brigadi. Ranjen srpnja 1944. u borbi na Mazinu, Lika.

MUNIVRANA Mate JAKOV, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Gali, Sinj. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MUSLIN Ivana JOSIP, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Ogorje Gornje, Muć, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio rujna 1942. u Mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. kod Badnja, Miljevina, kao borac 2. čete 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

MUSTAPIĆ Jure MATE, komandir 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 8. 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 28. prosinca 1943. Prekomandiran 25. listopada 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. U toku NOR-a ranjavan u borbi na Čilašu i kod Mostara.

MUSAC Marjana STIPE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7.

3. 1925. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

MUSE Ivana ANTE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 31. 8. 1920, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

MUSE Luke BOZO, borac I mosorskog PO. Rođen 17. 12. 1912, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Polovinom travnja zbog oboljenja upućen na liječenje i rad na terenu.

MUSE Luke IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1979.

MUSE-MUŽINIĆ Luke MATIJA, bolničarka u Omladinskoj četi Mosorskog PO. Rođen 19. 9. 1928 Srinime Snit. U Mosorski PO stupila 10. lipnja 1943. Prekomandirana 20. srpnja 1944. na Vis.

MUZINA Ante MIROSLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 3. 1922, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

MUŽINIĆ Mirka AUGUSTIN, borac I mosorskog PO. Rođen 1927, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO došao u drugoj polovini ožujka 1942. i 17. travnja vraćen na teren. 22/23. travnja uhapšen ali zbog maloljetnosti pušten. Ponovno stupio svibnja 1944. u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 23. srpnja 1944. kod s. Kijeva, Sinj, kao puškomitraljezac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MUŽINIĆ Fabjana DRAGICA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1922, Srinjine, Split, domaćica, Hrvatica. U NOB od 1942. godine. Poginula u veljači 1943. u Srinjinama, Split.

MUŽINIĆ Mate DRAGO, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 2. 3. 1924, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona

MUŽINIĆ Luke FRANE, borac Mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1906, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO od kolovoza 1944. Poginuo 15. veljače 1945. kod s. Ceprluga, Mostar kao borac Izviđačke čete 4. dalmatinske (splitske) brigade.

MUŽINIĆ Mate IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 1914, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. i rasformi-

ranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Leteću mosorsku čet, a zatim u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo ožujka 1943. u 4. ofenzivi na Plasa-grebenu kod Jablanice, kao vodnik voda 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

MUZINIĆ Mate IVAN, borac 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 3. 5. 1923, Srinjine, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 3. svibnja 1943. U toku NOR-a ranjavan tri puta lakše.

MUZINIĆ Mate LUCIJA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1921, Srinjine, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 27. kolovoza 1944. Zarobljena i ubijena od četnika rujna 1944. kod s. Kljaci, Drniš, kao bolničarka u 20. dalmatinskoj diviziji.

MUZINIĆ Ivana MARIN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3.

1903, Srinjine, Split, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. godine.

MUZINIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 9. 9. 1914, Srinjine, Split. U Mosorski bataljon došao početkom siječnja 1943. godine, a zatim u Stab 20. divizije.

MUZINIĆ Ivana STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

MUZINIĆ Ivana VLADO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 12. 1924, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. godine.

MUZINIĆ Mate VLADIMIR-VLADE, borac I udarnog mosorskog bataljona Rođen 1918, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u studenom 1942, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 26. siječnja 1945. u bolnici od posljedica ranjavanja, kao borac 2. dalmatinske brigade.

NADI Petra VOJISLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 8. 1923. Obrovac, Zadar. Tokom rata hapšen i zatvaran. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943, a zatim upućen u Svilajsko-mosečki PO.

NARANČA Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 11. 1917. u Zrnovnici, Split. U Mosorski PO stupio 30. rujna 1943. iz Splitskog posadnog bataljona i 10. siječnja 1944. prekomandiran u Svilajsko-mosečki PO.

NAZLIĆ Josipa VLADIMIR-VLADO, vodnik u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 2. 1918. u Koprivnu, Split, brodograđevni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. rujna 1943. iz 4. dalmatinske (splitske) brigade i 5. prosinca 1943. ušao u sastav 1. dalmatinske brigade, a zatim u artiljeriju 26. divizije.

NAZOR Petra ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944.

NAZOR Ivana BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1928, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944.

NAZOR Stipe DRAGAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 5. 1911, Krilo-Jesenice, Omiš, mašinista, Hrvat, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radio na terenu Jesenica. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 4. POS.

NAZOR Ante MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

NAZOR Ivana MIRKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. U I mosorski PO bio od 18. do 22. veljače 1942. kada je obezbjeđivao ishranu borcima u pećini Jesenice i 3. listopada ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 7. lipnja 1943. na Gornjim Barama Sutjeska, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

NAZOR Petra VELIMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1923. u Omišu, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio rujna 1942, a zatim upućen na raspored u Stab 4. operative zone. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi na Neretvi kao borac 3. dalmatinske brigade.

NAZOR Ivana VICE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1928, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

NAZOR Ante VLADIMIR, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1975.

NEGOTIĆ Jure ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1913. u Splitu. U Mosorski PO stupio 16. kolovoza 1943. Umro 1975.

NEKIĆ Josipa RUDOLF, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 2. 1913. u Splitu, ljevač, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 23. rujna 1943. Poginuo 24. prosinca 1943. kod s. Maovice, Vrlika, Sinj kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

NEL Nikole FERDINAND-VILIM, borac Mosorskog PO. Rođen 1909. u Splitu, bojadisar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Poginuo 19. ožujka 1944. kod Sitna Gornjeg, Split kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

NENADIĆ Laze MILOŠ, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 1. 1920. u Splitu. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943, a zatim upućen u Stab 26. divizije.

NERLOVIC-ZEBIC JAKA, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1906. u Dicmu, Sinj, domaćica, Hrvat. U Mosorski PO stupila 4. lipnja 1944.

NERLOVIĆ Ilije MILOŠ, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3. 1902. u Dicmu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1980.

NEŠKOVČIN Dimitrija IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 27. 3. 1911. u Splitu. U Mosorski PO stupio u studenom 1943, a zatim ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Umro.

NIKIĆ VJEKO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. u čijem se sastavu nalazio do 10. studenog kada je upućen u bolnicu.

NINCEVIĆ Jure MILIVOJ, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 5. 1923. u Splitu, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran lipnja 1944. u pozadinski bataljon Štaba 8. korpusa.

NINCEVIĆ Srečka MILJENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 3. 1920. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ od 1936. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim bio u 1. dalmatinskoj brigadi, pri Štabu 26. divizije i 12. dalmatinskoj brigadi. Ranjen.

NOVACIĆ-NAJFELD Filipa FRED, referent saniteta u Mosorskom PO. Rođen 1906, Tešanj, profesor, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim ušao u sastav Viškog partizanskog odreda i 11. dalmatinskoj brigadi.

NOVAKOVIĆ Jerka ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1925, Solin, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorsku četvu stupio lipnja 1942. i početkom listopada ušao u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. kod Lučkih koliba na Zelengori, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

NOVAKOVIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1903, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. godine. Umro.

NOVAKOVIĆ Marka FRANE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 10. 1902, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1 studenog 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske divizije. Umro.

NOVAKOVIĆ Ivana JERKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

NOVAKOVIĆ Luke JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na Barama, Su-tjeska, kao borac 2. dalmatinske brigade.

NOVAKOVIĆ Luke JURE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 3. 1910, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao početkom studenog 1944. Poginuo početkom prosinca 1944. kod Knina, kao borac 20. dalmatinske divizije.

NOVAKOVIĆ Mate LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1943. U Mesarski PO došao u listopadu 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

NOVAKOVIĆ Mate MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio u veljači 1943. U Mosorski PO došao kolovoza 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

NOVAKOVIĆ Ivana MILAN, intendant 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 5. 1920, Tugare, Omiš, gostioničar, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV, aktivno radio za NOP na terenu Tugara. Stupio 19. rujna 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u veljači 1943.

ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Ponovo je došao u Mosorski PO i njegovim rasformiranjem ušao polovinom studenog 1944. u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen lipnja 1943. u borbi na Sutjesci.

NOVAKOVIĆ Ivana MILAN »Šimin«, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 16. 6. 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 11. veljače 1943. u Mosorski partizanski bataljon, a zatim i u Mosorski PO.

NOVAKOVIĆ Tome NEDJELJKO, kuhar u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1922, Priko, Omiš, konobar, Hrvat. U NOB-u stupio u veljači 1943. U Mosorski PO došao 11. listopada 1943. Prekomandiran 10. listopada 1944. u Štab Cetinskog područja.

NOVAKOVIĆ Ante PETAR »Pješo«, vodni delegat u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 1923. u Omišu, student, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radi za NOP u Omišu. U Mosorski PO došao sa dužnosti člana Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš.

NOVAKOVIĆ Ivana STIPE, komandir 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 10. 1923, Tugare, Omiš, strojobravar, Hrvat, član KPJ i prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1942. Tugare. Stupio 26. studenog 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon (Dänin) i u Mosorski PO. Prekomandiran u veljači 1944. u 3. dalmatinsku brigadu.

NOVAKOVIĆ Petra ŠPIRO, bcrac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 12. 1912, Naklice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. kolovoza 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

OBILINOVIĆ Jerka ŠIME, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 12. 1908. u Nerežišću, Brač. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. u čijem se sastavu nalazio do 20. veljače 1944. kada je prekomandiran u Štab 8. korpusa. Ranjen početkom prosinca 1944. u borbi na Kninu.

OCASIĆ Ante IVAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1922, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 17. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 10. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1. svibnja 1945. kod Opčine, Trst kao borac 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

OCASIĆ Filipa MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 9. dalmatinsku diviziju.

OCASIĆ Luke MATE, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 3. 1920, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja, kada je upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen travnja 1945. u borbi kod Trsta.

ODRLJIN Martina ĆIRIL-ĆIRO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 7. 1907, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. Nestao 6. srpnja 1944. iz s. čačvine.

OLBRICH Teodora MIROSLAV, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 8. 1925, Kaštel Sućurac, Split, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do studenog 1943. kada je u borbi na Dubcima ranjen i kontuzovan, te upućen na liječenje u bolnicu na Vis, a zatim na Maltu. Nakon ozdravljenja je u sastavu 3. prekomorske brigade.

OLIVIERI di Domenico NINO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 7. 1912, Villa Franca, Friuli, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. godine.

OMASTIĆ Lovre VJEKOSLAV-VJEKO. borac 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 9. 2. 1923. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka, posebno u radu srednjoškolske omladine Splita. Stupio 25. lipnja 1943. u Mosorski bataljon i u rujnu 1943. ušao u sastav 11. dalmatinske brigade. Ranjen 13. veljače 1945. u borbi kod Mostara.

OMRČEN-ČEKO Marka FRANO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 5. 11. 1926, Otok, Sinj, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz Šinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću, Imotski kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

OPAČIĆ Stevana STEVO, komandant T udarnog mosorskog bataljona. Rođen 17. 4. 1923, Golubić, Knin, student, Srbin, član KPJ od 1941. U NOB-u stupio 1941. U Mosorski bataljon došao 27. listopada 1942. i 12. studenog ušao u sastav 3. dal-

matinske brigade. Poginuo 22. veljače 1943. na Kapini — Klobuk, kod Ljubuškog, kao komandant 3. bataljona 3. dalmatinske brigade. Proglašen za narodnog heroja 27. studenog 1952.

ORDULJ Spira ANĐELKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Srinjine, Split. U Mosorski vod došao rujna 1942. i prekomandiran 10. listopada u Stab 4. operativne zone.

ORDULJ Mate IVAN, borac Mosorskog bdtaljona. Rođen 1921, Srinjine, Split. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. godine, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ORDULJ Spira IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Srinjine, Split. U Mosorski PO stupio 1944 godine.

ORDULJ Mate JOSIP, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 20. 3. 1924, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao svibnja 1943. godine. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ORDULJ-ANIČIĆ Ante MARIN, puškomitraljezac u I. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 6. 1923, Srinjine, Split, radnik. Hrvat, član SKOJ-a 1943. Učesnik je NOP od studenog 1942. Stupio 11. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u kojem se nalazio do svibnja 1944. kada je upućen u KNOJ. Ranjen 25. svibnja 1944. kod Drvara.

ORDULJ Ante STANKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. i početkom listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 5. travnja 1943. u 4. ofenzivi kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ORLANDINI Ivana PAVE, borac i mosorskog PO. Rođen 1902, Omiš, postolar, Hrvat, član SKOJ-a 1923, KPJ od 1926. U I mosorski PO došao ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda vraćen u Omiš, ali je 22/23. travnja uhapšen, suđen i odveden u logor.

ORLANDINI Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1903. u Omišu, kamenoklesar, Hrvat. Kolovoza 1943. stupio u Mosorski PO.

OSTOJA Jakova MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 2. 1921, Dol, Brač, kipar, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1941. godine i zbog ilegalnog rada početkom 1942. uhapšen i zatvoren. U Mosorski PO stupio kolovoza 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO, a zatim u Propagandnom odjelu Oblasnog NOO za Dalmaciju na Visu.

OZRETIĆ Bartula JERE, desetar u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1904, Split. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran 4. siječnja 1944. u 1. dalmatinsku brigadu. Ranjen u veljači 1945. u borbi na Širokom Brijegu, Mostar.

OZRETIĆ Pave JERKO, vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1908, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i zbog smrztotina nogu u ožujku 1944 upućen u bolnicu Vis.

OZRETIĆ Petra JOSIP, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1922, Split. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

OZRETIĆ Pave PETAR, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođen 1914, Split, zidar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 5. listopada 1943. na Orlovači kod Male Vinice, Imotski, kao vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

OZRETIĆ Pave RATO, komandir 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 5. 1917, Split, trgovački pomoćnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine. Umro 1971.

OŽGOVIĆ Petra JEROLIM-JERKO-JOSIP, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 9. 1925, Majdan, Mravince, Split, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 29. svibnja 1944. Prekomandiran u listopadu 1944. u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 1944. u borbi na Kninu.

OŽGOVIĆ Marka MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 15. 8. 1926, Sutivan, Brač. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. godine.

OŽGOVIĆ Petra NIKOLA-NIKICA, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1919, Klis, Split, mehaničar u brodogradilištu, Hrvat. U Omišku grupu stupio 27. kolovoza 1943. Poginuo 27. rujna 1943. kod s. Kućine, Split.

PAIĆ-OZIĆ Bartula ANTE-TONČI, borac I mosorskog PO. Rođen 1920. u Splitu, bravar, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. U I mosorski PO stupio 5. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku četvu (II MPO) s kojim je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. proletersku brigadu. Teško ranjen u borbi na Prozoru. Umro 1948.

PAIĆ-OZIĆ Bartula BOGO, borac I mosorskog PO. Rođen 1918. u Splitu, zidar, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. U I mosorski PO stupio 5. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u NOV polovinom 1942. i u rujnu ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. Umro 1969.

PAIĆ-OŽIĆ Vicka SLAVKO »Putar«, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. u Splitu, krojač, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Nestao rujna 1943. u Dubravi, Omiš.

PALADIN Martina IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1903, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. godine.

PALA VERSA Ivana ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 30. 9. 1920, Zrnovnica, Split, zakovničar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao 1. listopada 1942. i 12. listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo u studenom 1942. na Borovoj glavi, Livno, kao borac 2. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PALA VERSA Bože BLAŽENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 16. 2. 1927, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO došao 24. kolovoza 1944, a zatim prekomandiran u Zagrebačku brigadu KNO.I-a. Ranjen krajem listopada 1944. kod Knina.

PALAVERSA Mate BOZO, borac Mosorske čete. Rođen 1888, Zrnovnica, Split, tvornički radnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio 10. prosinca 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu iz koje je nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren Splita i Klisa. Uhapšen 5. svibnja 1943. u Zrnovnici i strijeljan od Talijana.

PALAVERSA Ante KAJA, borac I mosorskog PO. Rođen 19. 4. 1920. u Zrnovnici, Split, vodoinstalater, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1943. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizovano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Mosorsku partizansku četvu i u listopadu 1942. priključio se žrnovničkoj glazbi u Bosni i ušao u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 26. svibnja 1944. prilikom desanta na Drvar, kao komandir 2. čete 1. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PALAVERSA-SARAĐEN Bože MARIJA., borac Leteće mosorske čete. Rođena 14. 4. 1919. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. Stupila 15. listopada 1942. u Mosorsku četvu i 18. prosinca upućena u 2. dalmatinsku brigadu u kojoj je bila bolničarka žrnovničke glazbe. 3. listopada 1943. je prekomandirana za glavnu bolničarku u Štabu 2. udarnog korpusa, a 23. kolovoza 1944. je upućena u Bari (Italija). Umrula 1982.

PALA VERSA Bože MARIN-MARINKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1. 10. 1921. u Zrnovnici, Split, vrtlar, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski vod došao rujna 1942. i kao glazbar upućen 12. listopada na raspored u Stab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu.

PALA VERSA Bože SLAVKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ 1942. U Mosorski vod došao rujna 1942. i 24. istog mjeseca upućen u Stab 4. operativne zone. 29. listopada 1942. ušao u sastav žrnovničke glazbe 2. dalmatinske brigade.

PALAVERSA Ivana ŠPIRO, borac I mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1921. u Zrnovnici, Split, traser u brodogradilištu Split, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO stupio krajem ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovno stupio svibnja 1942. u Mosorsku četvu (II MPO) i polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 25. lipnja 1942. u borbi na Kozjaku kod Knina, kao borac 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

PALAVERŠIĆ Josipa ANTE, politkomesar 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 20. 6. 1907. u Jelsi, Hvar, drvodjelac, Hrvat, član KPJ od 1934. U NOB stupio 1941. U Mosorski bataljon stupio 20. svibnja 1943, a zatim upućen u 9. diviziju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PAN'DŽIĆ Stipe IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 13. ožujka 1943. i u rujnu ušao u sastav 8. dalmatinske brigade. Poginuo 28. kolovoza 1944. kod Gračaca, kao borac 3. čete 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PANDŽIĆ Ante MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Konjsko, Split, radnik, Hrvat. U NOB od 1942. Poginuo 20. ožujka 1943. kod Imotskog.

PAPARELLA Vjekoslava ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1902, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen u borbi kod Gata, Omiš i 18. listopada 1943. upućen na liječenje na Vis i u Italiju.

PAPARELLA Ante VJEKO, borac Mosorskog PO. Rođen kolovoza 1926. u Splitu, đak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 1944. na Tičevu, Bosna.

PAPO Šimšona ALBERT, borac Mosorskog PO. Rođen 1915. u Herceg-Novom. trgovački pomoćnik, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim radio po kulturnom sektoru u dalmatinskim partizanskim jedinicama.

PAPO Moisa ARON, borac Mosorskog PO. Rođen 1918. u Splitu, stolar, Jevrej, član KPJ prije rata — predratni revolucionar. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Poginuo 9. travnja 1944. u rejonu s. Miljkovdci — Perkovići na Dinari, kao politkomesar 2. čete 1. bataljona 9. dalmatinske brigade (u borbi teško ranjen i da ne bi pao živ u ruke četnicima, izvršio je samoubojstvo).

PAPO-FRUA Moše BLANKA, bolničarka 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 3. 1925. u Splitu, đak, Jevrejka. U Mosorski PO došla 20. rujna 1943. Prekomandirana 15. ožujka 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

PAPO Moica DANIEL-DANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919. u Splitu, student ekonomije, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim bio u drugim dalmatinskim partizanskim jedinicama.

PAPO Moisa JOSIP-JOŽI, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 6. 1923. u Splitu, električar, Jevrej. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943, a zatim ušao u sastav 1-tenkovske brigade. U drugoj polovini 1944. upućen u SSSR na vojnu obuku.

PAPO Moisa MIHAEL, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Sarajevo, knjigovođa, Jevrej. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo prosinca 1944. kod Knina, kao borac 10. dalmatinske brigade.

PAPO Moše SREČKO, borac u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 16. 8. 1916, Split. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Umro.

PARČINA Šimuna IVAN, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 1915, Kladnjice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio kolovoza 1943. Poginuo 17. siječnja 1944. kod Dugopolja, kao vodnik voda 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PARTIKA Stipe VLADIMIR, obavještajni oficir 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 11. 1921, Slavonski Brod. U Mosorski PO došao 12. rujna 1944. Poginuo (ostali podaci nepoznati).

PASTAR Petra NIKŠA, sekretar u Štabu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1924, Pučišće, Brač, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. i početkom rujna prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu.

PAŠKES Gustava GASTONE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Split, đak, Jevrej. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo krajem rujna 1943. na Mosoru, kao borac Mosorskog PO.

PAUK Marka ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1912, Čavoglava, Drniš, zidar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 20. listopada 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo travnja 1943. (umro od tifusa) kao borac 3. dalmatinske brigade.

PAULTIĆ Leopolda IVAN-IVO, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 5. 7. 1927, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

PAVACA Reimonda DUJE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 18. 2. 1912. u Splitu, mehaničar u brodogradilištu, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1941. U Omišku grupu stupio 11. rujna 1943, a zatim raspoređen u mehaničku radionu radne čete na o. Brač. Zarobljen kao borac mehaničke radione u borbi s Nijemcima kod Krila-Jesenice i strijeljan od ustaša 24. listopada 1943. kod Klisa.

PAVELA Jure BLAŽENKA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1927, Putišići, Omiš, domaćica, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došla u veljači 1943, a zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula u svibnju 1943. kod Prozora kao bolničarka u 3. dalmatinskoj brigadi.

PAVELA Marina DRAGO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1920, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

PAVELA Frane JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 9. 1927, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944. Poginuo 4. listopada 1944. kod Koštanja, Omiš, kao borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

PAVELA Ivana LUKA, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1906, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

PAVELA Petra MIJO, pekar u Mosorskom PO. Rođen 1898, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio svibnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do početka studenog kada je vraćen na teren.

PAVELA Josipa RANKO, oficir OŽN-e Štaba Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1923. u Omišu, đak, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka uključen aktivno i organizovano u NOP. Bio je istaknuti revolucionar srednjoškolske omladine u Splitu. Zbog ilegalnog rada uhapšen 14. listopada 1941. osuđen i zatvoren. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. s dužnosti zamjenika politkomesara 6. čete Splitskog posadnog bataljona. Bio je obavještajni oficir i politkomesar ambulante Mosorskog PO. 25. listopada 1944. upućen je na raspored u Štab 8. korpusa. Ranjen rujna 1943. kod Klisa. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PAVELIĆ (PAVELA) Mate ANTE, kurir 1 udarnog mosorskog bataljona. Rođen 24. 7. 1926, Putišići, Omiš. Stupio 7. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon, s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. U toku NOR-a ranjen u borbi kod Livna, kod Posušja i Duvna.

PAVELIĆ STIPE »Pipi«, ekonom 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Ogorju, Muć. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

PAVEŠKOVIĆ Bože ANDRIJA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 4. 1905, Tugare, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

PAVEŠKOVIĆ Ivana JOZO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1908, Tugare, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

PAVEŠKOVIĆ Ivana NEDILJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Vučevu, Sutjeska, kao borac 3. dalmatinske brigade

PAVIĆ Stipe ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 8. dalmatinske brigade.

PAVIĆ Jozе ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Poginuo 1945. u Kaštel Sućurcu, Split.

PAVIĆ Jakova CVITKO, borac Mosorske čete. Rođen 2. 3. 1925, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 25. srpnja 1942. i u sastav 2. dalmatinske ušao 3. listopada 1942. godine. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PAVIĆ Jakova FILIP, borac 1 čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922. Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio 1942. godine. U Mosorski PO došao 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

PAVIĆ Martina IVAN, ekonom 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1911, Ercegovci, Sinj. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i početkom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

PAVIĆ Mate IVAN »Rus«, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Srijane, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 2. veljače 1944. Poginuo 9. svibnja 1944. kod Vrlike, Sinj, kao borac 9. dalmatinske brigade.

PAVIĆ Pavla IVAN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1908, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944. Rasformiranjem odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

PAVIĆ Stipe IVAN, desetar u Pratećem vodu 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1918, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada.

PAVIĆ Stipe JOZO »Beg«, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1919, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6 srpnja 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

PAVIĆ Frane MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. Poginuo 20. studenog 1944. kod Knina, kao borac 10. dalmatinske brigade.

PAVIĆ Tome MARKO, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 16. 6. 1927, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. veljače 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 31. kolovoza 1944. u borbi kod Doca Donjeg, Omiš. Umro 1970.

PAVIĆ Martina MATE »Obrad«, borac I mosorskog PO. Rođen 1914, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1940. U I mosorski PO stupio u drugoj polovini ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na rad na teren Ponovo stupio 1943. u Komandu mjesta Omiš. Poginuo srpnja 1943. na Mosoru pri prenošenju bombi za radionu.

PAVIĆ Tome MILICA, kuharica 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 15. 4. 1920, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. U NOB-u stupila 27. srpnja 1943. U Mosorski PO došla 20. svibnja 1944. i u listopadu upućena u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

PAVIĆ Petra PAVAO, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 5. 1927, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944. Poginuo 2. svibnja 1945. u Trstu, kao borac 2. bataljona 9. dalmatinske brigade.

PAVIĆ Jozе SLAVKO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 16. 11. 1924, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen na raspored u 8. dalmatinsku brigadu. Ranjen 28. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj.

PAVIĆ Pavla STANKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 12. 1907, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

PAVIĆ Stipe STIPE, mitraljezac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 6. 1920, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944. godine. Poginuo 3. svibnja 1945. kod s. Vremenski Britof, Trst kao borac 1. čete 1. bataljona 9. dalmatinske brigade.

PAVIĆ Marjana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1921, Vrbanj, Hvar, student, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio u Mosorski PO 6. rujna 1943. Poginuo 21. listopada 1943. na Perunu, Zrnovnica kao sekretar SKOJ-a 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PAVIĆ Ante MARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 9. 1919, Slatine, Split, mornar, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 25. kolovoza 1943, a u rujnu ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 8. prosinca 1943. kod Livna u 1. četi 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PAVIŠIĆ Petra ANTE-TONKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1920. u Omišu, dak, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i u listopadu postavljen na dužnost politkomesara 1. čete I udarnog mosorskog bataljona, s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin kao politkomesar 1. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PAVKOVIĆ Luke IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 6. 1910, Tmbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo početkom prosinca 1944. u borbi kod Knina, kao borac 3. dalmatinske brigade.

PAVLIĆ Spira ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio lipnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

PAVLIĆ Spira IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa u Centralnoj bolnici VS).

PAVLIĆ Mate LJUBOMIR, borac Mosorskog bataljona Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. u Crnoj Gori kao borac 3. dalmatinske brigade.

PAVLIĆ SLAVKO »Grubor«, pomoćnik radio telegrafiste u Štabu Mosorskog PO. Rođen 16. 1. 1924. u Celju, zemljoradnik, Slovenac. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. godine i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

PAVLIC-PAVEŠKOVIĆ Ivana ŠTOSA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1918, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Stupila rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade.

PAVLIĆ Mate VLADIMIR-VLADO, desetar u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođen 14. 9. 1919, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Stupio lipnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Od 15. travnja 1943. je u 2. dalmatinskoj brigadi u kojoj je bio komandir čete.

PAVLOV Apolionara JOSIP, vodni delegat 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 11. 1920, Kaštel Gomilica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1937, član KPJ od 1939. Došao 28. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovo stupio 1943. u Mosorski PO u kojem je ranjen polovinom veljače 1944. u borbi kod s. Dolac Donji, Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1983.

PAVLOV Duje JOZO »Betica-«, borac mehaničke radionice Odreda. Rođen 23. 11. 1908. u Kaštel Gomilici, Split, ljevač u brodogradilištu, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U radionicu stupio 2. veljače 1943. i bio kratko vrijeme u radionici na Biokovu. Umro prosinca 1943. u bolnici 8. korpusa u Glamoču od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih u studenom 1943. u borbi kod Posušja.

PAVLOV Petra PETAR, vodnik Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1924, Ložišće, Brač, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U NOB od veljače 1943. U Mosorski PO stupio početkom rujna 1943. iz Biokovskog PO. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada. Ranjen polovinom studenog 1943. u borbi na Pavića mostu, Omiš.

PAVLOVIĆ Petra HRASTIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 8. 1919. u Sinju. U Mosorski PO stupio 1943. iz Cetinskog PO, a zatim upućen u 20. diviziju.

PAVLOVIĆ Petra LEO, ekonom 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1909, Igaigüe, Čile, trgovac. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u Štab 20. dalmatinske divizije.

PEJKOVIĆ Bože ANTE, krojač u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 21. 8. 1913, Zadvarje, Omiš, krojač, Hrvat. Od veljače 1942. do stupanja u NOV je aktivni terenski radnik. Stupio 24. kolovoza 1943. u Krajišku četvu, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je 1944. upućen u 20. diviziju.

PEJKOVIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 10. 1921, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 20. kolovoza 1943. u Krajišku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Ranjen listopada 1943. kod Gata.

PEJKOVIĆ Nikole ĐURO, zamjenik politkomesara 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 8. 1913. u Zečevici, Omiš, krojač, član KPJ od 1941. i jedan od organizatora ustanka Krajiške općine. Bio je partijsko politički radnik u Šestanovcu od 1941. Ožujka 1942. stupio u I mosorski PO i bio zamjenik desetara u 5. vodu. Privremenim raspustom Odreda vraćen na teren gdje je bio član prvog kotarskog NOO Omiš 1942, a zatim u Biokovski PO. U kolovozu 1943. postaje zamjenik, a zatim i komandant KM Zadvarje. U Mosorski PO postaje zamjenik politkomesara bataljona. Rasformiranjem Odreda ulazi u sastav Artiljerijske brigade 8. korpusa. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PEJKOVIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Zadvarje, Omiš, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944.

PEJKOVIĆ Drage IVAN, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen u Zadvarju, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. i početkom kolovoza nestao iz rejona Čikotine lađe, Sinj.

PEJKOVIĆ Jerka JOZO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 1. 1920. u Zeževici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom listopada 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

PEJKOVIĆ Bože LOVRE, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 8. 1920. u Zadvarju, Omiš.

PEJKOVIĆ Frane MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 8. 1905, Zadvarje, Omiš, šofer, Hrvat. Od 1942. do stupanja u NOV bio je član NOO Zadvarje. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944, a zatim upućen u 9. diviziju.

PEJKOVIĆ Ante STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

PEJKOVIĆ Stipe TADIJA »Crni-«, politkomesar Mosorskog bataljona. Rođen 1. 7. 1912. u Zeževici, Omiš, brodogradilišni radnik, Hrvat, član KPJ od 1939. i jedan od organizatora ustanka Krajiške općine. Od prve polovine travnja je borac I mosorskog PO, a zatim vodni delegat u 1. udarnom mosorskom bataljonu, potom zamjenik politkomesara, politkomesar i zamjenik komandanta Mosorskog partizanskog bataljona, politkomesar Krajiške čete, od rujna 1943. politkomesar 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Zarobljen od Nijemaca u studenom 1943. Poginuo 31. siječnja na 1. veljače 1944. u borbi s njemačkim trupom kod Drinova (Trogrlića Dolac) na Biokovu u odsječenju grupi boraca 2. bataljona Mosorskog PO.

PEJKOVIĆ Stipe TOMA, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 12. 1926, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1949.

PEKIĆ Marka JOSIP-JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 4. 1916, Muć, Split. U Mosorski PO došao početkom rujna 1943. iz kojeg je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 13. veljače 1945. u borbi kod Vrde, Mostar.

PENAVA Jakova MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 1906. u Prologu, Livno. radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo ožujka 1944. kod Sinja u Mosorskom PO.

PENGA Petra JOSIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 21. 3. 1912, Kladnjice, Split, ugostiteljski radnik, član KPJ od 1940. U NOB od 10. veljače 1942. Stupio 10. lipnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u veljači 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PENOVIĆ Ljube BORIS, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 24. 3. 1925. u Splitu, dak, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Umro 28. listopada 1945. u Splitu od posljedica mučenja u njemačkom logoru (zarobljen kao kurir Mosorskog PO krajem rujna 1943. na Mosoru).

PENOVIC Petra FILIP, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 5. 12. 1918. U veljači 1943. došao iz Svilajsko-mosečkog PO u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u studenom 1943. godine u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1944. u borbi kod Širokog Brijega, Mostar.

PERAČIĆ Marina LJUBO, puškomitraljezac u 3. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 7. 1923. u Splitu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Prekomandiran 20. listopada 1944. u Prateći bataljon Štaba 8. korpusa. Ranjen lipnja 1944. u borbi kod Koštanja, Omiš.

PERAČIĆ Jakova ROKO »Maks«, zamjenik politkomesara Štaba I mosorskog PO. Rođen 21. 9. 1909. u Splitu, drvodjelac, Hrvat, član KPJ od 1932. Predratni revolucionar i organizacioni sekretar MK KPH za grad Split. U I mosorski PO došao 6. ožujka 1942. i nakon privremenog raspusta Odreda upućen u Štab 4. operativne zone. Poginuo 11. lipnja 1942. na Vješić gori, Dinara.

PERAK Mate DRAGOLJUB-DRAGO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 7. 1919, Lokva-Rogoznica, Omiš, drvodjelac, Hrvat. Došao 5. prosinca 1942. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u Komandu područja Livno. Ponovo stupio u Mosorski PO 21. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u veljači 1944. kod Drežnice.

PERAK Jerolima PETAR-PJERO »Meme«, borac I mosorskog PO. Rođen 1912. u Omišu, stolar, Hrvat, član KPJ i predratni revolucionar. Od početka ustanka

do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP u Omišu. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen u Omiš, ali je 21/22. travnja uhapšen, osuđen i odveden u logor. Poginuo 1945. kod Ljubljane na povratku iz logora.

PERASOVIĆ Pavla AUGUSTIN, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 9. 1925. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. Poginuo 2. prosinca 1944. kod Topolja, Knin kao borac 1. bataljona 9. dalmatinske brigade.

PERASOVIĆ Petra IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 16. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo (umro) 1944. u logoru Mathausen. Bio je zarobljen ožujka 1943. na Ivan-planini.

PERASOVIĆ Ante MIROSLAV-MIRO, vodnik 1. vođa 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 10. 1922. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 16. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim u Leteću mosorsku četvu s kojom je ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. Ponovo došao u Mosorski PO 1944. Rasformiranjem Odreda ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. U toku NOR-a ranjen u borbi na vrh Mosora, kod Blata na Cetini i kod Knina.

PERASOVIĆ Mate TOMISLAV, politkomesar 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 12. 1922. u Stobreču, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Do stupanja u NOV bio je sekretar SKOJ-a u Stobreču. U NOB od 7. rujna 1942. Poginuo 9. rujna 1944. na Debelom brdu na Mosoru kao politkomesar 3. bataljona Mosorskog PO.

PERASOVIĆ Mate VLADIMIR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1920. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. i krajem istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone.

PERČIĆ Mate ANĐELKA, borac Mosorskog PO. Rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica

PERČIĆ Vicka IVAN »Krilac«, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Bio je komandir udarne grupe u Zrnovnici. U Mosorski PO stupio 27. rujna 1943. Poginuo 9. studenog 1943. u borbi na Pavića mostu, Slime, Omiš kao komandir 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PERČIĆ Vicka JAKOV, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 25. 12. 1927. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio srpnja 1944. a zatim upućen u 26. dalmatinsku diviziju. Ranjen u Mariboru.

PERČIĆ Ante JOSIP »Perun«, borac I mosorskog PO. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, predratni član SKOJ-a, član KPJ od 1941. Bio je član MK SKOJ-a Žrnovnica 1937. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. Poginuo 25. svibnja 1943. na brdu Toplo Prisoje (Javorak), Nikšić, kao politkomesar 1. čete 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PERČIĆ Ante MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Zrnovnici, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. Od kraja 1942. do stupanja u Mosorski PO bio je član udarne grupe u Zrnovnici. Iz Mosorskog PO ušao u sastav prekomorske brigade.

PERČIĆ Mate MILENKO-MILAN, borac I mosorskog PO. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1942. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. Poginuo siječnja 1943. kod Zepča kao zamjenik komandira čete u 10. hercegovačkoj brigadi.

PERČIĆ Vicka PAVAO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Zrnovnici, Split, postolar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio krajem siječnja 1943. a zatim upućen u Štab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon i 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 1. dalmatinskoj brigadi.

PERČIĆ Ante PETAR »Perun«, polikomesar 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1914. u Zrnovnici, Split, zidar. Hrvat, član SKOJ-a 1934, KPJ od 1939, član MK KPH i jedan od organizatora ustanka u Zrnovnici. U I mosorskom PO se nalazio od 7. do 10. travnja 1942. a zatim vraćen na partijsko-političku dužnost u Zrnovnicu. Ponovo stupio 5. travnja 1944. na dužnost politkomesara bataljona Mosorskog PO i polovinom studenog upućen u artiljerijski divizion 8 korpusa. Ranjen krajem lipnja 1944. u borbi na Gardunu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PERČIĆ Marina SREČKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Zrnovnici. Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i upućen na raspored u 26. dalmatinsku diviziju.

PERCIÒ Ante STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 26. 12. 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupio 1. studenog 1942. i u veljači 1943. upućen u 5. dalmatinsku brigadu. U 2. dalmatinskoj brigadi je od 1. lipnja 1943. kao politkomesar čete.

PERCIĆ Marina SPIRO »Diždarov«, borac I mosorskog PO. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i u listopadu ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 8. svibnja 1943. na Crnom vrhu kod Foče kao vodnik voda u 2. bataljonu 2. dalmatinske brigade.

PERCIĆ-MATULJ Mate ZORKA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 6. 2. 1924. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. U Mosorsku četv stupila 13. listopada 1942, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 10. veljače 1943. ušla u sastav 5. dalmatinske brigade, a nakon toga u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjena je 15. ožujka 1943. podno Vran-planine i teško 2. siječnja 1944. kod Stikova, a zatim kod Bogatića i Danilovgrada.

PERDIJA Stipe JOZO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1902, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. kolovoza 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Štab 8. korpusa.

PERDIJA Jure JURE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 11. 1928, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944. i početkom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

PERDIJA Joze MATE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 12. 1913, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u sastav 9. dalmatinske divizije.

PERERA-DUCKER Davida REGINA, zamjenik referenta saniteta u ambulanti Mosorskog PO. Rođena 18. veljače 1903, Sarajevo, trgovkinja. Jevrejka. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943, a zatim u 20. dalmatinskoj diviziji kao referent saniteta bataljona.

PERICA Petra JAKOV, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 10. 1922, Zakućac, Omiš, ribar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

PERICA MILJENKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1912, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

PERIĆ Ivana ANTE, vodnik voda 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 12. 1920, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1. svibnja 1944. Poginuo u veljači 1945. na Širokom Brijegu, kod Mostara.

PERIĆ Ivana BLAŽ, kurir u Mosorskom PO. Rođen 9. 6. 1930, Ercegovci, Sinj. U Mosorski PO došao 23. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja.

PERIĆ Joze BLAŽ, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1913, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. Poginuo 25. travnja 1945. kod Ilirske Bistrice, kao borac 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

PERIĆ Ivana BOŽO, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac u 8. dalmatinskoj brigadi.

PERIĆ Marka BOŽO, borac Mosorskog PO. Rođen 1904, Kotlenice. Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro.

PERIĆ Mate ĆIRIL, borac-kurir u Štabu Mosorskog PO. Rođen 14. 8. 1928, Koštanje, Omiš. Došao u kolovozu 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO iz čijeg je sastava upućen u 2. bataljon 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PERIĆ Mate DANE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Koštanje, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Umro.

PERIĆ-BULJ Joze DRAGICA, borac Mosorskog PO. Rođena 14. 5. 1929, Split.

PERIĆ Ivana IVAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 6. 1926, Ercegovci, Sinj. U Mosorski PO stupio 27. kolovoza 1944. godine.

PERIĆ Vicka IVAN, borac 1. čete u Mosorskom PO. Rođen 1923, Jelsa, Hvar, kovač, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio 29. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Ranjen u listopadu 1943. kod Gradca, Omiš, te upućen u bolnicu na Vis. Poslije ušao u sastav 3. prekomorske brigade.

PERIĆ Marka JOZO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 5. 2. 1922, Kotlenice, Split, zemljoradnik. Hrvat, član KPJ od 1943. Stupio 8. kolovoza 1942 u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Lipnja 1943. postao je borac 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade. Umro 1977. godine.

PERIĆ Mije JURE »Juko«, zamjenik komandira Leteće mosorske čete. Rođen 1912, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U drugoj polovini 1942. stupio u Mosorsku četvu i rujna 1943. s četom ušao u sastav 10. dalmatinske brigade u kojoj je bio komandir čete.

PERIĆ Nikole MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 5. 7. 1918, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1943. u 4. ofenzivi kod Nevesinja u 3. bataljonu 3. dalmatinske brigade.

PERIĆ Jure MATE, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1922, Ercegovci, Sinj. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. godine.

PERIĆ Jure MIRKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1919, Ercegovci, Sinj, radnik, član KPJ od 1943. U Mosorsku četvu stupio 1943. i rujna ušao u sastav 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade. U toku rata ranjavan.

PERIĆ Mate MIRKO »Joko«, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 25. 9. 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo 26. srpnja 1944. kod s. Zelovo, Sinj, kao vodnik voda u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO.

PERIĆ Frane PERO, intendant 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 5. 1906, Postinje, Muć, konobar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine.

PERIĆ Ivana RATO, komandir 1. voda 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 13. 5. 1917, Podvaroš, Sinj. Iz komande mjesta Podi, stupio 1. lipnja 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Prekomandiran rujna 1943. u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen u prosincu 1944. u borbi kod Livna.

PERIĆ Ivana ROKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1. 10. 1922, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. Poginuo 2. ožujka 1943. u 4. ofenzivi kod Prozora, kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PERIĆ Ante STIPE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 16. 4. 1924, Ercegovci, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. Od početka ustan-ka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. Stupio 20. rujna 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

PERIĆIĆ Ivana ANKA-ANE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 28. 7. 1922, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Stupila početkom listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Od 4. lipnja 1943. je kuharica pri Štabu 2. dalmatinske brigade. Umrta listopada 1944. u bolnici u Dubrovniku od posljedica ranjavanja zadobivenih 19. studenog 1944. u Herceg-Novom, kao bolničarka 4. bataljona 2. dalmatinske brigade.

PERIĆIĆ Marina ĆIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ 1944. U Mosorski PO došao 1944. i u studenom upućen u 2. dalmatinsku brigadu.

PERIĆIĆ Grge DOMENIK, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 1. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PERIĆIĆ Ivana FABIJAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 1. 1908, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. listopada 1944. godine. Umro 1979. godine.

PERIĆIĆ Jure MARIN, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1921, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio u prvoj polovini 1942. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 1. čete 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PERIĆIĆ Spira MIRKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 18. 8. 1919, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ 1944. Aktivni je učesnik NOP od 15. listopada 1942. Stupio 9. siječnja 1943. u Mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 15. veljače ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Od 30. travnja 1943. je u 2. dalmatinskoj brigadi. Lipnja 1944, upućen je na liječenje u Italiju.

PERIČIĆ Pavla MIROSLAV, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1905, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. Umro.

PERIČIĆ Pavla PETAR »Kole«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1923, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio 3. ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a zatim ušao u sastav Sinjskog bataljona. Poginuo 20. srpnja 1943. kod Zagvozda, Imotski, kao omladinski rukovodilac Sinjskog' bataljona Cetinskog PO.

PERIČIĆ Martina STJEPAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943. Poginuo 14. lipnja 1943. u rejonu Miljevine, kao borac u Centralnoj bolnici.

PERIČIĆ Ivana SPIRO, mitraljezac u Mosorskom bataljonu. Rođen 1922, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 10. siječnja 1943. Poginuo 9. studenog 1944. na Širokom Brijegu, Mostar, kao politkomesar čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PERIČIĆ Stipe SPIRO, borac Mosorskog PO Rođen 1925, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine, a zatim ušao u sastav 2. dalmatinske brigade.

PERIS Frane JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. travnja 1944 Poginuo 17. prosinca 1944. u Lici, kao borac 10. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Mate ANDRIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Dugopolje, Split. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5 ofenzivi, kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Ante ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 15. 6. 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 15. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo travnja 1943. kod Kalinovika, kao borac 1. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Frane ANTE, borac I mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1921, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U I mosorski PO došao 11. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren i radio za NOP do kraja rata

PERIŠIĆ Mije ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 6. 6. 1927. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku čet stupio 11. veljače 1943. godine. Umro 1974.

PERIŠIĆ Ivana BOZIDAR, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 10. 1923, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio početkom 1943. godine. Umro 1966.

PERIŠIĆ Ante BOŽO »Božica«, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Dugopolje, Split.

PERIŠIĆ Grge BOZO, borac pri Štabu 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 8. 1901, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1969.

PERIŠIĆ Ivana BOZO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1902. godine. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. i početkom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

PERIŠIĆ Marina BOZO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 9. 1927, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. kolovoza 1944. godine.

PERIŠIĆ Mate BOZO, kurir Štaba 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 2. 1908, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. travnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1947. godine.

PERIŠIĆ Mate BOZO »Boko«, mitraljezac u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 10. 1923, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. travnja 1944. Teže ranjen 29. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj, te upućen u bolnicu na Vis.

PERIŠIĆ Mate BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

PERIŠIĆ Jure ČIRO, zamjenik komandira 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 6. 7. 1919, Dugopolje, Split. U NOB-u stupio 1. svibnja 1942. U Mosorski bataljon došao 15. veljače 1943. iz Dugopoljske udarne grupe. Teško ranjen 21. lipnja 1943. kod Košuta, Sinj i upućen u bolnicu. Nakon toga bio u 3. prekomorskoj brigadi. Umro 1984.

PERIŠIĆ Marina FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 27. 1. 1925. u Podstrani, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP do stupanja u NOV. U Mosorsku četv stupio 11. veljače 1943. i nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren. U Mosorski PO ponovo stupio rujna 1944. i u listopadu upućen na učiteljski kurs, a zatim raspoređen na dužnost od Kotarskog NOO Omiš.

PERIŠIĆ Ante IVAN, vodni delegat 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 4. 1922, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 25. ožujka 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1964.

PERIŠIĆ Petra IVAN »Čarda«, mitraljezac u Mosorskom PO. Rođen 12. 4. 1925, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u od kolovoza 1942. U Mosorski PO došao 1943. Poginuo 24. prosinca 1943. kod Maovica, Vrlika, Sinj, kao mitraljezac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

PERIŠIĆ Marina IVAN-IVO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 22. 6. 1922. u Podstrani, Split. U Mosorsku četv stupio 11. veljače 1943. Umro 1972.

PERIŠIĆ Stjepana JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 7. 1926, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio travnja 1944. godine, a zatim ušao u sastav 6. ličke divizije.

PERIŠIĆ Petra JELA, kuharica 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 15. 1. 1920, Dugopolje, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944. godine. Umrula 1949.

PERIŠIĆ Ante JOSIP-JOZO »Mućo«, zamjenik politkomesara 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1908. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od 1942. do stupanja u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. U Mosorski PO stupio 22. ožujka 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu u kojoj je bio zamjenik politkomesara 4. bataljona. Umro 1984.

PERIŠIĆ Stipe JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat.

PERIŠIĆ Stanislava JURE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 11. 4. 1915, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 10. kolovoza 1942. godine, a zatim borac pri Štabu 1. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Mate LUKA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 2. 1925, Sitno Donje, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i u njegovom se sastavu nalazio do rasformiranja, kada je upćen u 9. dalmatinsku brigadu.

PERIŠIĆ Jozе MATE »Karamata«, komandir 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1921, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 20. svibnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim u Mosorski PO. Prekomandiran početkom siječnja 1944. u 4. dalmatinsku (splitku) brigadu. Ranjen u studenom 1943. na Mosoru i prosinca 1944. na Zrmanji, Knin.

PERIŠIĆ Marjana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro 1978.

PERIŠIĆ Mije MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. godine. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Ante MILAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. kolovoza 1944. godine.

PERIŠIĆ Jozе MILAN, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 3. 1927. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U NOB od 1. lipnja 1943. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. i u listopadu upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

PERIŠIĆ Marina MILAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao u listopadu 1942. u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u siječnju 1943. Štikovo, Kosovo polje, Knin, kao desetar 1. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PERIŠIĆ Stanislava MILAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 18. 9. 1925, Podstrana, Split. U Mosorsku četv došao 11. veljače 1943, ali nakon kraćeg zadržavanja zbog nesposobnosti vraćen na teren.

PERIŠIĆ Ante MIRKO, intendant 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1916, Dugopolje, Split. Stupio 12. ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do 1944. kada je prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen ožujka 1943.

PERIŠIĆ Luke MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

PERIŠIĆ MIRKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Dugopolju, Split. Nestao 25. ožujka 1944. s Poda, Sinj.

PERIŠIĆ Mate NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 12. 1911, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1974.

PERIŠIĆ Ante PETAR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 10. 10. 1916. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 11. veljače 1943. godine. Umro 1971.

PERIŠIĆ Jure PETAR, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 5. 1919, Dugopolje, Split. Nestao 22. ožujka 1944. iz Doca, Omiš.

PERIŠIĆ Ante TOMISLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 17. 9. 1920, Sutivan, Brač. U Mosorski bataljon došao 17. siječnja 1943, a zatim upućen u obalnu artiljeriju.

PERIŠIĆ Bože TOMISLAV, desetar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1928. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio 5. ožujka 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je u listopadu 1944. prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu u kojoj je bio ranjen.

PERIŠIĆ Petra TOMISLAV, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 20. 5. 1918, Sutivan, o. Brač, ribar, Hrvat, kandidat KPJ 1941. U Mosorski bataljon stupio 6. siječnja 1943. Poginuo 1943. kod Sitna Gornjeg, Split, kao borac Mosorskog bataljona.

PERIŠIĆ Grge VICKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1910, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. veljače 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

PERIŠIĆ Stanislava VINKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 26. 1. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četvu došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Lipnja 1943. zarobljen na Zelengori i odveden u logor Sisak i u Austriju. Po povratku iz logora bio je u 17. majevičkoj brigadi.

PERIŠIĆ Frane VJEKOSLAV, borac Leteće mosorske čete. Rođen 28. 11. 1922. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorsku četvu došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

PERIŠIN Duje IVO, zamjenik politkomesara 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Kaštel Kambelovcu, Split, dak, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 11. studenog 1943, kada je upućen u bolnicu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PERIŠIN-VRCAN Duje MARIJA, vodni delegat u Mosorskom PO. Rođena 12. 8. 1926, Kaštel Kambelovac, Split. U Mosorski PO došla 22. rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

PERIŠIN Ivana STIPE »Stjenka«, borac I mosorskog PO. Rođen 1. 9. 1923, Split, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO došao 20. ožujka 1942. godine. Poginuo 15. travnja 1942. kod Putišića staja, na Mosoru, kao borac 3. voda I mosorskog PO.

PERKO Petra ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1907, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 3. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PERKO Jozef ĆIRIL-ĆIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. i sa njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Bio je i u Inženjerijskom bataljonu 26. divizije.

PERKO Stipe IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1920, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 13. veljače 1943. i 15. ožujka vraćen na teren.

PERKO Marina IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Mravince, Split, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio 12. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a rujna 1943. u Mosorski PO iz kojeg je upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Poginuo 8. prosinca 1944. u borbi na Inkuši, Gračac kao vodni delegat 3. čete 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PERKO Ivana LJUBOMIR, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1912. Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 1. studenog 1942, a zatim sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u 4. (5) ofenzivi.

PERKO Šimuna MLADEN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Mravince, Split, električar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PERKO Petra ŠPIRO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1901, Mravince, Split, radnik. Hrvat, kandidat KPJ od 1941. U NOB od 6. prosinca 1942. Poginuo 31. svibnja 1943. u 5. ofenzivi kao borac u intendanturi 9. dalmatinske divizije (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

PERKO Stipe ZVONIMIR-ZVONKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1919, Mravince, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorsku četu stupio krajem kolovoza 1942. Poginuo 10. prosinca 1942. kod Livna kao borac 1. čete 1. bataljona 4. crnogorske brigade.

PERKOVIĆ Andrije IVAN »Leko«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1921, Klis-Kosa, Split, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka aktivno se uključio u NOP na terenu Kose. U Mosorsku četu stupio 9. svibnja 1942. i sa njom polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 5. kolovoza 1942. kod Vagnja, Livno u 1. četi 1. bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

PERKOVIĆ Lovre JERKO »Fjacko«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1914, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Predratni revolucionar. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ organizator prikupljanja oružja i opreme za NOB, ratni diverzant i borac Solinskog PO 1941. U Mosorsku četu stupio početkom svibnja 1942. i sa njom polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Ranjavan u toku NOR-a. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PERKOVIĆ Ivana LUKA, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. Poginuo 21. listopada 1944. kod s. Stipanići, Duvno kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PERKOVIĆ MIRKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1944.

PERKOVIĆ Andrije MLADEN, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Klis-Kosa, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 27. rujna 1943. kod Novog groblja u Splitu.

PERKOVIĆ Luke SPIRO »Pićo«, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 2. 1924, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

PERLAIN Jere ANDRIJA, borac 2. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 11. 1910, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen u siječnju 1945. u borbi kod Ljubuškog. Umro 1983. godine.

PERONJA Jurja JURAJ, borac 2. čete u Mosorskom PO. Rođen 1919, Jelsa, Hvar, mesar, Hrvat. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu nalazio se do polovine listopada kada je zbog ranjavanja upućen u bolnicu Hvar, a zatim u 4. POS.

PEROŠ Mate BENJAMIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 3. 8. 1925, Mravince, Split, stolar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 16. veljače 1943. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi na Zelengori.

PEROŠ Baldasara KRSTO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Mravince, Split, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi kod Gackog, kao borac 1. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PEROS Luke NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1909, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 13. veljače 1943. i s njim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Umro 1978. godine.

PEROŠ Mate PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PEROŠ Grge STIPE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Mravince, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao u studenom 1942. godine. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi, kao borac 3. dalmatinske brigade.

PEROŠ Mate YITOMIR, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1918, Mravince, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Zarobljen 1. travnja 1943. i umro svibnja 1943. kao zarobljenik u bolnici Sarajevo.

PEROŠ Duje ZVONIMIR, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 1. 1917, Split. U Mosorski PO došao 20. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do ti, listopada kada je teško ranjen kod Aržana, Imotski i upućen u bolnicu Vis, Bari i Maltu.

PERVAN Lovre MILAN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1915, Zadvarje, Omiš, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. listopada 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1985.

PERVAN Joze NEDILJKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 2. 1924, Kučiće, Omiš, trgovac, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

PESAH Jude JOSIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Derventa, trgovački pomoćnik, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u listopadu ušao u sastav 1. čete 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade.

PEŠIC Jakova DRAGUTIN, kurir u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 25. 3. 1922, Borak, Omiš. Došao 10. veljače 1943. u Mosorsku leteću čet, a zatim i u Mosorski bataljon. U drugoj polovini 1943. ušao u sastav 10. dalmatinske brigade. Ranjen rujna 1944. u borbi kod Aržana, Imotski.

PEŠIC Josipa JOSIP, politkomesar Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1923, Borak, Omiš, drvodjelac, Hrvat, član KPJ. Došao 25. prosinca 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim u Mosorski (Ljubićev i Dänin) partizanski bataljon u kojem se nalazio do rujna 1943. kada je bataljon ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen siječnja 1943. u borbi kod Kučića, Omiš.

PEŠIC Jakova LUCIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 8. 3. 1920, Borak, Omiš, radnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1941. U Mosorski bataljon stupila 6. siječnja 1943. i u veljači upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Poginula 12. lipnja 1943. pri prelasku pruge Renovica po izlasku iz 5. ofenzive (voz joj je odsjekao noge) kao bolničarka u 1. proleterskoj brigadi.

PEŠIC Ivana MARKO, vodi delegat 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1925, Borak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. Ranjen 5. prosinca 1944. na Zrmanji, Knin.

PEŠIC Ivana MILAN, komandir čete u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođen 7. 9. 1923, Borak, Omiš. Stupio 12. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovo došao u Omišku čet i Omišku grupu udarnih bataljona iz koje je 29. listopada 1943. upućen u bolnicu u Italiju. U toku NOR-a ranjen tri puta.

PETRIĆ Duje ANKA »-Tetića-«, borac Mosorskog PO. Rođena 1915. u Splitu, krojačica, Hrvat, član KPJ od 1940. U NOV stupila 5. veljače 1942. Poginula 28. rujna 1943. na moru kod Vranjica, Split, kao delegat I konferencije AF2 Splita.

PETRIC Andrije ANTE-PALASKA »Volja«, borac I mosorskog PO. Rođen 1919. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV je učesnik-bombaš 1. udarne grupe u Splitu. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. Od prosinca 1942. radi u tehnici štampanja »Naš Glasnik«, a od lipnja u »Slobodnoj Dalmaciji« na Mosoru. Nakon toga je u sastavu 4. POS-a Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PETRIC Vicka ANTE-TONCI, rukovodilac SKOJ-a u Štabu Mosorskog PO. Rođen 12. 6. 1925. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a član KPJ. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Bio je kurir Štaba MPO, vodni delegat i sekretar SKOJ-a 2. bataljona, te rukovodilac SKOJ-a Mosorskog PO. Nakon rasformiranja Odreda polovinom studenog 1944. upućen je u artiljeriju 20. dalmatinske divizije. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Dubcima, Omiš.

PETRIĆ Josipa DRAGO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 30. 4. 1922. u Starom Gradu, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Došao 7. kolovoza 1943. u Leteću mosorsku četvu a zatim i u Grupu udarnih bataljona. U listopada 1943. upućen u 11. dalmatinsku brigadu.

PETRIĆ Miloša IGOR, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 8. 1927, Split, dak, Hrvat. U NOB-u stupio polovinom 1943. Poginuo 1944. kod Bogomolje, Hvar, kao borac Mosorskog PO.

PETRIĆ Ante MIRKO, zamjenik politkomesara 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 7. 1922, Gornje Selo, Šolta, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943. Prekomandiran svibnja 1944. u Inženjersku brigadu 4. armije.

PETRIĆEVIĆ Jakova ĆIRIL, kovač u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 16. 11. 1910, Tugare, Omiš, kovač, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. i u studenom prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju.

PETRIĆEVIĆ Ante IVAN, ekonom 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 9. 1898, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. U veljači 1944. prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1979. godine.

PETRIĆEVIĆ Jerka IVAN-IVO, borac I Mosorskog PO. Rođen 1913, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio na terenu Tugare. U I mosorski PO došao 13. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren, ali je 22/23. travnja 1942. uhapšen i osuđen od Talijana.

PETRIĆEVIĆ Jerka MILAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919. Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao početkom studenog 1942. i s njim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro.

PETRIĆEVIĆ Mate NEBODAR, vodni delegat Pratećeg vođa 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 9. 1923, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 22. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu.

PETRIĆEVIĆ Jakova ŠPIRO, kurir-ekonom Leteće mosorske čete. Rođen 11. 12. 1920, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. 21. veljače 1942. bio je u borbenom obezbjeđenju boraca i mosorskog PO koji su vodili borbu ispred pećine Zeljevići, Jesenice. U Mosorsku četvu došao 15. kolovoza 1942. u kojoj se nalazio do 20. veljače 1943. kada je upućen u Leteću mosečku četvu. U toku NOR-a ranjen ožujka 1943. kod s. Neorića i 16. rujna 1943. kod Klisa.

PETROVAC Stjepana VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Pitve, Hvar, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 6. rujna 1943. i u studenom upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro.

PETROVIĆ Marina NEDJELJKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 27. 5. 1924, Cišla, Omiš, trgovački pom., član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. U NOB od početka 1942. Stupio rujna 1942. u Mosorsku četvu i 3. listopada ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Kao kurir Štaba brigade uspio se 8. lipnja 1943. probiti kroz kišu neprijateljskih metaka i granata i lično predati drugu Titu povjesnu poruku boraca 2. bataljona sa Gornjih Bara »Računajte na nas«. Poginuo 6. kolovoza 1944. u borbi kod Osječenice, Vilusd, Nikšić kao politkomesar 3. čete 4. bataljona 2. dalmatinske brigade.

PEZELJ Nikole DUŠAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1928, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao u veljači 1944. Poginuo rujna 1944. kod Imotskog.

PEZELJ Ante FABIJAN, borac-kurir Mosorskog PO. Rođen 18. 1. 1926, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio u veljači 1944. Poginuo u kolovozu 1944. na putu za Biokovo kao kurir Štaba Mosorskog PO.

PEZELJ Ivana LUKA, vodnik vođa 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 10. 1925, Gardun, Sinj, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekoman diram 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO, a zatim u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 15. lipnja 1944. na Svilaji.

PEZELJ Ivana MARTIN, vodnik Pratećeg vođa 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1922, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

PEZELJ Ante MATE, zamjenik komandanta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 9. 1920, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao lipnja 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do

rasformiran ja, kada je ušao u 1. brdski divizion 19. divizije. Ranjen krajem travnja 1945, na Lubanu, Rijeka.

PEZELJ Stipana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju.

PEZELJ Grge SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944. i u listopadu upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

PILIĆ Lovre LJUBOMIR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 24. 12. 1920, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 10. veljače 1943. Poginuo 6. lipnja 1943. na Barama, kao borac 2. dalmatinske brigade.

PIONELLO SANTO, borac Mosorskog PO. Rođen na Siciliji, radnik, Talijan. U Mosorski PO došao u listopadu 1943. godine. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PIONIĆ Josipa NIKOLA, obučar u 3. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 15. 12. 1903. Vis, U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran polovinom studenog 1944. u KNOJ.

PIPLICA Joze ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909. u Splitu. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u veljači 1944. prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

PIPLICA MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine. Poginuo u veljači 1945. kod Donjeg Lapca, kao borac 3. bataljona 9. dalmatinske brigade.

PIPLOVIC-PAPO TONKA, bolničarka 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1923, Split. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjena na Mosoru i upućena 10. studenog 1943. u bolnicu Grumo (Italija). Umrula.

PIRIĆ Mate ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1907, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1. studenog 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

PIRIĆ Mate MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 12. 7. 1911, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Umro.

PIVACIĆ Petra JERKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 25. 5. 1914, Obršje, Brač. U Mosorski bataljon došao 14. veljače 1943. Prekomandiran 1944. u 3. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjen u borbi na Lovreću, Snježnici i kod Knina. Umro 1985.

PIVALICA Nikole PETAR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 14. 11. 1925, Split, stolar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorsku četvu došao svibnja 1942, i u lipnju ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo rujna 1943. kod Klisa kao komandir čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PIVČEVIĆ Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

PIVČEVIĆ Ladislava DRAGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 13. 10. 1924. u Tugarima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a početkom 1943. član KPJ od studenog 1943. Do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio na terenu Tugara. Stupio 1. veljače 1943. u Leteću mosorsku četvu a zatim i u Mosorski bataljon (Ljubičev) u kojem se nalazio do ožujka 1943. kada je upućen u Svilajsko-moseći PO. Ponovo došao lipnja 1943. u Mosorski bataljon (Dänin) i rujnu 1943. ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PIVČEVIĆ Andrije FRANE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u KNOJ.

PIVČEVIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Zelengari, kao borac 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PIVČEVIĆ Frane IVAN »Ivuško«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922. Borku, Omiš, tokar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio u drugoj polovini rujna 1942. i 27. istog mjeseca upućen na raspored u Stab 4. operativne zone. Poginuo 1943. kod Nevesinja, kao borac 3. dalmatinske brigade.

PIVČEVIĆ Jure IVAN-MARTIN, borac, I mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1913, Borak, Omiš, službenik, Hrvat, član KPJ od 1938. i jedan od organizatora ustanka u Omišu. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. u čijem se sastavu nalazio do 16. travnja kada je zbog ranjavanja kod Putišića staja na Mosoru, upućen na liječenje

Ponovno stupio u Mosorsku partizansku čet, a zatim u rujnu 1942. ušao u sastav 1. dalmatinske brigade. Poginuo 11. veljače 1944. kod Smolonja, Omiš, kao član Općinskog komiteta KPH i tajnik prvog Općinskog NOO Gornja Poljica, Omiš.

PIVČEVIĆ-TUS Frane KOSOVKA, borac Mosorskog PO. Rođena u Omišu, domaćica, član KPJ. Aktivno i organizirano radila za NOP početkom ustanka do odlaska u Mosorski PO u organizaciji AFZ Omiša.

PIVČEVIĆ Dušana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Tugare, Omiš. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. godine, a zatim u 20. diviziju.

PIVČEVIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

PIVČEVIĆ Spira MARIN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 12. 1926, Naklice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. kolovoza 1944. i početkom listopada prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

PIVČEVIĆ Ivana MATE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 2. 1921, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1944. i u studenom ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

PIVČEVIĆ Jure MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Borak, Omiš, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo 1944. u Lici, kao borac 3. dalmatinske brigade.

PIVČEVIĆ Jure PETAR-PERO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen Priko, Omiš, činovnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio rujna 1942. s dužnosti člana MK SKOJ-a Omiš i krajem istog mjeseca upućen u štab 4. operativne zone, i raspoređen u 1. dalmatinsku brigadu.

PIVČEVIĆ Ivana STIPE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1925, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1944. i u studenom ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

PIVČEVIĆ Stipe TOMO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. Poginuo 8. studenog 1944. kod Kosova Polja, Knin, kao vodnik 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

PIVČEVIĆ Ivana VJEKOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

PIVIĆ Stipe DINKO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 11. 1919. u Splitu, mehaničar, Hrvat, predratni član SKOJ-a. Polovinom 1942. stupio u Leteći mosorski vod, a 1943. u Mosorski PO. Sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO. Umro 17. lipnja 1944. u bolnici 20. divizije od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih u borbi s četnicima na Svilaji kao puško-mitraljezac Svilajsko-mosečkog PO.

PLASTIĆ ANICA, bolničarka u 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena na Braču. U Mosorski PO došla rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Umrta.

PLAVSA Ante STJEPAN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 3. 10. 1925, Otok, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću, Imotski kao borac 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

PLAZIBAT Jozе ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1924, Dugopolje, Split. U Mosorsku čet, a zatim u rujnu 1942. ušao u sastav 10. dalmatinske brigade.

PLAZIBAT Mate BOZO »Boko«, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 28. 3. 1907, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. travnja 1944. godine, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

PLAZIBAT Vicka BOZO, vodnik 2. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1928, Dugopolje, Split. U Mosorski PO došao 3. prosinca 1943. Prekomandiran 26. lipnja 1944. u 9. dalmatinsku diviziju. U toku NOR-a tri puta lakše ranjavan.

PLAZIBAT Bože MARKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u

listopadu 1942. i 12. studenog sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1943. u 4. ofenzivi kao borac 1. čete 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

PLAZIBAT Bože MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1943. i u listopadu 1944. upućen u 4. dalmatinsku brigadu. Poginuo 29. lipnja 1945. kod s. Popovača, Novska u sudaru transportnog vlaka, kao borac 3. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

PLAZIBAT Jure MIJO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1925. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942. i u studenom upućen u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. u bici na Sutjesci kod Tjentišta kao borac 3. bataljona 5. crnogorske brigade.

PLAZIBAT Jure MIRKO »Volko«, zamjenik komandanta 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1923. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 29. rujna 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovno došao 10. rujna 1943. u Mosorski PO i u njegovom sastavu bio do 16. studenog 1944. kada je upućen u Artiljerijsku brigadu 8. korpusa. Ranjen 6. siječnja 1943. u borbi na Plješevici, Knin.

PLEIĆ Ante ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od 1943. Poginuo 1943. kod Vrlike, Sinj.

PLEIĆ Ante MATE, borac Mosorskog bataljona (Đanin). Rođen 13. 11. 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do rasformiranja. Umro 1981.

PLEIĆ Stipe PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944.

PLEIĆ Marka STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio srpnja 1944.

PLENKOVIĆ Slavomira VIKTOR-VITORIO, borac-kurir u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 1916, Jelsa, Hvar, motorista, Hrvat. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 6. studenog kada je upućen u bolnicu a zatim u 4. POS.

PLESTINA Mate DARKO, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1928, Klis, Split. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. U Odredu se nalazio do 21. listopada 1944. kada je upućen u Okružni komitet Split.

PLEŠTINA Mije MATE »Ibar«, borac Mosorske čete II (MPO). Rođen 1909, Klis, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je član udarne grupe Solin a zatim borac 1. solinskog PO 1941. U Mosorsku četvu stupio 20. svibnja 1942. i s njom 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 22. lipnja 1942. u borbi na Kozjaku, Knin, kao borac 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju.

PLETIKOSIĆ-SKARIČIĆ Marina NADA, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođena 13. 11. 1921, Solin, Split radnik, Hrvatica, član SKOJ-a 1944. U Mosorski PO stupila kolovoza 1944. Rasformiranjem Odreda upućena na raspored u KNOJ — Split.

PLOSNIĆ Luke ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 30. 12. 1920, Stobreč, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 15. kolovoza 1942. i 27. rujna prekomandiran u Stab 4. operativne zone, a zatim borac u 10. hercegovačkoj brigadi.

PLOSNIĆ Grge MATE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 25. 8. 1923, Stobreč, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod stupio 20. rujna 1942. i zatim upućen u Stab 4. operativne zone i partizanski odred »V. Zirojević«.

PLOSNIĆ Luke STIPE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 10. 1925, Stobreč, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. rujna 1944, a zatim prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

PLOSNIĆ Ante VITOMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Stobreč, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a prije rata. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 1944. u Lici u 1. prekomorskoj brigadi.

POCRNJA Ante LUKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 10. 1923, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. godine.

POCRNJA Ivana LUKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 8. 1914, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944.

POCRNJA Luke STIPE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 5. 1926, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Do stupanja u NOV bio je prvi sekretar organizacije SKOJ-a 1943. u Novim Selima. U Mosorski PO stupio 5. lipnja 1944.

POCRNJA Stipe STIPE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1926, Nova Sela, Omiš zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. godine.

POCRNJIĆ Marka JOSIP, zamjenik komandira 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1895, Dolac Gornji, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine.

POCRNJIĆ Mije STIPE, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. kolovoza 1944. godine. Umro 1983.

PODRUG Bože ANA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1928, Dicmo, Sinj. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

PODRUG Andrije BLAŽ, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 1. 1921, Solin, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine. Poginuo u studenom 1943. Jelsa, Hvar.

PODRUG Lovre BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1901. Dicmo, Sinj. U Mosorski PO došao 1943. godine. Umro 1969. godine.

PODRUG Jakova JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 3. 1913. u Koprivnu, Split, šofer, Hrvat, predratni član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1941. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i listopada 1944. prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 10. veljače 1945. kod Širokog Brijega, Mostar, kao vodnik 2. čete 4. bataljona 3. dalmatinske brigade.

PODRUG Luke JURE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 3. 1926, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. lipnja 1943. u Dugopoljsku partizansku čet, a zatim i u Mosorski PO. U njegovom sastavu bio do travnja 1944. kada je upućen u Štab 8. korpusa. Ranjen u prosincu 1943. u borbi na Vrbi, Muć.

PODRUG-ZAJA Bože ROSA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1923, Dicmo, Sinj. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

PODRUG Andrije VLADO, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Solin, Split.

POLIĆ-VELIĆ Jere DOMINA-INA, krojačica u radioni intendanture Mosorskog PO. Rođena 1910. u Splitu, krojačica, Hrvatica. U Mosorski PO došla travnja 1944. i u svibnju upućena na Vis.

POLIĆ-BUDURIS Ivana LUCIJA, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 4. 4. 1922, Brštanovo, Split. U Mosorski PO došla početkom rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazila do 20. studenog kada je upućena u bolnicu 8. korpusa Vis.

POLIČNIK-JUKIĆ Frane AGNEZA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 2. 11. 1917, Okonina, Celje, domaćica, Slovenka. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. Nestala 13. siječnja 1944. iz s. Kotlenice, Split.

POLJAK Bože ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1927. u Sinju. U Mosorski bataljon došao polovinom svibnja 1943. godine, i u rujnu ušao u 10. dalmatinsku brigadu.

POLJAK Šimuna JUSTIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 31. 3. 1920, Glavica, Sinj. U Mosorski bataljon došao 5. travnja 1943. godine.

POLJAK Petra KRUNO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 19. 3. 1915. na o. Braču, mehaničar, Hrvat, predratni član KPJ. Stupio 28. kolovoza 1941. u 1. solinski PO, a u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku čet, iz koje je upućen u sastav Cincarskog PO. Poginuo krajem 1942. na Cincaru u Cincarskom PO.

POLJAK Ivana STIPE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Otoku, Sinj. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

POPIĆ Ivana MARIN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Kaštel Štafilic, Split, zemljoradnik, član SKOJ-a, 1941, KPJ u toku rata. U Mosorski vod došao kolovoza 1942. iz Svilajsko-mosečkog-kaštelanskog PO i u njenom sastavu se nalazio do polovine rujna kada je postao borac 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade. U toku NOR-a ranjavan 4 puta.

POPOVAO Pave ANTE-TONKO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 22. 10. 1922, Borak, Omiš, brodograditelj, Hrvat. U NOB-u stupio 22. srpnja 1943. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine.

POPOVAO Pave IVAN, borac Mosorske čete. Rođen 1918, Borak, Omiš, drvodjelac, Hrvat. U Mosorsku četetu stupio 7. srpnja 1942, a zatim u 10. hercegovačku brigadu.

POPOVAO Pave JOSIP, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1912. u Omišu, mehaničar, Hrvat. U Mostarski PO stupio 15. kolovoza 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

POPOVIĆ Jure ANTE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 3. 1922. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. rujna 1943. Iz Odreda prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu, a zatim u vozarski bataljon 8. korpusa.

POPOVIĆ Ivana IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1922. u Zadvarju, Omiš.

POPOVIĆ Jure IVAN, borac pri Štabu 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 1. 1924. u Šestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. Od 1943. do odlaska u NOVJ bio je kurir pri NOO Šestanovac. U Mosorski PO stupio 15. veljače 1944. i u listopadu upućen u 5. pomorski obalni sektor.

POPOVIĆ Bože JURE, kurir Štaba 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 4. 1925. u Šestanovcu, Omiš. U Mosorski PO stupio 13. svibnja 1944. Prekomandiran 16. listopada 1944. u Štab Grupe srednjdalmatinskih PO.

POPOVIĆ Mile METODA, borac Mosorskog PO. Rođena 1926. u Svinišću, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944. Prekomandirana u 10. dalmatinsku brigadu.

POPOVIĆ Ante MILAN »Dageta«, borac Mosorskog PO. Rođen 15. 8. 1921. u Splitu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1938, KPJ od 1941. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo listopada 1943. kod Gata, Omiš kao borac Mosorskog PO.

POPOVIĆ Mate PETAR, puškomitraljezac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 7. 1922, Zadvarje, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1944. Stupio 23. kolovoza 1943. u Krajišku četetu, a zatim i u Mosorski PO. Zarobljen 31. siječnja 1944. na Biokovu od ustaša, u odsječenju grupi boraca 2. bataljona Mosorskog PO.

POPOVIĆ Tadije STANKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921. u Zadvarju, Omiš, krojač, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod stupio početkom rujna 1942. i krajem istog mjeseca upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo 1942. na Kupresu kao borac 2. dalmatinske brigade.

POPOVIĆ Marjana STIPE, vodni delegat 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 1. 1924. Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mostarski PO stupio 1. svibnja 1944. i u njegovom sastavu nalazio se do rujna kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u borbi kod Blata n/C, Omiš i na Inkuši, Gračac.

POPOVIĆ Jovana VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1911, Bol, Brač. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i 1944. prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu.

POSAVEC Jakova ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 1. 1911, Bjelovar. U Mosorski PO došao 16. rujna 1943. godine. Umro 1978.

POŠTENJAK VJEKO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu.

PRANČIĆ Ante BOŽO, borac Mosorske čete. Rođen 2. 1. 1924. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mostarsku četetu stupio rujna 1942. Poginuo 15. lipnja 1944. na Mosoru.

PRANČIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. veljače 1944. Poginuo 3. listopada 1944. kod Ciste Provo, Imotski, kao borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

PRANCIC Vicka JOZO, pomoćnik puškomitraljesca 3. čete 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1923, Dugopolje, Split. U Mosorski PO stupio ožujka 1943. i polovinom studenog prekomandiran u 1. dalmatinsku brigadu. Ranjen u borbi na Rovca kod Blata na Korčuli i kod Klane, Istra. Umro 1985.

PRANCIC Grge LUKA, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1926, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i u njegovom sastavu bio do polovine studenog kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1969. godine.

PRANCIC Grge MIRKO, mitraljezac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 7. 1919, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. i u njegovom sastavu bio do polovine listopada kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1970.

PRANICEVIĆ Filipa TOMO, puškomitaaljezac u Mosorskom PO. Rođen 15. 4. 1925, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 15. rujna 1944. Poginuo 3. listopada 1944. kod Ciste Provo, Imotski, kao borac 2. čete 3. bataljono Mosorskog PO.

PREDOVIC Đure NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 8. 1913, Rijeka. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine, a zatim upućen u svilajsko-mosečki PO.

PRELAS Ivana MARKO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 9. 1902, Srijane, Omiš, zemljoradnik Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

PRIBICEVIĆ Vicka PETAR, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 6. 1925. Omiš. U Mosorski PO došao 28. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu bio do siječnja 1944. kada je prekomandiran u KNOJ. Ranjen svibnja 1944. u borbi na Drvaru.

PRIZMIĆ Ive MARIJA, referent saniteta 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 25. 6. 1922, Smokvice, Korčula, domaćica, Hrvatica U Mosorski PO došla 12. rujna 1943. Poginula 25. svibnja 1944. u Drvaru u borbi sa njemačkim padobrancima.

PRKUŠIĆ Slavka ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 1. 1923. u Splitu, električar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1943. Poginuo 1943. u borbi kod Klisa.

PRLAIN Nikole STIPE »Čelak«, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Split, mehaničar-tokar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 12. rujna 1943. Poginuo 18. listopada 1943. kod Gradca, Omiš, kao borac. 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PROSO Jure ANDRIJA, borac I mosorskog PO. Rođen 1920, Gata, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 14. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda vraćen na teren ali je 22/23. travnja na putu za Gata uhapšen i odveden u Omiš. Poginuo 22. svibnja 1942. u Šibenku (suden i strijeljan od talijanskog vojnog suda).

PROSO Jure MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 1923, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944. godine. Umrla.

PROSO Marka MIRKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1914, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio na terenu Gata. U Mosorski bataljon stupio 1943. godine.

PRVAN Duje LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1912, Split, bravar-instalater. U NOB-u stupio 1942. godine. Poginuo 1945. u Zadru (umro od posljedica ranjavanja i tifusa).

PRVAN Duje VJEKOSLAV »Đidi«, borac Mosorskog PO. Rođen 1903, Split, strojobravar, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine. Poginuo 10. studenog 1943. na Duboima, Omiš, kao borac Mosorskog PO.

PUIZINA Duje BOZO »Barikada-«, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Split, radnik, Hrvat, član KPJ u toku rata. U Mosorski PO stupio 1943. i u rujnu ušao u sastav 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade.

PUIZINA Josipa BRANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1913. u Splitu, bravar u brodogradilištu, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo početkom studenog 1943. kod Koštanja, Omiš kao borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

PUIZINA Vjekoslava MILIVOJ, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 6. 4. 1925, Split. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen u borbi kod Gradca, Omiš, i 17. studenog 1943. upućen u bolnicu. Ponovno ranjen lipnja 1944. na o. Braču.

PUIZINA Duje VINKO-VICKO, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 1. 1916, Split. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine.

PUNDA Joze ANTE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 6. 1909 Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944. U listopadu 1944. nestao sa Vrdoва. Umro 1981.

PUNDA Jure ANTE-TONE, borac 2. čete Mosorskog bataljona. Rođen 10. 11. 1924, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio 15. listopada 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski PO. Ranjen lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj.

PUNDA Joze BOŽO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. srpnja 1944. godine.

PUNDA Petra BOZO, ekonom omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 13. 11. 1924, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1943, i u njegovom sastavu bio do rasformiranja, kada je upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u borbi kod Dugopolja.

PUNDA Martina IVAN, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 6. 1921, Liska-Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. travnja 1944. godine, a zatim u 13. dalmatinsku brigadu.

PUNDA Miška IVAN, ekonom 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 3. 1905, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944. i rasformiranjem Odreda ušao u sastav 9. dalmatinske brigade. Umro.

PUNDA Joze JOSIP-JOKO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 6. 8. 1927, Ldska-Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 4. lipnja 1943, u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1981.

PUNDA Mate JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1904, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Poginuo 30. travnja 1945. kod Bazovice, Trst, kao borac 3. bataljona 8. dalmatinske brigade.

PUNDA Joze MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Liska-Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

PUNDA Petra MARIN, puškomitraljezac i kurir pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 12. 8. 1922, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. lipnja 1944. Prekomandiran 26. rujna 1944. u Stab grupe srednjdalmatinskih PO.

PUNDA Jure MARKO, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 17. srpnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen Krajem studenog 1944. u borbi kod Knina.

PUNDA Mate MARKO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 6. 1916, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1944.

PUNDA Ivana MATE »Karasan«, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 2. 1905, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944. i u njegovom sastavu bio do 5. listopada kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

PUNDA Joze MIRKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 2. 11. 1912, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 20. srpnja u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon. 21. studenog 1942. upućen u 1. proletersku brigadu. Ranjen 1943. u Crnoj Gori.

PUNDA Nikole ZORKA, bolničarka u I udarnom mosorskom bataljonu. Rođena 10. 2. 1924, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. U NOB od 6. lipnja 1942, kada je stupila u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon. Poginula 18. lipnja 1943. u Sandžaku kao borac u intendanturi 3. dalmatinske brigade.

PUPACIC Ivana IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Slime, Omiš, radnik, Hrvat. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radio za NOP na terenu Slimena. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Teže ranjen 10. rujna 1944. u borbi na Debelom brdu — Mosor 1 upućen u bolnicu 20. dalmatinske divizije. Umro 1946.

PUPACIC Marina MARKO, rukovodilac mehaničke radionice Odreda. Rođen 6. 4. 1917, Slime, Omiš, mehaničar, Hrvat. U radionicu došao 20. veljače 1943. i u kolovozu upućen za rukovodioca HE »Kraljevac«.

PURISIĆ Filipa IVAN-IVO, komandant Cetinskog PO. Rođen 3. 4. 1920, Muć, Split, električar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ od 1941. Od početka ustanka član je udarne grupe i učesnik u prikupljanju orudja i opreme za NOB u Splitu. U ljeto 1942. stupio je leteću Mosečku četvu i u svibnju 1943. je komandant Cetinskog PO, u čijem se sastavu nalazio i Mosorski bataljon (Dänin). Bio je komandant Grupe udarnih bataljona za Srednju Dalmaciju i komandant Područja Split. Odlukom OK KPH za srednju Dalmaciju, 23. listopada 1944. dolazi u okupirani Split i komanduje već ranije ubačenom 2. četom 3. bataljona Mosorskog PO u cilju spašavanja od rušenja vitalnih objekata u gradu. Rat završava kao komandant 8. dalmatinske brigade u Trstu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1976.

PUSKARIĆ Dragutina IVAN-IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1907, Biočine, Novi Sad. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943, a zatim prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Umro.

QUIEN Josipa DALIBOR, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 23. 9. 1920. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a U Mosorski bataljon stupio 29. svibnja 1943. godii ne, i u kolovožu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća.

RABOTEG Marijana DRAGO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 7. 1922, Kučiće, Omiš, konobar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. Poginuo 1945. na o. Cresu, kao borac 3. prekomorske brigade.

RABOTEG Mije MATE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 2. 1924, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom rujna 1943. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Stab 8. korpusa.

RAČIĆ Dinka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 17. 1. 1922, Vrbanj Hvar. U Mosorski PO došao 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 15. listopada kada je upućen u Ratnu mornaricu na Vis.

RADAN-KEKEZ Ante KATA, bolničarka u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1927, Dugopolje, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 20. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu bila do listopada kada je upućena u 9. dalmatinsku brigadu. Umrta 1968.

RADAN Ante PETAR, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 12. 5. 1926. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorsku četvu stupio 10. svibnja 1942. Od lipnja 1942. je u Mosečkom PO, a zatim u 5. bataljonu 4. crnogorske brigade. Ranjen u toku 4. i 5. neprijateljske ofenzive tri puta.

RADANOVIC Mate IVAN, vodnik 1. voda 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1904, Kladnjice, Split, zidar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1944, kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo 28. kolovoza 1944. kod Gračaca, kao mitraljezac u 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi.

RADELIĆ NEVA, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena na Braču. U Mosorski PO došla rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjena kod Gata, Omiš i 29. listopada upućena u bolnicu Grumo — Italija. Umrta.

RADELJA Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 2. 1912, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovožu 1944. i u studenom upućen u Komandu Cetinskog područja.

RADELJA Mate DRAGOMIR, vodni delegat Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1926, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U NOB-u stupio 1. ožujka 1943. U Mosorski PO došao 10. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bio do 20. listopada kada je upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 8. prosinca 1944. u borbi na Inkuši, Gračac.

RADELJA Jure FRANE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 10. 1926, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944. godine. Umro.

RADELJA Jure MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Sitno Gornje, Split. Mosorski PO stupio 1944. godine.

RADELJA Jure MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 10. 1922, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došao

11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 28. travnja 1943 kod Kalinovika, kao borac 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa u Centralnoj bolnici).

RADELJA Jure NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 28. travnja 1943. kod Kalinovika, kao borac 1. čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa).

RADEVENJIC Ivana ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 15. srpnja 1943. na Zelengori, kao vodni delegat u 1. dalmatinskoj brigadi.

RADEVENJIC Petra ANTE, komandant bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 4. 1914, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ i prvi predsjednik NOO Ostrvica. U NOB-u od 15. siječnja 1942. Stupio u Leteću mosorsku čet, a zatim i u I udarni mosorski bataljon. S dužnosti komandira čete Mosorskog bataljona ušao je u sastav Mosorskog PO u kojem se nalazio do listopada 1944, kada je upućen na dužnost komandanta Komande mjesta Omiš. Ranjen travnja 1943. u borbi kod s. Košuta, Sinj i rujna 1943. u Dicu, Sinj.

RADEVENJIC Ivana I VAN-DANI, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1914, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ i organizator ustanka u Ostrvici. U Mosorsku čet došao 18. listopada 1942. godine. Poginuo ožujka 1943. kod Nevesinja. kao borac 2. dalmatinske brigade.

RADEVENJIC Mate MARIN, borac Mosorskog letećeg voda. Rođen 1920, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao početkom rujna 1942. i 12. listopada upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. kod Livna, kao borac 1. dalmatinske brigade.

RADEVENJIC Petra MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. listopada 1943, a zatim upućen u Komandu područja Split. Umro.

RADEVENJIC Mate STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 20. travnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

RADICA Luke ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 7. 1926, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. veljače 1944. i u njegovom se sastavu nalazio do 21. listopada, kada je upućen u Okružni komitet Splita.

RADICA Luke JURE »Lukišin«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1924. Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942. i početkom listopada upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo ožujka 1944. kod Užičke Požege, kao borac 2. proleterske brigade.

RADIĆ Marka FILIP, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 5. 1914, Kučići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i polovinom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1973.

RADIĆ Marka IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1905, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio u kolovožu 1944. i polovinom listopada upućen u 8. dalmatinsku brigadu. Umro 1977.

RADIĆ Mirka JERKO, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1922, Dvornice, Šibenik. U NOB-u stupio 1942. U Mosorski PO došao 18. lipnja 1944. Prekomandiran u 1. tenkovsku brigadu.

RADIĆ KAJA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Solinu, Split. U Mosorski bataljon stupio u prvoj polovini 1943. godine.

RADIĆ Mate LOVRE, borac Mosorskog PO, Rođen 1907, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

RADIĆ Jure MARKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 4. 1925, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. siječnja 1944. Prekomandiran 12. lipnja 1944. u 9. dalmatinsku diviziju.

RADIĆ Joze MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1929, Gardun, Sinj. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1943. godine, a zatim upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

RADIĆ Ante SLAVKA, bolničarka 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 19. 6. 1926, Kučići, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 1. kolovoza 1943, a zatim ušla u sastav 20. dalmatinske divizije.

RADIĆ Ante SLAVKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 1. 1927, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1967.

RADIĆ Ivana ŠTIPAN, borac 2. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1926, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do 10. rujna kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen u listopadu 1944. u Bosni.

RADILOVIĆ Stipe MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Došao rujna 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 13. lipnja 1943. u rejonu Miljevine, kao mitraljezac 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

RADILOVIĆ Ivana MILJENKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Bio je u 2. dalmatinskoj brigadi. Poginuo početkom lipnja 1943. u rejonu Miljevine, kao vodnik voda u prištabskim jedinicama 8. banijske brigade.

RADILOVIĆ Ivana SLAVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao početkom veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 3. dalmatinskoj brigadi.

RADILOVIĆ Petra SLAVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

RADINA Ivana ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1923. u Snlitu. oostolar. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO. Ranjen u listopadu 1943. u borbi na Omiškoj Dinari. Umro 1983.

RADINA Ivana B020, borac Mosorskog PO. Rođen 1917. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Umro.

RADINA Ivana MATE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 7. 1. 1925. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio listopada 1942. i 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1966.

RADMAN Rade LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1918. u Maslinici, o. Šolta, drvodjelac u brodogradilištu, Hrvat. U NOB od početka 1943. Poginuo u kolovozu 1944. kod Kučina, Split.

RADOBOLJA Dinka JOZO, politkomesar Štaba I mosorskog PO. Rođen 1905. u Omišu, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ od 1924. Istaknuti komunista i revolucionar između dva rata, prvi sekretar mjesne organizacije SKOJ-a Omiš 1923, predratni član i organizacioni sekretar CK SKOJ-a Jugoslavije. Bio je sekretar mjesnog, općinskog i kotarskog komiteta KPH Omiš. Organizator ustanka Omiškog kraja, rukovodilac Vojne komisije 1941. i jedan od rukovodilaca formiranja I mosorskog PO. 19. siječnja 1942. postavljen je za politkomesara Štaba I Mosorskog PO i privremenim raspustom odreda 19. travnja 1942. upućen u Stab 4. operativne zone. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

RADOJEVIĆ NIKOLA, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo 10. studenog 1943. kod s. Slime, Omiš, kao borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

RADOMIJA Mate MARINKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1919, Stobreč, Split, zemljoradnik. Hrvat. U I mosorski PO došao ožujka 1942. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen na teren. Umro 1971.

RADONIĆ Mate MIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Dol, Hvar. Došao 29. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo u prosincu 1943. (ostali podaci nepoznati).

RADONIĆ Fabjana NIKOLA, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1917, Stari Grad, Hvar. Stupio 9. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. U njegovom sastavu se nalazio do 10. siječnja 1944. kada je ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

RADOSLAVIĆ Marina MAKSO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 11. 6. 1921, Stari Grad, Hvar. U Mosorsku četvu došao 18. kolovoza 1943. i polovinom rujna prekomandiran u oružanu pratnju partizanskih brodova.

RADOS Ante MARIO, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 5. 1925, Split. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen krajem studenog 1944. u borbi na Kninu. Umro 1985.

RADOS Marka NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Dicmo, Sinj. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine, a zatim ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

RADOŠ Marka PAVLE, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Solinu, Split, radnik, Srbin, član KPJ. U NOB-u stupio 1941, a u Mosorski bataljon 1942. godine. Poginuo prosinca 1943. kod Plevanja, u 2. dalmatinskoj brigadi.

RADOSEVIĆ Petra IVAN, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1911, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. travnja 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1970.

RADOŠEVIĆ Jakova JURE, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1915, Dugopolje, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Nestao 29. ožujka 1944. kod s. Podi, Sinj.

RADOŠEVIĆ Tome PETAR »Mode«, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 1924. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od polovine lipnja 1942. U Mosorski PO stupio 25. ožujka 1944. Umro 2. travnja 1944. kod s. Kotlenice, Split od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 25. ožujka 1944. u borbi kod s. Dolac, Omiš kao vodnik 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

RADOVAN Josipa MATE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942. i u studenom sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u svibnju 1943. u s. Višnjica, Sandžak kao borac 3. bataljona 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa).

RADOVČIĆ Jakova INKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1915, Koštanje, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorsku četu stupio u veljači 1943. i nakon kraćeg zadržavanja nestao.

RADOVČIĆ Jakova IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Koštanja. Bio je odbornik NOO. U Mosorski PO stupi> 1943. Umro 1971.

RADOVNIKOVIĆ Nikole BRUNO, borac Mosorskog PO. Rođen 1910. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 1943. i u rujnu ušao u sastav 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

RADOVNIKOVIĆ Frane DAVOR »Štrko«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1922. u Splitu, student, Hrvat, predratni član SKOJ-a i sekretar Mjesnog komiteta SKOJ-a Splita, član KPJ od 1940 U Mosorsku četu stupio svibnja 1942. i 20. lipnja ušao u sastav NOPO za srednju Dalmaciju i bio politkomesar 2. čete 1. udarnog bataljona. Od rujna 1942. je u sastavu 1. dalmatinske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. kod Lučkih koliba kao politkomesar 2. čete 1. bataljona 1. dalmatinske brigade (teško ranjen i izvršio samoubojstvo).

RADOVNIKOVIĆ Ante NADA, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 28. 5. 1927. u Splitu, domaćica. Hrvatica. U Mosorski PO stupila 7. rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazila do studenog 1943. kada je prekomandirana u 11. dalmatinsku brigadu.

RADOVNIKOVIĆ Ante ZVONKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 9. 5. 1913. u Splitu. U Mosorski bataljon došao 1. svibnja 1943. i kolovoza 1943. upućen na dužnost politkomesara Pratećeg bataljona 4. operativne zone (8. korpusa). Umro 1983.

RADA Grge IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 12. 1904, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Iz Odreda prekomandiran 5. listopada 1943. u 3. dalmatinsku brigadu.

RADA Duje JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Ogorje Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo u studenom 1943. kod Podgore, Makarska kao borac 2. bataljona Mosorskog PO.

RADA Lovre JURE, vodnik 2. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 9. 1921, Ogorje Donje, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Prekomandiran u Stab 8. korpusa.

RADA Stjepana ROKO, vodnik 1. voda 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Itoden 23. 9. 1918, Ogorje Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u listopadu 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u studenom 1943. u borbi na Mosoru i kod Peulja.

RAGANELLI Dinka RINALDO, borac Mosorskog PO. Rođen 2. 1. 1909. u Splitu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

RAIC Marka VLADIMIR-VLADO, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1930. u Splitu, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944, a zatim upućen u 1. tenkovsku brigadu.

RAJCIC Paške IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 11. 1922. u Drnišu. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro 1983.

RAKELA Pave BEPINA, bolničarka 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1926. u Dugom Ratu, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila u travnju 1944. i u srpnju prekomandirana u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

RAKELA-DEŠKOVIC Pave MARIJA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1927. u Dugom Ratu, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila travnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazila do rasformiranja.

RAKULJIC Petra ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 1. dalmatinskoj brigadi.

RAKULJIC-LELAS Pavla OLIVA, kuharica u Mosorskom PO. Rođena 10. 7. 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila u veljači 1944, ali je 18. listopada vraćena u Kotarski NOO Omiš.

RAKULJIC Ante STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

RALJEVIC Ivana JERE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 27. 9. 1925. u Pisku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu stupio krajem 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1944. u borbi na Pelješcu kao borac 3. prekomorske brigade.

RALJEVIC Mije MARKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1915. u Podašpilju, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četu stupio svibnja 1942. i polovinom lipnja ušao u sastav 2. bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Umro 1946.

RALJEVIC Ivana PETAR, borac Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 2. 5. 1912. u Zadru. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u studenom prekomandiran u Komandu Splitskog područja.

RALJEVIC Marijana STANKO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 2. 1915, Podašpilje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. kolovoza 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

RALJEVIC Stipe STANKO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 9. 1910, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

RALJEVIC Filipa STIPE »Bato«, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1942. Bio je član prvog NOO i udarne grupe u Podašpilju. U Mosorski PO stupio rujna 1944. i u listopadu upućen u KNOJ.

RALJEVIĆ-NOVIĆ Marka ZORKA »Zora«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1921. u Svinišću, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. S dužnosti člana odbora AFZ došla u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku čet u a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade.

RAMAĐA Nikole JOSIP, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1912, Danilo, Šibenik, kuhar, Hrvat. U Mosorsku čet u došao 1. rujna 1943. Poginuo 10. rujna 1944. na Svilaji.

RAULJ Marka MATE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 12. 1924, Blato na Cetini, Omiš, konobar, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Poginuo u travnju 1945. kod Postojne kao borac 20. dalmatinske divizije.

RAVALLI DIOGINE, kuhar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 7. 1920, Iolando di Savoie, Italija, radnik, Talijan. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do listopada 1944. kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

REIĆ Ante JORDAN-ĐORDANO, zamjenik komandira 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1910. u Slnitu, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Umro 28. veljače 1944. kod s. Rude-Tadići od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih u borbi na Glavici kod Donjeg Doca, Omiš, kao zamjenik komandira čete u Mosorskom PO.

REIĆ Frane LOVRE, zamjenik komandanta 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 6. 1920. u Splitu, pekar, Hrvat, član SKOJ-a 1937, KPJ od 1942. Do stupanja u NOV aktivni učesnik u udarnim borbenim grupama u Splitu. U Mosorski PO stupio krajem 1943. iz 3. dalmatinske brigade. Rasformiranjem Odreda polovinom studenog 1944. upućen u 10. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjavan tri puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

REIĆ Ivana MARIN, rukovodilac SKOJ-a u Štabu Mosorskog PO. Rođen 17. 4. 1921. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radi za NOP. Bio je sekretar SKOJ-a i član udarne grupe u splitskom brodogradilištu i aktivni učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. U NOV je od 15. srpnja 1943. U Mosorski PO došao u listopadu 1943. iz Komande Splitskog područja. U Odredu se nalazio do 10. prosinca 1943. kada je ušao u sastav 26. dalmatinske divizije. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

REIĆ Ante SREČKO »Petica«, vodnik 1. voda, a zatim zamjenik komandanta Štaba I mosorskog PO. Rođen 8. 1. 1914. u Splitu, zidar, Hrvat, član KPJ od 1933. Istaknuti predratni revolucionar i jedan od organizatora ustanka u Splitu. Stupio 6. ožujka 1942. u I mosorski PO i 29. travnja nakon ponovnog okupljanja boraca, postavljen je za komandanta (II) Mosorskog PO. Polovinom lipnja 1942. s Odredom ulazi u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku i 10. hercegovačku brigdu u kojoj je bio komandant brigade. Rat je završio kao komandant 5. brigade KNOJ-a. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen 24. srpnja 1953.

REIĆ Frane VINKO, kurir Štaba 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1933, Split, dak, Hrvat. U Mosorski PO došao 7. svibnja 1944. i u njegovom se sastavu nalazio do kraja listopada kada je upućen u Komandu grada Split.

RELJIĆ Duje ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 12. 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četetu došao 9. rujna 1943. i prekomandiran 14. listopada u 10. dalmatinsku brigadu.

RELJIĆ Marina BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Zrnovnici, kuhar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 1. veljače 1943, a zatim upućen u Štab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon. Poginuo 3. ožujka 1943. kod Buškog blata kao borac 2. dalmatinske brigade.

RELJIĆ Frane IVAN »Brzi«, kurir Štaba 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 6. 1925, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO došao 13. travnja 1943. i u njegovom sastavu bio do rujna 1944. kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen u kolovozu 1944. u borbi kod Zelova.

RELJIĆ Marka IVAN, desetar u 2. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 9. 1921, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. rujna 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada, a zatim u Ratnu mornaricu. Umro 1975.

RELJIĆ Mate JURE, puškomitraljezac u Mosorskom PO. Rođen 1915, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO došao lipnja 1944. i u listopadu upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

RELJIĆ Josipa LJUBO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 7. 1918, Jelsa, Hvar, financ, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio 7. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada 1944. kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo u studenom 1944. kod Gornje Suvaje, Srb, Lika, kao borac u 9. dalmatinskoj brigadi.

RELJIĆ Mate MARKO »Snaga«, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 10. 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao u listopadu 1942. u Leteći mosorski vod i 12. istog mjeseca upućen u Štab 4. operativne zone. Ponovo stupio u Mosorski PO 28. svibnja 1944. i bio u njegovom sastavu do rasformiranja kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

RELJIC Marka MILJENKO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1914, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. i u listopadu upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

RENDIC Duje SMILJANA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1925, Split. U Mosorski bataljon došla 1. svibnja 1943, a zatim ušla u sastav 26. divizije.

RENIĆ Ivana LENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 6. 1930. u Splitu. U Mosorski PO stupio 18. lipnja 1943.

REŽIĆ Ante MILJENKO, vodnik u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 6. 1910. u Zelenici, Herceg-Novi, činovnik Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. godine, a zatim bio u Srednjedalmatinskom PO i Vojnom sudu 8. korpusa. Umro 1984.

RIBIČIĆ Jakova FRANE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Omiš, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao rujna 1942, a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 2. dalmatinske brigade.

RIBIČIĆ Vjekoslava JOSIP, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Omiš, brijač, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski vod došao rujna 1942. a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo 1943. u Crnoj Gori u 5. ofenzivi, kao borac 1. dalmatinske brigade.

RICOV Ante BRANKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 22. 5. 1920. u Podgori. Makarska, radnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio kolovoza 1942. Poginuo svibnja 1943. na Biokovu.

RIVAROLI Stipe MARIO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao ožujka 1943. Poginuo 1943. u istočnoj Bosni, kao borac u 3. dalmatinskoj brigadi.

RIZVAN Stipe MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 28. 9. 1919, Mravince, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a prije rata, KPJ u toku rata. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i 12. studenog sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 6. srpnja 1943. kod Zvornika, kao borac prištapskih jedinica 1. proleterske brigade.

RIZVAN Stipe SLAVKO, puškomitraljezac u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 7. 1924. u Splitu. U Mosorski PO došao 7. rujna 1943. Prekomandiran 5. studenog 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 25. prosinca 1943. kod Vrbe, Muć. Umro 1984.

RODIĆ Mate ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 6. 1921, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. kolovoza 1944. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

RODIĆ Luke MARKO, desetar u 2. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 2. 1912, Trnbusi, Omiš, radnik, Hrvat. Došao 21. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je ušao u sastav 9. divizije. Ponovo došao u Mosorski PO 1943. i u listopadu 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u borbi na Gardunu, kod Hrvača i kod Maslenice.

RODIN Ivana RADOJE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 14. 10. 1922, Kaštel Lukšić, Split. U Mosorskom bataljonu se nalazio tokom ožujka i travnja 1943. godine, a zatim u Ratnu mornaricu.

ROGOSIĆ Joze ANTE, desetar u 2. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 10. 1925, Dugopolje, Split. U Mosorski PO došao 11. rujna 1944. iz Komande mjesta Kaštela. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split, a zatim ostao u sastavu Komande grada.

ROGOŠIĆ Mate ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1927, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. srpnja 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 21. prosinca 1944. u Dugopolju.

ROGOŠIĆ Ante BOŽO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1906. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bio do 16. studenog kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

ROGOŠIĆ Mate BOŽO, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 7. 1927. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1944.

ROGOŠIĆ Marijana FILIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1914. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Do stupanja u NOV bio je član prvog NOO i udarne borbene grupe u Podašpilju. U Mosorski bataljon stupio srpnja 1943, ali je zbog bolesti 1944. vraćen na teren.

ROGOŠIĆ Bože IVAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubičević). Rođen 15. 2. 1920. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio polovinom ožujka 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ROGOŠIĆ Ilije IVAN, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 4. 1927. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. rujna 1944. Poginuo 23. travnja 1944. na Malom Lošinju (nesretni slučaj).

ROGOŠIĆ Vice IVO, borac Mosorske čete. Rođen 1927. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Od kolovoza 1942. do stupanja u NOV bio je član udarne grupe u Podašpilju. U Mosorsku četu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 1. dalmatinske brigade.

ROGOŠIĆ Ante JOSIP »Joko«, komandir 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 5. 1919. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Od 1942. do odlaska u NOV aktivni je učesnik akcija pripadnika NOP u Dugopolju. Stupio 10. lipnja 1943. u Dugopoljsku četu, a zatim i u Mosorski PO u kojem je bio vodnik, zamjenik komandira i komandir čete. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno je upućen u okupirani Split i po oslobođenju ostao u sastavu Komande grada.

ROGOŠIĆ Bože JOZO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1906. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 23. kolovoza 1944. i polovinom listopada prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

ROGOŠIĆ Jozе LUKA, kurir Štaba 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1931. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ROGOŠIĆ Marijana LJUBO »Rudin«, borac Mosorske čete. Rođen 1923. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP-a od kolovoza 1942. Kao član udarne grupe učestvuje u akcijama s MPO. U Mosorsku četu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u borbi na Neretvi u 1. dalmatinskoj brigadi.

ROGOŠIĆ LJUBO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu.

ROGOŠIĆ Stipe MARKO »Grgurica«, borac Mosorske čete. Rođen 1923. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorsku četu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibnja 1943. u Bosni u 1. dalmatinskoj brigadi.

ROGOŠIĆ Ivana MILAN, borac Mosorske čete. Rođen 1925. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četu stupio prosinca 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. na Romaniji kao vodni delegat u 1. dalmatinskoj brigadi.

ROGOŠIĆ Andrije MILENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 4. 1926. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Prekomandiran 1944. u Auto-četu 9. divizije.

ROGOŠIĆ Jozе MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1928. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ROGOŠIĆ Andrije MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 22. 9. 1929. u Dugopolju, Split. U Mosorski PO stupio 9. ožujka 1943.

ROGOŠIĆ Ivana NEDILJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1923. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Stupio srpnja 1943. u Mosorski PO iz kojeg je upućen na Vis.

ROGOŠIĆ Ivana PETAR »Zepelin«, rukovodilac opreme I mosorskog PO. Rođen 29. 2. 1920. u Podašpilju, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1938, KPJ od 1941. Predsjednik odbora »Crvene pomoći« i jedan od organizatora ustanka u Podašpilju. U I mosorski PO stupio 18. veljače 1942. Privremenim raspustom Odreda vraćen na teren, ali je na putu za Omiš travnja 1942. uhapšen i zatvoren. U toku NOR-a ranjavan 5 puta. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ROGOŠIĆ Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1927. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac Mosorskog PO.

ROGOŠIĆ Bartula STIPE, borac Mosorske čete. Rođen 1922. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Aktivno je uključen u NOP od kolovoza 1942. Do stupanja u NOV član je udarne grupe u Podašpilju. U Mosorsku četetu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Od 1944. je pomoćnik politkomesara čete Komande mjesta Omiš.

ROGOŠIĆ Ivana STIPE »Gajo«, borac Mosorske čete. Rođen 1922. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. KPJ od 1943. Aktivno uključen u NOP od srpnja 1941. Bio je prvi sekretar SKOJ-a i član prvog NOO 1942. u Podašpilju, član udarne grupe i učesnik u borbenim akcijama sa MPO. U Mosorsku četetu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1 dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 1. dalmatinskoj brigadi.

ROGOŠIĆ Ivana STIPE »Letalin«, borac Mosorske čete. Rođen 1926. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četetu stupio 2. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Ponovo vraćen na teren gdje je bio član udarne borbene grupe.

ROGOŠIĆ Ivana TONKO, zamjenik komandira 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 11. 1923, Podašpilje, Omiš, trgovac, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 12. srpnja 1943. u Leteću mosorsku četetu, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran krajem listopada 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ROGOŠIĆ Ivana VLADE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio ožujka 1943, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Od listopada 1944. je u četi Komande mjesta Omiš.

ROGOŠIĆ Ivana ZVONIMIR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1. 2. 1912, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao polovinom ožujka 1943, a zatim ušao u sastav 3. krajiške brigade.

ROGULJ Mije ANTE, kurir Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 2. 5. 1927, Dicmo, Sinj, radnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1942. godine. U Mosorski bataljon došao polovinom lipnja 1943. i krajem kolovoza ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1978.

ROGULJ Mije JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen u Dicmu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, U Mosorski PO stupio listopada 1944, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ROGULJ Mije MARTIN, rukovodilac SKOJ-a Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 12. 10. 1918, Dicmo, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 6. ožujka 1943, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade 9. divizije.

ROGULJ Nikole MATE, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1920, Dicmo, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 13. lipnja 1943, a zatim ušao u sastav 8. dalmatinske brigade

ROGULJIĆ Ante ANĐELKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1924. u Splitu, kovač, Hrvat. U Mosorski vod došao krajem rujna 1942. i 7. listopada upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Poginuo početkom lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. proleterske brigade.

ROGULJIĆ Marka ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Gardun, Sinj. Stupio 20. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO.

ROGULJIĆ Jure DRAGO, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine. Umro 1980.

ROGULJIĆ Andrije IVAN, borac u radionici Odreda. Rođen 5. 1. 1912. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Učesnik NOP od 1941. U NOB od 22. studenog 1942. U radionicu Odreda došao 1. ožujka 1943. iz Dinarskog bataljona. Od rujna 1943. je pri Komandi mjesta Omiš.

ROGULJIĆ Jakova IVAN, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 12. 1909, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio početkom veljače 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1979.

ROGULJIĆ Marina IVAN »Ljubenko«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1915, Zrnovnica, Split. U Mosorski vod došao rujna 1942. i 12. listopada upućen u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1980.

ROGULJIĆ Ivana JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Putišići, Omiš zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio travnja 1944. godine. Umro.

ROGULJIĆ Mate KAJO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Kućine, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon stupio 1942, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu u kojoj se nalazio do lipnja 1943. kada je postao borac 2. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

ROGULJIĆ Grge LUKA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 3. 1905, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944 i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1944. kada je prekomandiran u 4 dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1962. godine.

ROGULJIĆ Ante MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Kućine, Split. U Mosorski PO došao u listopadu 1943. i u njegovom sastavu bio do 15. studenog 1944. kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1962.

ROGULJIĆ Pavla MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Gardunu, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ROGULJIĆ Andrije MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 20. 8. 1925, Zrnovnica, Split, kovač, Hrvat. U NOB-u od 10. listopada 1942. Poginuo lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

ROGULJIĆ Jerka MILIVOJ-MILE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, sekretar mjesne organizacije SKOJ-a u Zrnovnici. U Mosorski vod došao 12. listopada 1942, a zatim kao glazbar ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginuo 11. travnja 1944. kod Podgorika, Nikšić u sastavu glazbe II. korpusa.

ROGULJIĆ Ante MILJENKO, puškomitraljezac u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1925, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 1944. u borbi kod Koštanja, Omiš.

ROGULJIĆ-RENDELI Jerka OLGA, bolničarka 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 6. 7. 1919. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Do stupanja u NOV aktivno radila za NOP. Bila je član odbora AFZ od 1942. U Mosorski PO stupila 13. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bila do 15. studenog kada je upućena u sastav 3. dalmatinske brigade.

ROGULJIĆ Marka PAVAO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 10. 1911, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1961.

ROGULJIĆ Mate PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, postolar, Hrvat. U NOB od 1942. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi u 2. dalmatinskoj brigadi.

ROGULJIĆ Ante SIME, vodnik 1. voda Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 25. 6. 1923, Kućine, Split, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 15. siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Ponovo došao rujna 1943. u Mosorski PO i u njegovom sastavu bio do polovine studenog 1944. kada je upućen u 3. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a ranjen u borbama na Sutjesci, kod Slanog i na Mosoru.

ROGULJIĆ Luke ŽARKO, vodnik 1. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 5. 1922, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ROJE Ivana ANTE »Levaj«, komandir 3. voda I mosorskog PO. Rođen 7. 2. 1914. u Splitu, električar, Hrvat, član KPJ od 1939. Predratni revolucionar. Od početka ustanka do odlaska u NOV bio je rukovodilac udarne grupe Lućac-Manuš i organizator bombaške akcije na talijansku glazbu 9. 11. 1941. u Splitu. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942, a zatim bio u sastavu Kaštelanskog, Šibensko-trogirskog i Srednjedalmatinskog PO. U 3. dalmatinskoj brigadi bio je zamjenik politkomesara brigade. U 2. dalmatinskoj brigadi lipnja i srpnja 1943. zamjenik politkomesara bataljona i zamjenjivao politkomesara brigade. Kolovoza 1943. upućen u Dalmaciju. Teško ranjen lipnja 1943. na Ozrenu. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen 27. studenog 1953.

ROJE Josipa FRANE, politkomesar čete u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođen 29. 3. 1914. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio rujna 1943. iz Komande grada Split. Ranjen 5. listopada 1943. u borbi kod Aržana, Imotski i 9. studenog upućen u bolnicu.

ROJE Josipa IVAN-IVO, vodni delegat 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 7. 1913. u Splitu. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i sa 2. bataljonom ušao 10. siječnja 1944. u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

ROJE Stjepana KAJA, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 4. 1909. u Splitu, vlakovoda, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Umro 1. listopada 1943. u Splitu od posljedica ranjavanja zadobivenih u borbi kod Klisa.

ROJE Marina MIRKO, rukovodilac SKOJ-a 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 1. 1923. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do prosinca 1943. kada je upućen u Stab Ratne mornarice na Vis.

ROJE-MARASOVIĆ Ivana TONKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 12. 6. 1923. u Splitu. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943, a zatim upućena u Imotski PO i 11. dalmatinsku brigadu.

ROMAC Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ROMAC Bože JOSIP-JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ROMIC Stipe ANTE-PETAR, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1908. u Omišu, pekar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

ROMIC Josipa JURE, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 9. 1923, s. Garjak, Vrlika, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 17. listopada 1944. i u njegovom sastavu bio do polovine studenog kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

RONCEVIC Ante SREČKO, borac u ambulanti Mosorskog PO. Rođen .9. 6.

1913. u Splitu, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. svibnja 1944.

RONDINI Fedele ERIO, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 2. 1920, Soliera di Modena, radnik, Talijan. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

RONKULIN Ivana VELIMIR, sekretar SKOJ-a Mosorskog bataljona. Rođen 1924. u Omišu, dak, Hrvat, član SKOJ-a prije rata, član KPJ u toku raša. Od početka ustanka do stupanja u NOVJ bio je sekretar SKOJ-a Klasične gimnazije i istaknuti učesnik borbenih akcija u Splitu. Stupio rujna 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1976.

ROSANDIC Dragomira ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 8. 1922. u Splitu, student, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. godine. Poginuo 25. svibnja 1944. u borbi u Drvaru.

ROSANDIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 4. 5. 1923. u Splitu. U Mosorski bataljon stupio 1. kolovoza 1943. godine.

ROSANDIC Mije BLAZ, zamjenik komandira 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 2. 1921. u Zadvarju, Omiš. U Mosorski PO došao rujna 1943. Ranjen u borbi na Dubcima i u studenom 1943. upućen u bolnicu na Vis. Umro 1968.

ROSANDIC Marina KARLO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 1. 1919. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i početkom 1944. zbog oboljenja upućen u bolnicu u Italiju.

ROSANDIC Stipe NEDJELJKO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 7. 1929, Split. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do 3. listopada, kada je prekomandiran u Dinarski PO.

ROŠKO Stipe SIMUN, zamjenik politkomesara 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 5. 1922, Stanković, Skradin, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 10. srpnja 1942. U Mosorski PO došao 1943. iz 2. dalmatinske brigade. Poginuo travnja 1945. u avionskoj nesreći na putu za SSSR.

ROŽIC Rudolfa BERISLAV, politkomesar čete Mosorskog PO. Rođen 1921, Split, student tehnike, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Poginuo 19. srpnja 1944. na Botajni, Mosor, kao politkomesar 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

ROZIC Petra CIRO, politkomesar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1914, Trogir, činovnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 20. 8. 1943. U Mosorski PO došao 26. srpnja 1944. iz Sibensko-trogirskog PO. U studenom 1944. prekomandiran u artiljeriju 19. dalmatinske divizije.

RUBIĆ Andrije SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. godine.

RUDIĆ Konstantina IVAN-IVO, politkomesar 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen .1. 3. 1915, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 1. siječnja 1944. kada je upućen u bolnicu.

RUŠE Jure FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 9. 1. 1906, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 24. siječnja 1943. i upućen s glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije.

RUŽEVIĆ Nikole ANTUN, kurir Štaba 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 12. 1922, Vrbovska, Hvar. Došao u kolovozu 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do lipnja 1944. kada je upućen u Primorsku flotilu u Podgori.

RUŽIĆ Mate ANDRIJA, borac Leteće mosorske čete. Rođen 22. 11. 1913, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 24. siječnja 1943, a zatim upućen sa glazbom iz Podstrane u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Umro 30. lipnja 1944. u bolnici u Splitu. Zarobljen u 4. ofenzivi i iz logora Vinska pušten kući.

RUŽIĆ Jure ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1920, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 11. veljače 1943, godine.

RUŽIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 20. 1. 1926. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 26. diviziju. Poginuo 21. studenog 1944. u borbi na Širokom Brijegu, Mostar u 26. dalmatinskoj diviziji.

RUŽIĆ Srećka DALIBOR »Lovac«, borac I mosorskog PO. Rođen 23. 2. 1922, Split, radnik, Hrvat. U NOB-u stupio 6. veljače 1942. U I mosorski PO došao 20. ožujka 1942. Polovinom travnja 1942. ranjen na Mosoru i upućen na liječenje. Pored toga u toku NOR-a ranjavan još 2 puta.

RUŽIĆ Srećka DRAGO, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 7. 1920. u Splitu, limar u brodogradilištu, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo 17. rujna 1943. kod Klisa.

RUŽIĆ Jakova DRAGOMIR-DRAGO »Miloš«, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Split, agronom-tehničar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine. Poginuo u prosincu 1943. kod Brštanova, Split, kao borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO.

RUŽIĆ Srećka DRAGUTIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 15. 4. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 3. travnja 1943. u 4. ofenzivi, kao borac 2. dalmatinske brigade.

RUŽIĆ Marina FABIJAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 19. 2. 1924. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943. i nakon kraćeg zadržavanja vraćen kući. Ponovo stupio u NOV 1944. Poginuo 29. travnja 1945. kod Ilirske Bistrice kao borac 3. čete 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

RUŽIĆ Mate JERKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 29. 9. 1916, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo kao borac 2. dalmatinske brigade.

RUŽIĆ Jozе JEROLIM, borac Mosorskog PO. Rođen 23. 9. 1910, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. listopada 1944. godine.

RUŽIĆ Jakova JOSIP, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1911. u Splitu, slastičar, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1943. kada je zbog ranjavanja kod Studenaca (Imotski) upućen u bolnicu. Umro 1983.

RUŽIĆ-PEŠIĆ Duje MERI, referent saniteta Mosorskog bataljona (Dänin). Rodena 16. 5. 1923, Split. U Mosorski bataljon došla 1. svibnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazila do kolovoza kada je ušla u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju. Nakon toga je u sastavu 3. dalmatinske brigade.

RUŽIĆ Srećka MILAN-MILJENKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 16. 11. 1918, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 3. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

RUŽIĆ Ivana MILJENKO-MILE, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 11. 1923, Split, električar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Poginuo 6. listopada 1943. na vrhu Ljubljana, Mosor, kao borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

RUŽIĆ-KATIĆ Daniela ŠMILJANA, vodni delegat 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 31. 10. 1922, Rijeka, krojačica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 6. rujna 1943. i u njegovom sastavu bila do kraja kolovoza 1944. kada je prekomandirana u Vrlički PO;

RUŽIĆ Mate VJEKOSLAV, borac Mosorskog PO. Rođen 29. 3. 1913. u Splitu. U Mosorski PO došao 8. rujna 1943, a zatim upućen u sastav Ratne mornarice NOVJ.

RUŽIĆ Ivana ZVONKO, borac I mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda upućen na teren. Ponovo stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon, sa kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1973.

RUZINOVIĆ FRANO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 11. studenog 1943. kada je upućen u bolnicu.

SAMAC Svetozara MARIJA, borac Leteće mosorske čete. Rođena 1924. Trilj, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četu došla u drugoj polovini 1942. i u ožujku 1943. ušla u sastav 3. kragujevačkog bataljona 1. proleterske brigade. Poginula 5. lipnja 1943. na Borovnu u 1. proleterskoj brigadi.

SAMARŽIJA Josipa NIKOLA, politkomesar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 12. 1916, Novalja, Pag, student, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja, kada je sa dužnosti ratnog dopisnika Štaba Mosorskog PO upućen u 8. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1944. u borbi kod Hrvača, Sinj.

SARAĐEN Mate DUŠAN, zamjenik politkomesara 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1921, Stankovci, Benkovac, pekar, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je sa dužnosti zamjenika oficira OZN-e Odreda upućen u 13. južnodalmatinsku brigadu. Ranjen 10. studenog 1943. u borbi na Dubcima.

SARUN Tome JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen u Koprivnu, Split. Poginuo (podaci nepoznati).

SAVIC Bartula VJEKOSLAV, mitraljezac u Mosorskom PO. Rođen 5. 5. 1913. u Zadru, fotograf, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Umro rujna 1944. u bolnici NOV u Bari od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih u borbi kod Klisa.

SEKULA Marka ANTE, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1915. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. Poginuo 18. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš, kao borac 2. čete 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

SEMEN Martina ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1922, Omiš, pekar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski vod došao rujna 1942, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone. Poginuo u svibnju 1943. u Crnoj Gori, kao politkomesar čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

SENJANOVIĆ Pavla ĐERMANO »Paško«, borac I mosorskog PO. Rođen 27. 7. 1923. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1939, KPJ od 1940. Do odlaska u NOV bio je sekretar Gradskog komiteta SKOJ-a, član Gradskog vojnog komiteta, organizator udarnih borbenih grupa u Splitu i član Gradskog komiteta KPH Split. Učesnik je u pripremi formiranja I mosorskog PO od veljače 1942. Poginuo 21. veljače 1942. pri broboju iz Turske pećine iznad zaseoka Zeljevići, Jesenice, Omiš kao borac I mosorskog PO. Za narodnog heroja proglašen 24. srpnja 1953.

SIBER Josipa JOSIP, borac voda za vezu Štaba Mosorskog PO. Rođen 1915. u Splitu, mehaničar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen u Stab 8. korpusa. Umro.

SICIC Stipe ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1917, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u svibnju 1943. kod Nevesinja kao borac 3. dalmatinske brigade.

SICIĆ Nikole BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. lipnja 1944. Poginuo 4. prosinca 1944. kod Knina kao mitraljezac u 10. dalmatinskoj brigadi.

SICIC Nikole DRAGO, politkomesar 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 9. 1920, Ostrvica, Omiš, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 7. srpnja 1943. u Leteću mosorsku četvu a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 21. rujna 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 1943. u borbi na Cisti i 1944. kod Knina.

SICIĆ Mate JOZO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 3. 1905, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. Prekomandiran 2. listopada 1944. u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO. Umro.

SICIC Nikole MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu Poginuo 15. svibnja 1943. na mostu u Foči kao borac 2. dalmatinske brigade.

SICIĆ Nikole MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio u svibnju 1944, a zatim upućen u KNOJ.

SICIC Ivana STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1908, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944, a zatim upućen u Komandu područja Split. Umro.

SICIĆ Nikole STIPE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. srpnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

SICIC Tome TADE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 14. rujna 1944. kod s. Sćenica, Trebinje, kao borac 2. dalmatinske brigade.

SIKULIN Srečka SREČKO, mitraljezac u 1. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 1926. u Splitu, krojač, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Od prvih dana okupacije je član bombaške grupe u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo 1944. kod s. Vinovo u Bosni (nije preživio 10. 5. 1944).

SIMUNIĆ Luke ANDRIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. godine. Umro 1972.

SIMUNIC Marina IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen svibnja 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 11. veljače 1943. u Leteću mosorsku četvu i nakon kraćeg zadržavanja vraćen kući. Ponovo stupio 5. rujna 1944. i u Odredu bio do 21. listopada kada je upućen na teren u OK.

SIMUNIC Mate MARIN, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1902, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. godine.

SINGER Ervina EVA, borac Mosorske čete. Rođena 1925. u Beču, učenica, Jevrejka. U Mosorsku četvu stupila lipnja 1942, a zatim bila u drugim dalmatinskim partizanskim jedinicama.

SINGES PAUL, borac Mosorskog PO. Rođen 1925. u Sarajevu, učenik, Jevrej. U NOV stupio lipnja 1942. Poginuo listopada 1943. u Dalmaciji.

SINGER Ervina TOMISLAV, borac Mosorske čete. Rođen 1923. u Beču, učenik, Jevrej. U Mosorsku četvu stupio 1942, a zatim u drugim dalmatinskim partizanskim jedinicama.

SINOVČIĆ Tome ANDRIJA «Kalaš-«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1906, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio u prvoj polovini 1942. godine. Poginuo 13. lipnja 1943. u rejonu Miljevine, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Marina ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Žrnovnica, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB-u stupio 1942. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Ivana FILIP «Sokol«, borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Žrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u NOV u prvoj polovini svibnja 1942. godine. Poginuo 5. kolovoza 1942. na Vagnju, Kamešnica, kao kurir 1. bataljona Srednjedalmatinskog PO.

SINOVČIĆ Simuna MARIJAN-MARINKO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 26. 12. 1905, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao 10. svibnja 1942. i u lipnju ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo lipnja 1943. na Trnovu u Crnoj Gori, kao borac 1. bataljona 1. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Mate MARIN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 20. 8. 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 14. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Nakon kraćeg zadržavanja ponovo vraćen u Mosorski bataljon. Ranjen u borbi kod Sitna Donjeg.

SINOVČIĆ Marka MATE, borac Mosorskog PO. Rođen u Dubravi, Omiš. U Mosorski PO stupio 2. kolovoza 1944. godine.

SINOVČIĆ Mate MIJO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 8. 8. 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Ante MILAN, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 29. 2. 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorski bataljon stupio 14. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu i nakon kraćeg zadržavanja ponovo vraćen u Mosorski bataljon (Ljubićev). U kolovozu 1943. ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

SINOVČIĆ Mate PETAR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao rujna 1942, a zatim upućen u 4. operativnu zonu. Poginuo, lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Marina STJEPAN »Marinušić«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Zrnovnica, Split, mesar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943. a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u svibnju 1943. u 1. dalmatinskoj brigadi, kao zarobljenik u njemačkom transportu.

SINOVČIĆ Tadije SIMUN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 3. bataljona 4. dalmatinske brigade.

SINOVČIĆ Ivana ŠPIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 14. 12. 1898. u Zrnovnici, Split, činovnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. rujna 1943. i krajem iste godine upućen kao tumač u bazu NOVJ u Bari — Italija. Umro 1985.

SIRACUSA di Francesco GIOVANNI, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 12. 1920, Palermo, Sicilla, zemljoradnik, Talijan. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, kao borac Prateće čete 1. bataljona Mosorskog PO.

SIRISČEVIĆ Marina ANTE »Godalo«, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 2. 1916, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. siječnja 1944. kada je prekomandiran u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 13. lipnja 1944. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

SIRISČEVIĆ Kaje JERKO, borac I mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1924. u Splitu, zidar, Hrvat, član SKOJ-a. U I mosorski PO bio od 6. do 15. ožujka 1942. ali je zbog bolesti vraćen na teren. Ponovo stupio lipnja 1942. u Dinarski bataljon. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi na Vučevu u 2. četi 4. bataljona 3. dalmatinske brigade.

SIRISČEVIĆ Vicka MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 5. 1922. u Splitu, bojadisar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO. Umro 1984.

SIRISČEVIĆ Jakova VINKO, pomoćnik, politkomesara čete u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 7. 8. 1912, Split. U Mosorski bataljon došao 17. travnja 1943. i u kolovozu prekomandiran u Prateći bataljon 8. korpusa.

SIROTKOVIĆ Ivana DIONIZIO, borac I mosorskog PO. Rođen 10. 12. 1913. u Splitu, radnik, Hrvat, predratni član KPJ. Aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP od početka ustanka do odlaska u NOV. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen u Split. Na ponovnom odlasku za Mosor uhapšen 24. travnja od Talijana i odveden u logor. Ubijen-spaljen 1944. u logoru Dachau.

SIROTKOVIC Ivana MARIN, politički delegat 3. voda I mosorskog PO. Rođen 13. 2. 1909. u Splitu, bravar, Hrvat, predratni član KPJ i sekretar partijske organizacije splitskog brodogradilišta. Aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP od početka ustanka do odlaska u NOV. U I mosorski PO stupio 6. ožujka 1942. i zbog ranjavanja kod Putišića staja 16. travnja upućen na liječenje, formiranjem 1. dalmatinske brigade 6. rujna 1942. postaje zamjenik politkomesara 1. bataljona. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

SIZGOREO Marina JOZICA, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođena 18. 3. 1924. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 10. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu se nalazila do kraja prosinca kada je zarobljena kod Maovica, Vrlika i odvedena u logor Aušvic.

SIZGOREO-DELIĆ Jerka LJUBICA, bolničarka Prateće čete Omiške grupe udarnih bataljona, domaćica, Hrvat. U Omišku grupu stupila 9. rujna 1943.

SKEJIC Marka ANTE, borac 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1924, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Križića, Dismo, Sinj, kao borac Mosorskog PO.

SKEJIC Petra CIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. Stupio 20. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO.

SKUDRŽIK Emila JOSIP, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1. 10. 1915, Vela Luka, Korčula, mehaničar, Hrvat. U Omišku grupu došao 11. rujna 1943. Poginuo 25. rujna 1943. kod s. Grabovac, Omiš, kao borac Omiške grupe (zarobljen i strijeljan od Nijemaca na groblju).

SLADOJEVIĆ Marka ŠPIRO, borac 1. čete 1 bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 12. 1921, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. Prekomandiran u Štab 8. korpusa.

SLAVICA STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen u Šibeniku. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. studenog kada je ulpućen u bolnicu.

SLAVODIĆ Slavomira ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1924, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četvu došao 11. veljače 1943. Strijeljan od Nijemaca 18. ožujka 1944. u Podstrani, Split, kao rukovodilac omladinske grupe Podstrana.

SLIŠKOVIĆ Jakova MARKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1921, Budimiri, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 1943. Poginuo 15. travnja 1945. kod s. Sapna, Gorjani, Đakovo, kao vodnik 2. bataljona 1. proleterske brigade.

SMAJIC Bože LUKA, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1920, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. veljače 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmantinsku diviziju.

SMAJIC Mate MARIN, kurir pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 3. 2. 1917, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 15. siječnja 1943. U Mosorski PO došao 26. travnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Ranjen krajem lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj.

SMAJIC Joze MILIVOJ, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u travnju 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1971.

SMAJIC Ivana NEDJELJKA-NEDA, borac Mosorskog PO. Rođena 30. 12. 1924. u Omišu, dak, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. U NOP od 1941. U Mosorski PO stupila 9. rujna 1943. i u listopadu ušla u 3. kragujevački bataljon 1. proleterske brigade. Poginula početkom travnja 1944. na Lisini kod Mrkonjić Grada u 1. proleterskoj brigadi.

SMAJIC Bože PAVAO, zamjenik politkomesara 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 1. 1914, Dolac Donji, Omiš, kovač, Hrvat, član KPJ od 1943. Do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP. U Mosorski PO stupio 1. travnja 1944. i 23. listopada prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

SMAJIC Bože PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio početkom studenog 1943. godine.

SMAJIC Ante VICE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. godine.

SMAJLAGIĆ EJUB-LJTJBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1900, Livno, radnik-kuhar, član KPJ prije rata. U Mosorski PO stupio 1943. i u listopadu postao borac u prištapskim jedinicama 1. proleterske brigade. Umro 1956.

SMAJO Joze JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Liska — Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Iz Odreda upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1984.

SMAJO Ante JULIJAN, borac-opančar pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 1905. u Kotlenicama, Split, opančar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SMAJO Joze LUKA, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 3. 1907, Kotlenice, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu bio do odlaska u 8. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1945. u borbi kod D. Lapca.

SMAJO Simuna MARIN, kurir 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 15. srpnja 1943. U Mosorski PO došao 31. svibnja 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen početkom 1945. u borbi kod Čitluka i kod Drežnice.

SMAJO Ivana MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SMAJO Ante NEDJELJKO, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen R. 6. 1913, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. svibnja 1944. Prekomandiran 20. kolovoza 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen u veljači 1945. u borbi kod Mostara. Umro.

SMAJO Simuna STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine, a zatim upućen na raspored u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1930.

SMODLAKA Ivana BOŽIDAR-BOZO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 6. 1. 1918, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao u srpnju 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u lipnju 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

SMODLAKA Mate NIKOLA, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1920. u Klisu, Split, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio svibnja 1942. Poginuo (podaci nepoznati).

SMODLAKA Petra ŠPIRO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1919. u Klisu, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. U NOB od 1941. U Mosorsku četu stupio rujna 1942, a zatim u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kao borac u Centralnoj bolnici VS.

SMOLCIĆ Huga PETAR, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 6. 1925. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 10. siječnja 1944. kada je sa bataljonom ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

SMOLJANOVIĆ Mate CVITAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SMOLJANOVIĆ Petra IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP u drugoj polovini 1942. Bio je terenski radnik — odbornik NOO. U Mosorski PO stupio 1944. Prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1978.

SMOLJANOVIĆ Ante MILIVOJ, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 6. 1920, Blato na Cetini, Omiš, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. listopada 1944. godine.

SOLJE Mate ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Čikago, SAD. zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 1. studenog 1942, a zatim s bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 2. prosinca 1942. kod s. Biska, Sinj, kao mitraljezac 3. čete 3. bataljona 3 dalmatinske brigade.

SORIĆ Frane BOZO, borac 1. voda 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 12. 1920, Preko, Zadar. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njez. ovom sastavu bio do 24. travnja 1944. kada je prekomandiran u KNOJ. Ranjen u prosincu 1943. u borbi na Vrbi, Muć.

SOVULJ Ivana DANE, borac Mosorskog PO. Rođen u Kučićima. Omiš, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SOVULJ Stipe KAZIMIR, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 3. 1908, Kučiće, Omiš, brijač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 3. listopada 1944. i u studenom ušao u sastav 20. dalmatinske divizije. Umro.

SOVULJ Bože MARIN, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1919, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. kolovoza 1943. Prekomandiran 16. travnja 1944. u 19. dalmatinsku diviziju. U toku NOR-a ranjen u borbi na Perunu i kod Bjelišća.

SOVULJ Joze MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. dalmatinske brigade.

SOVULJ MIJO, borac I mosorskog PO. Rođen u Kučićima, Omiš, mesar, Hrvat, član KPJ i jedan od organizatora ustanka u Kučiće. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Umro.

SOVULJ Ivana STIPE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u svibnju 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

SOVULJ Blaža VLADIMIR, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 2. 1909, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom ušao u sastav 20. dalmatinske divizije.

SPAIJA Luke JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 12. 3. 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao u drugoj polovini 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo 12. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

SPAIJA Luke LOVRE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 10. 8. 1919, Sitno Donje, Split, zemljoradnik. Hrvat. U Mosorsku četvu došao 17. siječnja 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 12. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. dalmatinske brigade.

SPAIJA Fabjana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim ušao u sastav 4. dalmatinske brigade.

SPAIJA Ante TADIJA, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. ožujka 1944. Poginuo 3. studenog 1944. kod Polače, Knin, kao borac 1. čete 2. bataljona 9. dalmatinske brigade.

SPAIN Mate MARIN, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 1927, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SPAIN Mate MIJO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

SRDANOVIC Ivana MATE »Mačas«, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1920, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1984.

SRDELIC Križana JERKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 9. 1925, Split, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do prosinca kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

SRDELIC Ivana JOSIP, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 14. 3. 1907, Split. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu.

SRDELIC Jerka MILKA, borac 3. čete Omiške grupe udarnih bataljona. Rođena 9. 6. 1922. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Omišku grupu stupila 9. rujna 1943. Poginula rujna 1943, kod Grabovca, Omiš.

STANIĆ ANKA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1923, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla listopada 1942. i s bataljonom ušla u 3. dalmatinsku brigadu. Poginula 20. lipnja 1943. kod s. Pijevci, Romanija u 2. dalmatinskoj brigadi.

STANIĆ Marina ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao početkom listopada 1942. i 12. studenog upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 7. lipnja 1943. na Gornjim Barama, kao borac 2. dalmatinske brigade.

STANIĆ Mije ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1923, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 9. veljače 1943. a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu.

STANIĆ Roka ANTE »Sunbulov«, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 3. 1917, Lokva-Rogoznica, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. Poginuo početkom studenog 1944. kod Drniša, kao borac 9. dalmatinske brigade.

STANIĆ Vice ANTE, borac Mosorskog bataljona Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. kod Foče u 2. dalmatinskoj brigadi.

STANIĆ Stipe DRAGO, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Omišu, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro.

STANIĆ Mate DUJE, omladinski rukovodilac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1922, Zvečanje, Omiš, stolar, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 20. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do lipnja 1944. kada je prekomandiran u Gardijsku brigadu. Ranjen 22. travnja 1944. kod Ugljana, Sinj.

STANIĆ Mate IVAN »Iko«, borac I mosorskog PO. Rođen 20. 6. 1917, Zvečanje, Omiš, radnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1940. U I mosorski PO stupio 14. ožujka 1942, ali se nakon kraćeg zadržavanja razbolio te vraćen na teren. Bio je član plenuma Općinskog odbora NOF Omiš.

STANIĆ Stipe IVAN »Iko«, borac I mosorskog PO. Rođen 1904. u Omišu, mehaničar. Hrvat, član KPJ od 1935. Predratni revolucionar i organizator ustanka u srednjim Poljicima do odlaska u NOV. U I mosorski PO došao sa dužnosti člana KK KPH Omiš polovinom ožujka 1942. Privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom rujna 1942. u Leteći mosorski vod i 27. rujna upućen na raspored u Štab 4. operativne zone. Teško ranjen u petoj ofenzivi kod Grahova. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

STANIĆ Mije JURE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 21. listopada 1942. i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Od 1944. je u sastavu 11. dalmatinske brigade. Poginuo 17. travnja 1945. na o. Krku kao komandir odjeljenja 3. čete 4. bataljona 11. dalmatinske brigade.

STANIĆ Marina LUKA, desetar 5. voda I mosorskog PO. Rođen 27. 5. 1915, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. i jedan od organizatora ustanka u Zvečanju. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i kao zamjenik politkomesara 3. čete I udarnog mosorskog bataljona ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 5. lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao komandir čete u 3. dalmatinskoj brigadi.

STANIĆ Petra MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 25. 12. 1903, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. Poginuo 23. listopada 1944. kod Lugarnice, na Mosoru, kao desetar 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

STANIĆ Mate MATE »Stariji-«, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 3. 1903, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu bio do 2. listopada kada je prekomandiran u Stab Grupe srednjdalmatinskih PO. Umro 1976.

STANIĆ Mate MATE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 11. 1924, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U NOB od 12. 2. 1943. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i početkom listopada prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

STANIĆ Petra MIJO, rukovodilac voda za vezu u Štabu Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1914, Zvečanje, Omiš, mehaničar, Hrvat. U NOB od 4. listopada 1942. U Mosorski PO stupio 10. svibnja 1944. godine.

STANIĆ Mate MIRKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 9. 1926, Čelina, Omiš, ribar, Hrvat. U NOB od veljače 1943. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

STANIĆ NEDJELJKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 10. 1920, Tice, Omiš, ribar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja.

STANIĆ Filipa PETAR, desetar u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 6. 1920, Lokva-Rogoznica, Omiš. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Ranjen 26. prosinca 1944. u borbi na Vrlici, te je 1. siječnja 1944. upućen u bolnicu.

STANIĆ Ivana PETAR, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 5. 1925, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. rujna 1944 i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

STANIĆ Marina PETAR, borac 5 voda I mosorskog PO. Rođen 1912, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ 1941. U I mosorski PO došao 14 ožujka 1942. i polovinom travnja vraćen na teren. Od 16. lipnja do 20. prosinca 1944. je u radnoj jedinici Komande mjesta Omiš.

STANIĆ Marina SLAVKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno radio za NOP. Bio je sekretar SKOJ-a Smolonje, sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a i član Općinskog komiteta KPH srednja Poljica. U Mosorski bataljon stupio 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

STANIĆ Ante STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. Poginuo u listopadu 1944. kod Sinja, kao borac pri Komandi cetinskog područja.

STANIĆ Petra STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Zvečanje, Omiš, stolar, Hrvat. U Mosorski PO došao 1. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. studenog kada je vraćen na teren.

STANIĆ-JAVORČIĆ Tome TONKA-TONE, referent saniteta Mosorskog bataljona (Ljubicev). Rođena 14. 2. 1915, Stanići, Omiš, domaćica, Hrvatica. Od 14. veljače 1942. godine do odlaska u NOV, aktivno i organizirano radila za NOP na terenu. U Mosorski bataljon stupila u prvoj polovini 1943. Ranjena 1942. u Kotlenicama.

STANIĆ Vladimira VELIMIR, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 11. 1923, Lokva-Rogoznica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u njegovom sastavu ostao do rasformiranja. Poginuo krajem studenog 1944, kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

STANIĆIĆ Ivana BORIS, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Dubrovniku, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do svibnja 1943. kada je uhvaćen od četnika. Umro 1962.

STANIĆIĆ Kleme IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 8. 1900, Baška Voda, Makarska. U Mosorski PO stupio 22. svibnja 1944. godine. Umro 1981.

STANKOVIĆ-SPLIVALO Mihovila LJUBICA, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došla rujna 1943. i u listopadu upućena na terenski rad u Livno u RB »A. Jonić«.

STAZIĆ Mate FRANJO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922. u Slavonskom Brodu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

STIPETIĆ Stipe JOSIP-JOZO »Boljčenko«, borac I mosorskog PO. Rođen 1912, Nova Sela, Omiš, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ od 1940. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 27. travnja 1942. u Mosorsku partizansku četu (II MPO) sa kojom je 20. lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju, a zatim u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1952.

STIPICA Blaža ANTE »Livin«, borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Žrnovnica, Split, kovač, Hrvat, član KPJ od 1939. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. U I mosorski PO stupio 26. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u Mosorsku čet u u kolovozu 1942. ušao u sastav 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade. Poginuo 13. lipnja 1943. na Pivi u prištapskim jedinicama 3. divizije.

STIPICA Ante DOMENIK-DONKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku čet u stupio 12. prosinca 1942. Umro 3. svibnja 1943. u Gdinju na Hvaru od posljedica teškog ranjavanja.

STIPICA Ante JEROLIM »Coce«, borac I mosorskog PO. Rođen 1914. u Zrnovnici, Split, postolar, Hrvat, član SKOJ-a 1939, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. U I mosorski PO stupio 24. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio u drugoj polovini 1942. u Mosorski bataljon, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. u kanjonu Pive kod s. Mratinja kao borac 3. dalmatinske brigade.

STIPICA Mate JOSIP-JOZO, politkomesar 1. čete Mosorskog bataljona. Rođen 16. 3. 1917. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1939, član a zatim i sekretar MK KPH i organizator ustanka u Zrnovnici. Stupio prosinca 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio do lipnja 1943. kada je upućen u Dinarsku leteću četvu, a zatim u Bataljon za vezu 8. korpusa. Ranjen kolovoza 1943. u borbi kod Vrlike. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

STIPICA Blaža MARIN »Palonko«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1915, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao 1942. Poginuo u travnju 1943. kod Nevesinja, kao desetar u 3. dalmatinskoj brigadi.

STIPICA Joze MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kao borac 3. dalmatinske brigade.

STIPICA Marka MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. Iz Mosorskog PO prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

STIPICA Ante MATE, vodni delegat Mosorske čete (II MPO). Rođen 28. 12. 1908, Zrnovnica, Split, konobar, Hrvai, član KPJ od prije rata. U Mosorsku četvu stupio 15. lipnja 1942. Poginuo travnja 1943. kod Ostrošca na Neretvi kao politkomesar čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

STIPICA Ante MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 1943. godine. Umro 1943. kod kuće u Zrnovnici.

STIPICA Ante NIKOLA, borac I mosorskog PO. Rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 23. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda vraćen na teren gdje je nastavio s aktivnim partijsko-političkim i terenskim radom. Bio je rukovodilac ilegalnog punkta u Zrnovnici. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1978.

STIPIC Ante MARIN, zamjenik komandira 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 10. 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao svibnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Teško ranjen 14. siječnja 1944. u borbi kod Ugljana, Sinj, te upućen u bolnicu. Umro 1976.

STIPIĆ Ante MARKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1926, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao srpnja 1943. godine. Umro.

STIPIC Ante PETAR, desetar u Letećoj mosorskoj četi. Rođen 1916, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Do odlaska u NOV bio je odbornik NOO u Tugare. U Mosorsku četvu došao lipnja 1943. godine. Umro.

STIPINOVIC Ante MILAN, borac I mosorskog PO. Rođen 1919, Stobreč, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 7. ravnja 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. U drugoj polovini 1942. ponovo stupio u Leteći mosorski vod, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem prosinca 1944 kod Širokog brijega, Mostar u 2. dalmatinskoj brigadi.

STIPINOVIC Mije MIRKO, borac I mosorskog PO. Rođen 1899, Stobreč, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao polovinom ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1984.

STOJANOVIC Šimuna TOMA, ekonom čete u Mosorskom PO. Rođen 1910. u Kanalić, Drniš, mesar, Srbin, kandidat KPJ. U Mosorski PO došao 1943. Poginuo 26. ožujka 1944. kod s. Rošca, Omiš, kao ekonom 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

STOJIC Marina FRANE-GRGO, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 1921, Solin, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. U Mosorsku četvu došao lipnja 1942, a zatim sa četom ušao u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO. Poginuo u studenom 1942. kod Jajca u 1. dalmatinskoj brigadi.

STRIKIĆ Mije JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Bisko, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Poginuo (podaci nepoznati).

STRIZREP Joze JOZO, zamjenik, komandira čete u Mosorskom PO. Rođen 2. 11. 1923, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski PO. U njegovom sastavu nalazio se do polovine 1944. kada je prekomandiran u 12. dalmatinsku brigadu.

STRIZIĆ Stipe IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Blato na Cetini, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1977.

STRIZIĆ Mate MARIN, kurir u Mosorskom PO. Rođen 1927, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

STRIZIĆ Stipe NEDO, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

STRUJIC Jure CIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. travnja 1944. Poginuo 15. svibnja 1944. u Bosni, kao borac 8. dalmatinske brigade.

STRUJIC Mate IVAN-IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 9. 1924, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio ožujka 1944. Rasformiranjem Odreda upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

SUDIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prosincu 1944. u Šibeniku, kao brodar (mornar) 4. pomorskog sektora.

SUDIĆ Mate MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac u 4. proleterskoj brigadi.

ŠUNKO Ivana JOSIP, komandir 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 2. 1919, Siritovci, Drniš, pekar, Hrvat, član SKJ. U NOB od 1. ožujka 1943. Stupio u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 11. studenog 1943. u 3. prekomorsku brigadu na dužnost komandanta bataljona. U toku NOR-a ranjavan tri puta.

SVALINA-PEROŠ Ivana OLGA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1926, Mravince, Split. Stupila rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon.

SVILAN-PEOVIĆ Duje DINKA, zamjenik referenta saniteta bataljona u Mosorskom PO. Rođena 12. 8. 1920, Žedno, Trogir, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila u listopadu 1943. i u prosincu upućena u sastav 9. dalmatinske divizije. Rođena u travnju 1944. u borbi kod Gračaca.

SVIRAC Mate JOZO, komandir čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 26. 5. 1924, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon stupio 7. svibnja 1943. i sa bataljonom 28. kolovoza ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen srpnja 1943. kod Grabovca, rujna kod Vrbe i Muća, te upućena na liječenje u bolnicu na Visu i na Maltu.

ŠABAN Bože ANTE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 12. 1926. u Omišu, đak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 10. rujna 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do 21. listopada kada je prekomandiran u OK Omiš.

SABAN Mate ANTE, borac Mosorske čete. Rođen 11. 6. 1922. u Splitu, tokar u splitskom brodogradilištu, Hrvat. U Mosorsku čet, stupio 25. prosinca 1942, a zatim upućen za tehničku radionu 4. operativne zone. Poginuo 9. lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

SABAN Bože MIJO, zamjenik komandanta 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Omišu. Došao polovinom svibnja 1942. u Mosorsku partizansku čet. U Mosorskom PO bio do 30. svibnja 1944. kada je upućen u 8. dalmatinsku brigadu u kojoj je bio zamjenik komandanta 5. dobrovoljačkog talijanskog bataljona.

SABAN Ante ŽELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Omišu, mesarski naučnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 20. veljače 1943. Bio je komandir voda u Auto-četi 26. dalmatinske divizije.

SAKIĆ Petra MILAN, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1918. u Zeževici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od polovine listopada 1942. do stupanja u NOVJ. Stupio 28. kolovoza 1943. u Krajišku čet sa kojom je u rujnu ušao u sastav Mosorskog PO. U listopadu 1944. s 2. bataljonom ušao u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

ŠALOV Filipa IVAN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Marini, Trogir, trgovački pomoćnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao rujna 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen 4. prosinca

1942. kod Blata na Cetini, Omiš. Poginuo 2. travnja 1944. kod s. Bogmilovići, Nik-
šić u 2. dalmatinskoj brigadi.

SAMADAN Duje NEDJELJKO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Ro-
đen 1. 2. 1925, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od srpnja 1943. U
Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. i u njegovom sastavu bio do listopada kada
je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro

SAMADAN Marka NEDJELJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Koprivno,
Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 17. srpnja 1943. u Dugopoljsku partizansku četu,
a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran u rujnu 1943. u 4. dalmatinsku (plitsku)
brigadu. Ranjen 6. prosinca 1944. u borbi na Runjevici, Lika.

SAMADAN Duje PETAR, ekonom u Mosorskoj četi. Rođen 5. 12. 1912, Ko-
privno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 15. kolovoza 1943. iz Dugopoljske parti-
zanske čete u Omišku grupu udarnih bataljona, i 29. rujna prekomandiran u 4.
dalmatinsku (plitsku) brigadu. Rođen 6. svibnja 1945. u borbi kod s. Paz, Istra.

SAMANOVIĆ Jozе JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Kreševo, Omiš.
U Mosorski PO stupio 1944. godine.

SANTIĆ Marinka FILIP, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 1913, Omiš.
U Mosorski PO stupio početkom 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku
brigadu. Teško ranjen u borbi kod Udbine. Umro.

ŠAPONJA Spira MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 3. 1908. u Dropoljce,
Benkovac, kuferdžija, Srbin, član KPJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine.
Poginuo 1943. kod Livna.

ŠARAC Jozе DANE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 1.
1917, Kučićе, Omiš, mesar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. listopada 1944, a za-
tim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

ŠARIĆ Mije ANTE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1919, Podstrana, Split,
zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četu došao u prosincu 1942. i s glazbom iz Pod-
strane upućen u 4. dalmatinsku brigadu 9. divizije. Ponovo stupio 9. rujna 1943.
u Dinarski odred. Poginuo u studenom 1944. kod Golubića, Knin, kao borac 2.
bataljona Dinarskog PO.

SARIĆ Stipe ANTE, komandir 3. čete 1 bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 9.
1913, Hrvache, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 3. rujna 1943. Pre-
komandiran u rujnu 1944. u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 21. prosinca 1944. u
borbi kod Otrića, Knin.

SARIĆ Luke FRANE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1921,
Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. go-
dine.

ŠARIĆ Ante IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1908, Nova
Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. Poginuo
25. travnja 1945. kod Ilirske Bistrice, kao borac 4. bataljona 10. dalmatinske bri-
gade.

SARIĆ Petra IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1906,
Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. kolovoza 1944. i
u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen 10. rujna 1944. u
borbi na Vrh Mosora. Umro 1975.

SARIĆ IVANKA, bolničarka u Mosorskom PO.

ŠARIĆ Ivana JOZO, politkomesar omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 17.
4. 1923, Neorić, Split, slastičar, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO došao 11. rujna
1943. Poginuo 1944. kod Knina kao vodni delegat u 11. dalmatinskoj brigadi.

ŠARIĆ Ivana JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Tugare, Omiš,
zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a
zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo početkom lipnja 1943. na Dragaš
sedlu, Sutjeska kao borac 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ŠARIĆ Mije KRSTO, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 5. 1925. u Podstrani,
Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. listopada 1944.

SARIĆ Mije LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Dolac Gornji, Omiš,
zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. kolovoza 1944. Prekomandiran u 9.
dalmatinsku diviziju.

SARIĆ Stipe LJUBOMIR–LJUBO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Blato na
Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Umro 1980.

ŠARIĆ Andrije MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 8. lipnja 1943. na Donjim Barama, Sutjeska kao borac 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

SARIC Ilije MATE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1909, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. rujna 1944. i nestao 10. rujna s Mosora.

ŠARIĆ Ilije PETAR, ekonom 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 1. 1904, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1974.

ŠARIĆ Stipe RADOSLAV, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 8. 11. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 5. studenog 1942. i sa njim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1943. kod Nevesinja kao borac 1. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

SARIĆ Mate SEBASTIJAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 23. 1. 1925. u Podstrani, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio ožujka 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do lipnja 1943. kada je zbog bolesti vraćen na terenski rad.

ŠARIĆ-KRSTULOVIĆ SEMIDA, bolničarka 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 2. 12. 1927. u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 5. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bila do listopada kada je prekomandirana u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umrla.

ŠARIĆ Stipe ŠIME, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 12. 3. 1908. Hrvatske, Sinj. Došao početkom lipnja 1943. u Mosorski bataljon s kojim je u kolovozu ušao u sastav Grupe udarnih bataljona, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

ŠAROLIĆ Mate JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. u bici na Sutjesci kao borac 2. dalmatinske brigade.

SASKOR Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

ŠAŠKOR Mate ANTE, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1916, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 8. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

ŠAŠKOR Ivana IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1916, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 1942. Iz Mosorskog PO upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

ŠAŠKOR Ivana IVAN, ekonom 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 7. 1927, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. ožujka 1944. godine, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

ŠAŠKOR Stjepana IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1926, u Splitu. U Mosorski vod došao 20. srpnja 1942. Bio je borac 10. dalmatinske brigade.

ŠEGO Marte ŠIME, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 7. 1918, Đakovo. U Mosorski PO došao 7. rujna 1943. i zbog bolesti 25. rujna upućen na teren i u Komandu mjesta Zadvarje. Ranjen srpnja 1944. kod Nerežišća, o. Brač.

ŠEGVIĆ ANĐELKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Splitu. Nestao 19. travnja 1944. iz s. Podi, Sinj.

ŠEGVIĆ-TOMIĆ Ivana DOBRILA, bolničarka u četi Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 13. 3. 1927. u Splitu. U Mosorski bataljon došla 24. travnja 1943. i u listopadu prekomandirana u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjena u borbi kod Biska, Sinj.

ŠEGVIĆ Jerka IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 1920. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943.

ŠEGVIĆ Josipa LOVRE, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 8. 1903. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 9. veljače 1944. kada je upućen u radionicu na Vis. Umro 1984.

ŠEGVIĆ Filipa MILAN, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 11. 1922. u Splitu, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1942. Aktivno i organizovano uključen u NOP od travnja 1941. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u travnju 1944. upućen u KNOJ. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

SEGVIC Ante MILJENKO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 9. 1920. u Splitu, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. listopada kada je upućen u 3. prekomorsku brigadu.

SEGVIC Andrije VINKO, borac Mosorskog PO. Rođen 13. 1. 1909. u Splitu, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 10. siječnja 1944. kada je prekomandiran' u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1982.

SENAUER Jakova GEZA, borac Mosorskog PO. Rođen 9. 2. 1903. u Velikim Bastajima, trgovac, Jevrej. U Mosorski PO stupio rujna 1943, a zatim kuhar u partizanskoj bolnici u Grumo (Italija). Umro 1967.

SEPIC Jurja BERTI, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 20. 4. 1924, Stari Grad, Hvar. U Omišku grupu došao krajem kolovoza 1943. Bio je u 1. dalmatinskoj brigadi.

ŠERBO Jakova ĐURO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1910, Šušci, Sinj, zemljoradnik, Srbin, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 1943. i u lipnju ušao u sastav 3. kragujevačkog bataljona 1. proletherske brigade.

ŠERKINIĆ Sime IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen u Stankovcima, Benkovac, trgovac, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. Umro 5. rujna 1944. u bolnici NOVJ Bari, Italija od posljedica teškog ranjavanja u borbi kod Dubrave, Omiš.

ŠESNIĆ IVO, borac Prateće čete Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine.

ŠESTAN Jure MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Sestanovac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. svibnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1944.

SETALIĆ Petra MATE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1925, Splitska, Brač, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio kolovoza 1942. u Mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 3. dalmatinske brigade.

ŠEVELJEVIĆ Josipa GASTON, vodni delegat Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 6. 4. 1928. u Splitu, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon stupio 15. svibnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kolovoza kada je ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmacija, a zatim u Prateću četvu 4. operativne zone i Prateći bataljon 4. armije. Umro 1985.

ŠILOVIĆ Jure LJUBOMIR-LJUBO, desetar u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1914, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. rujna 1944. Poginuo u listopadu 1944. kod Knina kao borac 8. dalmatinske brigade.

ŠILOVIĆ Josipa MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 2. 1911, Kladmjiice, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Umro 1979.

ŠILOVIĆ Jure MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Dolac Donji, Omiš. zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. j rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

SIMIĆ Nikole DUŠAN, borac-bombaš Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1924. u Omišu, radnik, Srbin, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. Došao 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon (Ljubićev). U 9. dalmatinskoj brigadi bio je komandir čete i komandant 4. bataljona Ranjen 21. lipnja 1943. kod s. Košute, Sinj.

ŠIMIĆ-VUKELIĆ Petra LJUBICA, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rode-na 25. 5. 1924, Dugopolje, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Stupila 15. siječnja 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazila do svibnja, kada je upućena u 2. dalmatinsku brigadu. Ranjena 19. srpnja 1944. na Popini, Gračac.

ŠIMIĆ Nikole MILAN, borac I mosorskog PO. Rođen 1922, Omiš, radnik, Srbin, član KPJ. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO stupio polovinom travnja 1942. i njegovim rasformiranjem vraćen na teren. U 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi bio je komandant 1. bataljona. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ŠIMIĆ Nikole SAVO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Omišu, brijač. Srbin, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u svibnju 1943. i u njegovom sastavu bio do kolovoza, kada je upućen u Grupvu udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

SIMICEVIĆ Sime BORIS, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 22. 12. 1923, Split, mehaničar, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. U Mosorski bataljon došao 5. lipnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kraja kolovoza kada je upućen u VPS i 1. tenkovsku brigadu. Ranjen kolovoza 1943, u borbi kod Naklica, Omiš. Umro 1982.

SIMICEVIĆ Sime VILI-VILKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1915, Split, činovnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu, a zatim i u El Shatt.

SIMLESA Jakova IVAN, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 9. 7. 1924, Bajagić, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

SIMUNOVIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1917, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro 1962.

SINKOVIĆ Grge ANDRIJA, vodnik voda u Mosorskom PO. Rođen 1920. Dolac Gornji Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 9. rujna 1944. na Debelom brdu, Mosor, kao vodnik u 2. bataljonu Mosorskog PO.

SINKOVIĆ Martina DRAGO, ekonom u Mosorskom PO. Rođen 20. 7. 1917, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Došao 13. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. U sastavu Odreda nalazio se do 20. listopada 1944. kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

SINKOVIĆ Martina MARIJA, borac Mosorskog PO. Rođena 1924, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 1943. Poginula 1944. na o. Mljetu kao puškomitraljezac.

SINKOVIĆ Martina MARIN, zamjenik komandanta bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 2. 1921, Dolac Gornji, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio u veljači 1943. Umro u studenom 1943. u bolnici u Jelsi, Hvar, od posljedica teškog ranjavanja zadobivenih 7. 11. 1943. na Perunu, Split, kao zamjenik komandanta 1. bataljona Mosorskog PO.

SIPALO Jure IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. kolovoza 1944. Poginuo 21. prosinca 1944. kod Kijeva, Knin, kao borac 10. dalmatinske brigade.

SIPIĆ ANĐELKO, kurir u Štabu Mosorskog PO. Rođen 20. 5. 1930, Vedrine, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosarski PO došao 11. listopada 1943.

SISETA ANTE, borac Mosorskog letećeg voda. Rođen 1926. u Šibeniku. Stupio u Mosorski vod kolovoza 1942.

ŠITIĆ Paške PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1. 2. 1907, Split U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine. Umro.

ŠKARE Petra BOŽO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Biorine, Imotski, zemljoradnik, Hrvat. Iz Mosorskog PO prekomandiran 10. listopada 1944. u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO.

ŠKARICA Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 4. 1914, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. Poginuo 3. listopada 1944. kod s. Dobranje, Imotski, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

ŠKARICA Nikole ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Duće, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

ŠKARICA Filipa FILIP »Pile«, puškomitraljezac u 5. vodu I Mosorskog PO. Rođen 1914, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. i organizator ustan-ka u Dućama. U NOB-u od 1941. U I mosorski PO došao 21. veljače 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Leteću mosorsku čet, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ponovno stupio u Mosorski PO i bio zamjenik komandanta 3. bataljona. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1985.

ŠKARICA Ivana FILIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Duće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. siječnja 1943. Poginuo 1943. na Prozoru u 5. dailmatinskoj brigadi.

ŠKARICA Petra IVAN, kurir Štaba 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 2. 1922, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen iU 10. dalmatinsku brigadu.

ŠKARICA Šimuna JOZO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 8. 1925, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u KNOJ.

ŠKARICA Mije MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Duće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. siječnja 1943. Poginuo u travnju 1943. na Neretvi, kao borac 2. dalmatinske brigade.

ŠKARICA Petra ZORKA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1924. Podgrađe, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1942. U Mosorski bataljon došla u listopadu 1942. godine. Poginula u ožujku 1943. kod Jablanice, kao referent saniteta 1. dalmatinske brigade.

ŠKARIČIĆ Jakova ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944, a zatim upućen u KNOJ.

ŠKARIČIĆ Mije BLAŽ, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914, Podgrađe, Omiš, limar, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 2. dalmatinskoj brigadi.

ŠKARIČIĆ Joze FERDINAND, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. a zatim prekomandiran u KNOJ. Umro.

ŠKARIČIĆ Roka JOSIP »Pino«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 12. 3. 1929. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ u toku rata. U Mosorski bataljon stupio 4. siječnja 1943. i 10. veljače upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Ponovo stupio 15. svibnja 1943. u Mosorski bataljon (Dänin) i prekomandiran 16. rujna u 6. beogradski bataljon 1. proleterske brigade. U toku NOR-a ranjavan u borbi šest puta.

ŠKARIČIĆ Ante JOZO, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1915, Podgrađe, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

ŠKARIČIĆ Ante MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1890, Podgrađe, Omiš. zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u radni bataljon na Vis. Umro.

ŠKARIČIĆ Jakova MIRKO-MIRO, vodnik, 2. voda 1. čete 1. bataljona, Mosorskog PO. Rođen 25. 7. 1917. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Došao 3. veljače 1943. u Mosorski bataljon i u lipnju 1943. ušao u sastav 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Ponovo došao u Mosorski PO i u njegovom sastavu bio do rasformiranja, kada je upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ŠKARIČIĆ-NEDIĆ Vicka PAULINA, borac Mosorskog PO. Rođena 1923. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupila u kolovožu 1943, a zatim prekomandirana u sanitet 8. korpusa.

ŠKARIČIĆ Marina ROKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1924. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Stupio 10. veljače 1943. u Mosorski bataljon s kojim je ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Ponovo stupio 1944. u Mosorski PO. Umro 1965.

ŠKARIČIĆ Jakova STIPE, politkomesar 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 4. 1914. u Podgrađu, Omiš, krojač. Hrvat, član KPJ od 1943. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano radio za NOP na terenu Gornjih Poljica. Bio je prvi predsjednik NOO u Podgrađu, član i sekretar Općinskog komiteta KPH za Gornja Poljica i član plenuma Kotarskog NOO Omiš svibnja 1943. U Mosorski PO stupio 1. kolovoza 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ušao ilegalno u Split i ostao u sastavu Komande grada. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ŠKARIČIĆ Simuna VELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1914. u Podgrađu, Omiš, student, Hrvat. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1941. Bio je jedan od organizatora ustanka u svom kraju i istaknuti obavještajac do odlaska u NOVJ. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim ušao u sastav 5. dalmatinske brigade.

ŠKARIČIĆ Vicka VLADIMIR-VLADO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 18. 12. 1925. u Podgrađu, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1945. U Leteću četu stupio 17. kolovoza 1943, a zatim u Komandu mjesta Zadvarje i u listopadu u 26. dalmatinsku diviziju. U toku NOR-a ranjavan dva puta.

SKARO Mate ANTE, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen u Sutivanu, o. Brač. Došao 6. siječnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo (podaci nepoznati).

ŠKARPA Ivana JURE, borac I mosorskog PO. Rođen 26. 9. 1912. u Starom Gradu na Hvaru, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. Umro od iznemoglosti 20. travnja 1942. kod Gata na povratku za Omiš nakon privremenog raspusta I mosorskog PO.

SKOBALJ Mate JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Duče, Omiš U Mosorski PO došao iz zarobljeništva.

SKOBALJ Ivana LJUBO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Duče, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim je upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prosincu 1944. kod Knina, kao borac 1. čete 3. dalmatinske brigade.

SKOBALJ Ivana SLAVKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1916, Duče, Omiš. Stupio 5. kolovoza 1942. u Mosorski vod i 1943. je u sastavu 13. banijskog korpusa.

SKOBALJ Andrije VLADE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 5. 1925, Duče, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Došao 12. veljače 1943. u Mosorski bataljon s kojim je ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Ponovno stupio 28. kolovoza 1944. u Mosorski PO i u njegovom sastavu bio do rasformiranja.

SKOBALJ Marina ZVONKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1923, Duče, Omiš. U Mosorski PO stupio 1. siječnja 1944, a zatim upućen u KNOJ.

SKOKO Mate ANTE, zamjenik politkomesara 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 2. 1915, Drvenik, Trogir, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1943. Stupio 23. rujna 1943. u Mosorski PO i sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

SKOMRLJ Mije MARTIN »Krakun«, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1923, Ramljane, Split, dak, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. U Omišku grupu stupio rujna 1943, a zatim upućen u 6. beogradski bataljon 1. proleterske brigade.

SKORIĆ Sime SMILJANA, borac Mosorskog PO. Rođena 28. 2. 1928, Split, đak-naučnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO došla 13. rujna 1943. Poginula 17. rujna 1943. kod Mravinaca, Split od bombardiranja.

SKROBICA Spira VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 11. 1919, Slatine, Split. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1943. godine.

ŠKULJE Mate ALEKSANDAR »Lese«, borac I mosorskog PO. Rođen 30. 8. 1921, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do odlaska u NOV, aktivno i organizirano radio na terenu Podstrane. U I mosorski PO došao 11. ožujka 1942. Rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1972.

ŠKULJE Marina MELKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 14. 10. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942. a zatim sa I udarnim bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao borac 3. dalmatinske brigade.

ŠKULJE Marina PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 10. 6. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Umro listopada 1943. u njemačkom logoru (zarobljen svibnja 1943. kod Kalinovika, odveden u logor u Zemun, a zatim u Njemačku) kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ŠODAN Lovre IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 1. 1924, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Učesnik je NOP od ožujka 1943. Bio je član NOO. Stupio 16. kolovoza 1943. u Krajišku četvu, a zatim i u Mosorski PO.

ŠODAN Ivana JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen 20. 9. 1927, Zadvarje, Omiš.

SOLIC Ante MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 7. 9. 1920, Sutina, Split.

SOLJAN Jakova JOSIP, komandir voda Mosorske čete (II MPO). Rođen 27. 6. 1918, Rudine, Stari Grad, Hvar, bravar, Hrvat, kandidat KPJ. U Mosorsku četvu stupio u prvoj polovini 1942. Poginuo 20. ožujka 1943. u 1. dalmatinskoj brigadi.

ŠOLJAN Ante PERO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Stari Grad, Hvar. U Mosorski PO došao 5. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 15. listopada kada je prekomandiran u 20. dalmatinsku diviziju.

SoSIC Mate PETAR, desetar u 2. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 5. 1914, Rošca, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. travnja 1944. i u listopadu upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ŠPAR Josipa ANTE, borac 2. čete Mosorskog bataljona. Rođen 1911, Muć Donji, Split, šoler, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 1942. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci, kao komandir čete u 4. crnogorskoj brigadi.

SPERAC Ivana IVAN, intendant I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 30. 3. 1908, Omiš, trgovac, Hrvat, član KPJ od 1934. predratni revolucionar, sekretar MK KPH Omiš 1942. i organizator ustanka. Stupio 1. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

SPERAC Ivana JOSIP, borac 3. voda I mosorskog PO. Rođen 3. 4. 1913, Omiš, mehaničar, Hrvat, član KPJ od 1934. Predratni revolucionar, od 1931. sekretar MIC SKOJ-a Omiša i organizator ustanka. U NOB-u stupio 10. studenog 1941. U I mosorski PO došao 12. ožujka 1942. i u njegovom sastavu bio do 16. travnja kada je u borbi na Mosoru ranjen i upućen na liječenje. Ponovo teško ranjen pri ispitivanju partizanskog oružja. Teški je ratni vojni invalid. Nosilac ie Partizanske spomenice 1941.

ŠPIKA Ivana MATE »-Bunde-«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924, ■Seget Donji, Trogir, ribar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 10. ožujka 1943. kod Nevesinja, kao desetar u 1. dalmatinskoj brigadi.

STAJNER Karla ing. ALEKSANDAR, rukovodilac radionice na izradi eksploziva na Mosoru. Rođen 1906. u Ljubeščici, Novi Marof, elektrotehnički inženjer, Jevrej. U NOV od ožujka 1943. Za rukovodioca radione došao iz Srednjedalmatinskog PO, a zatim šef Tehničke sekcije za popravku brodova u Bariju (Italija). Prilikom prodora Nijemaca listopada 1943. uspio je demontirati hidroelektranu Kraljevac (kod Zadvarja) i glavne dijelove zakopati.

STETIC Mihovila TONKA, borac Mosorskog PO. Rođena 18. 12. 1923, Split. U Mosorski PO stupila 10. rujna 1943, a zatim ušla u sastav 4. dalmatinske (splitske) brigade.

STEVIĆ Mije ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

STEVIĆ Ivana KAZIMIR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

ŠTEVIĆ Ante MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš, stolar, Hrvat. U Mosorski bataljon došao listopada 1942. i 12. studenog sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

STEVIĆ Ante MATE »Bugar«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1903, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942. i 12. studenog sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1965.

STIMAC Mate BRANKO, borac 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1919, Split. U Mosorski PO došao rujna 1943. U toku 6. ofenzive ranjen na Omiškoj Dinari i 11. studenog upućen u bolnicu.

SUBAŠIĆ Boka ZDRAVKO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 21. 9. 1922, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četu stupio listopada 1942, a zatim upućen u Livno. Poginuo u travnju 1943. na Širokom Brijegu, Mostar, kao borac 3. dalmatinske brigade.

SUBIĆ Jure JAKOMINA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla 10. veljače 1943. i zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Bila je bolničarka u 3. i u 2. dalmatinskoj brigadi.

SUPIĆ Marka ANDRIJA, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1908, Kamen, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. listopada 1944. godine.

ŠURLĀ Alberta MILAN, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 2. 1921. u Splitu, student šumarstva, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. U Odredu se nalazio do 11. studenog 1943. kada je upućen u bolnicu na otoke, gdje je i umro.

ŠURJAK Ivana MARIN, ekonom u ambulanti Štaba Mosorskog PO. Rođen 23. 10. 1899, Dol, Brač, poslužnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro.

SušIĆ Petra JURii, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 2. 1917, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. kolovoza 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

ŠUŠNJARA Luke IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen u općini Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ŠUŠNJARA Ivana LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen u općini, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ŠUŠTIĆ ŠIME, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 11. studenog kada je upućen u bolnicu.

SVRAGULJA Jerka LOVRE, desetar u Mosorskom PO. Rođen 10. 8. 1910. Zadarje, Omiš. U NOB-u stupio 14. lipnja 1942. U Mosorski PO došao 25. kolovoza 1943. iz Krajiške leteće čete. Prekomandiran u svibnju 1944. u KNOJ. Ranjen 1944. kod Tičeva.

TADIĆ Stipe PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 13. ožujka 1943. Poginuo polovinom lipnja 1943. na Cmojevića Rijeci, kao borac 3. dalmatinske brigade.

TADINAC Jakova JOZO, zamjenik komandira 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 6. 1911, Dolac Gornji, Omiš, mesar, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. Početkom listopada 1944. sa 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada. Umro 1981.

TADINAC-LUKACEVIC Petra MIJO, borac Mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1904, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 15. rujna 1944. Poginuo 25. listopada 1944. kod Dugopolja, Split, kao borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

TADINAC Jure PETAR, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 6. 1926, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu bio do 3. listopada, kada je prekomandiran u Dinarski PO.

TADINAC Marka PETAR »Zmaj«, obavještajni oficir 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 5. 1914, Gardun, Sinj, drvodjelac, Hrvat, član KP. U Mosorski PO došao 17. studenog 1943. godine. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1980.

TADINAC Marka PETAR, ekonom 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 2. 1913, Dolac Gornji, Omiš, brodogradilišni radnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1943. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosećld PO. Ranjen u veljači 1945. na Drežnici, Mostar.

TAFRA Ivana ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 4. 1926, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. srpnja 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

TAFRA Mate ANTE »Bego«, vodni delegat u 2. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 2. 1923, Svinišće, Omiš, zemljoradnik. U Mosorski PO došao 1. lipnja 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada. Umro 1982.

TAFRA Joze BOŽIDAR-VELJKO »Šicko«, zamjenik komandira 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 12. 1912, Svinišće, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB-u stupio 1942. Došao 28. srpnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim d u Mosoreki PO, u čijem se sastavu nalazio do ranjavanja, kada je upućen u bolnicu 20. divizije, a zatim u Bari. Ranjen 28. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj. Umro 1953.

TAFRA Mate IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 5. 1902, Svinišće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 25. svibnja 1944, i u njegovom sastavu bio do 14. srpnja kada je prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen u kolovozu 1944. u borbi kod Gračaca.

TAFRA Luke MARKO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 10. 1923, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. travnja 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do 3. studenog kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Ranjen u listopadu 1944. u borbi kod Hrvača, Sinj.

TAVRIC Stipe JOKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine.

TENTE Luke BOGDAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1909, Mravince, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1940. U Mosorski bataljon došao 13. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac 5. crnogorske brigade.

TENTE Ivana ILDARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1918, Mravince, Split, radnik, Hrvat. U Mosorsku četu stupio 13. veljače 1943. godine.

TENTE Luke ROKO, intendant 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 11. 1907, Mravince, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do polovine studenog 1944. kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

TERZE Jozе ALEKSANDAR, desetar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 2. 1922, Kamen, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Učesnike je NOP od veljače 1942. Stupio 1. listopada 1942. u I udarni mosorski bataljon, a zatim u »Dänin« bataljon sa kojim je kolovoza 1943. ušao u sastav Grupe udarnih bataljona srednje Dalmacije, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ponovo bio u Mosorskom PO i u svibnju 1943. se vratio u 3. brigadu. Ranjen rujna 1944. kod Srba. 100% je RVI.

TERZE Marina ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 5. srpnja 1926. u Splitu, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 6. svibnja 1942. U Mosorskom PO se nalazio od 25. listopada 1943. kada je upućen u bolnicu. Nakon toga u sastavu 1. dalmatinske brigade. Zbog teškog ranjavanja upućen na liječenje na Maltu. Ratni je 100% vojni invalid.

TERZE Nikole GRGO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 23. 11. 1920, Kamen, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku četu stupio 27. prosinca 1942, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci.

TERZE-SAVIĆ Blaža MILKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1924, Kamen, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944, i po rasformiranju Odreda prekomandirana u 4. bataljon 9. dalmatinske brigade, a zatim u 2. bataljon 10. dalmatinske brigade. Ranjena travnja 1945. u borbi kod Gospića.

TERZIC Marijana IVO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

TETERIĆ Ivana SLAVKO, radiotelegrafista u Štabu Mosorskog PO. Rođen 29. 12. 1915, Supetar, Brač, trgovac, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO dokomandiran 1944. iz Štaba Grupe srednjedalmatinskih PO. Rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju, a zatim na Slobodnu teritoriju Trsta (zona B). Umro.

TICINOVIC Jozе IVAN »Dedo«, borac I mosorskog PO. Rođen 1913, Koštanje, Omiš, stolar, Hrvat, član KPJ. Organizator ustanka, partijsko politički i terenski radnik od početka ustanka do odlaska u NOV. U I mosorski PO došao 14. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren, ali je 22/23. travnja uhapšen kod Gata, osuđen i odveden u logor.

TICINOVIC Mate JAKOV, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1922, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 17. listopada 1944. kod Danilovgrada, u 2. dalmatinskoj brigadi.

TICINOVIC Jerka JURE, zamjenik komandira čete u Mosorskom bataljonu. Rođen 1906, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOVJ aktivno radio za NOP na terenu Koštanja. U Mosorski bataljon stupio u listopadu 1942. U borbi kod Prosike, Sinj 25. ožujka 1943. teško ranjen, zarobljen od ustaša i odveden u Sinj, gdje je od posljedica ranjavanja i umro.

TICINOVIC Ivana MARILJA, bolničarka u 2. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena 3. 3. 1929, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Do odlaska u NOV prvi predsjednik USAOH-a u Koštanje. U Mosorski PO došla 11. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bila do listopada, kada je upućena u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjena 1944. kod Livna.

TICINOVIC Nikole MARIN, zamjenik komandira 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 13. 8. 1920, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. Došao 30. listopada 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon. U njegovom sastavu se nalazio do 22. srpnja 1943, kada je teško ranjen u borbi kod Lovreća, Imotski, te upućen na liječenje u bolnicu 4. operativne zone, a zatim preko Hvara i Visa u partizansku bolnicu Grummo (Italija). Teški je ratni vojni invalid.

TICINOVIC Marka PAVE, borac I mosorskog PO. Rođen 1916, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1941. do stupanja u NOV.

U I mosorski PO stupio 14. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku četu (II MPO) i s njom ušao u sastav 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO. Poginuo 25. lipnja 1942. u borbi kod Kozjaka, Knin kao borac 2. udarnog bataljona Srednjedalmatinskog NOPO.

TICINOVIĆ Ivana PETAR, vodni delegat u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 6. 1919, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat za člana KPJ od 1944. Od 1941. do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio na terenu kao obavještajac. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. i u njegovom sastavu bdo do rujna kada je na zahtjev KK KPH Omiš ponovo vraćen na teren.

TICINOVIC Joze SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Poginuo 28. ožujka 1945. kod Bihaća, kao borac 3. bataljona 8. dalmatinske brigade.

TIJARDOVIC Pavla JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1916, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao rujna 1943. godine. Umro 1965.

TIJARDOVIC Marina KREŠIMIR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 1943. Poginuo 27. srpnja 1943. od eksplozije granate.

TIJARDOVIC Ivana MATE, mitraljezac u 3. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1925, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. travnja 1944. i u lištopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

TIJARDOVIC Martina NEDJELJKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u veljači 1944. godine.

TIJARDOVIC Stipe NEDJELJKO »Kot«, puškomitraljezac u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1919, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Došao 11. srpnja 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim u Mosorski bataljon i Mosorski PO, u kojem je bio do rasformiranja, kada je upućen u KNOJ.

TIJARDOVIC Nikole PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Dolac Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio u lipnju 1944. godine.

TIJARDOVIC Stipe PETAR, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 3. 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

TIJARDOVIC Petra TOMA, mitraljezac u 1. četi 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 10. 1926, Dolac Donji, Omiš zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 28. ožujka 1944. i u njegovom sastavu nalazio se do 13. kolovoza kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen ožujka 1945. u borbi na Gospiću.

TOKIC Petra ANTE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 8. 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1944. i u njegovom sastavu bio do 15. studenog kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

TOKIC Jure IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 5. 1920, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. godine.

TOKIC Joze MATE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 11. 1909, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 5. lipnja 1944. godine.

TOKIC Mate MILAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 11. 1925, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom rujna 1944.

TOKIC Stipe NEDJELJKO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1928, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1944, ali je nakon kraćeg zadržavanja radi maloljetnosti otpušten iz Odreda.

TOKIC Ivana STIPE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 1. 1921, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom rujna 1944. Prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

TOKIC Joze ŠIMUN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 22. 7. 1914, Strmendolac, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

TOMASEO IVAN »Vanja«, liječnik bolnice Odreda na Mosoru. Rođen u Splitu, liječnik, Hrvat. U Odredu bio u travnju 1943. i operirao teško ranjenog komandanta Cetinskog PO Ljubu Dumičića. U 1943. bio je rukovodilac bolnice 4. dalmatinske (splitske) brigade, a zatim pomoćnik načelnika saniteta 8. korpusa.

TOMASOVIC-PERIŠIĆ Tome ALBINA, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 13. 6. 1923, Podstrana, Split, domaćica, Hrvatica. Došla u ožiljku 1943. u Mosorski bataljon a zatim i u Mosorski PO u kojem se nalazila do 27. prosinca 1943. kada je u borbi kod Maovica ranjena, zarobljena i odvedena u logor.

TOMASOVIC Vladimira BERISLAV, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 6. 1920, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1981.

TOMASOVIĆ Filipa BRUNO, obavještajni oficir 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 10. 1911, Kučiće, Omiš, vinar, Hrvat. Došao 28. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO, iz čijeg sastava je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Poginuo u kolovozu 1944. kod Gračca.

TOMASOVIĆ Tome GABRIEL-GAVRO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1915, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1942. Poginuo 19. prosinca 1942. kod Kučića, Omiš, u Mosorskoj četi.

TOMASOVIĆ Tome IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 26. 12. 1912, Kučiće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 28. kolovoza 1943. Prekomandiran 16. travnja 1944. u 19. dalmatinsku diviziju.

TOMASOVIĆ Tome IVAN, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 22. 6. 1919, Podstrana, Split, mehaničar, Hrvat. U Mosorski vod došao 20. srpnja 1942. Prekomandiran 27. rujna 1942. u Štab 4. operativne zone, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Ožujka 1943. ušao u 5. crnogorsku brigadu.

TOMASOVIĆ Jerka JURE-MARINKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 29. 5. 1914. u Kučićima, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ prije rata. Do odlaska u NOV aktivni partijsko-politički radnik i organizator ustanka u Kučićima. Stupio kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Između 15. i 20. lipnja 1943. teško ranjen u borbi na Romaniji i nakon par dana umro kao zamjenik komandanta bataljona u 2. dalmatinskoj brigadi.

TOMASOVIĆ Stipe MILORAD-RADE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 20. 9. 1925. u Podstrani, Split, dak, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942. a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. na Tjentištu kao borac 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

TOMASOVIĆ Filipa MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 28. 8. 1924, Kučiće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

TOMASOVIĆ Vicka SREČKO, desetar u 1. četi 1 bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 3. 1924, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. svibnja 1944, a zatim upućen u 4. splitsku brigadu. Poginuo u travnju 1945. kod Ilirske Bistrice kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

TOMAS Stipe ANA, bolničarka Mosorskog bataljona. Rođena 1916, Krilo-Jesenice, Omiš, bolničarka, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla lipnja 1943.

TOMAS Ivana BRANIMIR-BRANKO, intendant Mosorskog bataljona (Ljubičev). Rođen 2. 10. 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. U Mosorski bataljon došao U. veljače 1943. u čijem se sastavu nalazio do ožujka kada je postavljen na dužnost intendanta Cetinskog PO. Umro.

TOMAS Mate BRANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski PO stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

TOMAS Joze IVAN, komandant 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOB od listopada 1942. godine. Došao ožujka 1943. u Mosorski bataljon (Dänin) Cetinskog PO, a zatim i u Mosorski PO. Umro 1946.

TOMAS Ivana IVAN, zamjenik komandira 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Krilo-Jesenice, Omiš, mesar, Hrvat. Došao 10. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a potom i u Mosorski PO. Prekomandiran u 2. dalmatinsku brigadu. Umro 1962.

TOMAS Ivana KAZIMIR »Leše« desetar 5. voda I mosorskog PO. Rođen 30. 11. 1914, Krilo-Jesenice, Omiš, mesar, Hrvat, kandidat KPJ od 1939, član KPJ od 1942. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1941. i bio jedan od organizatora ustanka u Jesenicama. U I mosorski PO stupio 21. veljače 1942. i njegovim privremenim raspustom vraćen na teren. Ponovo stupio svibnja 1942. u Mosorsku

četu (II MPO) s kojom je polovinom lipnja ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. U rujnu postavljen za intendanta 4. bataljona 1 dalmatinske brigade. Lakše ranjen lipnja 1942. u borbi kod Kijeva. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

TOMAŠ Duje MARIN, borac I mosorskog PO. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U I mosorski PO stupio 12. ožujka 1942. Poginuo 15. travnja 1942. kod Putišića staja na Mosoru kao pomoćnik puškomitraljesca 3. voda I mosorskog PO.

TOMAŠ Joze MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio siječnja 1944. Prekomandiran u 4. pomorski obalni sektor.

TOMAS-ĐUJIC Jure ZLATA-ZLATKA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 7. 12. 1923, Krilo-Jesenice. Omiš, krojačica. Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon došla 10. listopada 1942, a zatim upućena u 3. dalmatinsku brigadu. Početkom lipnja ušla u 2. dalmatinsku brigadu.

TOMASA Mije IVAN-MIRKO »Štuka«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 11. 5. 1927, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. U Mosorski vod došao 29. rujna 1942, a zatim u 5. i 3. dalmatinsku brigadu. Od 6. lipnja 1943. u 2. dalmatinskoj brigadi iz koje je siječnja 1945. upućen u Vojnu akademiju Beograd.

TOMASA Josipa MARKO, zamjenik komandira 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 3. 1919, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 28. prosinca 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski PO. Umro 1978.

TOMASIĆ Fabjana JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen je 27. 9. 1923, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO došao 10. rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Klisa, kao borac Mosorskog PO.

TOMELJAK Ante PETAR, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1. 9. 1910, Gizdovac, Split, radnik, Hrvat. U Omišku grupu stupio 11. rujna 1943. Poginuo 17. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš kao borac 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

TOMIĆ-PERIĆ Marina ANKA, borac Mosorskog bataljona. Rođena u Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon stupila početkom 1943. godine.

TOMIĆ Bože ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen u Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 17. siječnja 1943, a zatim upućen u Stab 4. operativne zone odakle je 1. veljače 1943. upućen u 4. NOU brigadu. Umro.

TOMIĆ Nikole ANTE »Ibar«, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1920, Split, bojadisar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 15. lipnja 1944. i prekomandiran 19. rujna u 3. dalmatinsku brigadu.

TOMIĆ Petra BLAZ, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1918, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. rujna 1944. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

TOMIĆ Jure ĆIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. siječnja 1944. Poginuo 9. siječnja 1945. kod Širokog Brijega, Mostar, kao borac 4. dalmatinske (splitske) brigade.

TOMIĆ Marka ĆIRO, vodni delegat 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 7. 1924, Srijane, Omiš, električar, Hrvat, član SKOJ-a. Došao 1. rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski PO, iz čijeg je sastava prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu.

TOMIĆ Jure IVAN, borac 1. čete I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 11. 9. 1925, Srijane, Omiš, brodogradilišni radnik, Hrvat. Stupio 6. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon. Upućen 15. siječnja 1943. u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1943. u borbi kod Posušja. Umro 1984.

TOMIĆ Nikole IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Split. U Mosorski PO došao 7. rujna 1943. godine. Umro 1977.

TOMIĆ Mije IVAN-IVO, zamjenik politkomesara 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1925. u Splitu, krojač, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Od početka ustanka aktivni je učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP i član udarne grupe u Splitu. Zbog ilegalnog rada hapšen i zatvaran od Talijana. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kolovoza 1944. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

TOMIĆ Nikole JOSIP, bolničar u Mosorskom PO. Rođen 25. 10. 1909. u Splitu. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 22. studenog kada je upućen u Biokovski PO.

TOMIC Spira JOSIP-JOZO, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 27. 7. 1905. u Splitu, bačvar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943.

TOMIĆ Ante MILAN »Šerif«, borac-kurir Leteće mosorske čete. Rođen 28. 8. 1929. u Splitu, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorsku četv stupio u prosincu 1942. i u svibnju 1943. bio u Bračkom PO, a zatim u 12. dalmatinsku brigadu. Teško ranjen listopada 1943. u borbi na Braču i upućen na liječenje. Ostao 90% RVI.

TOMIĆ Mate PAVAO-PAVE, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 29. 1. 1904. Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. Početkom listopada 1944. s 2. č*tom 3. bataljona ušao ilegalno u Split i nakon oslobođenja ostao u sastavu Komande grada. Umro.

TOMIĆ Andrije PETAR, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1911, Dolac Gornji, Omiš. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1980.

TOMIĆ Mije SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 20. 6. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio siječnja 1944. Umro 1969.

TOMIĆ Mije VLADIMIR, borac I mosorskog PO. Rođen 21. 5. 1919. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ u ratu. U I mosorski PO stupio 11. ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda upućen na teren. Ranjen 21. veljače 1944. kod Bijeljine u Brodskoj brigadi 28. divizije.

TOMIĆ Stjepana VLADIMIR-VLADO, borac Mosorskog PO. Rođen 1918, Dolac Gornji, Omiš. zemljoradnik, Hrvat. U NOB od 1942. godine.

TOMIĆ Ivana ZVONIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 5. 1918. u Splitu. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943, a zatim upućen u bolničku četv 26. dalmatinske divizije.

TOMIČIĆ Filipa IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 5. 1913, u Zagvozdu, Vrgorac, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943.

TONČETIĆ Ivana RATKO, borac Mosorske čete. Rođen 20. 5. 1915. u Puli, tokar u brodogradilištu, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1941. U Mosorsku četv stupio 25. prosinca 1942, a zatim upućen u Tehničku radionu 4. operativne zone. Ranjen 1943. i na putu za bolnicu umro kod Nevesinja.

TOPIĆ Ante ANĐELKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 9. 1928, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

TOPIĆ Stipe ILIJA, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 10. 1925, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

TOPIĆ Ivana MARIN-MARINKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 9. 1912, Kučiće, Omiš, obalni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. a zatim upućen u artiljeriju 9. dalmatinske divizije.

TOPIC Mije MARKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1915, Kučiće, Omiš, radnik, Hrvat. Stupio u drugoj polovini 1942. U Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je u studenom 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 3. dalmatinskoj brigadi.

TOPIĆ Mije PAVAO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 6. 1918, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u sastav 20. dalmatinske divizije.

TOPIĆ Ante PETAR, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Kučiće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Umro 1985.

TOSTI Nikole DONATO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 23. 8. 1923, Sutivan, Brač, pomorac. Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1943. U Mosorski bataljon stupio 1942. Bio je u sastavu 9. divizije, a zatim u 4. kraljevačkom bataljonu 1. proleterske brigade. U toku NOR-a više puta ranjavan.

TRESKAVICA Todora MILOŠ, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Knin, mesar, Srbin. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944.

TREURSIĆ Ante VINKO-VICKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 1. siječnja 1944. kada je upućen u bolnicu.

TREURSIC Ivana VJEKOSLAV-VJEKO, borac Mosorskog PO. Rode« 21. 6. 1925. u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. Bio je na liječenju na Malti.

XRGO Andrije ANDRIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi kao borac 1. dalmatinske brigade.

TRGO Mate FILIP, borac Mosorskog bataljona. Rođen 30. 10. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

TRGO Ante IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 5. 1929, Dugi Rat, Omiš, učenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i prekomandiran 2. listopada u Štab 8. korpusa. Umro 1984.

TRGO-ILIJIC Stipe MARIJA, kuharica pri Štabu mosorskog PO. Rođena 28. 10. 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1944. Stupila 9. lipnja 1943. u Mosorski bataljon a zatim i u Mosorski PO iz kojeg je 10. siječnja 1944. ušla u sastav Svilajsko-mosečkog PO. U toku NOR-a ranjavana dva puta.

TRGO Marka MATE, borac I mosorskog PO. Rođen 1915. Krilo-Jesenice, Omiš, mesar, Hrvat. U I mosorski PO stupio ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom veljače 1943. u Mosorski bataljon s kojim je ušao u sastav 5. dalmatinske brigade, a zatim u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo svibanj-lipanj 1943. u 5. ofenzivi u 2. dalmatinskoj brigadi.

TRGO Ante MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, mehaničar, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelengori kao borac 2. dalmatinske brigade.

TROGRLIĆ Jakova IVAN, komandir čete u Mosorskom PO. Rođen 1922, Šestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Došao polovinom veljače 1943. četu, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo u drugoj polovini studenog 1943. Bogomolje, Hvar kao komandir 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

TROGRLIĆ Mije JOZO, vodnik voda u Mosorskog PO. Rođen 1923. u Šestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Došao polovinom veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do studenog 1944. godine.

TROGRLIĆ Joze MATE, zamjenik komandira 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 2. 1922, Šestanovac, Omiš, obučar, Hrvat. U NOB-u stupio 26. veljače 1942. Došao 15. siječnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosörsiks PO. U lipnju 1944. prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

TROGRLIĆ Bože PERE, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Šestanovac, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. lipnja 1944, i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

TROGRLIĆ Bože SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Šestanovac, Omiš. Došao 20. kolovoza 1943. u Krajišku četu, a zatim i u Mosorski PO.

TROSKOT Mate FRANE, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 8. 1910, Banjevci, Benkovac. U NOV stupio 8. rujna 1942. U Mosorski PO došao polovinom rujna 1943, iz Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju. Prekomandiran 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

TRUMBIĆ Frane LJUBO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920. u Splitu, službenik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo — nestao u studenom 1943. (ostali podaci nepoznati).

TRUMBIĆ NEVA, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođena u Splitu, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943. i u listopadu prekomandirana u 9. dalmatinsku diviziju. Umrla.

TUDOR Jakova ANDRIJA, borac 4. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 9. 1922, V. Grablje, Hvar. Došao 20. srpnja 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO u čijem se sastavu nalazio do 15. Siječnja 1944. kada je upućen u Ratnu mornaricu na Vis.

TUDOR Nikole ANTE, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1922, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. Prekomandiran travnja 1944. u Štab Grupe srednjo-dalmatinskih PO.

TUDOR Frane STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925. u Splitu. U Mosorski PO stupio rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do listopada 1944. kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1980.

TUKIC Mije ANTE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen S G. 1903, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoz 1944. i u njegovom sastavu ostao do listopada kada je prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1978.

TUKIĆ Simuna ANTE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 9. 1912 Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine Umro.

TUKIC Bože BOŽO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 7 1907, Kotlenice, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944 i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1983.

TUKIC Jakova BOŽO, desetar u Pratećem vodu 2. bataljona Mosorskog PO Rođen 20. 1. 1920, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupit 30. travnja 1944. i prekomandiran 25. listopada u artiljerijski divizion 9. dalmatinskot divizije. Ranjen 28. lipnja 1944. na Gardunu, Sinj.

TUKIC Mije GRGO, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1977.

TUKIĆ Ante IVAN, higijeničar u Štabu Mosorskog PO. Rođen 29. 10. 1908. Kotlenice, Split, brijač, Hrvat, član KPJ. Došao 15. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO. U njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

TUKIĆ Joze JAKOV, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 7. 1925, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 25. srpnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1945.

TUKIĆ Ante JOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. Umro.

TUKIĆ Mate JURE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 2. 1920, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. Poginuo 20. ožujka 1945. na Kuku, Lapac, kao borac 4. bataljona 10. dalmatinske brigade.

TUKIĆ Ante LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 1. 1907, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO se nalazio do kolovoza 1944. kada je prekomandiran u 8. dalmatinsku brigadu. Ranjen 1944. kod Hrvača, Sinj.

TUKIĆ Ante MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1902, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Od 1942. do stupanja u NOVJ bio je odbornik NOO Kotlenice. U Mosorski PO stupio 28. kolovoza 1944. i prekomandiran 7. rujna u bojničku čet 20. dalmatinske divizije.

TUKIĆ Bože MARKO, vodnik 2. voda 3. čete 1. bataljona Mosorske® PO. Rođen 24. 4. 1920, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. travnja 1944. i u njegovom sastavu bio do 14. listopada kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen u travnju 1945. u borbi na o. Rabu.

TUKIĆ Joze PAVAO, bg-rac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1909, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Nestao iz bataljona 10. rujna 1944. kod s. Kotlenice, Split. Umro.

TUKIĆ Mate STJEPAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 12. 1912, Kotlenice (Smajići), Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18 kolovoza 1944, a zatim prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1985.

TVRDE Marka ANTE, desetar u 3. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 6. 1927, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 28. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen 9. rujna 1944. u borbi za vrhove Mosora. Umro.

TVRDE Joze DRAGAN-DRAGO, borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 3. 1927, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 13. rujna 1944. i prekomandiran 2. listopada u Štab Grupe srednj eda Ima tinskih PO.

TVRDE Joze IVKA, borac Mosorskog PO. Rođena 1922, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

TVRDE Joze JERKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1925, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

TVRDIĆ Augustina MILIVOJE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1915, Split. Nestao 18. veljače 1944. kod s. Podi, Sinj.

TVRDIĆ-RESTOVIĆ Petra RADOJKA, Iporac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 8. 4. 1924, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO došla 11. rujna 1943. Prekomandirana 10. siječnja 1944. u Svilajsko-mosečki PO.

UGRIN Klementa ANTE, zamjenik komandira 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 6. 1924. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od 1942. do stupanja u NOV član udarne grupe u Zrnovnici. U Mosorski PO se nalazio od 20. kolovoza do 20. listopada 1944.

UGRIN Marka CIRO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 24. 11. 1919, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 20. siječnja 1943. i u njegovom sastavu bio do kolovoza, kada je sa bataljonom ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju i 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen u prosincu 1943. u borbi na Cincaru i lipnja 1944. kod Grahova.

UGRIN Marka DRAGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 5. 9. 1921, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 11. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. u 5. ofenzivi, kao borac u Centralnoj bolnici.

UGRIN Klementa GRGO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 7. 2. 1925. u Zrnovnici, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio rujna 1942. u Leteću mosorsku četu a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 12. veljače 1943. ušao u sastav 5. dalmatinske brigade 9. divizije. Ranjen ožujka 1943. kada je i zarobljen, te odveden u logor Mathauzen.

UGRIN Jure MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. Poginuo ožujka 1943. kod Jablanice, kao borac 3. čete 4. bataljona 5. dalmatinske brigade.

UGRIN Ivana MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od 1942. do stupanja u NOV član udarne grupe u Zrnovnici. U Mosorsku četu stupio siječnja 1943, a zatim upućen u 2. dalmatinsku brigadu. Poginuo lipnja 1943. u bici na Sutjesci u 2. dalmatinskoj brigadi.

UGRIN Jure NEDJELJKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1925, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio ožujka 1943. godine. Poginuo 21. prosinca 1944. kod Medveđaka, Lika, kao borac 1. čete 1. bataljona 10. dalmatinske brigade.

UGRIN Vicka NIKOLA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1906, Zrnovnica, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin, kao borac 3. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

UGRIN Lazara RAFAEL, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao borac 2. bataljona 2. dalmatinske brigade.

UGRIN Ante TOMO, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Zrnovnica, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

ULIĆ Josipa JERKO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio u svibnju 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kolovoza, kada je sa bataljonom ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

ULIĆ Josipa MARIN, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919. Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorski bataljon došao u listopadu 1942. i u novembru ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo početkom lipnja 1943. na Sutjesci, kao vodni delegat u 3. dalmatinskoj brigadi.

ULIĆ-ALAC Josipa SLAVICA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1923, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. U Mosorski PO stupila lipnja 1944. godine.

URINIĆ Marka MARIN, borac Mosorskog PO stupio 22. srpnja 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1982.

URINIĆ Marka MATE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 9. 1906, Dubrava, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro.

URSIC Ante BOŽIDAR-BOŽO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1921, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Stupio rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon (Dänin) u kojem se nalazio do kraja kolovoza 1943. kada je upućen u Štab 4. operativne zone. Poginuo 27. studenog 1943. na aerodromu Suho polje kod Glamoča, kao desetar Prateće čete Štaba 8. korpusa (poginuo u osiguranju Ive Lole Ribara).

UTROBIČIĆ Ante BRANIMIR-BRANKO, komandir 2. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 9. 9. 1918, Slime, Omiš. Od početka ustanka do odlaska u NOB aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Slimena. Došao 25. studenog 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. U rujnu 1943. upućen u 4. POS. Ranjen 1943. u borbi kod Prosike, Dicmo.

UTROBIČIĆ Jure IVAN »Ikan«, borac I mosorskog PO. Rođen 13. 5. 1912, Slime, radnik, Hrvat, član KPJ od 1940, član KK KPH Omiš i jedan od organizatora ustan-ka Krajiške općine. U NOB-u stupio 1941. U I mosorski PO došao 14. ožujka 1942 Rasformiranjem Odreda vraćen na partijsko-političku dužnost na teren Krajiške općine. Poginuo 29. svibnja 1942. kod Baške Vode, Makarska, kao član Kotarskog komiteta KPH Omiš.

UTROBIČIĆ Mate IVAN, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 9. 1921, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. Prekomandiran 21. listopada 1944. u OK Split.

UTROBIČIĆ Jozе MILJAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 10. 1922, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 26. kolovoza 1944. i bio u njegovom sastavu do polovine studenog, kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Umro 1982.

UVODA Jozе IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1. 10. 1922, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku čet, stupio 10. siječnja 1943, a zatim upućen na raspored u Štab 4. operativne zone iz koje je 3. veljače upućen u 4. NOU brigadu. Bio je i u sastavu 1. dalmatinske brigade. Poginuo 10. siječnja 1944. na bolničkom partizanskom brodu »Marin II« kao ranjenik na ruti Šolta—Vis.

UVODA Jakova MARIJA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođena 1926, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski vod stupila rujna 1942. godine.

UVODA TOMA, borac Leteće mosorske čete. Rođen u Sitnu Donjem, Split. U Mosorsku čet, stupio siječnja 1943, a zatim upućen na raspored u Štab 4. operativne zone iz koje je 4. veljače upućen u Dinarski bataljon.

UVODIČ Pavia FRANE »Dedo«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 15. 12. 1913, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 22. listopada 1942. i polovinom veljače 1943. ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Srpnja 1944. kao ranjenik upućen u Italiju.

UVODIČ Marina IVAN, borac I mosorskog PO. Rođen 11. 2. 1919. u Stobreću, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. U I mosorski PO stupio 7. travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovno stupio 1943. u Mosorski bataljon (Dänin) i Mosorski PO, a zatim u tenkovsku jedinicu. Poginuo u veljači 1945. na Širokom Brijegu, Mostar u 1. tenkovskoj brigadi.

UVODIČ Marka IVAN »Ciko«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođen 5. 11. 1913, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1939. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizovano uključen u NOP. U Mosorsku čet, stupio početkom svibnja 1942, sa kojom je 18. lipnja ušao u sastav 2. bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Od rujna 1942. je politički delegat prve glazbe iz Klis-Kose u 1. dalmatinskoj brigadi. Ranjen listopada 1943. u borbi na Pelješcu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

UVODIČ Ante LJUBOMIR-RAZIN »Student«, politkomesar Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1920. u Jelsi, Hvar, student, Hrvat, predratni član SKOJ-a, član KPJ od 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV član udarne grupe i lista »Naš Izvještaj« u Splitu. Stupio 6. ožujka 1942. u I mosorski PO i 13. ožujka kao rukovodilac udarne grupe učestvuje u oslobađanju I. L. Lavčevića iz splitske bolnice. Nakon ponovnog okupljanja boraca, formira 29. travnja 1942. (II) Mosorski PO u kojem je postavljen za politkomesara. U Odredu se nalazio do 7. lipnja kada je upućen u Štab 4. operativne zone. Poginuo koncem lipnja 1942. kod s. Miočić, Drniš od četničke patrolе, kao operativni oficir Štaba srednjdalmatinskog NOPO.

UVODIĆ-PLEŠTINA Andrije MATIJA, borac Mosorskog bataljona. Rođena 1920. u Klisu, Split, domaćica, Hrvatica. Organizovano radila za NOP od 1941. U Mosorski bataljon stupila kolovoza 1942, a zatim bila pri NOO Livno. Poginulo lipnja 1943. s novorođenim djetetom u bici na Sutjesci pri Centralnoj bolnici VS.

UVODIĆ-OMERHADŽIĆ Spira VINKA, kuharica u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođena 25. 10. 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvat, član SKOJ-a. Do stupanja u NOV zbog ilegalnog rada hapšena i zatvarana od Talijana. U Mosorski PO stupila 11. rujna 1943.

UVODIĆ Bože VINKO »Borbeni«, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 2. 1. 1926. Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Od početka ustanka aktivno uključen u NOP. Bio je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a i član Kotarskog komiteta SKOJ-a Solin. U Mosorski bataljon stupio 21. siječnja 1943. i u njegovom sastavu bio do 8. veljače kada je upućen na teren. Ranjen 15. veljače 1945. kod Vrde, Mostar u 4. dalmatinskoj (splitskoj,) brigadi.

UVODIĆ Spira ZORKA, borac Letećeg mosorskog voda. Rođena 25. 5. 1923, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Od početka ustanka aktivno uključena u NOP na terenu Kose. U Mosorski vod stupila početkom lipnja 1942. i u listopadu ušla u sastav 2. dalmatinske brigade. Poginula 9. ožujka 1944. kod Grahova u Crnoj Gori, kao referent saniteta 1. bataljona, 2. dalmatinske brigade.

VARODINAC Jure JANJA, bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 15. 5. 1917, Vinjani, Imotski. U Mosorski bataljon stupila polovinom veljače 1943. i zatim upućena u 5. dalmatinsku brigadu. Umrta 1979.

VARVODIĆ Jure PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Prugovo, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u travnju prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro 1978.

VECCHI ALVARI, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO Rođen 1924, student, Talijan. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944, a zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

VELA Paške NIKOLA, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1926, Podgora, Makarska. U Mosorski PO stupio 1. siječnja 1944. godine. Umro.

VELIĆ Filipa DUŠAN, borac Pratećeg voda 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 4. 1907, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 29. kolovoza 1944. godine. Umro.

VELIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. Poginuo 18. lipnja 1943. na Donjim Barama kao borac 2. dalmatinske brigade.

VELIĆ Jakova JERKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 11. 1904, Tugare, Omiš, tvornički radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. godine.

VELIĆ Ivana JOSIP-BEPO, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 20. 6. 1926, Omiš, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. Stupio 17. srpnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Upućen siječnja 1944. u Vojno-tehničku radionu 8. korpusa.

VELIĆ Pave JOSIP-JOZO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1920, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943. Poginuo krajem svibnja 1943. u bici na Sutjesci u 1. dalmatinskoj brigadi.

VELIĆ Duje KAZIMIR, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1922, Omiš, brijač. Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorsku čet stupio početkom 1943. Poginuo 1943. na Neretvi u 4. ofenzivi kao borac 3. dalmatinske brigade.

VELIĆ Ivana MIRO, komandir Prateće čete i kurira Štaba Mosorskog PO. Rođen 17. 4. 1923, Omiš, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. Došao 27. srpnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO u kojem je bio borac, ekonom, kurir, desetar, vodnik, zamjenik i komandir čete. U Mosorskom PO se nalazio do 13. studenog 1944. kada je upućen u 9. dalmatinsku brigadu. Ranjen 4. travnja 1945. u borbi kod Gospića.

VELIĆ Marka TOMISLAV-TOMO, borac Mosorskog PO. Rođen 1920, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio u listopadu 1944. godine. Umro.

VERCAVELLI di Luigi MARIO, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1920, Torni, Italija, kovač, Talijan. U Mosorski PO došao 10. studenog 1943. Prekomandiran 1944. u 9. dalmatinsku diviziju.

VESTIĆ Ilije NIKOLA, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Ljubdčev). Rođen 20. 10. 1924. Ružici, Drniš. U Mosorski bataljon došao 2. studenog 1942. i u veljači 1943. upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

VETMA Ivana ANDRIJA, kuhar u Pratećem vodu 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 22. 8. 1907, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. godine. Umro.

VETMA Duje ANTE, desetar u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 6. 1923, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1943. Prekomandiran 1944. u Komandu grada Split. Ranjen krajem srpnja 1944. u borbi kod Hrvača, Sinj.

VETMA Ivana ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1927, Majdan-Klis, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 19. listopada 1943. Umro 24. prosinca 1943. u bolnici Grumo, Italija od posljedica ranjavanja zadobivenih u borbi na Biokovu.

VETMA Ivana JAKOV-JAKŠA, vodni delegat u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 2. 1923. u Klisu, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od veljače 1942. U Mosorski PO stupio 1. travnja 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ušao ilegalno u Split, a nakon oslobođenja grada upućen u KNOJ. Ranjen 29. lipnja 1944. u borbi na Gardunu.

VETMA-MUNIVRANA Ivana MARIJA, zamjenik politkomesara čete u Mosorskom PO. Rođena 3. 12. 1924, Klis, Split. Došla 23. lipnja 1943. u Mosorski partizanski bataljon, a zatim i u Mosorski PO.

VIALI Đulija VLADIMIR, borac Mosorskog PO. Rođen 8. 10. 1929, Split. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. godine, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Umro 1984.

VICKOV Jure BOZO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 11. 1905, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. godine, a zatim upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

VICKOV Pavla MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 5. veljače 1943. Poginuo u ožujku 1943. u 4. ofenzivi na Crnom vrhu kod Gornjeg Vakufa, kao borac 2. čete 3. bataljona 1. dalmatinske brigade.

VICKOV Jure NEDJELJKO, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 10. 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 7. lipnja 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 10. listopada 1944. kod Gračaca.

VICULIN Ante MARIN, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 8. 10. 1901, Kaštel Lukšić, Split, drvodjelac, Hrvat. U Omišku grupu došao 9. rujna 1943. Poginuo 18. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš, kao borac 2. čete 2. bataljona Omiške grupe udarnih bataljona.

VICEVIĆ Petra ERMINIJ, kuhar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1899, Pula, mehaničar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 20. rujna 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

VIDAKOVIĆ Bože ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1910, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. Nestao 31. srpnja 1944. kod s. Hrvača, Sinj.

VIDAKOVIĆ Jure CIRO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 11. 1924, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 29. lipnja 1944. Nestao 31. srpnja 1944. kod s. Hrvače, Sinj. Ranjen u studenom 1944. kod Kije-va, Knin.

VIDAKOVIĆ Mate JAKOV, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 8. 1914, Srinjine, Split, mornar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 15. rujna 1943. Prekomandiran 23. rujna 1943. u 3. dalmatinsku brigadu.

VIDAKOVIĆ Mate STANKO-STANISLAV, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924. Dugi Rat, Omiš, radnik, Hrvat. Došao 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

VIDAKOVIĆ Pavia STIPE, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 8. 1910, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. kolovoza 1944. Prekomandiran 5. listopada 1944. u Komandu Cetinskog područja.

VIDOSEVIĆ Marka ANKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 5. kolovoza 1925, Split. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. godine.

VIDOŠEVIĆ Marka DRAGO, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 11. 1916, Drniš. U Mos-orski PO stupio 9. kolovoza 1943. i u njegovom sastavu nalazio se do kraja rujna kada je upućen u Afriku. Umro.

VIDOSEVIĆ Mate FRANJO, borac, Mosorskog PO. Rođen 8. 3. 1924. u Splitu trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo rujna 1943. kod Zmornice.

VIDOSEVIĆ Marka VJERA, vodni delegat u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođena 1922. u Solinu, Split službenik, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. i obavještajac u Omišu do odlaska u NOV. U Mosorski bataljon (Ljubićev) stupila u veljači 1943. godine. Poginula 20. lipnja 1943. u borbi kod s. Košute, Sinj, kao vodni delegat u 1. četi Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

VIDOVIĆ Luke NIKOLA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1923, Sevid, Trogir, zemljoradnik, član SKOJ-a 1942. KPJ u toku rata. U Mosorski bataljon došao 1. studenog 1942. i polovinom istog mjeseca sa bataljonom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Od lipnja 1943. je u sastavu 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade. Teško ranjen ožujka 1945. kod Saringrada — Mehovi.

VIDAK-MATOSIĆ Arne ANA, bolničarka u Omiškoj grupi udarnih bataljona. Rođena 11. 8. 1920, Split, domaćica, Hrvatica. U Omišku grupu došla 9. rujna 1943. Upućena 6. listopada u 10. dalmatinsku brigadu. Ranjena krajem prosinca 1943. u borbi kod Vrljke.

VIDAK Simuna PAVE, puškomitraljezac u 2. četi Mosorskog PO. Rođen 31. 5. 1906, Split. Stupio kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a kasnije u Mosorski PO. Umro 1985.

VIDAK Simuna STIPE, politički komesar 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 2. 1908. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ. U NOP od 1942. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1943. na dužnost intendanta bataljona, a od prosinca 1943. zamjenik politkomesara bataljona. Ranjen 5. siječnja 1944. u borbi kod Brštanova, te upućen na liječenje u bolnicu na Vis, a zatim u Bari i na Maltu.

VILA Petra ANTE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Knin, redar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944. godine.

VILIČIĆ Mihovila IVO, borac Mosorskog PO. Rođen u Vrbovskoj, Hvar. U Mosorski PO došao 1. listopada 1943. godine. Poginuo 1944. kod Mostara.

VILIČIĆ VARDAR, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen u Omišu ^{TJ} Mosorski vod stupio početkom rujna 1942. i krajem istog mjeseca upućen u Stab 4. operativne zone.

VILIČIĆ ZORAN, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen u Splitu. U Omišku grupu stupio 1943. i u njegovom sastavu bio do 11. rujna kada je upućen u bolnicu.

Violić JOSIP, borac 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio rujna 1943. godine.

VITAIĆ Ivana JURE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 24. 2. 1922, Supetar Brač. U Mosorski bataljon stupio u veljači 1943, a zatim je u sastavu 2. dalmatinske brigade.

VLADANOVIĆ Ivana ANTE, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Došao u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio io kolovoza 1943. kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen 1943. u borbi kod Bogomolja i svibnja 1944. na brodu NOVJ »Marin II«. Umro 1984.

VLADISLAVIĆ Jerka JERKO, puškomitraljezac u 2. četi Mosorskog bataljona. Rođen 9. 5. 1920, Mirca, Brač. U NOB od kolovoza 1942. Došao 6. siječnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio io kolovoza 1943. kada je prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Ranjen 1943. u borbi kod Bogomolja i svibnja 1944. na brodu NOVJ »Marin II«. Umro 1984.

VLADOVA Joze JURE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 24. 3. 1925. Otok, Sinj, zemljoradnik, Hrvat U Mosorski PO došao lipnja 1943. i u njegovom sastavu bio do kolovoza kada je ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

VLADOVA Ante ŠTIPAN, borac mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 6. 1. 1927, Otok, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. i u njegovom sastavu bio do kolovoza kada je ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu.

VLADOVIĆ Ivana ANTE, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1915, Kotlenice, Split, brodogradilišni radnik Hrvat. Stupio 10. veljače 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 3. studenog 1944. na Kosovu polju kod Knina, kao vodnik 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Mate ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Bisko, Sdnj. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro.

VLADOVIĆ Nikole ANTE-TONI, obučar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 1905, Kotlenice, Split, zemljoradnik (obučar), Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro.

VLADOVIĆ Grge BOŽO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 16. 9. 1922, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao početkom lipnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I mosorski bataljon, sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo u travnju 1943. kod Nevesinja, kao borac 1. čete 2. bataljona 3. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Jakova BOŽO »Basrak«, desetar u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 12. 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. Teško ranjen 31. kolovoza 1944. u borbi kod Podgrada, Omiš. Umro 1977.

VLADOVIĆ Luke BOŽO »Cigo«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 9. 6. 1923, Kotlenice, Split, pekar, Hrvat, član SKOJ-a 1939. Došao početkom srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 15. travnja 1943. kod Sčepan Polja u Crnoj Gori, kao desetar u 2. bataljonu 3. dalmatinske brigade (umro od tifusa).

VLADOVIĆ Pavla BOŽO, borac Mosorskog PO. Rođen 10. 5.1909, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOV stupio 9. veljače 1943. Poginuo 20. rujna 1944. kod s. Ogorje Donje, Split.

VLADOVIĆ Tome FRANE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 2. 10. 1912, Kotlenice, Split, radnik, Hrvat, član KPJ u toku rata. U Leteći mosorski vod stupio 1942, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Lipnja 1943. postao borac 6. beogradskog bataljona 1. proleterske brigade. Umro 1970.

VLADOVIĆ Mate JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Bisko, Sinj. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

VLADOVIĆ Mate JAKOV, obučar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 1912, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine, sorski PO stupio 1944. godine.

VLADOVIĆ Mate JAKOV, borac 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1916, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 10. veljače 1943. u Mosorski bataljona, zatim i u Mosorski PO. Umro 1977.

VLADOVIĆ Mate JURAJ, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 4. 1910, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mošorski PO došao 1943, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Ivana JURE, desetar u Pratećem vodu 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 4. 1913, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 20. kolovoza 1944, i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

VLADOVIĆ Bože LUKA, barac-opančar u Mosorskom PO. Rođen 12. 5. 1901, Kotlenice, Split, opančar, Hrvat. U NOB-u stupio 25. lipnja 1943. godine. Poginuo 12. lipnja 1944. kod Klisa, Split.

VLADOVIĆ Pavla LJUBICA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1927, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Došla u drugoj polovini 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u I mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog -ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula krajem svibnja 1943. u Sandžaku, kao kuharica u intendanturi 3. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Jakova MARIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 6. 3. 1922, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Došla početkom srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon s kojim je 12.

studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginula 4. lipnja 1943. između Tare i Pive, kao boćac 1. čete 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Luke MARIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 9. 6. 1927, kotlenice, Split. Došla 1. srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog ušla u sastav 3. dalmatinske brigade.

VLADOVIĆ Jakova MATE, omladinski rukovodilac Mosorskog bataljona. Rođen 8. 2. 1924, Kotlenice, Split. Došao 1. srpnja 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u Mosorski bataljon u čijem se sastavu nalazio do odlaska u 10. dalmatinsku brigadu. Ranjen polovinom srpnja 1943. u borbi kod Blata na Cetini i srpnja 1944. kod Kaštel Sućurca.

VLADOVIĆ Luke MATE, kurir Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 15. 2. 1929, Kotlenice, Split. U Mosorski bataljon došao 27. srpnja 1943. Umro 1980.

VLADOVIĆ Grge MIRKO, desetar u 1. četi Mosorskog bataljona. Rođen 4. 10. 1924, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. U NOB-u od kolovoza 1942. Došao 10. veljače 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon iz čijeg je sastava kolovoza 1943. upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Bio je i u 8. dalmatinskoj brigadi. U toku NOR-a ranjavan četiri puta.

VLADOVIĆ Mate MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 21. 8. 1913, Arbanasi, Zadar. U Mosonski PO došao 10. rujna 1943. i u travnju 1944. upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1980.

VLADOVIĆ Pavla MIRKO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 13. 5. 1925, Kotlenice, Split. U NOB od kolovoza 1942. U Mosorski PO stupio 26. travnja 1944. Teško ranjen 7. rujna 1944. u borbi kod Dugopolja i upućen na liječenje u bolnicu 20. dalmatinske divizije. Umro 1978.

VLADOVIĆ Mate NIKOLA, komandir 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 17. 12. 1921, Bisko, Sinj. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

VLADOVIĆ Martina ROSA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1924, Ercegovci, Sinj, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon došla u listopadu 1942. Poginula u lipnju 1943. u bici na Sutjesci.

VLADUSIĆ Bože IVAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28. 8. 1926, Srinjine, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. kolovoza 1944.

VLADUSIĆ Marka IVAN »Vlak«, politkomesar 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 7. 1907, Srinjine, Split, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka do odlaska u NOVJ. U Mosorski PO došao 9. rujna 1944, a zatim ušao u sastav 3. dalmatinske brigade.

VLADUSIĆ Marka PETAR, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922, Srinjine, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio svibnja 1943. i u rujnu ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Umro 1978.

VLAHIĆ Pavla BOZO, borac Mosorskog PO. Rođen 11. 2. 1928. u Žrnovnici, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U Mosorski PO stupio u kolovozu 1944, a zatim upućen u radionicu oružja na Vrdovu.

VLAHIĆ Pavla MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 30. 12. 1926. u Žrnovnici, Split. U Mosorski PO stupio 25. veljače 1944.

VLAHOVIĆ Nikole ANTE-TONI, borac Mosorskog PO. Rođen 1907. u Omišu, kovač, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizovano uključen u NOP. Bio je odbornik NOO Omiš. U Mosorski PO stupio 1943. iz kojeg je 1. siječnja 1944. upućen u bolnicu. Nakon toga ušao u sastav 12. brigade 26. divizije.

VLAHOVIĆ Šimuna DUŠAN, borac Mosorske čete. Rođen 31. 8. 1921, Korčula, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1941. U NOP od 1941. U Mosorsku čet, a zatim u 16. lipnja 1942. Poginuo 1943. u 5 neprijateljskoj ofenzivi (ostali podaci nepoznati).

VLAHOVIĆ Šimuna SERGIJE-SERĐO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 8. 10. 1923, Korčula, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 6. ožujka 1943. Poginuo rujna 1943. kod Klisa (ostali podaci nepoznati).

VLASTELICA Ivana PETAR, borac Mosorskog PO. Rođen 6. 7. 1918. Vis, električar, Hrvat. U Mosorski PO došao 12. rujna 1943. Poginuo u listopadu 1943. kod s. Rošca, Omiš, kao borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO.

VLAŠIĆ Stipe ANTE »Klarić«, borac Leteće mosorske čete. Rođen 9. 5. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku čet, a zatim u listopadu 1942. godine. Umro 1983.

VLAŠIĆ Mije MARIN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 29. 8. 1926, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu došao listopada 1942. godine. Umro 1950.

VLAŠIĆ Petra MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 9. 9. 1922, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. a zatim upućen u 4. crnogorsku brigadu. Od svibnja 1943. u 2. dalmatinskoj brigadi. Poginuo 9. lipnja 1943. u Kanjonu r. Hrčavka, kao borac 3. bataljona 4. proleterske brigade.

VOJNOVIĆ-IVANČIĆ Milana NADA, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođena 18. 12. 1925. u Splitu, đak, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. U Mosorski bataljon stupila 2. svibnja 1943, i u kolovozu ušla u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim d u 3. dalmatinsku brigadu. U toku NOR-a jedan put ranjena.

VOJKOVIĆ MATE »Rusko«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1919, Dicmo, Sinj, mesar, Hrvat. U NOB-u stupio 1942. Poginuo (podaci nepoznati).

VOJNOVIĆ Bartula ANTE, ekonom 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 3. 1913, Duće, Omiš, ugostitelj, Hrvat. U Mosorski PO došao 20. kolovoza 1943. Prekomandiran u listopadu 1944. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

VOJNOVIĆ Slavka CEDO, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 16. 2. 1925, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944. i krajem istog mjeseca prekomandiran u Stab Grupe srednjedalmatinskih PO. Umro.

VOJNOVIĆ Marka FILIP, borac Mosorskog PO. Rođen 1911, Duće, Omiš. Iz Mosorskog PO prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Umro.

VOJNOVIĆ Jure FRANE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1926, Duće, Omiš. U Mosorski bataljon došao 12. ožujka 1943, a zatim u Komandu područja.

VOJNOVIĆ Joze IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 1. kolovoza 1944, ali je nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren zbog bolesti.

VOJNOVIĆ Jure IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Duće, Omiš, radnik, Hrvat. U NOB-u stupio 12. siječnja 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. na Prozoru, kao borac 3. dalmatinske brigade.

VOJNOVIĆ Vicka IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Duće, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 12. siječnja 1943. i u veljači upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. na Prozoru, kao borac 3. dalmatinske brigade.

VOJNOVIĆ Ante LJUBO, vodnik u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 9. 9. 1925, Duće, Omiš. U Mosorski PO došao 7. svibnja 1943. godine. Umro.

VOJNOVIĆ Frane SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1928, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. svibnja 1944. godine. Prekomandiran u Stab 4. armije.

VOJNOVIĆ Mate STANKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Duće, Omiš. U Mosorski bataljon došao 12. veljače 1943. i s bataljonom ušao u sastav 5. dalmatinske brigade. Ponovno stupio u Mosorski PO 1944. i zatim prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

VOJNOVIĆ Mate TOMA, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 10. ožujka 1944. i u studenom prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

VOLIĆ Luke JOSIP, desetar u 2. bataljonu Mosorskog PO. Rođen 1925. u Splitu, pekar, Hrvat, član SKOJ-a 1942. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i s 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

VOLIĆ Luke KRUNO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922. u Splitu, pekar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon stupio 1942. godine. Zarobljen 1942. i odveden u logor Jasenovac gdje je i ubijen.

VRANKOVIĆ Simuna IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1916, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1980.

VRANKOVIĆ Mate PETAR, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 6. 1922, Tmbusi, Omiš. U Mosorski PO stupio polovinom kolovoza 1944. i u studenom upućen u 8. dalmatinsku brigadu. Umro 1968.

VRANKOVIĆ Jure STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 24. 1. 1924, Trnbusi, Omiš. U Mosorski PO stupio 24. lipnja 1944. i u studenom upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1984.

VRANJKOVIĆ Simuna JURE, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 28.4. 1917, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. Nestao 9. kolovoza 1944. s Vrdova. Umno 1975.

VRICALJ BOZISLAV, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao u rujnu 1943. i u njegovom se sastavu nalazio do 10. studenog kada je upućen u bolnicu.

VRCAN Jurja RADOJKA, borac Mosorskog PO. Rođena 1925. u Splitu, dak, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO došla u rujnu 1943. i zbog bolesti 26. listopada upućena u bolnicu na Hvar. 1944. postaje bolničarka u bolnici 8. korpusa na Visu a zatim i u bolnici NOVJ u Grumo, Italija i na Malti. Umrta 1953.

VRDOLJAK Ante IVAN-IVO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1906, Omiš, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944. i u studenom upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

VRDOLJAK Ivana PASKO, vodni delegat Prateće čete Mosorskog PO. Rođen 29. 3. 1922. u Splitu, radnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka član je udarne grupe i učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP u splitskom brodogradilištu. Zbog svog ilegalnog rada hapšen, suđen i zatvaran. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 10. siječnja 1944. kada je upućen u Svilajsko-mosečki PO. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

VRDOLJAK Duje ZVONKO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 6. 2. 1927. u Splitu, postolar, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943, a zatim upućen u Biokovski PO i 11. dalmatinsku brigadu.

VRGOC Martina ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 11. 6. 1915, Dolac Donji, Omiš zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 2. svibnja 1944. godine.

VRGOČ Ivana IVAN, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1914, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 20. kolovoza 1944. Poginuo u prosincu 1944. na Ličkoj Straži, kao borac 10. dalmatinske brigade.

VRGOC Martina IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao travnja 1944. godine.

VRGOC fabjana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1930, Solin, Split. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

VRGOC OLGA, vodna bolničarka u 3. bataljonu Mosorskog PO. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

VRKIĆ Ante ANTE, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1914, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. godine. Umro 1967.

VRKIĆ Jure ANTE, puškomitraljezac u 2. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 4. 1926, Nova Sela, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku brigadu.

VRKIĆ Mate ANTE, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 6. 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio lipnja 1944. i u listopadu upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

VRKIĆ Stipe ANTE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 2. 1924, Nova, Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 11. lipnja 1944. godine. Poginuo 3. prosinca 1944. kod s. Doljani, Lika, kao borac 2. bataljona 10. dalmatinske brigade.

VRKIĆ Ivana JOZO, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1923, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

VRKIĆ Jerka JURE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1918, Tugare, Omiš, zidar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. studenog 1944. godine.

VRKIĆ-ČOVIĆ Petra MARIJA, borac u Mosorskom PO. Rođena 1923, Srinjine, Split, radnica, Hrvatica. U Mosorski PO došla svibnja 1944. godine.

VRKIĆ Ivana MARIN, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 2. 1918, Naklice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 14. rujna 1944. i u listopadu upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

VRKIĆ Ante MARKO, kuhar u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 19. 11. 1914, Nova Sela, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 26. prosinca 1942. u Leteću mosorsku četuu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću, Imotski, kao borac Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

VRKIĆ Joze MARKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Nova Sela, Omiš. U Mosorski PO stupio polovinom rujna 1944. godine.

VRKIĆ Marka MATE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1920, Nova Sela, Omiš, kovač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

VRKIĆ Tome NEDJELJKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Tugare. Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u veljači 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo krajem svibnja 1943, na r. Tari, kao borac 3. dalmatinske brigade.

VRKIĆ Mile PAVAO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1923, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1968.

VRKIĆ Ivana STIPE, borac Prateće čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 3. 1926, Nova Sela, Omiš, kovač, Hrvat. U Mosorski PO stupio 11. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1975.

VUČEMILOVIĆ Hamleta ANTE, borac 1. voda 1. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 3. 1924, Makarska, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 11. studenog, kada je upućen u bolnicu na o. Brač. Ranjen početkom studenog 1943. u borbi kod s. Slime, Omiš.

VUČEVIĆ Mate IVAN, borac 1. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 30. 3. 1921, Trnbusd, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. kolovoza 1944, i u studenom upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

VUČICA Josipa MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 15. 6. 1908, Dugobabe, Split, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Poginuo početkom studenog 1943. kod Kotlenice, Split, kao borac 2. čete 4. bataljona Mosorskog PO.

VUCIĆ Spira SIMUN, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Glavicama, Sinj. U Mosorski bataljon došao početkom lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

VUCIČIĆ Ivana MARIN, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Solin, Split.

VUČKOVIĆ Ivana ANTE, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 27. 7. 1907, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1944. godine. Umro 1950.

VUČKOVIĆ Mije ANTE, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1922, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim u I udarni mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 27. srpnja 1944. kod s. Maovice, Sinj kao zamjenik komandanta 1. bataljona 10. dalmatinske brigade.

VUČKOVIĆ Stipe FILIP »Sido«, borac I mosorskog PO. Rođen 1914, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. U I mosorski PO došao u prvoj polovini ožujka 1942. i rasformiranjem Odreda upućen na teren. Ponovno stupio u lipnju 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon na dužnost zamjenika komandira 3. čete. 11. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade u kojoj je bio komandant 1. bataljona. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

VUČKOVIĆ Stjepana LUKA, politkomesar 2. čete I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 28. 1. 1915, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ u toku rata. U NOB-u stupio 1. ožujka 1942. Došao 1942. u Mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Lipnja 1943. bio je u sastavu 4. kraljevačkog bataljona 1. proleterske brigade. Ranjen 7. lipnja 1944. u borbi na Braču.

VUČKOVIĆ Mate MARKO »Ibro«, borac I mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1910. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Do stupanja u NOVJ aktivni je učesnik NOP. U I mosorski PO stupio u prvoj polovini ožujka 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio početkom svibnja 1942. u Mosorsku partizansku čet (II MPO) s kojom je polovinom lipnja 1942. ušao u sastav 2. udarnog bataljona NOPO za srednju Dalmaciju. Poginuo 25. lipnja 1942. u borbi na Kozjaku, Knin, kao desetar u 2. udarnom bataljonu NOPO za srednju Dalmaciju.

VUČKOVIĆ Ante MIRKO, komandir čete u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 14. 2. 1914, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Stupio 10. listopada 1942. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 3. svibnja 1943. kod Ciste Prove, Imotski, kao komandir 2. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

VUČKOVIĆ Nikole NEDJELJKO, borac-kurir u Mosorskom PO. Rođen 15. 8. 1931, Dugopolje, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 23. svibnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je zbog bolesti upućen na teren.

VUČKOVIĆ Joze VICKO, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 2. 10. 1911, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 8. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim i u I udarni mosorski bataljon sa kojim je u studenom ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen prosinca 1942. u borbi kod Zelova, Sinj.

VUČKOVIĆ VLADO, borac 1. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Supetru, Brač. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. Ranjen 21. lipnja 1943. u borbi kod Košuta, Sinj.

VUČKOVIĆ Nikole ZORKA »Mosorka«, borac Mosorske čete (II MPO). Rođena 25. 1. 1922, Dugopolje, Split, kućna pomoćnica, Hrvatica, član KPJ od 1942. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno radila za NOP kao kurir. U Mosorsku četvu stupila 12. svibnja 1942. i s njom ušla u sastav 2. bataljona Srednjedalmatinskog PO, a zatim u 1, 2. i 3. dalmatinsku brigadu. Lipnja 1943. zarobljena na Sutjesci i odvedena u logor u Njemačku, odakle je pobjegla. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

VUJEVIĆ Marka JURE, borac Mosorskog PO. Rođen 1906, Dolac, Donji, Omiš. U Mosorski PO stupio u travnju 1944. godine. Umro 1984.

VUJEVIĆ Ivana MATE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 2. 1929, Brcegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. lipnja 1944. Poginuo početkom 1945. na Zrmanji, Knin.

VUJEVIĆ Marka MIRKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 1. 1911, Dolac Donji, Omiš, radnik, Hrvat. U NOB od 1. veljače 1942. U Mosorski bataljon stupio 1. studenog 1942. i početkom siječnja 1943. otišao u Biokovski PO. U Mosorski PO ponovo stupio 1. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen marta 1943. na Kozari.

VUJIĆ Petra PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1913. u Bročancu, Split, zemljoradnik, Srbin. U Mosorski bataljon stupio 12. veljače 1943. iz kojeg je upućen u Štab 4. operativne zone. Poginuo ožujka 1943. u borbi kod Duvna.

VUKASOVIĆ Joze ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919. u Dugopolju, Split.

VUKASOVIĆ Luke ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1911. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1983.

VUKASOVIĆ Ivana BOZIDAR-BOZE »Boko«, vodnik voda u Mosorskom bataljonu (Dänin). Rođen 1924. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a od 1942. U NOB od svibnja 1942. Stupio početkom 1943. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 16. srpnja 1943. kod s. Grabovca, Omiš kao vodnik voda Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

VUKASOVIĆ Joze IVAN »Cigo-«, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 23. 11. 1924, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao 1. listopada 1942. i s njim 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Poginuo 24. siječnja 1943. kod Korita na Plješevici, Knin kao kurir 3. bataljona 3. dalmatinske brigade.

VUKASOVIĆ Ivana JOSIP-JOKO, borac Mosorskog PO. Rođen u Sinju, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. i rasformiranjem Odreda upućen u sastav 9. dalmatinske brigade.

VUKASOVIĆ Jure MARKO, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 7. 12. 1924. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio srpnja 1942, a zatim upućen u sastav Srednjedalmatinskog NOPO i 1. dalmatinsku brigadu.

VUKASOVIĆ Luke MARKO, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 8. 1920, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. lipnja 1944. i u listppadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

VUKASOVIĆ Mate MARKO, kuhar 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 3. 1887, Dugopolje, Split, zidar, Hrvat. Stupio 20. svibnja 1942. u Mosorsku partizansku četvu, a kasnije i u Mosorski PO. Umro 1976.

VUKASOVIĆ Mije MATE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 12. 4. 1932, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupio 2. listopada 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do rasformiranja kada je upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

VUKASOVIĆ Marka MILICA, borac-bolničarka u Mosorskom bataljonu. Rođena 1924, Dugopolje, Split, domaćica, Hrvatica. U Mosorski bataljon stupila ožujka 1943. godine. Poginula 1. lipnja 1944. na Jadovniku.

VUKASOVIĆ Marka MILJENKO, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Dugopolje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao u drugoj polovini 1942. Poginuo 1943. u 4. ofenzivi, kao borac 1. dalmatinske brigade.

VUKASOVIĆ Stipana PETAR »Pećina«, borac I udarnog Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Došao u kolovozu 1942. u Leteći mosorski vod, zatim i u Mosorski bataljon s kojim je 12. studenog 1942. ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Od lipnja do studenog 1943. bio je u sastavu 2. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade.

VUKELJA Stipe ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 4. 1915, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 16. rujna 1944, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

VUKELJA Mije MARKO »Markica«, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 4. 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1937. Prvi predsjednik NOO 1942. u Donjim Novim Selima. U Mosorski PO stupio 4. travnja 1944. i u listopadu ponovo vraćen na teren.

VUKELJA Mate MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio rujna 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prosincu 1944. kod Srba u 9. dalmatinskoj diviziji.

VUKIĆ Andrije ANTE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. godine. U Mosorski bataljon došao 9. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 13. lipnja 1943. na rijeci Bistrici kod s. Rataj, Miljevina, kao borac 4. bataljona 2. dalmatinske brigade.

VUKIĆ Mate IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1920, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorsku četu stupio 16. kolovoza 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u kolovozu 1943. u Bosni, kao borac 4. bataljona 2. dalmatinske brigade.

VUKIĆ Mate JAKOV, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 1924, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Stupio 20. kolovoza 1942. u Leteći mosorski vod, zatim i u Mosorski bataljon. 1943. godine ušao u sastav 2. dalmatinske brigade. Teško ranjen 1943. na Ozrenu.

VUKIĆ Mate MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 20. 1. 1929, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 2. listopada 1942, a zatim u Komandu mjesta Omiš.

VUKIĆ Josipa STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Blato na Cetini, Omiš.

VUKIĆEVIĆ Kuzme RADE, borac Mosorskog PO. Rođen 3. 5. 1914, u Glini, Sisak, mesar, Hrvat. U Mosorski PO došao 25. rujna 1943. Poginuo 10. studenog 1943. na Dubcima, Omiš, kao borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

VUKOVIĆ Ivana ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1924, Liska — Kotlenice, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat. Stupio 10. srpnja 1943. u Leteću mosorsku čet, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 25. ožujka 1944. u Docu Donjem.

VUKOVIĆ Jure ANTE, borac u ambulanti Mosorskog PO. Rođen 24. 3. 1913, Glavice, Sinj, skladišni radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. Ranjen 25. ožujka 1944. u borbi kod Doca Donjeg, Omiš, te upućen u bolnicu, a zatim u sastavu 9. dalmatinske brigade. Umro 1979.

VUKOVIĆ Mate ANTE »Krakić«, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 1930, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupio 1944. godine.

VUKOVIĆ Pavla ANTE, borac u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen II. 9. 1911, Liska — Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Stupio 17. veljače 1943. u Mosorski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Rasformiranjem Odreda u studenom 1944. upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

VUKOVIĆ ANTE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Liski — Kotlenice, Split. Nestao 22. ožujka 1944. s Čikotine lađe, Sini.

VUKOVIC Mate BOSA »Žila«, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođena 1928, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski PO stupila 1944. godine.

VUKOVIC Mate BOŽO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 20. 10. 1921, Liska — Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 13. veljače 1944. godine. Poginuo u prosincu 1944. kod Knina, kao desetar u 3. dalmatinskoj brigadi.

VUKOVIC Mije CIRILO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u sastav 1. dalmatinske brigade.

VUKOVIC Grge IVAN, desetar u 1. četi 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 3. 9. 1919, Liska, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB stupio 7. svibnja 1943, a zatim kao zarobljenik odveden u logor u Salzburgu (Austrija). U Mosorski PO došao 25. ožujka 1944. i polovinom travnja prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

VUKOVIC Mate IVAN »Barka«, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 13. 6. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar-ribar, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. Od lipnja 1941. do stupanja u NOVJ aktivno i organizirano radio za NOP. U Mosorski vod stupio srpnja 1942. i nakon kratkog zadržavanja upućen u Mosečki PO, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Bio je politkomesar bataljona u 2. dalmatinskoj brigadi.

VUKOVIC IVAN »Ferata«, kurir Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1922, Lovreć, Imotski.

VUKOVIC Nikole JOZO, borac Pratećeg voda 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 4. 5. 1914, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 4. rujna 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1965.

VUKOVIC Andrije JUGOSLAV, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943. i zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu.

VUKOVIC Ante JURE, borac Leteće mosorske čete. Rođen 1906, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOB-u stupio 1942. godine. Poginuo krajem svibnja 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 1. dalmatinske brigade.

VUKOVIC Roka MARIN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 10. lipnja 1943. na Zelengori, kao mitraljezac u 2. bataljonu 2. dalmatinske brigade.

VUKOVIC Stipe MARIN »Titin«, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1918, Krilo-Jesenice, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

VUKOVIC Ivana MATE, borac Mosorskog PO. Rođen 1909, Liska, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 1943. godine.

VUKOVIC Ante MILAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 14. 4. 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio u siječnju 1943. i 10. siječnja 1944. upućen u Svilajsko-mosečki PO. Ranjen 1943. u borbi kod Koštanja, Omiš i u veljači 1944. kod Lečevice, Split.

VUKOVIC Pavla MIRKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1921, Kotlenice, Split. U Mosorski PO stupio 1943. godine. Umro 1981.

VUKOVIC Marka PAVE, vodni delegat 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 10. 10. 1914, Liska, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Došao 7. srpnja 1943. u Mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Teško ranjen 29. lipnja 1944. u borbi na Gardunu, Sinj, te upućen u bolnicu na Vis. Umro 1984.

VUKOVIC Mate PAVE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1926, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom rujna 1944. godine.

VUKOVIC Fabjana PETAR, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1925. Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo 1943. kod Metkovića, kao borac 2. dalmatinske brigade.

VUKOVIC Stipe SLAVKO »Stipetin«, borac Mosorskog PO. Rođen 1910, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944. godine. Umro 1972.

VUKOVIC Ivana ŠTIPAN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 9. 1. 1910, Nova Sela, Omiš, radnik. Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. godine.

VUKOVIĆ Jakova STIPE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 11. 1921, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 5. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1977.

VUKOVIĆ Luke STIPE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 1921, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod došao 2. kolovoza 1942. Prekomandiran 27 rujna 1942, u Stab 4. operativne zone.

VUKOVIĆ Mate STIPE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 3. 1913, Glavice, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 10. siječnja 1944. kada je upućen u Svilajsko-mosečki PO.

VUKOVIĆ Mije STIPE, obučar u intendanturi Štaba Mosorskog PO. Rođen 17. 2. 1907, Kotlenice, Split, opančar, Hrvat. Došao 19. ožujka 1943. u Mosorski bataljon i nakon kraćeg zadržavanja vraćen na teren Ponovo stupio u Mosorski PO i u njegovom sastavu bio do rasformiranja, kada je upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

VUKOVIĆ Ivana TOMA, zamjenik komandira 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 10. 1913, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 12. ožujka 1943. godine. Poginuo 21. listopada 1944. kod Knina, kao zamjenik komandira čete u 9. dalmatinskoj brigadi.

VUKŠIĆ Ivana ANDRIJA, borac 3. voda 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 12. 1925, Klis, Split, trgovački pomoćnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 1. lipnja 1944. i u rujnu prekomandiran u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen u studenom 1944, u borbi kod Livna.

VUKŠIĆ Mate IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 21. 1. 1926, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

VUKUŠIĆ Nikole JOZO, kurir u Mosorskom PO. Rođen 1919, Šestanovac, Omiš. U Mosorski PO stupio 1. rujna 1944. i u njegovom sastavu bio do rasformiranja kada je upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

VUKUŠIĆ Ilije VJEKO, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 10. studenog kada je upućen u bolnicu.

VUKUŠIĆ Marina VLADE, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1909, Omiš, student, Hrvat. U Mosorski PO stupio 21. listopada 1944. godine.

VULAS Jakova STANKO, borac Mosorskog PO. Rođen 1907, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio kolovoza 1944. i u listopadu upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1976.

VULETA Jure IVAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 7. 5. 1913, Podstrana, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. U Mosorsku četu stupio 11. veljače 1943, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu. U prosincu 1944. ušao u sastav 1. crnogorskog bataljona 1. proleterske brigade. Bio je i u 2. dalmatinskoj brigadi. Ranjen 18. siječnja 1945. na Sremskom frontu.

VULETA Ivana MILAN-MILJENKO, borac Mosorskog PO. Rođen 19. 3. 1921. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Uhapšen od Talijana i od listopada 1942. do rujna 1943. interniran u logoru Udine. U Mosorski PO stupio srpnja 1944, a zatim upućen na RTG kurs na Vis.

VULETA Ivana STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 4. 4. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. veljače 1944, a zatim ušao u sastav 12. dalmatinske brigade.

VULETIĆ Mate ANTE, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 6. 1905, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 22. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u artiljeriju 9. dalmatnske divizije. Umro.

VULETIĆ Jure IVAN, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu.

VULETIĆ-BOZIĆ Petra MARIJA, borac I udarnog mosorskog bataljona. Rođena 1921, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. U Mosorski bataljon došla početkom listopada 1942. i 12. studenog ušla s bataljonom u 3. dalmatinsku brigadu. Pognula 31. svibnja 1943. na M. Stuoću, Durmitor, kao bolničarka u 3. dalmatinskoj brigadi (umrla od tifusa).

VULETIĆ Mate MARIN, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 9. 1908, Ostrvica, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 27. kolovoza 1944. i u listopadu prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

VULETIĆ Ivana MATE, borac pri Štabu Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1922, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ 1943, član KPJ od 1944. U NOB-u stupio 1. lipnja 1942. U Mosorski PO došao 15. rujna 1944. s dužnosti rukovodioca punkta Zvečanje. Ranjen 17. rujna 1943. u borbi kod Zvečanja, Omiš.

VULETIĆ Mate MATE, borac Prateće čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 7. 1910, Ostrvica, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 18. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 13. dalmatinsku brigadu.

VULETIĆ-ŠEGVIĆ Petra MILA, referent saniteta Mosorskog bataljona. Rođena 6. 7. 1925, Zvečanje, Omiš, radnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. U Mosorski bataljon došla početkom lipnja 1943. i u rujnu upućena u 12. dalmatinsku brigadu.

VULETIĆ Vicka MIRKO, borac Pratećeg voda 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 26. 5. 1921, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. U NOB od 9. veljače 1943. U Mosorski PO stupio 25. kolovoza 1944. i prekomandiran 15. listopada u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

VULETIĆ Stipe VICKO, borac 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 11. 1912, Zvečanje, Omiš, šofer, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1943. Prekomandiran 10. rujna 1944. u 9. dalmatinsku brigadu.

VULIĆ Ivana ANDRIJA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 8. 1922, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

VULIĆ Ivana ANTE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 6. 1926, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. godine. Poginuo u studenom 1944. kod Knina, kao borac 9. dalmatinske brigade.

VULIĆ Ante AUGUSTIN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 5. 7. 1926, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

VULIĆ Marina IVAN, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 3. 1911, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. godine. Poginuo u prosincu 1944. kod s. Donji Lapac, kao borac 9. dalmatinske brigade.

VULIĆ Mate IVAN »Proto«, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 1. 1900, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

VULIĆ Andrije JOSIP, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 3. 1926, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

VULIĆ Ante LUKA, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 10. 1904, Zakućac, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom ušao u sastav 1. bataljona 9. dalmatinske brigade.

VULIĆ Ivana NEDJELJKO, borac 2. voda Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 21. 12. 1924, Zakućac, Omiš. U Mosorski bataljon stupio 14. travnja 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do kolovoza kada je ušao u sastav Grupe udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 24. studenog 1943. kod Livna.

VULIĆ Ante TONKA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 19. 1. 1925, Split, krojačica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. godine. U Mosorski PO došla 9. rujna 1943. godine. Poginula 1. svibnja 1945. kod Lonjerskog kamenoloma u Trstu, kao bolničarka 10. dalmatinske brigade.

VULIĆ Ivana VJEKOSLAV, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 16. 10. 1919, Zakućac, Omiš, drvodjelac, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

VULINOVIĆ Milana NIKOLA, borac Mosorskog bataljona. Rođen 25. 8. 1926, Konjevrate, Šibenik, drvodjelac, Hrvat. U Mosorski bataljon stupio 5. studenog 1942. godine. Umro 25. svibnja 1945. u bolnici u Tarantu, Italija, od posljedica ranjavanja u borbi na Bihaću.

ZAGO STJEPAN, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen u Supetru, o. Brač. U Mosorski bataljon stupio siječnja 1943.

ZAGORA Jovana IVAN-IVICA »Iviša«, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1921. u Splitu, dak, Crnogorac, član SKOJ-a. Stupio u listopadu 1942. u Leteću mosorsku četu, a zatim i u Mosorski bataljon. Poginuo 25. srpnja 1943. kod Aržana, Imotski, kao borac-harmonikaš Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ZANKI Andrije PAVAO-PAVLE, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 31. 5. 1923. u Komiži, Vis, Hrvat, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1944. Učesnik je NOR-a od 1941. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i u drugoj polovini listopada 1943. ušao u sastav 12. dalmatinske brigade.

ZEC Frane ANTE, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 1. 5. 1924, Sinj. U Mosorski bataljon stupio lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski kao borac 1. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ZECIC Bartula ANTE, borac Mosorskog PO. Rođen 1912, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. Umro 1979.

ZECIC Petra ANTE, desetar u Mosorskom PO. Rođen 1922, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat.

ZEČIĆ Bože IVAN, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1. 1. 1914, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u studenom upućen u 10. dalmatinsku brigadu. Umro 1977.

ZECIC Mate MIRO, borac Mosorskog PO. Rođen 1922, Blato na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Poginuo 1945. na Zadvarju (ostali podaci nepoznati).

ZEČIĆ Bartula STIPE, borac Mosorskog PO. Rođen 1919, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat.

ZEČIĆ Mate VINKO, borac Mosorskog bataljona (Ljubićev). Rođen 1924, Dugi Rat, Omiš, električar, Hrvat, član SKOJ-a. U Mosorski bataljon došao siječnja 1943. godine. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću, Imotski, kao desetar 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

ZEČIĆ Simuna VLADE, borac 2. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 23. 10. 1924, Blato na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 12. kolovoza 1944. i u studenom upućen u 10. dalmatinsku brigadu.

ZELIĆ MARA, rukovodilac SKOJ-a 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 1923. u Splitu, dak, Hrvatica, član SKOJ-a. U Mosorski PO stupila 1943. godine. Zbog bolesti u veljači 1944. upućena na teren pri KK KPH Sinj.

ZELJKOVIĆ Bože DANE-DANKO, borac 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 14. 4. 1926, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 17. lipnja 1944. Početkom listopada 1944. s 2. četom 3. bataljona ilegalno ušao u Split i ostao u sastavu Komande grada. Umro 1980.

ZELJKOVIĆ Mate IVAN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 6. 5. 1912, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. i u njegovom sastavu bio do početka listopada, kada je prekomandiran u Stab 8. korpusa. Umro 1985.

ZELJKOVIĆ Vlade IVAN, borac 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 7. 1920, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 16. rujna 1944. i u studenom upućen u 9. dalmatinsku brigadu.

ZELJKOVIĆ Ante PETAR, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen u Trnbusima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 24. kolovoza 1944. Ranjen 10. rujna 1944. u borbi na Vrh Mosora, te upućen u bolnicu. Umro.

ZEMUNIK Duje ANTICA -Malena-«, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1918, Krilo-Jesenice, Omiš, radnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1940, KPJ od 1943. godine. Stupila rujna 1942. u Leteći mosorski vod, a zatim ušla u sastav dalmatinskih partizanskih jedinica. Od lipnja 1943. je bolničarka u 3. kragujevačkom bataljonu 1. proleterske brigade.

ZEMUNIK Duje DINKA, ekonom štaba 2. bataljona Mosorskog PO. Rođena 24. 6. 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a i KPJ. Došla 28. veljače 1943. u Mosorski partizanski bataljon, a zatim i u Mosorski PO. Poginula u kolovozu 1944. kod Mesihovine, Duvno, kao bolničarka u 9. dalmatinskoj diviziji,

ZEMUNIK Petra IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1944, a zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju.

ZEMUNIK Mate KARLO, borac 3. čete 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944, a zatim upućen u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Ranjen 8. prosinca 1944. u borbi na Inkuši, Gračac.

ZEMUNIK Mate MIRKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski bataljon došao 10. veljače 1943, a zatim upućen u 5. dalmatinsku brigadu. Poginuo u lipnju 1943. u bici na Sutjesci, kao borac 2. dalmatinske brigade.

ZEMUNIK Duje Petar, kurir Štaba Mosorskog PO. Rođen 6. 8. 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a, KPJ od 1943. godine. U NOB-u stupio 1942. Došao 17. svibnja 1943, u Mosorski bataljon (Danin), a zatim i u Mosorski PO. Prekomandiran 1944. u Štab 8. korpusa. Ranjen 22. srpnja 1943. u borbi na Lovreću, Imotski.

ZEMUNIK Duje TOMISLAV, borac Omladinske čete Mosorskog PO. Rođen 11. 11. 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943, KPJ od 1945. Bio je izvjesno vrijeme 1944. u Omladinskoj četi, a ostalo vrijeme od 5. studenog 1942. do kraja rata terenski radnik-ilegalac u Jesenicama,

ZGLAV Nikole MILAN, borac Mosorskog PO. Rođen 22. 2. 1923, Zadar. U Mosorski PO stupio 28. lipnja 1944. godine.

ZLODRE Jakova RATKO, sekretar 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 11. 1914. u Splitu, službenik, Hrvat, član KPJ od 1943. U Mosorski PO stupio 9. rujna 1943. i sa 2. bataljonom 10. siječnja 1944. ušao u sastav Svilajsko-mosečkog PO.

ZOKIĆ Tome ANTE, borac 1. voda 3. čete 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 25. 7. 1910, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 16. studenog, kada je upućen u bolnicu na Vis i Grumo — Italija.

ZOKIĆ Petra JOSIP, zamjenik komandira 3. čete I udarnog mosorskog bataljona. Rođen 19. 3. 1914, Nisko, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. godine. Došao krajem kolovoza 1942. iz Kaštelanskog odreda u Leteći mosorski vod, a zatim i u I mosorski bataljon sa kojim je 12. studenog ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Teže ranjen 27. siječnja 1943. u Bihaću.

ZOKIĆ MILIVOJ, borac Mosorskog PO. U Mosorski PO došao rujna 1943. i u njegovom sastavu bio do 10. studenog kada je upućen u bolnicu.

ZON-ABINUM Alberta NADA-ZINA, bolničarka u Mosorskom PO. Rođena 1898. u Gračanici, domaćica, Jevrejka. U NOV stupila ožujka 1943. Iz Mosorskog PO otišla za bolničarku u bolnicu 8. korpusa na Visu.

ZUBANOVIĆ Petra MARKO, borac Mosorskog bataljona. Rođen 7. 4. 1920, Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944, KPJ od 1944. godine. U Mosorski bataljon stupio 1. listopada 1942. i u siječnju 1943. ušao u 2. dalmatinsku brigadu. U listopadu 1944. upućen u Prateći bataljon 2. udarnog korpusa.

ZANETIĆ NIKOLA »Bata«, vodnik u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 8. 12. 1918, Blato na Korčuli, radnik, Hrvat. U Mosorski PO došao 11. rujna 1943, a zatim upućen u 13. dalmatinsku brigadu. Umro 1982.

ZANIĆ Marina ANTE, borac I mosorskog PO. Rođen 7. 12. 1921. u Podstrani, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno radio za NOP u Podstrani. U I mosorski PO stupio početkom travnja 1942. i privremenim raspustom Odreda vraćen na teren. Ponovo stupio 24. siječnja 1943. u Leteću mosorsku četvu i s glazbom iz Podstrane ušao u sastav 4. dalmatinske brigade. Zarobljen u 4. ofenzivi i iz logora Zemun na jesen 1943. vraćen kući. Ponovo stupio u NOV 1944. Umro 1953.

ŽANIĆ Stipe ANTE, borac Letećeg mosorskog voda. Rođen 9. 6. 1908. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski vod stupio 16. rujna 1942, a zatim upućen u 1. dalmatinsku brigadu. Poginuo u prvoj polovini lipnja 1943. na Zelen-gori kao borac 1. dalmatinske brigade.

ZANIĆ Andrije FABIJAN, borac Leteće mosorske čete. Rođen 15. 3. 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. U Mosorsku četvu stupio 11. veljače 1943, a zatim ušao u sastav 2. dalmatinske brigade.

ŽANIĆ Ante IVO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 3. 9. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorsku četvu stupio 24. siječnja 1943, a zatim sa glazbom iz Podstrane upućen u sastav 4. dalmatinske brigade 9. divizije.

ZANIĆ Marina JOSIP-JOZO, borac Leteće mosorske čete. Rođen 19. 3. 1923. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. U Mosorsku četvu stupio 11. veljače 1943, a zatim ušao u sastav 4. crnogorske brigade.

ŽARKO KAZIMIR, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. U Mosorski PO stupio 11. rujna 1943. i u njegovom sastavu se nalazio do 9. studenog kada je upućen u bolnicu.

ŽELALIĆ Mate IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1926, Duće, Omiš. U Mosorski PO stupio 20. listopada 1944, a zatim upućen u 3. dalmatinsku brigadu.

ZEVRNJA Ante IVAN, borac 2. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1925, Dugopolje, Split, radnik, Hrvat. Stupio 5. kolovoza 1943. u Dugopoljsku partizansku četvu, a zatim i u Mosorski PO. Poginuo 10. studenog 1943. kod s. Slime, Omiš, kao borac 1. čete 3. bataljona Mosorskog PO.

ZEVRNJA Stjepana MATE, borac Mosorskog bataljona. Rođen 13. 10. 1924, Dugopolje, Split. Došao 5. prosinca 1942. u Leteću mosorsku četvu, a zatim i u Mosorski partizanski bataljon u kojem se nalazio do kraja kolovoza 1943. kada je upućen u Grupi udarnih bataljona za srednju Dalmaciju, a zatim u 3. dalmatinsku brigadu. Ranjen 26. svibnja 1944. u borbi kod Tičeva.

ZIGO Ante JOZO, borac Omiške grupe udarnih bataljona. Rođen 1915, Lučani, Sinj, bojadisar, Hrvat. U Omišku grupu stupio 9. rujna 1943. godine Poginuo 17. rujna 1943. kod Zvečanja, Omiš, kao borac Prateće čete Omiške grupe udarnih bataljona.

ZIVALJIĆ Ante IVAN, borac Mosorskog PO. Rođen 1914, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio polovinom listopada 1943. i zatim upućen u 9. dalmatinsku diviziju. Umro 1975.

ZIVALJIĆ Marka LUKA, borac Mosorskog PO. Rođen 1902, Gardun, Sinj. U Mosorski PO stupio polovinom listopada 1943. Rasformiranjem Odreda upućen u 20. dalmatinsku diviziju. Umro 1974.

ZIVALJIĆ Nikole MARTIN, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 7. 2. 1911, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju.

ZIVALJIĆ Luke SLAVKO, borac Mosorskog PO. Rođen 27. 9. 1925, Gardun, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 1. svibnja 1944. godine. Poginuo 5. srpnja 1944. kod s. Pečuva, Strizrep, Sinj, kao desetar u 1. četi 2. bataljona Mosorskog PO.

ZIZAK Stipe ANTE «Lulica-«, borac 1. voda 3. čete Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen 8. 9. 1921, Mitlo, Trogir. U NOB od 1. svibnja 1942. U Mosorski bataljon stupio travnja 1943. i početkom rujna ušao u sastav 3. dalmatinske brigade. Ranjen srpnja 1943. kod Šestanovca i siječnja 1945. kod Širokog Briga. 100%# je RVI.

ZULJEVIĆ Štipana JAKOV, borac Mosorskog PO. Rođen 1928, Gardun, Sinj, radnik, Hrvat. Stupio 20. kolovoza 1943. u Omišku grupu udarnih bataljona, a zatim i u Mosorski PO.

ZULJEVIĆ Ante NIKOLA, borac 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 18. 8. 1912, Srijane, Omiš, pekar, Hrvat. U Mosorski PO stupio 13. lipnja 1944. Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu. Umro.

ZUNGUL Petra MILIVOJE, borac Mosorskog PO. Rođen 18. 4. 1924, Kaštel Štafilić, Split. U Mosorski PO došao 9. rujna 1943. godine. Prekomandiran u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

ZUPA Marka JOZO, kuhar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 24. 3. 1904, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 6. lipnja 1944. i u listopadu prekomandiran u sastav 9. dalmatinske divizije. Umro 1975.

ZUPA Mate JOSIP-JOZO, borac 3. bataljona Mosorskog PO. Rođen 1901, Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. U Mosorski PO stupio 30. listopada 1944. i u listopadu prekomandiran u 9. dalmatinsku diviziju. Umro.

ZURA Andrije ANTE, desetar 2. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 2. 2. 1924, Klis, Split, drvodjelac, Hrvat, član SKOJ-a. U NOB od 1942. U Mosorski PO stupio siječnja 1944. i početkom listopada u sastavu 2. čete 3. bataljona ilegalno ušao u Split i nakon oslobođenja ostao u sastavu Komande grada.

ZURE Jerka ROKO, borac 3. čete 1. bataljona Mosorskog PO. Rođen 15. 8. 1909, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat U NOB-u stupio 1. lipnja 1942. U Mosorski PO stupio 10. listopada 1944. s dužnosti odbornika NOO. Ranjen 13. listopada 1944. u borbi na Aržano, te upućen u bolnicu na Vrdovo, a zatim upućen u Komandu mjesta Omiš.

ZURO Petra JOZO, borac Mosorskog bataljona (Dänin). Rođen u Košutama, Sinj. U Mosorski bataljon došao lipnja 1943. iz Sinjskog bataljona. Poginuo 22. srpnja 1943. u borbi kod Lovreća, Imotski, kao borac 3. čete Mosorskog bataljona Cetinskog PO.

PREGLED
RUKOVODEĆEG KADRA MOSORSKOG PO
1942—1944.

KOMANDANTI ODREDA

Baučić Jakiša	Gazin Ferdo	Furđšić Ivo (CPO)
Dumičić Ljubomir (CPO)	Križan Marko	Reić Srećko
Garača Nikola		

ZAMJENICI KOMANDANTA ODREDA

Baučić Jakiša	Mihanović Kažimir	Reić Srećko
Križan Marko	Mihanović Tadija	

POLITIČKI KOMESARI ODREDA

Kokić Ra tornir	Radobolja Jozo	Uvodić Ljubo
-----------------	----------------	--------------

ZAMJENICI POLITIČKIH KOMESARA ODREDA

Bubić Vlado (CPO)	Kadić Slavko	Marušić Mladen
Čolak Marko	Kalodera Franjo	Peračić Roko

OBAVJEŠTAJNI OFICIRI ODREDA

Kuzmanić Ante	Marušić Mladen	Pavela Ranko
Lelas Spiro		

OFICIRI OZN-e ODREDA

Pavela Ranko	Sarađen Dušan (zamj.)
--------------	-----------------------

SEKRETARI SKOJ-a ODREDA

Busatto Ante	Mileta Dušan	Reić Maiin
Lelas Zvonko	Petrić Ante	

INTENDANTI ODREDA		
Ai ji no vic Ilija Gospodnetić Frane	Grubišić Kruno (zamj.) Lukin Ivan	Marušić Anđelko Tomaš Branimir (CPO)
POLITIČKI KOMESARI AMBULANTE		
Labetić Petar	Pavela Ranko	
KOMANDANTI BATALJONA		
Balaban Petar	Križan Marko	Opačić Stevo
Ban Ante	Marušić Dane	Pešić Milan
Bosančić Petar	Marušić Mladen	Radevenjić Ante
Brkić Mate	Miličević Srećko	Tomaš Ivan
Dumičić Ljubomir	Mimica V enko	
Jurenić Jerko	Mimica Vlado	
ZAMJENICI KOMANDANTA BATALJONA		
Ban Ante	Manojlović Marko	Plazibat Mirko
BuMć Ivo	Marušić Dane	Reić Lovre
Dumičić Dušam	Miličević Srećko	Šaban Mijo
Jelić Josip	Mimica Vlado	Sinković Marin
Krstulović Hrvoje	Pejković Tadija	Škarica Filip
Lučić Nikola	Pezelj Mate	
POLITIČKI KOMESARI BATALJONA		
Aljmović Leopold	Karaman Šime	Mimica Miloš
Bojanić Ante	Lelas Zvonko	Pejaković Tadija
Doždor Božidar	Lučić Jure	Perasović Tomislav
Dumičđć Vjekoslav	Mandić Pavao	Perčić Petar
Gabelić Andro	Marušić Mladen	Pešić Jozo
ZAMJENICI POLITKOMESARA BATALJONA		
Buzov Ivan	Jovanović Dorđe	Pejaković Tadija
Culić Božo	Markov Marin	Škoko Ante
Culić Dalibor	Marković Stipe	Vidak Stipe
Doždor Božidar	Pejaković Đuro	
OBAVJEŠTAJNI OFICIRI BATALJONA		
Brajković Mirko	Gabrić Ante	Tadinac Petar
Culić Ljubo	Kesić Josip	Tomasović Bruno
Đolomga Ivan	Patrika Vladimir	
SEKRETARI SKOJ-a BATALJONA		
Aljinović Leopold	Mimica Marjan	Ružić Meri
Aljinović Spiro	Miimica Miro	Stanić Duje
Danon Jozef	Petr i ć Ante	Tomić Ivo
Elez Grgo	Rogulj Martin	Vladović Mate
Jankov Davor	Roje Mirko	Zelić Mara
Markov Marin	Ronkul'in VeTLmir	
Milković Lenko		

INTENDANTI BATALJONA		
Amižić Ante	Lukin Ivan	Perić Pero
Gospodnetić Frane	Malenica Mate (zamj.)	Perišić Mirko
Jurić Gige (zamj.)	Marko vina Marin (zamj.)	Sperac Ivo
Kelam Ante (zamj.)	Medie Ante	Teute Roko
Lelas Milan	Novaković Milan	Vidak Stipe
REFERENTI SANITETA BATALJONA		
Ban Marija	Kalebić Anica (zamj.)	Radovniković Nada (zam.)
Baučić Ivka	Lelas Marija	Ružić Meri
Bočina Marica (zamj.)	Luetić Dragica (zamj.)	Stanić Tonka
Duvnjak Milka	Prizmić Marija	SvSlan Dinka
KOMANDIRI CETA		
Ban Ante	Kokotović Mirko	Ozretić Rato
Baučić Rino	Kolić Jure	Perciò Ivan
Bečić Marin	Kovačić Jure	Perišić Mate
Bonaci Vilko	Krivić Ivan	PešŠć Milan
Bosančić Petar	Križan Marko	Pezelj Mate
Brajić Ante	Ledas Nikola	Plazibat Mirko
Čečuk Mate	Lelas Spiro	Radevenjić Ante
Culap Ante	Majić Nikola	Re4ć Lovre
Culap Josip	Marić Zivko	Rogošić Josip
Dumičić Ljubomir	Marković Jure	Strizrep Jozo
Đuderija Jakov	Mihanović Kažimir	&unko Josip
Gabrić Ante	Mijanić Andrija	Svirac Josip
Gruhišić Ratomir	Miličević Srećko	Šaban Mijo
Haj der Ante	Milišić Fabijan	Sarić Ante
Jelić Josip	Mimica Venko	Trogrlić Ivan
Jurenić Jerko	Mimica Uroš	U tro bičić Branimir
JurlSn Ante	Mišković Ljubo	Velić Miro
Kapić Dragan	Mindoljević Ante	Vladović Nikola
Katušić Nikola	Mustapđć Mate	Vučković Mirko
Klarić Drago	Novaković Stipe	
ZAMJENICI KOMANDIRA CETA		
Aljinović Ante	Kolić Jure	Mimica Uroš
Bajiii Miro	Krivić Ivan	Mimica Venko
Balaban Petar	Križan Petar	Novaković Stipe
Ban Ante	Kukavičić Rade	Perić Jure
Bašiii Pavao	Kulišić Vjeko	Perišić Ciro
Bečić Ante	Kurtović Ilija	Poornja Josip
Bosančić Petar	Kuvacić Mate	Reić Jordan
Cečuk Mate	Ićlas Spiro	Rogošić Jozo
Culić Ljubo	Lučić Nikola	Rogošić Tonko
Curlim Milan	Mandić Jakov	Rosandić Blaž
FSstonić Dinko	Marušić Dane	Sičić Drago
Jurlin Ante	MarušŠć Milan	Stipić Marin
Kalaj žić Marko	Mijanić Andrija	Svirac Josip

Tadiinac Jozo	Trogrić Mate	Vučković Mirko
Tafi'a Božidar	Ugrin Ante	Vukasović Ante
Tičinovtić Marin	Utrobičić Branimir	Vuković Toma
Tomaš Ivan	Velie Miro	Zokić Josip
Tomaša Marko	Vučković Filip	

POLITIČKI KOMESARI CETA

Barbarić Vinko	Katušić Nikola	Pejković Tadija
Barić Luka	Koceić Petar	Ferasović Tomislav
Bašić Pavao	Kolimbatović Uroš	Pešić Jozo
Duboković Frane	Kovačić Vuk	Puizina Vinko
Dumičić Vjekoslav	Kmić Anite	Roje Frane
Družić Stipe	Kuzmanić Dinko	Rožić Ciro
Fistonić Dinko	Lekšić Kruno	Ružić Berislav
Gabelić Andro	LeJas Ante	Samardija Nikola
Gahrilo Miško	Malenica Miirko	Sičić Drago
Ganza Frane	Marušić Josip	Smajić Pa vie
Grabić Mate	Mašković Marim	Stipica Jozo
Gudna Vinko	Meštanek Dalibor	Šunko Josip
Jak asa Ante	Milić Romano	Sanie Jozo
Jaman Berislav	Milković Lenko	Škaričić Stipe
Jerković Marko	Mimica Ivan	Vidak Štipan
Jerkuruica Domjan	Pai aversi ć Ante	Vetma Marijja
Kalajžić Marko	Pavišić Ante	Vladušć Ivan
Karaman Sime	Pejković Đuro	Vučković Luka

ZAMJENICI POLITKOMESARA CETA

Altarac Avram-Berto Markov Marin		Pešić Josip
Balić Anđelko	Marušić Josip	Petrić Mirko
Buzov Ivan	Martić Srećko	Rođko Simun
Culić Dalibor	Medić Ante	Rudić Ivo
Dorlić Vicko	Meštanek Dragomir	Sarađen Dušan
Jovanović Đorđe	Miličević Srećko	Sirišćević Vinko
Jurišić Milan	Mimica Slavo	Smajić Pavao
Kordun Drago	Mimica Ivan	Stanić Luka
Marić Branko	Perišić Josip	Tomić Ivan
Marini Vinko	Perišin Ivo	Tomić Vinko

KOMANDIRI VODOVA (VODNICI)

Armanda Stipe	Bradartić Ivan	Dukić Lovre
Artić Nikola	Cvitković Frane	Dužević Slavko
Bačić Vladimir	Cečuk Mate	Dvornik Bogumil
Balić Petar	Čudina Ivan	Đolonga Darko
Barbarić Vinko	Čukušlić Ante	Đuderija Jakov
Bašić Marko	Culap Ante	Franin Boris
Baučić Miro	Dumanić Mirko	Gojsalić Jozo
Bečić Ante	Dumičić Dušan	Grubić Miro
Bonaci Vilko	Dumičić Ljubomir	Grubić Veljko
Bosančić Grgo	Domljenović Jerolim Haj der Ante	
Bosančić Petar	Draganić Duje	Jelačić Ante

Jelić Josip	Parčina Ivan	Sičić Drago
Jurenić Jerko	Pavlov Petar	Stanić Mijo
Kalajžić Marko	Perasović Miro	Stipić Marin
Katušić Tomislav	Perić Ante	Šaban Mijo
Kolić Jure	Perić Jure	Sarić Ante
Kovačić Vuk	Perić Mirko	Sinković Andrija
Kulišić Vjeko	Perić Rato	Sinković Marin
Kuzmanić Ante	Perišić Ciro	Skaričić Miro
LeJas Spire	Pezelj Martin	Soljan Josip
Iisteš Spiro	Rad ano vi ć Ivan	Tadiinac Jozo
Macanović Dušan	Rađevenjić Ante	Ti činovi ć Marin
Mandac Božo	Radošević Petar	Tomaš Ivan
Mardešić Zvonko	Rada Jure	Tomaša Marko
Marić Tomislav	Rada Roko	Trogrić Jozo
Marušić Milan	Redć Srećko	Trogrić Mate
Mijanić Andrija	Režić Miljenko	Tukić Marko
Milišić Fabijan	Rogošić Josip	Utrobičić Branimir
Mamica Jozo	Rogošić Tonko	Velić Miro
Mimica Venko	Roguljić Sime	Vojnović Ljubo
Mindoljević Ante	Roguljić Žarko	Vukasović Božo
Mlndoljević Vicko	Roje Ante	Vučković Filip
Mustapić Mate	Rosandić Blaž	Zokiić Josip
Novaković Stipe		Zanetić Nikola

VODNI DELEGATI

Aljiinović Ivan	Jurjević Stipe	Ozretić Petar
Bacd Eduard	Kalajžić Jakov	Pavlov Josip
Bajić Miro	Kalebić Petar	Pavišić Josip
Balić Petar	Katić Smiljana	Pejković Đuro
Barbarić Vinko	Kesić Josip	Pejković Tadija
Bašić Pavao	Koceić Petar	Perišić Ivan
Bradarić Antica	Kolimbatović Uroš	Perišin Marija
Brničević Filip	Kardun Drago	Pešić Josip
Buzov Ivan	Kovačić Emil	Pešić Marko
Canotti Neven	Krstulović Dinko	Petrić Ante
Culić Ivan	Kukoć Berislav	Petričević Nebodar
Garafulić Petar	Kurtović Ljubo	Pezelj Augustin
Glavina Ante	Kuzmanić Dinko	Pivčević Ivo
Hrepić Zlatko	Lekšić Kruno	Popović Stipe
Devčić Ljubo	Luetić Dragica	Radelja Dragomir
Draganić Duje	Mandić Velimir	Rogulj Mate
Duvnjak Milka	Marčić Ante	Roje Ivo
Jadrić Petar	Marin Martin	Samardija Nikola
Jakaša Ante	Marković Stipe	Sarađen Dušan
Jankov Davor	Marušić Josip	Sinovčić Milan
Jerčić Stipe	Milatić Tomo	Siriščević Vinko
Jufčić Josip	Milić Romano	Siitrotković Marin
Juras Petar	Milković Lenko	Stipica Mate
Jurko Ivan	Mimica Uroš	Šunko Josip
Jurko Jozo	Ozretić Jerko	Sarić Jozo

Seveljević Gaston	Vestić Nikola	Vrdoljak Paško
Tafra Ante	Vetma Jakov	Vučković Luka
Tičtinović Petar	Vidošević Vjera	Vukovfić Pave
Tomić Ciro		

ČETNE BOLNIČARKE

Babić Vjera	Juras Tonka	Montiljo Roaika
Bakota Vjera	Juirrašin Radojka	Muše Matija
Ban Marija	Jurić Nevenka	Nerlović Jaka
Barišić Marija	Jurdšić Kiementina	Papo Blanka
Baučić Ivka	Kaaić Tereza	PeriSin Marija
Bavčević Milena	Kalebić Žarka	Piplović Tanka
Buzov File	Kliškinić Iva	Plastić Antica
Cafici Sebasti	Kragić Ane	Radan Kata
Cović Jela	Kragić Tonka	Radić Slavka
Culić Cvita	Kragić Vesna	Rakela Bepina
Curković Rosanda	Krokar Filomena	Rakela Marija
Dorić Jelka	Krstulović Vjera	Roguljić Olga
Darić Katica	Kružičević Matija	Ružić Smiljana
Dumamić Zora	KružičeVić Nikica	Sizgoreo Ljubica
Duplančđć Milena	Krželj Jele	Sarić Semida
Duplančić Vesela	Lelanović Vinka	Segvić Dobrila
Eterović Helena	Ldsteš Marija	Tičinavtić Marija
Generalić Filomena	Marušlić Milka	Tomić Josip
Gizdić Neda	Matas Marija	Vuletić Marija
Jelačđć Dragica	Mihanović Marija	Vulić Tonka
Jelačić Marija	Miletić Marija	

P R E G L E D

DOLASKA U MPO, DOBNE STAROSTI, SOCIJALNE
I NACIONALNE STRUKTURE I POGINULIH BORACA
MOSORSKOG PO

Od 21. veljače 1942. do 16. studenog 1944. godine u mosorskam partizan-
skim jedinicama nalazilo se 3.486 boraca od kojih je 1.119 poginulo ili 32%

i to:

— drugova.....	3.196,	od kojih je 1.051	poginulo ili 32%
— drugarica.....	290,	od kojih je 68	poginulo ili 23%
— boraca KM, partijsko-političkih i terenskih radnika područja Mosora:.....	1.741,	od kojih je 158	poginulo ili 9%

Stupili u Mosorske partizanske jedinice (3.486)

— ul mosorski po (veljača-travanj 1942)	188+2*	ili 5%
— od 5. do 31. 12. 1942.....	562	ili 16%
— od 1. 1. do 8. 9. 1943.....	917	ili 26%
— od 9. 9. do 31. 12. 1943.....	722	ili 21%
— od 1. 1. do 16. 11. 1944.....	1.019	ili 30%
— nepoznato.....	76	ili 2%

Dobna starost (3.486):

— do 20 godina.....	916	ili 26%
— od 21 do 25 godina.....	1.151	ili 33%
— od 26 do 30 godina.....	323	ili 9%
— preko 30 godina.....	884	ili 26%
— nepoznatih.....	212	ili 6%

Socijalna struktura (3.486):

— radnika.....	900	ili 26%
— seljaka.....	1.604	ili 46%
— studenata i đaka.....	212	ili 6%
— službenika.....	46	ili 1%
— ostalih.....	724	ili 21%

* Napomena: >*+ 2« odnosi se na drugove Maksa Baću i Dragu Gizdić koji su se nalazili u Jesenicama radi ispomoći u foimiranju I mosorskog PO i 21. veljače 1942. bili ranjeni od žandara i Talijana pri proboju iz Turske pećine iznad zaseoka Zeljevići (Jesenice).

Nacionalna struktura (3.486):		
— Hrvata.....	3.045	ili 87%
— Srba.....	18	ili 0,5%
— Crnogoraca.....	1	
— Slovenaca.....	2	
— Jevreja.....	52	ili 1,5%
— Talijana.....	22	ili 1%
— Ceha.....	3	
— nepoznatih.....	343	ili 10%
Poginuli (1.119):		
— u I mosorski PO.....	7	ili 1%
— u mosorskim part, jedinicama.....	249	ili 22%
— u bid na Neretvi i Sutjesci.....	437	ili 39%
— u drugim jedinicama NOVJ.....	426	ili 38%

Od ukupnog broja boraca (3.486) u mosorskim partizanskim jedinicama borilo se 290 drugarica i to:

Stupile u mosorske partizanske jedinice (290):		
— od 1. 5. do 31. 12. 1942.....	62	ili 22%
— od 1. 1. do 8. 9. 1943.....	69	ili 24%
— od 9. 9. do 31. 12. 1943.....	104	ili 35%
— od 1. 1. do 16. 11. 1944.....	50	ili 17%
— nepoznatih.....	5	ili 2%
Dobra starost (290):		
— do 20 godina.....	145	ili 50%
— od 21 do 25 godina.....	87	ili 30%
— od 26 do 30 godina.....	14	ili 5%
— preko 30 godina.....	20	ili 7%
— nepoznatih.....	24	ili 8%
Socijalna struktura (290):		
— radnika.....	40	ili 14%
— službenika.....	5	ili 2%
— studenata i đaka.....	28	ili 10%
— domaćica.....	201	ili 69%
— nepoznatih.....	16	ili 5%
Nacionalna struktura (290):		
— Hrvata.....	268	ili 90%
— Slovenaca.....	1	
— Jevreja.....	17	ili 9%
— nepoznatih.....	4	ili 1%
Poginulih (68):		
— u mosorskim partdz. jedinicama.....	19	ili 28%
— u bici na Neretvi i Sutjesci.....	29	ili 43%
— u drugim jedinicama NOVJ.....	20	ili 29%

BROJNO STANJE BORACA I MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA

Od 21. veljače do 19. travnja 1942. godine u I mosorski PO nalazilo se
188 + 2* borca i to iz slijedećih mjesta:

1. Duće.....	1	14. Podašpilje.....	1
2. Dugi Rat.....	3	15. Podstrana.....	23
3. Dugopolje	2	16. Poljica (Imotski)	1
4. Eroegovci	1	17. Slime.....	1
5. Gata.....	2	18. Smolonje.....	4
6. Klis.....	0 + 1	19. Solin.....	1
7. Koštanje.....	2	20. Split.....	28
8. Krilo-Jesenice ...	13	21. Srinjine.....	4
9. Krušvar.....	2	22. Stobreč.....	12
10. Kučiće.....	1	23. Tugare.....	2
11. Mimice.....	2	24. Zvečanje.....	3
12. Omiš.....	25	25. Zeževica.....	2
13. Pakoštane	0 + 1	26. Zrnovnica.....	52

Od ukupnog broja (188 + 2) bilo je:

— radnika.....	100 + 1
— seljaka.....	73
— ostalih	15 + 1
— Hrvata.....	187+2
— Srba.....	1
— članova KPJ.....	117 + 2
— kandidata KPJ.....	17
— članova SKOJ-a.....	25
— ostalih.....	29

Poginuli u I mosorskom PO.....	7
Poginuli u drugim jedinicama NOV.....	85
Preživjelo rat.....	96+2
Narodnih heroja Jugoslavije.....	4 + 1
Nosilaca Partizanske spomenice 1941.....	47+1

* Napomena: »+ 2« odnosi se na drugove Maksa Baću i Dragu Gizdić koji su se nalazili u Jesenicama radi ispomoći u formiranju I mosorskog PO i 21. veljače 1942. bili ranjeni od žandara i Talijana pri proboju iz Turske pećine iznad zaseoka Zeljevići (Jesenice).

II DIO

P O P I S

BORACA KOMANDNIH MJESTA, PARTIJSKO-POLITIČKIH I TERENSKIH RADNIKA NA PODRUČJU MOSORA

ACEVIĆ-ALFIREVIĆ Ivana IVKA, rođena 1921. u Ostrvici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1943. Bila je član odbora AFZ.

ALFIREVIĆ Ante ANTE, rođen 1926. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš i u kotarskoj Miliciji od kolovoza 1944.

ALFIREVIĆ Ivana MARIN, rođen 1909. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik. Kao terenski radnik uključen u NOP od travnja 1944. Umro 1985.

ALFIREVIĆ Stipe MARIN, rođen 1920. u Naklicama, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od 18. listopada 1944.

ALFIREVIĆ Stipe MATE, rođen 1927. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP rujna 1943.

ALMIĆ Filipa MARIN, rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943.

ALJINOVIC-SINOVČIĆ Luke ANKA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član Mjesnog odbora AFZ u Zrnovnici.

ALJINOVIC Marina ANTE »Orao«, rođen 1915. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je član Mjesnog NOO Zrnovnica.

ALJINOVIC Bartula IVAN, rođen 11. 9. 1927. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 20. srpnja 1943.

ALJINOVIC Andrije JAKOV, rođen 1925. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943.

ALJINOVIC Jozе MARIJA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Bila je član Mjesnog odbora AFZ u Zrnovnici.

ALJINOVIC Jozе MARIN, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je član udarne grupe u Zrnovnici, prikupljao oružje i opremu za MPO. Zbog aktivnog rada za NOP hapšen, suđen i interniran od Talijana. Nakon internacije stupio u 1. prekomorsku brigadu.

ALJINOVIĆ Tome MATE »Brko«, rođen 1888. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno se uključio u NOP od 1941. Bio je prvi predsjednik Kotarskog NOO Omiš, član plenuma Oblasnog odbora NOF za Dalmaciju početkom 1943, član Okružnog odbora NOF za okrug Split i vijećnik ZAVNOH-a svibnja 1944. Umro 1968.

ALJINOVIĆ Jozе MATI JA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila u Zrnovnici kao član Odbora AFZ.

ALJINOVIĆ Jozе PAVE, rođen 1911. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat. Član KPJ od 1936. g. Aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka, posebno na prikupljanju oružja, opreme i hrane za potrebe NOV. Uhapšen 6. 2. 1942. i interniran u Italiju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ALJINOVIĆ Vicka PAVE, rođen 1914. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio na prikupljanju hrane i opreme za snabdijevanje Mosorskog PO.

ALJINOVIĆ Valentina PETAR, rođen 1912. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1942. godine. Bio je član Mjesnog NOO u Zrnovnici.

ALJINOVIĆ-SINOVIĆ Ante SLAVKA, rođena 1919. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO.

ALJINOVIĆ Ivana ŠIMUN, rođen 1920. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio na prikupljanju opreme i hrane za jedinice MPO.

AMIŽIĆ Jure ANĐELKA, rođena 1924. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP. Bila je član mjesne organizacije SKOJ-a.

AMIŽIĆ Mate ANTE, rođen 1904. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka. Bio je član Mjesnog NOO u Zrnovnici. Umro 1977.

AMIŽIĆ Pave ANTE, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio kao član Mjesnog NOO u Zrnovnici.

AMIŽIĆ Mate FABIJAN, rođen 1903. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio na prikupljanju hrane i opreme za NOV-u. Umro 1983.

AMIŽIĆ FRANA »Đankina«, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1941. Od lipnja 1942. je član Odbora AFZ Zrnovnica.

AMIŽIĆ Jozе IVAN, rođen 1908. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik prikupljao hranu i opremu za NOV. Umro 1977.

AMIŽIĆ Ivana IVKA, rođena 1912. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila kao član Odbora AFZ u Zrnovnici.

AMIŽIĆ Mate KLEME, rođen 1905. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 26. rujna 1944. na Sirobuji kod Splita.

AMIŽIĆ Jure LOVRE »Biser«, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član Općinskog NOO za Donja Poljica 1943, član Plenuma Kotarskog NOO Omiš i član Općinskog komiteta KPH za Donja Poljica 1943. Umro.

AMIŽIĆ-MIHANOVIĆ Tome MARICA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila za NOP kao član Mjesnog odbora AFZ Zrnovnica.

AMIŽIĆ Tome MARIN, rođen u Zrnovnici. Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

AMIŽIĆ Ivana MILAN, rođen 1923. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

AMIŽIĆ Mate PAVE »Đankin«, rođen 1909. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1932, KPJ od 1936. Predratni revolucionar, prvi sekretar SKOJ-a i član Mjesnog komiteta KPH Zrnovnica. U njegovoj kući obezbjeđivao je rad Partijske konferencije za Dalmaciju na kojoj je prisustvovao i drug Tito. Aktivno i organizovano nastavio radom kao partijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Umro 1982. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

AMIŽIĆ Ante STIPE, rođen 1905. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio za NOP na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

AMIŽIĆ Joze STIPE, rođen u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio na prikupljanju hrane i opreme za NOV. Umro 1968.

AMIŽIĆ Andrije SPIRO, rođen 1903. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio kao član Mjesnog NOO Zrnovnica.

AMULIĆ Mije IVAN »Bajer«, rođen 1911, Koštanje, Omiš, radnik, Hrvat. Predratni revolucionar, član Belgijske KP i KPJ. Od 1938. je organizacioni sekretar PK KPH za Dalmaciju i član CK KPH. Jedan je od organizatora ustanka u Dalmaciji, prvi predsjednik NOO Split i učesnik u formiranju Solinskog i Kaštelanskog NOPO 1941. Umro 1973.

AMULIĆ Vice STIPE, rođen 1926, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

ANDRIJASEVIĆ Stipe MISKO, rođen 1911, Nova Sela, Ugljane, Sinj, Hrvat, radnik. Aktivno uključen u NOP kao terenski radnik od 1943. Bio je odbornik NOO u Novim Selima (Ugljane). Umro 1980.

ANDRIJASEVIĆ Tome SIMUN, rođen 1922, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1943. godine.

ANIČIĆ Mate MARIN, rođen 1916, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. godine. Umro.

ANIČIĆ Ivana MIJO-VOJKO, rođen 12. 8. 1919. u Segetu, Trogir, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1935, član KPJ od 1939. Kao predratni revolucionar u NOP je uključen od početka ustanka. Bio je sekretar MK SKOJ-a u Splitu. Kao član Okružnog komiteta KPH za srednju Dalmaciju bio je zadužen za rad u KK KPH Omiš, posebno u organizaciji obezbjeđenja HE »Kraljevac« i drugih vitalnih objekata od rušenja na sektoru ratnog kotara Omiš pri povlačenju Nijemaca. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ANIČIĆ Mate RUŽICA, rođena 16. 11. 1922, Srinjine, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1942. godine.

ANTISIĆ Ante MATE, rođen 1890, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. Kao terenski radnik 1942. godine prebacio ranjene borce I mosorskog PO u Split.

APIĆ ž. Jure MARIJA, rođena 1906, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. godine. Bila je član Mjesnog odbora AFŽ Tugare.

ARMANDA-ĐOLONGA Marka ANA, rođena 1924. u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP na terenu Koprivna.

ARMANDA Mate ANA, rođena 1923. u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP kao član rukovodstva SKOJ-a Koprivno Poginula 1943. godine.

ARMANDA Jure IVAN, rođen 1907. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio za NOP od kolovoza 1942. g. kao član NOO u Koprivnu. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 2. listopada 1943. na Klisu.

ARMANDA Šimuna NEDILJKO »Jure«, rođen 9. 10. 1910. u Koprivnu, Split, brodogradilišni radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1941. Bio je prvi odbornik 1942. u Koprivnu. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 2. listopada 1943. u Klisu.

ARMANDA Šimuna LJUBICA, rođena 1925. u Koprivnu, Split, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano radila kao član SKOJ-a u Koprivnu.

ARONović-JAKSA Moše RELJA, rođena 12. 8. 1918. u Nišu, službenik, Jevrejka, član SKOJ-a i KPJ prije rata. Od 1943. jestenodaktilograf i rukovodilac tehnike KK KPH — Omiš. Uhapšena od ustaša teško mučena i odvedena do ceste Zvečanje—Koštanje kod Smolonjske luti i 11. veljače 1944. strijeljana iz mitraljeza i bombama.

ARTIĆ ANTICA, rođena 1884. u Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila za NOP u organizaciji AFŽ u Tugarima od 1942. godine. Umrla.

ARTIĆ-CETINIĆ Ivana DANICA, rođena 1925, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik od rujna 1942. Član Općinskog komiteta KPH, sekretar partijske organizacije u Tugarima i član Okružnog odbora AFŽ.

ARTIĆ Ivana LJUBICA, rođena 1922. u Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od veljače 1943. Bila je član odbora AFŽ u Tugarima. Umrta.

ARTIĆ NEVENKA, rođena 1915, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od listopada 1942. Bila je član odbora AFŽ u Tugarima.

AZIĆ Ivana ANTE, rođen 1924. u Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od studenog 1942. Bio je član udarne borbene grupe u Srijanima.

AZIĆ IVKA, rođena 1917, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od lipnja 1943. i bila član AFŽ.

BABAJA Štipana DRAGO, rođen 1925. u Grabovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano radio kao tajnik NOO Grabovac 1943. Poginuo 1944. u Grabovcu od nagazne mine.

BABIĆ Mate JOZO, rođen 1903, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je predsjednik NOO Kreševo.

BABIĆ Jakova LUIDA, rođena 1907. u Šestanovcu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno je uključena u NOP 1943.

BAGAT Luke IVAN, rođen 1927, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943.

BAGAT MARA, rođena 1919, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AFŽ aktivno uključena u NOP srpnja 1944.

BAJAMIĆ Mate LUCE, rođena 1927, Trnbusi, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je prva sekretarica SKOJ-a i prva predsjednica odbora AFŽ 1944. u Trnbusima.

BAJIĆ BOŽO »-Rada«, rođen u Vojniće, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Gardun. Uhapšen i strijeljan od Talijana 1943. u Sinju.

BAJIĆ Stipe IVAN »-Musa«, rođen 25. 11. 1889. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO u Potpoletnici, Zadvarje. Umro 1970.

BAJIĆ Martina JOZO, rođen 1899. u Žeževici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Žeževici. Umro 1971.

BAJIĆ Mije JOZO, rođen 1926. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno je bio uključen u NOP i radio kao terenski radnik na terenu Zadvarja.

BAJIĆ KATICA, rođena 1. 5. 1898. u Zadvarju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni učesnik NOP u Zadvarju. Umrta 1974.

BAJIĆ MARE, rođena 1900, Gornja Brela, Zadvarje, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ u Potpoletnici, Zadvarje 1942. i odbornik NOO.

BAJIĆ Joze MIJO, rođen 1895. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO u Potpoletnici 1942. i prvi predsjednik NOO 1943. u Zadvarju. Umro.

BAJIĆ NEDJELJKA, rođena 24. 7. 1925. u Zadvarju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Bila je odbornik NOO.

BAJIĆ Vice NEDJELJKO, rođen 14. 10. 1917. u Zadvarju, Omiš, kovač, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP na terenu Zadvarja.

BAJIĆ PETAR »Likardić«, rođen u Vojniće, Sinj. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je inicijator u prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO. Uhapšen i strijeljan 1943. od Talijana u Sinju.

BAJIĆ Nikole SIMUN, rođen 7. 10. 1919. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio na terenu Zadvarja.

BAKOTA-DAJAK Jure MILA, rođena 13. 9. 1920. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP na terenu Podstrane.

BAKOTA Luke PETAR, rođen 1908. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP u Podstrani. Bio je član NOO Podstrana. Poginuo 11. rujna 1943. u splitskoj luci od bombardiranja.

BAKOTA-MLADIN SOFIJA, rođena 10. 5. 1919. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno je uključena u NOP od prosinca 1941. Bila je sekretar grupe SKOJ-a u Podstrani.

BALIĆ Jozе ANĐELIJA, рођена 1925. u Dugopolju, Split, домаćica, Hrvatica. Aktivno укључена u NOP 1943. Bila je vodič i Kurir u Dugopolju.

BALIC ANE, рођена 27. 10. 1917. u Podašpilju, Omiš, аomacica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno укључена u NOP od 1942. Bila je član odbora AFZ i rukovodilac baze za prinvat i opsicrou boraca u Poaaspilju.

BALiC Boze ANTE, рођен 1907. u Gornjim Katunima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od smetenog 1944.

BAJLIC Bože ANTE, рођен 1903. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je obavjesiajac.

BALiC Jozе BOŽICA, рођена 1910 u Dugopolju, Split, домаćica, Hrvatica. Kao član odbora AFZ aktivno radi za NOP od 1a43.

BABiC Jerka IVAN, рођен 1926. u Gornjim Katunima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a u Sestanovcu.

BAJLIC Marka IVAN, рођен 1904, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od stuaenog 1944. je pripadnik radnog bataljona.

BALiC Lovre JOZO »Joko«, рођен 1907. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Učesnik je u borbenim akcijama sa MPO, a pripadnik seoske straže i radne čete Komande mjesta Omiš od listopada 1944. Umro 1974.

BALiC Grge LUKA, рођен 18. 10. 1910. u Dugopolju, Split, zemljoradnik Hrvat. Bio je aütivni terenski radnik u Dugopolju.

BALIC Bože MARKO, рођен 1916, Gornji Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je član i predsjednik NOO u Katunima.

BALIC Mate MIJO, рођен 1916. u Katunima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od studenog 1944. je pripadnik radnog bataljona u Katunima. Umro 1954.

BALIC Drage MILAN »Diran-«, рођен 1928. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivno укључен u NOP od listopada 1942. Bio je sekretar SKOJ-a i rukovodilac omladine u Podašpilju.

BALIC Drage NADA »Seka«, рођена 1924. u Podašpilju, Omiš, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Aktivno укључена u NOP od travnja 1942. Bila je kurir, član NOO i Mjesnog odbora AFZ Podašpilje.

BALIC Marka PETAR, рођен 1919, Gornji Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od studenog 1944. je pripadnik seoske straže — milicije.

BALIC Tadije ZORA, рођена u Podašpilju, Omiš, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943. u Podašpilju.

BAN Petra IVA, рођена 1912. u Dugopolju, Split, домаćica, Hrvatica. Укључена u NOP 1944. Bila je član odbora AFZ u Dugopolju.

BAN-JAKOVČIĆ MARIJA, рођена 1924. u Tugarima, Omiš, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno укључена u NOP od 1943.

BAN-NOVAKOVIĆ Ante ZORKA, рођена 1923, Tugare, Omiš, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno укључена u NOP od travnja 1943.

BANIĆ JAKOV »Sareta«, рођен u Gardunu, Sinj, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno укључен u NOP od 1942. Radio kao mlinar za NOV.

BANIĆ-BOZIKOVIĆ Mate MARIJA, рођена 26. 3. 1922. u Podstrani, Split, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno укључена u NOP od 1941.

BANIĆ-PERISIĆ ž. Jure MARIJA, рођена 15. 12. 1922. u Podstrani, Split, домаćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno укључена u NOP u Podstrani.

BANIĆ Ante MARTIN, рођен 1900, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca za odmazdu 16. lipnja 1944. u Kotlenicama.

BANIĆ Mate ŠTIPAN, рођен 1900, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno укључен u NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Umro 1984.

BANOVIĆ Jozе LOVRE, рођен 1906, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno укључен u NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Koštanje.

BARBARIĆ Spira JAKICA, рођена 1912. u Zrnovnici, Split, домаćica, Hrvatica, član KPJ od 1942. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno укључена u NOP od početka ustanka. Bila je prva predsjednica Mjesnog odbora AFZ lipnja 1942. u Zrnovnici, član Okružnog odbora AFZ ožujka 1943, sekretar Općinskog l*omiteta KPH Donja Poljica 1943. i član Kotarskog NOO Omiš siječnja 1944. Ranjena 1944. na Mosoru.

BARBARIĆ-TASOVAC Spira PAVENKA, rođena 1923. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1942. Bila je član sekretarijata SKOJ-a u Zrnovnici i član Kotarskog odbora AFZ — Omiš.

BARBARIĆ Pave VICENCO, rođen 1904. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP u Zrnovnici. Bio je član NOO Zrnovnica.

BARIĆ Mate DINKA, rođena 1929, Tugare, Omiš, učenica, Hrvatica. Kao maloljetna radila u pionirskoj i omladinskoj organizaciji od listopada 1943.

BARIĆ Ante LJUBICA, rođena u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP za čitavo vrijeme NOR-a. Jedno vrijeme je bila borac NOVJ.

BARIĆ Ivana LJUBOMIR-LJUBO, rođen 1886, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Umro.

BARIĆ-KRNIC Jakova MARIJA, rođena 1926. u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivno radila kao omladinka za NOP za čitavo vrijeme NOR-a.

BARIĆ Luke MATE, rođen 9. veljače 1899. u Podstrani, Split, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP. Od veljače 1943. je izborni narodni sudac pri NOO Podstrana.

Umro 1970.

BARIĆ Ivana MATE-LUKA, rođen 1909, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP od 1942. godine.

BARIĆ Ante MILAN, rođen 1929. u Klis-Kosi, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan uključen u NOP kao pionir i kurir na terenu Kose.

BARIĆ Ante PASKO, rođen 1928. u Klis-Kosi, Split, učenik, Hrvat. Zajedno s bratom Milanom aktivno radio za NOP u pionirskoj organizaciji i kao kurir na terenu Klis-Kose.

BARIĆ-SUBASIĆ Lovre SLAVICA, rođena 1924. u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Uključena u NOP 1942. i aktivno radila kao skojevka na terenu Klis-Kose.

BARIĆ Ante VJEKOSLAV, rođen 1926, Klis-Majdan, Split, dak, Hrvat. Aktivno uključen u NOP kao terenski radnik Kose od 1942. godine. Poginuo 12. rujna 1943. kao terenac.

BARIĆ-BASIĆ Mate ZORKA, rođena 1325, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Aktivno i organizirano uključena u NOP 1941. godine. Bila je neumoran terenski radnik na sektoru Klisa, Kose, Dugopolja i Kotlenica do 1944. kada odlazi za šifrantu u JRM. Rukovodila je Općinskim komitetom SKOJ-a Klis.

BARIĆIĆ Petra ANTE, rođen 1906, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od siječnja 1943. godino.

BARIĆIĆ MARIJA, rođena 1920, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno i organizirano uključena u NOP od srpnja 1942. godine. Bila je član Mjesnog odbora AFZ Tugare.

BARTULIĆ-AMIZIĆ Tome DANICA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

BARTULIĆ-JERKOVIĆ Jerka NEDJELJKA, rođena 1921. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

BARTULIN Petra IVANKA, rođena 1928. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1943. godine.

BARTULIN Ante MATE, rođen 1910. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

BARTULIN Ante MIJO, rođen 1906. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Sitno Gornje. Umro aprila 1944. u bolnici u Splitu.

BARTULOVIĆ Ivana AUGUSTIN »Jago«, rođen 1919. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942. godine. Bio je rukovodilac SKOJ-a Blato na Cetini i odbornik NOO.

BARTULOVIĆ Mate IVAN »Medić«, rođen 1893. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Organizirano uključen u NOP polovinom 1942. Bio je terenski radnik i prvi predsjednik NOO Blato na Cetini.

BARTULOVIC Petra IVAN »Singer«, rođen 1909 u Blatu na Cetini, Omiš, cestar, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP krajem 1941. godine. Bio je predsjednik NOO u Blatu na Cetini i obavještajac ROC »Cetina«. Umro 1964.

BARTULOVIĆ-PENGA Jure KATICA, rođena 1908. u Blatu na Cetini, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno se uključila u NOP 1942. godine. Bila je član odbora AFZ Blato na Cetini. Umrula 1971.

BARTULOVIC Mate LJUBICA, rođena u Blatu na Cetini, Omiš, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno radila kao terenac u Blatu na Cetini.

BARTULOVIĆ-SMOLJANOVIĆ Marka MARICA, rođena u Blatu na Cetini, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. godine.

BARTULOVIC Ivana MATE-ŠIMUN, rođen 1909. u Blatu na Cetini, Omiš, zidar, Hrvat. Aktivno uključen u NOP početkom 1943. Bio je kurir, vodič i odbornik NOO Blato na Cetini.

BARTULOVIC Virgila MILJENKO, rođen 19. 3. 1924. u Blatu na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP svibnja 1943. Od kolovoza 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš

BARTULOVIC Mate MIRKO, rođen 1925. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1943. Bio je sekretar SKOJ-a Blato na Cetini. Od kolovoza 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš.

BARTULOVIC Petra NEDO »Zoran«, rođen 9. 7. 1914. u Blatu na Cetini, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ 1944. Aktivno i organizirano uključen u NOP kolovoza 1941. Hapšen, zatvaran i ranjen u logoru Stara Gradiška i Jasenovac. Bio je tajnik NOO Blato n/c i Krajiške općine, sekretar part, organizacije pri NOO Krajiške općine, pročelnik unutrašnjih poslova i sekretar OK KPH Krajiške općine.

BARTULOVIC Ivana STIPE, rođen u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP u Blatu na Cetini.

BARTULOVIC Mate ŠPIRO »Spaco«, rođen 1912. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, član KPJ. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO i jedan od rukovodilaca partijske organizacije Krajiške općine. Od listopada 1944. je rukovodilac komisije za zločine Krajiške općine. Umro 1985.

BARTULOVIC Marka SPIRO, rođen 1921. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP u Blatu na Cetini. Od kolovoza 1944. borac pri Komandi rjnjest Omiš.

BARTULOVIC Ivana VICKO, rođen 1917. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od kolovoza 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš.

BARTULOVIC Virgila ZORKA »Zora«, rođena 20. 5. 1919. u Blatu na Cetini, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno i organizirano uključena u NOP početkom lipnja 1942. Bila je odbornik NOO i AFZ, kao i obavještajac u Blato na Cetini.

BAŠIĆ ANDRIJA »Glavar«, rođen u Gardunu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942. Bio je organizator prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO.

BAŠIĆ Ante ANDRIJA, rođen 1920. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942.

BAŠIĆ Martina ANTE, rođen 1918. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio za NOP od 1942. g. Bio je odbornik NOO u Docu Donjem. Poginuo 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

BAŠIĆ Joze IVAN, rođen 1927, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1943. godine.

BAŠIĆ Ivana JELA, rođena 1922, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od listopada 1942. godine Poginula 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

BASIĆ Ante LUCIJA, rođena 1926. u Docu Donjem, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 3 943. godine. 100%o RVI.

BASIĆ Petra LJUBICA, rođena 1921. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1944. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1944. godine.

BAŠIĆ Andrije MARIJA, rođena 1919, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. godine. Bila je odbornik NOO i član odbora AFZ u Docu Donjem.

BAŠIĆ Ivana MATE, rođen 1924, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od studenog 1942. Bio je obavještajac, odbornik NOO i prvi sekretar aktiva SKOJ-a Dolac Donji. Povremeno učestvovao u borbenim dejstvima sa MPO.

BAŠIĆ ZVONKO «General-«, rođen u Gardunu, Sinj. Terenski radnik od 1942. g. do odlaska u NOV. Organizator prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO. Poginuo 3. ožujka 1944. kod Grahova u Crnoj Gori u 2. dalmatinskoj brigadi.

BATARELO SLAVKA, rođena 1910. u Šestanovcu, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1943. godine. Bila je odbornik NOO u Šestanovcu.

BAUČIĆ Stipe FILIP »Ćimbula«, rođen 1904. u Omišu, postolar, Hrvat, član KPJ od 1938. Partijsko-politički i terenski radnik od kolovoza 1941. i jedan od organizatora NOP-a u Omišu. Bio je vođa udarne grupe, član i org. sekretar KK KPH Omiš 1941, član Vojne komisije Omiš 1941. rukovodilac obavještajne službe u Omišu i prvi predsjednik općinskog NOO Omiš 1942. Noslac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1955.

BAUČIĆ Stipe JOZO, rođen 26. 10. 1925. u Borku, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od travnja 1942. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš.

BAUČIĆ Stipe MARIJA, rođena 18. 5. 1919. u Borku, Omiš, tvornički radnik, Hrvatica, član KPJ od 1944. Aktivno i organizirano uključena u NOP od travnja 1942. Bila je član Mjesnog NOO i član odbora AFZ Omiš.

BAUČIĆ Duje MARIO »Doke«, rođen u Omišu, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno se uključio u NOP 1942. godine. Bio je član Mjesnog komiteta SKOJ-a Omiš.

BAUČIĆ Ivana MATE »Belveda«, rođen 1904. u Omišu, mehaničar, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno je radio za NOP. Njegova kuća u toku NOR-a bila ilegalni punkt.

BAUČIĆ Joze MIRJANA, rođena 1920. u Omišu, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od siječnja 1944. Bila je rukovodilac Mjesnog odbora AFZ Omiš.

BAUČIĆ PIO, rođen u Omišu, službenik, Hrvat. Aktivno radio za NOP od 1942. godine.

BAUČIĆ STIPE »Belveda«, rođen u Omišu. Aktivno se uključio u NOP 1941. godine. Bio je član Mjesnog komiteta KPH Omiš. U njegovoj kući održavani su partijski i drugi ilegalni sastanci.

BAUČIĆ Duje ZVONKO »Doke«, rođen 1924. u Omišu, Hrvat, član SKOJ-a. Organizirano radio za NOP od 1942. Bio je član Mjesnog komiteta SKOJ-a Omiš.

BAUK Mate DOBRILA, rođena 1912. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, član KPJ. Terenski radnik. Uhapšena i odvedena u logor Lepoglavu gdje je 1945. i ubijena.

BAUK Joze MARIJA, rođena u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. u organizaciji AFŽ. Bila je član Plenuma Općinskog odbora NOF Omiš u listopadu 1944.

BEČIĆ Roka PETAR, rođen 1906, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio kao terenski radnik u Srinjinama. Umro 1978.

BEČIĆ Jerka STIPE, rođen 1923, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio u Srinjinama. Umro 1974.

BEKAVAC IVAN »Iko«, rođen u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio kao terenski radnik na terenu Šestanovca. Bio je prvi predsjednik NOO Šestanovac 1942.

BEKAVAC-BABAJA Ivana MARIJA, rođena 1924. u Zečevici, Omiš. Bila je sekretar partijske organizacije u Katunima 1944. i član Komiteta KPH za Krajišku općinu kolovoza 1944.

BEKAVAC Ivana MIJO, rođen 1903. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik organizirano i aktivno radio za NOP od 1942. Bio je član NOO Zečevica 1942. Umro 1980.

BEKAVAC MILENA, rođena u Zečevici, Omiš. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1942. Bila je član NOO Zečevica Gornja 1942. i član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943.

BEOVIĆ ANE, rođena 1898, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. godine. Umrlo.

BEOVIĆ Luke MARTIN, rođen 1903, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano uključen u NOP početkom studenog 1942. Bio je predsjednik NOO u Ostrvici.

BESLIĆ Marka MARIJA, rođena 1921. u Omišu, radnik, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP u organizaciji AFŽ od 1942.

BESLIĆ DRAGA, rođena u Dubravi, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ u Dubravi.

BESLIĆ MATE, rođen u Dubravi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano radio kao terenski radnik. Bio je prvi predsjednik NOO u Dubravi 1942.

BILANDŽIĆ-MARKETIĆ ANA, rođena 1912. u Krušvaru, Sinj, domaćica. Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. godine.

BILANDŽIĆ Martina ŠTIPAN, rođen 1897. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO u Krušvaru. Umro.

BILANOVIĆ Filipa ANTE, rođen 1929, Duće, Omiš. Bio je signalista 1. pomorskog obalnog sektora od 1944.

BILANOVIĆ Ivana DUJE, rođen 1929, Duće, Omiš. Član udarne borbene grupe u Dućama.

BILANOVIĆ Ante IVAN, rođen 1914. u Dućama, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP kao član NOO Duće — odbornik.

BILIĆ Mate MARIN, rođen 1895, Dolac Donji, Omiš. Aktivno radio kao pekar z.a NOP. Umro 1976.

BISKUPOVIĆ Šimuna MARKO, rođen 1904. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik u NOP se uključio 1943. godine. Bio je odbornik NOO Kreševo.

BLAGAJIĆ Jozе ANĐELKA, rođena u Omišu. Aktivno se uključila u NOP u veljači 1943. Bila je član odbora AFŽ u Omišu.

BLAGAJIĆ Jakova MARIJA, rođena 1925, Kamen, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključena u NOP kao član AFŽ od 1943. godine.

BLAJIĆ Petra BLAŽ, rođen 1914. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Bio je aktivan terenski radnik i odbornik NOO u Krušvaru.

BLAJIĆ-GOJSALIĆ ZORKA, rođena 1912. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. godine.

BOGDAN Martina DUJE, rođen 1910. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP do odlaska u NOV. Ranjen siječnja 1945. kao borac 4. dalmatinske brigade.

BOGDANOVIĆ Mije FILIP, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od 1944. Umro 1972.

BOGDANOVIĆ Bartula JOZO, rođen. 1907, Seoca, Omiš. stolar, Hrvat. Radio kao terenac u Seoca. Uhapšen i strijeljan 1942. u Sirobuji kod Splita.

BOGDANOVIĆ Marina MATE, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od listopada 1944.

BOSANČIĆ Duje BOŽO, rođen 3. 3. 1919. u Dugopolju, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944 Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. godine.

BOSANČIĆ Jure LUKA, rođen 16. 10. 1924. u Dugopolju, Split, radnik u brodogradilištu, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je član NOO Dugopolje. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 25. rujna 1943.

BOSANČIĆ-VUKASOVIĆ Duje TEREZA, rođena 14. 10. 1920. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni učesnik-terenac NOP u Dugopolju.

BOSKOVIĆ Nikole MILJENKO, rođen 26. 8. 1907. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka do odlaska u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu.

BOŽANIĆ Jurja ANDRIJA »Stevo«, rođen 15. 5. 1906. u Komiži, Vis, ribar, Hrvat, član KPJ od 1928. Prekaljeni revolucionar i istaknuti partijsko-politički rukovodilac. Od kolovoza 1940. je član PK KPH za Dalmaciju. Od prvih dana okupacije učestvuje u organiziranju ustanka. Kao član Vojne komisije PK aktivno

radi, pored drugih na pripremi i formiranja I i II mosorskog PO. U toku NOR-a obavljao je razne visoke vojno-političke dužnosti. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen 27. studenog 1953.

BOŽIĆ Mate ANTE »Stariji«, rođen 1897, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno se uključio u NOP 1942. Bio je član Mjesnog NOO Zvečanje.

BOŽIĆ Ante IVAN »Ikić«, rođen 1924, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Bio je borac u četi Komande mjesta Omiš od travnja 1944. Upućen 30. listopada u Komandu Vojnog područja Split. Umro.

BOŽIĆ-KRUŽIČEVIĆ Stipe MARIJA, rođena 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP svibnja 1943.

BOŽIKOVIĆ-ŠARIĆ Jure DANICA, rođena 1920. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1941. Bila je sekretar omladinskog aktiva i član Odbora USAOH-a u Podstrani.

BOŽIKOVIĆ Mate FILOMENA, rođena 1921. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno se uključila u NOP 1941. Radila je u organizaciji SKOJ-a. Poginula 3. lipnja 1944. u Splitu pri izvršavanju ilegalnog zadatka.

BOŽIKOVIĆ Mate JURE, rođen 1896. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1941. Bio je odbornik NOO u Podstrani. U njegovoj kući održan je sastanak za formiranje I mosorskog PO. Umro 1957.

BOŽIKOVIĆ Marina MARIN, rođen 1900. u Podstrani, Split, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Od veljače 1943. je član a zatim tajnik NOO Podstrana. Umro 1957.

BOŽIKOVIĆ Ante TADE, rođena 20. 5. 1924. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključena u NOP od 1942.

BOŽIKOVIĆ Marina TOMA, rođen 21. 12. 1909. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenac-obavještajac aktivno uključen u NOP od 1942. Umro 1982.

BOZINOVIĆ Bože PETAR, rođen 1929. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao kurir NOO Dugopolje, uključen u NOP 1944.

BRADAČ FRANE, jedan je od učesnika u spašavanju od miniranja i uništenja hidroelektrane »Kraljevac« kod Omiša.

BRADARIĆ Stipe ANĐA, rođena 1922, Ugljane, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključena u NOP 1942.

BRADARIĆ Simuna ANTE, rođen 1909, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Umro 1969.

BRADARIĆ Stipe IVAN, rođen 1928, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

BRADARIĆ Ante MARA, rođena 1920, Ugljane, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Umrta 1985.

BRADARIĆ Ante MARKO, rođen 1926, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

BRADARIĆ Luke MIJO, rođen 1906, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1943. Bio je odbornik u Kotlenicima.

BRADARIĆ Mate PETAR, rođen 1927, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943.

BRADARIĆ Ivana STIPE, rođen u Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je legendarni partizanski lađar preko rijeke Cetine na Čikotina lađi i član NOO Gornja Nova Sela 1942.

BRADARIĆ Tome ŠPIRO, rođen 1928, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP 1943. Poginuo 1943. u Trilju.

BRAJIĆ Ivana MIRKO, rođen 1912. Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

BRAJIČIĆ ž. Mije MARIJA-MARE, rođena 12. 7. 1907. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFZ aktivno radila za NOP u Podstrani.

BRALIC Simuna ANDRIJA »Bariša«, rođen 1913, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Aktivno uključen u prikupljanju oružja i opreme za NOP od 1941. do ljeta 1942. kada je stupio u NOV. Poginuo travnja 1943. kod Konjica kao borac 1. dalmatinske brigade.

BRALIĆ Spira ANTE »Špirožin«, rođen 1915, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ 1938. Predratni revolucionar i organizator ustanka u Kosi. Od početka ustanka do stupanja u NOV, istaknuti partijsko-politički i terenski radnik. Bio je prvi sekretar partijske ćelije Klis-Kosa, član prvog akcionog odbora »Majdan«, istaknuti diverzant i organizator prikupljanja naoružanja i opreme za NOP. U NOV stupio na proljeće 1942. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BRALIĆ Marina ANTON, rođen 1915. u Klis-Kosi, Split, radnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1941. Po direktivi Mjesnog komiteta KP radi na terenu od početka ustanka. Bio je član akcionog odbora za diverzije u tvornici »Majdan« 1942. i odbornik NOO Kose. 1943. odlazi u NOV. Teški je ratni vojni invalid.

BRALIĆ-SAMADAN Vice DINKA, rođena 1927, Klis-Kosa, Split, učenica, Hrvatica. Iako maloljetna aktivno uključena kao pionir i kurir za NOP na terenu Kose.

BRALIĆ Marina LJUBOMIR-LJUBO, rođen 1909, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Uključen u NOP 1941. U njegovoj kući bio je organiziran prihvrat ilegala i sklonište naoružanja i opreme za NOV.

BRALIĆ Štipana MARICA, rođena 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno i organizirano uključena u NOP kao terenski radnik od 1941. do rujna 1942. kada je stupila u NOV. Zbog svog ilegalnog rada hapšena je i zatvarana od Talijana. Poginula u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci, kao bolničarka u 4. bataljonu 1. dalmatinske brigade.

BRALIĆ Marina MATE, rođen 1900, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Uključen u NOP 1941. Zbog nošenja propagandnog materijala i prikupljanja oružja za NOP, hapšen, osuđen i odveden u logor Jasenovac. Umro.

BRALIĆ Vicka MIROSLAV-MIRO, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno uključen u NOP tokom rata. Bio je rukovodilac pionira i kurir na terenu Kose.

BRALIĆ-BAŠIĆ Stipe VIKTORU A, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključena u NOP od 1941. Bila je istaknuta skoievka na terenu Klis-Kose.

BRALIĆ Nikoie VLADIMIR-VLADO, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan uključen je u pionirski i kurirski rad na terenu. Tokom rata bio je komandir pionirske čete u Klis-Kosi.

BRAOVIĆ Mate STIPE, rođen 1883, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Poginuo 26. ožujka 1944. u Docu Donjem, kao žrtva fašističkog terora.

BRAOVIĆ Stipe VIDA, rođena 1920, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP 1942. Poginula 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

BRASKIN Luke DOBRILA, rođena 1909, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je član odbora AFZ u Mravincima.

BRATIĆ Augustina ANDRIJA, rođen 1928. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivno uključen u NOP 1943.

BRATIĆ Pavla AUGUSTIN, rođen 1900. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. Umro.

BRATIĆ Augustina MARIJA, rođena 1928. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Aktivno uključena u NOP 1943.

BRATIĆ-SKARICA Filipa MILICA, rođena 1926. u Podgrađu, Omiš, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenska radnica aktivno uključena u NOP 1943. godine.

BRATIM Joze ANE, rođena 1925, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvat. Aktivno uključena u NOP 1943.

BRATIM Joze IVAN, rođen 1907, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943.

BRATIM Petra LOVRE, rođen 1909, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je odbornik NOO Sitno Gornje. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

BRATIM Petra LUKA, rođen 1912, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. godine. Bio je odbornik NOO Sitno Gornje.

BRATIM Petra MARIJA, rođena 1920. Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1943. godine.

BRATIM Ivana MARIN, rođen 1902, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

BRATIM Luke MARKO, rođen 1906, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943.

BRATIM Ante STIPE, rođen 1926, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942. godine. Bio je rukovodilac omladine u Sitnu Gornjem. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

BRATIM Luke STIPE, rođen 1900. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV. Tj. mro.

BRESAN SIDONIJA, aktivni terenski radnik od početka ustanka. Bila je prva predsjednica AF2 i partizanski učitelj u Kostanjama, Omiš.

BRIKLER VLADE, rođen 1905, inženjer, terenski radnik od srpnja 1944. Bio je član Mjesnog NOO u Dugom Ratu. Umro.

BRKANović Filipa PETAR-PJERO »Pikić«, rođen 1910. u Omišu, stolar, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1941. U njegovoj kući bio organiziran bunker i punkt za prikupljanje pomoći za NOB. Bio je član NOO Omiš 1943. i povjerenik obavještajne službe ROC »Četina«.

BRKANović Josipa RADOJKA, rođena 1923. u Omišu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a i KPJ. Aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. Bila je član Mjesnog odbora AF2 u Omišu.

BRNIĆEVIĆ-ROMAC Stipe ANKA, rođena 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1941. Aktivno i organizirano uključena u NOP od početka ustanka. Bila je predsjednica odbora AF2 u Krilu-Jesenicama.

BRNIĆEVIĆ Mate JURE, rođen 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik-kurir pri Općinskom NOO Donja Poljica. Poginuo 6. siječnja 1943. u Krug-Jesenice pri demontiranju avio-bombe.

BRNIĆEVIĆ Duje MATE, rođen 1907, Krilo-Jesenice, Omiš, službenik, Hrvat. Terenski radnik od svibnja 1944. Radio je u Kotarskom NOO Omiš. Umro 1979.

BRNIĆEVIĆ Filipa MATE, rođen 1900, Krilo-Jesenice, Omiš, službenik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od srpnja 1942. Bio je član i predsjednik NOO u Dugom Ratu. Umro 1974.

BRNIĆEVIĆ Jure MATE »Tale«, rođen 1898, Krilo-Jesenice, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je prvi predsjednik Općinskog NOO Donja Poljica i član Kotarskog NOO Omiš svibnja 1943. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1970.

BRSTILO Stipe ANKA, rođena 1919. u Svinišću, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik i član odbora AF2 aktivno radila na terenu Svipišća.

BRSTILO Marjana STIPE, rođen 1912. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš 1944.

BRZOVIĆ Jure ANTE, rođen 1910. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik-obavještajac aktivno radio za NOP od 1943. godine.

BRZOVIĆ Stipe IVAN, rođen 1897. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik, aktivno uključen u NOP od 1943. godine. Umro 1985.

BRZOVIĆ Joze IVANKO, rođen 1906. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Terenski radnik od kolovoza 1944. Dezaktivirao mine u tvornici Dugi Rat. Umro 1956.

BUBIĆ-FIRIĆ Ante ANA, rođena 1926, Klis-Kosa. Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao skojevka aktivno radila za NOP na terenu Klis-Kose od 1942. godine.

BUBIĆ Bože ANTE »Gejo«, rođen 1909, Klis, Split, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1941. Aktivno i organizirano uključen u NOP kao terenski radnik 1941. U njegovoj kući bilo je organizirano ilegalno sklonište. Do ljeta 1942. kada je stupio u NOV bio je odbornik Klis-Kose.

BUBIĆ Ante BLAZ, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao skojevac aktivno i organizirano uključen u NOP na terenu Kose do 1943. kada je stupio u NOV.

BUBIĆ Bože FABIJAN, rođen u Klis-Kosi, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio na terenu Klis-Kose, a neko vrijeme i pri NOO Klis.

BUBIĆ Ante IVAN »Bučo«, rođen 1923, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno i organizirano radio za NOP na terenu Kose. Poginuo 10. veljače 1943. kod Dolova u Hercegovini, kao muzičar Klis-Kose 3. divizije.

BUBIĆ Mate IVAN-IVE, rođen 1. 5. 1910, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1941, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1941. i član akcionog odbora za diverzije u tvornici »Majdan«. Zbog ilegalnog rada hapšen i zatvaran od Talijana. Stupio 11. rujna 1943. u 4. dalmatinsku (splitsku) brigadu i kao obavještajni oficir 4. bataljona ranjen kolovoza 1944. kod Peulja.

BUBIĆ Ivana LJUBICA, rođena 1925, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1942. godine. Umrla.

BUBIĆ ž. Ive MARIJA, rođena 1912, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. U toku NOR-a aktivno radila za NOP na terenu Kose.

BUBIĆ Mate MARIN »Marinkić«, rođen 1914, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1941. Bio je odbornik u Kosi i učesnik diverzantskih akcija. Umro.

BUBIĆ Ante MILAN, rođen 1930. u Klis-Kosi. Split, učenik, Hrvat. Kao maloljetnik uključen u pionirski ikurirskiradna terenu Kose.

BUBIĆ File MIRKO »Jurakušin«, rođen 1924, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Kao skojevac aktivno radio na terenu Kose do 1943. kada je stupio u NOV. Zarobljen i strijeljan od Nijemaca 26. rujna 1943. pod Klisom, kao kurir 1. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

BUBIĆ Ivana MIRO-MIRKO, rođen 1920. u Klis-Kosi, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Istaknuti skojevski i terenski radnik od 1941. do proljeća 1942. kada je stupio u NOV.

BUBIĆ Ante SPIRO, rođen 1924. u Klis-Kosi, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP na terenu Kose do 1943. kada je stupio u NOV.

BUBIĆ Mate TOMISLAV, rođen 1928. u Klis-Kosi, Split, učenik, Hrvat. Kao omladinac aktivno uključen u NOP. 1943. kratko vrijeme bio u NOV i po povratku nastavio raditi kao terenac u Klis-Kosi.

BUČO Ivana MIJO, rođen 1910. u Prološću, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik radio pri Mjesnom NOO u Dugom Ratu, Omiš.

BULIĆ ANTULA, rođena 1907, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od siječnja 1942. Aktivno radila kao član AFZ Tugare.

BULIĆ ANTULA, rođena 1914. Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao član AFZ i terenski radnik aktivno uključena u NOP od lipnja 1943.

BULIĆ Joze BOGOSLAV, rođen 1927, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP od travnja 1943. Bio je terenac na terenu Tugara.

BULIĆ Marina DANILO, rođen 1930, Tugare, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Iako maloljetan aktivno uključen u NOP od 1943. Radio kao pionir i kurir na terenu Tugara.

BULIĆ IVANIĆA, rođena 1892, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao član AFZ i terenski radnik aktivno uključena u NOP od kolovoza 1942. godine. Umrla.

BULIĆ Jakova LJUBICA, rođena 1924, Tugare, Omiš, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1943. godine. Bila je terenac i član AFZ.

BULIĆ Ivana MARIN »Maruncin«, rođen 1892, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je odbornik i član Općinskog NOO Donja Poljica 1943. godine. Umro.

BULIĆ Ivana MATE, rođen 1921, Tugare, Omiš, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od srpnja 1942. godine. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Poginuo listopada 1944. kod Naklica, Omiš.

BULIĆ Marina MILAN, rođen 1929, Tugare, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao maloljetnik aktivno uključen u NOP srpnja 1943. Radio je kao pionir i kurir na terenu Tugara.

BULIĆ Ivana PETAR-PERE, rođen 1909, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od 1943. godine. Umro.

BULIĆ Marina TATJANA, rođena 1928, Tugare, Omiš, učenica, Hrvatica, član SKOJ-a. Iako maloljetna, aktivno uključena u pionirski i kurirski rad na terenu Tugara od 1943. godine.

BULIĆ TOMAZINA, rođena 1923, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFZ aktivno uključena u NOP od srpnja 1943. godine.

BULIĆ Marina TONE, rođena 1924, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od srpnja 1943. Aktivno radila u Mjesnoj organizaciji AFZ.

BULJ Ante KAJA, rođen 2. 1. 1911. u Solinu, Split. Terenski radnik i borac pri Komandi mjesta Omiš i Zadvarje od 1943. godine.

BULJEVIĆ-RADOBOLJA Mate ANKA, rođena u Omišu, tvornički radnik, Hrvatica, član KPJ od 1938. Predratni revolucionar. Partijsko-politički i terenski radnik, organizator formiranja inicijativnog odbora AF'2 Omiš 1941. Bila je član MK i KK KPH Omiš, član i predsjednik Mjesnog i Kotarskog odbora AFZ Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BULJEVIĆ Ante ANTE, rođen 1906, Slime, Omiš, radnik, Hrvat. Terenski radnik i pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

BULJEVIĆ FILIPA, trgovac. Aktivno uključena u NOP od početka ustanka. U trgovini zajedno s mužem organiziran punkt za prikupljanje pomoći za NOB. Umrlo.

BULJEVIĆ Stipe MARICA, rođena 1914, Slime, Omiš, domaćica. Radila aktivno kao terenski radnik.

BULJEVIĆ Stipe MARIJA, rođena 6. 2. 1904. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od lipnja 1942. Bila je odbornik NOO i član odbora AFZ u Lokvi-Rogoznici.

BULJEVIĆ Ivana MARIN »Mungić«, rođen 19 10. 1903. u Lokvi-Rogoznici, Omiš. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od lipnja 1942. Bio je predsjednik NOF u Lokvi-Rogoznici.

BULJEVIĆ Stipe MARIN »Suco«, rođen 27. 7. 1907. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, postolar, Hrvat, član KPJ od 1934. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik do odlaska u NOV. Formirao je prvu partijsku ćeliju 1937. u Lokvi i bio njen prvi sekretar. Od 1941. je organizator ustanka i član NOO u Lokvi-Rogoznici. Poginuo 12. lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao komandir čete u 2. dalmatinskoj brigadi.

BULJEVIĆ MATE, rođen u Omišu, trgovac, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od početka ustanka. U njegovoj trgovini a Omišu organiziran punkt u prikupljanju pomoći za NOB od 1941. godine. Umro.

BULJEVIĆ-GRDENIĆ Mate MILKA, rođena 1922. u Omišu, tvornički radnik, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ od 1938. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik. Bila je član MK KPH Omiš u ljeto 1942, član Mjesnog, Općinskog i Kotarskog komiteta SKOJ-a i odbora AFZ Omiš, zatim član Okružnog i Oblasnog komiteta SKOJ-a za Dalmaciju i član Oblasnog odbora USAOH-a za Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BULJEVIĆ Stipe NIKOLA »Hridski«, rođen 3. 12. 1879. u Omišu, drvodjelac, Hrvat, član KPJ od 1919. i osnivač KPJ u Omišu. Predratni revolucionar i istaknuti komunista između dva rata. Bio je sekretar partijske organizacije i član MK KPH Omiš. Od 1941. je jedan od organizatora ustanka omiškog kraja. Bio je rukovodilac obavještajne službe Omiša i član Općinskog komiteta KPH Omiš do rujna 1943. kada je otišao u NOV. Umro 1967. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

BURIĆ Ivana ANTE, rođen 1908. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je član NOO Svinišće. Umro 1984.

BURIĆ-DESPOTOVIĆ Stipe MARA, rođena 1884. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Umrlo.

BURIĆ MATUSA, rođena 1907, Putišići, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Kao član odbora AFZ aktivno radila za NOP od lipnja 1943. u Srijanima.

BURIĆ Štipana TADIJA, rođen 1907, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je aktivni terenski radnik u Srijanima.

BUSKAIN Jure DINKO, rođen u Čišli, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka.

BUZDOVAČIĆ Jure PETAR, rođen 28. 6. 1914, Osoje, Dicmo, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je član Općinskog komiteta KPH. Umro 1985.

CAKTAS Bože ANTE, rođen 19. 5. 1923. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP i radio na terenu Dugopolja.

CAKTAS Ivana ANTE, rođen 1930. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Bio je kurir od 1944.

CAKTAS Bože ANTICA, rođena 12. 1. 1929. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik u Dugopolju.

CAKTAS Mate ANTICA, rođena 22. 11. 1926, Kučine, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

CAKTAS Mate BOŽO, rođen 15. 6. 1894. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1936. Kao partijac i terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Strijeljan od Talijana 8. rujna 1942. kod Kočinjeg brda, Dugopolje.

CAR Andrije BLAŽENKA, rođena u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik u Podstrani.

CAR-VULETA Marina JASNA, rođena 3. 1. 1923. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Od prosinca 1941. aktivno je uključena u NOP na terenu Podstrane.

CAR Augustina JUGOSLAV, rođen 7. 11. 1918. u Lumbardi, Korčula, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do lipnja 1942. aktivno i organizirano radio za NOP u Podstrani. Bio je rukovodilac SKOJ-a. Ranjen 1944. u borbi kod Knina u 12. dalmatinskoj brigadi.

CARIĆ-PERIC Ivana PA VICA, rođena 8. 11. 1921, Vrisnik, Hvar. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP na terenu Dugopolja.

COKARIC Felicija FABIJAN, rođen 12. 2. 1927. u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP početkom siječnja 1943.

COKARIC Sime MATE, rođen u Stobreču, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od početka ustanka.

COKARIĆ Pave NEVENKA, rođena 1920. u Stobreču, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Poginula.

CABO-GRUBIŠIĆ Duje VIKTOR-VITOMIR, rođen u Jabuci, Trilj, Sinj. Inženjer agronomije, Hrvat, član KPJ i istaknuti organizator ustanka u Cetinskoj krajini. Kao partijsko-politički radnik aktivno i organizirano radio za NOP i na terenu Sestanovca od početka ustanka do odlaska u NOV (1942. g.). Poginuo 1943. na Romaniji u 5. ofenzivi kao politkomesar 4. bataljona 3. dalmatinske brigade.

ČAGALJ Stipe MANDE, rođena 1919. u Svinišću, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik i član AF2 aktivno radila na terenu Svinišća.

ČAGALJ Ante PETAR, rođen 1910. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP 1942. godine. Bio je odbornik NOO u Svinišću. Umro 1985.

ČAGALJ Ante VERONIKA, rođena 11. 3. 1921. u Svinišću, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano radila za NOP od ožujka 1943. g. Bila je član Mjesnog i Kotarskog komiteta SKOJ-a i borac pri Komandi mjesta Omiš.

ČAPETA Mate IVAN, rođen 17. 3. 1917. u Kaštel Kambelovcu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš.

ČAPETA Mate PETAR, rođen 3. 2. 1909, Osoje, Dicmo, Sinj, radnik, Hrvat. Uključen u NOP od 1943. Bio je odbornik i član Općinskog NOO Dicmo u Kotle nicama. Umro 1980.

ČEČUK Duje STIPE, rođen 17. 9. 1910. u Borku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Borku.

CEPIC DRAGO, rođen u Dućama, Omiš. Aktivno i organizirano radio po direktivi Partije na prikupljanju oružja i opreme od početka ustanka.

ČEPIĆ Joze DUJE, rođen 1911. u Dućama, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. godine. Bio je odbornik NOO Duće.

ČIKES Mate IVAN »Ikolja«, rođen 1904. u Zečevici, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. godine. Bio je tajnik NOO u Zečevici 1942.

ČIKEŠ Vice LJUBO, rođen 1918. u Grabovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1940. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka do odlaska u NOV. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a u Grabovcu. Poginuo 1943. kod Nevesinja kao komandir 2. čete 4. bataljona 10. hercegovačke brigade.

ČIKES Ante MIJO, rođen 1903. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je odbojnik NOO Žeževica.

ČIKES Pave MILA, rođena u Zečevici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je omladinski rukovodilac u Zečevici 1942.

ČIKES Nikole PAVE, rođen 1893. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Žeževica. Umro 1975.

ČIKES Ivana VICE, rođen 1906. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Bio je član NOO u Sestanovcu 1942. i član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943.

ČIKOTIĆ-MARASOVIĆ Marka DANICA, rođena 1922, Ugljane, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član NOO u Novim Selima, Ugljane.

ČIKOTIĆ Nikole MARKO, rođen 1893, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je član NOO. Umro 1962.

ČIKOTIĆ Štipana MATE, rođen 1911, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

ČIKOTIĆ Jure STANKO, rođen 1923, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je legendarni partizanski lađar preko rijeke Cetine na prijelazu Čikotina lađa.

ČIKOTIĆ Ivana STANKO-ĆIRO, rođen 1912, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO Nova Sela, Ugljane, Umro 1967.

ČIPČIĆ Joze MARKO, rođen 1. 12. 1906. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik u Dugopolju.

ČIPČIĆ Nikole VINKO, rođen 1919. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1944. Bio je obavještajac.

ČIZMIĆ FILIP, rođen u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je član NOO Zadvarje 1942. i sekretar partijske jedinice u Zadvarju 1944.

ČIZMIĆ Josipa JERKO, rođen 1925, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od 1944.

ČIZMIĆ Joze MARIN, rođen 1921, Slime, Omiš, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Slime.

ČIZMIĆ Joze MATE, rođen 1930, Slime, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao kurir uključen u NOP na terenu Slime od 1944.

ČOKO Marina DUŠAN, rođen 1911, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Slime.

ČOKO Ante MILI, rođen 1927, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

ČOKOLIĆ Ante MARKO, rođen 1928, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik od 1943. Bio je sekretar SKOJ-a u Novim Selima, Ugljane.

ČOKOLIĆ Martina PETAR, rođen 1914, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Nova Sela, Ugljane.

ČOVIĆ Simuna FRANE, rođen 1923, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umro 1980.

ČOVIĆ Marka JELICA, rođena 1904, Gata, Omiš, učiteljica. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1941. Bila je agitator, partizanski učitelj i organizator žena za NOP u Gatima. Uhapšena i zaklana od četnika 1. studenog 1942. u Gatima.

COVIĆ Stipe MIRKO, rođen 23. 9. 1926, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1943.

COVIĆ Bartula SLAVKO, rođen 27. 7. 1932, Gata, Omiš. Iako maloljetan uključen je u NOP kao kurir od 1943.

COVIĆ Petra ZVONKO, rođen 1925, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP na terenu Srinjina.

CULIĆ Ante PETAR, rođen 1923, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

CULIĆ Stipe STIPE, rođen 1913, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

CULIN Marka NEDILJKO, rođen 1915. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

ČUVIĆ Grge JAKOV, rođen 1920, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno učestvovao za NOP od 1942. do odlaska u NOV, Poginuo 1944. u Lici.

ČUVIĆ Grge MIRKO, rođen 1915, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je član NOO u Novim Selima, Ugljane. Umro 1946.

ĆIĆERIĆ Luke LJUBO, rođen 18. 6. 1929. u Podstrani, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bio je kurir a zatim sekretar SKOJ-a u Podstrani. Umro 1946.

ČORIĆ Luke IVAN, rođen 1902, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od 1944. Umro.

ČORIĆ Ante MARA, rođena 1924, Nova Sela, Ugljane, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ Ugljane.

ČORIĆ Ante MATE, rođen 1920, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je sekretar partijske organizacije 1944.

ČORIĆ Ivana NIKOLA, rođen 1917, Nova Sela, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat. Aktivno je uključen u NOP od 1943. Bio je član NOO Ugljane.

ČORIĆ Ivana ŠIMUN, rođen 1912, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Terenski radnik od 1942 Bio je organizator i rukovodilac ilegalnih kanala i veza u Ugljane.

ČOSIĆ Luke MATUSA, rođena 1923, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943.

ČOSIĆ-VLADOVIĆ Martina MATUŠA, rođena 1919, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP od 1943. Bila je odbornik NOO Dolac Donji.

ČOSO Ivana BARTUL, rođen 1905. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od rujna 1944. aktivno radi u pozadinskoj jedinici Komande mjesta Omiš. Umro.

ČUKUŠIĆ-MIRČETA ANĐA, rođena 19. 4. 1879, Ercegovci, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP krajem 1942. Umrta 1985.

ČUKUŠIĆ Jure JURE, rođen 26. 2. 1911, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od kolovoza 1942. Bio je tajnik i predsjednik NOO Ercegovci.

ČUKUŠIĆ Andrije MATE, rođen 1897, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Umro 1969.

ČUKUŠIĆ Ilije ŠTIPAN, rođen 1910, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je tajnik NOO općine Dicmo — lociran na Mosoru.

ČURKOVIĆ Ivana ANA, rođena 1920. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od 1943. Bila je član odbora AFZ i partizanski učitelj.

ČURKOVIĆ-VUKŠIĆ Mate ANĐA, rođena 1904. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od ožujka 1943.

ČURKOVIĆ-JURETIĆ ANĐA, rođena 1911. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Umrta 1985.

ČURKOVIĆ BLAŽ, rođen u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Od 1942. do odlaska u NOV aktivni je učesnik NOP-a. Bio je obavještajac i odbornik NOO u Krušvaru. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci u 1. dalmatinskoj brigadi.

ČURKOVIĆ Ivana MIRKO, rođen 1919. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO 1944. u Krušvaru.

ČURLIN MATUSA, rođena 1894, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943. Umrlo.

CURLIN Marka PAVAO-PAVISA, rođen 1920, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP-a. Od listopada 1944. je sekretar Općinskog komiteta KPH za Gornja Poljica.

DADIĆ-RUDAN File ANA, rođena 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila za NOP na terenu Kose zbog čega je bila hapšena i u zatvoru mučena od Talijana.

DADIĆ Mije ANDRIJA, rođen 1927, Klis-Kosa, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik i skojevac aktivno uključen u NOP od 1942.

DADIĆ Ivana ANTE »Seljo«, rođen 1908, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1941. Bio je odbornik u Kosi. U njegovoj kući čuvani su ilegalno instrumenti glazbe Klis-Kose do ljeta 1942. kada su odnešeni u NOV. Bio je kratko vrijeme u NOV i po povratku nastavio aktivnim terenskim radom u Klis-Kosi.

DADIĆ Ivana ANTE, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Kao maloljetnik uključen u pionirski i kurirski rad na terenu Kose.

DADIĆ Spira ANTE, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan uključen u pionirsku organizaciju i kao kurir radio na terenu Kose.

DADIĆ Ante IVAN »Delija«, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Kao maloljetnik uključen u NOP. Radio je kao pionir i kurir na terenu Klis-Kose.

DADIĆ Spira JELKA, rođena 1925. u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao omladinka aktivno uključena u NOP od 1943. na terenu Klis-Kose.

DADIĆ Ivana MARIN, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno se uključio u NOP i radio kao pionir i kurir na terenu Klis-Kose.

DADIĆ File MARKO, rođen 1916. u Klis-Kosi, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. godine.

DADIĆ Bože SPIRO »Činčo«, rođen 1919. u Klis-Kosi, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do proljeća 1942. kada je kao glazbar otišao u NOV, bio je aktivno i organizirano uključen u NOP na terenu Klis-Kose. Poginuo 5. lipnja 1943. u 5. ofenzivi kao borac u neutvrđenoj brigadi.

DAGELIĆ Jure METOD, rođen 1898, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik-opančar. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. Izrađivao je obuću za borce NOV.

DELONGA MARA »Žuljuša«, rođena u s. Brodarić, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je odbornik NOO Gardun. Uhapšena i strijeljana od ustaša 1943. u Sinju.

DESPOTOVIĆ Jozе ANTE, rođen 1919. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Od početka ustanka do stupanja u NOV aktivno radio za NOP. Poginuo 1942. u borbi kod Jajca.

DESPOTOVIĆ Šimuna ANTE, rođen 1910. u Krušvaru, Sinj, pekarski radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka do odlaska u NOVJ. Poginuo početkom 1943. u borbi na Polači kod Knina u 3. dalmatinskoj brigadi.

DESPOTOVIĆ Štipana ĆIRO, rođen 1917. u Krušvaru, Sinj, kobasičarski radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka do odlaska u NOVJ. Poginuo u prosincu 1942. na Čusini pri napadu na Jajce u 1. dalmatinskoj brigadi.

DESPOTOVIĆ-BLAJIĆ IVA, rođena 1922. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

DESPOTOVIĆ Šimuna IVA, rođena 1913. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Umrlo.

DESPOTOVIĆ Štipana IVAN, rođen 1914. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik. Aktivno uključen u NOP 1942. Umro 1974

DESPOTOVIĆ Šimuna MARIJAN, rođen 1908. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1958.

DESPOTOVIĆ Šimuna VJEKOSLAV, rođen 1915. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

DODOJA Jozе DUŠAN, rođen 7. 1. 1920. u Dugopolju, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od 1941. Učestvovao je i u borbenim akcijama s jedinicama Mosorskog PO. Poginuo 13. siječnja 1943. u Dugopolju.

DODOJA Štipana JOSIP »Car«, rođen 10. 1. 1897. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Umro 1944.

DODOJA Marka LUCA, rođena 1911. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je član odbora AFŽ Dugopolje. Umrula 1985

DODOJA Luke MIRKO, rođen 1920. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao vodič i kurir uključen u NOP 1944

DOMJAN Mate ANDRIJA, rođen 1895, Cišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

DOMLJANOVIĆ Luke ANTE, rođen 1901. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik Hrvat. Terenski radnik. Bio je predsjednik NOO Zrnovnica. Umro 1980.

DOMLJANOVIĆ Petra MARIN, rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOP Umro.

DOMLJANOVIĆ Marina SPIRO, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOP. Umro.

DOMLJANOVIĆ-BURAZIN Ante VESELA, rođena 14. 4. 1926. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ od 1943. Aktivno i organizirano uključena u NOP od listopada 1941. Bila je sekretar mjesne organizacije SKOJ-a u Zrnovnici, sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Donja Poljica, član KK SKOJ-a Omiš i član OK KPH Donja Poljica.

DOZDOR Joze ANĐA, rođena 1917. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica, Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član odbora AFŽ Dugopolje.

DOZDOR Jure MARKO, rođen 6. 4. 1927. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik-kurir. Umro.

DRAGAŠ JOSIP, svećenik iz Sinja. Priključio se NOP na terenu Sinja u proljeće 1943. To je prvi katolički svećenik u Dalmaciji koji je pošao među partizane. Lipnja 1943. govorio na narodnom zboru u Svinišćima i Kučićima. 1944. se razbolio i preko Visa upućen na liječenje u Italiju i na Maltu.

DRAGICEVIĆ Ivana IVAN, rođen 1922, Cišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Cišla.

DRAGOSEVIĆ Ante JOZO, rođen 1914, Smolonje, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Bio je borac pri Komandi područja od kolovoza 1944.

DRAGOSEVIĆ-PESIĆ SLAVENKA, rođena u Smolonju, Omiš, domaćica, član SKOJ-a, član KPJ. Bila je prvi sekretar aktiva SKOJ-a u Smolonju, sekretar Općinskog odbora AFŽ za Srednja Poljica 1943, član Kotarskog odbora AFŽ Omiš 1944. i član Općinskog NOO za Gornja Poljica 1943.

DRAŠKOVIĆ MIRKO »Mrki«, rođen 1920. u Solinu, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Terenski radnik i borac Letećeg solinskog odreda. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je kurir između sekretara Mjesnog komiteta KPH Solin (Gizdića) i Mosorskog PO. Uhapšen kod Rupotina i strijeljan od Talijana 30. kolovoza 1942. u Šibeniku.

DRAZIĆ Nikole IVAN, rođen 1927, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, član SKOJ-a. Terenski radnik od 1943. godine.

DRNAS Šimuna AUGUSTIN, rođen 1902, Mravince, Split, radnik, Hrvat. Terenski radnik. Poginuo 25. rujna 1943. kod splitskog groblja.

DRUŽIĆ Ante DRAGA, rođena 1915. u Omišu, tvornički radnik, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila za NOP od 1942. u Omišu.

DRUŽIĆ Nikole MARKO, rođen u Omišu, šofer, Hrvat. Terenac.

DRUŽIĆ Ante MIRKO, rođen u Omišu, drvodjelac, Hrvat, član KPJ od 1944. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizirano se uključio u NOP svibnja 1941. i jedan je od organizatora ustanka u Omišu. Bio je sekretar Općinskog komiteta KPH Omiš.

DRUŽIĆ NIKOLA, rođen u Omišu. Terenski radnik. U njegovoj kući održavani su partijski i drugi ilegalni sastanci.

DRUŽIĆ-STEFANIĆ NORMA, rođena u Omišu, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. U njezinoj kući održavani su partijski i drugi ilegalni sastanci.

DRUŽIĆ RUŽE, rođena u Omišu. Terenski radnik. Umrula.

DUJIĆ Pavla MATE, rođen 1899, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je komandir udarne grupe u Krilo-Jesenicama. Strijeljan od Nijemaca 24. svibnja 1944. kod Mutograsa.

DUJMOVIĆ Marka FILIP, rođen u Seoca, Omiš. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944. Umro 1952.

DUMIČIĆ-BANIĆ ANA, rođena 1888. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, majka istaknutih revolucionara i boraca NOV braće Dumičića iz Podstrane. Učesnica je u NOP od početka ustanka. Od listopada do rujna 1943. bila je internirana u Italiji. Umrla 1970.

DUMIČIĆ Martina ANDRIJA, rođen 10. 12. 1900. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942.

DUMIČIĆ TONKA-ANTICA »Vuka«, rođena 30. 8. 1924. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključena u NOP od prosinca 1941. Bila je član NOO u Podstrani i član Kotarskog odbora AF2 Omiš. Umrla 1982.

DUNDIĆ MARKO, rođen u Grabovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. godine. Bio je prvi predsjednik NOO Grabovac od ljeta 1942. godine.

DIKO Jure JELA, rođena 1913, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ Kotlenice.

DIKO Bože JOZA, rođena 1911, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ Kotlenice.

DIKO Simuna MATIJA, rođena 1910, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je član odbora AFZ Kotlenice.

ĐOLONGA Martina ANA, rođena 1913, Koprivno, Split, domaćica, Hrvatica, član AFZ. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umrla.

ĐOLONGA Mate IVAN, rođen 1911, Koprivno, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP u Koprivnu od 1943.

ĐOLONGA MARA, rođena u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik — član AFZ, aktivno uključena u NOP na terenu Koprivna. Umrla.

ĐUDERIJA Mije ANTE, rođen 1926. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

ĐUDERIJA-PRANČIĆ Marka MARICA, rođena 2. 10. 1921. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

ĐUDERIJA-DOZDOR Stipana SLAVKA, rođena 14. 4. 1925. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

ĐUDERIJA-PERISIĆ Joze VINKA, rođena 28. 10. 1922. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

ĐUDERIJA-PERISIĆ Mate ZORKA, rođena 1919. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

EČIM Jure DANKO, rođen 1913. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Sitno Gornje.

EČIM Pavla DUJE, rođen 1906. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine.

EČIM Jure MILA, rođena 1912. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1943. Bila je član odbora AFZ-a Sitno Gomje.

EČIM Jure ZORKA, rođena 1923. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1943. godine.

ERCEGOVIĆ Stipe ANTE, rođen 1931. u Krilu-Jesenice, Omiš, član SKOJ-a, Kao terenski radnik-kurir uključen u NOP u Jesenicama.

ERCEGOVIĆ Spira IVAN »Jadran«, rođen u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao partijsko-politički i terenski radnik uključen u NOP od početka ustanka. Bio je prvi predsjednik NOO i sekretar partijske organizacije u Krilu-Jesenicama, član Općinskog NOO Donja Poljica, član plenuma Kotarskog NOO Omiš, član pa zatim i sekretar Općinskog komiteta KPH Donja Poljica.

ERCEGOVIĆ Stipe IVICA, rođen 1923. u Krilu-Jesenice, Omiš, stolar, Hrvat, član KPJ. Terenski radnik. Bio je sekretar organizacije SKOJ-a u Jesenicama.

ERCEGOVIĆ Ivana MANDE, rođena 1919. u Krilu-Jesenicama, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1943. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila na terenu Jesenica.

ERCEGOVIĆ Ante MATE, rođen 1907. u Krilu-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ od 1944. Terenski radnik.

ERICA-GRGAT Marina MARIJA, rođena 1925. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1943. godine.

ERICA Ante MARIN, rođen 1898. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je odbornik NOO u Krilu-Jesenice i predsjednik Općinskog NOO Donja Poljica 1944. Umro 1960.

ERICA Marina TUGOMIR, rođen 1930. ii Krilu-Jesenice, Omiš, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik-kurir uključen u NOP na terenu Krilo-Jesenice.

FAGARAZZI ANTE-TONČI, rođen u Omišu. Kao terenski radnik učestvovao na skrivanju i prebacivanju opreme za Mosorski PO.

FERIĆ Vlade VESELA, rođena 1926. Duće, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFZ aktivno radila za NOP u Dučama. Umrula.

FERRI-TRGO Ivana DESE, rođena 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, službenik, član KPJ od 1941. Aktivno i organizovano uključena u NOP od početka ustanka. Radila je u organizaciji AF2 i posebno na održavanju ilegalnih partizanskih veza i kanala.

FILIPOVIĆ Mije ANTE, rođen 1928, Sitno Gornje, Split. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine.

FILIPOVIĆ Jakova MARIJA, rođena 1924, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1943. godine.

FILIPOVIĆ-RADELJA Jakova NEDILJKA, rođena 27. 2. 1927, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. godine.

FILIPOVIĆ Andrije ROKO, rođen 1929. u Sitnu Gornjem, Split. Kao terenski radnik-kurir aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

FINCI Jakoba JAHIEL-MATIĆ LUKA, rođen 10. 4. 1911. u Sarajevu, ing. arhitekture, član KPJ od 1943. Od travnja 1941. aktivno se uključuje u NOP u Sarajevu, Mostaru i Splitu do odlaska u Mosor. U NOV od prosinca 1942. Od 1943. zamjenik komandanta Komande mjesta Poljica, a zatim intendant Štaba 4. operativne zone (8. korpusa). Ranjen rujna 1943. kod Sirobuje, Split. Umro 1977. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

FISTONIĆ Petra IVAN »Bobo«, rođen u Pisku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od lipnja 1942. je prvi sekretar SKOJ-a u Pisku. Uhapšen 2. kolovoza 1942. i ubijen 1944. u logoru Dachau.

FISTONIĆ Marka MARKO, rođen 1927. u Pisku, Omiš, mornar, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

FISTONIĆ Ivana VLADE, rođen u Pisku, Omiš, radnik, Hrvat. Terenski radnik u Pisku.

FORMENTI Petra VINKO, rođen 1920. u Skradinu, Šibenik, radnik član SKOJ-a. Kao aktivni terenski radnik bio je član Općinskog NOO Donja Poljica, Mjesnog NOO Dugi Rat i sekretar SKOJ-a u Dugom Ratu.

FORMENTI Petra ZVONKO, rođen 1923. u Dugom Ratu, Omiš, tokar, član SKOJ-a. Terenski radnik. Poginuo 1944. u logoru Lepoglava.

FUŠTAR Jure MARKO, rođen 1896. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. godine. Bio je predsjednik NOO Krušvar. Umro 1960.

GABRIĆ Mate JURE »Drača«, rođen 1905, Sitno Gomje, Split, zemljoradnik, Hrvat. U NOP se uključio 1942. godine. Bio je odbornik NOO Sitno Gornje. Umro 1984.

GABRIĆ Nikole MARIN, rođen 1912, Sitno Gomje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

GABRIČEVIĆ VLADE »Mamut«, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik učesnik je u prikupljanju hrane i opreme za MPO od 1942. godine.

GANZA MILKA, rođena 11. 12. 1914. u Grabovcu, Sinj, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP.

GAZIN Rudia HUGO »Mile«, rođen 1912. u Puli, strojarski tehničar, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizovano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je sekretar Općinskog komiteta KPH Donja Poljica. član Kotarskog, Okružnog i Oblasnog komiteta KPH za Dalmaciju. Pored toga bio je član Kotarskog NOO Omiš, član Okružnog i Oblasnog NOO za Dalmaciju.

GELIĆ Andrije MIROSLAV-MIRO, rođen 1927, Klis-Kosa, Split, Hrvat, član SKOJ-a. Kao pionir a zatim skojevac aktivno i organizovano radio za NOP tokom NOR-a na terenu Kose. Umro.

GELIĆ Andrije PETAR, rođen 1925, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do 1943. kada je otišao u NOV, aktivni je učesnik NOP-a. Bio je terenac, odbornik, rukovodilac SKOJ-a i diverzant na terenu Kose. Umro 1984.

GENERALIĆ Ivana MARIN, rođen 1908, Gata, Omiš. zemljoradnik, Hrvat. Aktivno je radio za NOP na terenu Gata. Poginuo 1944. u Naklicama, Omiš.

GENERALIĆ Ivana MILKA, rođena 12. 9. 1924, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od studenog 1942.

GERSKOVIĆ LEON Atletičar-Marin, rođen 1910. u Vučju, Slavenska Požega, pravnik, Jevrej, član KPJ od 1935. Partijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Bio je sekretar Mjesnog komiteta KPH u Splitu, organizator i predavač partijskih kurseva na sektoru Mosora, član redakcije «Naš Izvještaj», zatim rukovodilac Agitpropa PK KPH za Dalmaciju, a od jeseni 1944. na radu u ZAVNOH-u. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

GILJANOVIĆ MATE, rođen u Omišu. Bio je član Oblasnog NOF za Dalmaciju 1944. godine.

GLAVINOVIĆ Stipe JAKOV, rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od srpnja 1942. Bio je odbornik NOO Tugare.

GOJO Mate JOSIP, rođen 4. 5. 1913, Kamen, Split, zemljoradnik, Hrvat. Od srpnja 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš.

GOJO Mira VJERA, rođena 2. 2. 1922, Kamen, Split, domaćica, Hrvatica. Radila kao terenski radnik za NOP. Umrula.

GOJSALIC Ivana ANTE, rođen 1908, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, Aktivno uključen u NOP od 1942. godine. Bio je član Mjesnog NOO Koštanje. Umro 1980.

GOJSALIC Mate MARKO, rođen 1928, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. Iako maloljetan aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

GOJSALIC Ivana MATE, rođen 1906. u Podgradu, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. godine. Bio je član prvog NOO Podgrade. Umro.

GOJSALIC Jozse MILA, rođena 1923, Koštanje, Omiš, domaćica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943. godine.

GOJSALIC Jure MILAN, rođen 1927, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. aktivno i organizovano uključen u NOP od 1943. godine.

GOSLJEVIĆ-VUKSIC Simuna ANA »Drina«, rođena 1923. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvat. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je odbornik NOO Krušvar.

GOSLJEVIĆ-DESPOTOVIĆ ANĐA »Đulja«, rođena 1928. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. Bila je kurir pri NOO Krušvar.

GOSLJEVIĆ Ilije IVAN, rođen 1920. u Krušvaru, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV je uključen u NOP. Poginuo u bici na Sutjesci 1943. u 1. dalmatinskoj brigadi.

GOSLJEVIĆ Nikole IVAN, rođen 1923, u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka do stupanja u NOV bio je aktivni učesnik NOP-a.

GOSLJEVIĆ Simuna LJUBA, rođena 1912. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943.

GOSLJEVIĆ Ivana MARKO, rođen 1896. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik Hrvat. Radio aktivno kao terenski radnik za NOP. Umro 1960.

GOSLJEVIĆ Mate STIPE, rođen 1914. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

GRGATOVIĆ Jure FRANE, rođen 1911, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1943. a od rujna 1944. je pripadnik radnog bataljona. Umro.

GRUICA Spira DUJE, rođen 1928, Sitno Gornje, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno se uključio u NOP od 1943. godine.

GRUICA Jakova FILE, rođena 1923, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. Bila je član odbora AF2 u Sitnu Gornjem.

GRUICA Ivana FILIP, rođen 1903, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. godine.

GRUICA Ante IVAN, rođen 1914, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je predsjednik NOO Sitno Gornje.

GRUICA Jakova IVAN, rođen 1911, Sitno Gornje, Split, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

GRUICA JELE, rođena 1898, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1943.

GRUICA Marina JOZO, rođen 1906, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Umro 1984.

GRUICA Jakova MARIJA, rođena 1920, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AFZ i terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

GRUICA Ante MATE, rođen 1903, Sitno Gornje, Split, radnik, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP 1942. i kao terenski radnik radio na terenu Sitna Gornjeg. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

GRUICA Mate MATE, rođen 1900, Sitno Gornje, Split zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine.

GRUICA Jakova MILJENKO, rođen 1923, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je terenac. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

GRUICA Jakova MIRKO, rođen 5. 7. 1927, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik. Hrvat. Od početka ustanka je aktivni terenski radnik u Sitnu Gornjem. Bio je član NOO Sitno Gornje. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

GRUICA Ante STIPE, rođen 1928, Sitno Gornje, Split, učenik, Hrvat. Iako malo-ljetan aktivno se uključio u NOP od 1943. godine.

GULIN FRANE, rođen u Trilju, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvuje u prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO. Umro.

IVANDIĆ Ilije IVAN, rođen 1904. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Zeževici. — 1942.

IVANIŠEVIĆ Ivana MANDE, rođena 1918. u Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. godine.

IVANIŠEVIĆ Petra MARIN, rođen 1902. u Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizovano se uključio u NOP od 1941. godine. Bio je član udarne brobene grupe u Krilu-Jesenice. Strijeljan od Nijemaca 24. svibnja 1944. kod Mutograsa.

IVANIŠEVIĆ Ivana PERQ-MATE »Jablan«, rođen 1912. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1938. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizovano se uključio u NOP odmah u početku ustanika.

IVANIŠEVIĆ Mate STIPE, rođen 1908. u Krilu-Jesenice, Omiš, poštanski službenik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od 1942. Bio je član NOO u Dugom Ratu. Umro 1978.

JAKELIĆ IVAN-IVICA »Brenda«, rođen 1922, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Gornja Nova Sela 1942, član NOO Krajiške općine i Kotarskog NOO Omiš.

JAKELIĆ ZORKA, rođena u Novim Selima, Ugljane, Sinj, učiteljica, Hrvatica. Bila je član NOO Gornja Nova Sela od 1942.

JAKOVAC Mate DINKO, rođen 13. 10. 1903. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO Podstrana. Umro 1981.

JAKOVAC Stipe MILKA, rođena 9. 10. 1919. U Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik uključena u NOP 1941. Poginula 29. kolovoza 1944. kod Dugog Rata od bombardovanja.

JAKOVČIĆ Jure IVAN, rođen 1900, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od početka ustanka radio je kao terenski radnik u Naklicama. Umro.

JAKULJ-ZANIĆ Stipe RUZA, rođena 10. 5. 1926. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila u Podstrani.

JAMAN Ante ANTICA »Seka«, rođena 1918, Klis-Kosa, Split, radnica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP na terenu Kose. Zbog svog ilegalnog rada hapšena i zatvarana 1 godinu od Talijana.

JAMAN Ivana ĆIRIL-ĆIRO »Ilikin«, rođen 1921, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. U NOP uključen 1941. Kao skojevac obavljao vrlo složene zadatke, prikupljao naoružanje i opremu i učesnik je diverzantskih akcija na terenu Klis-Kose do proljeća 1942. kada je stupio u NOV.

JAMAN Lovre IVAN »Živi«, rođen 1924, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik do odlaska u NOV, aktivno radio za NOP na terenu Kose.

JAMAN Spira KAJO »Hleb«, rođen 1911, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, predratni član KPJ. Zbog svoga revolucionarnog rada hapšen i zatvaran 1941. Borac je 1. solinskog PO. Od veljače 1942. povjerena mu je veza između Mosorskog PO i partijsko-partizanskog punkta na Voljaku — Solin. Početkom srpnja 1942. Partija mu povjerava političku dužnost u Mosorskoj četi. Na putu do jedinice uhapšen od Talijana, mučen. Strijeljan 30. kolovoza 1942. u Šibeniku nakon osude talijanskog fašističkog suda.

JAMAN Bariše MARA »Maša«, rođena 1923, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. Zbog ilegalnog rada uhapšena i zatvorena 1 godinu od Talijana.

JAMAN Oirila MARICA, rođena 1918, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, Kao terenac aktivno radila za NOP od 1942. na terenu Klisa i Kose. Umrla.

JAMAN Lovre MARIN »Laco«, rođen 1922, Klis-Kosa, Split, bravar, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Kao terenac aktivno uključen u NOP do lipnja 1942. kada je stupio u NOV. Poginuo 28. siječnja 1943. kod Busovače kao borac 1. dalmatinske brigade.

JAMAN Bariše MARKO »Bagaiša«, rođen 1912, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1942. Kao terenac radio na terenu Kose do 1943. kada je stupio u NOV.

JAMAN Andrije MATE »Brico«, rođen 1894, Klis-Kosa, Split, brijač, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1941. Bio je prvi odbornik Klis-Kosa, član prvog akcionog odbora NOP 1941. i učesnik u prikupljanju oružja i opreme za NOP. Umro

JAMAN Mirka MILJENKO, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Iako maloljetan uključen u NOP 1942. kao pionir i kurir. Prvi je obavijestio terence Kose o povratku boraca 1. mosorskog PO na teren Klis-Kose.

JAMAN Spira MIRKO, rođen 1900, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a 1941. Kao terenac radio na terenu Kose do 1943. kada je stupio u NOV.

JAMAN žena Mate RUŽA, trgovkinja, Čehinja. Kao terenac uključena u NOP 1941. i radila na terenu Majdan—Klis-Kose.

JANKOVIĆ Jure MARIN, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik. Bio je u radnom bataljonu od početka listopada 1944.

JAVORČIĆ Mate ANTE »Glibota«, rođen 1894. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Organizovao ilegalni punkt za oružje i opremu u Zrnovnici. Umro.

JAVORČIĆ Duje DINKA, rođena 1925. u Zrnovnici, Split, domaćica Hrvatica. Kao terenac uključena u NOP. Prikupljala hranu i opremu za NOV.

JAVORČIĆ Blaža FERDINAND, rođen 8. 2. 1909. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. U toku NOP bio je kurir i član Mjesnog NOO Zrnovnica.

JAVORČIĆ-ALJINOVIC Ante MARICA, rođena 1915. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JAVORČIĆ-SORE Ivana MARIJA, rođena 1919. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP i radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JAVORČIĆ-MARKOVINA Spira MARIJA, rođena 1924. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Radila aktivno i organizovano za NOP. Bila je sekretar SKOJ-a u Zrnovnici. Umrla.

JAVORČIĆ-BARBARIĆ Ante NASTAZIJA, rođena 1926. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JAVORČIĆ-STIPICA Ivana PALME, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JAVORČIĆ Marka RUDOLF, rođen 12. 9. 1927. u Žrnovnici, Split, pastir Hrvatske. Bio je aktivni terenski radnik u Žrnovnici.

JAVORČIĆ Ante SPIRO, rođen 1929. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvatska. Kao terenski radnik-kurir aktivno se uključio u NOP u Žrnovnici.

JAVORČIĆ Ivana TOMO, rođen 1895. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvatska. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JERČIĆ Jure ANDRIJA, rođen 1908. u Podgrađu, Omiš, radnik, Hrvatske. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključen u NOP 1942. Bio je član prve NOO Podgrađe. Umro.

JERČIĆ Ivana ANTE »Pijante«, rođen 1898. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik Hrvatske. Terenski radnik od 1944. Bio je tajnik odbora NOF u Podgrađu. Umro.

JERČIĆ Andrije ANTE, rođen 1898. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvatska¹ Aktivno uključen u NOP 1942. Bio je odbornik Mjesnog NOO. Umro 1983.

JERČIĆ Ante IVAN, rođen 1901. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvatske Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Podgrađe.

JERČIĆ Mladi IVAN, rođen 1910, Duće, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP siječnja 1942. Bio je predsjednik NOO Duće.

JERČIĆ Jozo MANDE, rođena 1918, Duće, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP. Bila je član udarne grupe i odbora AFŽ Duće.

JERČIĆ Marina MATE, rođen 1927. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvatske član SKOJ-a 1943. Uključen u NOP 1943. Bio je terenski radnik-kurir.

JERČIĆ Ivana MIJO, rođen 1890, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvatske. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Slime.

JERČIĆ Andrije RINA, rođena 1925. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatska član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFŽ Podgrađe

JERČIĆ Mije VICKO, rođen 1928. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvatske član SKOJ-a 1943. Kao omladinac aktivno uključen u NOP 1943. Umro.

JERČIĆ ZORKA, rođena 1906, Slime, Omiš, domaćica, Hrvatska. Kao član odbora NOF aktivno radila za NOP od 1944.

JERIĆ MARE, rođena 1908, Gata Omiš, domaćica, Hrvatska. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. godine.

JERIĆ Luke MATE, rođen 1928, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvatske. Kao terenski radnik — omladinac aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

JERKOVIĆ Jozo ANĐELKA, rođena u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatska. Kao terenski radnik učestvovala u prikupljanju hrane i druge opreme za NOV.

JERKOVIĆ-AMIŽIĆ Jakova FRANE, rođena 1911. u Žrnovnici, Split, domaćica Hrvatska. Kao terenski radnik i član odbora AFŽ aktivno radila u Žrnovnici.

JERKOVIĆ Stipe IVAN, rođen u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvatske. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju opreme i hrane za NOV. Umro.

JERKOVIĆ Marka JOSIP, rođen 17. 3. 1919. u Žrnovnici, Split, Hrvatske, član KPJ od 1943. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od 1942. do odlaska u NOV.

JERKOVIĆ Ivana KLEME, rođen u Zmornici, Split, zemljoradnik, Hrvatske. Terenski radnik. Bio je član NOO u Zmornici. Umro.

JERKOVIĆ Andrije MARICA, rođena u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatska. Kao terenski radnik učestvovala u prikupljanju opreme i hrane za NOV.

JERKOVIĆ Luke MARIN, rođen 1913. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvatske. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Umro 1944. u Žrnovnici.

JERKOVIĆ Marka MARIN, rođen u Zmornici, Split. Kao terenski radnik aktivno učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JERKOVIĆ-MARIN Ante MATIJA, rođena 1926. u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatska, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. godine.

JERKOVIĆ Jozo MIRA, rođena u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatska. Kao terenski radnik aktivno učestvovala u prikupljanju hrane i opreme za NOV.

JERKOVIĆ Marka NEDJELJKA, rođena u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatska. Terenski radnik.

JERKOVIĆ Marka NIKOLINA, rođena u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatska. Terenski radnik.

JERKOVIĆ-ŠTIMAC Josipa RADMILA, rođena 29. 10. 1921. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatska. Kao terenski radnik uključena u NOP 1944. godine.

JERONČIĆ Jure BARTUL, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od kolovoza 1943. Bio je član NOO Seoca. Umro 1980.

JERONČIĆ Ante ĆIRILO, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od listopada 1944.

JERONČIĆ Jure DANILO, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od listopada 1944.

JERONČIĆ Milana DUŠAN, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

JERONČIĆ Jakova FRANE, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944. Umro 1968.

JERONČIĆ Mije JOZO, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO od listopada 1943. Umro 1976.

JERONČIĆ Stipe JOZO, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944. Umro 1974.

JERONČIĆ Petra MARIN, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Seoca listopada 1942. Umro 1975.

JERONČIĆ Lovre MATE, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je tajnik NOO Seoca.

JERONČIĆ Ante MIJO, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP od 1942. do odlaska u NOV. Bio je sekretar organizacije SKOJ-a 1943. Seoca.

JERONČIĆ Ante VLADIMIR-VLADE, rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od listopada 1943. Bio je odbornik NOO Seoca i član odbora NOF 1944.

JOVANOVIĆ Bože ANTE, rođen 13. 6. 1892. u Podstrani, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od lipnja 1942. Bio je član prvog NOO Podstrana. Umro 1980.

JOVANOVIĆ Marina ANTE, rođen 2. 6. 1928. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik-kurir. Umro 1973.

JOVANOVIĆ Mate IVAN, rođen 27. 12. 1906. u Podstrani, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP u Podstrani. Bio je član NOO Podstrana.

JOVANOVIĆ Marina MARIN-MARINKO, rođen 9. 10. 1931. u Podstrani, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno je radio kao terenac-kurir na terenu Podstrane. Umro 1970.

JUKIĆ-BAJIĆ ANA, rođena 1926, Ercegovci, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP na terenu Ercegovci. Bila je član NOO.

JURANOVIC Petra MARKO, rođen 1892, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno je uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Čišla i član plenuma Kotarskog NOO Omiš 1943. Umro.

JURANOVIC MATIJA, rođena 1888. u Čišli, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ u Čišli. Umrlo.

JURAS IVA, rođena 1890, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP — terenac od 1943. Umrlo.

JURAS Marina JEROLIM, rođen 27. 4. 1911. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je član NOO u Podstrani i rukovodio radnim bataljonom.

JURAS Petra MARIN, rođen 1930, Srijane, Omiš, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno se uključio u NOP 1943. Bio je kurir NOO.

JURAS ROSA, rođena 1923, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP svibnja 1943.

JURETIĆ-GOSLJEVIĆ Nikole IVA, rođena 1903. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od 1942. Umrlo.

JURETIĆ Nikole MARKO, rođen 1923. u Krušvaru, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Od početka ustanka do stupanja u NOV bio je aktivni terenski radnik u Krušvaru. Poginuo 1942. u borbi kod Jajca.

JURETIĆ Ante MIJO, rođen 1927, Srijane, Omiš, zemljoradnik Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od lipnja 1943.

JURETIĆ Jure NIKOLA, rođen 1910. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Bio je aktivni učesnik NOP-a u Krušvaru.

JURETIN-LJILJAK MARIJA, rođena 1919, Sitno Donje, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno i organizovano uključena u NOP od kolovoza 1942.

JURETIN Ivana MATIJA, rođena 1906, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943.

JURETIN Ivana MIRKO, rođen 1907, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942.

JURIĆ Ivana ANTE, rođen 1912, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943.

JURIĆ Josipa BOŽO, rođen 30. 9. 1921, Glavice, Sinj, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Komandir čete Komande mjesta Omiš od kolovoza 1944. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JURIĆ Jure STIPE, rođen 1910, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je aktivni učesnik NOP-a. Poginuo 1942. u Docu Gornjem.

JURIŠIĆ Mate ANTE, rođen 1919. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od studenog 1944. je pripadnik radnog bataljona.

JURISIĆ Drage BRANKO, rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od veljače 1943. Bio je član NOO Tugare.

JURIŠIĆ-PETRIČEVIĆ MARIJA, rođena 1922, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od 1941. Umrta u listopadu 1943. kod Novih Sela.

JURJEVIĆ-TIČINOVIĆ Stipe ANKA, rođena 1919, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od 1943. Bila je član NOO Koštanje.

JURJEVIĆ Marina ANTE »Baja«, rođen 6. 9. 1915. u Splitu, radnik, član SKOJ-a 1932, KPJ od 1939. Prekaljeni revolucionar između dva rata. U NOB od 1941. i jedan od organizatora ustanka u Dalmaciji. Kao organizator diverzija u Splitu hapšen i zatvaran od Talijana. Od 1943. je politkomesar Grupe PO za Dalmaciju, sekretar Okružnog komiteta KPH, a zatim organizacioni sekretar PK KPH za Dalmaciju. Vršeci ovu dužnost bio je posebno angažiran u organizovanju i razvoju novih partizanskih jedinica, kao i razvoju i učvršćenju narodne vlasti u Dalmaciji. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen 27. studenog 1953.

JURJEVIĆ Marina JOSIP »Baja«, rođen 12. 3. 1921. u Splitu, radnik brodogradilišta, Hrvat, član SKOJ-a 1938, KPJ od 1943. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka i član udarne grupe i biroa SKOJ-a splitskog brodogradilišta. Zbog ilegalnog rada hapšen i zatvaran od Talijana 1942/1943. Kao član Okružnog komiteta SKOJ-a za srednju Dalmaciju održavao sastanke i konferencije i ispomagao u radu i omladinsku organizaciju Mosorskog PO, sve do 9. rujna 1943. kada je stupio u NOVJ. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

JURKO ANĐA, rođena u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP-a. Bila je predsjednik odbora AFZ Koprivno. Umrta.

JURKO Marka IVAN, rođen 1920. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Koprivno.

JURKO Ante PETAR, rođen 1905. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Koprivno.

JURLIN Luke MARIJA, rođena 1924, Sitno Gomje, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943.

JURLIN-PERIČIĆ Spira SLAVENKA, rođena 27. 9. 1925, Sitno Gomje, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. do 1944. kada je upućena u NOVJ.

JURLIN Mate SIMA, rođena 21. 1. 1913, Sitno Gomje, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

JURLIN Jakova SPIRO, rođen 1900, Sitno Gomje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO-a Sitno Gornje. Umro.

KAČUNIĆ Jozе ANKA, rođena 1925. u Dugom Ratu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. do odlaska u NOV.

KAČUNIĆ Marka IVKA, rođena 1912, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno se uključila u NOP u listopadu 1941. Bila je član inicijativnog odbora AFZ Tugare u studenom 1942. Umrta.

KAČUNIĆ Ante MILJENKA, rođena 10. 2. 1922, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1941. godine.

KACUNKO Ivana KRESO, rođen 1927, Gata, Omiš. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943.

KAČUNKO Nikole MATE, rođen 1902, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Umro 1955.

KADIĆ-KALEBIĆ Stipe ANKA, rođena 1919. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

KADIĆ Ivana BOGOSLAV, rođen 13. 6. 1916. u Krilu-Jesenice, Omiš. Student medicine, član KPJ od 1935. Predratni revolucionar i partijsko-politički ilegalni rukovodilac na Medicinskom fakultetu u Zagrebu. Vrlo aktivan terenski radnik i organizator ustanka. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 1941. kod Sarajeva.

KADIĆ Vinka MARIJA, rođena 1902. u Vrbovskoj, Hvar, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFZ u Dugom Ratu 1942.

KADIĆ Marka MARKO, rođen 1925. u Krilo-Jesenice, Omiš, električar Hrvat. Terenski radnik.

KADIĆ Marka STIPE, rođen 1903. u Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od travnja 1943. Bio je odbornik NOO Dugi Rat.

KALAJZIĆ Ante ANKA, rođena 1901. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od ožujka 1943. Aktivno radila kao član MNOO i odbora AFZ u Podašpilju.

KALAJZIĆ Štipana MARKO, rođen 1903. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš od listopada 1944. Umro 1982.

KALAJZIĆ Ivana MIJO, rođen 1907. u Čelini, Omiš. Aktivno se uključio u NOP od početka ustanka. Bdo je odbornik i tajnik NOO.

KALAJZIĆ Ante MILA, rođena 1922. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od srpnja 1943. Aktivno radila kao član odbora AFZ na prihvatu boraca i održavanju ilegalnih sastanaka — kanala i veza u Podašpilju.

KALAJZIĆ Jakova TOMA, rođen 1897. u Šestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizovano uključen u NOP 1942. Bio je član NOO Šestanovac 1942, zatim jedan od rukovodilaca partijske organizacije Krajiške općine krajem 1943. i član Kotarskog NOO Omiš. Umro.

KALAJŽIĆ FILE, rođena 1922. u Zeževici, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je predsjednik NOO u Zeževici.

KALAJŽIĆ Mate IVAN, rođen 1924. u Omišu, mornar, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. do travnja 1945. kada je upućenu NOV.

KALAJŽIĆ MARIN, rođen u Zeževici, Omiš. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je član NOO Kalajžići 1941. (u njegovoj kući formiran je NOO).

KALAJZIĆ Filipa PETAR »Vitar«, rođen 1922. u Podašpilju, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Bio je kurir, zamjenik komandira udarne borbene grupe, član i sekretar Općinskog komiteta KPH Omiš i član plenuma Općinskog odbora NOF Omiš.

KALAJŽIĆ Andrije ŠTIPAN, rođen 1872. u Zeževici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je član NOO Kalajžići 1942. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 1943. u Blatu na Cetini.

KALAJŽIĆ Mate ŠPIRO, rođen 1906. u Zeževici, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je član NOO u Zeževici. Umro 1978.

KALEBIĆ Mate MARICA, rođena 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni terenski radnik u Krilu-Jesenicama.

KALEBIĆ-TOMIĆ Roka MARICA ANKA rođena 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni terenski radnik u Krilu-Jesenicama.

KALEBIĆ-CAREV Ante TONKA, rođena 1925, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942.

KALINA Ante IVAN, rođen 1913, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od početka ustanka. Bio je vođa borbene grupe u Krilu-Jesenicama do odlaska u 4. POS. Umro 1978.

KALINA Mate MILAN, rođen 1905, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ od 1941. Organizator ilegalnih kanala i veza otoci — Mosor od početka ustanka. Učesnik je u borbenim akcijama na sektoru Mosora. Umro 1973.

KAPIĆ Mate IVAN, rođen 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, trgovački pomoćnik, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik od 1942. Bio je sekretar partijske organizacije u Mjesnom NOO, član NOO i član borbene grupe u Krilu-Jesenicama.

KAPIC Jure RANKO, rođen 1910, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1970.

KARAMAN Jure BRANKO, rođen 1911, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivni je učesnik NOP-a od početka ustanka do odlaska u NOV. Bio je član udarne grupe i organizator prevoženja ilegalaca i održavanju ilegalnih kanala i veza. Umro 1982.

KARAMAN Grge FRANE, rođen 1921, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943.

KARAMAN Jure IVAN, rođen 1906, Nova Sela, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943. Bio je odbornik NOO. Umro 1971.

KARAMAN-TOMIĆ Jure NEDILJKA-NEDA, rođena 5. 1. 1927. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

KARAMAN Ulažu UMBERTO, rođen 1925. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik-kurir aktivno se uključio u NOP 1941. Uhapšen i obješen od ustaša 17. prosinca 1944. u Banovoj Jarugi.

KASPAR Tome ANTE, rođen 1907. u Vinkovcima, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a. Učesnik je u deaktiviranju mina u tvornici Dugi Rat. Umro 1954.

KAŠTELAN Fabijana DUŠAN, rođen 1928. u Zakuću, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP 1943. Radio je pri NOO Zakućac i Kotarskom komitetu SKOJ-a Omiš.

KAŠTELAN Girila IVAN, rođen 1926. u Zakuću, Omiš. Aktivno se uključio u NOP 1944. Bio je pripadnik Narodne milicije.

KAŠTELAN Fabijana IVAN, rođen 1928. u Zakuću, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Od 1942. prikupljao oružje i opremu za NOV i skrivao ilegalce. Bio je prvi sekretar USAOH-a u Zakuću 1943. Umro.

KAŠTELAN Vicka IVAN, rođen 1910, Čišla, zemljoradnik, Hrvat. Od listopada 1944. je borac pri Komandi područja. Umro 1984.

KAŠTELAN IVAN, rođen u Zakuću, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP-a od 1941. Bio je član i sekretar Općinskog komiteta KPH Omiš, član Komisije za mobilizaciju pri Komandi mjesta Omiš i član udarne grupe u Podašpilju. Umro.

KAŠTELAN Mije JAKOV, rođen u Zakuću, Omiš, krojač, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a u Zakuću. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a 194 5. Zakućac.

KAŠTELAN Čirila JURE, rođen 1919. u Zakuću, Omiš, student, Hrvat, član KPJ. Istaknuti pjesnik naše revolucije i autor pjesme »Oj Mosore«. Od studenog 1942. je član redakcije »Naš glasnik« pri Agitpropu OK KPH za srednju Dalmaciju u Milešini. Od srpnja 1943. je urednik »Omladinske iskre« na Mosoru i drugih glasila OK i PK KPH i SKOJ-a Dalmacije. Bio je član Oblasnog odbora USAOH-a za Dalmaciju i član komisije pri Agitpropu Oblasnog komiteta KPH za Dalmaciju.

KAŠTELANČIĆ Mate IVO, rođen 26. 12. 1926. u Podstrani, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je sekretar SKOJ-a.

KATALINIĆ Mate ALIĆE, rođena u Omišu, radnica, Hrvatica, član KPJ od 1938, predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno nastavila sa radom za NOP od početka ustanka, posebno u organizaciji i razvoju AFŽ. U njenoj kući formiran je Mjesni odbor AFŽ u prosincu 1941.

KATUŠIĆ Ante ANTE »Toni«, rođen 1915, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključen u NOP 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Smolonje 1942.

KATUŠIĆ Mate ANTICA, rođena 1915. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. Bila je aktivni član odbora AFŽ Podgrađe. Uhapšena i strijeljana od Nijemaca 17. rujna 1943. u Podgrađu.

KATUŠIĆ Bože DANICA, rođena 1916. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član odbora AFŽ aktivno radila u Podgrađu od 1943. Umrla.

KATUŠIĆ Bože ELVIRA, rođena 1931. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a Kao pionirka, a zatim omladinka aktivno uključena u NOP 1943. godine.

KATUŠIĆ Bože IVAN, rođen 1910. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1943. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je kurir, obavještajac u Podgrađu, a zatim i borac pri Komandi mjesta Omiš. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 17. rujna 1943. u Podgrađu.

KATUŠIĆ Ivana IVAN, rođen 1913. u Zvečanju, Omiš, keramičar-obučar, Hrvat. Do hapšenja bio je aktivni terenski radnik u Zvečanju. Uhapšen je 1943. i odveden u logor u Italiju, a zatim u Njemačku. Umro 1945. u Splitu od posljedica teških mučenja i oboljenja u logorima.

KATUŠIĆ Ivana JAKOV, rođen 1923, Zvečanje, Omiš, stolar, Hrvat, član KPJ. Od početka ustanka aktivno i organizovano radio za NOP kao partijsko-politički i terenski radnik. Bio je član udarne grupe u Splitu, sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Donja Poljica, sekretar KK SKOJ-a Valpovo. Zbog atentata na zločinca Savu, ožujka 1943. suđen na 10 godina robije. Nosilac je partizanske spomenice 1941.

KATUŠIĆ Bože MARIJA, rođena 1924. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1943.

KATUŠIĆ Šimuna MATE, rođen 1927. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik Hrvat, kao terenski radnik uključen u NOP početkom 1943. Bio je odbornik NOO Podgrađe.

KATUŠIĆ Ivana MIJO, rođen 1904, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od kolovoza 1943. je borac pri Komandi područja.

KATUŠIĆ Mate MIJO, rođen 1910. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od srpnja 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš, a zatim u radni bataljon.

KATUŠIĆ Ivana ROKO, rođen 1927, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno radio za NOP od listopada 1942. u mjesnoj organizaciji SKOJ-a u Zvečanju.

KATUŠIĆ Josipa SABINA, rođena 1923. u Omišu, student Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključena u NOP od lipnja 1942.

KATUŠIĆ Bože TEREZA, rođena 1926. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao omladinka i terenski radnik, aktivno uključena u NOP od 1943.

KATUŠIĆ Andrije VLADIMIR-VLADO, rođen 1928. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao pionir i omladinac aktivno se uključio u NOP 1943. godine.

KEKEZ Bazi lija ANKA, rođena 1923. u Dugom Ratu, Omiš, radnik, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizovano otpočela sa radom za NOP od srpnja 1942. Bila je član Mjesnog NOO i sekretar SKOJ-a u Dugom Ratu. Umrula 1945. od posljedica rata.

KEKEZ Duje ANTE, rođen 1922, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od travnja 1943. Umro 1983.

KEKEZ Ante BAZILIO, rođen 1897, Katuni, Omiš, postolar, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizovano se uključio u NOP od početka ustanka do odlaska u NOV. Umro 1968.

KEKEZ Ante IVAN, rođen 1912, Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od ožujka 1943.

KEKEZ Marka JOSIP-JOZO, rođen 1907, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je u radnom bataljonu od studenog 1944.

KEKEZ Bazilia VESELA, rođena 1925. u Dugom Ratu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno i organizovano radila za NOP u Dugom Ratu.

KEKEZ Marka VICE, rođen 1922, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od studenog 1943.

KLARIĆ Ivana ANTE, rođen 1900, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP u Krilu-Jesenicama. Bio je odbornik NOO. Umro 1951.

KLARIĆ DRAGO, rođen u Solinu, Split, službenik, Hrvat. Kao ilegalac u redovima okupatorske vlasti radio kao obavještajac za potrebe NOP.

KLARIĆ Josipa IVAN, rođen 1920, Dubravica, Skradin, radnik, član KPJ od 1944. Bio je predsjednik NOO Dugi Rat.

KLARIĆ Ivana SREĆKO, rođen u Krilu-Jesenicama, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je vođa udarne grupe u Jesen i čama do odlaska u 4. POS.

KLIŠKINIĆ-JUKIĆ LUCA, rođena u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik-obavještajac aktivno uključena u NOP od 1943. Bila je predsjednica odbora AF2 u Krušvaru.

KLIŠKINIĆ Marijana LUKA, rođen 1905. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je odbornik NOO u Krušvaru.

KLJAKOVIĆ-JURLIN Josipa LJUBICA, rođena u Solinu, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP u organizaciji AFŽ od 1941.

KNEZ Ilije MARIJAN »Sime«, rođen 22. 7. 1909. u Rijeci, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je komandir partizanske straže u HE »Kraljevac«.

KOKAN Nikole IVA, rođena 1919. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

KOLIĆ Mate ANĐA, rođena 1907. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je član odbora AFŽ Dugopolje.

KOLIMBATOVIĆ MILKA, rođena 1904, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP u Tugarima. Umrla.

KORDA Andrije MARIN, rođen 1898, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. posebno u ispomoći u radu i obavještavanju Komande mjesta Omiš. Bio je član plenuma Kotarskog NOO Omiš svibnja 1943. član Općinskog NOO Donja Poljica i predsjednik NOF kotara Omiš. Umro 1972.

KORDA Andrije MILA, rođena 1. 10. 1907, Sitno Gornje, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942

KORDUN MARIJA, terenski radnik. Bio je član Kotarskog odbora AFŽ svibnja 1944. i član Kotarskog NOO Omiš.

KORDUN Ante MATE, rođen 1927, Čišla, Omiš. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943.

KORDUN Ante MATIJA, rođena 1920, Čišla, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

KOSOR Ante IVAN, rođen 1911, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

KOSOR Petra MARIN, rođen 1893, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Slime. Umro 1979.

KOSOR Ante MILENKO, rođen 1923, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Umro 1946.

KOVAČ-LOLIĆ Jure LUCE, rođena u Sitnu Donjem, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za NOP. Umrla 1962.

KOVAČ Mate NIKO, rođen 1905. u Šibeniku, radnik, Hrvat. Terenski radnik. Učesnik je u dezaktiviranju mina u tvornici Dugi Rat postavljenih od Nijemaca. Umro 1961.

KOVAČEVIĆ-PERČIĆ Ante ANĐELKA-NIKICA, rođena 1923. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP u Zrnovnici. Bila je član sekretarijata SKOJ-a.

KOVAČEVIĆ Jozе ANTE, rođen u Zrnovnici, Split. Aktivni je učesnik NOP. Bio je predsjednik NOO Zrnovnica.

KOVAČEVIĆ Jozе FILIP, rođen 1909. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Kreševo.

KOVAČEVIĆ StipeIVAN, rođen 1910. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Kreševo. Umro 1951.

KOVAČEVIĆ Ivana IVKA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Kao terenski radnik učestvovala u prikupljanju hrane i opreme za NOV. Umrla.

KOVAČEVIĆ Mate JERKO, rođen 1910. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Kreševu.

KOVACEVIĆ Ivana JOZO, rođen 1891. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1985.

KOVACEVIĆ Pave KAKMELA, rođena 1910. u Kreševu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik-kurir aktivno radila za NOP od 1943.

KOVACEVIC-LOLIĆ Marina KRISTINA, rođena u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

KOVAČEVIĆ-VUKIĆ Marina MATIJA, rođena 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1943. Bila je član Mjesnog NOO, član rukovodstva SKOJ-a i odbora AFZ u Zvečanju.

KOVACEVIC Ivana MARIN, rođen u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

KOVACEVIĆ Jozе MATE, rođen 1907. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro.

KOVACEVIĆ Ante ZORKA, rođena 1925. u Kreševu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1944. Bila je prva predsjednica AFZ 1944. u Kreševu.

KOVAČIĆ Filipa ANTE »Antiša«, rođen u Čelini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941.

KOVAČIĆ Stipe BOZO »Sare«, rođen 1890. u Čelini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Predratni revolucionar i istaknuti komunista između dva rata. Kao partijsko-politički i terenski radnik, aktivno radio za NOP od početka ustanka. Bio je vođa udarne grupe u Čelini 1941, član NOO Čelina i član Općinskog NOO Omiš.

KOVAČIĆ Stipe BOZO "Đulaja«, rođen 1906. u Celimi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO. Umro.

KOVAČIĆ Jozе FILIP, rođen 27. 4. 1922, Čelina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943. Bio je odbornik NOO Čelina.

KOVAČIĆ Lovre IVAN, rođen 1908, Čelina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1942. Bio je odbornik NOO u Čelini i član Općinskog NOO Omiš 1943. Umro.

KOVAČIĆ Mate IVAN, rođen 1892, Čelina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1942. Bio je odbornik NOO Čelina. Umro.

KOVAČIĆ-MIKLAUŠIĆ Marka IVANKA, rođena u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

KOVAČIĆ Jerka JAKOV »Jokan«, rođen 1897, Kučice, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. Bio je odbornik NOO. Ubijen 13. kolovoza 1943. od ustaša kod Radmanovih mlinica, Omiš.

KOVAČIĆ Marjana KRUNO, rođen 1919, Čelina, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP 1942. godine. Bio je odbornik NOO.

KOVAČIĆ MARIJAN, rođen u Omišu. Aktivno uključen u NOP od 1941. godine. U njegovoj kući je bio organiziran punkt za prikupljanje pomoći za NOB.

KOVAČIĆ Ivana MATE, rođen 1929. u Čelini, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik — kurir uključen u NOP 1943. godine.

KOVAČIĆ-BARISIĆ Marina MIRA, rođena 1925. u Zmornici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno radila kao terenac i rukovodilac SKOJ-a u Zmornici.

KOVAČIĆ Bože SREČKO, rođen u Čelini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP u Čelini. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a u Čelini 1942. godine i član Općinskog odbora NOF Omiš 1944.

KOVAČIĆ Ivana STANKA, rođena 1920. u Čelini, Omiš, domaćica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1943. godine.

KOVAČIĆ Pave STIPE-KARLO »Oda«, rođen 1892. u Omišu, pom. kapetan, Hrvat. Kao terenski radnik — pomorac aktivno radio za NOP od 1942. godine sa svojim brodom »Zagreb«. Umro 1983.

KOVAČIĆ Marijana ZITA, rođena 1921, Omiš, student, član SKOJ-a. Kao terenski radnik i omladinski rukovodilac aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. godine. Bila je član Mjesnog komiteta SKOJ-a Omiš. Umrula 1943. u Omišu.

KOVIĆ Marka LENKA, rođena 1926. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, član SKOJ-a. Terenski radnik.

KOVIĆ-MISE Ivana SMILJANA, rođena 1925. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, član SKOJ-a. Terenski radnik.

KRCATOVIC Ivana IVAN, rođen 1910. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš, od svibnja 1944.

KKCATOVIC Marka MARICA, rođena 1926, Ostrvica, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od lipnja 1943. godine. Bila je član odbora AFZ u Ostrvici.

KKCATOVIC Ivana STIPE, rođen 1902. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi područja od kolovoza 1944. godine. Umro.

KKCIC MARE, rođena 2. 7. 1888, Zadvarje, Omiš, domaćica. Terenski radnik. Bila je član odbora AFZ u Zadvarju. Umrula 1970.

KRIŽAN Jure ANA, rođena 1920. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od srpnja 1942.

KRIŽAN Marka IVAN, rođen 1900. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik; u Dugopolju.

KRIŽAN-MARIĆ Jerka CVITA, rođena 16. 2. 1922. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP travnja 1943.

KRIŽANAC Jure PETAR »Pjero«, rođen u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP. Bio je član, potpredsjednik Kotarskog NOO i povjerenik obavještajne službe ROC »Cetina« Omiš.

KRNIC Ante IVAN, rođen 28. 7. 1902. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP na terenu Zadvarja. Bio je odbornik i tajnik Mjesnog NOO.

KRNIC Luke JOZO, rođen 13. 9. 1905. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a u Zadvarju. Bio je odbornik Mjesnog NOO. Umro 1961.

KRNIC SIMA, rođena 12. 9. 1893. u Zadvarju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Bila je prva predsjednica odbora AFZ 1943. u Vrban Polju, Zadvarje. Umrula 1981.

KRSTULOVIC Marka VICKO »Jović«, rođen 27. 4. 1905. u Splitu, radnik, član KPJ od 1922. Prekaljeni predratni revolucionar, organizacioni i politički sekretar PK SKOJ-a za Dalmaciju, a od 1938. politički sekretar PK KPH za Dalmaciju. Istaknuti organizator ustanka, osnovni nosilac i aktivni učesnik u pripremi formiranja I mosorskog PO. Uz dužnost političkog sekretara PK KPH za Dalmaciju, od travnja 1942. je komandant Štaba 4. operativne zone, a od 1943. i komandant 9. dalmatinske divizije. Nakon toga obavlja niz visokih partijskih i političkih dužnosti i funkcija u organima vlasti Republike i Federacije. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Za narodnog heroja proglašen je 23. srpnja 1952.

KRUZICEVIC Mate ANTE »Antonić«, rođen 1903. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od travnja 1943. Bio je kurir Mjesnog NOO Zvečanje i Općinskog NOO. Umro.

KRUZICEVIC-MALENICA Ante FILE, rođena 1925. u Zvečanju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od ožujka 1943.

KRUZICEVIC Mate IVAN »Lugar«, rođen 1911. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od srpnja 1942. Bio je tajnik Mjesnog NOO u Zvečanju.

KRUZICEVIC Mate IVAN, rođen 1926. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a i KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizovano uključen u NOP od svibnja 1943. Bio je član Mjesnog NOO u Zvečanju.

KRUZICEVIC Stipe JERKO, rođen 1896. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od rujna 1942. Bio je član NOO u Zvečanju.

KRUZICEVIC-RADEVENJIC Ivana LUCE, rođena 1920. u Zvečanju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od listopada 1942. Bila je zamjenik predsjednika odbora AFZ u Zvečanju i član Općinskog i Kotarskog odbora AFŽ Omiš.

KRUZICEVIC Stipe MARIJA, rođena 15. 8. 1925. u Zvečanju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od ožujka 1943.

KRUZICEVIC Vjekoslava MARIN-PASKO. rođen 1932. u Zvečanju, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a od 1946. Iako maloljetan aktivno uključen u NOP od ožujka 1943. Bio je kurir pri Komandi mjesta Omiš i Općinskom NOO Gornja Poljica.

KRUZICEVIC Ante MILAN, rođen 1927. Zvečanje, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je naoružani stražar i sekretar pri Općinskom NOO Gornja Poljica.

KRUŽIČEVIĆ-MARTIĆ Cvitka PILE, rođena 1922, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od rujna 1942. Bila je predsjednica odbora AFZ u Zvečanju, član Općinskog odbora AFZ za Gornja Poljica, blagajnik Kotarskog odbora AFŽ Omiš i član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943.

KRUŽIČEVIĆ Jerk a STIPE, rođen 1928, Zvečanje, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Terenski radnik od 1944. Bio je stražar pri Općinskom NOO Gornja Poljica. Početkom 1944. upućen u Ratnu mornaricu.

KRUŽIČEVIĆ Ivana VICKO, rođen 1923. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik. Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od rujna 1942. Bio je zamjenik sekretara organizacije SKOJ-a u Zvečanju.

KRŽELJ Jure IVAN, rođen 1. 1. 1923. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Umro 1962.

KRŽELJ Petara JURE, rođen 8. 4. 1893. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Bio je predsjednik NOO 1942. u Vrban Polju, Zadvarje. Umro 1970.

KULIŠIĆ Bože IVAN, rođen 1906, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP u Srinjinama. Umro.

KULIŠIĆ Petra IVAN, rođen 1922. Srinjine, Split, zemljoradnik. Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od svibnja 1944.

KULIŠIĆ-VRDOLJAK Petra JUSTINA, rođena 1913, Srinjine, Split, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni učesnik NOP — terenac u Srinjinama.

KULIŠIĆ Ante MATE, rođen 1915, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

KURTOVIĆ Mate DRAGICA »Kikčeva«, rođena 1926, Klis-Kosa. Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka do lipnja 1942, kada je među prvim mještanima Kose otišla u NOVJ. Učesnik je demonstracija žena 1941. u Klisu, kurir, organizator partizanske baze i propagator NOP-a. Poginula 13. lipnja 1943. kod Tjentišta kao bolničarka u prištapskim jedinicama 3. divizije.

KURTOVIĆ Mate IVAN, rođen 1923, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro.

KUVAČIĆ Ivana ANDRIJA, rođen 1922, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

KUVAČIĆ Ivana ANTE, rođen 1912, Gata, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik, aktivno uključen u NOP od 1942.

KUVAČIĆ MARA, rođena 1906, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od 1941. do odlaska u Štab 4. operativne zone. Aktivno radila na sakupljanju pomoći za ilegalce i borce Mosorskog PO. U njenoj kući održavani su ilegalni sastanci organizatora ustanka Dalmacije.

KUVAČIĆ Ivana MIRKO, rođen 1917, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP u Gatima. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1942. u Gatima.

KUVAČIĆ Ivana NIKOLA, rođen 1898, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka u Gatima. Umro.

KUVAČIĆ Petra PAVAO, rođen 1905, Gata, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Umro.

KUZMANIĆ-PAVIŠIĆ ANITA, rođena 1911. u Omišu, domaćica. Hrvatica, član KPJ. Aktivno i organizovano uključena u NOP od početka ustanka. Bila je član inicijativnog odbora AFZ Omiš 1941, član Mjesnog i Kotarskog odbora AFŽ, član Općinskog komiteta KPH Omiš i član Mjesnog i Kotarskog NOO Omiš siječnja 1944.

KUZMANIĆ Mate ANKA, rođena 1909. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Aktivno i organizirano radila za NOP kao terenski radnik u Lokvi-Rogoznici. Poginula 1944. u Jasenovcu.

KUZMANIĆ Marka IVAN »Jovan-«, rođen 1893. u Pisku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član Mjesnog NOO u Pisku. Umro 1973.

KUZMANIĆ Stipe IVAN »Brico«, rođen 1909. u Pisku, Omiš, brijač, Hrvat, predratni član KPJ i prvi sekretar partijske organizacije 1937. u Pisku. Kao partijsko-politički i terenski radnik uključen u NOP od početka ustanka. Bio je vođa udarne grupe, predsjednik NOO i sekretar KP u Pisku. Umro 1976.

KUZMANIĆ Stipe JOSIP, rođen 1921, Marušići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP u prosincu 1942. Bio je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a i član KK SKOJ-a Omiš 1943. do odlaska u NOV.

KUZMANIĆ-AJDUKO VIĆ Ivana MARIJA -MARE, rođena 1905. u Pisku, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Aktivno uključena u NOP početkom ustanka. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ od 1942. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umrla 1978.

KUZMANIĆ Marka MARINKO, rođen 1906. u Pisku, Omiš, mornar, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO u Pisku. Umro 1984.

KUZMANIĆ Ivana NIKOLA »Ciko«, rođen 1899. u Pisku, Omiš, mornar. Hrvat, član KPJ. Aktivno se uključio u NOP početkom ustanka. Bio je član NOO Pisak, Općinskog NOO Omiš, plenuma Kotarskog NOO Omiš i član plenuma Općinskog odbora NOF Omiš. Umro 1976.

KUZMANIĆ-FISTONIĆ Mije RUŽICA, rođena 1922. u Pisku, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943. Aktivno radila kao član AFŽ u Pisku.

KUZMANIĆ Mate VERA, rođena 1917. u Pisku, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član odbora AFŽ aktivno radila za NOP od 1942. godine.

KUZMANIĆ-FISTONIĆ Stipe VJEKOSLAVA, rođena 1919. u Pisku, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila u Pisku od 1943. godine.

KVASINA Joze MARIN, rođen 1. 2. 1900. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radi na terenu Zadvarja do odlaska u NOV. Poginuo 1944. kod Knina u 20. dalmatinskoj diviziji.

KVASINA Filipa STIPE, rođen 6. 1. 1920. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Umro 1978.

KVASINA Ante TADE, rođen 1914. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. godine. Bio je prvi predsjednik NOO Zadvarje. U njegovoj kući je formiran NOO 1942. godine. Ubili ga Nijemci u rujnu 1944. u Zadvarju.

LALIĆ MIJO, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ, aktivni terenski radnik od 1942. Bio je jedan od rukovodilaca partijske organizacije u Krajiškoj općini početkom 1943. godine.

LATKOVIĆ DUNJA, rođena u Zečevici, Omiš. Terenski radnik. Bila je član NOO u Gornjoj Zečevici 1942. godine.

LATKOVIĆ MIRKO, rođen u Zečevici. Omiš. Terenski radnik. Bio je član NOO u Gornjoj Zečevici 1942.

LAUŠIĆ MILENA, rođena u Imotskom, domaćica. Terenski radnik. Bila je član Kotarskog odbora AFŽ Omiš.

LAVČEVIĆ-LUČIĆ Nikole IVAN, rođen 23. 12. 1905. u Starom Gradu, Hvar, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1922, KPJ od 1924. Istaknuti komunista i revolucionar između dva rata. Zbog svog aktivnog partijsko-političkog i revolucionarnog rada hapšen i zatvaran od nenarodnih režima stare Jugoslavije. Krajem listopada 1939. imenovan je za člana PK KPH za Dalmaciju. U travnju 1941. postaje rukovodilac Vojne komisije PK, te aktivno učestvuje u organizaciji prvih partizanskih jedinica u Dalmaciji, pa tako i u pripremi formiranja I mosorskog PO. 7. veljače 1942. je uhapšen od Talijana. Tri borca I mosorskog PO uspjela su 13. ožujka 1942. da ga oslobode iz splitske bolnice, ali je u bijegu ponovo uhapšen. U talijanskom zatvoru teško mučen i zlostavljan da bi 23. prosinca 1942. bio ubijen.

LAZARUSIĆ MARIJA, rođena 1920, Srijane, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 20. listopada 1942. Bila je odbornik NOO Srijane. Umrta.

LEDINA Mije JOZO, rođen 1929, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. godine.

LEJO Mate FRANE, rođen 1909, Nova Sela, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno je radio na terenu Novih Sela. Umro 1969.

LELAS Grge ANITA, rođena u Omišu, krojačica, Hrvatica, član KPJ od 1938. Aktivno je nastavila sa radom za NOP od početka ustanka. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

LELAS-ŠTEFŠA Marka CECILIJA-CILIKA-ELIA, rođena 8. 1. 1898. u Ferdinandovcu, Đurakovac, radnica, član KPJ od 1938. Kao predratni komunista nastavila aktivnim i organiziranim radom od početka ustanka. Bila je i obavještajac pri ROC — Omiš a od 1943. u Kotarskom komitetu KPH Omiš, i pri Komandi mjesta Omiš. Umrla 1981.

LELAS Grge IVAN »Gigi«, rođen 24. 6. 1909. u Omišu, zidar, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizirano se uključio u NOP i bio jedan od rukovodilaca obavještajne službe ROC »Cetina« — Omiš. Uhapšen 22. veljače 1944. i u zatvoru teško mučen od ustaša u Omišu.

LELAS Stipe IVAN, rođen 1911, Borak, Omiš, drvodjelac. Hrvat, terenski radnik od ožujka 1943. Bio je odbornik u Mjesnom NOO Omiš. Umro.

LELAS Nikole JOSIP »Salavija«, rođen 21. 3. 1893. u Omišu, kovač, Hrvat, član KPJ od 1919. Predratni revolucionar. Partijsko-politički i terenski radnik i jedan od organizatora ustanka Omiškog kraja. Bio je prvi sekretar Mjesnog komiteta, član i organizacioni sekretar Kotarskog komiteta KPH, Omiš i član plenuma Pokrajinskog komiteta KPJ za Dalmaciju. Zatim je bio komandant Komande mjesta Omiš, i član Okružnog i Obalskog NOO za Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1978.

LELAS MARIJA, rođena 14. 12. 1921. u Borku, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od travnja 1942. godine. Bila je odbornik NOO u Borku i član Općinskog NOO Omiš.

LELAS Marijana MATE »Kvasina«, rođen 19. 2. 1907, Borak, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a od 1926, član KPJ od 1943. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od početka ustanka. Bio je prvi predsjednik NOO Borak i rukovodilac ilegalnog punkta, kanala i veza.

LELAS Petra MATE, rođen 1927. u Celini, Omiš. zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1943. g. Poginuo 1944. u Omišu.

LELAS-POLIĆ MERI, rođena u Splitu, domaćica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od početka ustanka. Bila je tajnik Mjesnog NOO i član Kotarskog odbora AFZ.

LELAS Marka NEDE, rođen 3. 2. 1915. u Borku, Omiš. Borac pri Komandi mjesta Omiš.

LELAS Mate PETAR, rođen 1892, Stanici, Omiš. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka.

LELAS-PALAVERSIĆ Josipa ROSE, rođena 1922. u Omišu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a i KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1941. Bila je član Mjesnog i Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš.

LELAS-LJUBIĆ Josipa SONJA, rođena 1921. u Omišu, đak, član KPJ od 1938. Predratni revolucionar. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizirano radila u organizaciji AFZ od početka ustanka. Bila je član Kotarskog komiteta KPH Omiš, član Kotarskog odbora AFZ i obavještajac pri ROC »Cetina« — Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

LELAS Marjana STIPE, rođen 6. 12. 1904. u Borku, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1926, član KPJ. Kao terenski radnik-kurir aktivno i organizirano radio u Borku. Umro.

LELAS Frane VLADE, rođen 16. 1. 1915. u Borku, Omiš. Kao terenski radnik uključen u NOP 1944. godine.

LELAS Josipa VLADIMIR, rođen 26. 5. 1929. u Omišu, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1944. g. Bio je kurir Kotarskog komiteta i Komande mjesta Omiš.

LESKUR Marjana TEREZA, rođena 4. 8. 1928. u Omišu. Terenski radnik.

LITRIĆ Marjana MATE, rođen 1900. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je prvi predsjednik NOO 1942. u Zečevici.

LOLIĆ Ivana ANTE, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je član Mjesnog NOO u Zrnovnici. Umro 1971.

LOLIĆ-BARBARIĆ Tome ANJEŽA, rođena 1896. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Bila je član odbora AFZ. Umrla 1985.

LOLIĆ Mije FILIP, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV.

LOLIĆ Mije IVAN, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane za NOV. Umro 1980.

LOLIĆ Marka JOZO, rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV. Umro 1985.

LOLIĆ Pere LUKA, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane za NOV. Umro 1976.

LOLIĆ-MIHANOVIĆ Mate NIKOLINA, rođena 1922. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno učestvovala na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

LOLIĆ-AMIZIĆ Mate PALME, rođena 1924. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a u Zrnovnici. Bila je u tehničkoj radioni Mosorskog PO od 1943. Zbog ilegalnog rada hapšena i zatvarana.

LOLIĆ-BLAŽEVIĆ PAULINA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik učestvovala u prikupljanju hrane i opreme za NOV.

LOLIĆ Jure STIPE, rođen 1904. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP u Zrnovnici. Umro 1979.

LOLIĆ Mate STIPE, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik učestvovao u prikupljanju hrane i opreme za NOV. Umro 1964.

LOLIĆ Ivana VINKA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

LOZANČIĆ Jure MILA, rođena 1923, Nova Sela, Ugljane, Sinj, domaćica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. g. Bila je odbornik NOO.

LOZIĆ Mate ANKA, rođena 1916. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od početka ustanka.

LOZIĆ Ante DANICA, rođena u Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1943. godine.

LOZIĆ Jure JURE »Lula«, rođen 1907. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio u Krilu-Jesenice. Bio je odbornik NOO. Poginuo je 1943. u Krilu-Jesenicama od avio-bombe.

LOZIĆ Ante MARIJA, rođena 1920, Duće, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1943. godine. Bila je član udarne grupe pri NOO i aktivno radila kao član AFZ.

LOZIĆ Frane TONKA, rođena 1920, u Trogiru, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP u Krilu-Jesenice.

LOZIĆ-JAKOVLJEVIĆ Jure ZORKA, rođena 1913. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

LUČIĆ Stjepana MATE, rođen 1914, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Dolac Gornji. Umro 1982.

LUKAČEVIĆ JELA, rođena u Novim Selima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. godine. Bila je prva predsjednica odbora AFZ 1943. godine u Novim Selima.

LUKAČEVIĆ Mate JOZO, rođen 1903. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

LUKAČEVIĆ Luke ŠIMUN »Verenac«, rođen 1914. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1942. Aktivno je radio kao član i predsjednik NOO u Novim Selima. Umro 1985.

LUKIN IVA, rođena u Putišićima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFZ 1943.

LUKIN Mate JURE, rođen 1898, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Srijane 1942. Umro.

LUKIN Joze PAVAO, rođen 1920, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od listopada 1944.

LJILJAK Ivana JURE, rođen 1. 9. 1911, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP kolovoza 1942. Bio je član, a zatim predsjednik NOO Sitno Donje.

MADUNIĆ Ilije MATE, rođen 1922. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik Narodne milicije od lipnja 1944.

MAJIC-JURETIĆ LJUBICA, rođena 1915. u Vojniće, Sinj, domaćica, Hrvat. Terenski radnik.

MAJIC Petra MIRO, rođen 1913, Vojniće, Sinj, zemljoradnik. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine. Bio je član NOO u Vojniću. Strijeljan od ustaša 1943. u Sinju.

MALENICA Petra JOZO, rođen 1900. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine. Aktivno radio kao član NOO u Ostrvici. Poginuo 26. srpnja 1944. u Ostrvici kao žrtva fašističkog terora.

MALENICA Ivana MILA, rođena 1907. u Ostrvici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od travnja 1943. Bila je član odbora AFŽ u Ostrvici. Umrla.

MALENICA Petra SLAVKO, rođen 1914. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od svibnja 1942. Bio je član NOO u Ostrvici. Poginuo 26. srpnja 1944. u Ostrvici kao žrtva fašističkog terora.

MALENICA Bože STIPE, rođen 1906. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od travnja 1943. Bio je partizanski kurir. Umro 1982.

MALENICA Ante TADE, rođen 1929. u Ostrvici, Omiš. Kao terenski radnik-kurir radio za NOP od 1943. godine, a zatim borac pri Komandi mjesta Omiš.

MALENICA-ŠKARICIĆ VERA, rođena 1918. u Podgradu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od rujna 1943. godine. Bila je član odbora AFŽ u Ostrvici.

MANDALINIĆ-JURJEVIĆ Vicenca MARIJA, rođena 1920, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1943. godine. Bila je član NOO Koštanje.

MANDIĆ Luke DANICA, rođena 1908. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1943. godine.

MANDIĆ Josipa DOMINA, rođena 1911. u Ravnice, Omiš, domaćica. Aktivno radila kao terenski radnik u Dugom Ratu.

MANDIĆ-KASTELAN IVKA, rođena 1893. u Zakućcu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1942. godine. Radila pri NOO Zakućac. Umrla 1983.

MANDIĆ Josipa JURE, rođen 1914. u Tugare, Omiš, elektrovarilac, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik organizirano radio od 1942. godine. Bio je član Mjesnog NOO i obavještajac u Tugarima. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca u studenom 1943. u Klisu.

MANDIĆ Ante ROKO-IVAN, rođen 1908, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od srpnja 1943.

MANDIĆ Ivana STIPE, rođen 1900, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od listopada 1944.

MANDUSIĆ Ivana AUGUSTIN »Guste«, rođen 1907. u Borku, Omiš, tvornički radnik, član SKOJ-a, član KPJ. Kao predratni komunista, partijsko-politički i terenski radnik aktivno je nastavio sa organiziranim radom za NOP od početka ustanka. Bio je predsjednik NOO u Borku.

MANDUŠIĆ Mate JELE, rođena 1896, Katuni Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Poginula 1943. u Katunima kao žrtva fašističkog terora.

MANDUŠIĆ Mate MATI JA, rođena 1918, Katuni Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Poginula 1943. u Katunima kao žrtva fašističkog terora.

MARAS Mirka MILKA, rođena 1. 7. 1912. u Splitu. Terenski radnik od početka ustanka. Član KPJ. U listopadu 1944. kao ilegalka provela i obezbjeđivala hranom 2. četu 3. bataljona Mosorskog PO dok se nalazila u okupiranom Splitu.

MARASOVIĆ Marka ANTE, rođen 1902, Koštanje, Omiš, zemljoradnik. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je član Mjesnog NOO Koštanje. Umro.

MARASOVIĆ Mate IVAN, rođen 1908. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Dugopolje.

MARASOVIĆ Mije IVKA, rođena 1919. Krilo-Jesenice, Omiš, radnica, Hrvatica, član KPJ 1942. Aktivno i organizirano radila za NOP u Jesenicama.

MARASOVIĆ Ivana LUCA, rođena u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AF2 uključena u NOP 1943.

MARASOVIĆ Mate MATIJA, rođena 1919, u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član odbora AFZ Dugopolje.

MARASOVIĆ Mate MIJO, rođen 1902. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Dugopolje.

MARASOVIĆ Marina MILAN, rođen 1926, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

MARASOVIĆ Stipe MILICA, rođena 1911. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AFZ uključena u NOP 1944.

MARIĆ Jure BORIS, rođen 28. ti. 1926. u Podstrani, Split, đak, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1945. Terenski radnik, član Općinskog komiteta SKOJ-a i NOO Donja Poljica. Hapšen i interniran u Italiju. Od 7. kolovoza 1944. je vodni delegat u četi Komande mjesta Omiš. U listopadu 1944. je na učiteljskom kursu, a zatim na dužnosti na terenu.

MARIĆ Jure IVAN, rođen 7. 3. 1915. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP 1942. Uhapšen i u studenom 1942. interniran u Italiju. Po povratku iz logora rujna 1943. nastavio terenskim radom u Podstrani i bio u radnom bataljonu.

MARIĆ Stipe JURE, rođen 1893. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Jedan je od rukovodilaca i organizatora ustanka u Podstrani. Od veljače 1943. je član, zatim tajnik, te predsjednik NOO Podstrana. Umro 1970.

MARIĆ-TOMASOVIĆ MARE, rođena 1894. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Majka istaknute ustaničke porodice i organizatora ustanka u Podstrani, zbog čega je u studenom 1942. uhapšena i bila u internaciji do kapitulacije Italije. Umrula 1978.

MARIČIĆ Nikole ANDRIJA, rođen 1900. u Šibeniku, službenik, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik pri Kotarskom NOO Omiš. Bio je odbornik NOO u Dugom Ratu.

MARIN Luke ANKA, rođena 13. 6. 1922. u Žrnovnici, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

MARIN Jerka FRANE, rođen 1927. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP u Žrnovnici.

MARIN Nikole IVAN, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik u Žrnovnici.

MARIN Jure LUCE, rođena u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Aktivno radila u rukovodstvu SKOJ-a Zrnovnice.

MARIN Marina LUKA, rođen 1927. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno radio kao terenski radnik za NOP.

MARIN-ALJINOVIĆ Mate MARE, rođena 1899. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno radila kao član odbora AFŽ u Žrnovnici. Umrula 1980.

MARIN Jerka MARINKO, rođen u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik-kurir aktivno uključen u NOP u Žrnovnici. Poginuo 1944. u Srijinama.

MARIN Ivana MILE, rođen u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

MARIN Luke RAFAELO, rođen 1911. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je kurir pri NOO Zrnovnica.

MARKETIĆ Marijana ANTE, rođen 13. 9. 1928. Krušvar, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je terenski radnik-vodič i obavještajac do svibnja 1944. kada je upućen u PPK bataljon.

MARKETIĆ Marijana JOZO, rođen 1918. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od početka ustanka do stupanja u NOVJ. Poginuo 1943. na Romaniji.

MARKETIĆ Marijana PAVE, rođen 1909. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Krušvaru. Umro 1979.

MARKIĆ Jure DRAGO, rođen 1905, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od listopada 1942. Bio je odbornik NOO Donji Dolac.

MARKIĆ Ivana JURE, rođen 1909, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO Dolac Donji i obavještajac.

MARKO VIC Frane DRAG ĆUTIN-DR AGO, rođen 1901. u Kučinama, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1937. Istaknuti predratni revolucionar. Do stupanja u NOV bio je organizator ustanka i rukovodilac diverzantskih akcija u svom kraju. Kolovoza 1941. stupio u 1. splitski a zatim i u 1. solinski PO. Lipnja 1942. je teško ranjen u borbi s četnicima na Kninskom Kozjaku. Poginuo 7. lipnja 1943. na Gornjim Barama kao zamjenik politkomesara čete u 3. bataljonu 2. dalmatinske brigade. Za narodnog heroja proglašen 27. studenog 1953. godine.

MARKOVIC-SINOVCIC Frane NEDJELJKA, rođena 1913, Kučine, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

MARKOVINA-ĆULEK Roka IVKA, rođena 1924. u Zrnovnici, Split, domaćica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Aktivno radila u rukovodstvu SKOJ-a u Zrnovnici.

MARKOVINA-GLUHINIĆ Roka MARIJA, rođena 1920. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno radila u odboru AFŽ u Zrnovnici.

MARKO VINA Roka STIPE, rođen 1914. u Zrnovnici, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1932, član KPJ. Partijsko-politički radnik od početka ustanka. Bio je član MK KPH Zrnovnica 1941, sekretar Općinskog komiteta KPH Donja Poljica i član KK KPH — Omiš.

MARKOVINA-ROGULJIĆ Roka ZORKA, rođena 1922. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U toku NOR-a bila je aktivni terenski radnik u Zrnovnici.

MAROVIC-GANCEVIĆ Mate IVKA, rođena 1924, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

MAROVIC-GREGORIN Marina LENKA, rođena 1926, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP od 1942. godine.

MAROVIC Jakova MILICA, rođena 1920, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno i organizirano uključena u NOP kao terenski radnik 1941. godine.

MAROVIC VELJKO, rođen u Mravincima, Split, liječnik, Hrvat. Od početka ustanka aktivno se uključuje u NOP. Kao liječnik u Klisu u toku NOR-a učestvuje u liječenju ranjenih i bolesnih boraca, partijsko-političkih i terenskih radnika i njihovih porodica na terenu Klis-Kose. Umro.

MARTIC Ante LJUBO, rođen 1922, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Učesnik je NOP-a od 1943. Bio je član Mjesnog NOO. Uhapšen od Nijemaca i bio u logoru u Mostaru od studenog 1943. do početka 1944.

MARTIC Marka VICKO, rođen 1915, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Terenski radnik od 1942. Bio je tajnik NOO u Smolonju.

MARTINOVIC MARA, rođena u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP i radila kao terenski radnik i član AFŽ u Koprivnu.

MARUNČIĆ JOZO, rođen u Kučićima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je član NOO Kučiće i član Općinskog NOO Omiš.

MARUŠIĆ Mije ANE, rođena 1917. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je kurir i član odbora AFŽ u Podgrađu.

MARUSIC Mate ANKA, rođena u Marušićima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1942. godine. Aktivno radila u odboru AFŽ u Marušićima.

MARUSIC Lovre ANTE »-Crni-«, rođen 1921. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, službenik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO od srpnja 1942. i član plenuma Općinskog NOO Omiš siječnja 1943. Ubijen 11. listopada 1943. u Lokvi-Rogoznici od Nijemaca.

MARUSIC Vice ANTE, rođen 1927. u Marušićima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942.

MARUSIC Mije BARTUL, rođen 1911. u Podgrađu, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Podgrade. Umro.

MARUŠIĆ ĆIRIL-ĆIRO, rođen u Lokvi-Rogoznici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen od lipnja 1942.

MARUSIC Mate ERNEST, rođen 1904. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od siječnja 1944. Bio je odbornik Mjesnog NOO Podgrade. Umro 1985.

MARUŠIĆ UMBERTO, rođen 1888. u Omišu, zidar, Hrvat. Uključen u NOP 1942. do odlaska u El Shatt. Umro.

MARUSIC Mate IVAN, rođen 1926, Marušići, Omiš, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. Bio je tajnik NOO u Marušićima.

MARUŠIĆ IVKA, rođena u Omišu, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1942. Umrila.

MARUŠIĆ Umberta JOSIP, rođen 21. 3. 1921. u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. Od rujna 1942. je borac bataljona »V. Zirojević«, a zatim povjerenik-oba-vještajac ROC »Cetina« Omiš i 26. dalmatinskoj diviziji.

MARUŠIĆ Bože KRUNO, rođen 1923. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš od lipnja 1944. Poginuo 5 siječnja 1945. u Podgrađu.

MARUŠIĆ Filipa KRUNO, rođen 1914, Marušići, Omiš, električar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP do odlaska u NOVJ. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1942. Poginuo 1943. u bici na Sutjesci u 2. dalmatinskoj brigadi.

MARUŠIĆ Ante LJUBICA, rođena 1902, Marušići, Omiš, službenik, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je partizanska učiteljica u Dugom Ratu. Umrla 1984.

MARUŠIĆ-BAUČIĆ Petra MARIJA, rođena 1913. u Omišu, radnik, Hrvatica, član KPJ od 1940. Predratni revolucionar. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizirano radila u organizaciji AFŽ od početka ustanka. Bila je član KK KPH Omiš, tajnik prvog Mjesnog, Kotarskog i Okružnog odbora AFŽ i član komisije za mobilizaciju pri Komandi Mosorskog PO. Zbog svog aktivnog ilegalnog rada, hapšena i zatvarana. Umrla 1983. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MARUŠIĆ Marina MARIJA, rođena 1919, Lokva-Rogoznica, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP siječnja 1942. Bila je predsjednik prvog odbora AFŽ 1942. u Lokvi Rogoznici.

MARUŠIĆ Bože MARIN, rođen 1911. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od lipnja 1942.

MARUŠIĆ Marina MATE, rođen 1906. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik u Podgrađu od 1944. Umro.

MARUŠIĆ MILA, rođena 1914. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila u organizaciji AFŽ od lipnja 1942.

MARUŠIĆ Mate MILAN, rođen 1924, Marušići, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je predsjednik NOO u Marušićima.

MARUŠIĆ Marina MIRKO, rođen 1904. u Podgrađu, Omiš, rudar, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. Uhapšen i strijeljan od ustaša lipnja 1944. u Podgrađu.

MARUŠIĆ Filipa MIROSLAV, rođen 1- 7. 1920, Marušići. Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od svibnja 1943. Aktivno radio na održavanju ilegalnih kanala i veza.

MARUŠIĆ Bože NIKO-NIKOLINA, rođena 1925. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1944. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je sekretar SKOJ-a u Podgrađu.

MARUŠIĆ Jozе PILE, rođena 1917, Marušići, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ 1942. u Marušićima.

MARUŠIĆ Stipe RADE, student, predratni član KPJ i SKOJ-a. Istaknuti partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno uključen u NOP početkom ustanka. Bio je član i sekretar Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš.

MARUŠIĆ Lovre RUDI, rođen u Omišu, službenik, Hrvat. Aktivno i organizirano radio kao terenski radnik u Omišu.

MARUŠIĆ Ivana STIPE »Sekula«, rođen u Lokvi-Rogoznici, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1937. Kao partijsko-politički i terenski radnik uključen u NOP od početka ustanka. Bio je vođa udarne grupe, član NOO i narodnog suda i prvi predsjednik NOF u Lokvi-Rogoznici. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro.

MARUŠIĆ Bože VICKO-VICE, rođen 1901. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od lipnja 1943. Bio je član odbora NOF u Podgrađu.

MARUŠIĆ Marijana VICKO-VICE, rođen 15. 1. 1912. u Podgrađu. Omiš, postolar, Hrvat, član KPJ od 1943. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je vođa udarne grupe u Podgrađu, komesar i vođa grupe za sprječavanje rušenja hidroelektrane »Kraljevac«, predsjednik Mjesnog NOO Podgrađe, član Općinskog NOO Gornja Poljica, sekretar partijske organizacije za tri sela.

MARUŠIĆ Stipe VICE, rođen u Marušićima, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je predsjednik NOF u Marušićima. Umro 1972.

MARUŠIĆ Ante VINKO, rođen 1914. u Marušićima, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno radi za NOP od početka ustanka. Bio je vođa borbene grupe, prvi predsjednik NOO u Marušićima, član Općinskog NOO Omiš i član Kotarskog NOO Omiš svibnja 1943.

MARUŠIĆ VJEKA, rođena u Sinju, učiteljica, Hrvatica, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno se uključila u NOP početkom ustanka posebnou razvoju AFŽ Krajiške općine. Bila je član Kotarskog NOO Omiš 1942, tajnik Kotarskog odbora AFŽ Omiš i član Okružnog odbora 1943. godine.

MARUŠIĆ Ivana ZVONKO, rođen 1927. u Marušićima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. Aktivno radio kao omladinski rukovodilac u Marušićima.

MASLOV Jerka IVAN, rođen 1927, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Kao terenski radnik uključen u NOP u Kreševu.

MASLOV Mate JOZO, rođen 1907, Katuni, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

MASLOV Joze MARKO, rođen 1915, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio za NOP kao predsjednik omladine u Katunima, a zatim upućen u KNOJ. Umro 1980.

MASLOV Mate MARKO, rođen 1908, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je predsjednik NOO Katuni.

MASLOV Šime VICE, rođen 1927, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno se uključio u NOP od studenog 1943.

MASTELIĆ JOLE, rođen u Košutama, Sinj, radnik, član KPJ od 1936. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član NOO Gardun. Uhapšen i strijeljan od ustaša 1943. u Sinju.

MATEŠAN-BUČAN KATICA »Kačunka«, rođena 1910, Kućine, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1943. Umrta 1983.

MATIĆ Joze LUCA, rođena 1919, Nova Sela, Ugljane, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942.

MATIJEVIĆ Ivana ANTE, rođen 1908, Koštanje, Omiš, zemljoradnik. Terenski radnik. Bio je član Mjesnog NOO Koštanje. Umro 1967.

MATIJEVIĆ Ivana MATE, rođen 1911, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik-obavještajac aktivno uključen u NOP 1942. godine.

MATKOVIĆ Mate ANTE, rođen 1919, Kućine, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Aktivno uključen u NOP od 1941. Bio je član prvog akcionog odbora 1941. i rukovodilac SKOJ-a u Kućinama.

MATOVAC-BAŠIĆ Ivana MARIJA »Marijola«, rođena 11. 11. 1920, Dolac Donji, Omiš, kućna pomoćnica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP 27. studenog 1942. Bila je u pozadinskoj četi i predsjednica odbora AFŽ. Ranjena 26. ožujka 1944. u Docu Donjem, a zatim upućena u bolnicu.

MATOVAC Joze PETAR, rođen 1914, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO i obavještajac u Docu Donjem.

MATULIĆ Jakova BORIS, rođen 1927. u Omišu, naučnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP od ožujka 1943.

MATULIĆ Miroslava JAKOV, rođen 1928. u Omišu, naučnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP rujna 1943.

MATULIĆ Pave JAKOV »ĐaUomo«, rođen 4. 2. 1895. u Omišu, postolar, Hrvat, član KPJ od 1919. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik. Jedan od osnivača KP u Omišu. Rukovodilac Crvene pomoći i član Mjesnog komiteta KPH između dva rata. Organizator ustanka u Omišu. Umro 24. ožujka 1945. u Sinju od posljedica bolesti zadobivene u ilegalnom radu.

MATULIĆ ž. Jakova KLARA, rođena 1900. u Omišu. Učesnik NOP od početka ustanka. 1942. uhapšena od ustaša i Talijana i zatvorena. Umrta 1984.

MATULIĆ MILKA, rođena 1906. u Omišu, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno uključena u NOP i radila u organizaciji AFŽ od veljače 1942.

MATULIĆ Jakova PAVE, rođen 6. 7. 1925. u Omišu, dak, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je sekretar Mjesnog komiteta SKOJ-a Omiš do 29. prosinca 1942. kada je uhapšen i odveden u logor.

MATULIĆ MILAN, rođen 1923. u Klisu, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, član KPJ. Od početka ustanka aktivno uključen u NOP u Solinsko-kliškom bazenu, posebno u udarno-diverzantskim grupama i grupi za zaštitu tvornice »Majdan« od rušenja pri povlačenju Nijemaca. Početkom listopada 1944. proveo ilegalno 2. četu 3. bataljona Mosorskog PO s padina Mosora do okupiranog Splita.

MEDIĆ Stipe IVAN, rođen 1905, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Mimice 1942.

MEKINIĆ Josipa ANTE, rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

MEKINIĆ Ivana KATE, rođena 1912, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključen u NOP 1942. i radila u organizaciji AFZ.

MEKINIĆ KATE, rođena 1894, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1942. Aktivno radila u organizaciji AFZ.

MEKINIĆ Mate MARIJA, rođena 1927, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od srpnja 1943. Aktivno radila u organizaciji AFZ.

MEKINIĆ Ivana MARIN, rođen 1903, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP listopada 1942. Bio je član NOO Tugare. Umro.

MEKINIĆ Ivana MATE, rođen 1904, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. godine.

MEKINIĆ Ivana SLAVICA, rođena 1916, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP u organizaciji AFZ od lipnja 1942. godine.

MERČEP Mate FRANE, rođen 1910, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

MERČEP Jure MARJAN, rođen 1900, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

MERČEP Mije MARJAN, rođen 1904, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

MERČEP Simuna MARJAN, rođen 1920, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od lipnja 1943. godine.

MERČEP Jakova MATE, rođen 1928, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od studenog 1943. Umro 1968.

MERČEP Marka MIJO, rođen 1903, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

MIHALJEVIĆ Ivana DANICA, rođena 1916. u Ostrvici, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Terenski radnik. Bila je predsjednica odbora AFZ u Ostrvici.

MIHALJEVIĆ Ante IVAN, rođen 1907. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. Bio je član NOO u Ostrvici. Poginuo 26. srpnja 1944. u Ostrvici kao žrtva fašističkog terora.

MIHALJEVIĆ Ivana MIRKO, rođen 1915. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš od travnja 1944.

MIHALJEVIĆ Ante VICKO, rođen 1902. u Ostrvici, Omdš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi područja od kolovoza 1944. Umro.

MIHANOVIĆ-MARIN Ivana AGATA, rođena 1910. u Zrnovnici, Split, domaćica. Kao terenski radnik i član odbora AFZ aktivno radila u Zrnovnici. Umrla 1984.

MIHANOVIĆ-SINOVČIĆ Ivana AGNEZA-ANJEZA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Još prije rata njen život je sa suprugom Tadijem utkan u revolucionarnu prošlost Zrnovnice. Od početka ustanka aktivno i organizirano se uključila sa svojom porodicom u NOP. Bila je član odbora AFZ u Zrnovnici. Umrla.

MIHANOVIĆ Grge ANTE, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik.

MIHANOVIĆ-BARBARIĆ Tadije BOSILJKA, rođena 1925. u Zrnovnici, Split. Bila je član sekretarijata SKOJ-a u Zrnovnici, član KK SKOJ-a Omiš 1944. i član Kotarskog odbora USAOH-a Omiš 1944. godine.

MIHANOVIĆ Nikole BOZENKA, rođena u Zrnovnici, Split. Terenski radnik.

MIHANOVIĆ Ante F AB JAN, rođen 1902. u Zrnovnici, Split. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka.

MIHANOVIĆ Marina FRANE, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik.

MIHANOVIĆ Ante GRGO, rođen 12. 3. 1898. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

MIHANOVIĆ Ante JAKOV, rođen 1895. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1977.

MIHANOVIĆ Andrije JOZO, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik. Umro.

MIHANOVIĆ Marina JOZO, rođen 1910. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik. Terenski radnik. Umro 1984.

MIHANOVIĆ Vicka JOZO, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik. Umro.

MIHANOVIĆ Marina KATICA, rođena u Zrnovnici, Split. Terenski radnik.

MIHANOVIĆ KRUNO, rođen u Zrnovnici, Split. Kao terenski radnik aktivno i organizirano se uključio u NOP od početka ustanka.

MIHANOVIĆ Tadije LENKO, rođen 6. 4. 1928. u Zrnovnici, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik-kurir bio pri Mjesnom NOO u Zrnovnici i Komandi mjesta Omiš.

MIHANOVIĆ Stipe LUKA, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik. Bio je član Mjesnog NOO u Zrnovnici. Umro.

MIHANOVIĆ Mate MARIN, rođen 1905. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1965.

MIHANOVIĆ-JERKOVIĆ Marina NIKOLINA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica. Terenski radnik.

MIHANOVIĆ Simuna PETAR, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od početka ustanka. Bio je kurir i rukovodilac ilegalnog punkta u Zrnovnici.

MIHANOVIĆ Marina RADE, rođen 1916, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od kolovoza 1942. Bio je odbornik NOO Sitno Donje.

MIHANOVIĆ Ivana ŠPIRO, rođen 1905. u Zrnovnici, Split, cestar, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Uhapšen i strijeljan od Nijemaca 26. rujna 1943. na Sirobuji kod Splita.

MIHANOVIĆ TOMA, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio kao rukovodilac ilegalnog punkta u Zrnovnici.

MIHANOVIĆ Stipe VALENTIN, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP. Bio je predsjednik NOO Zrnovnica. Umro.

MIHANOVIĆ Tadije VIBOR, rođen 1930. u Zrnovnici. Iako maloljetan aktivno je uključen u NOP. Bio je kurir, na terenu Zrnovnice.

MIHANOVIĆ-VLAĐOVIĆ Tome ZORKA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik i terenac NOP u Zrnovnici.

MIJANIĆ Marka ĆIRILO, rođen 1926. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

MIKAS MARIJA, rođena 1905. u Docu Gornjem, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od lipnja 1943. Bila je član odbora AFZ Srijane.

MIKAS Ivana STIPE, rođen 1902, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Srijane od veljače 1943. Umro 1971.

MIKELIĆ MARTIN »Stari«, rođen u Solinu, radnik, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik i istaknuti ilegalac u Solinskom bazenu, od početka ustanka. Pred oslobođenje Splita, ilegalno sproveo 2. četu 3. bataljona Mosorskog PO sa padina Mosora do Solinskog bazena i dalje ka Splitu. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro.

MILAVIĆ Ivana MIJO. rođen u Seoca, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je član Općinskog NOO Gornja Poljica 1943. i član odbora NOF 1944.

MILAVIĆ Ivana NIKOLA, rođen 1901, Smolonje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi područja od kolovoza 1944. Umro 1984.

MILIČEVIĆ Nikole JAKOV, rođen 1927, Zvečanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od svibnja 1943. Bio je omladinski rukovodilac i član udarne grupe u Zvečanje.

MILIČEVIĆ-STANIĆ Mate MARIJA, rođena 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od prosinca 3942. Bila je član Mjesnog NOO, član mjesne organizacije SKOJ-a i AFZ Zvečanje.

MILIN Luke KLEMO, rođen 1903, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Sitno Donje. Umro.

MILOŠ MIJO, rođen u Gatima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik, aktivno uključen u NOP od 1942. U njegovoj kući održan je sastanak o pripremi formiranja I mosorskog PO.

MIMICA-BENUSI Jure ALEMKA, rođena u Mimicama, Omiš. domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivno uključena u NOP 1942.

MIMICA-ROGOSIĆ Mate ANKA, rođena 1923. u Podašpilju, Omiš, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Kao terenski radnik uključena u NOP od travnja 1942. Bila je član Mjesnog i Općinskog NOO i odbora AFŽ u Podašpilju.

MIMICA Jure ANTE, rođen 1919, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP od početka ustanka. Umro.

MIMICA Stipe ANTE, rođen 1912. Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umro.

MIMICA Stipe ANTE »Pobro«, rođen 1920, Mimice, Omiš, đak. Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

MIMICA-GRAHEK Mile BLAZENKA »Luče«, rođena 1920, Mimice, Omiš, student, Hrvatica, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Bila je član, a zatim organizacioni sekretar Kotarskog komiteta KPH Omiš 1942, član prvog Kotarskog NOO Omiš, član Izvršnog odbora Oblasnog odbora AFŽ za Dalmaciju i član plenuma Oblasnog odbora NOF za Dalmaciju 1944. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

MIMICA-JADRIJEVIĆ Petra BLAŽENKA, rođena u Mimicama, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je sekretar mjesne organizacije SKOJ-a Mimice i član Općinskog komiteta SKOJ-a.

MIMICA Marijana BOŽIDAR-BOŽO, rođen 1927. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od veljače 1943. Bio je kurir pri Općinskom NOO Podašpilje.

MIMICA CELESTINA, rođena u Mimicama, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFZ u Mimicama.

MIMICA Marijana ĆIRIL-ĆIRO, rođen 1905, Mimice, Omiš, službenik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Umro 1985.

MIMICA Petra DANE, rođen 1926. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od listopada 1944. je pri Komandi mjesta Omiš.

MIMICA-SEGVIC Stipe DANICA, rođena 17. 5. 1927, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je sekretar SKOJ-a.

MIMICA-PINTAR Ive DOBRILA, rođena 1917, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1942. Bila je član Kotarskog odbora AFZ Omiš i član plenuma Kotarskog NOO Omiš 1943.

MIMICA Stipe DRAGO, rođen 1911, Mimice, Omiš, postolar, Hrvat. Kao terenski radnik od veljače 1942. aktivno radi na organizaciji i održavanju ilegalnih kanala i veza kopno-otoci u Mimicama.

MIMICA-KRIVOKAPIC Milana FILE-FILKA, rođena u Mimicama, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP od 1942. u Mimicama.

MIMICA Stipe FILIP, rođen 1909, Pisak, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno je uključen u NOP od 1942.

MIMICA Ivana FRANKA, rođena 1917, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno je uključena u NOP od 1942. Umrula.

MIMICA Luke JURE »Luka«, rođen u Mimicama, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je član NOO Mimice i podpredsjednik Općinskog odbora NOF Omiš 1944.

MIMICA Marijana MARICA, rođena 1924. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik, aktivno uključena u NOP od veljače 1943. Radila je pri Općinskom NOO. Umrula.

MIMICA Ante MARIN, rođen 1895, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro.

MIMICA Jakova MILAN, rođen 1888, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno je uključen u NOP od 1943. Umro.

MIMICA-VIDOŠEVIC Milana MILEVA, rođena 1921, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

MIMICA-SOŠIĆ Joz. MIRJANA, rođena 1925, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942.

MIMICA Stipe MIRJANA, »Mika«, rođena u Mimicama, Omiš, domaćica. Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Aktivno je uključena u NOP 1942.

MIMICA Petra NIKOLA, rođen 1921. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik. Hrvat* Od listopada 1944. je u pozadinskoj jedinici Komande mjesta Omiš.

MIMICA Ante STANKA, rođena 1921, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

MIMICA Mije STIPE, rođen 1907. Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Mimice.

MIMICA Duje VERA, rođena 1925. Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ od 1944. Aktivno i organizovano uključena u NOP od 1942. Bila je sekretar organizacije SKOJ-a u Mimicama. Umrla.

MIMICA Stipe VICE, rođen 1908. Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine.

MIMICA Mate VID, rođen 1908, Mimice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. godine.

MIMICA Stipe VINKA, rođena 1922, Mimice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1942. g.

MIMICA Stipe ZVONKO, rođen 1925. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od 1943.

MINDOLJEVIĆ Frane ANKA, rođena u Omišu, krojačica, Hrvatica. Terenski radnik.

MINDOLJEVIĆ Ivana IVAN »Iko«, rođen 1913. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od lipnja 1942. godine. Bio je tajnik i predsjednik Mjesnog NOO u Zvečanju i član općinskog NOO za Gornja Poljica.

MINDOLJEVIĆ Marka IVAN »Iko«, rođen 1894. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od srpnja 1942. Bio je predsjednik Mjesnog NOO u Zvečanju 1942. i član odbora NOF.

MINDOLJEVIĆ Ivana JERKO, rođen 1927. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. Bio je član Mjesnog NOO.

MINDOLJEVIĆ Marka JERKO, rođen 1926. u Zvečanju, Omiš. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od rujna 1942. Bio je sekretar mjesne organizacije SKOJ-a, sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a i član Kotarskog komiteta SKOJ-a.

MINDOLJEVIĆ Mate MIRKO, rođen 1905. u Zvečanju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od ožujka 1942. Bio je kurir pri Mjesnom i Općinskom NOO.

MISTRIĆ Jure MILAN, rođen 1925. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je sekretar SKOJ-a i prvi predsjednik omladinske organizacije 1944. u Kreševu.

MISERDIĆ Martina ANTE »Krešija«, rođen 1909. Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka 1942. Bio je odbornik NOO Dolac Gornji, kurir i obavještajac. Jedan je od učesnika u sprečavanju rušenja HE »Kraljevac« listopada 1944. Često je učestvovao u borbenim akcijama s borcima Mosorskog PO. Bio je i borac pri Komandi mjesta Omiš, Umro 1977.

MISERDIĆ MATUSA, rođena 1922, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od srpnja 1942.

MLIKOTIĆ Stipe VLADE, rođen 1920, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP od 1943, a početkom 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš. Poginuo u listopadu 1944. kod Ostrvice, Omiš, kao borac Komande mjesta Omiš.

MRČELA Ante BOŽO, rođen 1922, Tugare, Omiš, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od 1941. Uhapšen i strijeljan 1944. od ustaša u logoru Jasenovac.

MRČELA Ante FRANE, rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP do odlaska u NOV u Tugare. Poginuo 10. lipnja 1943. na Vučevu u 5. crnogorskoj brigadi.

MRČELA Ante STANKO, rođen 1928, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943.

MRČELA Ivana STIPE, rođen 1907, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik, a zatim pripadnik radnog bataljona od listopada 1944. Umro.

MRČELIĆ ANĐA, rođena 1924, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bila je prvi sekretar aktiva SKOJ-a od srpnja 1943. Dolac Gornji.

MRČELIĆ-DESPALATOVIĆ DANICA, rođena 1919, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Bila je član KK KPH Omiš od 1942.

MRČELIĆ Mate JUKO, rođen 1926, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

MRČELIĆ Ivana JURE, rođen 1915, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1942. Bio je i borac pri Komandi mjesta Omiš.

MRČELIĆ Ante LENKA, rođena 1919, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP ožujka 1942. Bila je član odbora AF2.

MRČELIĆ LUCE, rođena 1921, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je predsjednica odbora AF2 1943.

MRČELIĆ Mate MARIJA, rođena 1923, Trnbusi, Omiš, domaćica. Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

MRČELIĆ Ivana MATE, rođen 18. 3. 1913, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno se uključio u NOP 1941 Bio je član OK KPH Gornja Poljica, predsjednik NOO Dolac Gornji, član Općinskog NOO Gornja Poljica, član Kotarskog NOO Omiš i član Oblasne skupštine NOO za Dalmaciju. Umro 1985.

MRČELIĆ-GUSIĆ Ivana MILA, rođena 1924, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1942. Bila je član Općinskog odbora USAOH-a za Gornja Poljica.

MRKONJIĆ Jure IVAN, rođen 1900, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP u veljači 1942. Bio je član, NOO Tugare. Umro.

MRKONJIĆ Ivana MARKO, rođen 1923, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umro.

MRKOVINA MARIJA, rođena 1908, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik — član AF2 aktivno uključena u NOP od svibnja 1943.

MRKOVINA Ivana SLAVKO, rođen 1903, Tugare, Omiš, kovač, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1943.

MUNITIC Marijana ANTE, rođen 2. 12. 1912, Ravnice, Omiš, službenik, Hrvat, član SKOJ-a 1931, kandidat KPJ od 1937, KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od travnja 1941. Zbog ilegalnog rada za NOP hapšen i zatvaran od Talijana 1942./1943. Do hapšenja je bio organizator prikupljanja i prebacivanja oružja i opreme iz Splita i Solina za Mosor. Od svibnja 1943. je pomoćnik zamjenika komandanta Komande mjesta Poljica, a zatim zamjenik intendanta Štaba Grupe bataljona i intendanta Štaba 4. operativne zone (8. korpusa).

MUNITIĆ-RESTOVIC Ante GRACIJELA, rođena 14. 3. 1920, Oruro, Bolivia. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1943. Bila je rukovodilac pošte i sekretar u Komandi mjesta Poljica, te partizanski učitelj u Dubravi, Sitnu Gornjem i Donjem i u 2movnici. Ranjena marta 1944.

MUNITIĆ Mate VICE, rođen u Omišu, mehaničar, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je pri Mjesnom NOO Omiš.

MUSTAPIĆ MATE, Rođen u Grabovcu, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Bio je prvi sekretar partijske organizacije u Grabovcu 1937.

MUSTAPIĆ Marka MATIJA, rođena 1909. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1944. Bila je član odbora AF2 u Dugopolju.

MUŠAC Marjana DRAGA, rođena 1926. u Svinišću, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bila je odbornik NOO u Svinišću.

MUŠE Jure ANTE, rođen 1906. u Srinjinama, Split, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Srinjine.

MUŠE Jure IVAN, rođen 1912. u Srinjinama, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

MUŠE Andrije MATE, rođen 1912. u Srinjinama, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. g.

MUŠE Marka MATIJA, rođena 28. 9. 1923, Srinjine, Split, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od ožujka 1942. Bila je odbornik NOO i predsjednica odbora AFZ u Srinjinama.

MUŠE Andrije NIKOLA, rođen 1905, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Srinjine.

MUŠE Luke ŠPIRO, rođen 1904, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

MUŠE Jare VLADIMIR, rođen 1899, Srinjine, Split, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od travnja 1942. Uhapšen 8. studenog 1943. i odveden u logor Zemun gdje je u veljači 1944. ubijen.

MUŽINIĆ Stipe AUGUSTIN, rođen 1895, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1943. Umro 1977.

MUŽINIĆ Ante IVAN »Bečo«, rođen 1912, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Srinjinama.

MUŽINIĆ Stjepana MATE, rođen 1921, Srinjine, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio u Srinjinama. Uhapšen 1943. i odveden u logor Zemun u kojem je 1944. umro.

MUŽINIĆ Ante TONKO, rođen 1923, Srinjine, Split. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. g.

NAZOR Ante ANTE-TONČI, rođen 21. 8. 1927, Krilo-Jesenice, Omiš. član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od kolovoza 1942. Bio je član rukovodstva mjesne organizacije SKOJ-a, član Općinskog komiteta SKOJ-a Donja Poljica, član Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš i član prvog Mjesnog NOO Jesenice.

NAZOR Marka DUJE, rođen 1910. u Krilu-Jesenice, Omiš, mornar. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP. Bio je kurir i rukovodilac ilegalnog punkta u Krilu-Jeseni čama. Umro 1985.

NAZOR Ivana VICE, rođen 1910. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka

NINČEVIĆ Ante VINKO, rođen 1910. u Splitu, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP. Bio je odbornik NOO u Dugom Ratu od srpnja 1942. do kolovoza 1944. kada je upućen u NOV.

NOVAKOVIĆ Ivana ANTE, rođen 1920, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od travnja 1942. g. Umro.

NOVAKOVIĆ Ivana DANKA, rođena 1912, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila za NOP od ožujka 1943.

NOVAKOVIĆ Mate FABIJAN, rođen 1897, Tugare, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od lipnja 1942. Bio je prvi predsjednik NOF Tugare 1944. g. Umro.

NOVAKOVIĆ Ivana FRANE, rođen 1898, Tugare, Omiš, mesar, Hrvat, kao terenski radnik a zatim i kao pripadnik radnog bataljona aktivno radio za NOP od 1943. godine.

NOVAKOVIĆ Bože IVAN »Šimin«, rođen 1897, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Umro.

NOVAKOVIĆ Jure IVAN, rođen 1889, Tugare, Omiš, gostioničar, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od srpnja 1942. Umro.

NOVAKOVIĆ Joze IVKA, rođena 1906, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ-a aktivno radila za NOP od srpnja 1942. godine. Umrla.

NOVAKOVIĆ Jerka JAKOV, rođen 1908, Tugare, Omiš, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. godine. Umro.

NOVAKOVIĆ Jure JOZO, rođen 1899, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od početka ustanka. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Umro.

NOVAKOVIĆ Mate JOZO, rođen 1916, Tugare, Omiš, student, Hrvat. Terenski radnik.

NOVAKOVIĆ MANDE, rođena 1894, Tugare. Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1942. godine. Umrla.

NOVAKOVIĆ MARIJA, rođena u Omišu, dak, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP. Bila je sekretar Mjesnog komiteta SKOJ-a — Omiš 1944. g.

NOVAKOVIĆ Jakova MARIN, rođen 1897, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat, pripadnik radnog bataljona od prosinca 1944. Umro.

NOVAKOVIĆ Ivana MILAN, rođen 1927, Tugare Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Radio aktivno i organizovano kao terenski radnik od 1943. g. do odlaska u NOV.

NOVAKOVIĆ MILICA, rođena 1897, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila za NOP od kolovoza 1942. Umrla.

NOVAKOVIĆ Mate NEDJELJKA, rođena 1926, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od srpnja 1943. godine.

NOVAKOVIĆ Ivana SLAVKO, rođen 1904, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik, a zatim pripadnik radnog bataljona od listopada 1944. god. Umro.

NOVAKOVIĆ Petra TOMISLAV, rođen 1928, Tugare, Omiš, zemljoradnik, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od svibnja 1943. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Poginuo u studenom 1944. u Omišu.

ODRLJIN ANTE »Did«, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. do odlaska u NOV. Bio je član NOO u Gardunu.

ODRLJIN-TADINAC Martina JANJA, rođena 1. 4. 1927. u Gardunu, Sinj, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Aktivno i organizovano se uključila u NOP od početka ustanka. Bila je član NOO Gardun, obavještajac, rukovodilac prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO, predsjednica AFZ.

ODRLJIN JOZE, rođen 1931, Gardun, Sinj. Bio je terenski radnik-kurir pri iNOO Gardun.

ODRLJIN MARA »Baničuša«, rođena u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. godine do odlaska u NOV. Aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za MPO.

OLUJIĆ Ivana SLAVKO, rođen 1919. u Dugom Ratu, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka do 31. siječnja 1942. kada je uhapšen i odveden u logor. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

ORDULJ Lovre STIPE, rođen 1915, Srinjine, Split, zemljoradnik. Terenski radnik. Umro 1985.

ORLANDINI-LELAS VJEKOSLAVA »Dida«, rođena 1912, Omiš, radnica, član KPJ od 1938. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od početka ustanka. Bila je član prvog odbora AFZ Omiš. Umrula.

OZRETIĆ Mate DINKA, rođena 1914 u Splitu, učiteljica, Hrvatica, član KPJ. Aktivno i organizovano uključena u NOP od početka ustanka. Od 1942. je terenski radnik u Šestanovcu. Zbog ilegalnog rada uhapšena od ustaša i zatvorena u Markarskoj. Od rujna 1943. je ilegalac u Splitu. Umrula 1969.

OZRETIĆ-CVITKOVIC Josipa NEDA »Malena«, rođena 1923. u Splitu, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Aktivno uključena u NOP od početka ustanka u Splitu, a od početka 1943. u Šestanovcu. Bila je član Kotarskog odbora AFZ Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PAIĆ-OZIC BARTUL, rođen 24. 8. 1883. u Splitu, obalni radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizovano uključen u NOP od početka ustanka. Organizator ilegalnog punkta. U listopadu 1944. držao u ilegalnosti 2. četu 3. bataljona Mosorskog PO u okupiranom Splitu.

PALAVERSA Marka IVKA, rođena 1901. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP. Bila je član odbora AFZ Zrnovnica.

PALAVERSA Ante LUKA, rođen u Zrnovnici, Split. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP. Bio je predsjednik NOO Zrnovnica. Umro 1950.

PALAVERSIĆ Nikole RADE, rođen 1907. u Omišu, službenik, član KPJ. Terenski radnik od početka ustanka do odlaska u NOV. Radio je u Općinskom NOO i bio vođa obezbjeđenja od rušenja tvornice u Omišu. Umro 1985.

PAVELA Jure FRANE, rođen 1900, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od rujna 1943. godine. Umro.

PAVELA Ivana JURE, rođen 1897, Putišići, Omiš, radnik-nadničar, Hrvat, član KPJ od 1924. Partijsko-politički i terenski radnik. Organizator ustanka u Zamosorju. Bio je prvi predsjednik NOO Srijane 1942, član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943. Umro 1978.

PAVELA MATE, rođen u Čaporicama, Sinj. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. g. Bio je organizator ilegalnog punkta i prihvata boraca Mosorskog PO.

PAVELA Filipa STIPE, rođen 1908. u Putišićima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od rujna 1943. godine. Bio je odbornik NOO Putišići i pripadnik radnog bataljona.

PAVIĆ Marka DRAGO, rođen 1931, Srijane, Omiš, Hrvat. Član SKOJ-a. Kao terenski radnik-kurir uključen u NOP lipnja 1943. g.

PAVIĆ Stipe IVAN, rođen 1909, Srijane, Omiš, zemljoradnik, član KPJ. Organizator ustanka. Od listopada 1942. bio je tajnik NOO i prvi predsjednik NOF Srijane. Umro 1985.

PAVIĆ Mije MARIN, rođen 1908, Srijane, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od kolovoza 1944. g. Umro 1985.

PAVIĆ Pavla MARKO, rođen 1900, Srijane, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od kolovoza 1944. g. Umro 1985.

PAVIĆ ZDENKA, rođena u Srijane, Omiš. Aktivni je učesnik NOP od lipnja 1943. Bila je član odbora AFZ Srijane.

PAVIŠIĆ Ante PETAR, rođen 1883. u Omišu. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U njegovoj kući održavani su razni sastanci ilegalaca Omiša. Umro.

PAVIŠIĆ Frane VJEKOSLAVA »Đida«, rođena 1893. u Omišu, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1941. U njezinoj kući održavani su sastanci ilegalaca Omiša. Umrlo.

PAVLIĆ-RADILOVIĆ Mate IVKA, rođena 1925, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942.

PAVLIĆ Mate JOZO, rođen 1928, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

PAVLIĆ Spira MARIN, rođen 1903, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od svibnja 1942. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Umro.

PAVLIĆ ROZA, rođena 1913, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od ožujka 1943.

PEJKOVIĆ Nikole ANTE-TONI, rođen 1909. u Zečevici, Omiš, krojač, Hrvat, član KPJ od 1941. Pored toga što je svoj ilegalni partijsko-politički i terenski rad do odlaska u NOV ispoljavao u Splitu, bio je učesnik u organizaciji ustanka, partijske organizacije i narodne vlasti na terenu Sestanovca, Zadvarja i drugih sela Krajiške općine. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PEJKOVIĆ Stipe IVAN, rođen 1920, Svinišće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od 1944.

PEJKOVIĆ Bože IVAN, rođen 28. 3. 1927, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1945. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943.

PEJKOVIĆ Vice IVAN-IVO, rođen 1926. u Dugom Ratu, Omiš, đak, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno se uključio u NOP lipnja 1943. Od veljače 1944. je u El Shattu kao politički radnik.

PEJKOVIĆ Bože MARIN, rođen 6. 10. 1924, Zadvarje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Od 1. listopada 1944. je pri Komandi mjesta Omiš.

PEJKOVIĆ Ante STIPE, rođen 1898. u Zečevici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO 1942. u Zečevici. Uhapšen i strijeljan od ustaša u studenom 1943. u Blatu na Cetini.

PEJKOVIĆ Andrije VICE, rođen 1900. u Zadvarju, Omiš, radnik, član KPJ od 1943. Aktivno se uključio u NOP u veljači 1942. Bio je prvi predsjednik NOO u Dugom Ratu. Od kolovoza do studenog 1943. bio je komandant Komande mjesta Zadvarje, a zatim komandant otoka Šolta. Umro 1980.

PERAČIĆ Bartula IVKA, rođena 12. 8 1923, Gata, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od početka 1942.

PERČIĆ-DUDE Ante NIKOLINA, rođena 19. 10. 1922. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od kolovoza 1942.

PERČIĆ-ALJINOVIĆ Marina PAVENKA, rođena 1923. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Bila je sekretar organizacije SKOJ-a u Zrnovnici i član Kotarskog odbora AFZ Omiš 1944. Umrlo 1985.

PERDIJIĆ Ivana JURE, rođen 1913, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Bio je prvi predsjednik NOO Dolac Gornji 1942, član Kotarskog NOO Omiš 1943, sekretar partijske organizacije Dolac Gornji polovinom 1943. i član Općinskog komiteta KPH Gornja Poljica 1943.

PERDIJIĆ Luje LUCE, rođena u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP. Bila je član odbora AFZ.

PERDIJIĆ Mate MANDE, rođena 1910. u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

PERDIJIĆ Ivana MATE, rođen 1911, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1942, a od travnja 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš.

PERDIJIĆ Ivana NEVENKA, rođena 1919, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član odbora AFZ.

PERDIJIC ROSE, rođena 1912, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

PERICA Marina BARTUL, rođen 1909, Zakučac, Omiš. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je kurir pri NOO Zakučac.

PERIĆ Ante ANA, rođena 1931, Kotlenice, Split. Iako maloljetna uključena u NOP 1943. Bila je kurir u Kotlenicama.

PERIĆ Ante ANĐA »Sitna«, rođena 1925, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943. Umrta.

PERIĆ Simuna ANĐA, rođena 1908, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ u Kotlenicama.

PERIĆ ž. Ante ANĐA, rođena 1897. u Bisku, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od kraja 1941. Održavala je punkt PK KPH za Dalmaciju na vezi Split—Dugopolje—Ercegovci—Sinj—Dinara. Bila je kurir i odbornik NOO Ercegovci. Umrta 1984.

PERIĆ Ivana ANTE, rođen 1927, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je kurir i diverzant pri NOO Ercegovci.

PERIĆ Jure ANTE »Manistra«, rođen 1905, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Kotlenice. Umro.

PERIĆ Pavla ANTE, rođen 1895, Ercegovci, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP 1941. Bio je organizator prikupljanja hrane i opreme, obavještajac i agitator NOB.

PERIĆ Ante BLAZ, rođen 1930, Ercegovci, Sinj. Iako maloljetan uključen u NOP 1943. Bio je kurir pri NOO Ercegovci.

PERIĆ Ivana GRGO. rođen 1905, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro.

PERIĆ Ante IVA, rođena 1922, Ercegovci, Sinj, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je predsjednica NOO Ercegovci. Umrta 1948.

PERIĆ Ante IVAN »Brešan«, rođen 1920, Ercegovci, Sinj, građevinski radnik, Hrvat, član KPJ od 1940. Organizator ustanka u Zamosorju, zbog čega je hapšen i zatvaran. Bio je sekretar KK SKOJ-a i član KK KPH Solin, zatim član i organizacioni sekretar Oblasnog komiteta SKOJ-a za Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PERIĆ Ante LENKA, rođena 1926, Ercegovci, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je sekretar SKOJ-a Ercegovci.

PERIĆ-ČUKUSIĆ MARA, rođena 1926. Ercegovci. Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član NOO Ercegovci.

PERIĆ Ivana MARA, rođena 1922, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

PERIĆ Ante MARIJA-ZELE »Manistra«, rođena 1927, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1943.

PERIĆ Marka MARTIN, rođen 1913, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943.

PERIĆ Mate NIKOLA, rođen 19. 12. 1910, Zivogošće, Makarska, PTT mehaničar, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je član prvog Kotarskog NOO Omiš, tajnik i predsjednik istog Odbora. Umro 1983.

PERIĆ Mate ROSA, rođena 1931, Kotlenice, Split. Iako maloljetna uključena u NOP 1944. Bila je kurir NOO Kotlenice.

PERIĆIĆ Petra ANTE, rođen 1902, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆIĆ Ivana FELICIJO, rođen 1902, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Sitno Gornje. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆIĆ Jure IVAN, rođen 1890, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umro 1985.

PERIĆIĆ Spira IVAN, rođen 1907. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. g. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆ Martina JURE, rođen 1905. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. g. Poginuo 23. marta 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆ Bariše MARIN »Ćimula«, rođen 1897. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Prikupljao hranu i krio borce I mosorskog PO. Umro 1978.

PERIĆ Andrije MIHOVIL-MIJO, rođen 1904. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. g. Umro 1984.

PERIĆ Petra PAVAO, rođen 1906. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. godine.

PERIĆ Ivana PETAR, rođen 1926. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1942. g. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆ Jure TOMA, rođen 1912. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. g. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIĆ Pavla VICKO, rođen 1914. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. godine. Poginuo 23. ožujka 1944. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PERIŠ Mate IVAN, rođen 1903, Srijane, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od kolovoza 1944. Umro.

PERIŠ Mije MARKO, rođen 1900, Srijane, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od kolovoza 1944.

PERIŠ Ante PETAR, rođen 1925, Srijane, Omiš, zemljoradnik. Terenski radnik do odlaska u NOV.

PERIŠ ANĐA, rođena 1925, Čišla, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1942.

PERIŠ-BRAJČIĆ Marina BLAZENKA, rođena 3. 2. 1922. u Podstrani, Split, radnica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Bila je aktivni terenski radnik tokom NOP-a u Podstrani.

PERIŠ Ante CVITA, rođena 1898. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AFZ aktivno radila za NOP od 1943.

PERIŠ Mate IVAN, rođen 1902. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Dugopolje.

PERIŠ Stjepana IVAN, rođen 1. 7. 1928. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno je bio uključen u terenski rad u Dugopolju.

PERIŠ Ivana JOSIP, rođen 12. 1. 1925, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od 4. kolovoza 1944.

PERIŠ Ante MARIN, rođen 19. 11. 1896. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je aktivista pri NOO Podstrana Uhapšen i strijeljan od Talijana 4. prosinca 1942. u Podstrani.

PERIŠ Jure MATE, rođen 10. 10. 1920. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od veljače 1943. Često učestvovao u borbenim akcijama sa jedinicama Mosorskog PO.

PERIŠ Mije MIJO, rođen 1928. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je kurir NOO Dugopolje.

PERIŠ-KAŠTELANČIĆ Stanislava PALMINA, rođena 3. 4. 1919. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivni je učesnik NOP od kraja 1941. godine.

PERKO-BARIĆ Spira ROZA, rođena 14. 8. 1892, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP na terenu Mravinaca 1941.

PERKO-HRASTE Marina VOJNA, rođena 1922, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1943, Bila je predsjednica omladine u Mravincima.

PERKOVIĆ Lovre GRGO, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Kao maloljetnik uključen u NOP 1943. i radio kao pionir-kurir. U NOVJ stupio 1944.

PERKOVIĆ Andrije IVAN »Zuko«, rođen 1929, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. U toku NOR-a bio je aktivni učesnik NOP. Radio je kao pionir i omladinac na terenu Kose.

PERKOVIĆ Ante JELA, rođena 1902. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je predsjednik odbora AFZ Dugopolje.

PERKOVIĆ Luke JOZO »Jozina«, rođen 1909, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Do stupanja u NOV bio je aktivni učesnik NOP-a na terenu Kose. Umro.

PERKOVIĆ ž. Jozе LUCE, rođena u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik radila za čitavo vrijeme rata za NOP na terenu Klis-Kose.

PERKOVIĆ Andrije MARIJA, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Na terenu Kose aktivno radila za NOP kao skojevska od 1943.

PERKOVIĆ Lovre MARIJA, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP na terenu Kose. Zbog ilegalnog rada bila je hapšena i zatvarana od Talijana. Umrta.

PERKOVIĆ Luke MARIN »Rižina«, rođen 1913, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od prije rata. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivno i organizirano uključen u NOP. Na proljeće 1942. kao glazbar Klis-Kose odlazi u NOV.

PERKOVIĆ Luke ZDENKA, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. U toku NOR-a aktivno radi kao omladinka za NOP. Iako hapšena i zatvarana od Talijana nastavila je aktivnim terenskim radom na terenu Klis-Kose.

PEROŠ Ivana MATE, rođen 1888, Mravince, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio pri Mjesnom NOO Mravince. Poginuo 17. rujna 1943. u Mravincima od bombardiranja.

PEROS Tome ZDENKO, rođen 1926, Mravince, Split, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943.

PESIĆ Stipe ANTE, rođen u Borku, Omiš, Terenski radnik-kurir. Umro.

PESIĆ Jakova DANIJEI, rođen 10. 12. 1924. u Borku, Omiš, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik-kurir uključen u NOP od svibnja 1942.

PESIĆ Luke IVAN, rođen 16. 10. 1907. u Borku, Omiš. Kao terenski radnik uključen u NOP listopada 1942.

PESIĆ Josipa JOSIP »Borkić«, rođen 1912. u Omišu, tvornički radnik, Hrvat, član KPJ od 1936. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik i jedan od organizatora ustanka u svom kraju. Bio je član KK KPH i član Vojne komisije KK Omiš 1941, sekretar Općinskog komiteta KPH Omiš 1943. i član plenuma Kotarskog NOO Omiš. Umro 1972. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

PESIĆ-BALETIĆ Ivana MARIJA, rođena 27. 12. 1926. u Borku, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od travnja 1942. Bila je član i sekretar Općinskog i Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš.

PESIĆ Luke PETAR, rođen 8. 6. 1913. u Borku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik-kurir aktivno uključen u NOP od 1941.

PESIĆ Luke STIPE, rođen 9. 3. 1911. u Borku, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od listopada 1942. Bio je borac i kurir pri Komandi mjesta Omiš.

PETRIĆ Ivana ANTE »Mićurin«, rođen 1890, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1941. Umro 1980.

PETRIĆEVIĆ-PAVLIĆ Jakova IVKA, rođena 1924, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od travnja 1942.

PETRIĆEVIĆ Ivana JAKOV, rođen 1876, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od veljače 1942. Umro.

PETRIĆEVIĆ Jakova JOSIP-JOZO, rođen 11. 3. 1913, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat, kandidat, a zatim član KPJ od 1941. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik i organizator ustanka u Tugare i Podmosorju. Bio je prvi sekretar partijske organizacije i prvi predsjednik NOO Tugare, zatim rukovodilac udarne grupe i sekretar Općinskoga komiteta KPH Donja Poljica. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1985.

PETRIĆEVIĆ Jerka KRUNO, rođen 1915, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik-terenac NOP od lipnja 1944.

PETRIĆEVIĆ-RADILOVIĆ ž. Ćirila LJUBICA, rođena 1914, Tugare, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik i član AFŽ, aktivno radila za NOP od veljače 1942. godine. Umrta 1984.

PETRIĆEVIĆ Jerka MARIJA, rođena 1924, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. godine.

PETRIĆEVIĆ Jakova MARIN, rođen 1908, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od srpnja 1942. godine.

PETRIČEVIĆ Marka MARIN, rođen 1906, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je član NOO Tugare.

PETRIČEVIĆ-PERIČIĆ Jakova MATIJA, rođena 1918, Tugare, Omiš, domaćica. Hi'vatica. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od početka ustanka. Bila je prva predsjednica Odbora AF2 u Tugare.

PETRIČEVIĆ Marka MATIJA, rođena 1895, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila za NOP od ožujka 1943. Umrta.

PETRIČEVIĆ Ivana NIKOLA, rođen 1905, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizirano radio od početka ustanka. Bio je predsjednik NOO u Tugarima.

PETRIČEVIĆ Marka ROZA, rođena 1913, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AF2 aktivno radila za NOP od lipnja 1942.

PETROVIĆ Ivana MARIN, rođen 1893. u Čišli, Omiš, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine. Bio je odbornik u Čišli. Umro.

PEZELJ Ivana ANTE, rođen 1895. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Umro.

PEZELJ IVAN «-Iso», rođen u Docu Donjem, Omiš, službenik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP početkom ustanka. Bio je član NOO Dolac Donji u prvoj polovini 1942. godine. Umro 1975.

PIRIĆ Ante JERKO, rođen 1929, Tugare, Omiš, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od kolovoza 1943 godine. Umro.

PIRIĆ Mate JOZO, rođen 3906, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je i pripadnik radnog bataljona od listopada 1944. Umro.

PIVAC ANĐA, rođena 1904. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica. Terenski radnik od 1942. godine. Poginula 1943. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

PIVAC Mate JURE, rođen 1904, Sitno Gornje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 3 943.

PIVCEVIĆ Mate JOZO »Kokeza«, rođen 1907, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik Narodne milicije od 1944. u Gata. Umro 1985.

PIVČEVIĆ Joze KATICA, rođena 1913, Omiš, tvornička radnica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AF2 aktivno radila za NOP od siječnja 1943.

PIVČEVIĆ Ante KRUNO, rođen 1929, Tugare, Omiš, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943.

PIVČEVIĆ Andrije MIRKO, rođen 1907, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Partijsko-politički i terenski radnik, od početka ustanka. Bio je vođa udarne borbene grupe, prvi predsjednik NOO Gata 1942, predsjednik Kotarskog NOO Omiš i sekretar Općinskog komiteta KPH Gornja Poljica. Umro 1975.

PIVČEVIĆ Stipe NIKOLA, rođen 1918, Gata, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1942. Umro.

PIVČEVIĆ Jure ŽARKA, rođena u Omišu, domaćica, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP-a od početka ustanka. Bila je član prvog odbora AF2 u Omišu 1941.

PLAZIBAT Ante DRAGICA, rođena 1911. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AF2 Dugopolje.

PLAZIBAT Jure IVAN, rođen 1930. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1943. Bio je obavještajac i odbornik NOO Dugopolje.

PLAZIBAT Jure MATIJA, rođena 1913. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Učesnik je NOP od 1943. Bila je član odbora AFŽ Dugopolje.

PLEIĆ JAKOV, rođen u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od početka 1942. Bio je član NOO Donja Nova Sela 1942.

PLEIĆ JELA, rođena u Novim Selima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od početka 1942. Bila je član NOO u Donjim Novim Selima 1942.

PLEIĆ Ante STIPE, rođen 1905. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

PLUCNER Antuna NEVEN, rođen 1919. u Šibeniku, službenik. Aktivni je učesnik NOP-a. Bio je sekretar u Općinskom NOO Donja Poljica i u Kotarskom NOO Omiš.

POCRNJA Luke LUKA, rođen 1927. u Novim Selima, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943 Bio je član NOO Nova Sela i sekretar SKOJ-a.

POCRNJA MATUSA, rođena u Gardunu, Sinj, domaćica. Terenski radnik od 1942. Organizator prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO.

PODRUG Ante JOZO, rođen u Solinu, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik i odbornik NOO aktivno i organizovano radio u Solinskom bazenu. Početkom listopada 1944, ilegalno proveo 2. četu 3. bataljona Mosorskog PO od Mravinaca do okupiranog Splita.

PODRUG Petra JOZO, rođen 1899, u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP. Bio je odbornik NOO Koprivno. Poginuo 1944.

PODRUG-JURKO MATIJA, i-odena 1923, u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Aktivno radila u organizaciji SKOJ-a u Koprivnu.

PODRUG Bože STIPE, rođen 27. 5. 1931. u Dicmu, Sinj. Bio je pri Komandi mjesta Omiš od svibnja 1944.

POPOVAO Ante IVAN, rođen 1911, Stanici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni učesnik NOP od početka ustanka. Bio je član Općinskog NOO Omiš i obavještajac. Umro.

POPOVAC Joze JOZO, rođen 14. 3. 1927, u Borku, Omiš, đak, Hrvat, član SKOJ-a. Partizanski učitelj i terenac na sektoru Mosora. Poginuo 17. ožujka 1945. nesretnim slučajem u Borku.

POPOVAC Stipe LUKA, rođen 17. 10. 1893. u Borku, Omiš. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942.

POPOVAC MATIJA, rođena 1913. u Celimi, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizovano se uključila u NOP od početka ustanka. Bila je član Općinskog odbora NOF-Ormiš.

POPOVIC Mate BRANKO, rođen u Zadvarju, Omiš. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od početka ustanka do 1942. kada je uhapšen. Bio je član NOO Šestanovac.

PRANCIĆ Marka MARIJA, rođena 1921. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena kao terenski radnik na sektoru Dugopolje—Muć.

PRANCIĆ Mije ROKO »Karan«, rođen 11. 8. 1918. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro 1969.

PRANIČEVIĆ Luke MATIJA, rođena 1924, Nova Sela, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od 1943. godine.

PRCELA ANTE »Antiša«, rođen u Košutama, Sinj. Kao terenski radnik aktivno radio na prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO od 1942. g. Umro.

PRELAS Ivana JOZO, rođen 1925, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključio se u NOP 1943 Aktivno radio kao omladinac pri NOO Srijane.

PROSO Bože MARIJA-MARE, rođena 1912, Gata, Omiš. Aktivni je učesnik NOP. Bila je prva predsjednica AFZ Gata a zatim i predsjednica Kotarskog odbora AFZ Omiš.

PROSO Marka MARIN, rođen 1908, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Predratni revolucioner, partijsko-politički i terenski radnik. Istaknuti organizator ustanka u Gatima. Bio je vođa udarne grupe, prvi sekretar partijske organizacije početkom 1942. u Gatima, organizator izrade ilegalnih bunkera za prikupljanje oružja i opreme za NOP, član, a zatim i organizacioni sekretar KK KPH Omiš, član i blagajnik Kotarskog NOO Omiš. Umro.

PUNDA Mije ANA, rođena 1904, Kotlenica, Split, domaćica. Hrvatica. Kao član odbora AFZ aktivno radi za NOP od 1943. u Kotlenicama.

PUNDA Bože IVAN »Župan«, rođen 1911, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Umro.

PUNDA Petra IVAN, rođen 1899, Kotlenica, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Kotlenice.

PUNDA Joze LOVRE, rođen 1918, Liska-Kotlenice, Split, zemljoradnik. Hrvat. Kao terenski radnik aktivno je uključen u NOP od 1943. Umro.

PUNDA Martina MARKO, rođen 1909, Liska-Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro 1979.

PUNDA Marka MIRKO, rođen 1909, Kotlenica, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1944. Bio je obavještajac i odbornik NOO Kotlenice.

PUNDA Ivana NIKOLA, rođen 1899, Kotlenice, Split, zemljoradnik. Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Kotlenice.

PUNDA Jure STANKO, rođen 1905, Liska-Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro.

PUPACIĆ Mije FILIP, rođen 1926, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a od 1942. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Umro 1949.

PUPACIĆ Ivana MATKO, rođen 1912, Slime, Omiš, krojač, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Krojio i šio kape i odjeću za NOV.

PUPACIĆ Jakova MIJO, rođen 1898, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Slime. Umro 1957.

PUPACIĆ Marina PETAR, rođen 1909, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Slime.

PUPACIĆ Vice ŠTEFICA, rođena 1929, Slime, Omiš, učenica, Hrvatica, član SKOJ-a od 1943. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943. Umrula 1945.

PUPACIĆ Jakova VICE, rođen 1903, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. Umro 1961.

RADELJA Mate IVKA, rođena 1900. u Sitnu Gornjem, Split, domaćica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Poginula 1943. u Sitnu Gornjem kao žrtva fašističkog terora.

RADELJA Mate SPIRO, rođen 1910. u Sitnu Gornjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. g.

RADEVENJIĆ Mate ANTE, rođen 1906. u Ostrvici, Omdš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. g.

RADEVENJIĆ Petra FILA, rođena 1922. u Ostrvici, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od rujna 1943. Bila je predsjednica odbora AFZ Ostrvica.

RADEVENJIĆ Ivana MIRKO, rođen 1927. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP svibnja 1944. Bio je rukovodilac skojevske organizacije u Ostrvici.

RADEVENJIĆ Ivana STIPE, rođen 1927. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od prosinca 1942. Bio je i borac Komande mjesta Omdš.

RADIĆ Luke DUŠAN, rođen 1929. u Zrnovnici, Split. Terenski radnik — kurir.

RADIĆ Ante AMBROZ, rođen 1892. u Docu Donjem, Split. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je i obavještajac i odbornik NOO u Dolac Donji. Umro 1977.

RADIĆ ANKA, rođena u Lokvi-Rogoznici, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radila za NOP od lipnja 1942. Učesnik je u obezbjeđenju ilegalne baze u Lokvi-Rogoznici.

RADIĆ Mate IVAN »Šetka«, rođen 1897. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od listopada 1942. Bio je obavještajac i prvi predsjednik NOO Dolac Donji od srpnja 1942.

RADIĆ Ante IVAN, rođen u Lokvi-Rogoznici. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je rukovodilac ilegalne partizanske baze, član NOO Lokve 1943. i član Općinskog NOO Omiš.

RADIĆ Luke MARICA, rođena u Podgori, Makarska, tvornička radnica, Hrvatica, član KPJ. Bila je vrlo aktivni terenski radnik sve do 1944. kada je uhapšena i mučena u zatvoru Omiš.

RADILOVIĆ Mate FABIJAN, rođen 1906, Tugare, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od listopada 1941. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Umro.

RADILOVIĆ Marija, rođena 1919. Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od kolovoza 1942. Aktivno radila u organizaciji AFZ.

RADOS-ŠERBO Marka MILICA, rođena 1. 10. 1920, Šušci, Dicmo, Sinj, trgovac, Srpkinja, član KPJ od 1945. Terenski radnik od 1942. Bila je organizator i odbornik NOO.

RADOŠ Nikole MIRKO, rođen 27. 2. 1920, Šušci, Dicmo, Sinj, zemljoradnik, Srbin. Uključen u NOP od listopada 1942. Bio je tajnik NOO. Ubijen od ustaša travnja 1944. u Sušcima.

RADOS Sime PAVLE, rođen 27. 4. 1927, Šušci, Dicmo, Sinj, zemljoradnik. Srbin, član SKOJ-a 1944, KPJ od 1945. Uključen u NOP 1943 do odlaska u NOVJ.

RADOS Marko STEVO, rođen 27. 6. 1928, Šušci, Đicmo, radnik, Srbin, član SKOJ-a 1944. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je kurir.

RADOSEVIC-TOMASA Vicka MILICA, rođena 1923. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica, terenski radnik.

RADOVAN Bože ANA, rođena 1921. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Učesnik je NOP od 1943. Bila je član odbora AF2 Dugopolje.

RADOVČIĆ Jakova JOZO, rođen 1906, Kostajne, Omiš, učitelj, Hrvat, član KPJ. Organizator ustanka, partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1941. godine. Umro 1957.

RADOVČIĆ Jure MARIN, rođen 1914, Koštanje, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član NOO Koštanje. Umro 1977.

RAKIĆ Ante JELICA, rođena 17. 11. 1928. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno uključena u NOP od svibnja 1943.

RAKULJIĆ Jure IVAN »Brod«, rođen 1912, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat, član KPJ od 1941. Predratni revolucioner, partijsko-politički i terenski radnik. Bio je aktivni učesnik NOP-a od početka ustanka do odlaska u 4. POS. Bio je član KK KPH Omiš i predsjednik Kotarskog NOO Omiš 1945. Umro 1947.

RALJEVIĆ Ivlarika ANTE, rođen 1912. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivno je uključen u NOP od ožujka 1943. Bio je član NOO Podašpilje. Umro 1959.

RALJEVIĆ Stipe ANTE »Jadran«, rođen 1922. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivno uključen u NOP od veljače 1943. Bio je član i sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Omiš i član udarne grupe do listopada 1944. kada je otišao u pozadinsku jedinicu Komande mjesta Omiš. Umro.

RALJEVIĆ-BALIĆ Mije KATE, rođena 1920. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Aktivno se uključila u NOP u veljači 1942. Bila je kurir i član odbora AFZ u Podašpilju.

RALJEVIĆ-ROGOSIĆ Filipa NEVENKA, rođena 1925. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Aktivno se uključila u NOP od 1942. Bila je kurir i član odbora AFZ u Podašpilju.

RALJEVIĆ Ante PETAR, rođen 1912. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Uključen u NOP od kolovoza 1942. Bio je član udarne grupe i odbornik NOO Podašpilje do odlaska u NOVJ.

RALJEVIĆ-COSO Ante SLAVKA, rođena 1924. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1943. Kao terenski radnik uključena u NOP lipnja 1942. Bila je kurir i član odbora AFZ Podašpilje.

RALJEVIĆ Mije VICKO, rođen 1903. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš od listopada 1944. Umro 1958.

RALJEVIĆ Marka VLADE, rođen 1913. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u listopadu 1944. u pozadinsku jedinicu Komande mjesta Omiš.

RAMLJAK Jakova ANTE, rođen 1893. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je predsjednik NOO u Koprivnu. Umro.

RAMLJAK Ante MARA, rođena 1919. u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP u Koprivnu. Bila je član odbora AFZ.

RELJIĆ Duje ANDRIJA, rođen 27. 1. 1926. u Zrnovnici, Split. Kao terenski radnik uključen u NOP svibnja 194-3. Bio je borac-kurir pri Komandi mjesta Omiš od rujna 1943.

RELJIĆ Mate BOZO, rođen 1899, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Krilo-Jesenice. Umro.

RELJIĆ Marina LJUBOMIR-LJUBO, rođen 1919. u Zrnovnici, Split, srednjoškolar, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Bio je član Općinskog komiteta SKOJ-a 1942, član i sekretar Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš 1943, član Kotarskog komiteta KPH Omiš lipnja 1944, član Kotarskog NOO i predsjednik Kotarskog odbora USAOH-a i odbora NOF Omiš.

RELJIĆ Frane MARIJA, rođena 1924, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

RODIĆ Ivana JURE, rođen 1896, Trnbusi, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. Bio je predsjednik NOO.

ROGOSIĆ Ivana ANTE »Keko«, rođen 1926. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Uključen u NOP od kolovoza 1942. do odlaska u NOVJ. Bio je član NOO, član rukovodstva SKOJ-a Podašpilje i član plenuma Općinskog od Dora NOF Omiš 1944.

ROGOSIĆ Petra DRAGO, rođen 1920. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio travnja 1944. u Komandu mjesta Omiš iz koje je upućen u Ratnu mornaricu.

KOGOSIĆ Ivana IJLLJA, rođen 1902. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik. NOP od 1942. Bio je odbornik NOO.

ROGOSXC Bartula IVAN, rođen 1919. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od ožujka 1943. Bio je član udarne grupe, a od kolovoza 1944. pri Komandi mjesta Omiš.

ROGOSIĆ Marijana MILAN, »Lukin«, rođen 1925. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Aktivno uključen u NOP u veljači 1943. Bio je rukovodilac ilegalnog punkta u Blatu na Cetini, a od kolovoza 1944. je borac pri Komandi mjesta.

KOGOSIC Petra MIJO »Miše«, rođen 1915. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno uključen u NOP od ožujka 1943. Bio je organizator i rukovodilac mjesne straže u Podašpilju.

ROGOSIĆ Ivana MIRO, rođen 1928. u Podašpilju, Omiš, učenik, Hrvat. U Komandu mjesta Omiš stupio u veljači 1944, a zatim upućen u partizansku gimnaziju.

ROGOSIĆ STANKA, rođena u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je član prvog NOO Podašpilje.

ROGOŠIC Petra SPIRO »Gale«, rođen 1909. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Stupio u listopadu 1944. u Komandu mjesta Omiš, a zatim upućen u 20. dalmatinsku diviziju.

ROGOŠIC Petra ŠPIRO, rođen u Omišu, tvornički radnik, Hrvat. Od siječnja 1944. je pri Komandi mjesta Omiš.

ROGOŠIC Tome TONKO, rođen 1929. u Podašpilju, Omiš, učenik, Hrvat. U Komandu mjesta Omiš stupio kolovoza 1944, a zatim upućen u partizansku gimnaziju.

ROGOŠIĆ-RALJEVIĆ Ivana VESELA, rođena 1923. u Podašpilju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. Aktivno uključena u NOP travnja 1942. Bila je kurir i prva predsjednica odbora AFZ u Podašpilju.

ROGOŠIC Stipe VICKO »Lenko«, rođen 1905. u Podašpilju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1943. Aktivni je učesnik NOP-a od srpnja 1941. Bio je predsjednik prvog NOO i član udarne grupe u Podašpilju do 1943. kada je kao ranjenik upućen na Hvar, a zatim u Bari. Umro.

ROGULJ-ČAPETA Nikole CVITA, rođena 3. 6. 1919, Osoje, Dicmo, Sinj, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1945. Aktivno uključena u NOP polovinom studenog 1942. Bila je organizator i član odbora AFZ.

ROGULJ-DOMLJANOVIC DUŠENKA, rođena 1912, Mravince, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Aktivno radila u odboru AFZ Mravince.

ROGULJIC-JURETIN Ivana ANDRIJANA-ANDRE, rođena 1911, Sitno Donje, Split, domaćica, Hrvatica. Bila je aktivni učesnik NOP-a u Sitnu Donjem i Zrnovnici. Umrula 1985.

ROGULJIĆ ANDRIJA »Andrijica«, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je organizator prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO.

ROGULJIĆ IVAN »Ivanko«, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je blagajnik NOO Gardun.

ROGULJIĆ Ivana JAKOV »Brkaš«, rođen 17. 3. 1925. u Gardunu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1944. Kao terenski radnik uključen u NOP 1941. do odlaska u NOV. Bio je tajnik NOO Gardun.

ROGULJIĆ Marka JEROLIM-JERE, rođen 17. 8. 1924. u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Uključen u NOP siječnja 1942. Bio stražar, kurir-vodič i obavještajac pri NOO Zrnovnica. Stupio 1944. u 4. dalmatinsku (plitsku) brigadu.

ROGULJIĆ Ivana LUKA, rođen 1899, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP 1943.

ROGULJIĆ Joze LUKA, rođen 1912, Putišići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od svibnja 1944. Bio je odbornik NOO Putišići.

ROGULJIĆ NEVENKA, rođena u Gardunu, Sinj, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1942. Aktivno radila na prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO.

ROGULJIĆ Andrije PALME, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila za NOP u Zrnovnici.

RONČEVIĆ DANE, rođen u Dugom Ratu, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno i organizovano uključen u NOP od početka ustanka. Umro.

ROSANDIĆ LUCE, rođena u Splitu. Terenski radnik. Kao ilegalka pripremala hranu borcima 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO koja je listopada 1944. boravila u okupiranom Splitu.

RUBIĆ Mije ANTE, rođen 1928. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik — kurir pri NOO Šestanovac. Poginuo 1943. u Sestanovcu.

RUBIĆ Jure BOZO, rođen 1911, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik od studenog 1944.

RUBIĆ Mate BOZO, rođen 1912, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

RUBIĆ Ivana JOZO, rođen 1907, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizovano uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO Katuni. Umro 1974.

RUBIĆ Ivana MARKO, rođen 1909, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944. Umro 1967.

RUBIĆ Joze MIJO, rođen 1912, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

RUBIĆ Jure MILAN, rođen 1928. u Podgrađu. Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao pionir a zatim omladinac, aktivno uključen u NOP od 1943.

RUBIĆ-KATUSIĆ Jure MIRA, rođena 1927. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao omladinka i terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943.

RUBIĆ Ante STANKO, rođen 1914, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je član NOO Katuni. Umro 1980.

RUBIĆ Joze STIPE, rođen 1913, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je terenski radnik od 1943. do odlaska u NOVJ.

RUBIĆ Jure VICE, rođen 1914, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

RUBIĆ-GOJSALIĆ Petra ZORKA rođena 1926. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943.

RUSČIĆ Nikole FABIJAN, rođen 7. 1. 1911. u Podstrani, Split, zemljoradnik. Hrvat. Od listopada 1944. je borac pri Komandi mjesta Omiš.

RUSČIĆ-JOVANOVIĆ IVKA, rođena 9. 5. 1914. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno radila kao član AFZ za NOP na terenu Postrane.

RUŽIĆ Petra JOSIP-JOZO, rođen 1897. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je član NOO Podstrana. Umro 1976.

RUŽIĆ-KARAMAN Marina MARE, rođena 15. 9. 1925. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umrta 1981.

RUŽIĆ-AHMETASEVIĆ Ivana RINA, rođena u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Bila je aktivni učesnik NOP — kurir 1941. i 1942. godine.

SANTRIĆ Filipa MARIJA, rođena 22. 9. 1923. u Zadvarju, Omiš. domaćica. Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od prosinca 1942.

SANTRTĆ Ivana MATE, rođen 3. 9. 1925 u Zadvarju, Omiš, terenski radnik.

SANTRIĆ Ante SIMUN, rođen 15. 6. 1915. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Aktivno se uključio u NOP početkom ožujka 1943. Bio je član Komiteta KPH Krajiške općine 1944.

SARUN Tome IVAN, rođen 1926. u Koprivnu, Split. Terenski radnik — kurir.

SIČIĆ Jure ANTE, rođen 1915. u Ostrvici. Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od veljače 1943. Bio je i borac pri Komandi mjesta Omiš od travnja 1944. g.

SIČIĆ Nikole ANTE-TONČI, rođen 1927. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. g.

SIČIĆ Stipe IVAN, rođen 1913. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KP J. Kao terenski radnik aktivno i organizovano radio za NOP od srpnja 1942. Bio je predsjednik NOO Ostrvica. Poginuo 26. srpnja 1944. u Ostrvici kao žrtva fašističkog terora.

SICIĆ Tome IVAN, rođen 1927. u Ostrvici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Borac pri Komandi mjesta Omiš od rujna 1943.

SICIĆ Mate NIKOLA-BEGO, rođen 1909. u Ostrvici, zemljoradnik. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od rujna 1943. Bio je član NOO Ostrvica.

SICIC-MIHALJEVIĆ Petra OLGA, rođena 1927. u Ostrvici, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik od lipnja 1943. Aktivno radila kao rukovodilac omladinske organizacije u Ostrvici

SIMIĆ Jovana RELJA, rođen 15. 8. 1927, Šušci, Dicmo, Sinj, tehničar, član SKOJ-a 1944, KPJ od 1945. Uključen u NOP polovinom listopada 1942. Organizator akcija i član udarnih grupa.

SIMUNIĆ Ante ANTE, rođen 1889, u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP. Bio je odbornik NOO od 1943. g. Poginuo 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

SIMUNIĆ Marina DANICA, rođena 1921. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1941. godine.

SIMUNIĆ Mate JOKO, rođen 1914. u Docu Donjem, Omiš, borac-pekar pri Komandi mjesta Omiš od kolovoza 1944.

SIMUNIĆ Petra JOZO »Čugura«, rođen 1894. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO. Poginuo 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

SIMUNIĆ Mate MARIJA, rođena 1926. u Docu Donjem, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. Poginula 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

SINIĆ Ante MARIJA, rođena u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1943. godine. Bila je član Odbora AFZ u Docu Gornjem.

SINOVIĆ Duje ANTE, rođen 1927, Srinjine, Split. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine.

SINOVIĆ Ivana AUGUSTIN, rođen 1906. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano se uključio u NOP od početka ustanka. Bio je odbornik NOO u Žrnovnici. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

SINOVIĆ-RADICA Vicka DOBRILA, rođena 1926. u Žrnovnici, Split. Terenski radnik.

SINOVIĆ Tome MARIN, rođen 1910. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

SINOVIĆ Mate ŠPIRO, rođen 1926. u Žrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik.

SKEJIĆ STIPE, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. do odlaska u NOV. Učesnik je u prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO.

SKENDER Jure TONKA, rođena 26. 8. 1924, Katuni, Omiš, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od ožujka 1942. godine.

SLAVODIĆ-PERKOVIĆ Slavomira ANKA, rođena 24. 12. 1925. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno se uključila u NOP 1942. godine.

SMAJIĆ Ivana JAKOV, rođen 1902. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Umro 1979.

SMAJIĆ Mate VLADE, rođen 1913. u Docu Donjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Dolac Donji i ekonom Općinskog NOO Dicmo.

SMAJO Šimuna LJUBO, rođen 1926. u Kotlenici, Split. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. godine.

SMILOVIĆ Filipa IVAN, rođen 1903, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944. Umro 1974.

SMILOVIĆ Jerka LOVRE, rođen 1914. u Katunima, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je prvi predsjednik NOO Katuni u 1942. godini. Umro 1984.

SMILOVIĆ Mate STIPE, rođen 1906, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik. Pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

SMODLAKA Grge VINKO, rođen fi. 10. 1928. u Dugopolju, Split. Terenski radnik.

SMOLJANOVIĆ Martina JURE, rođen 1912, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1944. Kuhar pri Općinskom NOO Dicmo lociranom na Mosoru, a zatim pripadnik Narodne milicije.

SOMBOL DRAGO-DEAGEC, rođen u Popovači, tvornički radnik, član KPJ Partijsko-politički i terenski radnik. Aktivno i organizirano radio za NOP u Dugom Ratu od početka ustanka.

SORIĆ Ante MATE »Leše«, rođen 1898, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član Mjesnog NOO Tugare. Umro.

SORIĆ Mate MILAN, rođen 1925, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Od prve polovine 1942. do svibnja 1943. kada je otišao u NOV, aktivno radio na terenu Tugara. Bio je stražar pri KK KPH Omiš.

SPAIJA^T-iOLIC Ivana DINKA, rođena je 1928. u Sitnu Donjem, Split, domaćica. Terenski radnik.

SPAIJA Luke STIPE, rođen 29. 12. 1914. u Sitnu Donjem, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od kolovoza 1942. Bio je tajnik NOO Sitno Donje.

SPAIJA Luke VICKO, rođen 22. 1. 1910, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Sitno Donje.

STANIĆ Joze ANĐELKA, rođena 1922, Stanići, Omiš. Kao terenski radnik i član AF2 aktivno se uključila u NOP 1943. godine.

STANIĆ Ante ANTE »Kobac«, rođen 1914, Stanići, Omiš, stolar, Hrvat. Aktivno se uključio u NOP od 1942. Bio je član i predsjednik NOO Stanići i član plenuma Općinskog NOO Omiš 1943.

STANIĆ Stipe ANTE, rođen u Omišu, električar, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je član Gradskog NOO Omiš 1944.

STANIĆ Jakova ĆIRILO, rođen 1897. u Omišu, šofer. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP od svibnja 1942. Bio je prvi predsjednik Mjesnog NOO Omiš i član Gradskog NOO Omiš 1944.

STANIĆ Marijana DINKA, rođena 1922. u Stanićima, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radila za NOP od 1942. Bila je prva predsjednica odbora AF2 1942. u Celini.

STANIĆ DRAGA, rođena 1920. u Omišu, domaćica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1941. Bila je član odbora AF2 u Omišu.

STANIĆ Petra DUŽAN »Križan«, rođen 28. 3. 1914. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, zemljoradnik, član KPJ od 1942. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je član prvog NOO i predsjednik Narodnog suda rujna 1942. u Lokvi, član Općinskog NOO Omiš 1943. i član (tajnik) Općinskog odbora NOF Omiš 1944.

STANIĆ Mate IVAN, rođen 1913, Stanići, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od svibnja 1942. Bio je odbornik NOO Stanići.

STANIĆ Štipana JOSIP »Griša«, rođen 1919. u Omišu, postolar, Hrvat, član KPJ od 1942. Partijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Bio je sekretar KK SKOJ-a Omiš i član KK KPH Omiš, član Okružnog komiteta SKOJ-a za srednju Dalmaciju i član Oblasnog komiteta SKOJ-a za Dalmaciju. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

STANIĆ-KRUŽIČEVIĆ Ivana LUCE, rođena 1925, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno se uključila u NOP od svibnja 1943. godine.

STANIĆ Mate LJUBE, rođena 1921, Stanići, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. Bila je član odbora AF2.

STANIĆ MARIN-MARINKO »Balaustrija«, rođen u Omišu. Radio aktivno za NOP kao terenski radnik. Bio je član Gradskog NOO Omiš 1944.

STANIĆ Tome MATE, rođen 1905, Stanići, Omiš. Kao terenski radnik uključen u NOP od 1943. godine. Bio je odbornik NOO Stanići.

STANIĆ Mate MILA, rođena 1921, Stanići, Omiš. Kao terenski radnik aktivno se uključila u NOP od 1943.

STANIĆ Joze MILKA, rođena 1925, Stanići, Omiš. Kao terenski radnik i član AF2 aktivno radila za NOP od 1943. godine.

STANIĆ Martina STIPE, rođen kolovoza 1923. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. do odlaska u NOV. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a u Lokvi-Rogoznici. Poginuo 1943. kod Cetinja u 5. brigadi.

STANIC Ivana VICKO-VICE »Babilo«, rođen 1907. u Lokvi-Rogoznici, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1936. Predratni revolucionar, partijsko-politički i terenski radnik i organizator ustanka u Lokvi-Rogoznici. Bio je vođa udarne borbene grupe, član NOO Lokva i predsjednik prvog Općinskog NOO Omiš 1943, član Kotarskog NOO Omiš i član Općinskog komiteta KPH Omiš od 1943. godine. Umro 1984.

STANIĆ VOJISLAV A, rođena 1920. u Omišu, trgovački pomoćnik, Hrvatica, član SKOJ-a 1938. Kao terenski radnik aktivno se uključila u NOP u početku ustanka. Bila je član rukovodstva SKOJ-a i član odbora AFZ u Omišu.

STIPETIĆ Ante IVAN, rođen 1927, Nova Sela, Ugljane, Sinj, radnik, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. godine. Umro 1967.

STIPETIĆ Jure STIPE, rođen 1919, Nova Sela, Ugljane, Sinj, radnik, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. godine. Umro.

STIPETIĆ Nikole STIPE, rođen 1876, Nova Sela, Ugljane, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka. Umro 1963.

STIPICA-ROGULJIĆ Jozice DANICA, rođena u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik radila za NOP. Bila je član odbora AFZ u Zrnovnici.

STIPICA Ante IVAN, rođen 29. 2. 1928. u Zrnovnici. Split. Terenski radnik. Bio je član NOO Zrnovnica.

STIPICA-AMIZIĆ Ante JELICA, rođena 1913. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

STIPICA Blaža SPIRO, rođen u Zrnovnici, Split. Terenski radnik.

STIPIĆ-NOVAKOVIĆ Ante FILE, rođena 1924, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFZ uključena u NOP od veljače 1943.

STIPINOVIĆ Ante FILICIJA, rođena 1923. u Stobreču, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a prije rata. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključena u NOP od početka ustanka. Uhapšena i ubijena u listopadu 1944. u Mravincima.

STIPINOVIĆ Bartula KOSENKA-KOSA, rođena 1921. u Stobreču, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

STOJANAC Đure ILIJA »Lisac«, rođen 4. 8. 1914, Šušci, Dicmo, Sinj, lugar, Srbin, član KPJ od 1945. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je član udarne grupe u Dicmu. Umro.

STRIZREP Ivana JAKOV, rođen 1911. u Koprivnu, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Koprivno.

STRIZREP-JURKO JELA, rođena 1911. u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Bila je član odbora AFZ Koprivno. Poginula 1942. godine.

STRUJIC Petra ANTE, rođen 1890, zemljoradnik, Hrvat Kao terenski radnik aktivno radio u Krušvaru. Umro 1979.

STRUJIC Jakova ANTE, rođen 1903. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. Umro 1965.

STRUJIC Ante DRAGO, rođen 1919. u Krušvaru, Sinj, đak, Hrvat. Do stupanja u NOV radio za NOP kao terenski radnik. Poginuo 1943. u Bosni.

STRUJIC Ante DUŠAN, rođen 1920. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP na terenu Krušvara.

STRUJIC Petra IVAN, rođen 1923. Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO Srijane kolovoza 1944.

STRUJIC JELE, rođena 1899, Srijane, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od lipnja 1943. Bila je prva predsjednica odbora AFZ Srijane 1943.

STRUJIC Mate MARIN, rođen 1927, Srijane. Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik-omladinac uključen u NOP lipnja 1943.

STRUJIC Ivana MATE, rođen 1900, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP srpnja 1943. Bio je pri NOO Srijane, a u radnom bataljonu od kolovoza 1944.

STRUJIC Ante OLGA, rođena 1917. u Krušvaru, Sinj, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik.

SUBASIĆ Spira ANTE »Rantela«, rođen 1921, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, predratni član SKOJ-a, član KPJ. Aktivno se uključio u NOP 1941. Istaknuti je skojevac na terenu Kose do proljeća 1942. kada kao glazbar odlazi u NOV. Umro 3977.

SUBAŠIĆ Spira IVAN »Đovan«, rođen 1913, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni partijsko-politički i terenski radnik Klis-Kose i Majdana. Istaknuti diverzant i član akcionog odbora Majdan 1911. Bio je odbornik i sekretar partijske ćelije u Klis-Kosi. Nosilac 1e Partizanske spomenice 1941.

SUBASIĆ Stipe MATE, rođen 1923, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP 1942. Do 1943. kada je stupio u NOV radio je kao skojevac na terenu Kose.

SUDIĆ Ante TOLE, rođena 1915, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Održavala je ilegalni punkt u Jeseni čama.

SUNKO-BASIĆ KATICA-KATE, rođena u Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP. Bila je član odbora AFŽ Koštanje i predsjednik Općinskog odbora AFŽ srednja Poljica 1943.

SVALINA JURKO, rođen u Čaporicama, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio u ilegalnom punktu i na prihvatu boraca Mosorskog PO u Čaporicama.

SVALINA »Siljo«, rođen u Čaporicama, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je organizator ilegalnog punkta i prihvata boraca Mosorskog PO u Čaporicama.

SABAN-KOVAČIĆ DALJA, rođena 1923. u Omišu, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od svibnja 1942. Bila je član NOO Omiš. Umrla.

ŠABAN Mate IVAN, rođen 1. 1. 1923, Zadvarje, Omiš, mesar, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 8. srpnja 1943. Od 1944. je pri Komandi Cetinskog područja.

SABAN Nikole MLJO, rođen 13. 7. 1903. u Zadvarju, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

SABAN MILAN, rođen u Omišu, šofer, Hrvat. Prevezio ilegalne borce I mosorskog PO.

SABAN Mate SLAVKO, rođen 1. 11. 1926. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik, a zatim borac pri Komandi mjesta Omiš.

SAMADAN Mate DUŠAN, rođen 1925. u Koprivnu, Split. Terenski radnik-kurir.

SAMADAN Mate IVAN, rođen 1897. u Koprivnu, Split, zemljoradnik. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO u Koprivnu.

SAMADAN Ivana LUCA, rođena 1927. u Koprivnu, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bila je sekretar organizacije SKOJ-a u Koprivnu.

SAMADAN Duje NIKO, rođen 1913. u Koprivnu, Split, zemljoradnik. Bio je terenski radnik-kurir.

SAMANOVIĆ Stipe MATE, rođen 1901, Kreševo, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP. Bio je odbornik NOO 1943. u Kreševu.

SAMANOVIĆ Petra NEDO, rođen 1924. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP. Bio je odbornik NOO u Kreševu.

SAMANOVIĆ Mate PETAR, rođen 1898. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je prvi predsjednik NOO 1942. u Kreševu. Umro 1976.

SANTIĆ Andrije IVAN-IVO, rođen 31. 7. 1919. u Solinu, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a, član KPJ od 1943. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1941. Partijsko-politički i terenski radnik. Bio je član MK KPH Split, i član Gradskog •NOO Split. Tokom listopada 1944. za vrijeme boravka 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO u okupiranom Splitu, informirao i pripremao borce za zaštitu vitalnih objekata pri povlačenju Nijemaca.

ŠARAC ANDRIJA, rođen u Kučićima, Omiš. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Bio je predsjednik NOO Kučiće.

SARIĆ Marka ANDRIJA, rođen 1882, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od veljače 1943. Umro.

SARIĆ Petra ANTE, rođen 1907, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944. Umro.

SARIĆ-ALJINOVIĆ Mije JANJA, rođena 1922, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP početkom 1943.

ŠARIC Mate JOZO, rođen 1908, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

SARIC Mije MANDE, rođena u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik — član odbora AFZ aktivno uključena u NOP od 1943.

SARIC Joze MARIN, rođen 13. 9. 1905. u Podstrani. Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik i član NOO aktivno uključen u NOP u Podstrani. Umro 1975.

SARIC Ante MATE, rođen 1919, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od rujna 1944. Umro 1967.

SAROLIC Mate DUSAN, rođen 1904, Krilo-Jesenice, Omiš, službenik. Terenski radnik od 1944. Radio pri Kotarskom NOO Omiš. Umro 1975.

SAROLIC Mate IVAN, rođen 1902, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP. Bio je terenac i član NOO Krilo-Jesenice.

ŠAROLIC-GA VRANIC Šimuna IVAN, rođen 1907, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Zbog ilegalnog rada za NOP, lipnja 1944. uhapšen i zatvoren od Nijemaca, a zatim 23. kolovoza 1944. obješen u Bihaćkoj ulici u Splitu zajedno s ilegalkom Šonjom Bućan.

SAROLIC ZLATA, rođena 1900. u Bakru, Rijeka, službenik, Hrvatica. Bila je odbornik NOO u Dugom Ratu. Umrula 1965.

SASKOR Nikole IVAN, rođen 1925, Čišla, Omiš. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Čišli.

SASKOR Ante MATE, rođen 1923, Čišla, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1942. godine. Bio je prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1942. u Čišli, a zatim politkomesar Komande mjesta Omiš.

SERBO Jakova BOZO »Gudelj«, rođen 3. 2. 1904, Šušci, Dicmo, Sinj, lugar, Srbin. Aktivno uključen u NOP polovinom kolovoza 1942. Bio je predsjednik Općinskog NOO Dicmo lociran u Kotlenicama.

SERBO Nikole TODOR, rođen 28. 9. 1913, Šušci, Dicmo, Sinj, službenik, Srbin, član KPJ od 1945. Uključen u NOP od 1943. Bio je član udarne grupe.

SIMUNOVIC Mate IVAN, rođen 1909, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Umro.

SINDLER BOSILJKA, rođena 18. 12. 1918. u Borku, Omiš, domaćica. Terenski radnik.

SINKOVIĆ Grge JURE, rođen u Docu Gornjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je član NOO Dolac Gornji. Umro 1960.

SINKOVIĆ Grge KATE, rođena u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Bila je član odbora AFZ Dolac

SIPALO Mate IVAN, rođen 1904, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od kolovoza 1944. Bio je odbornik NOO Srijane. Umro.

ŠKARICA Paška ANTE, rođen 1929, Duće, Omiš. Terenski radnik. Bio je član udarne grupe pri NOO Duće od travnja 1943.

ŠKARICA Ivana BRANKO, rođen 1926, Duće, Omiš. Terenski radnik. Bio je član udarne grupe pri NOO Duće od travnja 1943.

ŠKARICA Mije IVAN, rođen 1887, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943. Bio je član Kotarskog odbora NOF — Omiš. Umro.

ŠKARICA Mate JOZO, rođen 1911, Duće, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka. Bio je tajnik NOO Duće. Umro.

ŠKARICA Ante JURE, rođen 1898, Duće, Omiš, pomorac, Hrvat. Terenski radnik. Bio je pripadnik SPP Sektora. Umro.

ŠKARICA Srećka KRUNO, rođen 1904. u Podgrađu, Omiš, građevinski tehničar, Hrvat. Stupio 1. listopada 1944. u Komandu mjesta Omiš, a zatim u radni bataljon. Umro.

ŠKARICA Stipe LUKA, rođen 1903, Duće, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od listopada 1943. Bio je član udarne grupe u Duće. Uhapšen i odveden u logor u Italiju 1943. Umro.

ŠKARICA Ivana MIRKO, rođen 1928, Duće, Omiš. Terenski radnik. Bio je član udarne grupe pri NOO Duće od travnja 1943.

ŠKARICA Ante PASKO, rođen 1897, Duće, Omiš, pomorac, Hrvat. Terenski radnik. Bio je pripadnik SPP Sektora. Umro 1985.

ŠKARICA Filipa TOMA, rođen 1906, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je član NOO Duće. Umro.

ŠKARIČIĆ ANE, rođena 1897. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao član odbora AFŽ aktivno radila u Podgrađu od 1943. Umrula.

ŠKARIČIĆ Ivana ANTE, rođen 1394. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP početkom 1943. Bio je član NOO Podgrade. Umro.

ŠKARIČIĆ Vicka BORISLAV, rođen 1929. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Kao terenski radnik-omladinac aktivno uključen u NOP 1943. godine.

ŠKARIČIĆ-BITURAJEC Šimuna BRANKA, rođena 1920. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1942. Bila je član odbora AFŽ Podgrade.

ŠKARIČIĆ Mate DANIJELOVIĆ »Demokrata«, rođen 12. 7. 1920. u Podgrađu, Omiš, vozač, Hrvat, član KPJ. Predratni revolucionar i organizator ustanka. Do odlaska u Solinski NOPO bio je vođa udarne grupe u Podgrađu. Poginuo 12. kolovoza 1941. kod Sušaca, Krušvar, kao borac 3. voda 1. solinskog NOPO.

ŠKARIČIĆ Simuna FERDINAND »Nando«, rođen 1915. u Podgrađu, Omiš, namještenik, Hrvat, član KPJ od 1945. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP početkom 1942. Učestvuje u borbenim akcijama u Podgrađu. Krajem 1942. odlazi u Jablanicu gdje je bio član NOO.

ŠKARIČIĆ TOZICA »Joka«, rođena 19. 3. 1907. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Bila je jedna od rukovodilaca glavnog punkta ilegalaca u Podstrani.

ŠKARIČIĆ Jakova JURE, rođen 1911. u Podgrađu, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik uključen u NOP od studenog 1942. Bio je kurir, obavještajac, predsjednik NOO i sekretar partijske organizacije u Podgrađu. Umro 1985.

ŠKARIČIĆ Jozef KREŠIMIR-KREŠO, rođen 1904. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od lipnja 1942. Bio je odbornik NOO Podgrade. Umro.

ŠKARIČIĆ-TIČINOVIĆ Jakova NEDILJKA-NENA, rođena 22. 3. 1925. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, KPJ od 1944. Aktivno se uključila u NOP siječnja 1942. Bila je prvi sekretar SKOJ-a 1942. i predsjednica odbora AFŽ u Podgrađu i član KK SKOJ-a Omiš.

ŠKARIČIĆ-STIPICA Šimuna NEVENKA, rođena 1923. u Podgrađu, Omiš, đak, Hrvatica, član KPJ od 1943. Aktivno se uključila u NOP od 1942. Bila je obavještajac, član Izvršnog odbora Kotarskog NOO Omiš, član Kotarskog odbora AFŽ i Kotarskog odbora USAOH-a Omiš 1943.

ŠKARIČIĆ VERE, rođena 1900 u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je član odbora AFŽ u Podgrađu. Umrula.

ŠKARIČIĆ Vinka VICENCA, rođena 22. 1. 1916, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP od veljače 1943.

ŠKARIČIĆ-ŽIVALJIĆ Jakova VINKA, rođena 1923. u Podgrađu, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ 1942. u Podgrađu.

ŠKARIČIĆ-MANDALINIĆ Jozef VINKA, rođena 1916. u Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član odbora NOF aktivno uključena u NOP od 1943.

ŠKARIČIĆ Andrije ZVONKO, rođen 1929. u Podgrađu, Omiš, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao omladinac-terenac aktivno uključen u NOP od 1943. godine.

ŠKOBALJ Andrije ANTE, rođen 1914, Duće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Aktivno uključen u NOP od kolovoza 1943. Bio je prvi predsjednik NOF 1944. u Dućama. Umro.

ŠKOBALJ Andrije LJUBICA, rođena 1915, Duće, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik, član udarne grupe pri NOO i član AFŽ aktivno radila na terenu Duća.

ŠKULJE Mate DINKO, rođen 11. 10. 1927. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bio je kurir pri NOO Podstrana od svibnja 1943.

ŠODAN Jerka BOŽO, rođen 25. 7. 1908. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Umro 1980.

ŠODAN Ante LOVRE, rođen 7. 3. 1896. u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Umro 1968.

SODAN Mate VJEKOSLAV, rođen 20. 6. 1912, u Zadvarju, Omiš. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO u Zadvarju.

ŠPERAC-PAVIŠIĆ Petra KATICA-KATJA, rođena 19. 11. 1916. u Omišu, radnica, Hrvatica, član KPJ od 1938. Partijsko-politički radnik. Aktivno i organizirano nastavila revolucionarnim radom od početka ustanka. Bila je član KK KPH Omiš, predsjednica Mjesnog, Općinskog i Kotarskog odbora AFŽ Omiš, član Oblasnog odbora AFŽ za Dalmaciju i član ZAVNOH-a. 7. listopada 1942. upućena na kurs AFŽ pri Štabu 4. operativne zone. Poginula 14. prosinca 1943. na partizanskom brodu kod otoka Hvara na putu za Vis.

ŠPERAC Ivana LOVRE-RENKO, rođen 1. 7. 1906. u Omišu, inženjer agronomije, Hrvat, član KPJ od 1930. Partijsko-politički i sindikalni rukovodilac i istaknuti predratni revolucionar omiškog kraja. Uhapšen 1940. i ubijen 8. srpnja 1941. u logoru Vinica kod Varaždina. Za narodnog heroja proglašen 24. srpnja 1953.

SPERAC-MIMICA Ivana MARIJA, rođena 1916. u Omišu, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1938. Kao predratni komunista aktivno radila u odboru Crvene pomoći u Omišu. Početkom ustanka aktivno i organizirano uključena u NOP posebno u organizaciji AFŽ Omiš zbog čega je bila hapšena i zatvarana.

STEVIC Mije IVAN, rođen 1912, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Rukovodilac ilegalnog' kanala i veza u Krilu-Jeseni čama.

SUPIĆ Jozе BORIS, rođen 1924, Kamen, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš, a zatim upućen u dopunsku brigadu u Trogir.

ŠUŠAK Petra ANTE, rođen 16. 9. 1893, Šušci, Dicmo, Sinj, zemljoradnik. Srbin. Uključen u NOP ožujka 1943. Bio je predsjednik NOO Šušci. Uhapšen i nakon mučenja ubijen 1944. od ustaša u Dicmu.

SliŠAK Mitra ILIJA, rođen 19. 11. 1927, Šušci, Dicmo, Sinj, Srbin, član SKOJ-a, član KPJ od 1944. Aktivno uključen u NOP 1942. Bio je sekretar SKOJ-a Dicmo.

SUŠAK Jovana MARIJA, rođena 14. 10. 1925, Šušci, Dicmo, Sinj, domaćica, Srbin, član KPJ od 1945. Aktivno uključena u NOP 1942. Bila je predsjednica AFŽ.

ŠUŠAK Đure MILAN, rođen 24. 3. 1928, Šušci, Dicmo, Sinj, zemljoradnik. Srbin, član SKOJ-a, član KPJ od 1944. Aktivno uključen u NOP polovinom svibnja 1943. Bio je organizator i član udarne grupe Dicmo.

ŠUŠAK Đure MILOŠ, rođen 28. 8. 1916, Šušci, Dicmo, Sinj, zemljoradnik, Srbin, član KPJ od 1943. Uključen u NOP krajem rujna 1942. Bio je organizator i rukovodilac NOP na terenu Dicma Umro 1945.

ŠUŠAK Ilije MIRKO, rođen 13. 5. 1923, Šušci, Dicmo, Sinj, radnik, Srbin, član KPJ od 1943. Uključen u NOP 1942. Bio je član udarne grupe u Dicmu.

ŠUŠIĆ Ivana IVAN, rođen 1883, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Poginuo 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

ŠUŠIĆ Pave TOMICA, rođena 1926, Dolac Donji, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942. Poginula 26. ožujka 1944. u Docu Donjem kao žrtva fašističkog terora.

SVRAGULJA Jerka ANTE, rođen 1908, Zadvarje, Omiš. zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Aktivni je učesnik NOP od početka 1942. Bio je član NOO Zadvarje.

TADIC Ante JOZO, rođen 1896, Slime, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Aktivno se uključio u NOP početkom ustanka. Bio je rukovodilac Crvene pomoći u HE »Kraljevac« od srpnja 1941. Prvi je predsjednik NOO Slime od 1942. i član plenuma Kotarskog NOO Omiš 1943. Umro.

TADIC Filipa MARKO, rođen 1920, Slime, Omiš, kao terenski radnik aktivno radio za NOP od kolovoza 1943. Bio je odbornik NOO Slime.

TADINAC IVAN »Kosilo«, rođen u Gardunu, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Radio na prikupljanju hrane i opreme za Mosorski PO.

TADINAC LUCE, rođena u Gardunu Sinj, domaćica, Hrvatica. Kao terenski l'adnik aktivno uključena u NOP od 1942. Radila na prikupljanju hrane i opreme za NOV.

TADINAC Marka MIRKO »Komita«, rođen 29. 5. 1919. u Gardunu, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ od 1939. Partijsko-politički i terenski radnik od 1941. Organizator ustanka i predsjednik NOO do odlaska u NOV. Rukovodilac prikupljanja oružja, hrane i opreme za NOV.

TAFRA Marjana ANTE, rođen 6. 2. 1915. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od veljače 1943. do odlaska u NOV.

TAFRA Ivana FILIP, rođen 1926. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od kolovoza 1943.—kurir.

TAFRA Jure JOŠKO, rođen 1913. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1942. Bio je član NOO Svinišće. Umro.

TAFRA Mate JOZO, rođen 1925. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1943. godine, a zatim u Narodnu miliciju od studenog 1944

TAFRA Filipa MARINKO, rođen 1926. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik-kurir aktivno radio za NOP od 1943. godine. Umro.

TAFRA Mije MATE, rođen 1924. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik-kurir, aktivno i organizirano radio za NOP. Bio je član Općinskog i Kotarskog komiteta SKOJ-a Omiš od rujna 1943. godine.

TAFRA Jakova STIPE, rođen 1905. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Svinišće.

TAFRA Vicka STIPE, rođen 1904. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1943. Umro.

TAFRA Vicka VLADE, rođen 1906. u Svinišću, Omiš, radnik. Hrvat, član KPJ. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Svinišće. Umro.

TARTAGLIA HRVOJE, apotekar u Omišu. Aktivno uključen u NOP 1942. Radio je kao glavni apotekar u ljekarni P. Franceschia i Domu narodnog zdravlja Omiš. Po direktivi partijske organizacije Omiša, ilegalnim kanalima snabdijevao NOP lijekovima i drugim sanitetskim materijalom do 25. lipnja 1943. kada je upućen u NOVJ.

TAVRIĆ Stipe MIRKO, rođen 1919. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1944. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO i prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1944. u Kreševu. Umro 1977.

TERZIĆ Mate ANTE, rođen 1924. u Svinišću, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik —kurir aktivno učestvuje u NOP u Svinišću. Uhapšen a zatim odveden u Sarajevo gdje je 1944. umro u zatvoru od mučenja.

TERZIĆ Duje RADOSLAV »Brko«, rođen 1913. u Svinišću, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od listopada 1942. u Podašpilju. Umro.

TERZIĆ Duje STANKO, rođen 1919. u Svinišću. Omiš, zemljoradnik. Hrvat. Bio je terenski radnik —kurir od 1942. Uhapšen i ubijen od ustaša 29. lipnja 1943. u Svinišću.

TIČINOVIĆ Jure ĐENE, rođena 1908, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP od 1942. Bila je predsjednica odbora AFZ Koštanje.

TIČINOVIĆ Ante IVAN, rođen 1896, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od 1943.

TIČINOVIĆ Jozе IVKA, rođena u Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943.

TIČINOVIĆ Marka JURE-KAJA, rođen 1906, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP-a od početka ustanka do odlaska u NOV. Bio je prvi predsjednik NOO Koštanje 1942, član Općinskog NOO Gornja Poljica 1943. i član Kotarskog NOO Omiš. Umro 1975.

TIČINOVIĆ Ivana LJUBICA, rođena 1924, Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Aktivno uključena u NOP od 1942. Bila je prvi sekretar aktiva SKOJ-a Koštanje.

TIČINOVIĆ Jakova LJUBO, rođen 1925, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP-a od 1942. Bio je sekretar aktiva SKOJ-a, obavještajac i partizanski lađar na Cetini.

TIČINOVIĆ Mije STIPE, rođen 1909, Koštanje, Omiš. zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od, 1942. Bio je tajnik NOO Koštanje.

TIČINOVIĆ Marka SIMUN, rođen 1904, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno je uključen u NOP od 1943. Umro 1970.

TIČINOVIĆ Andrije VICE, rođen 1910, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1941. Bio je terenski radnik i član NOO Koštanje. Umro 1970.

TIČINOVIĆ Ivana VICE, rođen 1914, Koštanje, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno se uključio u NOP 1942. Bio je partizanski lađar na Cetini. Umro 1983.

TIČINOVIĆ-ŠINKOVIĆ Nikole VINKA, rođena 1924. u Koštanje, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ -a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključena u NOP od 1943. godine.

TIJARDOVIĆ Marka BOŽICA, rođena 1896. u Docu Donjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila za NOP od 1942. godine. Povremeno učestvovala u borbenim akcijama sa borcima Mosorskog PO. Umrula 1983.

TIJARDOVIĆ-VIDAKOVIĆ FILE, rođena 1930, Tugare, Omiš. Kao terenski radnik uključena u NOP od kolovoza 1943. godine.

TIJARDOVIĆ-VRKIC MILENA, rođena 1928, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena aktivno i organizirano u NOP od kolovoza 1943. godine.

TIJARDOVIĆ Pavla SREČKO, rođen 1912, Dolac Donji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. godine. Bio je odbornik NOO Dolac Donji. Umro 1946.

TOKIĆ Stipe MARKO, rođen 1909, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od kolovoza 1942. Bio je član NOO Tugare i pripadnik radnog bataljona. Umro.

TOKIĆ Ilije STIPE, rođen 1910. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Pripadnik radnog bataljona od rujna 1944. Umro 1980.

TOKIĆ Jure TADIJA, rođen 1911. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

TOMAS Frane DANICA, rođena 1924. u Krilu-Jesenice, Omiš, domaćica, član SKOJ-a. Terenski radnik. Umrula 1976.

TOMAS Ante JOZO, rođen 1891. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je odbornik NOO u Krilo-Jesenice. Umro 1960.

TOMAS Marina OLGA, rođena u Krilo-Jesenice, Omiš. Aktivno se uključila u NOP od 1942. godine. Bila je predsjednica odbora AFŽ Jesenice i član Kotarskog odbora AFŽ Omiš 1944.

TOMAS Frane PETAR, rođen 1918. u Krilu-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik i član udarne borbene grupe aktivno i organizirano radio za NOP u Krilu-Jesenicama. Umro 1965.

TOMAS Joze SREČKO, rođen 1926, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP. Bio je član rukovodstva Mjesne organizacije SKOJ-a Krilo-Jesenice.

TOMAS Joze IVAN, rođen 1914. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Bio je aktivni terenski radnik u Dugopolju.

TOMASA-DOZDOR Mate SIMA, rođena 6. 5. 1923. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od listopada 1942.

TOMASEVIĆ Filipa MILAN, rođen 13. 3. 1901, Kučiće, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP u Kučićima.

TOMIĆ Marka ANTE, rođen 1892, Krilo-Jesenice, Omiš, mornar, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Poginuo 1944. u Omišu.

TOMIĆ Mije ĆIRILO »Bagatin«, rođen 11. 11. 1910. u Podstrani, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno radio za NOP kao član NOO, NOF i kao član udarne grupe u Podstrani.

TOMIĆ Stipe IVAN, rođen 1912, Srijane, Omiš, radnik, Hrvat. Terenski radnik od kolovoza 1944. Učesnik u dezaktiviranju postavljenih mina u tvornici u Dugom Ratu. Umro.

TOMIĆ MARIJA, rođena 1920, Dolac Gornji, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivno je uključena u NOP 1942.

TOMIĆ Marka MATE, rođen 1908, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od prosinca 1943. Radio je pri NOO Srijane. Umro 1973.

TOMIC Joze MILA, rođena u Docu Gornjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik od 1943. Aktivno radila kao član odbora AFŽ Dolac Gornji.

TOMIC Marka NIKOLA, rođen 1904, Srijane, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od prosinca 1942. Bio je odbornik NOO Srijane.

TOMIĆ Štipana VICKO, rođen 1927, Dolac Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš.

TRGO Andrije FABIJAN, rođen 1923, Krilo-Jesenice, Omiš, dak, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik od početka ustanka. Bio je član Općinskog komiteta SKOJ-a za Donja Poljica, član a zatim i sekretar KK SKOJ-a Omiš i član KK KPH Omiš. Polovinom 1943. upućen u NOVJ na dužnost politkomesara Imotskog vojnog sekretara, a zatim u 26. dalmatinsku diviziju.

TRGO Ante GOJKO, rođen 1920, Krilo-Jesenice, Omiš, trgovac, Hrvat, član KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka do odlaska u 4. POS.

TRGO-CAREVIĆ Fabijana MARIJA, rođena 1921, Krilo-Jesenice, Omiš, ekonomista, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik. Bila je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a Donja Poljica, član i sekretar KK SKOJ-a Omiš, te član KK KPH Omiš.

TRGO Ante MATIJA, rođena 1910, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Umrlo 1979.

TRGO Mate STIPE »Čikeš«, rođen 1908, Krilo-Jesenice, Omiš, radnik, Hrvat, Aktivni je učesnik NOP. Radio na održavanju legalnih kanala i veza u Krilu-Jesenicama. Umro 1977.

TROGRLIĆ Jozе NEDJELJKA, rođena 1922. u Sestanovcu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943.

TROGRLIĆ Ante VLADIMIR-VLADE, rođen 1914. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1944. Kao terenski radnik aktivno i organizirano uključen u NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Sestanovac.

TUKIĆ Mate JAKOV, rođen 1907, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je obavještajac i odbornik NOO Kotlenice.

TVRDE Jozе MARIN, rođen 1906, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je u Narodnoj miliciji od 1944.

UGRIN Ivana BOZO, rođen 1903, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP od kolovoza 1942. Bio je odbornik NOO Sitno Donje. Umro.

UGRIN Marka PETAR, rođen 1923, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno uključen u NOP 1943. Bio je terenac u Sitnu Donjem.

UGRIN Vicka ZORKA, rođena 9. 12. 1909. u Zrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član odbora AFŽ aktivno radila za NOP na terenu Zrnovnice.

ULIĆ Ubalda JOSIP, rođen 1889, Tugare, Omiš, radnik, Hrvat. Terenski radnik — opančar. Aktivno uključen u NOP od veljače 1942. Umro.

ULIĆ Josipa MARIJA, rođena 1920, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1941. godine. Kao terenski radnik i član AFŽ aktivno radila na terenu Tugara.

URLIĆIĆ-DIZDAR Petra ANA, rođena 27. 5. 1922. u Katunima, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ od 1943. Uključena u NOP siječnja 1942. i radila kao kurir, obavještajac, organizator prikupljanja hrane i opreme za NOV. Bila je prva predsjednica odbora AFŽ u Katunima, član Općinskog i Kotarskog odbora AFŽ Omiš, član NOO Katuni i član plenuma Kotarskog NOO Omiš. Uhapšena 4. siječnja 1944. kao član Kotarskog odbora AFŽ u Katunima i bila zatvorena u Ljubuškom i Zenici.

URLIĆIĆ Marka ANĐELKO, rođen 1927. u Omišu, učenik, Hrvat. Terenski radnik od 1943. i kurir pri Komandi cetinskog područja.

URLIĆIĆ Marka DRAGO, rođen u Omišu, dak, Hrvat, član SKOJ-a. Terenski radnik. Bio je sekretar SKOJ-a i rukovodilac omladine.

URLIĆIĆ Jozе IVA, rođena 1924. u Katunima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP od 1942. Bila je terenski radnik i član NOO Katuni.

URLIĆIĆ Ivana JOZO, rođen 1905. u Katunima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenskni radnik uključen u NOP 1943. Bio je član NOO Katuni.

URLIČIĆ Petra JOZO, rođen 1913. u Katunima, Omiš, službenik, Hrvat. Uključen u NOP 1943. Bio je terenac i član Općinskog NOO Sestanovac.

URLIČIĆ Jure MARKO, rođen u Katunima, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ od 1941. Aktivno se uključio u NOP od početka ustanka. Bio je terenac i odbornik u Katunima.

URLIČIĆ Jure TONE, rođena 1923. u Katunima, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik uključena u NOP 1942. Bila je član NOO Katuni 1942.

URSIĆ Bože ANTE, rođen 1898, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Uključen u NOP 1943. Bio je terenski radnik u Gatima. Umro.

URSIĆ Ante NIKOLA, rođen 1931, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Iakoma-loljetan uključio se u NOP 1943. godine. Bio je kurir pri NOO Gata.

UTROBIČIĆ Mate ANTE, rođen 1893, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1942. Bio je odbornik NOO Slime. Umro 1949.

UTROBIČIĆ Stipe ANTE, rođen 1927, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

UTROBIČIĆ- Stipe DANILO, rođen 1919, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1941. godine. Bio je član NOO Slime 1942. Uhapšen je 1943. godine i odveden u logor u Njemačku. Umro 1978.

UTROBIČIĆ EMILIJ, rođena u Slimenu, Omiš, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1942. Terenski radnik. Bila je prva predsjednica odbora AFZ 1942. u Slimenu.

UTROBIČIĆ Filipa JOZO, rođen 1927, Slime, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943.

UTROBIČIĆ Stipe NEDA, rođena 1925, Slime, Omiš, domaćica, Hrvatica. Uključena u NOP 1943. Kao terenac radila aktivno na terenu Slime.

UTROBIČIĆ SLAVKO, rođen u Slimenu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivno i organizirano uključen u NOP od 1941. Bio je član NOO Slime.

UTROBIČIĆ Josipa VEUMUK-VEJLJKO, rođen 1924, Slime, Omiš, đak, Hrvat, član SKOJ-a. Bio je desetar pri Komandi mjesta Omiš. Poginuo 11. listopada 1943. kod Zadvarja kao kurir Komande mjesta Omiš.

UVODA Pavla LUKA, rođen 1920, Sitno Donje, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik od 1944. Bio je odbornik NOO Sitno Donje.

UVODIĆ tipira ANA, rođena 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1942. Zbog svog ilegalnog rada hapšena od Talijana i zatvorena.

UVODIĆ Bože ANDRIJA »Ilija«, rođen 1920, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član KPJ od 1940. Partijsko-politički rukovodilac i organizator ustanka na terenu Klis-Kose. Bio je prvi rukovodilac SKOJ-a Kose, istaknuti diverzant i organizator prikupljanja oružja i opreme za NOP sve do proljeća 1942. kada je stupio u NOV kao glazbar Klis-Kose.

UVODIĆ Grge ANTE, rođen 1923, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik i istaknuti skojevac aktivno i organizirano radio na terenu Klis-Kose do proljeća 1942. kada kao glazbar odlazi u NOV.

UVODIĆ Jerka ANTE-TONKO »Doktor«, rođen 1923, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ 1941. Od početka ustanka uključen je u NOP. Kao skojevac i partijac ističe se u izvođenju prvih diverzantskih akcija u Majdanu i Klis-Kosi, sve do svibnja 1942. kada kao glazbar Klis-Kose odlazi u NOV. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

UVODIĆ Martina ANTULA, rođena 1927, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Iako maloljetna aktivno radila kao omladinka a zatim kao skojevkica za NOP od 1942.

UVODIĆ-PETRIČEVIĆ Petra DRAGICA, rođena 15. 7. 1928, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Uključena u NOP 1942. Rukovodila je USAOH-om Kose. Zbog svog ilegalnog rada hapšena i zatvarana od ustaša.

UVODIĆ Blaža IVAN, rođen 1921, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Aktivni politički i terenski radnik od početka ustanka do rujna 1943. kada je stupio u NOV. Bio je sekretar SKOJ-a 1941. i jedan od organizatora prikupljanja oružja i opreme na terenu Klis-Kose. Poginuo 28. rujna 1943. na Mosoru kao komesar čete u 4. dalmatinskoj (splitskoj) brigadi.

UVODIĆ Marina IVAN »Mišader«, rođen 1930, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Od 1942. jedan je od najaktivnijih maloljetnika-pionira na terenu Klis-Kose. Tokom NOR-a bio je komandir pionirske čete i rukovodilac omladine Klis-Kose.

UVODIĆ Martina IVAN-IVO, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao maloljetnik uključen u NOP 1942. Na terenu Kose kao pionir a zatim skojevac izvršavao je kurirske i druge zadatke.

UVODIĆ Spira IVAN »Čovin«, rođen 1927, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao terenski radnik-omladinae aktivno uključen u NOP od početka 1943. do odlaska u NOV. Umro.

UVODIĆ Jakova JELA, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. Zbog aktivnog rada za NOP uhapšena od Talijana i bila u zatvoru.

UVODIĆ Petra JERKO, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno uključen u NOP. Radio je u pionirskoj organizaciji i kurir na terenu Kose.

UVODIĆ Luke KAJO »Kajić«, rođen 1918, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka do ljeta 1942. kada je kao glazbar Klis-Kose stupio u NOV. Poginuo 15. rujna 1942. u borbi kod Klisa kao vodnik 1. čete 2. bataljona 1. dalmatinske brigade.

UVODIĆ Roka KAJO, rođen 1928, Klis-Kosa, Split, učenik, Hrvat. Kao maloljetnik aktivno se uključio u NOP i izvršavao pionirske i kurirske zadatke do 1943. kada je stupio u NOV.

UVODIĆ-PAPIĆ Marina KARMELA-IRENA, rođena 1923, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. Od početka ustanka je partijsko-politički i terenski radnik Klis-Kose. Bila je istaknuti omladinski i skojevski rukovodilac Mjesnog i Kotarskog komiteta SKOJ-a Solin. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

UVODIĆ-FIRIĆ Andrije KATA »Mišader«, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik-skojevka, aktivno uključena u NOP od 1942.

UVODIĆ Marka LUCA, rođena 1920, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Od 1942. do 1944. kada je stupila u NOV, aktivno je radila kao terenac u Klis-Kosi. Poginula 1944. na Svilaji, kao borac Svilajsko-mosečkog PO.

UVODIĆ ž. Kaje LJUBA, rođena u Klisu, Split, domaćica, Hrvatica. Od 1942. aktivno radila za NOP u Klis-Kosi, a od 1943. pri NOO Klis.

UVODIĆ Nikole LJUBOMIR-LJUBO »Delija«, rođen 20. 7. 1920, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do rujna 1942. kada je stupio u NOV, bio je aktivni terenski radnik u Kosi. Poginuo 16. 12. 1942. kod s. Sušci, Livno, kao borac 2. čete 3. bataljona 2. dalmatinske brigade.

UVODIĆ Ivana MARIJA »Burgo«, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1943.

UVODIĆ Martina MARIJA, rođena 1925, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao istaknuta skojevka radila na terenu Kose od 1942. do rujna 1943. kada je stupila u NOV. Poginula 9. svibnja 1944. kod s. Odžaci, Livno, kao borac 1. bataljona 4. dalmatinske (splitske) brigade.

UVODIĆ Nikole MARIJA »Delije«, rođena 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Od početka ustanka do proljeća 1942. kada je stupila u NOV, aktivno radila kao terenac Kose. Bila je učesnik prvih demonstracija žena 1941. u Klisu. Kao teški ranjenik utopila se U. lipnja 1943. u rijeci Sutjesci, kao referent saniteta 4. bataljona 1. dalmatinske brigade.

UVODIĆ Petra MARIN »Mišader«, rođen 1890, Klis-Kosa, Split, radnik. Hrvat, kandidat KPJ od 1941. Istaknuti terenski radnik i propagator NOP-a u Klis-Kosi — Majdan od početka ustanka. Bio je član prvog akcionog odbora NOP-a, odbor-nik u Kosi i pjesnik poznatih partizanskih pjesama. Umro 1957.

UVODIĆ Jakova MARIN »Đeno«, rođen 1924, Klis-Kosa, Split, dak, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Kao skojevac aktivno radio na terenu Kose do proljeća 1942. kada među prvim mještanima odlazi u NOV. Poginuo svibnja-lipnja 1943. u toku 5. neprijateljske ofenzive u Crnoj Gori kao borac 3. dalmatinske brigade.

UVODIĆ ž. Marina MATIJA, rođena 1900, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Od početka ustanka radi aktivno za NOP. Hrani borce, zbrinjava i njeguje ranjene, plete odjevne predmete i organizuje prikupljanje opreme i hrane za NOV. Umrta.

UVODIĆ Mate MIJO »Markulić«, rođen 1907, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, kandidat KPJ od 1941. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od početka ustanka do 1943. kada je stuio u NOV. Poginuo srpnja 1944. kod Bos. Grahova kao desetar u 4. bataljonu 4. dalmatinske (splitske) brigade.

UVODIĆ Ante MILAN, rođen 20. 11. 1922, Klis-Kosa, Split, mehaničar, Hrvat, član SKOJ-a 1941. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1941. Bio je član akcionog odbora za diverzije tvornice »Majdan« do svibnja 1942. kada je stupio u NOV. Poginuo 11. lipnja 1943. u rejonu Tjentišta kao borac-muzičar 3. divizije.

UVODIĆ Martina MILAN, rođen 1924, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1942. Aktivni je učesnik NOP-a i istaknuti skojevac na terenu Klis-Kose do 1943. kada odlazi u NOV.

UVODIĆ Mate MILKA-MILA, rođena 1926, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP 1943.

UVODIĆ Joze MILICA, rođena 1910, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica. Od 1942. aktivno uključena u NOP u Kosi, a jedno vrijeme i pri NOO Klis.

UVODIĆ-JAMAN Joze MIRA, rođena u Klis-Kosi, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. U početku kao pionirka, a zatim omladinka-skojevka uključena u NOP od 1943. na terenu Klis-Kose. Umrlo.

UVODIĆ Mate MLADEN, rođen 1927, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao omladinac i terenac uključen u NOP početkom 1943. Iste godine stupio je u NOV.

UVODIĆ Bože NIKOLA-NIKO, rođen 2. 2. 1924, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a 1941, KPJ od 1942. Od početka ustanka do svibnja 1942. kada je stupio u NOV, aktivno radio na terenu Klis-Kose. Poginuo 25. rujna 1943. kod Klisa kao sekretar Komiteta SKOJ-a 1. dalmatinske brigade.

UVODIĆ Martina PETAR-PERE »Kinde«, rođen 1917, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, predratni član KPJ. Od početka ustanka do odlaska u NOV aktivni je terenski radnik Klis-Kose. Radio je na dizanju ustanka, prikupljao naoružanje i opremu, učesnik je mnogih diverzija i odbornik Kose.

UVODIĆ Andrije STIPE »Mišader«, rođen 1925, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno i organizirano uključen u NOP 1941. Istaknuti je skojevac i učesnik u obezbjeđenju baza. Umro 1942. od TBC u Klis-Kosi.

UVODIĆ Joze STIPE, rođen u Klis-Kosi, Split, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a 1943. Kao maloljetnik, a zatim skojevac, kurir i rukovodilac pionira, aktivno radio za NOP na terenu Kose do odlaska u NOV.

UVODIĆ Grge SIME, rođen 1927, Klis-Kosa, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je terenski radnik u Klis-Kosi i učesnik mnogih diverzija od 1943. godine. Umro.

UVODIĆ Ante SPIRO »Piko«, rođen 1903, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, predratni član KPJ. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radi za NOP od početka ustanka. Učesnik je diverzantskih akcija od 1943. Umro.

UVODIĆ Mate SPIRO, rođen 1931, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP na terenu Kose od 1943.

UVODIĆ Koka VERONIKA, rođena 27. 9. 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942. Kao omladinka, a zatim skojevka aktivno uključena u NOP od 1941. do odlaska u NOV. Poginula u prvoj polovini lipnja 1943. u bici na Sutjesci kao bolničarka u 3. dalmatinskoj brigadi.

UVODIĆ Spira VINKA-VICA »Cica«, rođena 1924, Klis-Kosa, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno i organizirano uključena u NOP od 1941. Bila je istaknuta skojevka i terenska radnica do proljeća 1942. kada je među prvim borcima Kose stupila u NOV. Zbog svog ilegalnog rada hapšena i zatvarana od Talijana.

UVODIĆ Mate VINKO-VICENCO, rođen 1921, Klis-Kosa, Split, radnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik i skojevac aktivno i organizirano uključen u NOP od početka ustanka do proljeća 1942. kada je kao glazbar Klis-Kose stupio u NOV. Umro 1973.

UVODIĆ VINKO »Burgo«, rođen 1929, Klis-Kosa. Split, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Iako maloljetan aktivno se uključio u NOP krajem 1942. Kao najmlađi partizan Klis-Kose stupa 1943. u NOV i kao maloljetnik učestvuje u bitkama na Neretvi i Sutjesci.

VALIĆ Krešimira MARIJO, rođen 13. 9. 1918. u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od veljače 1943. Bio je povjerenik obavještajne službe pri ROC »Cetina« u Omišu i sekretar u Komandi mjesta Omiš.

VALIĆ Krešimira SLAVKO »Bodulac«, rođen u Omišu, službenik, Hrvat, član KPJ. Aktivni partijsko-politički i terenski radnik omiškog kraja. Bio je član i tajnik prvog NOO Omiš od veljače 1943, član Kotarskog NOO Omiš i jedan od rukovodilaca obavještajnog centra ROC »Cetina« u Omišu.

VELIĆ Ivana ANTE, rođen 1907. u Omišu, mehaničar, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio pri NOO Omiš od listopada 1942. do odlaska u NOV.

VELIĆ Filipa JAKOV, rođen 1929, Tugare, Omiš, učenik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od kolovoza 1943.

VELIĆ Mate MARIJA, rođena 1926, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od veljače 1943. Umrula.

VELIĆ-MEKINIC MARIJA, rođena 1919, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943.

VELIĆ Joze RUŽICA, rođena 1912, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od lipnja 1943.

VICKOV-BUJAN DRAGOMILA, rođena 1919, Sitno Donje, Split, domaćica. Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od kolovoza 1942.

VIDAKOVIĆ JAKO, rođen u Docu Gornjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je predsjednik NOO Dolac Gornji. Umro 1958.

VIDAKOVIĆ PA VICA. Aktivno se uključila u NOP 1942. Bila je član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943. i član Općinskog NOO Donja Poljica krajem 1943.

VIDOVIĆ Ante IVAN, rođen u Docu Gornjem, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP. Bio je terenski radnik — kurir.

VILIBIĆ Petra ANDRIJA, rođen 1901. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Bio je odbornik NOO Kreševo.

VILIBIĆ Ivana MILAN, rođen 1901. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Kreševo.

VILIĆ Stipe TADIJA, rođen 1902. u Kreševu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943 Bio je odbornik i tajnik NOO Kreševo.

VISTICA Petra MATE, rođen 1925. u Krušvaru, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Od 1942. do stupanja u NOV bio je kurir pri NOO Krušvar. Poginuo 1944. na Vrdovu.

VITAIC Bože DARINKA, rođena 10. 10 1926. u Borku, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1942.

VLADOVIĆ Ivana BOŽO-BOSKO, rođen 4. 4. 1904, Bisko, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je odbornik NOO u Bisku. Kratko vrijeme 1944. bio je borac Mosorskog PO, a zatim ponovo vraćen na teren.

VLADOVIĆ Mije CVITA, rođena 1921, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Učesnik je NOP od 1944. Bila je član odbora AFŽ Kotlenice.

VLADOVIĆ-PUNDA Jakova IVA, rođena 1909, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je član odbora AFŽ Kotlenice.

VLADOVIĆ Ante JAKOV, rođen u Kotlenicama, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Umro 1978.

VLADOVIĆ Nikole KOVILJKA, rođena 1921, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je kurir u Kotlenicama.

VLADOVIĆ Mate MARIJA, rođena 1900, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od 1943. Bila je predsjednica AFŽ Kotlenice.

VLADOVIĆ Jure MILKO, rođen 1915, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

VLADOVIĆ Grge NIKOLA, rođen 10. 2. 1926, Kotlenice, Split, zemljoradnik. Hrvat, član SKOJ-a. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je sekretar SKOJ-a u Dicmu i tajnik NOO Kotlenice. Poginuo 25. studenog 1944. nesretnim slučajem u Dicmu.

VLADOVIĆ Ivana STIPE, rođen 1911, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

VLADUSIĆ FILIP, rođen u Srinjinama, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1941. U njegovoj kući održan je plenum KK KPH Omiš. Bio je član Općinskog NOO Donja Poljica, 1943. Umro.

VLADUSIĆ Marka JURE, rođen 15. 4. 1910. Srinjine, Split. Kao terenski radnik-kurir uključen u NOP od 1942. Uhapšen kao kurir pri povlačenju Nijemaca iz Srinjina listopada 1944.

VLADUSIĆ Petra MATE, rođen 1907, Srinjine, Split, mehaničar. Hrvat, član KPJ prije rata. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Uhapšen i ubijen srpnja 1942, u Jasenovcu.

VLAHIĆ Bože PAVAO, rođen u Zrnovnici, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1922. Aktivno i organizirano nastavio revolucionarnim radom za NOP od početka ustanka, posebno u prikupljanju oružja i opreme i skrivanju ilegalaca u svom izgrađenom podzemnom bunkeru. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro.

VLASOVIĆ MARIJA, rođena 1913, Omiš. Aktivni je učesnik NOP od početka ustanka. Radila je u organizaciji AFZ Omiš.

VLASIĆ-LUKETA Stipe IVKA, rođena 1920. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1941. Aktivno uključena u NOP od početka ustanka. Bila je član NOO Podstrana.

VLASIĆ-CIČERIĆ Petra TONKA, rođena 8. 6. 1925. u Podstrani, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Bila je odbornik NOO i član odbora AFZ u Podstrani.

VOJNOVIĆ Jure ANĐELKO, rođen 1922, Duće, Omiš. Kao terenski radnik pomorac aktivno i organizirano radio za potrebe NOP.

VOJNOVIĆ Frane ANTE, rođen 1925, Duće, Omiš. Borac pri Komandi mjesta Omiš od 1943.

VOJNOVIĆ Ivana FRANE, rođen 1886, Duće, Omiš. Terenski radnik. Za NOP radio kao pomorac pri SPP sektoru Duće. Umro.

VOJNOVIĆ Filipa IVAN, rođen 1928, Duće, Omiš. Terenski radnik od 1943. godine. Bio je član udarne grupe pri NOO Duće.

VOJNOVIĆ Mije JURE, rođen 1903, Duće, Omiš. Terenski radnik. Aktivno radio kao član NOO Duće. Prikupljao oružje i opremu od početka ustanka.

VOJNOVIĆ-BULJEVIĆ Frane LJUBICA, rođena 1923, Duće, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od ožujka 1942. Bila je prvi sekretar aktiva SKOJ-a 1943. u Duće.

VOJNOVIĆ Bartula LJUBO, rođen 1917. u Omišu, postolar, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942.

VOJNOVIĆ Jure MARIJA, rođena 1918, Duće, Omiš. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od rujna 1942 Bila je prva predsjednica odbora AFZ 1943. u Dućama. Umrlo.

VOLODER Ivana LUKA, rođen 1890, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1942. Bio je odbornik NOO Ugljane. Umro 1966.

VRDOLJAK-PERIĆ ANĐA, rođena 1898, Ercegovci, Sinj. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP od početka ustanka. Bila je obavještajac, agitator NOP-a i organizator prikupljanja hrane i opreme za Mosorski PO.

VRKIĆ Joze ANTE, rođen 1912, Tugare, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od lipnja 1942. Bio je član NOO Tugare, a zatim pripadnik radnog bataljona.

VRKIĆ Petra DRAGO, rođen 1926, Srinjine, Split. Terenski radnik.

VRKIĆ MATIJA, rođena 1920, Tugare, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik i član AFZ aktivno radila od siječnja 1943.

VRKIĆ Ante MILE. rođen 1910. u Novim Selima, Omiš. Terenski radnik. Bio je član NOO u Novim Selima.

VRKIĆ Stipe SLAVKO, rođen 1903. u Novim Selima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik. Bio je član NOO u Novim Selima.

VUČIČIĆ LJUBO »Mađar«, rođen 1914 u Solinu, Split, obalni radnik, Hrvat, član KPJ. Partijsko-politički i terenski radnik Solinskog bazena. Organizator ilegalnog provođenja 2. čete 3. bataljona Mosorskog PO iz Mosora u okupirani Split listopada 1944.

VUČKOVIĆ-KARDUN Ante ANA, rođena 28. 9. 1901. u Dugopolju, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od siječnja 1942.

VUČKOVIĆ Ante IVAN. rođen 1906. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik, a zatim u NOVJ.

VUČKOVIĆ Štipana JOZO, rođen 1923. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Terenski radnik.

VUČKOVIĆ Ante NIKOLA »Javor«, rođen 1911. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ. Organizator ustanka i jedan od najaktivnijih partijsko-političkih i terenskih radnika u Dugopolju. Bio je partijski rukovodilac, član KK

KPH Solin, obavještajac, vodič, odbornik i učesnik u mnogim borbenim akcijama sa jedinicama Mosorskog PO. Nosilac je Partizanske spomenice 1941. Umro 1985.

VUCKOVIC Grge NIKOLA, rođen 1899. u Dugopolju, Split. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od veljače 1942. Umro 1985.

VUJEVIC Ivana ANĐA, rođena 1880. u Docu Donjem, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od 1942. Umrula 1971.

VUJEVIC Ante MARTIN, rođen 1912, Smajići, Dolac Donji, Omiš, radnik, Hrvat, član KPJ. Kao partijsko-politički i terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od listopada 1942. Bio je obavještajac, odbornik NOO, prvi sekretar partijske organizacije Dolac-Srijane i član Kotarskog komiteta KPH Solin. Umro 1970.

VUJEVIĆ-ČURKOVĆ Ivana MILA, rođena 1927. u Ercegovcima, Sinj, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a 1942, član KPJ 1943. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bila je član sektorskog rukovodstva SKOJ-a Dugopolje—Dicmo i član okružnog odbora USAOH-a za srednju Dalmaciju.

VUKAN Jure IVAN, rođen 1914, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno radio za NOP od 1943. Bio je tajnik NOO Ugljane. Poginuo 1944. kod Karlov Hana.

VUKAN MARKO, rođen 1923, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno i organizirano radio za NOP od 1943. do odlaska u NOV. Poginuo 1944. u Ilirskoj Bistrici.

VUKAN Jakova SIMUN, rođen 1922, Ugljane, Sinj, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943. Umro 1968.

VUKASOVIĆ Ante BOŽO, rođen 5. 4. 1904. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat, član KPJ od 1942. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Uhapšen i strijeljan u znak odmazde od Talijana 8. rujna 1942. kod Kočinjeg brda, Dugopolje.

VUKASOVIĆ Mate BOŽO, rođen 8. 6. 1897. u Dugopolju, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od svibnja 1942.

VUKIĆ-ČATLAK Andrije MARIJA, rođena 1926. u Zvečanju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik uključena u NOP u svibnju 1943. Radila je u rukovodstvu mjesne organizacije SKOJ-a.

VUKOVIĆ Mate ANDRIJA, rođen 1914, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

VUKOVIĆ Jakova ANTE, rođen 1926, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1943.

VUKOVIĆ Ivana IVAN, rođen 1918, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

VUKOVIĆ Jakova MATE, rođen 1923, Nova Sela, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od rujna 1944.

VUKOVIĆ Marka MILA, rođena 1913, Liska — Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

VUKOVIĆ Luke MIRKO, rođen 1918, Gata, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik Narodne milicije od 1944.

VUKOVIĆ Pavla MIRKO, rođen 1909, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik uključen u NOP 1943. Bio je odbornik NOO Kotlenice.

VUKOVIĆ Roka NEDA, rođena 1922, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član KPJ. Terenski radnik.

VUKOVIĆ Jakova RUŽA, rođena 1910, Kotlenice, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bila je odbornik NOO Kotlenice.

VUKOVIĆ Mije STIPE, rođen 1911, Kotlenice, Split, zemljoradnik, Hrvat. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942.

VUKUSIĆ Bože IVAN, rođen 1920. u Sestanovcu, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943. Bio je odbornik Općinskog NOO Sestanovac.

VUKUSIĆ Mate JOZO, rođen 1914, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1941. Bio je obavještajac.

VUKUSIĆ Simuna JOZO, rođen 1925, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Bio je pripadnik radnog bataljona od studenog 1944.

VUKUSIĆ Bože JURE, rođen 1927. u Katunima, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od 1943.

VUKUSIĆ Mate MARIJAN, rođen 1919, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od studenog 1942. Bio je obavještajac. Umro 1979.

VUKUSIĆ Stipe MARIJAN, rođen 1925, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Bio je pripadnik Narodne milicije od studenog 1944.

VUKUŠIĆ Stipe SLAVKO, rođen 1914, Katuni Gornji, Omiš, radnik, Hrvat. Bio je pripadnik Narodne milicije od studenog 1944.

VUKUŠIĆ Petra SREČKO, rođen 1927, Katuni Gornji, Omiš, zemljoradnik, Hrvat, član SKOJ-a. Aktivni je učesnik NOP od kolovoza 1943. Bio je sekretar aktiva SKOJ-a u Katunima.

VULETIĆ Mije SIMA, rođena 1900, Zvečanje, Omiš, domaćica, Hrvatica. Aktivni je učesnik NOP od siječnja 1943. Bila je član odbora AFZ i kuharica punkta Komande mjesta Omiš u Zvečanju.

VULETIĆ Petra VERKA, rođena 1923. u Zvečanju, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a. Kao terenski radnik aktivno radila za NOP od siječnja 1943. Bila je član odbora AFZ i rukovodstva SKOJ-a u Zvečanju.

VULIĆ Ante KRISTINA, rođena 1908. u Zakućcu, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Bila je prva predsjednica odbora AFZ i član NOO Zakućac. Poginula 1943.

VULIĆ Ante MATE »Bartol«, rođen 1909. u Zakućcu, Omiš, radnik, Hrvat, predratni član KPJ i revolucionar, rukovodilac Crvene pomoći. Aktivni partijsko-politički radnik i organizator ustanka. Bio je prvi predsjednik NOO Zakućac 1942. i obavještajac, član MK KPH 1942, član Mjesnog i Općinskog NOO Omiš, član plenuma Kotarskog NOO Omiš lipnja 1943. Uhapšen početkom 1944. kao član KK KPH Omiš i teško mučen od ustaša u zatvoru Omiš. Nosilac je Partizanske spomenice 1941.

VULIĆ Ivana MATE »Agan«, rođen 1911. u Zakućcu, Omiš. Aktivni je učesnik NOP od 1942. Bio je predsjednik NOO Zakućac.

VULIĆ Ivana PETAR, rođen 1928. u Zakućcu, Omiš. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP 1943. Radio je pri NOO Zakućac.

VULIĆ Ante SLAVKO, rođen 1895, Zakućac, Omiš. Terenski radnik pri NOO Zakućac.

VULIĆ Marina STANKO, rođen 1924. u Zakućcu, Omiš. Kao terenski radnik aktivno radio od 1943. pri NOO Zakućac.

VULIĆ Bože STIPE, rođen 1913. u Zakućcu, Omiš. Kao terenski radnik aktivno radio pri NOO Zakućac.

ZEČIĆ Mate JOSIP, rođen 5. 8. 1922. u Blatu na Cetini, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je učesnik NOP od srpnja 1942. Bio je borac pri Komandi mjesta Omiš.

ZEMUNIK-BEŠLIĆ Duje DRAGICA, rođena 1919, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica. Kao terenski radnik aktivno uključena u NOP 1942. Bila je predsjednica odbora AFZ u Dubravi. Umrla.

ZEMUNIK Petra DUJE, rođen u Krilu-Jesenicama, Omiš, trgovac, Hrvat. Aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO. Umro 1973.

ZEMUNIK Petra NEDA, rođena 1928, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a, član KPJ. Aktivni je učesnik NOP od 1942.

ZEMUNIK Duje ZDENKA, rođena 1924, Krilo-Jesenice, Omiš, domaćica, Hrvatica, član SKOJ-a i KPJ. Kao terenski radnik uključena u NOP od 1942. Umrla 1952.

ZEMUNIK Duje ZVONKO, rođen 1930, Krilo-Jesenice, Omiš, učenik, Hrvat. Iako maloljetan aktivno je uključen u NOP 1943. Umro.

ZLENDIĆ Kleme VICA, rođena 1927. u Žrnovnici, Split, domaćica, Hrvatica. Terenski radnik. Bila je omladinski aktivista i kurir pri NOO Žrnovnica.

ZULIN Ivana VINKO, rođen 24. 8. 1912. u Segetu Donjem, Trogir, svećenik, Hrvat. Za čitavo vrijeme NOB aktivni učesnik i neposredni saradnik NOO. Skrivao ilegalce NOP i ranjenike. Zbog rada za NOP zapaljena mu je kuća — župski ured. Bio je član odbora NOF u Podstrani. Umro 1961.

ZEVRNJA Ivana MATIJA, rođena 1900. u Dugopolju, Split, domaćica, Hrvatica. Aktivno uključena u NOP 1943. Bila je član odbora AFZ u Dugopolju.

ZILIĆ Ante JURE, rođen 1907, Krilo-Jesenice, Omiš, zemljoradnik, Hrvat. Aktivni je terenski radnik. Bio je član NOO Krilo-Jesenice. Umro.

ZIVALJIĆ IVAN »Civan«, rođen u Gardunu, Sinj. Kao terenski radnik aktivno uključen u NOP od 1942. Bio je član NOO Gardun.

ZIVALJIĆ MIŠE-MIJO, rođen u Gardunu, Sinj, radnik, Hrvat, član KPJ od 1939. Partijsko-politički i terenski radnik od 1941. Bio je sekretar partijske organizacije 1942. na Gardunu i organizator prikupljanja oružja, hrane i opreme za Mosorski PO. Umro 1944.

MATE VULETIC

SPOMEN-OBILJEŽJA O MOSORSKOM
PARTIZANSKOM ODREDU

SPOMEN-OBILJEŽJA O MOSORSKOM PARTIZANSKOM ODREDU

Na području omiške, splitske, imotske i drniške općine podignuta su 47 spomen-obilježja o događajima iz historije Mosorskog partizanskog odreda. Od toga su: 9 spomenika, 10 spomen-poprsja, 22 spomen-ploče, 4 spomen-kosturnice i dvije spomen grobnice. Pored toga u splitskoj i omiškoj općini 30 ustanova, ulica, sportskih igrališta i jedinica dobilo je ime Mosorskog odreda, mosorskih partizana, narodnih heroja, revolucionera i istaknutih poginulih boraca MPO.

Na ovom prostoru nisam mogao obraditi centralna spomen-obilježja po mjestima, na kojima ima dosta imena palih boraca MPO, te onih koji su u toku NOR-a stradali u logorima, poginuli u NOB-i ili umrli poslije rata. Ovo iz više razloga, a prvenstveno što je učinio Tomislav Perić u svojoj knjizi »U spomen revoluciji« i drugo.

Na obilježavanju značajnih događaja i dalje se radi. Ostalo je da s Domicilom 10. dalmatinske udarne brigade podignemo spomenik palim borcima ove brigade i mosoraša u Vrlici, kao i spomen ploču u Grabovcu, gdje je u toku NOR-a poginulo 16 mosoraša.

Teško je bilo, a danas još teže graditi spomen-obilježja ako se zato nema dovoljno novčanih sredstava. No i pored toga velikim zalaganjem pojedinih drugova-entuzijasta, kao i novčanoj i drugoj pomoći koje su nam prvenstveno pružile DPZ i DPO Splita i Omiša, zatim Općinski odbor SUBNOR-a Sinj, jedan dio boraca MPO, radnih organizacija, PD »Mosor-« Split, građana i omladine, doveli smo skoro do kraja ovu plemenitu akciju.

U ovom poslu svesrdno su nam pomogli: RO za ceste »Split« Split, RO »Dalmacija« Dugi Rat, RO »Jadrantrans« Split, OOUR »Elektroprenos« Split, GRO »Udarnik« Drniš, te pojedinci, akademski kipar Kruno Buljević, akademski slikar i kipar Joko Knežević, dipl. ing. građ. Zlatko Vego, dipl. ing. građ. Pero Dedić, Petar Kočić, Stipe Škaričić, Drago Mindoljević, Mate Bašić, Ivica Mandić i drugi.

I pored nastojanja da se spomen-obilježja što temeljitije obrade, uvjeren sam da je bilo propusta na čemu sa zahvalnošću prihvatam dobronamjerne primjedbe.

Autor ovog priloga je više od deset godina veoma aktivno sudjelovao u pripremama i ostvarenju mnogih spomen-obilježja.

Zahvaljujem se svim pojedincima koji su mi na bilo koji način pomogli u obradi spomen-obilježja.

Mate VULETIĆ

SPOMENICI

U Lovreću, općina Imotski, uz cestu Cista Provo—Imotski, u spomen na 51 palog borca Mosorskog i Sinjskog bataljona, Cetinskog partizanskog odre-
da, 22. srpnja 1943. godine.

Spomenik je izgrađen od veće mosorske kamene gromade, granitne crne ploče, kamenih stepenica i podestà. Na ploči je ugraviran odgovarajući tekst s imenima palih boraca. Izgrađen je u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog SUBNOR-a Lovreć. Autor spomenika je dipl. ing. građ. Zlatko Vego iz Splita.

Otkriven je 27. srpnja 1983. godine u povodu 40. godišnjice formira-
nja MPO.

U Aržanu, općina Imotski, ispred zgrade osnovne škole u spomen na 17 palih boraca MPO, 36 Desete dalmatinske udarne brigade, 6 mještana i 42 ŽFT, ili ukupno 102 pala borca i 2FT.

Spomenik je izgrađen od bijelog armiranog betona i sastoji se od pet stupova različite veličine u koje je ugrađeno šest spomen-ploča od crnog granita s odgovarajućim tekstovima i imenima palih boraca. Izgrađen je u organizaciji Sekcije MPO Split, općinskih odbora SUBNOR-a Imotskog i Sinja, te mještana Aržana.

Autor spomenika je likovni pedagog Miro Kavelj iz Imotskog.

Otkriven je 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.

Na Perunu, općina Split, uz cestu Strožanac—Zrnovnicau spomen na 25 palih boraca MPO iz Splitskog posadnog bataljona.

Spomenik je izgrađen od granitne crne ploče s odgovarajućim tekstom i imenima palih boraca, kamenog zida »bunje«, kamenih stepenica i podestà.

Izgrađen je u organizaciji Sekcije MPO Split i mjesnih UBNOR-a Zrnov-
nice i Podstrane.

Autor spomenika je dipl. ing. građ. Zlatko Vego iz Splita.

Otkriven je 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.

U Donjem Docu, općina Omiš u spomen parku kod OS »26. ožujak« a u spomen na 16 palih boraca MPO.

Spomenik je izgrađen od veće mosorske kamene gromade pravokutnog oblika na koju je postavljena ploča od crnog granita s odgovarajućim tekstom i imenima palih boraca. Kamena gromada u temeljima je ugrađena u zvijezdu petokraku.

Spomenik je izgrađen u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog UBNOR-a Donji Dolac.

Autor spomenika je dipl. ing. građ. Milan Novaković iz Omiša.

Otkriven je 31. ožujka 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.

Uz cestu Dugopolje—Kotlenice, općina Split u spomen na 15 palih boraca MPO.

Spomenik je izgrađen od veće mosorske kamene gromade na koju je postavljena granitna crna ploča s odgovarajućim tekstom i imena palih boraca.

Izgrađen je u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog UBNOR-a Dugopolje.

Autor spomenika je dipl. ing. građ. Zlatko Vego iz Splita.

Otkriven je 27. srpnja 1985. godine na Dan ustanka naroda i narodnosti Hrvatske i 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.

U Donjem Docu-Rošca, Crveni klanac, općina Omiš, uz cestu Bisko—Trnbusi u spomen na 8 palih boraca MPO 26. ožujka 1944. godine.

Spomenik je izgrađen od veće mosorske kamene gromade u obliku prizme na koju je postavljena ploča od crnog granita s odgovarajućim tekstom i imenima palih boraca. Kamena gromada je postavljena na prirodan postojeći kamen.

Spomenik je izgrađen u organizaciji Sekcije MPO Split.

Autor spomenika je*dipl. ing. građ. Zlatko Vego iz Splita.

Otkriven je 13. lipnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Na Prpuši, općina Omiš, uz cestu Šestanovac—Cista Provo u spomen na pogibiju u saobraćajnoj nesreći 22. prosinca 1970. godine Pavla Loze, revolucionara, člana KPJ od 1919. godine, organizatora radničkog i komunističkog pokreta Imotske krajine i boraca MPO.

Spomenik je izgrađen od veće mosorske kamene gromade, oblika piramide, na koju je postavljena ploča od crnog granita s odgovarajućim tekstom.

Spomenik je izgrađen u organizaciji Sekcije MPO Split.

Autor spomenika je dipl. ing. građ. Zlatko Vego iz Splita.

Otkriven je 23. svibnja 1982. godine u povodu 10. godišnjice pogibije druga Loze i 40. godišnjice formiranja MPO.

U selu Miočić, općina Drniš, uz cestu Drniš—Vrlika u spomen na splitskog revolucionara, jednog od komesara MPO i operativnog oficira 4. operativne zone. Ljubu Uvodića-Razina, koji je na tom mjestu poginuo od ruke domaćih izdajnika lipnja 1942. godine.

Spomenik je izrađen od armiranog sivog betona sa podlogom u obliku slova »T« i na toj podlozi izlivena je u vertikali zvijezda petokraka u čiju je sredinu postavljena odgovarajuća ploča od crnog granita s ugraviranim tekstom.

Mosoraši na otkrivanju spomenika svom drugu Ljubi Uvodiću-Razinu, 18. prosinca 1983. godine

Spomenik je izgrađen u organizaciji Sekcije MPO Split i GRO »Udar-nik« Drniš.

Autor spomenika je dipl. ing. građ. Pero Dedić iz Drniša. Otkriven je 18. prosinca 1983. godine u povodu Dana JNA.

U Donjem Docu, kod Bilića duba, općina Omiš, uz općinsku cestu Dolac Donji—Trnbusi u spomen na člana KPJ od 1941. godine, jednog od organizatora narodnog ustanka u Dugopolju, komesara bataljona u MPO Božu Doždor Lauru, podignut je spomenik. Hrabro je poginuo 18. veljače 1944. godine u Donjem Docu.

Spomenik je izgrađen od mosorske kamene gromade na koju je postavljena ploča od bijelog mosorskog kamena s odgovarajućim ugraviranim tekstom.

Spomenik je izgrađen u organizaciji mjesnih UBNOR-a Dugopolje i Donji Dolac.

Otkriven je 1975. godine.

SPOMEN-POPRSJA

Br ni č e vi ć P a v e, rođen 1913. godine u Krilu Jesenice, općina Omiš.

Zapošljava se 1932. godine u tvornici »La Dalmatienne« u Dugom Ratu, gdje postaje simpatizer radničkog pokreta. 1938. godine primljen je u KPJ. Učesnik je velikog štrajka u tvornici 1939. godine.

U toku 1941. godine radi na organiziranju narodnog ustanka, a veljače 1942. godine u Vavlju u Dućama s Đermanom Senjanovićem oslobađa četvoricu drugova koje su žandari uhapsili.

Sudjeluje 21. veljače 1942. godine sa MPO u borbi sa žandarima i Talijanima ispred Turske pećine iznad Jesenica. U ovoj borbi bio je teško ranjen. Nakon ilegalnog liječenja u splitskoj bolnici dolazi u Jesenice i skriva se u bunkeru. Krajem svibnja 1942. godine pronađen je masakriran u vinogradu.

Spomen poprsje je izgrađeno u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Dugog Rata i Jesenica, te RO »Dalmacija« u Dugom Ratu i postavljeno u Spomen-parku u centru Dugog Rata.

Autor spomen-popsrja je akademski kipar Kruno Buljević iz Omiša.

Otkriveno je 1978. godine.

Buljević dr Ljubo, rođen je 1913. godine u Lokvi Rogoznici, općina Omiš.

Kao gimnazijalac ispoljava socijalističke ideje, radi kojih je bio izbačen iz škole i privatno polaže osmi razred gimnazije. Medicinu je studirao u Zagrebu, družio se s naprednim studentima i radio na širenju marksističke misli. Nekoliko puta dolazio je u sukob sa policijom i učestvuje u štrajku za autonomiju sveučilišta.

Medicinu završava 1940. godine, ne prihvaća posao u okupiranom Splitu i dolazi u rodnu Lokvu Rogoznicu, gdje pruža pomoć bolesnima.

U 1941. godini opredjeljuje se za NOP i po zadacima KPJ pruža pomoć tamo gdje je potrebna. Listopada 1942. godine dolazi u Gata i pruža pomoć stanovništvu nakon četničkog pokolja. Potom stupa u MPO, zatim odlazi na Dinaru, a odatle u bolnicu NOV u Livno i sanitet 3. dalmatinske brigade. Pružajući pomoć tifusarima i ranjenicima i sam umire od tifusa u selu Stipanići kod Duvna, veljače 1943. godine.

Spomen-popsrje je izgrađeno u organizaciji Mjesnog UBNOR-a Omiš i Općinskog odbora SUBNOR-a Omiš i postavljeno ispred Doma zdravlja »Dr Ljubo Buljević« u Omišu.

Autor spomen-popsrja je akademski slikar i kipar Joko Knežević iz Lokve Rogoznice.

Otkriveno je 1975. godine.

Narodni heroj Ljubo Dumičić-Ljubić, rođen 1920. godine u Podstrani, općina Split.

Završio je nižu poljoprivrednu školu. U toku 1941. godine sa svojom braćom bio je organizator narodnog ustanka u Podstrani i iste godine primljen je u KPJ. U Prvi MPO stupio je 11. ožujka 1942. godine i postao komandir odjeljenja. Poslije reorganizacije MPO svibnja 1942. godine postav-

ljen je za komandira LMV, zatim LMC i Mosorskog bataljona, a zatim komandanta Cetinskog partizanskog odreda u travnju 1943. godine.

U svim borbama koje je MPO imao isticao se je hrabrošću i umješnošću u komandovanju jedinicama, a sa borcima bio je blizak i neposredan i od boraca cijenjen i voljen. Isprobavajući na Mosoru bombu »mosorku« smrtno je ranjen 22. travnja 1943. godine, umro 25. a sahranjen 27. travnja u Gornjem Sitnu. Poslije rata posmrtni ostaci preneseni su i sahranjeni u Podstrani.

Za Narodnog heroja proglašen je 1953. godine.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji Mjesne zajednice i DPO Podstrane i postavljeno uz cestu u centru Podstrane na mjestu zvanom Grbavac.

Autor spomen poprsja je akademski kipar Aleksandar Midžar iz Splita.

Otkriveno je 4. 12. 1983. godine u povodu 40. godišnjice njegove pogibije.

Slavko Kadić, rođen 1916. u Jesenicama, općina Omiš.

Stolarski zanat završio je 1935. godine u Zagrebu gdje je primljen u organizaciju SKOJ-a. Kraće vrijeme radi u Brodogradilištu Split, zatim u tvornici u Dugom Ratu i postaje sekretar SKOJ-a za Donja Poljica. U KPJ primljen je 1937. godine. Jedan je od organizatora štrajka u Dugom Ratu 1939. godine. Pred rat postao je sekretar partijske organizacije za Donja Poljica i član KK KPH Omiš. Učesnik je oružane borbe MPO 21. veljače 1942. godine pred pećinom u Jesenicama u kojoj je bio ranjen. Sa MPO ožujka i travnja 1942. godine učestvuje u borbama na području Mosora.

Lipnja 1942. godine odlazi na partijsko savjetovanje za Dalmaciju na Vješić Gori. Kod Mravinaca upada u talijansku zasjedu i biva pokošen fašističkim rafalima.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji mjesnih UBNOR-a Dugog Rata i Jesenica, RO »Dalmacija« Dugi Rat, i postavljeno u Spomen-parku u centru Dugog Rata.

Autor spomen-poprsja je akademski kipar Kruno Buljević iz Omiša.

Otkriveno je 1976. godine.

Zvonko Lelas, rođen 1920. godine u Omišu. Osnovnu školu i auto-mehaničarski zanat završio je u Omišu. Sin je poznatog omiškog revolucionara i komunista Josipa Lelasa Šalavije, tako da je u obitelji primio revolucionarnu orijentaciju. U šesnaestoj godini postao je član SKOJ-a a u osamnaestoj član KPJ-u. Godine 1936. htio je ići kao dobrovoljac u Španjolsku, ali mu nije dozvoljeno. U predratne tri-četiri godine rukovodio je svim akcijama omiške antifašističke omladine, sukobljavajući se sa predstavnicima bivšeg režima, križarima i frankovcima, te sprečavao štrajkolomce da dođu do radnih mjesta, radi čega je siječnja 1941. godine bio uhapšen.

Početkom 1941. godine postao je sekretar Općinskog komiteta SKOJ-a a nakon kraćeg vremena i sekretar Kotarskog komiteta SKOJ-a, općine i kotara Omiš. Po kapitulaciji bivše Jugoslavije Zvone je jedan od aktivnijih u Omišu koji rade na pripremanju narodnog ustanka. Dana 11. veljače 1942. godine sa prvom grupom Omišana članova KPJ-u i skojevaca napušta Omiš i ulazi u Prvi mosorski partizanski odred, gdje prima dužnost rukovodioca

SKOJ-a Odreda. Kao iskusnog borca Partija ga listopada 1942. godine postavlja za komesara Mosorskog partizanskog bataljona (komandant je bio Stevo Opačić). S bataljonom učestvuje i ističe se u borbama na neprijateljske garnizone i komunikacije na širem području Mosora.

Studenog 1942. godine s bataljonom odlazi u sastav novoformirane Treće dalmatinske udarne brigade, kao njen Treći bataljon i učestvuje u borbama sa Talijanima, ustašama i četnicima na području Knina i Vrlike. Veljače 1943. godine za vrijeme četvrte neprijateljske ofanzive brigada štiti desni bok naših snaga u proboju ka rijeci Neretvi, na položajima Klobuk—Kapina—Gradina u Hercegovini. Odbijajući svakodnevne ustaške juriše na položaje brigade, ohrabruje borce i sa njima se nalazi u prvoj borbenoj liniji. U jednom takvom okršaju, izvlačeći sa položaja smrtno ranjenog komandanta Stevu Opačića i vodnog delegata Cvitu Stojanac, herojski gine, 22. veljače 1943. godine. Saznavši za junačku smrt svog sina otac Josip reče: »Znao sam ja i moj sin da bez borbe nema slobode, a gdje je borba žrtava mora biti.«

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji DPO i općine Grude, Općinskog odbora SUBNOR-a Omiš i Domicila Treće dalmatinske udarne brigade Omiš i postavljeno u okviru spomen kompleksa palih boraca i 2FT u Grudama, Hercegovina. Autor spomen poprsja je skulptor Veseljko Zorić iz Beograda.

Otkriveno je 1. studenog 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom i Dana općine Grude.

D a n e M a r u š i ć, rođen 1920. godine u Podgrađu, općina Omiš.

Potječe iz siromašne seljačke obitelji radi čega odlazi povremeno na sezonske radove. Bio je lijevo orijentiran i kao takav pripadao je simpatizerskoj grupi KPJ u Podgrađu 1941. godine.

U lipnju 1941. godine skupa sa Danom Skaričićem piše u Podgrađu parole protiv okupatora i domaćih izdajnika i nastavlja raditi za NOP do rujna 1942. godine kada stupa u MPO, gdje nakon kraćeg vremena u MLC postaje komandir prvog voda, pa čete i komandant bataljona sa kojim koncem travnja 1943. godine ulazi u sastav Cetinskog partizanskog odreda, kao njegov Prvi bataljon. Bio je neustrašiv borac i komandant, omiljen među boricima i narodom. Poginuo je u drugoj polovini rujna 1943. godine kao komandant bataljona 3. dalmatinske brigade u borbi sa Nijemcima i četnicima u selu Vrbi nedaleko od Muća. Sahranjen je na groblju u Bračevićima. Posmrtni ostaci preneseni su u rodno Podgrađe i sahranjeni u spomen-grobnici 1957. godine.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji Mjesne zajednice i DPO Podgrađa uz pomoć Sekcije MPO Split.

Spomen-poprsje je izradio akademski kipar Kruno Buljević iz Omiša.

Otkriveno je 21. listopada 1984. godine u povodu 40-godišnjice oslobođenja omiške općine.

J o z o M a r u š i ć, rođen 1903. godine u Omišu.

Aktivno sudjeluje u predratnom revolucionarnom životu Omiša i Dugog Rata. Clan KPJ postao je 1934. godine a 1936. javio se je kao dobrovoljac za rat u Španjolskoj u koji nije mogao ići. Do rata 1941. godine kao zidarski

radnik po liniji KPJ aktivno radi u Sindikatu u tvornici »La Dalmatienne« u Dugom Ratu. Jedan je od organizatora štrajka 1939. godine u Dugom Ratu, radi čega je hapšen i otpušten sa posla. Zapošljava se u Splitu i postaje glavna veza Mjesnog komiteta KPH Omiš i PK Partije u Splitu. U toku 1941. godine u Omišu organizirano radi na pripremanju narodnog ustanka. Po izvršenim pripremama U. ožujka 1942. godine sa 26 drugova odlazi iz talijansko-ustaškog garnizona u Prvi MPO, gdje biva raspoređen na dužnost vodnog delegata.

Studenog 1942. godine stupa sa Prvim mosorskim udarnim bataljonom u 3. dalmatinsku brigadu i postaje komesar njene bolnice. S brigadom prošao četvrtu i petu neprijateljsku ofenzivu i u petoj ofenzivi poginuo kao komandant bataljona u okolini Nikšića.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji Mjesnog odbora UBNOR-a Dugog Rata i Centra za KV radnike u Dugom Ratu, te postavljeno ispred ulaza u RO »Dalmacija« u Dugom Ratu.

Vlado Mimica, rođen je 1914. godine u Svinišću, općina Omiš. Bio je omiljen drug i prijatelj, a socijalna bijeda i neimeština, kao i političko bespravlje doveli su Vladu u revolucionarni komunistički pokret. Ne mogavši dobiti posao u Omišu odlazi u Srpski Miletić u Bačku gdje se zapošljava i 1937. godine postaje član KPJ.

U toku 1941. godine radi na organiziranju narodnog ustanka u svome kraju da bi svibnja 1942. godine stupio u MPO i ubrzo postao komandir voda. Kao iskusan borac ubrzo postaje komandir, pa komesar čete i zamjenik komandanta bataljona. Na svim ovim dužnostima bio je neustrašiv borac i omiljen rukovodilac. Za vrijeme ofenzive na MPO i pokolja u Donjem Docu 26. ožujka 1944. godine kad se je MPO kod Rožana prebacio preko rijeke Cetine Vlado je sa nekolicinom boraca ostao u zaštitnici i uhvaćen od Nijemaca, nakon čega je odveden sa drugovima u Bisko i strijeljan. Prije toga nacističko-ustaški zlikovci na živom junačkom čelu urezali su zvijezdu petokraku.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Svinišće i Podašpilje i postavljeno ispred Doma MZ Svinišće.

Autor spomen-poprsja je akademski kipar Kažimir Hraste iz Omiša.

Otkriveno je 26. srpnja 1981. godine u povodu 40. godišnjice podizanja narodnog ustanka.

Narodni heroj Stevo Opačić, rođen 1923. godine u Golubiću, općina Knin. U Beogradu je 1941. godine završio sedam razreda gimnazije. Kao srednjoškolac učestvovao je u demonstracijama, radi čega je bio hapšen. Nakon kapitulacije bivše Jugoslavije 1941. godine dolazi u Golubić i povezuje se s rukovodstvom NOP-a, tako da njegova kuća postaje sastajalište drugova koji su radili na podizanju narodnog ustanka. Travnja 1942. godine ulazi u Kninsku partizansku četu, koju su četnici 1942. lipnja mjeseca pokušali razbiti. Ubrzo zatim postavljen je za komandira Omladinske čete Prvog dalmatinskog udarnog bataljona. Nakon toga u Lici završava oficirski kurs pri Glavnom štabu Hrvatske, a zatim dolazi u Prvu dalmatinsku brigadu i postaje komandir Prve čete 4. bataljona.

Listopada 1942. godine dolazi na Mosor za komandanta Mosorskog partizanskog bataljona. S bataljonom je izvodio uspješne borbe na neprijateljske garnizone i komunikacije na širem području Mosora.

Studenog 1942. godine s bataljonom napušta Mosor i odlazi u sastav novoformirane Treće dalmatinske brigade kao njen Treći bataljon. U sastavu brigade bataljon vodi odlučne borbe na području Knina i Vrlike sa Talijanima, ustašama i četnicima. U najtežim situacijama Stevo je u toku jednog dana po tri puta na čelu bataljona jurišao na neprijateljske položaje, ističući se u borbi primjerom i hrabrošću.

U toku bitke na Neretvi dok je brigada štitila desni bok naših snaga u proboju prema Neretvi na položajima Klobuk—Kapina—Gradina u Hercegovini, odbijajući na dan po nekoliko ustaških juriša, iz prve borbene linije stojeći je pucao iz mitraljeza po neprijatelju i 22. veljače 1943. godine poginuo.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji DPO i općine Grude, Općinskog odbora SUBNOR-a Omiš i Domicila Treće dalmatinske udarne brigade Omiš i postavljeno u okviru spomen kompleksa palih boraca i 2FT u Grudama, Hercegovina.

Autor spomen-poprsja je skulptor Veselko Zorić iz Beograda.

Otkriveno je 1. studenog 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom i Dana općine Grude.

I v o P i v č e v d ć - M a r t i n , rođen 1913. godine u Omišu.

Nakon završenih šest razreda gimnazije zapošljava se na Sreskom sudu u Omišu gdje ostaje do siječnja 1942. godine.

Kao napredan omladinac primljen je u skojevsku organizaciju a 1938. godine u KPJ.

U 1941. godini radi ilegalno na pripremama narodnog ustanka i 12. ožujka 1942. godine sa 26 Omišana stupa u Prvi MPO, gdje je postavljen na dužnost vodnika. Sa grupom mosoraša odlazi u 1. dalmatinsku brigadu. Veljače 1943. godine radi operacije i bolesti dolazi na teren srednjih Poljica i postaje tajnik Općinskog NOO Gornja Poljica i član OK KPH, kao i obavještajac za to područje.

Poginuo je veljače 1944. godine u borbi protiv ustaša u Zvečanju, predio Ormanja.

Spomen-poprsje je izrađeno u organizaciji Mjesnog odbora UBNOR-a Omiš i Općinskog odbora SUBNOR-a Omiš i postavljeno na Priku — Omiš ispred zgrade OSUP-a.

Autor spomen-poprsja je akademski kipar Kruno Buljević iz Omiša.

Otkriveno je 1979. godine.

SPOMEN-PLOČE

U Jesenicama — Zeljevići, općina Omiš na pojati postavljena je crna granitna ploča s tekstom koji govori da je tu boravio Stab Prvog MPO — veljače 1942. godine.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji mještana Jesenica.
Otkrivena je 28. kolovoza 1977. godine.

Omiš, kuća Drušić Nikole u Smokvici na koju je postavljena spomen-ploča od bijelog kamena i ugraviranim odgovarajućim tekstom koji podsjeća da je iz ove kuće 12. ožujka 1942. godine 26 Omišana krenulo u MPO.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji SUBNOR-a Omiš. Otkrivena je 1951. godine.

U Jesenicama, Turska pećina, općina Omiš, na kamenoj litici desno od pećine postavljena je spomen-ploča od crnog granita s ugraviranim odgovarajućim tekstom koji govori da je tu 21. veljače 1942. godine formiran Prvi MPO i istog dana vodio borbu protiv talijanskog okupatora i domaćih izdajnika.

Spomen-ploču je postavio narod Jesenica i Sekcija MPO Split.

Otkrivena 24. veljače 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.

N a p o m e n a : spomen-ploča sa neadekvatnim tekstom bila je podignuta 27. srpnja 1950. godine pa je zamijenjena ovom.

*Borci Mosorskog odreda prigodom otkrivanja spomen-ploče poginulim drugovima —
Mati Katušiću, Stipi Perišinu i Marinu Tomaiu, 13. lipnja 1982.*

Mjesna zajednica Putišići, Putišića staje (Zacerje), općina Omiš, na oveći kamen postavljena je spomen-ploča od crnog granita s ugraviranim tekstom, koji podsjeća da su za vrijeme Prve ofenzive na MPO poginuli borci-revoluoionari Mate Katušić, Stipe Perišin i Marin Tomaš.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO iz Splita i mještana Putišića.

Otkrivena 13. lipnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Ante Bakota, rođen 1918. godine u Podstrani, općina Split. Zemljoradnik, potječe iz siromašne obitelji u toku 1941. godine aktivno radi za NOP i ožujka 1942. godine ulazi s drugim borcima iz Podstrane u Prvi MPO. U prvoj borbi Odreda sa Talijanima iznad Sitanskih staja na Mosoru u borbi je smrtno ranjen. Drugovi ga sahraniše na mjestu pogibije. Posmrtni ostaci su mu preneseni u rodnu Podstranu.

Spomen-ploča je podignuta na mjestu pogibije na Mosoru u organizaciji Sekcije MPO Split i DPO Podstrane.

Otkrivena je ožujka 1984. godine u povodu 40. godišnjice oslobođenja splitske općine.

Mirko Vučković, rođen u Dugopolju, općina Split. Jedan je od organizatora narodnog ustanka u Dugopolju 1941. godine. U MPO stupio je listopada 1942. godine u MLČ. Hrabrošću i umješnošću u borbama se je posebno isticao i ubrzo postao komandir čete. Junački je poginuo kao komandir čete Prvog bataljona (Mosorskog) Cetinskog partizanskog odreda u borbi s ustašama u Cisti Velikoj, općina Imotski, 1. svibnja 1943. godine. Bio je član KPJ.

Spomen-ploča je postavljena na zgradi osnovne škole u Cisti Velikoj od boraca i naroda Dugopolja i Ciste Velike.

Izrađena je od crnog granita s odgovarajućim ugraviranim tekstom.

Otkrivena je 1. svibnja 1979. godine u povodu međunarodnog praznika rada Prvog maja i 36. godišnjice pogibije druga Mirka.

Mihanovića staje na Mosoru, općina Split na prirodnu liticu postavljena je spomen-ploča od crnog granita s ugraviranim odgovarajućim tekstom u spomen na okupljanje većine boraca MPO, 13. ožujka 1942. godine.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog odbora UBNOR-a Zrnovnice.

Otkrivena je koncem travnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Planinarski dom na Mosoru iznad Gornjeg Sitna, općina Split, postavljena je granitna crna spomen-ploča u sjećanje na doba iz vremena NOB-e u kome su boravili Štab, jedinice, bolnica i radionice MPO.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog odbora UBNOR-a Gornje Sitno.

Otkrivena je koncem travnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

	<p>Zvečanje, Zvečanjska staza, općina Split, uz cestu Zvečanje—Blato n/C na kamenu gromadu postavljena je i učvršćena spomen-ploča od crnog granita s tekstom u sjećanje na borbu 2. bataljona MPO 17. rujna 1943. godine sa dijelovima 7. SS divizije »Princ Eugen«, koja se je probijala prema oslobođenom Splitu i uz znatne gubitke primorana na povlačenje. U toj borbi poginulo je 13 boraca MPO.</p> <p>Spomen-ploča je podignuta u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Zvečanje i Smolonja i Sekcije MPO Split.</p> <p>Otkrivena je 25. svibnja 1980. godine u povodu Dana mladosti.</p>
*	
i	<p>Podgrađe, Pavića most, općina Omiš, uz cestu sa desne obale rijeke Cetine, na suhozid postavljena je spomen-ploča od crnog granita, s odgovarajućim tekstom u spomen na 20 poginulih boraca MPO na tom području u vremenu 1942—1944. godine.</p> <p>Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split i DPO. Podgrađa.</p> <p>Split, MZ Mejaši na OŠ »Mejaši« sa sjeveroistočne strane postavljena je spomen-ploča od crnog granita u spomen na 5. ožujka 1942. godine kada je sa Mejaša 17 splitskih revolucionara i komunista krenula na Mosor, svrstala se u Prvi MPO.</p> <p>Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split.</p> <p>Otkrivena je u povodu 40. godišnjice konačnog oslobođenja Splita, listopada 1984. godine.</p> <p>Iznad Gornjeg Sitnog, općina Split, uz planinsku stazu koja vodi do Doma na Mosoru na prirodnu kamenu gromadu postavljena je spomen-ploča s ugraviranim odgovarajućim tekstom u sjećanje na 9 poginulih boraca MPO na južnim vrletima Mosora.</p> <p>Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO i DPO Gornjeg Sitna.</p> <p>Otkrivena je 12. svibnja 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.</p> <p>Gata — Gradac, općina Omiš uz cestu Zrnovnica—Gata na prirodni kamen uz cestu postavljena je spomen-ploča od crnog granita u spomen na 15 palih boraca MPO na tome terenu 1942—1944. godine. Na tim položajima u toku NOB-e duže vrijeme branjena je slobodna teritorija Mosora.</p> <p>Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split i DPO Gata.</p> <p>Otkrivena je 6. listopada 1985. godine u povodu 40. godišnjice pobjede nad fašizmom.</p> <p>Pisak, kuća braće Marka Božića i Jere Raljevića, općina Omiš na koju je postavljena spomen-ploča od crnog granita u sjećanje na braću Marka Božića, skojevca 1942. godine, borca MPO i 3. dalmatinske brigade koji je poginuo u borbama na Sutjesci lipnja 1943. godine.</p>

Jere Raljević, član SKOJ-a od 1942. godine, borac MPO također od 1942. zatim učesnik je bitaka na Neretvi i Sutjesci. Poginuo 1944. godine u 4. splitskoj udarnoj brigadi.

Spomen-ploča postavljena je u organizaciji mještana Piska.

Otkrivena je 1977. godine.

Smolonje, općina Omiš, kuća u kojoj je rođen Mate Katušić, revolucionar, član KPJ od 1937. godine, organizator ustanka 1941. godine u srednjim Poljicima, sekretar Rejonskog komiteta KPH za srednja Poljica, član KK KPH Omiš, rukovodio prvom akcijom na ustaške žandare 18. siječnja 1942. godine. Poginuo kao borac Prvog MPO kod Putišića staja na Mosoru, 15. travnja 1942. godine.

Spomen-ploča postavljena u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Smolonje i Zvečanje i Sekcije MPO Split. Izgrađena je od crnog granita s odgovarajućim ugraviranim tekstom.

Otkrivena je 25. svibnja 1980. godine u povodu Dana mladosti.

Zvečanje, općina Omiš, kuća u kojoj se je rodio prvoborac Luka Stanić, jedan od organizatora narodnog ustanka 1941. godine u srednjim Poljicima, član KPJ od 1941. godine, komandir odjeljenja u Prvom MPO. Poginuo kao komandir čete u 3. dalmatinskoj brigadi u borbama na Sutjesci lipnja 1943. godine.

Spomen-ploča je postavljena u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Zvečanje i Smolonje, te Sekcije MPO Split. Izgrađena je od crnog granita s odgovarajućim ugraviranim tekstom.

Otkrivena je 25. svibnja 1980. godine u povodu Dana mladosti.

Gornje Sitno, općina Split, na zidu mjesnog groblja uz cestu Gornje Sitno—Dubrava postavljena je granitna crna ploča u spomen na borca MPO Dragu Mindoljevića iz Zvečanja, općina Omiš. U MPO stupio je listopada 1942. godine, kao skojevac. U odredu je bio komandir odjeljenja i član KPJ, veoma hrabar borac. Umro je od upale pluća nakon preplivavanja hladne Cetine, koncem travnja 1943. godine.

Spomen-ploča je postavljena u organizaciji mjesnih UBNOR-a Zvečanje i Smolonje, te Sekcije MPO Split.

Otkrivena je koncem travnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Zrnovnica, kuća Sinovčić, općina Split, uz cestu Strožanac—Srinjine na zidu kuće postavljena je granitna crna ploča na mjestu pogibije 18. rujna

1943. godine Marka Kružićevića-Markice iz Zvečanja, općina Omiš. Borac MPO od 1942. godine, skojevac, kurir, bombaš, omiljen i neustrašiv borac. Poginuo od avionske bombe.

Spomen-ploča postavljena u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog odbora UBNOR-a Zrnovnica.

Otkrivena je koncem travnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Blato n/C, općina Omiš, uz cestu, na kamenom usjeku sa desne strane od mosta na rijeci Cetini, postavljena je granitna crna ploča u spomen na poginulog borca MPO Stipu Čorića i sprečavanju ustaško-domobranskih snaga da pređu most na slobodnu teritoriju Mosora, 20. veljače 1943. godine.

Stipe je rođen u Novim Selima, općina Sinj. Borac MPO od konca 1942. godine, skojevac i veoma hrabar borac.

Spomen-ploča je podignuta u organizaciji Sekcije MPO Split i Mjesnog UBNOR-a Blata n/Cetini.

Otkrivena je na jesen 1983. godine.

Lokva Rogoznica, općina Omiš na kući u kojoj je rođen Marin Buljević-Suco postavljena je spomen-ploča od bijelog kamena u spomen na druga Buljevića, koji je postao član KPJ 1934. godine. U rodnom mjestu 1937. godine formirao je prvu ćeliju KPJ.

Nakon okupacije 1941. godine neumorno radi na pripremanju narodnog ustanka. Ožujka 1942. godine stupa u Prvi MPO, zatim u 1. dalmatinsku brigadu sa kojom učestvuje u svim borbama od Livna do Sutjeske, gdje je lipnja 1943. godine poginuo kao komandir čete.

Spomen-ploča je postavljena u organizaciji mjesnog UBNOR-a i mještana Lokve Rogoznica.

Otkrivena je 27. srpnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO i proslave Dana ustanka u SR Hrvatskoj.

Zvečanje, općina Omiš, mjesno groblje Gračina, na ogradnom zidu groblja postavljena je granitna crna spomen-ploča. U grobnici ispod spomen-ploče sahranjeni su posmrtni ostaci palih boraca MPO Mate Katušića, Ive Pivčevića i Marka Stanića, te 2FT Marije Stanić.

Spomen-ploča je postavljena u organizaciji mjesnih UBNOR-a Zvečanja i Smolonja i Sekcije MPO Split.

Otkrivena je 20. lipnja 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO.

Marko Vučković-Ibar, rođen je 1910. godine u Dugopolju, općina Split. Prvoborac, jedan od organizatora narodnog ustanka 1941. godine u Dugopolju. Borac Prvog mosorskog partizanskog odreda, član KPJ, zatim desetar u II bataljonu NOPO srednje Dalmacije. U borbama na Mosoru, te na području Vrljke i Knina (Kozjak) bio je neustrašiv. Junački je poginuo u borbi sa četnicima 28. lipnja 1942. godine na Kozjaku kod Knina.

Spomen-ploča je postavljena na rodnoj kući druga Vučkovića u Dugopolju.

Izrađena je od granita s odgovarajućim ugraviranim tekstom.

Otkrivena je 28. listopada 1982. godine u povodu 40. godišnjice formiranja MPO u organizaciji mještana Dugopolja.

SPOMEN-KOSTURNICE

Zvečanje, zaselak Badanj, općina Omiš, uz cestu Zvečanje—Blato n/C u sklopu spomenika palih boraca i ŽFT Zvečanje i Smolonja izgrađena je spomen-kosturnica u kojoj je sahranjeno 11 boraca MPO, poginulih 17. rujna 1943. godine.

Na kosturnici se nalazi poklopna ploča od bijelog kamena s tekstom.

Spomen-kosturnica je podignuta u organizaciji mjesnih odbora UBNOR-a Zvečanje i Smolonje.

Prenos i sahrana posmrtnih ostataka izvršeno je 21. prosinca 1975. godine.

Donji Dolac, mjesno groblje, općina Omiš, izgrađena je spomen-kosturnica u koju su sahranjena petorica palih boraca na Mosoru 1942—1943. godine. Najvjerojatnije se radi o borcima MPO.

Sastoji se od kamenog postolja na koje je postavljena kamena gromada u vidu stošca sa ugraviranim odgovarajućim tekstom.

Spomen-kosturnica je podignuta u organizaciji Mjesnog odbora UBNOR-a Donji Dolac.

Otkrivena je 1966. godine.

Grabovac, općina Omiš, uz cestu Šestanovac—Zagvozd u čempresima i borovoj šumici izgrađena je spomen-kosturnica i sastoji se od reljefa od bronce, bijelo brušenog kamena i mozaika — kao postolja. Pored ostalih u njoj je sahranjeno desetak palih boraca MPO, poginulih većinom rujna 1943. godine.

Spomen-kosturnica je izgrađena u organizaciji Mjesnog odbora UBNOR-a Grabovac.

Lovreć, općina Imotski, u centru mjesta, uz cestu Cista Provo—Imotski, kod spomenika palim borcima i žrtvama fašističkog terora Lovreća izgrađena je spomen-kosturnica, čiji su zidovi obzidani kamenom a vrh spomen kosturnice pokriven kamenim pločama, preko kojih se uz par stepenica dolazi do spomenika.

Za vrijeme borbe u Lovreću Mosorskog i Sinjskog bataljona Cetinskog partizanskog odreda 22. srpnja 1943. godine u kojoj je poginuo 51 borac mosoraš i sinjanin-cetinjanin. Većina poginulih boraca toga dana sahranjena je nakon NOR-a u zajedničku kosturnicu.

Spomen kosturnica, zajedno sa spomenikom palih mještana u NOB-i izgrađena je u organizaciji Mjesnog UBNOR-a i naroda Lovreća.

Otkrivena je 17. kolovoza 1963. u povodu dvadesetogodišnjice pogibije mosorskih i sinjskih boraca, kao i mještana.

SPOMEN-GROBNICE

Podgrađe, mjesno groblje, općina Omiš u spomen na komandanta bataljona Mosorskog i Cetinskog partizanskog odreda Danu Marušića. Poginuo u drugoj polovini rujna 1943. godine u Vrbi kod Muca i sahranjen na groblju u Bračevićima. Posmrtni ostaci preneseni su mu u Podgrađe i sahranjeni u spomen-grobnici 1957. godine.

Grobnica je obnovljena, obložena crnim granitom i bijelim kamenom sa postavljenim spomenikom od crnog granita i ugraviranim tekstom.

Izgrađena je u organizaciji MZ i DPO Podgrađa uz pomoć Sekcije MPO Split.

Otkrivena listopada 1984. godine.

Cišla, općina Omiš, kod spomenika palim borcima i ŽFT uz cestu Gata—Zvečanje, na platou s istočne strane spomenika izgrađena je spomen-grobnica u kojoj su sahranjeni posmrtni ostaci borca MPO Nedjeljka Petrovića, kurira 2. dalmatinske brigade, koji je lipnja 1943. godine sa Gornjih Bara nosio brigadnu poruku drugu Titu slijedećeg sadržaja: »Nijemci nadiru sa sve većim snagama i sve upornije. Mi smo izgubili dvije trećine snaga — ljudstva, ali računajte na nas kao da smo u punom sastavu«.

Poginuo je 10. kolovoza 1944. godine kao komesar čete 2. dalmatinske brigade u Vilusima kod Nikšića.

Poklopna ploča spomen-grobnice je od bijelog kamena sa ugraviranim tekstom.

Izgrađena je u organizaciji MZ i DPO Čišala.

Posmrtni ostaci iz Crne Gore su preneseni i sahranjeni 30. rujna 1984. godine u povodu 40. godišnjice oslobođenja općine Omiš.

NAZIV USTANOVA, ULICA, SPORTSKIH IGRALIŠTA I JEDINICA KOJE NOSE NAZIVE REVOLUCIONARA, ISTAKNUTIH BORACA I JEDINICA MPO

Osnovne škole:

- »Mosorski odred« — Srinjine
- »Mosorski partizani« — Mertojak, Split
- »Đermano Senjanović« — Split
- »Slavko Kadić« — Dugi Rat
- »Tade Pejković« — Šestanovac
- »Pjero Perak« — Omiš
- »Marko Vučković« — Dugopolje
- »Pave Tičinović« — Koštanje

Studentski dom:

— »Ljubo Uvodić-Razin« — Split

Planinska omladinska kuća:

— »Ljubo Uvodić-Razin« na planini Mosoru

Dom zdravlja:

— »Dr Ljubo Buljević« — Omiš

Auto-moto društvo:

— »Zvonko Lelas« — Omiš

Dječji vrtići:

— »Veljko Tafra Sisko« — Omiš

— »Tonka Kragić« — Lovret, Split

Streljačko društvo:

— »Ante Lozić Ciko« — Dugi Rat

Omladinska radna brigada:

— »Prvi mosorski odred« — Split

Gradski stadion:

— »Anđelko Marušić« — Omiš

II teritorijalni bataljon općine Split:

— »Mosorski odred«

Teritorijalna četa MZ Trstenik — Split

— »Leteća omladinska mosorska četa«

Nogometni pionirski turnir:

— »Mosorski partizani« — Zrnovnica

**Nazivi ulica po istaknutim borcima
i jedinicama MPO:**

— »Četvrt Stipe Družića« — Omiš

— »Ive Pivčevića« — Omiš

— »Jozice Kovačić« — Omiš

— »Mosorska četa« — Omiš

— »Prvog mosorskog odreda« — Omiš

— »Nikole Lelasa« — Omiš

— »Rina Baučića« — Omiš

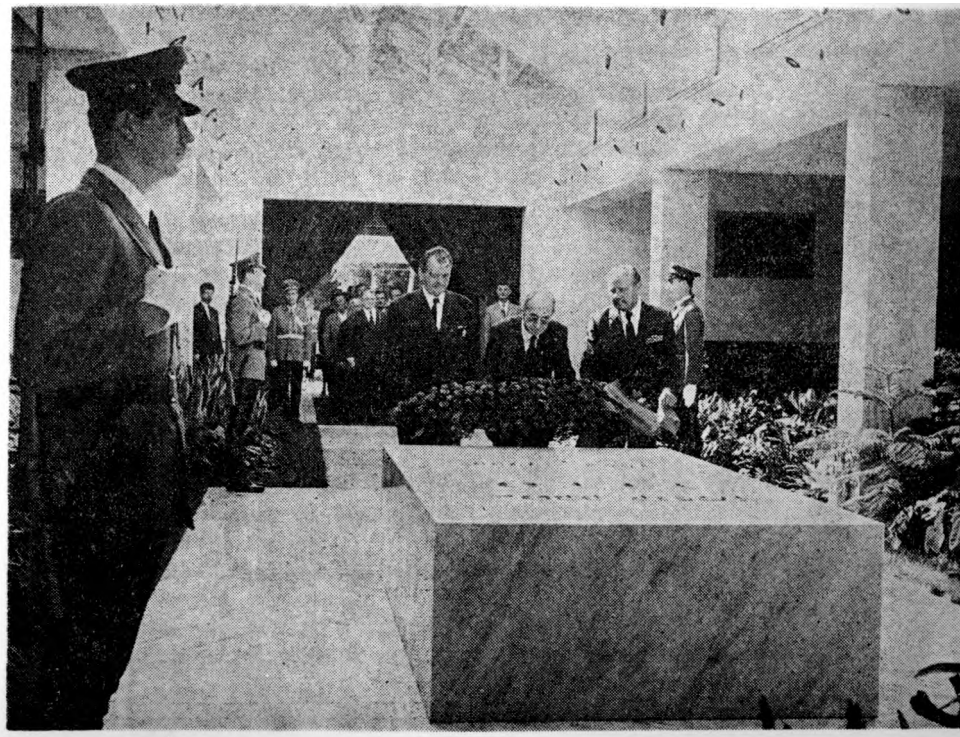
— »Vlade Mimice« — Omiš

— »Tonka Pavišića« — Omiš

— »Mosorskog odreda« — Split

*Mosoraši na Mosoru okupljeni prilikom proslave 40-godišnjice formiranja Odreda,
30. svibnja 1982.*

Mosoraši na grobu svog vrhovnog komandanta Tita, 9. listopada 1981.

S A D R Ž A J

PREDGOVOR 7

Miroslav Velić

MOSORSKI PARTIZANSKI ODRED

PRIPREME ORUŽANOG USTANKA.....II

 Prikupljanje oružja..... 11

 Formiranje vojne komisije.....12

 Organizaciona struktura KPH na sektoru Mosora..... 14

 Djelatnost Partijskih organa u formiranju Mosorskog partizanskog odreda 17

 Aktivnost članova štaba Mosorskog partizanskog odreda 18

 Odras mjere PK KPH na razvoj NOB-a na sektoru Mosora ... 21

RAZVOJ I BORBENA DJELOVANJA PARTIZANSKIH JEDINICA NA

SEKTORU MOSORA.....23

 Stanje uoči osnivanja Mosorskog partizanskog odreda.....23

 Prva oružana akcija.....23

 Sukob pred pećinom u zaseoku Zeljevići.....26

FORMIRANJE I AKCIJE MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA . . . 34

 Prebacivanje boraca u Mosor..... 34

 Formacijska struktura Odreda.....38

 Moralno-političko stanje u Odredu..... 40

 Borbe i akcije Odreda od 15. ožujka do 15. travnja 1942. godine 42

 Pokušaj spašavanja Ivana Lučića-Lavčevića.....47

 Nove akcije Odreda 49

 Neprijateljska operacija »-čišćenja-« Mosora..... 54

 Privremeno raspuštanje Odreda..... 59

 Ocjena neprijatelja o operaciji na Mosoru..... 62

 Reagiranje PK KPH u vezi privremenog raspuštanja Odreda ... 63

OBNAVLJANJE ODREDA.....68

 Okupljanje boraca na Mosoru ... -..... 68

 Promjene u partijskoj organizaciji..... 69

Nastavak borbenih aktivnosti.....	71
Mosorski Odred u sastavu Srednjodalmatinskog odreda.....	73
DOLAZAK VRHOVNOG ŠTABA U ZAPADNU BOSNU I NA GRANICU DALMACIJE.....	75
Sastanak s drugom Titom.....	76
Mobilizacija novih boraca.....	77
FORMIRANJE I AKCIJE LETEĆEG MOSORSKOG VODA.....	83
Akcije Letećeg mosorskog voda.....	84
Upotreba bojnog otrova od strane okupatora.....	90
Zajedničke akcije boraca i naroda s Mosora.....	91
ZLOČINI TALIJANSKOG OKUPATORA I ČETNIKA.....	94
Stav talijanskog okupatora prema partizanskim akcijama	95
Počinjena zvjerstva i stav ustaša u Omišu	96
Intervencija Letećeg mosorskog voda.....	100
FORMIRANJE VEĆIH PARTIZANSKIH JEDINICA.....	106
Leteća mosorska četa.....	106
Prvi udarni mosorski bataljon.....	111
Mosorski bataljon u sastavu Treće dalmatinske brigade.....	116
Ponovno formiranje i dejstva Leteće mosorske čete.....	117
-OJ MOSORE«..... . v".....	125
BORBENE AKTIVNOSTI POČETKOM 1943. . :	127
Mobilizacija novih snaga.....	132
Formiranje većih jedinica.....	133
Stanje na Mosoru početkom 1943.....	135
CETINSKI PARTIZANSKI ODRED	142
Pogibija Ljube Dumičića . ..	143
Borbe Prvog bataljona Cetinskog partizanskog odreda.....	145
Borbe tokom svibnja 1943.	150
TREĆE FORMIRANJE LETEĆE MOSORSKE ČETE.....	154
PRVI BROJ »SLOBODNE DALMACIJE«	158
NAPAD NA KOŠUTE I BORBE OKO OMIŠA.....	160
OPERACIJA »BIOKOVO-MOSOR«.....	168
Operacija -Aurea«	171
Borba kod Lovreća..... ..	177
Druga faza operacija -Aurea«	183
FORMIRANJE GRUPE UDARNIH BATALJONA . ..	186
Partizanske jedinice na Mosoru.. . .	188
Stanje nakon pada fašizma u Italiji.....	191
Oslobođenje Zadvarja.....	194
Treći bataljon Grupe udarnih bataljona.....	198
KAPITULACIJA ITALIJE	200
Boravak Ive Lole Ribara na Mosoru.....	202
Obrana slobodnog Splita.....	207
Borbe na zvečanskoj stazi	210
Obrana pravca ka Splitu	212

ULOGA MOSORSKOG ODREDA	215
Borba na Mosoru do početka šeste neprijateljske ofanzive	219
Borbe Odreda potkraj 1943	226
Borbe u rejonu Dubci.....	230
Prebacivanje Odreda u Podgoru i reorganizacija.....	232
Borbe kod Kozice i prebacivanje na otoke.....	234
Stanje na Mosoru nakon povlačenja Odreda.....	236
PREBACIVANJE ODREDA S OTOKA NA KOPNO I BORBE NA MUCU I SVILAJI	238
Napad na njemačku motorizovanu kolonu kod Vrbe i garnizona Maovice i Vrlika.....	240
MOSORASI PONOVO NA MOSORU.....	245
Stanje na sektoru Mosora.....	247
Organizacione promjene u Odredu.....	250
KOMANDA MJESTA OMIS.....	252
UNIŠTENJE NEPRIJATELJSKIH UPORIŠTA.....	255
Hvatanje ustaških funkcionera.....	236
Likvidacija ustaškog uporišta Glavice.....	257
Neuspjela akcija Nijemaca	268
Zločin Nijemaca u Docu Donjem i selima podKamešnicom	274
Dejstva borbenih grupa u neprijateljskoj pozadini.....	279
KOORDINACIJA BORBENIH DEJSTAVA.....	282
Vojno savjetovanje u Rudi.....	282
Likvidacija njemačke patrole.....	286
Akcije Odreda u suradnji s Desetom brigadom.....	289
Otkrivanje ubačenih njemačkih «•trupovaca».....	293
Mosor u vrijeme desanta na Drvar	295
Diverzantske aktivnosti borbenih grupa.....	299
Napad na neprijateljski garnizon Trilj i uporište Gardun	305
Akcija neprijateljskih snaga na Kamešnici.....	307
Borbe u gornjem slivu Cetine.....	310
Organizaciono stanje u Odredu.....	315
Opća mobilizacija na području Mosora.....	318
Kadrovske i formacijske izmjene u jedinicama Odreda	323
MOSORSKI ODRED U ZAVRŠNIM OPERACIJAMA.....	326
Napad na Debelo brdo.....	326
Grupa domobrana u partizanima.....	329
Neuspjeli napad na garnizon Aržano.....	330
Sprečavanje neprijatelja u rušenju objekata.....	333
Oslobođenje Splita.....	339
Mosorski Odred u gonjenju neprijatelja.....	342
RASFORMIRANJE MOSORSKOG ODREDA.....	345

Anto V. Petrić

POPIS BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA
PARTIJSKO-POLITICKIH I TERENSKIH RADNIKA
NA PODRUČJU MOSORA

PREDGOVOR	351
Izvori i literatura.....	353
POPIS BORACA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA 1942—1944. .	355
PREGLED RUKOVODEĆEG KADRA MOSORSKOG PARTIZANSKOG ODREDA 1942—1944.....	563
Pregled dolaska u Mosorski partizanski odred, dobne starosti, socijal- ne i nacionalne strukture i poginulih boraca Mosorskog partizanskog odreda.....	569
Brojno stanje boraca I mosorskog partizanskog odreda	571
POPIS BORACA KOMANDI MJESTA, PARTIJSKO-POLITICKIH I TEREN- SKIH RADNIKA NA PODRUČJU MOSORA.....	573

Mato Vuletić

SPOMEN-OBILJEŽJA O MOSORSKOM PARTIZANSKOM ODREDU

SPOMEN-OBILJEŽJA O MOSORSKOM PARTIZANSKOM OREDU ...	651
Spomenici.....	653
Spomen-poprsja.....	656
Spomen-ploče.....	661
Spomen-kosturnice.....	666
Spomen-grobnice.....	667
Naziv ustanova, ulica, sportskih igrališta i jedinica koje nose nazive revolucionara, istaknutih boraca i jedinica NPO.....	667

**OBJAVLJIVANJE OVE KNJIGE FINANCIJSKI SU POMOGLI OVI
DONATORI:**

Konferencija SKH Zajednice općina Split
Fond za njegovanje revolucionarnih tekovina NOR-a općine Split.
Kordinacioni odbor za njegovanje revolucionarnih tekovina NOR-a, Omiš
SOUR Brodograđevna industrija «Split», Split
Novinska, izdavačka i tiskarska RO »Slobodna Dalmacija«, Split
SOUR »Dalmacija«, tvornica karbida, Dugi Rat
RO »Omial«, tvornica oplemenjenih aluminijskih traka, Omiš
RO »Galeb«, dalmatinska trikotaža, Omiš
Općinski komitet SKH, Omiš
Mjesne zajednice Skupštine općine Omiš
Štab teritorijalne obrane Skupštine općine Omiš
Izvršno vijeće Skupštine općine Omiš
Općinsko sindikalno vijeće, Omiš
»Jugobanka« osnovna banka, Split
SIZ za komunalno-stambenu djelatnost, Omiš
SIZ osnovnog obrazovanja, Omiš
Općinski komitet SKH Split
Općinsko sindikalno vijeće Split
Skupština zajednica općine Split
Skupština općine Split
SOUR »Union-Dalmacija«, Split
Općinska konferencija SSRNH, Split
RO PTT, Split
SOUR »Jugoplastika«, Split
»Koteks«, import-eksport, Split
RO »Peovica«, Omiš
»Zakućac« hidroelektrana, Omiš
OOUR »Cetina«, Omiš
Skupština općine Makarska
HTP »Makarska rivijera« OOUR »Brela«, Brela
OOUR »Mornar«, ugostiteljstvo, Makarska

Centar za rehabilitaciju i liječenje, hotel »Biokovka«, Makarska
 HTP »Makarska rivijera«, RZ zajedničke službe, Makarska
 »Elektroprenos« OOUR za prijenos električne energije, Split
 »Elektroprivreda Dalmacije« RO za proizvodnju i prijenos električne energije
 i inženjering, Split,
 »Elektrodalmacija«, RO za distribuciju električne energije, Split
 Privredna komora Dalmacije, Split
 Općinski komitet SKH Trogir
 Skupština općine Trogir
 Općinski odbor SUBNOR-a Trogir
 »Jozo Lozovina-Mosor« SOUR brodograđevna industrija, Trogir
 Poljoprivredna zadruga »Seget Donji«, Trogir
 »Jadranplastika« RO za preradu plastičnih masa, Trogir
 »Pliva«, SOUR, RO »Pliva farmaceutika« OOUR »Bilje«, Trogir
 OOUR »Auto-Dalmacija«, remont i servis, Split
 OUR »Auto-Hrvatska«, reparatura, Split
 Mjesna zajednica »Mertojak«, Split
 UBNOR mjesne zajednice »Lovret«, Split
 Općinski komitet SKH Sinj
 Skupština općine Sinj
 Općinski odbor SUBNOR-a Sinj
 Općinsko sindikalno vijeće Sinj
 OOUR HE »Peruča«, Sinj
 OOUR HE »Orlovac«, Sinj
 RO »Dalmatinka«, predionica i tvornica konca, Sinj
 RO »Cetinka«, tvornica za preradu plastičnih masa, Trilj
 »Splitska banka« p. j. Sinj
 Komunalna RO »Vještic gora«, Sinj
 Skupština općine Brač
 DPO općine Brač
 SIZ za kulturu općine Omiš
 SIZ za fizičku kulturu općine Omiš
 RO »Izvađač«, Omiš
 »Franjo Kluz« štamparija, Omiš
 »Mosor«, radna organizacija, Omiš
 RO »Aerodrom Split«, Kaštel Stafilic
 »JAT« poslovnica Split
 RO »Jugovinil«, Kaštel Sućurac
 RO »Željezara«, Kaštel Sućurac
 »Dalmacijacement« SOUR dalmatinskih tvornica cementa, Solin
 RO »Partizan« tvornica cementa, Kaštel Sućurac
 RO »Prvoborac«, tvornica cementa, Solin
 RO »10. kolovoz«, tvornica cementa, Majdan
 RO »Antiša Vučićić«, tvornica salonita, Vranjic
 RO »Voljak«, tvornica cementnih proizvoda, Solin
 OOUR »Vozni park«, Solin-Majdan
 »Dalmacijacement« RO održavanja i investicione izgradnje, Solin-Majdan
 »Grada«, trgovinska radna organizacija, Solin
 ■»Hajduk« nogometni klub, Split
 Radnički nogometni klub »Split«, Split

Sportsko društvo »POŠK-Brodomerkur«, Split
 »Split«, radničko pomorsko sportsko društvo, Split
 Sportsko društvo »Mornar«, Split
 »Auto-moto društvo«, Split
 »INA Petronafta«, Solin
 »INA-Plin«, Zagreb, OOUR trgovina plinom, Kaštel Sućurac
 Zaštitna organizacija »DES«, Split
 Opća bolnica Firule, Split
 Dom zdravlja »dr Petar Vitezica«, Split
 Zavod za izgradnju Splita, Split
 Zavod za izgradnju Splita, Split
 SIZ za zapošljavanje, Split
 OOUR »Jadran-ribolov«, Split
 SIZ za regionalne i magistralne ceste, Split
 RO za ceste »Split«, Split
 »Splitska banka«, osnovna banka, Split
 RO »Ivan Lučić Lavčević« za građevinarstvo, Split
 Vatrogasna brigada općine Split
 RO »Sigurnost«, Split
 ZOIO »Croatia«, Split
 RO »Cian«, Split
 Ro »Luka«, Split
 Jugoslavenski registar brodova, Split
 »Splitska plovdba«, Split
 »Atlas« turistička plovdba, Split
 »Luka Split«, SOUR RO lučki prekrcaj i skladišta, Split
 RO »Brodomerkur«, Split
 RO »Mesopromet«, Split
 RO »Tržnica«, Split
 »Dalma« export-import, Split
 »Voće« export-import Zagreb, OOUR, Split
 RO »Otpad«, Split
 PIK »Jadro«, Split
 RO »Drvni kombinat«, Split
 RO »Dalmastroj«, Split
 RO »Rade Končar«, Split
 RO »Brodospas«, za spašavanje i tegljenje brodova, Split
 RO »Termofriz«, Split
 RO »Jadrantrarts«, Split
 Radna zajednica »Transjug-Split«, Split
 Fakultet elektronike, strojarstva i brodogradnje, Split
 GRO »Pomgrad«, Split
 GRO »Tehnogradnja«, Split
 GRO »Konstruktor«, Split
 GRO »Melioracija«, Split
 Samoupravni fond za razvoj nerazvijenog zagorskog dijela općine Spbt
 TRO »Jadrantekstil«, Split
 RO »Tehničar«, Split
 Zanatska zadruga »Privrednik«, Split
 RO »Uzor«, Split

RO »Dalmacijavino«, Split
SOUR »Marjan«, Split
RO «Obnova«, Split
RO »Željeznički prevoz«, Split
»Promet« autosaoobraćajna RO, Split
RO »Mljekara«, Split
»Radnik« RO za završne radove u građevinarstvu, Split
RO »Rad«, Split
Zavod za zaštitu zdravlja, Split
»Čistoća« komunalna RO, Split
»Monter« RO Zagreb, OOUR »Monter«, Split
»Brodospas« OOUR rezalište, Solin
»Bobis« RO, Split
»Sigurnost«, poduzeće za čuvanje društvene imovine OOUR, Trogir
RO »Rade Končar« — OOUR »Električni uređaji«, Split
RO »Parkovi i nasade«, Split
Poljoprivredna zadruga Mimice

Redakcija zahvaljuje drugovima — bivšim borcima Mosorskog partizan-
skog odreda koji su se zdušno založili da se sakupe finansijska sredstva za
objavljivanje ove edicije.

Izdavač
INSTITUT ZA HISTORIJU RADNIČKOG POKRETA DALMACIJE

Za izdavača
MIROSLAV ĆURIN

Tehnički urednik
ALEKSANDAR STOJKOVIĆ

Tiskano u 3.600 primjeraka
NITRO »Slobodna Dalmacija« — Split